TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 41

39'uncu Birleşim
19 Aralık 2024 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**6**
II.- GELEN KÂĞITLAR	**9**
III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	**20,28,44,68,72,98,111,119,137, 139,158,176,214,216**
A) KANUN TEKLİFLERİ	*20:28,28:40,44:59,68,72:92, 98:110,111:117,119:136,137, 139:158,158:173,176:211,214, 216*
1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162)	20:28,28:40,44:59,68,72:92, 98:110,111:117,119:136,137, 139:158,158:173,176:211,214, 216
2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet	

Sayfa

Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) 20:28,28:40,44:59,68,72:92, 98:110,111:117,119:136,137, 139:158,158:173,176:211,214, 216

IV.- AÇIKLAMALAR **28,40,60,68,92,110,117,136, 137,158,173,212,215**

1.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy'un yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 28

2.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul Havalimanı davasına ilişkin açıklaması 40:41

3.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, asgari ücrete, ücretli öğretmenlere ve öğrencilerin okulda yılbaşı kutlamasına ilişkin açıklaması 41:42

4.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin almış olduğu karara, HTŞ'ye ve Sanayi ve Teknoloji Bakanına, BYD firmasıyla ilgili sorduğu soruya ilişkin açıklaması 42:43

5.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin verdiği karara ve ücretli öğretmenlere ilişkin açıklaması 43:44

6.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Tomarza Mustafa Akıncıoğlu Meslek Yüksekokulunda eğitim gören erkek öğrencilerin barınma sorununa ilişkin açıklaması 60

7.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, mülakata ilişkin açıklaması 60

8.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Tarım ve Orman Bakanına sorduğu sorulara ve çağrılarına ilişkin açıklaması 60

9.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, 19 Aralık 2000 tarihinde cezaevlerinde yaşananlara ve Atatürk Havalimanı faillerine ilişkin açıklaması 61

10.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Malatya'da mücbir sebep hâline, 6'ncı bölge teşviklerine ve personel sorununa ilişkin açıklaması 61

11.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği'ne ilişkin açıklaması 61

12.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, atanamayan inşaat mühendislerinin sorunlarına ilişkin açıklaması 61:62

13.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Çemberlitaş KYK Kız Öğrenci Yurduna ilişkin açıklaması 62

14.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in, Van Edremit Belediyesinin işlettiği balıkçı barınağına ilişkin açıklaması 62

15.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Terzibaba Camisi'ne, Erzincan merkezde yer alan cemevine ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'ya ilişkin açıklaması 62

16.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat'ın sorunlarına ilişkin açıklaması 62:63

17.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Cumhurbaşkanının 2022 yılında şifa olarak tavsiye ettiği tarifin bugünkü maliyetine ilişkin açıklaması 63

Sayfa

18.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'e ilişkin açıklaması 63
19.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 63:64
20.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 64:65
21.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 65:67
22.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 68:69
23.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Maraş katliamına ilişkin açıklaması 69
24.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 70
25.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, ücretli öğretmenlere ilişkin açıklaması 71
26.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ali Tatar'ın vefat yıl dönümüne ve Maraş katliamına ilişkin açıklaması 71:72
27.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın huzursuzlukla ve çetelerle anılmasına ilişkin açıklaması 92
28.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya sorduğu soruya ilişkin açıklaması 93
29.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Bozburun Marina ve Yat Çekek Yeri'ne ilişkin açıklaması 93
30.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, asgari ücrete ilişkin açıklaması 93
31.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Maraş katliamına ilişkin açıklaması 93:94
32.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, Maraş katliamına, 19 Aralık 2000'de başlatılan Hayata Dönüş Operasyonlarına ve Yarbay Ali Tatar'a ilişkin açıklaması 94
33.- Kahramanmaraş Milletvekili Tuba Köksal'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 94
34.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, sosyal medya platformlarında şans oyunlarıyla ilgili paylaşımlara ilişkin açıklaması 94
35.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin'de Toptancı Hal Kompleksindeki iş yerlerine ilişkin açıklaması 95

Sayfa

36.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya esnafının sorunlarına ilişkin açıklaması 95

37.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emeklilikte adalete takılanların hak taleplerine ilişkin açıklaması 95

38.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, avukatların CMK ücret tarifesiyle ilgili isteklerine ilişkin açıklaması 96

39.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Suriye'ye ilişkin açıklaması 96

40.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, sağlık meslek mensupları ile sağlık hizmetlerinde görev alan meslek mensuplarına ilişkin açıklaması 96

41.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 16 Aralıkta Uşak'ta çıkan yangına ve Uşak Belediyesi İtfaiye Müdürüne ilişkin açıklaması 96:97

42.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Karataş ve Yumurtalık ilçelerinin sorunlarına ilişkin açıklaması 97

43.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 97:98

44.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Konya Milletvekili Selman Özboyacı'nın 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 110:111

45.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Asgari Ücret Tespit Komisyonuna ilişkin açıklaması 117:118

46.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 136:137

47.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Maraş katliamına ilişkin açıklaması 137

48.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Araklı ile Arsin İlçe Stadyumlarına ve Akçaabat Söğütlü Atletizm Stadı'na ilişkin açıklaması 137:138

49.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 138

50.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, hazineye borcu olan belediyelere ilişkin açıklaması 158

51.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya Toros Türkmenlerinin Muratpaşa ilçesinde yaşadıkları tahliye sorununa ilişkin açıklaması 173:174

52.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, ehliyet ve öğrenci affına ilişkin açıklaması 174

53.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Çaldıran'da depremden zarar görmüş esnafa ve iş yeri sahiplerine verilmesi gereken tapulara ilişkin açıklaması 174

54.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'ın beklediği yeni hastaneye ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'ya ilişkin açıklaması 174

Sayfa

55.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yatmakta olan Mustafa Karatepe'ye ilişkin açıklaması 174:175

56.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, 19-26 Aralık 1978 tarihleri arasında Maraş'ta yaşananlara ilişkin açıklaması 175

57.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, asgari ücrete ve emekli maaşına ilişkin açıklaması 175:176

58.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Çemberlitaş KYK Kız Öğrenci Yurduna ilişkin açıklaması 176

59.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Kars Milletvekili Adem Çalkın'ın 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 212:213

60.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 213:214

61.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, Konca Kuriş'e ilişkin açıklaması 215

62.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, bütçe içindeki faiz tutarına ilişkin açıklaması 215

63.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Yeşilöz'de Gazipaşa Yolu üzerinde bulunan bir akaryakıt tesisine ilişkin açıklaması 215

64.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, vitaminlerin ve takviye edici gıdaların eczanelerde satılması gerektiğine ilişkin açıklaması 215:216

65.- İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın, İzmir Milletvekili Yücel Taşkın'ın 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 216

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI **138,216**

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'nın, sabah programlarında kurulan cümlelerin oluşturduğu soruna çözüm üretecek kanun teklifinin 2025 yılında, burada, konuşulmasını umduğuna ilişkin konuşması 138

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'nın, bu birleşimin 2024 yılında yönettiği son birleşim olduğuna ve yeni yılın başta milletvekilleri olmak üzere tüm yurttaşlara sağlık, huzur ve barış getirmesini dilediğine ilişkin konuşması 216:217

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.03'te açılarak yedi oturum yaptı.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162), 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 163) görüşmelerine devam edilerek 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 14'üncü maddesine kadar kabul edildi.

Başkanlıkça, Genel Kurulu teşrif eden Azerbaycan Cumhuriyeti Millî Meclisi Başkanı Sahibe Gafarova ve beraberindeki heyete "Hoş geldiniz." denildi.

Muş Milletvekili Sezai Temelli, mikrofon kapatma meselesine,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, Suriye'de yaşayan halkların beklentilerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır;

Iğdır Milletvekili Cantürk Alagöz'ün 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Iğdır Milletvekili Cantürk Alagöz'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Iğdır Milletvekili Cantürk Alagöz, İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Iğdır Milletvekili Cantürk Alagöz'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, Afyonkarahisar Çay Kaymakamlığının bastırdığı bir davetiyeye,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve emekli maaşlarına,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Iğdır Milletvekili Cantürk Alagöz, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Muş Milletvekili Sezai Temelli ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol'un 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır;

Isparta Milletvekili Mehmet Uğur Gökgöz'ün 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Afyonkarahisar Milletvekili Ali Özkaya'nın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, 28 Haziran 2016'da Atatürk Havalimanı'nda gerçekleşen olaya ilişkin Yargıtay kararına,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine; İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 8'inci maddesi üzerinde, Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadeleri ile Ordu Milletvekili Seyit Torun'un 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 10'uncu maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Ankara Milletvekili Murat Emir'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadeleri ile Çanakkale Milletvekili İsmet Güneşhan'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 11'inci maddesi üzerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Murat Emir, hazinenin Kamu Borç Yönetimi Raporu'na,

Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'nın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde CHP Grubu adına, Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına, Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya;

Uşak Milletvekili Fahrettin Tuğrul'un 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Iğdır Milletvekili Cantürk Alagöz, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

19 Aralık 2024 Perşembe günü saat 11.00'de toplanmak üzere 03.29'da birleşime son verildi.

Bekir BOZDAĞ
Başkan Vekili

Yasin ÖZTÜRK
Denizli
Kâtip Üye

Kurtcan ÇELEBİ
Ankara
Kâtip Üye

Sibel SUİÇMEZ
Trabzon
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 55

19 Aralık 2024 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.- Ankara Milletvekili Murat Alparslan ve Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt ile 102 Milletvekilinin; Türkiye Adalet Akademisi Kanunu Teklifi (2/2793) (Plan ve Bütçe ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:19.12.2024)

2.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in; Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2794) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:18.12.2024)

3.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün; 31/12/1960 Tarihli ve 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2795) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:18.12.2024)

4.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun; 13/12/2004 Tarih ve 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2796) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:18.12.2024)

5.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2797) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:18.12.2024)

Rapor

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve Osmaniye Milletvekili Seydi Gülsoy ile 60 Milletvekilinin Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2731) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 177) (Dağıtma tarihi: 19.12.2024) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, fahri Kuran kursu öğreticilerinin maaş ve özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/20233) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

2.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Elazığ 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20234) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

3.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Sincan F Tipi Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20235) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

4.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, Suluca Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20236) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

5.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, yediemin otoparklarında bekletilen araçların ekonomiye kazandırılması talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20237) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

6.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Özbekistan vatandaşı bazı kişilerin Birleşik Arap Emirlikleri'ne iade edilmesine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20238) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

7.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanun kapsamındaki suçlar nedeniyle açılan soruşturmalara ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20239) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

8.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Manavgat S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun denetimli serbestlikten yararlanma talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20240) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

9.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, hükümlülere verilen aile birleştirme hakkından yararlanmak isteyen bir mahkuma ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20241) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

10.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Erzincan Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20242) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Buca Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20243) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Burdur Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20244) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

13.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Antalya Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun hak ihlaline uğradığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20245) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

14.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, çocukların dijital ortamlardaki zararlı içeriklerden korunmasına yönelik çalışmalara ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20246) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Gölcük ilçesindeki bir yurtta bulunan bazı çocukların suça karıştığı iddiasına ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20247) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

16.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, otomotiv tedarik sanayiinde faaliyet gösteren firmaların üretimlerini yurt dışına taşımalarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20248) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

17.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, gençlerin eğitim veya istihdam dışı kalma oranının azaltılması için yapılan çalışmalara ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20249) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

18.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Dilovası ilçesinde bulunan bir fabrikada çalışan işçilerin yaşadığı mağduriyete ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20250) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

19.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Artvin'de gerçekleşen heyelanların sebeplerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20251) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

20.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Atatürk Havalimanı arazisine yapılması planlanan millet bahçesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20252) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

21.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin ili Mazıdağı ilçesine bağlı Aksu köyündeki taş ocağının faaliyetlerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20253) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

22.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bingöl'ün Karlıova ilçesine bağlı Kargapazarı köyünün su sorununa ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20254) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Kandıra ilçesinde patlatılan dinamitlere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20255) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sapanca Gölü'nün kirliliğinin önlenmesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20256) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

25.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Mardin ili Mazıdağı ilçesine bağlı Aksu köyündeki taş ocağının faaliyetlerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20257) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Şehir Hastanesine ulaşım için yeni otobüs hattı eklenmesi talebine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20258) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

27.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, Mardin ili Mazıdağı ilçesine bağlı Aksu köyündeki taş ocağının faaliyetlerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20259) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

28.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, Mardin ili Mazıdağı ilçesine bağlı Aksu köyündeki taş ocağının faaliyetlerine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20260) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

29.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Konya'nın Beyşehir ilçesine bağlı Üzümlü ve Huğlu mahallelerine doğalgaz bağlanması talebine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20261) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

30.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Sakarya Gaz Sahasındaki doğal gaz üretim maliyetine ve ithal edilen doğal gazın maliyetine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20262) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

31.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Sakarya Gaz Sahası Projesi için yapılan toplam harcamaya ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20263) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

32.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, 2008 yılında Bakanlığın resmi internet sayfasında yayımlanan yaz saati uygulaması anketine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20264) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

33.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, kalıcı yaz saati uygulamasına dair bir anket yapılıp yapılmayacağına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20265) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

34.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Sakarya Gaz Sahasındaki doğal gaz rezerv tahmininde kullanılan yönteme ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20266) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

35.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Sakarya Gaz Sahası Projesi'nin deniz bölümünde bulunan üretim sistemine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20267) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

36.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, kalıcı yaz saati uygulamasıyla sağlanan enerji tasarrufunu hesaplamakta kullanılan yönteme ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20268) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

37.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, döviz bürolarının sahte para riski nedeniyle komisyon talep etmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20269) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

38.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, araçların yakıt depolarına çip takılmasına ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20270) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

39.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, zorunlu trafik sigortası fiyatlarıyla ilgili düzenleme yapılması talebine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20271) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

40.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, 31 Mart 2024 Mahalli İdareler Seçimlerine dair bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20272) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

41.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Şemdinli ilçesine bağlı Altınsu köyünün yol sorununa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20273) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

42.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, geçici koruma altındaki Suriyelilerin ülkelerine geri dönüşüyle ilgili yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20274) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

43.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Aksaray ilinde atık su deşarjı yapılan bir kanalın sebep olduğu çevre kirliliğine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20275) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

44.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, sığınmacı statüsünde bulunan Suriyeli sayısına ve sığınmacıların ülkelerine dönüşlerine dair yapılan çalışmalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20276) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

45.- Gaziantep Milletvekili Ertuğrul Kaya'nın, Vakıflar Genel Müdürlüğünce kullanılacak olan bir binaya ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20277) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

46.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, müzik eserlerinde madde kullanımını özendiren ve şiddeti normalleştiren içeriklerin denetimine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20278) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

47.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, okullarda öğrencilere gıda desteği sağlanması için yürütülen çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20279) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

48.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in, Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesinde yaşanan bir cinsel saldırı olayına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20280) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

49.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Beytüşşebap Devlet Hastanesindeki kadın doğum hekimi eksikliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20281) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

50.- Şırnak Milletvekili Ayşegül Doğan'ın, Beytüşşebap Devlet Hastanesindeki kadın doğum hekimi eksikliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20282) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

51.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, cezaevlerindeki mahkumların sağlık hizmetinden yararlanabilmeleri için imzalanan protokollere ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20283) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

52.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Beytüşşebap Devlet Hastanesindeki kadın doğum hekimi eksikliğine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20284) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

53.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, Zonguldak iline atanan hekim sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20285) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

54.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzyılmaz'ın, devlet hizmeti yükümlülüğü kapsamında Zonguldak'tan başka illere atanan hekim sayısına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20286) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

55.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, Türkiye'de sağlıklı yaşam süresinin iyileştirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20287) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

56.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, devlet hastanelerinden özel hastanelere sevk edilen hastaların hastane masraflarına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20288) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

57.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yakın tarihli anestezi sırası verilmemesine ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20289) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

58.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, tarım ürünlerindeki pestisit kalıntılarının kontrolüne ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20290) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

59.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, zararlı madde tespit edilmesi sebebiyle ülkemize iade edilen ihracat ürünlerine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20291) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

60.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, internet üzerinden satılan ürünlerin reklamlarında yanıltıcı görsel kullanımının engellenmesine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20292) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

61.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, yanıltıcı indirim kampanyalarına karşı yapılan denetimlere ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20293) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

62.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Ticaret Odası Başkanı hakkındaki bazı iddialara ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20294) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

63.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, ülkemizde yetersiz yol aydınlatması ve altyapı eksiklikleri nedeniyle yaşanan trafik kazalarına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20295) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

64.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Erziki Tüneli'nin çift yönlü trafiğe uygun hale getirilmesi talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20296) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

65.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Artvin'de meydana gelen heyelanlara karşı alınan önlemlere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20297) (Başkanlığa geliş tarihi: 10.12.2024)

66.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Atatürk Havalimanı arazisine yapılması planlanan millet bahçesine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20298) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

67.- Manisa Milletvekili Selma Aliye Kavaf'ın, hız kesici kasislere ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20299) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

68.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa ilinin ulaşım sorunlarına ve Birecik Köprüsü'nün sebep olduğu mağduriyete ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20300) (Başkanlığa geliş tarihi: 11.12.2024)

69.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Çukurova Havalimanının yapım ve işletme sürecine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20301) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

70.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Cengiz Topel Havalimanında görev yapan personele servis hizmeti sağlamak için yapılan ihaleye ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/20302) (Başkanlığa geliş tarihi: 12.12.2024)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)

1.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, son 3 yılda Basın İlan Kurumu tarafından yapılan ilan ödemelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19672)

Adalet Bakanlığı

2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vatandaşın adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19674)

3.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul'da öldürülen bir kişi hakkında yürütülen kovuşturmanın akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19675)

4.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Kayseri 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun telefon hakkının engellendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19676)

5.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Kayseri 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun telefon hakkının engellendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19677)

6.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Kayseri 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun telefon hakkının engellendiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19678)

7.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Eskişehir'deki bir kişinin bazı iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19679)

8.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hatay'ın Kırıkhan ilçesine bağlı Topboğazı mevkiinde yaşanan trafik kazasına yönelik soruşturmanın akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19680)

9.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir vatandaşın şikayet dilekçesinin işleme alınmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19681)

10.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, cezaevlerinde mahkumların e-doktor görüşmeleriyle muayene uygulamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19682)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde görev yapan bir yönetici ile ilgili bazı iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19683)

12.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, engelli vatandaşların teknolojik ürünlere kolay erişebilmelerinin sağlanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19684)

13.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, kadın istihdam oranının artırılmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19685)

14.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2025 yılı bütçesinde Bakanlık tarafından Diyarbakır iline ayrılan ödeneğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/19687)

15.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, devlet koruması altındaki çocuklara sağlanan desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/19688)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

16.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, GSS prim borçlarını ödeyemeyen vatandaşlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19689)

17.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, bir üniversitenin iktisadi işletmelerinde çalışan işçilerin yaptığı greve ilişkin yazılı soru önergesi (7/19690)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

18.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa'da devam eden kentsel dönüşüm sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19691)

19.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya ilindeki hava kirliliğinin azaltılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19692)

20.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Eski Sanayi ve Karatay Sanayi'nin taşınması projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19693)

21.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında yaşanan konut sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/19694)

22.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Antalya ilinde yaşanacak olası bir depreme karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/19695)

23.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, İzmir'de bulunan bir akü geri kazanım fabrikasındaki radyoaktif atıkların bertaraf edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19696)

Dışişleri Bakanlığı

24.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, İtalya Konsolosluğu tarafından öğrencilere vize verilmemesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19697)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

25.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, 2021-2024 yıllarında Bolu ilinde ve Türkiye'de elektrik ve doğalgaz faturalarını ödeyemeyen kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19698)

26.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır'ın bazı ilçelerindeki elektrik dağıtım panolarının kapatılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19699)

27.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, enerjide reform süreci ile özerkleştirilmesi planlanan kurumlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19700)

28.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, İzmir'de bulunan bir akü geri kazanım fabrikasındaki radyoaktif atıkların bertaraf edilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19701)

29.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, EÜAŞ'nin yaptığı bir ihaleye ilişkin yazılı soru önergesi (7/19702)

30.- İzmir Milletvekili Haydar Altıntaş'ın, Çayırhan Termik Santrali'nin özelleştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19703)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

31.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2025 yılı bütçesinde Bakanlık tarafından Diyarbakır iline ayrılan ödeneğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/19704)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

32.- Ankara Milletvekili Deniz Demir'in, bir holdingin kamu bankasına olan kredi borçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19705)

33.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, cep telefonu kayıt ücretlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19706)

34.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, görme engelli vatandaşlar için elektronik cihazlarda ÖTV muafiyeti sağlanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19707)

35.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, TÜİK tarafından açıklanan işsizlik oranı verisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19708)

36.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, düşük gelirli kişilerin vergi yükünün azaltılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19709)

37.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 1980 yılından bu yana yapılan özelleştirmelerden elde edilen gelire ilişkin yazılı soru önergesi (7/19710)

İçişleri Bakanlığı

38.- Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'in, Mardin Büyükşehir Belediyesine yapılan kayyım atamasından sonra yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19711)

39.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, geri gönderme merkezlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19712)

40.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, bazı belediyelere kayyım atanmasının ardından yaşandığı iddia edilen olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19713)

41.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Eskişehir'deki bir kişinin bazı iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19715)

42.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Hatay'ın Kırıkhan ilçesine bağlı Topboğazı mevkiinde yaşanan trafik kazasına yönelik soruşturmanın akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19716)

43.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, kadına yönelik şiddetin önlenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19717)

44.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Sayıştayın 2023 yılı Denetim Raporu'nda Mardin Büyükşehir Belediyesi ile ilgili yaptığı bazı tespitlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/19718)

45.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin Büyükşehir Belediyesine yapılan kayyım atamasından sonra yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19719)

46.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, fentanil maddesinin yasa dışı temin ve kullanımının engellenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19722)

47.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Kızılay Derneği'nin Düzce Şubesi tarafından satışı gerçekleştirilen bir binaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/19723)

48.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, kayyım atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19724)

49.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2025 yılı bütçesinde Bakanlık tarafından Diyarbakır iline ayrılan ödeneğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/19725)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

50.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19726)

51.- İzmir Milletvekili Rıfat Turuntay Nalbantoğlu'nun, Türkiye Kültür Yolu Festivali kapsamında 2021-2024 yıllarında düzenlenen etkinliklerin maliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19727)

52.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, Orhan Kemal'in yaşadığı evin kültürel miras olarak yaşatılmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19728)

53.- Konya Milletvekili Konur Alp Koçak'ın, Türkiye Selçukluları Hanedan üyelerinin defni için devlet töreni yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19729)

54.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Türkiye Kültür Yolu Festivali kapsamında 2024 yılında düzenlenen etkinliklerin maliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19730)

55.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, kamuda çalışan arkeolog, sanat tarihçisi ve antropologların özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19731)

56.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2025 yılı bütçesinde Bakanlık tarafından Diyarbakır iline ayrılan ödeneğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/19732)

Milli Eğitim Bakanlığı

57.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, İstanbul Aydın Üniversitesinde kapatılan bir öğrenci kulübüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/19733)

58.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'nın, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen Hatay ilinde yıkılan okulların yeniden inşasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19734)

59.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu Üniversitesine mühendislik, mimarlık ve tasarım fakültesi açılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19735)

60.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Tıp Doktorluğu Alanında Yurt Dışı Diploma Denkliği İçin Seviye Tespit Sınavı'nın sonuçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19736)

61.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, son bir yılda yükseköğretim kurumlarının personel alım ilanlarına karşı açılan davalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19737)

62.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, özel okullardaki fiyat artışının denetlenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19738)

63.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, okullarda psikolojik ve sosyal destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19739)

64.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, eğitimlerini yarıda bırakan öğrencilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/19740)

65.- Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'nın, uzman öğretmenlik ve başöğretmenlik başvuru sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19741)

66.- Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'nın, Kocaeli'de MESEM üzerinden yapılan bir yolsuzluk hakkında yürütülen soruşturmanın akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19742)

67.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, planlanan Bakanlık bütçesi ile yapılan harcama arasındaki farka ilişkin yazılı soru önergesi (7/19743)

68.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'nin Çayırova ilçesine öğretmenevi yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19744)

69.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Bakanlık ile bir vakıf arasında imzalanan protokol kapsamında okullara kumbaralar koyulmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19745)

Milli Savunma Bakanlığı

70.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2025 yılı bütçesinde Bakanlık tarafından Diyarbakır iline ayrılan ödeneğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/19746)

Sağlık Bakanlığı

71.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Ereğli Devlet Hastanesinin personel ve teknik donanım ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19747)

72.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, gaziler için ortez, protez ve diğer iyileştirici araç ve gereçlerin temininin yalnızca tek bir hastaneden sağlanabilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19748)

73.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, fentanil maddesinin kullanımı nedeniyle hastanelere başvuran kişi sayısı ve önleyici tedbirlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/19749)

74.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, son 5 yılda usulsüz şekilde hastalardan para isteyen doktorlara dair yapılan şikayetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/19750)

75.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da çalışan doktor sayısı ile doktor ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19751)

76.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Bor Fizik Tedavi Hastanesi'nin yeniden inşa edilmesi sürecinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19752)

77.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, diyaliz teknikeri istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19753)

78.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoğlu'nun, diş protez teknikeri istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19754)

79.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya'da yapılması planlanan ağız ve diş sağlığı hastanesi ve şehir hastanesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19755)

80.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, sağlık yönetimi lisans bölümü mezunlarının sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19756)

81.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, diş hekimliği fakültesi mezunlarının artışı ile ağız diş teknikeri ve protez teknisyeni istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19757)

82.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, psikoloji bölümü mezunlarının istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19758)

83.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, sağlık yönetimi ve sağlık kurumları işletmeciliği bölümleri mezunlarının istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19759)

84.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Bakanlığa bağlı kurumlarda Dünya Bankası destekli projelerde istihdam edilen çalışanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19760)

85.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2025 yılı bütçesinde Bakanlık tarafından Diyarbakır iline ayrılan ödeneğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/19761)

86.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, ülke genelinde hastanelerde bulunan mahkum koğuşu ve mahkum bekleme odalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19762)

87.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, ülke genelinde kayıt altına alınan HIV/AIDS vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19763)

88.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, son 5 yılda ülke genelinde ve Giresun ilinde yaşanan intihar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19764)

89.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, sağlık alanındaki bazı lisans ve ön lisans bölümü mezunlarının istihdamına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19765)

Tarım ve Orman Bakanlığı

90.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Altunçay Göleti Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19767)

91.- İzmir Milletvekili Ahmet Tuncay Özkan'ın, 2024 yılında yurt dışına yapılan gıda sevkiyatlarından geri çevrilenlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/19768)

92.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'ın, veteriner hekimlerin istihdamına ve sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19769)

93.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Eber Gölü'nde yaşanan kirliliğin ve gölün kurumasının önlenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19770)

94.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Esenyurt Belediyesi Modern Hayvan Bakımevi ve Rehabilitasyon Merkezinin koşullarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19771)

95.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır Toprak Koruma Kurulunun kararlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19772)

96.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2025 yılı bütçesinde Bakanlık tarafından Diyarbakır iline ayrılan ödeneğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/19773)

97.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Isparta Orman İşletme Müdürlüğünde meydana geldiği iddia edilen usulsüzlüklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/19774)

Ticaret Bakanlığı

98.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, esnaf kefalet kredisi kullanan esnaf sayısına ve esnaflara sağlanacak desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/19776)

99.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2025 yılı bütçesinde Bakanlık tarafından Diyarbakır iline ayrılan ödeneğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/19777)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

100.- Ankara Milletvekili Koray Aydın'ın, Yomra-Özdil-Oymalı-Yağmurdere karayolunun akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19778)

101.- Yozgat Milletvekili İbrahim Ethem Sedef'in, Yozgat'a çevre yolu yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19779)

102.- Yozgat Milletvekili İbrahim Ethem Sedef'in, Yozgat ile Boğazlıyan ilçesi arasındaki karayolunda iyileştirme yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19780)

103.- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, Konya Çevre Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19781)

104.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa GAP Havalimanı kargo bölümünün aktif hale getirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19782)

105.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, algoritma değişikliği nedeniyle görünürlükleri azalan haber sitelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19783)

106.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in Borçka ilçesindeki Güreşen Köprüsü Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19784)

107.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa GAP Havalimanına son bir yılda gerçekleştirilen uçuş sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19785)

108.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, İstanbul'da trafik sorununu azaltmaya yönelik yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/19786)

109.- Yozgat Milletvekili İbrahim Ethem Sedef'in, Yozgat ilindeki Saraykent-İzibüyük-Kadışehri yolunun 2025 yılı yatırım programına alınması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19787)

110.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, Çukurova Uluslararası Havalimanına yapılan uçak seferlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19788)

111.- Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'nın, Gebze-Darıca metro hattı projesinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/19789)

112.- Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'nın, bazı yap-işlet-devret projelerini kullanan araç sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19790)

113.- Kocaeli Milletvekili Harun Özgür Yıldızlı'nın, Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolunu kullanan araç sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/19791)

114.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2025 yılı bütçesinde Bakanlık tarafından Diyarbakır iline ayrılan ödeneğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/19792)

19 Aralık 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, programa göre 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam edeceğiz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162)[1]

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163)[2]

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 13'üncü maddesi kabul edilmişti.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkanım, bakanlar gelmemiş ama, bakansız bütçe görüşüyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sadece Sayın Güneş'le mi olacak? İsmail Güneş'le bütçe mi olur? Olmaz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Bürokratlar da yok, bari bürokratlar olsaydı.

BAŞKAN - Şimdi, 14'üncü maddeyi okutuyorum:

Yetki

MADDE 14- (1) Bu Kanunda ve diğer kanunlarda Cumhurbaşkanına veya Cumhurbaşkanlığına bütçenin uygulanmasına yönelik verilen yetkilerin kullanımı ve devrine ilişkin hususlar Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan inşallah Togg'la gelmiştir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Başkan, soru-cevap da mı yok?

BAŞKAN - Saadet Partisi Grubu adına söz talebi Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'a aittir.

Buyurun Sayın Özdağ. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

---

[1] *162 S. Sayılı Basmayazı ve Cetveller 9/12/2024 tarihli 29'uncu Birleşim Tutanağı'na eklidir.*

[2] *163 S. Sayılı Basmayazı ve Cetveller 9/12/2024 tarihli 29'uncu Birleşim Tutanağı'na eklidir.*

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 14'üncü maddesi hakkında söz almış bulunmaktayım. Gelecek-Saadet Grubu adına herkesi ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Geçen hafta başından beri Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısı gerek kürsüden gerekse de Komisyon sıralarından vekâlet ettiği Cumhurbaşkanı adına mevzu bütçeyi savunuyor. 2021 senesinin Eylül ayında nas varken "Sana, bana ne oluyor?" diyerek gittikleri faiz indirimiyle her şey altüst olmuştu. Saygın ekonomistlerin söylediğine göre eğer bunu yapmasalardı dolar şimdilerde 17-18 TL arası, akaryakıt fiyatları da 18-20 TL arasında olacaktı. Eylül 2021 öncesi yirmi sekiz ayın tüketici fiyatları toplam olarak yüzde 35 artmıştı yani iki yıl dört aylık enflasyon toplamı buydu, bir başka ifadeyle yıllık yüzde 15-16 civarındaydı.

Peki, nas ekonomisinden sonra ne kadar oldu, biliyor musunuz? Bırakın 2021 yılından beri toplam enflasyonu, sadece bu sene ortalaması yüzde 52; bu da TÜİK'in makyajlı rakamları, yoksa gerçek enflasyon rakamları yüzde 100'lerin üzerindedir değerli milletvekilleri. Sayın Erdoğan, uyguladığı nas politikasıyla doların fiyatını yüzde 300'den fazla artırdı ama suç kimde, biliyor musunuz? Dış güçlerde, iç mihraklarda, vatan hainlerinde, faiz-dolar lobilerinde, Netanyahu falan derken, döndük dolaştık, vatandaşların hesapsız alışverişlerine getirildik.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, üst aklı unuttunuz, üst aklı!

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - İktidar, ne olursa olsun asla siyasi bir fatura ödemiyor. Popülist politikalarla narkozladığı halk kesimlerinden aldığı oyla seçilmiş olmasını ise ödemek istemediği bu faturaya gerekçe yapıyor. Muhalefetin dile getirdiği lüks harcama ve iktidarın hesapsız kitapsız işlerine getirdiği eleştirilerine geçen sene bütçe görüşmeleri sırasında "Paramız var ki alıyoruz, paramız var ki harcıyoruz." diyerek karşılık vermiştiniz. O zaman "Para ve kredi bulmak için yurt dışından fırsat bulup ülkeye bile gelemiyordunuz." denildiği zaman ise "Paramız var, paramız var, para aramıyoruz." diyordunuz.

Peki, paranız vardı, madem para vardı, EYT'lileri niçin inim inim inlettiniz yıllar boyunca? Bu EYT'liler için ne söylüyordunuz? "İskandinav ülkeleri bundan dolayı battı. İktidarımıza mal olsa bile bu EYT'yi çıkarmayacağız." diyordunuz; çıkardınız, çıkardıktan sonra bu EYT'lilerle ilgili de bugünkü enflasyon sonuçlarını, bugünkü Türkiye'nin ekonomik sıkıntılarını EYT'yi çıkartmaya bağlayan Sayın Cumhurbaşkanının evladı vardı. Peki, soruyorum: EYT'yi çıkarmadan bir yıl önce enflasyon çok mu iyiydi? Bir yıl önce faizler çok mu düşüktü? Bir yıl önce cari açık azalmış mıydı?

Değerli milletvekilleri, peki, 5000 prim gününü niye yapmadınız? Hâlâ emekli yapmıyorsunuz. 3600 kısmi emekliliği niye sağlamıyorsunuz? Para varsa taşeron belediye işçilerini ve KİT'lerdeki taşeronları kadroya niçin almadınız? Para varsa yardımcı hizmetler sınıfının görev tanımını niçin yapamadınız? Ekonomik ve hukuki sorunları niçin gideremediniz? "Sözleşmeli", "ücretli", "kadrolu" diye öğretmen olur mu? Hepsini KPSS'yle alarak niçin kadrolu yapmıyorsunuz? "1'inci dereceye düşmüş olan her memura 3600 ek göstergeyi vereceğiz." diyordunuz, hem de seçim öncesi vaatleriniz arasındaydı. Para varsa şimdiye kadar niye yapmadınız? Para varsa tıbbi cihaz tedarikçilerinin alacaklarını niçin zamanında ödemediniz? Para varsa SMA hastaları, kas hastalıkları veya Duchenne hastalıklarının ilaçlarının paralarını niçin ödemiyorsunuz? Para varsa emeklilere niçin 8.077 lira seyyanen zam vermediniz? Para varsa... Kur'an kursu öğreticileri -ki bunlar fahri Kur'an kursu öğreticileri- otuz gün çalışıyorlar, sekiz dokuz gün kadar bunlara sigorta yatırıyorsunuz. Vallahi billahi "Çalışanların alın teri kurumadan onların emeğinin karşılığı verin." diyen Hazreti Muhammed'in sözünü de tutmuyorsunuz. 100 bin öğretmen ataması yapacaktınız.

Ben söylemedim, bu muhalefetin bir vaadi değildi, iktidarın vaadiydi. Niye 100 bin öğretmen yerine 20 bin öğretmen atayabildiniz? Para varsa aynı mesleklerden olan kamu mühendisleri, avukatlar, mimarlar, şehir plancılarına, diğer kesimlere yapmış olduğunuz gibi -yani yargı mensuplarına, doktorlara- niye zam yapmadınız? Para varsa bu faizler nedir Allah aşkına? Yüzde 50 ila 52. Bu zamlar nedir? Evlerimize dolu gibi yağıyor, yağmur gibi yağıyor. Para varsa bu enflasyon nedir? Ortalamasını alıyorum, yüzde 64 civarında bir enflasyon. OECD ülkelerinin toplamından daha fazla, Avrupa Birliği ülkelerinin hiçbirinde yok. Beğenmediğiniz Macaristan'da bile enflasyon eksilerde. Ve para varsa önce kur korumalı mevduat, şimdi de yüzde 50-52 faizlerle paradan para kazanmak nedir Allah aşkına? Para varsa bu konuttaki, araba fiyatlarındaki fahiş artışların sebebi nedir, nasıl izah edeceğiz? Para varsa bu kadar dış borç, bu kadar cari açık nedir Allah aşkına? Para varsa yatırımcılar niçin gelmiyor, gelenler niçin gidiyor? Yerli sermaye birikimlerini niye Türkiye'de tekrar yatırıma tahsis etmiyor? Para varsa Türkiye niye zengin değil, özgür değil, mutlu değil?

Bakınız, 2002'de asgari ücret ne kadardı? 184 liraydı. Peki, en düşük emekli maaşı ne kadardı? 257 TL'ydi. Şimdi, asgari ücret kaç para? 17 bin lira. 2002 yılında en düşük emekli maaşı asgari ücretin yüzde 40 kadar fazlasıydı, şimdi ise en düşük emekli maaşı asgari ücretin yüzde 50 civarında düşüğüdür. Peki, şimdi ne kadar maaş alıyorlar? 10 bin lira ile 12 bin lira arasında. Mesela 31 Aralık 2024 tarihinde emekli olan 30-35 bin TL alırken 1 Ocak 2025 tarihinde emekli olacaklara 21 bin lira ile 23 bin lira maaş bağlanacağı iddiası doğru mudur? Ki doğru olduğunu duyuyoruz, bunu nasıl izah edeceğiz? Siz bu emeklilerden niye elinizi çekmiyorsunuz? Bu emeklilerin maaşlarını her yıl yüzde 1, yüzde 2, yüzde 3, yüzde 4 civarında niye aşağı doğru çekiyorsunuz? Kök maaş saçmalığına ne zaman son vereceksiniz? BAĞ-KUR/SSK ayrımı nedir Allah aşkına? Bu BAĞ-KUR'luların ihyasına ve tesciline söz vermiştiniz, bakanlar söz vermişti, Sayın Cumhurbaşkanı söz vermişti; niye düzeltmediniz? BAĞ-KUR ve SSK emeklilerinin intibaklarını niçin yıllardır yapmıyorsunuz?

Değerli milletvekilleri, bu ülkenin en büyük sorunlarının başında da işsizlik geliyor. Evine götüreceği bir tas sıcak çorbanın, çocuklar için kazanacağı helal paranın hayaliyle iş bulmak için yıllardır çırpınan insanların ne acılar çektiğini bilir misiniz? Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Çalışma Bakanı ve Maliye Bakanı işsizlik oranlarının düştüğünü ve bu konuda ciddi bir sıkıntının yaşanmadığını söylüyor. Ben herkes zaten bunu bildiği için geniş kapsamlı işsizlik oranlarının yüzde 30'lara dayandığından bahsetmeyeceğim ama "İşsizlik nedir, bilir misiniz?" diye soracağım. Çalışırken bir ay otuz gündür ama işsiz kalınca o bir ay üç, dört, bilemedin beş gündür, çalışırken ayda bir gelen faturalar işsizken sanki yağmur olur, yağar; bunu yaşadınız mı hiç?

Değerli milletvekilleri, bu ülkede işsizlik statüsü elde etmek inanın iş bulmaktan daha zordur. İşsizlik makamı öyle ali, öyle yüce bir makamdır ki bunu elde etmek için deveyi iğne deliğinden geçirmeniz gerekir. Makyajlı TÜİK rakamlarına göre bile ülkemiz 104 ülke içerisinde maalesef, en yüksek işsizliğe sahip ilk 20 ülke arasında ve daha acı olanı ise çalışanların büyük bir çoğunluğu asgari ücret almakta, asgari ücret de açlık ve yoksulluk sınırının çok çok altındadır.

TÜİK son aylarda işsizliği hep yüzde 10'ların altında açıklıyor ama size bir şey söyleyeyim mi? TÜİK'in bu yüzdelik dilimine girmek için işsiz vatandaşların resmen sihirbaz olması gerekiyor. Nasıl mı? Birkaç örnek vermek istiyorum: Mevsim etkisinden arındırılmış olacaksınız, iş ararken gidip çarşı pazar dolaşmayacaksınız, İŞKUR'a dilekçe verip kayıt olacaksınız. Son bir ayda iş arayan ve on beş gün içinde istihdam edilebilecek durumda değilseniz işsiz sayılmıyorsunuz, evde oturup iş aramaktan vazgeçmiş iseniz, öyle evde oturup iş aramayan birisiyseniz işçi sayılmıyorsunuz, ücretsiz ve mecburi

izinde iseniz, asker, öğrenci, ev kadını iseniz işsiz sayılmıyorsunuz, eğer kazayla bir iki gün yevmiyeli bir işte çalışıp bütün bir ay boşta iseniz yine işsiz sayılmıyorsunuz yani TÜİK'e göre işsiz sayılabilmek için iğne deliğinden deveyi geçirmek gerekiyor. Ya, oldu olacak bir sınav yapın, geçebilen işsiz sayılsın.

Verilerle oynamak için her yolu deniyorsunuz. Nihayet, bütün bunlardan sonra eğer ki işsizlik statüsünü elde ettiyseniz yüzde 10'luk dilimin içine girmeye hak kazanıyorsunuz. Ne büyük bir paye değil mi? Yahu, TÜİK'e göre bu ülkede işsiz sayılabilmek iş bulmaktan daha zor.

İşsizlik bir insan için büyük bir yıkım ama çalışanlar da lale devri yaşamıyor ki milletin hali perperişan; iktidar, vatandaşları "40 satır mı, 40 katır mı?" çaresizliğine düçar etti. Kafdağı'nın ardından getirdikleri paketi açılmamış muştularla millete biraz umut pompalayıp halkımızın "Belki bu sefer düzelir." diye bir umutla oy vermesini sağladılar hep.

Değerli milletvekilleri, bir de Ulaştırma Bakanlığında bazı problemler var. Bu Bakanlığın bazı davetiyeleri, 1 liralık yeri, 1 lira yerine 5 liraya, 10 liraya; 10 katına verdiği söyleniyor ve buranın para transfer merkezine dönüştürüldüğü söyleniyor, buna rağmen müteahhitlerin paraları zamanında ödenemiyor. Eski Türkiye'de ülke kaynaklarıyla yapılan yol ve yatırımlar vardı, insanlar kullandıkları bu yollara çok cüzi paralar ödüyorlardı, şimdi ise geçenden 5 akçe, geçmeyenden 15 akçe alıyorlar. Bakınız, bizi kıskanan Almanya'da 5 bin kilometre otoyollardan geçip 17 köprü, 28 tünel geçtiğiniz zaman ne kadar ücret ödüyorsunuz, biliyor musunuz? 10 euro mu, 20 euro mu? Sıfır euro, sıfır, "zero" yani "nothing" hiç para ödemiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Özdağ.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Peki, bu mu uçan Türkiye? Bu mu bizi kıskanan Almanya? Tüm bu zam furyası devam ederken bir de "Enflasyon düşmeye başladı, halkımız mutlu ve huzurlu, ekonomimiz uçuyor, Almanya bizi kıskanıyor." masalları anlatmıyor musunuz Allah aşkına!

Evet, nereden tutarsanız tutun tel tel dökülen bu garabet sistemsizliğine yeni bir absürtlük eklemek için yangından mal kaçırır gibi bir düzenlemeyi daha araya sıkıştırdınız. Nedir o? Mevzu kanunda yani bu gelen bütçe kanununda, diğer kanunlarda Cumhurbaşkanına veya Cumhurbaşkanlığına bütçenin uygulanmasına yönelik verilen yetkilerin kullanımı ve devrine ilişkin hususlar "Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir." diye yazdınız, tıpkı Türkiye Varlık Fonu Yönetimi AŞ Yönetim Kurulu Başkanlığına Recep, Tayyip, Erdoğan'ın oy birliğiyle verdiği bir kararla Recep Tayyip Erdoğan'ın atanması gibi değil mi? Allah bu millete yardım etsin, sizlere de akıl, vicdan ve izan versin diyor, saygılar sunuyorum.

Bu bütçeye de red oyu vereceğiz.

Teşekkür ediyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - 14'üncü madde üzerine İYİ Parti Grubu adına söz talebi Adana Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'ya aittir.

Buyurun Sayın Fakıbaba. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET EŞREF FAKIBABA (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 14'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün hepimizi yakından ilgilendiren ama yıllardır çözüm bekleyen önemli bir yarayı, önemli bir problemi yeniden gündeme getirmek istiyorum: Mevsimlik tarım işçilerimiz. Onlar, her bir lokmamızda, soframıza gelen her bir dilim ekmekte alın teri olan kardeşlerimiz. Buğdaydan pamuğa, sebzeden meyveye kadar emeğiyle toprağa hayat veren tarımın isimsiz kahramanları; kendilerini yürekten selamlıyor, onlara

ülkemiz adına teşekkür ediyorum, Allah hepsinden razı olsun. Ancak gelin, bir düşünelim, bu insanlar ekmek parası için memleketlerinden ayrılıp aylarca başka şehirlerde çalışıyorlar. Peki, nasıl yolculuk ediyorlar, nasıl yaşıyorlar, ne şartlarda çalışıyorlar? Gelin, hep birlikte bakalım.

Ülkemizde yaklaşık 1 milyon tarım işçisi mevcut. Bunlar, genelde, ortalama olarak nisan ayında memleketlerinden yola çıkıp kasım ayına kadar toplam yedi ay gittikleri şehirde veya farklı şehirlerde yaşamaya devam ediyorlar. Kasım ayında memleketlerine dönüp kışı geçirmek ve geçimlerini sağlamak için zar zor biriktirdikleri parayı beş ay içinde harcıyorlar. Bu insanların tek amacı karınlarını doyurmak ve hayatta kalabilmektir, maalesef sosyal bir hayatları asla mevcut değildir. Yeni yılın nisan ayında bir sonraki kış için para biriktirmek zorunda olduklarından tekrar memleketlerinden ayrılmak durumunda kalıyorlar ve bu döngü yıllardan beri devam etmektedir. Bu süre zarfında ise özellikle çocuklar eğitimden geri kalıyor, bazı bölgelerde taşımalı eğitim uygulaması olsa da aileler bunun verimli olmadığını söylüyorlar.

İsterseniz nasıl yolculuk yaptıklarına bir bakalım. Bu yolculuk, ne yazık ki başlı başına bir insanlık dramı. İnsanlık dramı diyorum çünkü bazen haberlerde "Tarım işçileri Konya Yolu'nda trafik kazası geçirdi ve şu kadar kişi yaralandı, şu kadar kişi vefat etti." diye duyuyoruz şurada görüldüğü gibi. Yani maalesef, 12 kişilik bir minibüse en az 20 kişi bindiriyorlar ve sonradan öğreniyoruz ki şu kadar insan vefat etti veya şu kadar insan yaralandı diye hesap ettiğimizde, bir bakıyoruz ki karşımıza 12 kişilik bir minibüsün içerisinde 20'den fazla çoluk çocuk, ailenin hepsi toplanmış, maliyet ucuza gelsin diye böyle bir yolculuğa çıkıyorlar. Bu insanlar Konya'ya gelinceye kadar hiç mi trafik kontrolünden geçmiyor, hiç mi devletin bir yetkilisi denetlemiyor? İnsan hayatı bu kadar ucuz olabilir mi? İnşallah, 2025 Nisan ayından itibaren yollardaki trafik kontrollerinin daha fazla olmasını umut ediyorum.

Şu fotoğrafı bir inceleyelim ve kardeşlerimizin nasıl yaşadıklarını görelim, yolculuktan sonra geldikleri yere bir bakalım: Geldikleri yer burası sayın arkadaşlarım, sayın milletvekillerim; burada bu insanlar yaşıyorlar, geldikleri yer burası, maalesef, Sayın Bakanım, geldikleri yer burası, yaşadıkları yer burası. Bu fotoğrafta naylondan yapılmış birçok sayıda çadır mevcut, ailenin tümü bu çadırlarda yaşamaktadır. Ortada görülen kanalizasyon suyudur, ortada görülen kanalizasyon suyudur. Kanalizasyon suyunun olduğu yerde sinek, pis koku ve bulaşıcı hastalık kaçınılmaz bir sonuçtur. Banyo yapmalarını bırakın, temiz içme suları bile yoktur. Bu yüzden, insanlar, tankerlerle taşınan ve hijyenik olmayan suyu parayla satın almak zorundadırlar. Tuvalet ise bazı çadırlarının önünde vardır, bazı çadırlarının önünde yoktur; olmayanlar ise ihtiyaçlarını uygun gördükleri yerde yaparlar.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - 2002'nin fotoğrafı mı bu? 2002 yılına mı ait fotoğraf?

AHMET EŞREF FAKIBABA (Devamla) - Bu fotoğraf 2002 değil, bu fotoğraf tahmin ederim... İlk yolculuğum 2015'te başlamıştı Sayın Vekilim; 2023-2024'te de aynı fotoğraflar devam ediyor.

Fotoğrafta, ihtiyaçlarını uygun gördükleri başka yerlerde karşılamaktadırlar. Fotoğrafta gördüğünüz gibi, toprak alan yağmur yağdığı zaman çamur, rüzgâr olduğu zaman toz; özellikle çevreyi ve çocukları çok rahatsız etmektedir. Aşırı yağışlar sonucunda, maalesef, bazı bölgelerde bazen sel meydana gelmektedir; bazen çocuklarımızın kanal sularında boğularak öldüklerine şahit olmaktayız. En son 2023'te arkadaşlarla beraber gitmiştik, Adana'da bir yerde bizden dikenli tel istediler ve sorduk: "Ya, arkadaş, bu dikenli teli niye istiyorsunuz?" Dediler ki: "Ya, bundan birkaç sene önce çocuklarımız bu kanalda boğuldu, onun için dikenli tel istiyoruz." Birkaç yıl önce çocuklar DSİ kanalında boğulmuş ve hâlâ alınan bir önlem maalesef yok.

Yine, fotoğrafta gördüğümüz geleceğimizin teminatı olan çocuklarımıza ve yaşadıkları zorluklara bir bakalım; şu çocuklara bir bakalım. Şu gördüğümüz çocuklar sabahın erken saatlerinde ana-babalarıyla

birlikte tarlaya gidiyorlar. Aileler torba başına ücret alıyor çok değerli milletvekillerim ve ne kadar çok torba topluyorlarsa o kadar fazla ücret alıyorlar. Torbaların seri bir şekilde doldurulması için çocuklar çuvalların ağzını açık tutmak amacıyla orada çalıştırılıyorlar; 5 veya 6 yaşındaki çocuklar. Ne kadar seri torba doldurulursa aile o kadar çok fazla para kazanacağı için, okullarda olması gereken 5-6 yaşlarındaki bu çocuklarımız maalesef burada çalıştırılmak zorunda kalıyorlar.

Sayın Vekilim, Malatya'daydım o zaman, yıl 2015'ti ve gece saat on ikide çadırda aileler beni misafir etmişlerdi, bir çocuğun ağıt sesi... Çocuğun ateşi var ama maalesef orada doktor, hemşire veya sağlık ekibi olmadığından dolayı, sadece doktor olduğum için dedim ki: Ya "parasetamol" bulalım, hiç olmazsa sabaha kadar bu çocuğun ateşini düşürelim. Onu hiç unutmuyorum.

Eğitim deseniz Hak getire ve kaçınılmaz son ise kız çocuklarının erken evliliği.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - En acı dram, en acı dram!

AHMET EŞREF FAKIBABA (Devamla) - Peki, bu sorunların çözümü mümkün değil mi? Elbette mümkün. Burada GAP projesini hatırlatmak istiyorum. Eğer GAP tamamlanmış olsaydı bugün bu sorunları konuşuyor olmazdık. 1970'lerde planlanan, 1989'da temeli atılan, 1995'te Şanlıurfa Harran Ovası'na su verilmesiyle adım adım devam eden bu dev proje bitirilmiş olsaydı; size 6 madde saymak istiyorum:

1) İnsanlar kendi memleketlerinde çalışarak tarımsal üretim yapacak ve göçebe tarım işçilerine gerek kalmayacaktı.

2) Şanlıurfa ve diğer Güneydoğu illerinde elektrik kesintileri yaşanmayacak, vatandaş ile DEDAŞ karşı karşıya gelmeyecekti.

3) Bölgede işsizlik azalacak, tarımsal kalkınma sağlanacaktı. Özellikle kadınlarımız kurulan kooperatiflerle hem ailelerinin bütçesine katkıda bulunacak hem de ekonomik özgürlüklerini kazanmış olacaklardı.

4) Kız çocuklarımız okullarını bırakmayacak, erken yaşta evlenmek zorunda kalmayacaklardı.

5) Çocuklarımızı nasıl bir eğitim aldığını bilmediğimiz veya Millî Eğitim Bakanlığımızın desteklemediği vakıf yurtlarına göndermek zorunda kalmayacaktık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Fakıbaba.

AHMET EŞREF FAKIBABA (Devamla) - 6) GAP projesi kültürel ve sanatsal faaliyetlerle devreye girmiş olsaydı, bu kapsamda geleneksel el sanatlarının desteklenmesi, kültürel mirasın korunması ve yerli festivallerin düzenlenmesi gibi projeler hayata geçmiş olsaydı, inanıyorum ki Doğu ve Güneydoğu'da yaşayan insanlarımızın refah seviyeleri yükselmiş olacaktı.

Böylece, bu 6 madde sayesinde, adına kimilerinin "ekonomik sorun", kimilerinin "Kürt sorunu", kimilerinin "Güneydoğu sorunu", kimilerinin de "demokrasi" diye bahsettiği bir mesele olur muydu?

Değerli milletvekilleri, artık bu modern kölelik düzenine son vermek hepimizin görevidir. Bu insanlar bizden sadaka istemiyor, onurlarıyla, hak ettikleri bir yaşam stantardı istiyorlar.

Gelin, bir komisyon kuralım, nisan ayından itibaren bu insanların yaşam zorluklarını bizzat kendi gözlerimizle yerinde görelim ve düzeltelim diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Her yıl genelge çıkar, hiçbiri uygulanmaz.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Kendi Bakanlığı döneminde yapsaydı bu söylediklerini, konuşmasaydı.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Çok yaptı.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Engel oldunuz, yapmak istedi de elini bağladınız. O yüzden o da kaçtı, geldi artık, bıraktı.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Ya, kaçmak zorunda kaldı değil mi!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Bıraktı. "Yaptırmıyorlar, elimi tutuyorlar." dedi.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Yapacaktı da müsaade etmediniz!

AHMET EŞREF FAKIBABA (Ankara) - Dönemin Çalışma Bakanıyla yapmıştık beraber, devam edecektik ama maalesef zaman yeterli olmadı.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Müsaade etmediniz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Aynen öyle oldu.

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Fendoğlu. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) - Selam olsun Anadolu'nun asil evlatlarına, selam olsun Hacı Bektaş Veli'nin yolunda olanlara, selam olsun Salâhaddin Eyyubî'nin yolundan gidenlere, selam olsun dili doğru, yolu Hak olana.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, 2025 yılı merkezî bütçe görüşmeleri ve 14'üncü madde üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunmaktayım. Bizleri televizyon başında izleyen aziz vatandaşlarımızı ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Anadolu'yu ana yurt yapan Malatya'mızda deprem sonrası vatandaşlarımız tarafından bize emanet edilen talep ve önerilerimiz hakkında konuşacağım. Gündemimiz deprem. Asrın felaketinden yaklaşık altı yüz seksen beş gün geçti. Bu sürede ilimizi ve deprem bölgesini defalarca ziyaret ederek deprem bölgesini yalnız bırakmayan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Bey'e ve ziyaretleriyle Malatya'nın ve deprem bölgesinin yeniden imar ve ihyası için emekleri geçen tüm bakanlarımıza Malatya'mız adına yürekten teşekkür ediyorum. Devletimiz ve Hükûmetimiz el ele vererek yeniden Malatya'yı ayağa kaldıracağız. Geçen bu süreçte çok güzel deprem konutları yapıldı ve teslim edildi, yeni konut ihaleleri de bu aralık ayı içerisinde yapıldı ve ocak ayı içerisinde de dağıtımı yapılacak konutlarımız var.

Şehrin çeperlerine yaptığımız yeni yerleşim yerlerinde ticaret merkezleri, cami, okul, sosyal donatılar ve bunun gibi tesislerin konutlarla eş zamanlı olarak tamamlanması gerekiyor. Vatandaşlara teslim edilen İkizce 1'inci Bölge'de vatandaşlarımız konutlarında oturuyorlar ama okul, market, cami ve sosyal donatılar olmadığı için sıkıntı yaşamaktadırlar.

Yine, şehir merkezimiz ile TOKİ yaşam alanları arasında ulaşım, iletişim ve altyapı sorunları vardır. Bu sorunlar TOKİ'de yeni konutlarına kavuşan depremzede vatandaşlarımız tarafından iletilmiştir bize. Battalgazi ilçemizin Gelinciktepe, Orduzu, Çamurlu Mahallelerinde yapılan TOKİ konutlarının sayısı sadece 6.500; bizim Battalgazi ilçemizde çokça TOKİ konutuna ihtiyacımız vardır, rezerv alanlarda yapılan konutların geneli hak sahibi olmadığı için, Battalgazi ilçemizde konut eksikliğimiz vardır.

Yine, Emlak Konutun -çarşı projesinde- şubat ayında kuyumcuları, ayakkabıcıları, bakırcılar çarşısını ve Akpınar esnafını yerleştireceğini söylüyorlar ki inşaat ihale edilmiş fakat çarşı merkezindeki altyapının, kanalizasyonun, içme suyunun, elektrik işlerinin ihalesi bile yapılmamış. Dolayısıyla bu işlerin bu kısa sürede bitirilip şubat ayında teslim edileceğini düşünmüyorum. Bunun ihalesinin bir an evvel yapılması gerekiyor. Tabii, bunların eş zamanlı yapılması gerekirken henüz bunlarla ilgili, alakalı hiçbir çalışma da yapılmamış.

Rezerv alanlar belirlenirken Saray Mahallesi'nde, Halep Caddesi'nde, Çavuşoğlu'nda, İlyas Mahallesi'nde vatandaşlara soruldu mu "Rezerv alan istiyor musunuz?" diye? Mecliste son çıkardığımız Kentsel Dönüşüm Yasası'yla bu işi kolaylaştırmışken biz neden Kiltepe'ye, Çırmıktı'ya, Gündüzbey'e rezerv alan istenip istenmediğini soruyoruz. Bu kadim mahalleler kendi hâline bırakılmamalı, tarihine ve aslına uygun imar ve ihyası yapılmalı. Çırmıktı'ta, Gündüzbey'de depremin izleri hâlen durmakta ve bu görüntüden de kurtulmamız gerekiyor.

Kırsal konutlarda da bugüne kadar anahtar teslim ettiğimiz konutlarımız var fakat yetersizdir. Depremden bugüne kadar az konut tesliminin yapılmasının sebeplerinin tespit edilip bir an önce eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir. Malatya'da yıkılan binaların atıkları döküm yerine nakledildi fakat döküm yerinde bu kanserojen malzemelerin bertarafıyla alakalı maalesef bir çalışma bulunmamakta. Bu kanserojen atıklar mevsim gereği yer altına süzülüp, suyumuza karışıp insan sağlığını olumsuz etkileyecektir. Önerimiz, ivedilikle bu atıkların bertaraf çalışmalarına başlamak ve en önemlisi, yeni hafriyat döküm yerlerini belirlememiz gerekmektedir. Geçen hafta Sayın Murat Kurum'a ilettiğim talebi buradan bir daha iletiyorum: Yerinde dönüşüm için verilen 750 bin TL hibe, 750 bin TL kredi, toplam 1 milyon 500 bin TL destek ödemesi günümüz maliyetleri karşısında yetersiz kalmıştır. Bugün ortalama 150 metrekarelik bir dairenin maliyeti 3-3,5 milyon lira iken 1,5 milyon lirayla dönüşümü gerçekleştirmek imkânsızdır. Hibe ve destek tutarının en az 2,5 milyon TL olması gerekmektedir.

Yine, yerinde dönüşümde de istediğimiz yerde değiliz. Şu anda yerinde dönüşüm ruhsatlarında rakamlara bakıldığında diğer illere göre son sırada ve çok gerilerdeyiz. Bunun bir sebebi de deprem sonrası imar, yeni yapılaşma koşullarıyla ilgili meclislerimizde gerekli kararların alınmamasıyla birlikte -ruhsatlandırma süreci- yerel seçim sonrasında yeni yönetimler gelene kadar kaybedilen zamanda değişen enflasyon ve artan inşaat maliyetleri karşısında hibe ve kredi destek miktarlarının yetersiz kalmasından kaynaklanmaktadır.

Yine, sanayi sitesi esnaflarımız var. Hak sahipleri ve kiracılarla bir araya gelinip, sanayi esnaflarımızın sorun ve taleplerinin yerinde dinlenip karar verilmesi gerekir. 2.400'ün üzerinde sanayi esnafımız var, 700 civarında sanayi stantardı olmayan dükkânımız yapılmıştır. Bu iş yerleri küçük ve sayı olarak da yetersizdir. Şu anda çarşı merkezinde Malatya'nın yapısına, kültürüne uymayan, hatta iş merkezi silüetine dahi uymayan beton yüzlü binalar yükseliyor. Tanıtımlarda ve görsellerde çok güzel bir çarşı projesi sergilenirken yerinde yapılan binaların cephelerine düz boya vurularak geçiliyor. İkinci olarak, şu anda çarşı projesinde üst katlarda yapılan ofislerin içerisine WC, lavabo konulmamakta, eski hanlardaki gibi ortak WC ve lavabo konulmaktadır. Günümüz şartlarında ve teknolojisinde böyle bir şey kabul edilmez. O yapılan ofisler boş kalır, yapılan emeğe ve çarşımıza yazık olur. Şimdi düzeltilirse geç kalmış sayılmayız.

Deprem sadece insani sorunları ortaya çıkarmadı. Deprem sonucunda ortaya çıkan sosyal eşitsizlikler, salgın hastalık riskleri, fırsatçılık ve bazı suçların artması gibi sosyal problemler depremin toplumsal etkilerini de ortaya çıkarmıştır. Çevresel etkilerde de oldu depremin sonuçları. Su kirliliği, hava kirliliği ve toprak kirliliği, ekosistemin bozulması ve biyoçeşitlilik kaybı ve atıklar; yıkıntı atıkları, tehlikeli atıklar, tıbbi atıklar, evsel ve diğer atıklar olarak sıralayabiliriz. Bu sorunlar için önlemler almak zorundayız. Bizler devletimize ve Hükûmetimize güvenmeliyiz; onların desteğiyle çözemeyeceğimiz hiçbir sorun, aşamayacağımız hiçbir engel, altından kalkamayacağımız hiçbir enkaz, hiçbir yara Allah'ın izni ve inayetiyle yoktur, devletimiz tüm kurum ve kurullarıyla sahadadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son verirken, her şeyden ve hepsinden önemlisi, bugün ülkemizin ihtiyacı olan bir olmak, beraber olmak, kenetlenmek ve aynı hissiyatla kucaklaşmaktır. Gün,

sen-ben ayrımıyla, nefsî arzularla, yersiz polemiklerle, ucuz ve uçuk söz düellolarıyla vakit kaybedecek bir gün değildir. Gün, siyasi ve ideolojik kutuplaşmalara, asılsız isnat ve ithamlara çanak tutulacak bir gün hiç değildir. Nitekim içinden geçtiğimiz kasvetli ve kederli günler hep birlikte Türkiye olmanın günleridir. Bir birlikteliğimiz daim olsun, Allah devletimize zeval vermesin.

Bütçemizin ülkümüze, ülkemize, devletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Sağ olun, var olun, Allah'a emanet olun. Servetiniz ana-baba duası olsun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkanım, az önce sayın hatibimize bir sataşma oldu karşı taraftan, kısa bir söz rica ediyoruz.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Fakıbaba.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy'un yerinden sarf ettiği bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

AHMET EŞREF FAKIBABA (Ankara) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biraz önce çok değerli milletvekilimiz dedi ki: "Siz kendi döneminizde niye yapmadınız?" Tabii, zamanı iyi kullanamadım, onun için söyleyemedim; şunlar vardı: Bu insanları mağdur olmaktan kurtaralım. 2018 yılında dönemin Sayın Çalışma Bakanının Polatlı'da yapmış olduğu örnek projeyi tarım işçilerinin çalıştıkları şehirlere uygulayalım. Beraber gitmiştik, görmüştük Sayın Bakanımla. Sayın Bakanım, sağ olsun, gördü ve orada bir proje uyguladı.

Bu da çok önemli Sayın Başkanım; ya da kalıcı deprem bölgesinde açığa çıkan konteynerleri düzenli bir yerleşim alanı olarak tarım işçisi kardeşlerimizin hizmetine sunalım. Sayın Vekilim, eğer devam etmiş olsaydı bu pilot projeler, emin olun, Türkiye'de tarım işçilerinin çalışmış olduğu her yerde uygulanacaktı ama nasip bu kadarmış.

Teşekkür ederim.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Nasip. Teşekkür ederiz.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - 14'üncü madde üzerine diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'a aittir.

Buyurun Sayın Bozdağ. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hepimizin bildiği bir gerçek, bugün, Tunus, Libya, Mısır ve Suriye'de diktatörlükler bir bir yıkıldı. En son, işte Suriye'de; Esad hanedanlığı elli üç yıldır ülkeyi yönetiyordu, Beşşar Esad ise tam yirmi beş yıldır iktidardaydı. Bu ülkeler otoriter, baskıcı, insan hakları ve özgürlüklerini geri plana terk eden ülkelerin ligindeydiler. Bu ülkelerde toplumu baskı altında tutmak, sosyal eşitsizlikler, ekonomik kötü gidişat, dışa bağımlılık ve işsizlik ortak sorunlardı. Yanı başımızdaki İran da bu ligde ve başta Kürtlere karşı olmak üzere insan hakları ihlalleri yaşanmakta, muhalifler hapsedilmekte, hatta idam edilmekte. Türkiye'de de en küçük hak talepleri baskılanıyor, yasaklanıyor. Muhalifler, parti liderleri, siyasiler, seçilmişler tutuklanıyor ve halk iradesi yok sayılarak kayyum rejimiyle yerel demokrasi ve özerklik yok ediliyor. Türkiye Avrupa Konseyi üye ülkeleri arasında toplam hükümlü ve tutuklu sayısı en yüksek olan ülke ve Adalet Bakanlığı yeni cezaevleri inşa etmekle övünüyor.

Bakın, milyonlarca yurttaş barışçıl toplanma ve gösteri yapma özgürlüğünü, hakkını bile kullanamaz bir hâle gelmiştir. Oysa demokratik toplumlarda, AİHM içtihatlarında, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi madde 10 ve madde 11'de ifade özgürlüğü ile toplanma ve gösteri yapma özgürlüğü korunan temel haklar arasında.

Bugün Türkiye'de derin bir emek sömürüsü var ve ülke kaynakları geniş halk kesimlerinden bir avuç sermayedara akıtılıyor. Bütçe tercihleri toplumdan yana değil, savaş ve sermayeye ayrılan pay neredeyse bütçenin yüzde 45'i. Bir yandan işsizlik artarken ücretler düşük tutularak işçi, emekçi enflasyona ezdiriliyor ve bir yandan da artan vergi yüküyle birlikte daralan ekonominin faturası geniş toplum kesimlerine çıkarılıyor. Kara para ve uyuşturucu, çete faaliyetleri, yozlaşmış bir siyaset, liyakatsizlik ve hukuksuzluk hâkim.

Şimdi, otoriter, sömürü düzeninin hâkim olduğu rejimlerde halkların memnuniyetsizlikleri, hak arayışları ve isyanı da daim. Türkiye'de bugün metal işçileri, BİRLEŞİK METAL-İŞ Sendikası üyeleri grevdeler ve Türkiye Metal Sanayicileri Sendikasıyla toplu sözleşme masasında haklarını arıyorlar. Tek adam rejimi ve sermaye ortaklığı ise işçilerin hak arama mücadelesinin tam da karşısında duruyor. Patron sendikası MESS'in de talebiyle Cumhurbaşkanı işçilere grev yasağı getirdi. Bakınız, yirmi iki yıllık AKP iktidarında 21 defa grev yasağı getirilmiş, millî güvenlik ve toplum zararı gerekçe edilmiş bu yasaklamalarda. Hak aramanın suç sayıldığı ve yasaklandığı antidemokratik bir ülke Türkiye. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi grev hakkını Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 11'inci madde kapsamına dâhil etmiş ve grev hakkının sözleşme tarafından korunan bir hak olduğunu vurgulamıştır. Anayasa'da da madde 54 grev hakkını ve madde 34 gösteri ve toplantı yürüyüş hakkını koruma altına almıştır.

Bugün birçok iş kolunda, metal işçilerinin yanı sıra Polonez işçileri, maden işçileri ve hekimlere, sağlık emekçilerine kadar hak arayışları kendini iş bırakma eylemine taşımıştır. Aile hekimleri 6-10 Ocak tarihleri arasında 3'üncü kez yine iş bırakacaklar, toplam on üç gün iş bırakmış olacaklar; 8 Ocakta da bu eyleme tüm sağlık emekçileri iş bırakarak katılım sağlayacaklar. Vergi dilimi adaletsizliğinden eziyet yönetmeliğinin geri çekilmesine, sağlığın piyasalaşmasından niteliksiz sağlık hizmetlerine kadar birçok talep bu grevin konusu. Buradan metal işçilerini, aile hekimlerini selamlıyor; direnişlerinin, hak mücadelelerinin yanında olduğumuzu bir kez daha belirtiyoruz.

Şimdi, grev yasaklarına ve gösteri ve yürüyüş yasaklarına gelecek olursak bu yasakların nedeni hep millî güvenlik ve toplumsal zarar olarak gösterilmiştir. Otoriterleşme pahasına da olsa sermayenin çıkarları gözetilip iktidarın yönetememe hâli perdelenerek yasaklar uygulanmıştır. Yine, Kürt kimliğinin tanınması ve kolektif hak talepleri de bölünme tehdidi bahanesiyle yasaklanmıştır. Kırk yılı aşkındır süren çatışma hâli, ciddi insani ve ekonomik kayıplara neden olmuştur. Şimdi sormak gerek: Millî güvenlik bu hak arayışlarının bir sonucu olarak mı tehdit altında yoksa bu talepler karşılanmadığı için mi?

Konuşmanın başına tekrar dönelim: Bugün tek tek devrilen ülkeler yurttaşlarının haklarını korumadıkları ve demokratik bir toplumu inşa etmedikleri için emperyalist devletlerin ve uluslararası sermayenin hedefine de girerek yıkıldılar. Mesela Suriye Baas rejimi yüzünden Kürtler yıllarca kimliksiz yaşamak zorunda kaldılar. Kürtler Suriye'yi yıksa, haklarıydı ama tüm bunlara rağmen, güç olduklarında dahi hep Suriye'nin bütünlüğünden ve demokratikleşmesinden yana tavır aldılar. Bu bile Esad rejimine çok gelmiş olacak ki son dönemlerinde dahi rejimden doğru Kürtler kayda değer bir adım görmediler. Aslında bu otoriter rejimlerde sıkça gördüğümüz şey halkların haklı direnişleri, işçilerin, emekçilerin haklı talepleri ve sömürüye, çürümüşlüğe, yok sayılmaya, baskıya karşı isyan. Peki, bu isyanlar bir devrime dönüşerek bu otoriter rejimlerin yerine gerçek anlamda eşit ve demokratik bir toplum inşası mümkün olmuş mu diye baktığımızda maalesef bunu da göremiyoruz. Mustafa Durmuş Hocanın buna dair iyi bir tespiti var. Mustafa Hoca diyor ki: "Bu ülkelerde oluşan toplumsal hak talepleri ve isyanların sunduğu devrim fırsatı veya imkânı emperyalistler tarafından halkların elinden çalınmıştır." Mesela, Mısır'da yeni bir diktatörlüğe bile evrilmiştir, öncesini, eskiyi aratır olmuştur. İşte, Suriye'de de bir diktatör devrildi. Kim devirdi ve neye evrildi? HTŞ, ÖSO ya da SMO ve arkasındaki güçler neye tekabül ediyor? Buraya bir bakarsak burada bir halk hareketinden bahsetmek, devrimci bir müdahaleden bahsetmek mümkün değil. Arkasındaki emperyalist müdahaleyi ve amaçlarını düşünürsek uzun yıllar sürecek bir istikrarsızlık ve çatışma hâli Suriye'yi bekliyor. Suriye halklarının uzun soluklu mücadeleleri, demokrasi ve eşitlik arayışları egemenlerin onlara vadettiği kadar olmamalı ve süreçleri egemenlerin çıkarları değil, halkların özgürlük mücadeleleri belirlemeli. Bugün orada Alevilerin katliamı söz konusu, Süryanilerin, Ermenilerin, Dürzilerin yer yer yurtlarını terk ettiklerini ve kaygılı bekleyişlerini görüyoruz. Kürtler yine kaygılı bir durumda. O yüzden burada yaşanan ve yaşanacak olan insanlık dramları, katliamlar, insan hakları ihlalleri, göçler, ekonomik sömürü göz ardı edilerek savaş sanayisi üzerinden çatışma yanlısı olarak bir fayda sağlamayı beklemek ya da Suriye'nin yeniden inşasında kârlı inşaat ve altyapı yatırımlarından rant sağlamayı düşünmek ne Türkiye halklarına ne de Suriye halklarına bir fayda sağlamayacaktır. Buranın asıl kaybedeni Orta Doğu halkları ve Türkiye olacaktır.

Şu an Suriye'de en stabil yapı kuzey ve doğu Suriye halklarının kurduğu eşit, demokratik bir toplum sözleşmesine dayanan, tüm halkları ve inançları kucaklayan Rojava devrimidir. Bu devrim tüm Suriye ve Orta Doğu halkları için onurlu bir yaşamın imkânlarını barındırmaktadır. Türkiye'nin alacağı rol alt emperyal pratiklerle bu devrimi çalmak olmamalıdır. Türkiye'nin alacağı rol Suriye halklarının kendi kaderlerini tayin hakkını gözeten bir barış politikasını yürütmek olmalıdır. Bu, kendi Kürt barışı için de öncelikle atması gereken bir adımdır.

Saygılarımla. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'e aittir.

Buyurun Sayın Çiler. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri ve ekranları başında bizleri izleyen tüm vatandaşlarımızı saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Geçen yıl kaybettiğimiz Kocaeli Milletvekilimiz Hasan Bitmez'i saygı ve rahmetle anıyorum.

Biz, halkın temsilcileri olarak bütçenin halk için oluşturulmasını sağlamalıyız diyoruz. Vergiler kimden toplanıyorsa bütçe de onlar için harcanmalıdır fakat bu bütçe halkın, işçinin, esnafın, memurun, emeklinin, tacirin, tüccarın bütçesi değil, bu bütçe faiz lobilerinin bütçesidir. Bütçenin gelir kalemlerine baktığımız zaman, biz vergi yükünü ücretli kesime yüklüyoruz; vergilendirmede kantarın topuzu şaştı,

denge kalmadı. (CHP sıralarından alkışlar) Çok kazanandan az, az kazanandan çok vergi alıyoruz. Bu yıl üyesi olduğum komisyonda ve Genel Kurulda tüm itirazlarımıza rağmen e-ticaret firması için o günkü iş hacmine göre 60 milyar liralık lisans gelirinden vazgeçildi. Biz e-ticaret firmalarından lisans ücreti alıp esnafa can suyu verecekken lisans bedellerini kuşa çevirdik.

2025 bütçesinde dolaylı vergilerden toplam vergi gelirindeki payımız yüzde 70'e ulaştı, OECD ülkelerinde bu oran yüzde 38'lerde. Her geçen gün bütçedeki denge bozuluyor. 2013 ve 2023 yılları arasında toplam 7,5 milyar lira vergi borcu silindi. Bu silinen borç çiftçinin, KOBİ'nin, emeklinin borcu değil, bu kamu-özel iş birliği ve yap-işlet-devret modeliyle kamudan ihale alan dev şirketlerin borcudur. 2023 yılı bütçesine baktığımızda, 1 trilyon 380 milyar lira bütçe açığı verildi. Siz "Bütçe açığının sebebi deprem." dediniz. Evet, çok büyük felaketi birlikte yaşadık, 11 ili etkileyen bir depremde asrın faciasına şahit olduk. Depremin yaralarını sarmak için ne gerekiyorsa yapmalıyız, ne gerekiyorsa tabii ki yapılmalıdır, çok büyük eksiklikler var, onlar muhakkak giderilmelidir. 1999 büyük Gölcük depreminin ardından 2000 yılında "özel iletişim vergisi" adı altında bir deprem yani afet vergisi oluşturuldu. Bütçe verilerine göre 2023 yılında 16 milyar 654 milyon, bu yılın ilk sekiz ayında 30 milyar 465 milyon, 2025'te de 45 milyar deprem vergisi toplamayı planlıyorsunuz. Nerelere harcandı bu paralar, bilen var mı? Bilmiyoruz ama açık açık öğrenmek istiyoruz. Merkez Bankası 2023 yılında 818 milyar zarar etti. Şimdi, değerli milletvekilleri, size soruyorum: Merkez Bankası hiç zarar eder mi? İktidar 2024 yılında 2 trilyon 148 milyar lira bütçe açığı tahmin ediyor. Bunun sebebi nedir, bunu nasıl başardınız? Eğer dengeli bütçeler oluşturulsaydı biz o gün depremden de deprem sonrasında yaşananlardan da bu kadar etkilenmeyecektik. (CHP sıralarından alkışlar) Sorun krize dönmeyecekti. Bütçeyi dirençli kentlere ayıramadık, akıllı kentler oluşturmadık, teknolojik yatırımlar yapamadık. Siz "kur korumalı" diye paraları birilerine aktardınız.

Değerli milletvekilleri, yaptığınız harcamalar üretimi artırıyor mu? Katma değerli üretim artıyor mu? Artmıyor. Türkiye'de sanayi üretimi son bir yılda yüzde 3,9 oranında daralmış. İmalat sanayisinde 5,1 oranında düşüş var. Türkiye'de dış ticaret açığını azaltacak olan yüksek katma değerli ürün üretimi ise yüzde 22 oranında düşmüştür. Şimdi, Türkiye de bir resesyonun içindedir. Teknik olarak gayrisafi yurt içi hasıla iki çeyrek üst üste daralırsa bu resesyonu ifade eder. Üst üste iki çeyrek küçülmeyle Türkiye teknik resesyona girdi bile yani durduk. Yüksek enflasyon ülke ekonomisinde ciddi baskı yaratmaya devam ediyor. Ayrıca, Merkez Bankasının yanlış kararları resesyonu tetikler. Bütçelerinize üretimi artıracak önlemler almıyorsunuz. Enflasyonu düşüremiyorsunuz. Dövizi tutmak için milyarlarca doları bir gecede heba edebiliyorsunuz. Siz ekonomiyi yönetmiyor, günü kurtarmaya çalışıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, ben sanayinin devleştiği; üretimin, emeğin başkentinden gelen bir milletvekiliyim yani Kocaeli Milletvekiliyim. Kocaeli, Türkiye'yi besliyor ve beslemeye de devam ediyor. Bu yıl on bir ayda devletin Kocaeli'den toplam geliri 691 milyar 196 milyon 292 bin lira oldu. Kocaeli'de tahsilat oranı yüzde 93,8'e çıktı, tahsilatta ve tahakkukta Kocaeli Türkiye 1'incisi. Peki, siz Kocaeli'ye ne verdiniz? (CHP sıralarından alkışlar)

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Çok şey, çok şey...

NAİL ÇİLER (Devamla) - Sayın Bakanım, dinleyin, cevap vereyim.

Çayırova ilçemizde temeli atılan hastane bitmedi, 3 sefer müteahhidi değişti. 99 depreminde hasar gören 28 okulumuz henüz yenilenemedi. Darıca Eğitim ve Araştırma Hastanesini nitelikli hâle getiremediniz. Gebze-Darıca metrosuna ne oldu, bilen var mı? Metronun temeli atılmadan durakların adını koydunuz, tabelalarını astınız. Osman Hamdi Bey Müzesinin restorasyonunu bitiremediniz. "Ya bir

yol bulacağız ya yeniden bir yol açacağız.” diyen Kartaca Komutanı Hannibal’ın öldüğü kaleyi kimsenin gitmediği, demir yığınına dönen bir macera parkının gölgesinde bıraktınız. Uçuşa hazır olan Cengiz Topel Havalimanı’nı neden çalıştıramıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

Ülkemizde sanayici de mutsuz, çalışan da mutsuz, emekli de mutsuz, bizler milletvekilleri de mutsuzuz arkadaşlar; bu durumdan hiç kimse mutlu değil. Sanayici yatırım yapmaktan korkar hâle geldi.

Şimdi, sıkı durun, şirketlerin katma değer vergisi yani KDV alacağı 20 milyar doların üzerinde, kredi faiz oranları yüzde 50, yüzde 60 bandında. Bunlar yetmiyor gibi enflasyondan kaynaklı varlıkların değerlerindeki değişimden dolayı enflasyon muhasebesiyle büyük bir yük daha yüklüyorsunuz; bunlar iflasın habercisi.

Değerli milletvekilleri, peki, ben size soruyorum: KDV alacaklarını şirketlere ne zaman ödeyeceksiniz? (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Doğru, güzel soru. Belediyelerden almasını biliyor.

NAİL ÇİLER (Devamla) - Tekrar ediyorum: KDV alacaklarını şirketlere ne zaman ödeyeceksiniz? Bunları öderseniz şirketler bir nefes alır. “Ticaretin gelişmesini, istihdamın, ihracatın artmasını istiyoruz.” diyorsunuz. Ülkesini seven herkes bunu ister. Finansa erişimin zor olduğu, nitelikli elemanın yetiştirilemediği, teknolojik yatırımların yapılmadığı, vize sorunu yaşanan bir ortamda nasıl gerçekleşecek bunlar? Yurt dışına ürün gidiyor, montaj yapacak teknik elemanı vize alamıyor, gönderemiyoruz. Ticaretin sürdürülebilir olması için bu sorunlar derhâl çözülmelidir. Bu bütçede bunu görmedik. “Ulusal Taşıt Tanıma Sistemi” diye bir ucube şey çıkardınız. Birilerini zengin etmeyin, bunu daha akılcı yöntemlerle, daha basit şekilde çözebiliriz.

Değerli milletvekilleri, halkın bütçesi ne durumda, biraz da bundan bahsetmemiz gerekiyor. Bu bütçe emekliye bir müjde vermiyor, asgari ücretliye bir müjde vermiyor, memura bir müjde vermiyor, atanmayan öğretmene bir müjde vermiyor. Bütçe sunumları yapılırken “Biz adalet sarayları yaptık.” diyorsunuz, yapın ama ülkemizin temel sorununun da adalet olduğunu unutmayın. “Millet bahçeleri yaptık.” diyorsunuz, emekli vatandaşlarımız bir simit alıp gönlünce çay bahçesinde oturamıyor. “Üniversiteler açtık.” diyorsunuz, öğrenciler barınma ve beslenme sorunu yaşıyor, nitelikli gençlerimiz yurt dışına gitmeye devam ediyor; bu son derece tehlikeli bir durum. Beşerî zenginliğimizi doğru değerlendiremiyoruz. Önceki bütçelerde “2025’te 60 bin KOBİ’ye destek vereceğiz.” diyordunuz, şimdi “52 bin KOBİ’ye destek veririz.” diyorsunuz, kendi kendinizi güncellediniz; ortaya koyduğunuz hedefler tutmuyor, tutmuyor, tutmuyor. (CHP sıralarından alkışlar)

“Togg göz bebeğimiz.” dediniz, “Yerli ve millî.” dediniz, “Onu büyütmemiz, dünyaya satmamız lazım.” dediniz. Siz Çinli BYD için Togg’dan neden vazgeçtiniz? BYD’ye verilen imtiyazlardan neden bahsetmiyorsunuz yoksa Togg’u da mı gözden çıkardınız? Bundan beş, altı yıl önce elektrikli traktör hikâyesine ne olduysa Togg’un başına onlar gelmesin diye uyarıyorum. Elektrikli traktörün hikâyesini en iyi bilenlerden biriyim çünkü yeri Dilovası’nda, benim olduğum bölgede. Fabrikaya bakalım “seri üretim” diye bir şey var mı? Tabii ki yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çiler, tamamlayın lütfen.

NAİL ÇİLER (Devamla) - Teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, gelişen ve dönüşen dünyada ekonomik olarak güçlü, refah seviyesi yüksek ülkelerden biri olmak istiyorsak Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün 1923 yılında İzmir İktisat Kongresi’nde söylediği “Her fabrika bir kale olmalıdır.” sözü bize rehber olmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Çalışmayan, üretmeyen, istihdama katkı sunmayan, insanların refahına kazanç sağlamayan, halkın olmadığı bu bütçeye "ret" oyu vereceğiz. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

2025 yılının ülkemize ve tüm dünyaya barış, huzur, kardeşlik getirmesini diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Emine Yavuz Gözgeç'e aittir.

Buyurun Sayın Gözgeç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe kanunu teklifinin 14'üncü maddesi üzerine grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Öncelikle Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde AK PARTİ hükûmetlerimizin 23'üncü, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin 7'nci bütçesini yapma hakkını veren aziz milletimize şükranlarımı sunuyorum.

Ayrıca, çalışan, üreten, ülkemizin gelişmesi için gayret gösteren Bursalı hemşehrilerimizi de saygıyla selamlıyorum.

Bütçe kanunu teklifi aynı zamanda bir politika belgesidir. Milletimize hizmet anlayışıyla hazırlanan bütçemizden de anlaşılacağı üzere bizim politikalarımızın merkezinde, dinine, diline, ırkına, cinsiyetine bakılmaksızın eşrefimahlukat olarak gördüğümüz insan var. Bizim siyaset anlayışımızda bu fânî dünyada gelecek nesillerin hayırla yâd edeceği baki eserler bırakmak, iyi işler yapmak var.

Matematikte "1+1" "2" edebilir ama işin içinde inanç varsa, azim varsa, niyet halis ise bereket olur; "1+1" "11" de olur "11 bin" de.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bir türlü emekli maaşlarında olmuyor.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Devamla) - Bu bütçede sosyal devlet anlayışıyla yaşlıya, çocuğa, engelliye verilen desteklerin yanı sıra dünyanın dört bir yanında nerede bir mazlum varsa onların feryadına kulak vermenin, umut olmanın bereketi var. AK PARTİ'nin kuruluştan bugüne en önemli misyonu, devlet-millet kaynaşmasını sağlamak olmuştur. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın milletimize kazandırdığı bana göre en önemli unsur güvendir, umuttur, hayal edebilmektir. Eski Türkiye'de hayal dahi etmekten korkan bizler bugün hayal ediyoruz ve "Evet, biz yapabiliriz." diyoruz. Yüzde 80 oranında dışa bağımlı bir savunma sanayimiz varken bugün karada ALTAY tankı, denizde MİLGEM savaş gemisi, havada KIZILELMA var, uzayda GÖKTÜRK uydusu var.

Değerli milletvekilleri, Hazreti Mevlâna'nın Hakk'a vuslatının 751'inci yıl dönümü. "Dünle beraber gitti cancağızım ne kadar söz varsa düne ait, şimdi yeni şeyler söylemek lazım." diyor Mevlâna. AK PARTİ olarak her daim kadim medeniyetimizden ilham alarak ama aynı zamanda zamanın da ruhunu okuyarak hep yeni şeyler, yeni sözler söyledik "Tam bağımsız, daha güçlü, dünyada oyun kuran Türkiye." dedik, "Yazılan senaryoları yırtıp kendi senaryosunu yazan yeni Türkiye, Türkiye Yüzyılı." dedik.

Egemenlik hakkını milletin eline vermek istemeyen vesayet odakları vardı bu ülkede; 367 krizinde Meclisin Cumhurbaşkanını seçmesine izin verilmedi "Cumhurbaşkanını seçemezsiniz, seçtirmeyiz, halka gitseniz bile seçemeyeceksiniz." dediler. Meclisin kararını Anayasa Mahkemesine götürenler âdeta tehdit edercesine "Anayasa Mahkemesi 367 kararını onaylamazsa ülke çatışmaya gider." dediler. Anayasa Mahkemesine başvurulan aynı gün 27 Nisan e-muhtırası verilirken "Hükûmet muhtıranın gereğini yerine getirmelidir, altına imzamızı atarız." dediler. Meclisin iradesi yerine muhtıradan medet umanlara rağmen biz yeni bir şey söyledik: "Millete gidiyoruz, bundan sonra Cumhurbaşkanını cumhurun, halkın başı, halk seçsin." dedik. 28 Şubatta yargıya brifingler verildi bu ülkede "Bin yıl sürecek." dendi, başörtülü anneler tel örgülerin ardından izledi vatan borcu için askere gönderdiği evladının yemin törenini. Okul 1'incisi

olmasına rağmen ağzı kapatılarak salondan atıldı gencecik başörtülü kız öğrenciler. Başörtü yasağını sonlandırmak için alınan Meclis kararı sonrası "411 El Kaosa Kalktı" manşetleri atıldı ve yine, Meclisin kararını koşa koşa Anayasa Mahkemesine götürdüler. Millet iradesinden korkan yasakçı zihniyete rağmen biz yeni şeyler söyledik "Bu ülkenin kadınları hiçbir ayırımcılığa uğramasın." dedik. İnancına, yaşam tarzına bakılmaksızın kadınların siyasetten ekonomiye her alanda var olmasının önündeki engelleri bir bir biz kaldırdık. Bu sayededir ki ancak seksen bir yıl sonra hiçbir ayırımcılığa uğramaksızın tüm kadınlar seçilme hakkını Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde AK PARTİ'yle elde etti. Bugün başörtülü avukat milletvekili olarak Mecliste görev yapma hakkının yolunu açan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. Hayata geçirdiğimiz kadın politikaları sayesinde bugün sanatta, sporda, tarımda, iş dünyasında kadınların, mühendis kızların başarı hikâyelerine şahitlik ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, Suriyeli sığınmacılar üzerinden sorumsuzca, ayrımcı bir dille nefret kusanlara kaostan beslenenlere şahit olduk, maalesef şahit oluyoruz. Aylan bebekler kıyıya vururken, tüm dünya vatanını, toprağını bırakmak zorunda kalanlara kapılarını kapatıp ölüme mahkûm ederken biz yeni bir şey söyledik ama belki de yeniden bir şey söyledik: "Biz, bize sığınana sırtımızı dönemeyiz, biz ensar olmayı seçiyoruz." dedik. "Her şeyini kaybetsen bile merhametini kaybetme." diyor bir düşünür, merhametini kaybetmiş dünyaya rağmen biz daima merhamet medeniyetimizden güç aldık ve iyi ki aldık; Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği gibi, merhamet kazandı, vicdan kazandı. Dünyada zulümler yaşanırken, Gazze'de kadınlar, çocuklar katledilirken, insanlık ölürken, uluslararası barış ve güvenliği koruma amacıyla kurulduğunu iddia eden Birleşmiş Milletler hiçbir somut adım atamazken Sayın Cumhurbaşkanımız tüm dünyaya yeni bir şey söyledi: "Dünya 5'ten büyüktür. Daha adil bir dünya mümkün."

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, Ayasofya'nın dirilişiyle Müslümanlar ve tüm insanlık olarak dünyaya yeni sözler söylemeye devam edeceğiz diyor; Türkiye Yüzyılı bütçemizin, istikrar, icraat, kalkınma bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

Saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz talebi Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy'a aittir.

Buyurun Sayın Özsoy. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 14'üncü maddesi üzerine şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Kayseri'de 17 Aralık 2016 tarihinde PKK terör örgütü tarafından yapılan ve 15 askerimizin şehit olduğu, 54 vatandaşımızın yaralandığı hain terör saldırısını bir kez daha lanetliyor, şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Yine, Filistin'de bebekleri, çocukları, kadınları, yaşlı, genç demeden katletmeye devam eden Siyo-Nazi katil İsrail ve buna çanak tutan haydut devlet Amerika ve Batılı emperyalist devletleri bir kez daha lanetliyorum. Başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız Filistin Devleti'nin kurulacağına olan inancımı tekrar etmek istiyorum.

Bütçe, bir ülkenin en temel yönetim araçlarından biridir. Kamu kaynaklarının doğru, etkin ve zamanında kullanılabilmesi için yürütmenin hızlı ve koordineli bir şekilde hareket edebilmesi gerekir. Kamu hizmetlerinde aksamanın önüne geçmek özellikle ekonomik ve sosyal zorluklar karşısında devlet mekanizmasını daha dinamik hâle getirmek için gereklidir.

Ülkemizin son yıllarda elde ettiği ekonomik ve sosyal kazanımlar güçlü ve kararlı bir yürütme sayesinde mümkün olmuştur. Bütçe uygulama süreçlerinde Cumhurbaşkanına tanınan bu yetkiler hem yönetimdeki etkinliği artıracak hem de ülkemizin ihtiyaç duyduğu reformların hayata geçirilmesini kolaylaştıracaktır. 14'üncü madde Cumhurbaşkanına verilen bütçe uygulama yetkisinin ihtiyaç hâlinde devredilmesi ve bu yetki kullanımının Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmesini öngörmektedir. Elbette bu yetkilerin kullanımı Anayasa ve kanunlarımızın çizdiği sınırlar içinde, şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerine uygun şekilde yürütülecektir. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da kamu kaynaklarının milletimizin refahı için en doğru şekilde kullanılması temel önceliğimizdir. Genel Başkanımız ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, yirmi üç yıldır yönetimde bulunan AK PARTİ'miz her zaman milletimizin huzuru ve refahını önceleyerek ülkemizi daha güçlü bir geleceğe taşımayı hedefleyen adımlar atmıştır.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi siyasi ve toplumsal uzlaşmanın ön plana çıktığı, demokratik, millî iradenin doğru tecelli ettiği bir yönetim yapısıdır. Bu yönetim reformuyla Türk ve Türkiye Yüzyılı'nda tarım politikalarında da verimlilik ve yenilikçilik temelinde sektörümüzün gelişmesi, kırsal kesimin desteklenmesi ve ülkemizin gıda güvencesi sağlanarak üretimi ve çiftçilerimizin refahını artırıcı desteklerin etkin ve verimli bir şekilde sürdürülmesi şarttır. Covid-19 salgını ve Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte tarım sektörü küresel düzeyde ön plana çıkmıştır. Tüm dünya için zorlu geçen bu süreçte enerjiyle birlikte gıda arz güvenliği ülkelerin ilk sorunu hâline gelmiştir. Türkiye, önemli bir tarım ülkesi olmasının yanında gıda yoksunluğunu çeken Afrika ile Orta Doğu, Asya ve Avrupa'nın kesiştiği kilit noktadadır.

Değerli milletvekilleri, dünyada en büyük tarım üreticilerinden biri olan, güçlü altyapısı sayesinde gıda tedarikinde sorun yaşamayan, kendi kendine yetebilen bir ülke durumuna gelen Türkiye, aynı zamanda tarımda net bir ihracatçı ülke konumundadır. Yeni Türkiye Yüzyılı'nda mazlum coğrafyamızın lideri Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'la durmadan, yorulmadan çalışmaya devam edeceğiz.

Kayseri'miz için önemli olan ve yapımı devam eden Ankara-Kayseri Hızlı Tren Hattı için öncelikle Cumhurbaşkanımıza ve Ulaştırma Bakanımıza, ayrıca emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. İnşallah, 2027 yılı sonunda Kayseri-Ankara Hızlı Tren Hattı tamamlanacaktır. Kuruluş aşaması tamamlanan ve yapım aşamasına gelen Seracılık Organize Sanayi Bölgemiz için de Tarım ve Orman Bakanımıza ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Sanayi, ticaret, kültür ve turizm şehri olan Kayseri'miz aynı zamanda bir tarım ve hayvancılık şehridir. Buradan üretim yapan tüm hemşehrilerime saygılarımı sunuyorum.

Dünyanın sayılı ve ülkemizin en büyük kayak merkezlerinden biri olan Erciyes'imizde kış sezonu açılmış olup tüm vatandaşlarımızı Erciyes'imize davet ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1987-91 yılları arasında Şanlıurfa'da devlet memuru olarak çalıştığım yıllarda kurduğum gönül bağı ve dostluklarım aradan geçen bunca yıla rağmen hâlen devam etmektedir. Sayın Mahmut Tanal tarafından Şanlıurfa'da elektrik kesikliği iddiasıyla 15 Aralıkta yapılan konuşmada "Şanlıurfa'da kaçak elektrik kullananlar var." şeklinde ifade edilen cümlem bir gün sonra Mecliste "'Kayseri Milletvekili Şanlıurfalılara hırsız.' dedi, özür dilesin." şeklinde gündeme getirilerek şahsıma yapılan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Milletvekili.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Devamla) - ...iftira ve yalan beyanı şiddetle reddediyorum. Şanlıurfalılar ile "hırsız" kelimesini bir arada zikreden Mahmut Tanal'ı tüm Şanlıurfalılardan özür dilemeye davet ediyorum. Buradan tüm Şanlıurfalı kardeşlerime selam ve saygılarımı sunuyorum.

Bu düşüncelerle 2025 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci söz Adana Milletvekili Muharrem Varlı'ya aittir.

Buyurun Sayın Varlı. (MHP, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

MUHARREM VARLI (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 14'üncü maddede şahsım adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, inşallah, yarın oylayacağımız bütçemizin de ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Adanalı hemşehrilerimizin bazı talepleri var, bugün onları sizlerle ve Sayın Bakanla paylaşmak istiyorum; güzel de bir tesadüf oldu Sayın Enerji Bakanının bugün burada olması.

Biliyorsunuz, Adana'da Ceyhan Enerji İhtisas Bölgesi oluşturuldu; yatırımlar henüz başlamadı, orada hem özel sektörün hem de devletin yapacağı yatırımların bir an önce başlamasıyla alakalı Adanalı hemşehrilerimizin beklentileri var. Çünkü eğer orası hayata geçerse hem özel sektörün hem devletin yapacağı yatırımlarla petrol ve petrole dayalı yan ürünlerin sanayisi kurulacak ve burada da aşağı yukarı 10 bin insanın çalışacağı yönünde bir beklenti oluştuğu için hem Adana'nın iş istihdamına hem de Türkiye'nin iş istihdamına çok önemli katkılar sağlayacağı, ayrıca da hem bölgemizin ekonomik kalkınmasına hem de ülkemizin ekonomik kalkınmasına çok önemli bir fayda sağlayacağı kanaatindeyiz. Sayın Enerji Bakanı da buradayken Adanalı hemşehrilerimizin böyle bir beklentisi olduğunu kendilerine duyurmak isterim. İnşallah, bu bölgede bir an önce yatırımlara başlarız ve insanlarımızın beklentilerini de yerine getirmiş oluruz.

Yine, Yumurtalık ve Karataş ilçelerimiz deniz sahilinde olan ilçelerimiz, çok da güzel sahilleri var; denize sıfır seviyede çok güzel ilçelerimiz ama şu ana kadar turizm yatırımından çok ciddi faydalanamadılar. İnşallah, Adana'nın Yumurtalık ve Karataş ilçelerinde de turizm yatırımlarını bir an önce gerçekleştirmek, oraya yeni yeni otellerin, tesislerin kurulması adına teşvik çıkarılması noktasında da Adanalı hemşehrilerimizin beklentileri var. Umuyorum ki önümüzdeki yıl bu bütçeden hem Karataş'a hem Yumurtalık'a turizm yatırımları açısından ciddi bir pay ayrılır ve oradaki insanlarımızın da bu manada ekonomik olarak kalkınmaları, o bölgenin ekonomik olarak kalkınması sağlanmış olur.

Tabii, "Adana" denilince akla tekstil geliyor yani tekstilin ilk kurulduğu illerden biridir Adana ve hâlâ şu anda Türkiye'de çok ciddi tekstil üretebilen, kumaş, iplik üretebilen bir ilimiz.

Tabii, tekstil deyince de akla pamuk gelir yani tekstilin ham maddesi pamuk olduğu için pamuk gelir. Son alınan kararla desteklemeler konusunda çiftçilerimize olumlu bir şeyler sunuldu ancak pamuğa özel bir destek sağlanması konusunda da yine çiftçilerimizin beklentisi var. Çünkü tekstilin ham maddesi olduğu için, dışarıdan ithal etmek yerine kendi ülkemizde... Özellikle Çukurova da pamuk üretmeye çok müsait bir bölge hem toprağımız hem suyumuz hem de iklim şartları açısından. İnsanlarımızın böyle bir beklentisi var; inşallah, pamuğa ciddi bir teşvik sağlanırsa pamuk üretimi artırıldığı zaman tekstilimizin ham maddesini kendimiz üretmiş olacağız, hem ülke ekonomimize hem de cari açığın düşmesine katkı sağlamış olacağız. Bu manada da çiftçilerimizin, Adanalı çiftçilerimizin beklentileri var; buradan değerli Hükûmete duyurmak istiyorum.

Yine, burada defalarca söylemiştim, şimdi, şu anda uygulamaya geçti; Tarım Kredi aktif olarak piyasaya girdi. Özellikle çiftçinin ham maddesi, en ağır girdilerinden gübre ve kimyasal tarım ürünlerinin Tarım Kredi tarafından piyasaya sunulması olumlu gördüğümüz bir şey çünkü geçmiş yıllarda tam çiftçinin gübre ihtiyacı olduğu zaman gübre fiyatları birdenbire yükseliyor, kimyasal ilaç ihtiyacı olduğu zaman

kimyasal ilaçlar birdenbire yükseliyor ama bunu regüle edecek bir kurum yoktu. Şu anda Tarım Kredinin bu şekilde piyasaya giriyor olmasının, hem gübreyi hem tarımsal ilaçları regüle ediyor olmasının bizim açımızdan, çiftçiler açısından olumlu karşıladığımız bir şey olduğunu buradan belirtmek istiyorum. Tabii, gübre, gerçekten çiftçinin en ağır maliyetlerinden bir tanesi. İnşallah, bunun ham maddesini de kendimiz üretebilirsek, doğal gazımızı yeterince çıkartıp ham madde olarak kullanabilirsek çok daha önemli şeyler yapabileceğimiz kanaatindeyim. Çiftçilerimizin bu manada çok ciddi beklentileri var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MUHARREM VARLI (Devamla) - Teşekkür ederim.

Yine, arkadaşlar, bu kürsü milletin kürsüsü, buradan devletimizin, milletimizin menfaatine olacak şeyleri söylemek ya da bölgemize beklediğimiz yatırımları söylemek ya da bölgemize yapılan yatırımları söylemek, insanlarımızı, buradaki Hükûmeti, buradaki milletvekili arkadaşlarımızı bilgilendirmek en doğal hakkımız ancak burası egolarımızı tatmin edeceğimiz bir yer olmamalı. Birbirimize saygı, sevgi içerisinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin itibarını koruyacak şekilde konuşmalar yaparsak ve burada akşama kadar bekleyen, sabaha kadar bekleyen milletvekili arkadaşlarımızın da haklarını gözeterek konuşmalar yaparsak, onlara da saygı ölçüsünde konuşmalar yaparsak çok faydalı olacağı kanaatindeyim.

Hepinize saygılar sunuyorum. (MHP, AK PARTİ, İYİ PARTİ ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemini başlatacağım.

Soru-cevap işlemi on dakikadır ve başlatıyorum.

İlk söz, Sayın Mehmet Önder Aksakal'a aittir.

Buyurun.

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bölgemizde yeni devletçikler ve yeni sınır belirleme çalışmaları hız kesmeden sürdürülmektedir. Tüm bunların dışında, İsrail'in selden kütük toplama misali işgal operasyonlarına pervasızca devam etmesini kaygıyla izliyoruz. Suriye'de gelişen bir sürecin ardından katil Esad ve ailesinin ülkeden kaçması Suriye halkının yüreğine su serpmiş ise de ülkemizi tehdit eden terör yapılarının tasfiyesi dönemine evrilmesi ihtimali de Türk halkının geleceğe daha güvenli bakması adına umutlandırmıştır. Unutulmamalıdır ki Suriye bugün geçmişte bazı terör örgütleri içinde etkin görevler üstlenmiş misyona sahip bir kişi tarafından yönetilmektedir. Bu kişinin İsrail'in yayılmacı stratejisine karşı ortak bir çözüm arayışında görünmemesi kaygılarımızı daha da artırmaktadır.

Türkiye olarak İsrail'in pervasız işgal girişimlerine karşı, Trump'ın amacı belli olmayan övgü dolu sözlerinin etkisinden uzak durarak ABD nezdinde kalıcı ve kararlı bir tavır zaman geçirmeden ortaya konulmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm zorluklara rağmen girdikleri kamu personel sınavlarından yüksek puan alan ancak atamaları bir türlü yapılmayan engelli öğretmenlerimiz var. Taleplerini de gerek basın ve medya aracılığıyla gerekse de sosyal medyadan sürekli duyurmaya çalışıyorlar. 6 Şubat deprem felaketinden sonra engelli öğretmenlerimizin sayısının da arttığını görüyoruz. Şu an tam 2.500 engelli öğretmenimizin gözü kulağı her gün Bakanlık duyurularında "Acaba bugün bir müjde gelir mi?" diye. Bu öğretmenlerimiz ayrıca atamalarda engelli kotasının yüzde 3'ten yüzde 6'ya çıkarılmasını talep ediyorlar; Sayın Yusuf Tekin artık bu sesi duymalıdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın İsmail Çağlar Bayırcı...

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, dün, Sayın Cumhurbaşkanımızın katılımıyla TÜBA ve TÜBİTAK Bilim Ödülleri Töreni'ni gerçekleştirdiniz. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde ülkemizin bilim ve teknolojide yeniden yükselişine şahitlik ediyoruz. Geçmişte bilimsel üretim bakımından oldukça kısıtlı imkânlara sahip bir ülkeyken bugün üniversitelerimizin sayısı 76'dan 208'e yükseldi, üniversitesi olmayan ilimiz kalmadı. Üniversite sayımızdaki artışla birlikte bilimsel bilgi üretme etkinliğimizi de güçlendirdik. Bir yılda yapılan Türkiye kaynaklı bilimsel yayınların sayısı 9 binden 49 bine yükseldi. Araştırma yetkinliği birkaç şehirde üniversitelerimizle sınırlı kalmıyor artık. Anadolu şehirlerimiz Türkiye'nin bilim ve araştırma yolculuğuna güç katıyor. Bilim insanlarımızı desteklemek üzere son bir yılda yapılan çalışmaları anlatabilir misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Orhan Sümer...

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Eğitim camiasının sorunları her geçen gün içinden çıkılmaz bir hâl alıyor. Öğretmen atamaları, kadro yetersizliği, mülakatlar, okullardaki hijyen sorunuyla birlikte şimdi de maalesef ücretli öğretmenler iki aydır maaş alamıyorlar. Bu durum yalnızca öğretmenlerin değil, onların ailelerinin de mağduriyetine yol açmaktadır. Eğitimcilerimiz geçim kaygısı yaşarken nasıl verimli bir şekilde ders anlatabilirler?

Yine, Sağlık Bakanlığının bizzat kendisinin kurduğu sağlık yönetimi bölümü mezunları kadro cetvelinde kendilerine yer verilmesini istiyor. Yıllardır emek verdikleri okullarından mezun olduktan sonra işsiz kalmak istemiyorlar. İlgili bakanlıklar 150 bin gencimizin haklı talebi ve ücretli öğretmenlerin yaşadığı sorunların çözümü için zaman kaybetmeden somut adımlar atmalıdır. Burada gelip boşuna "Bütçemiz şöyle böyle." demenin bir anlamı yok.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Demir...

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde ülkemiz son yirmi iki yılda sanayide büyük bir atılım gerçekleştirdi. Sanayimizin öncülüğünde ihracatımız 36 milyar dolardan 262 milyar dolara çıktı. Yatırımcılara çevre dostu, maliyet etkin ve planlı sanayi alanları sunarak Türk sanayisinin verimli, sürdürülebilir ve rekabetçi bünyesinde öncü rol üstlenen organize sanayi bölgelerimizdeki işletmelerimize teşekkür ediyoruz. Organize sanayi bölgelerimizin bugün yüksek teknolojiye dayalı, yenilikçi üretim yöntemlerinin benimsendiği katma değeri yüksek ürünleri üreteceği merkezler hâline gelmesiyle ilgili çalışmalar devam etmekte. Bu anlamda ülkemizde planlı sanayileşmeye dönük son bir yılda yapılan çalışmalar nelerdir Sayın Bakanım?

BAŞKAN - Sayın Ömer Fethi Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İktidar, çalışanların hakkını vermiyor. 2025 yılı bütçesinde emekli de emekçi de yok sayılmıştır. Staj ve çıraklık mağdurları talebi de görmezden geliniyor. Staj, çıraklık mağdurlarını TÜİK genç işçi gösterip "Gençlerde işsizlik azaldı." numarası yapıyor. Çalışma Bakanı "Staj yapanlar öğrenci; işçi değil." diye haklarının verilmesinin önüne set oluyor.

Cumhurbaşkanına sesleniyorum: Çırak ve staj öğrencilerine 18 yaş öncesi işe başladığı gün verilen sigorta kartı başlangıcı emekliliğin başlangıcına esas olmalıdır, geriye dönük prim ödeyenlere bu hak verilmelidir. İş cinayetlerinde yaşamını yitiren staj öğrencileri işçi gibi çalıştırılıyor, o iş yaptırılıyor; öyle olunca, stajyer ve çırak olarak işe başlayanların geriye dönük, emekliliğe esas çalışma süreleri başlangıcı mutlak surette ilk işe girdiği gün sayılmalıdır.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Komisyon, buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkanım, milletvekillerimizin sorularına cevapları Sanayi ve Teknoloji Bakanı verecektir.

Ben teşekkür ediyorum.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben, sayın milletvekillerimize soruları için ve müzakerelere katkıları için teşekkür ediyorum.

Bir sayın milletvekilimiz son bir yılda Türkiye'de planlı sanayi alanlarına ilişkin yürüttüğümüz faaliyetleri sordular. Gerçekten, 2002'den bu yana Türkiye'de organize sanayi bölgeleriyle, endüstri bölgeleriyle planlı sanayileşmeyi muazzam bir hızla bugünlere getirdik. 2002'de sayıları 191 olan organize sanayi bölgelerimizin sayısını bugün itibarıyla 364'e çıkarmış olduk. Bugün itibarıyla diyorum çünkü bu vesileyle ilk kez burada, sayın milletvekillerimizin huzurunda dün Kahramanmaraş Afşin'de 74 hektar büyüklüğünde bir organize sanayi bölgesinin kuruluşunu da tamamladığımızı ilan etmiş oluyorum. Son bir yılda 5.978 hektar olan 12 organize sanayi bölgesi, 7 endüstri bölgesi, 4 sanayi alanı ilan etmiş olduk; bunlara Kahramanmaraş Afşin OSB'de 74 hektarlık bir ilave planlı sanayi alanını da dâhil ettik. 33 organize sanayi bölgesi genişleme alanıyla birlikte 10.661 hektar ve Kahramanmaraş Afşin'le birlikte 74 hektar daha yeni yatırım alanı oluşturduk. Son yirmi iki yılda 48 bin hektardan 146 bin hektara çıkardığımız planlı sanayi alanlarımızda üretimde olan parsellerin sayısını 11 binden 59 bine, çalışan sayısını da 415 binden 2 milyon 700 bine yükselttik.

Yine, bir sayın milletvekilimiz bilim insanlarıyla ilgili yürüttüğümüz çalışmalara ilişkin bir sual yöneltti. Bu yıl TÜBA ve TÜBİTAK Bilim Ödülleri'yle hepsi birbirinden kıymetli çalışmalar yürüten 57 bilim insanına ödüllerini yine milletin evinde, Sayın Cumhurbaşkanımızın ev sahipliğinde, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde tevdi ettik. TÜBA-TESEP kapsamında 4'ü Telif Eser Ödülü, 1'i Halil İnalcık Özel Ödülü, 1'i Kemal Karpat Özel Ödülü ve 1'i Jüri Özel Ödülü olmak üzere 7 eser ödüle layık görüldü. Yine, bu yıl 20 farklı ülkede bilimsel çalışmalar yürüten 25 genç bilim insanımıza da TÜBA Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanı Ödülleri'mizi takdim etmiş olduk. Bunların yanında, bu yıl 7'si bilim, 13'ü teşvik, 1'i hizmet ödülü olmak üzere 15 farklı üniversiteden 21 bilim insanımıza da TÜBİTAK Bilim Ödülleri'ni takdim ettik.

Ben, bu vesileyle, bilim insanlarımızın çalışmalarını en güçlü şekilde himaye eden ve her yıl TÜBİTAK ve TÜBA Bilim Ödülleri törenlerine Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde ev sahipliği yapan Sayın Cumhurbaşkanımıza şükranlarımı arz ediyorum.

2024 yılı içinde yürüttüğümüz burs ve destek programlarıyla TÜBİTAK'ta 91 bin bilim insanımıza 3 milyar 300 milyon lira destek sağladık. 135 ulusal lider genç araştırmacıyı, 253 uluslararası lider araştırmacıyı bugüne dek TÜBİTAK Destek Programları kapsamında destekledik.

Çok hızlı bir şekilde bir cevabı daha paylaşmak istiyorum. Bir sayın milletvekilimiz konuşmalarında "Togg'u gözden çıkardınız, Çinlilere destek verdiniz." gibi bir ifade kullandı. Bunu şiddetle reddediyorum. Togg bizim millî iftihar kaynağımızdır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - AK PARTİ'li vekiller binmiyorlar Togg'a ya! Garaja gittim, garajda Togg yok.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Togg, altmış yıllık Devrim otomobili hayalinin, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, devrin otomobili olarak gerçeğe dönüşmesinin adıdır. Biz, Togg'u bugünlere getiren iktidarız. Sayın Cumhurbaşkanımız Togg'un müellifidir, Sayın

Cumhurbaşkanımız Türkiye'nin millî otomobil projesini hiç kimse bu projeye inanmazken sahiplenmiş kişidir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Göreceğiz, Çinliler gelince ne olacak göreceğiz.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Bizler de onun gösterdiği istikamet doğrultusunda millî otomobilimizi nasıl bugünlere kadar desteklemişsek bundan sonra da desteklemeye devam edeceğiz.

Bunun yanında, Türkiye, elbette, küresel markaların yeni teknoloji yatırımlarının adresi olmaya devam edecek. Türkiye elektrikli otomobillerde bir üretim ve teknoloji geliştirme üssü olarak otomotiv sanayisini daha iyi düzeylere inşallah gelecekte taşıyacak.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Elektrikli traktör ne oldu, elektrikli traktör? Altı sene geçti, ortada elektrikli traktör yok!

BAŞKAN - 14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14'üncü madde kabul edilmiştir.

Sayın Koçyiğit, bir söz talebiniz var sanırım.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul Havalimanı davasına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Yargıtay 45 kişinin öldüğü İstanbul Havalimanı katliam davasında 46 kere ağırlaştırılmış müebbet hapis ve iki bin altı yüz dört yıl hapis cezasına çarptırılan 6 sanığın cezalarını bozarak tahliye etti. Şimdi, tahliye edilen sanıkların 5'i doğrudan katliama ortak olmaktan yargılandı ve 45 kişinin ölümünden, Anayasa'yı ihlalden de 46 kez ağırlaştırılmış müebbet aldılar.

Şimdi, buradan sormak istiyoruz Yargıtaya: Tam da IŞİD'vari çetelerin Orta Doğu'da yeniden halkların kaderini tayin etmeye çalıştığı bu ortamda bu tahliye emrini kimden, nereden aldınız? İbrahim Kalın'ın Şam ziyaretinde Colani'yle görüşmesinde bu mesele gündeme geldi mi? Hakan Fidan diyor ki: "YPG gardiyanlık yapıyor, Batı'ya IŞİD şantajı yapıyor." Peki, YPG IŞİD'lileri tutarken, ona gardiyanlık yaparken Türkiye neden IŞİD'lileri serbest bırakıyor? Tahliye edilen IŞİD'liler şu anda nerededir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - 200 Hizbullahçıyı da nasıl serbest bıraktığınızı biliyoruz. Erdoğan ile HÜDA PAR görüşmesi oldu, anlaşıldı, DGM'de yargılanan binlerce siyasi mahpus hâlâ içerdeyken, otuz yıl yatarken Hizbullahçıları da serbest bıraktınız.

Bu ülkenin Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, haksız hukuksuz atanmış kayyumların ardından "Türkiye, bir hukuk devletidir, suç işlenmesine müsamaha göstermez." demişti. Hukuk kalkanı, fikrini, sözünü söyleyene, siyaset yürütene sopa gibi kullanılıyor. Apaçık bir şekilde katliam failleri IŞİD'liler ise ödül olarak serbest bırakılıyor. Buradan sormak istiyoruz: Hukuk bunun neresinde, hukuk devleti nerede?

Dezenformasyonla Mücadele Merkezi de bir açıklama yapmış, durumdan vazife çıkarmış, demiş ki: "Terör saldırısının failleri serbest bırakılmış gibi bir algıya neden olmaktadır. Ancak tahliye edilen söz konusu 6 sanık sekiz yıldır tutuklu olup saldırının faili değildir." Kendisine sormak istiyoruz: Siz mahkeme misiniz, siz savcı mısınız, siz hâkim misiniz, kimin adına IŞİD'i savunuyorsunuz? Dezenformasyon Merkezine buradan bunu da sormak istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son kez açıyorum mikrofonunuzu Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

46 kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış sanıklar, bir anda "Saldırının faili değildir." diye aklanmaya çalışılıyor. Mahkeme süreci daha devam ediyor, Yargıtay sadece cezayı bozdu ve yerel mahkemeye gönderdi. Yerel mahkemenin ne karar vereceğini hâlihazırda bilmiyoruz ama bütün bunlara rağmen 45 insanı öldüren failler bırakıldı. "Eğer bunlar fail değildilerse 45 insanımızı kim öldürdü, neden tutuklanmadı, neden yargılanmadı?" sorusunu da buradan sormak istiyoruz.

Kobani'de IŞİD'e karşı yaşamı savunanlara ceza, İstanbul Havalimanı'nda 45 yurttaşı katledenlere tahliye verilmesini asla ama asla kabul etmiyoruz. IŞİD'i kimin koruduğunu, nasıl koruduğunu da bütün kamuoyunun, Türkiye halklarının takdirine bırakıyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun

3.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, asgari ücrete, ücretli öğretmenlere ve öğrencilerin okulda yılbaşı kutlamasına ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye'de milyonların gözü şu anda toplanmakta olan, 3'üncü toplantısını yapan Asgari Ücret Tespit Komisyonunda. 2 toplantıda da rakam telaffuz edilmedi, hatta katılanlar "Kurabiye yiyip dağıldık." dediler. Çünkü herkes biliyor ki burada bir tiyatro oynanıyor, son noktada saraya çıkılacak ve Cumhurbaşkanı bir rakam takdir edecek, ona göre de yine her zaman olduğu gibi asgari ücretlilerin hayalleri suya düşecek.

Asgari ücreti neye göre belirleyeceksiniz Sayın Bakan? Çünkü hedef enflasyona göre belirleme gayreti olduğunu görüyoruz. "Yüzde 25 verelim, kapatalım bu defteri." diyorsunuz ama ne Merkez Bankası ne Hükûmet, Hazine geçen yıl ve daha önceki yıllar hedef enflasyonlarını hiçbir şekilde gerçekleştiremediler. Bu yılın hedef enflasyonu revize edildi, revize edildi; yüzde 44'e bağladı Merkez Bankası.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - TÜİK rakamı yüzde 47 ama gerçek enflasyonun yüzde 70'lerde olduğunu hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla asgari ücretlileri -insani yaşayabilecekleri- böylesine açlık sınırının dahi altında bir rakama mahkûm etmeyin. Asgari ücretli, aldığı ücreti bir haftada tüketiyor ve açlık sınırına dahi yaklaşamıyor. Dolayısıyla asgari ücretin, Türkiye'de maalesef temel ücret hâline gelmiş olan, ücretlilerimizin yüzde 60'ın üzerinde asgari ücrete mahkûm edildiği ülkemizde asgari ücretin mutlaka gerçek enflasyona göre hesaplanması lazım. Asgari ücretli peynir alıyor alabilirse, ekmek alıyor, yumurta alıyor, süt alıyor, kira veriyor, otobüse biniyor ve bunların enflasyonu yüzde 80'lere varıyor. Bu nedenle asgari ücret beklentimiz 30, bunun altında biz yokuz; bunu ifade etmek isterim. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, izninizle, çok önemli bir konuyu yine gündeme getireceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Yine herkesin gözü kulağı bunda. Ücretli öğretmenler yarası var Sayın Bakan. Ücretli öğretmenler, kadro verilmemiş, kadro vermediğiniz ama bir şekilde ihtiyaç duyulduğu için ders başı ücret verdiğiniz öğretmenler. 100 binin üzerinde ücretli öğretmen var ve bu 100 binin üzerindeki ücretli öğretmen ayın başında ücretlerini almalarına rağmen -zaten zor koşullarda, açlık sınırının çok altında yaşıyorlar- her sabah bankamatiğe gidiyorlar, "Maaşımız yattı mı?" diye. Aldıkları maaş 14 bin, 15 bin, 17 bin, 18 bin lira, bunu da hâlâ alamadılar. Bu ücretlerini niye alamıyorlar? Ücretli öğretmenlerin

durumlarının düzeltilmesi, ücretli öğretmenlere kadro verilmesi gerekirken bununla ilgili bütçede herhangi bir şey görmüyoruz; bu, insanlık dışı bir tutumdur. Öğretmenlerine bu muameleyi yapan bir ülkenin gelecek nesillerini yetiştirmesi olanaksızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Ücretli öğretmenlere bunu reva görmeyin. Bu ay maaşlarını yatırın ve gelin, bütçeye ödeneklerini koyalım, kadrolarını da verelim ve bir öğretmene yakışır maaşlarını da mutlaka sağlayalım.

Peki, ücretli öğretmenin ücretini ödemeyen, öğretmenini, öğrencisini unutan iktidar ne yapıyor, ne yapıyor? Dün Ataşehir'de, bugün Bağcılar'da -elimde bir belge var- diyor ki: "Öğrenciler yılbaşını kutlamasınlar." Niye? "Çünkü millî ve manevi değerlerimize aykırı, geleneklerimizde böyle bir şey yok." diyor. Önce sorayım size: Geleneklerimizde 3 öğün yemek var, çocuklarımıza 1 öğün öğlen yemeğini niye vermiyorsunuz? "Gelenek" deyince çocuklar aç, 3 çocuktan birisi kahvaltı yapmadan derse giriyor, bunu önemsemiyorsunuz ama çocuklar üzerinden bir ideolojik tartışma ve yaşam tarzına müdahaleyi tercih ediyorsunuz. Size ne kardeşim, size ne?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Emir, son kez açıyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - Çocuklar, öğrenciler okulda bir Noel baba resmi çizerlerse, bir yılbaşı ağacı süslerlerse, küçücük şeyler yaparlarsa bu bizim niye millî, manevi geleneklerimize aykırı olsun, niye kültürel değerlerimize aykırı olsun? Çocuklara ve onlar üzerinden tüm ülkeye artık kendi ideolojik saplantılarınızdaki yaşam tarzınızı dayatma hevesinden ne zaman vazgeçeceksiniz? Bu anlayışı mutlaka kınıyorum, kınıyoruz, bundan vazgeçin, çocuklarımızın üzerinden siyaset yapmaktan vazgeçin.

Şunu da ifade etmek isterim: Bakın, çocukların ders gördükleri sınıfa tabut getirmek, mezar taşı koymak, etrafında dua ettirmek geleneklerimize uygun ama o küçücük kalplerin bir yılbaşı kutlamaları geleneklerimize aykırı oluyorsa yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

4.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin almış olduğu karara, HTŞ'ye ve Sanayi ve Teknoloji Bakanına, BYD firmasıyla ilgili sorduğu soruya ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Yargıtay 3. Ceza Dairesinin almış olduğu karar son derece önemli. 45 kişiyi katleden IŞİD teröristlerinin serbest bırakılıyor olduğu iddiası ya da gerçeği bizi gerçekten derinden yaraladı. Bunun mutlaka izahının yapılması lazım.

Az önce Sayın Koçyiğit ifade etti, tekraren bir kere daha söylüyorum: Bunlar niye bırakıldı? Eğer hakikaten bırakılmaları gerekiyorsa 45 kişiyi kim katletti? Dolayısıyla burada hesap verilmesi gereken son derece ciddi bir konu var.

Öte yandan, hepimizin bildiği gibi, geçtiğimiz günlerde MİT Başkanımız Suriye'ye gitti ve orada Emevi Camisi'nde bir namaz kıldı. Bu namazını kılarken yanında bulunan kişi de bir zamanlar Türkiye'nin terör örgütü olarak ilan ettiği, bugün iyi çocuklar olarak kabul ettiği HTŞ'nin lideriydi. Şimdi, elimde bir karar var, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin kararı, hem de geçen sene verilmiş bir karar bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu kararda "HTŞ terör örgütüdür. Çok sayıda kişi Suriye'nin kuzeyinde eğitilmiştir bu örgüt tarafından. Türkiye'ye kaçak yollardan girmişlerdir, terör faaliyeti

yapmışlardır.” diyor ve sayılarını da vererek “Bunlar bir terörist örgüttür.” diyor. Yargıtayın bu kadar net kararı varken bu karara rağmen MİT Başkanının böyle bir isimle aynı arabada görüntü veriyor olmasının devletin saygınlığı açısından riskli ve sıkıntılı olduğunu düşünmüyor musunuz? Bu son derece önemli bir konu.

Öte yandan, Sayın Bakanı direkt ilgilendirdiği için önemli bir soru soracağım.

Sayın Bakan, bir sorum var, lütfen... Önemli bir soru soracağım. Geçtiğimiz günlerde Mecliste bir yasa geçirdik ve BYD’ye, adını yasada geçirmesek de çok özel imtiyazlar tanıdık, dedik ki: “100 bin araç ithal edeceksiniz. Bu aracı Türk milletine son derece ucuz bir şekilde vereceksiniz. Size ÖTV ve KDV indirimleri, imtiyazları yapıyoruz. Türk milletine ucuz araba verin.” Bunun üzerine bir araştırma yaptım fiyatlar açıklandıktan sonra. Bakın, BYD Dolphin markasının Türkiye’deki ve İngiltere’deki fiyatlarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Sayın Çömez, tamamlayın lütfen.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Biliyorsunuz, İngiltere dünyanın en pahalı ülkelerinden bir tanesi. Aynı marka araç Türkiye’de 1 milyon 280 bin lira ki... Biz, bunlara ÖTV indirimi vermişiz, KDV indirimi vermişiz, bir dünya imtiyaz vermişiz, “Gelin, burada, bu imtiyazlara karşılık bir de fabrika kurun.” demişiz. Bütün bu imtiyazlara rağmen Türkiye’de bu araba 1 milyon 280 bin lira iken İngiltere gibi dünyanın en pahalı ülkesinde neden çok daha ucuza satılabiliyor, 980 bin liraya satılıyor? Bunun mutlaka bize açıklamasını yapmanız lazım Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Şahin, buyurun.

5.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in, Yargıtay 3. Ceza Dairesinin verdiği karara ve ücretli öğretmenlere ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Millî Eğitim Bakanlığımızla ilgili bir konuya dikkat çekeceğim ancak öncesinde Yargıtayın az önce bahsedilen verdiği kararıyla ilgili, bu konunun gerekçesine bakmakta fayda var. Bu konuyu bugün biz de detayıyla beraber inceleyeceğiz. Bütün failler hakkında mı bir bozma kararı verilmiştir yoksa bazılarıyla ilgili mi verilmiştir; bu soru önemli. Bu konuya bir detayıyla bakmakta, gerekçesini bir incelememizde fayda var. Biz de bunu inceleyeceğimizi, ona göre görüş beyan edeceğimizi ifade ediyorum.

Şimdi, Millî Eğitim Bakanlığımızın bütçesi burada onaylandı ve AK PARTİ hükûmetlerinde Millî Eğitim Bakanlığına ayrılan bütçe bütün bakanlıklardan her zaman hep önde oldu. Ancak şöyle bir sorun yaşıyoruz; bütün illerimizden bize mesajlar geliyor, ücretli öğretmenlerimizin ücretlerinin ödenmemesiyle ilgili bir şikâyet geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Toparlıyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Değerli milletvekilleri, bu arkadaşlarımız mülakatlara girdiler, hayal kırıklığına uğradılar, şimdi de bir şekilde ayakta kalmaya çalışıyorlar ve asgari ücretin altında -bakın, altını çiziyorum- asgari ücretin altında insan onuruna yakışmayacak şekilde ücretli öğretmenlik yapıyorlar ve biz bu arkadaşlarımıza çocuklarımızı emanet ediyoruz. Yani çocuklarımızı emanet ettiğimiz öğretmenlerimize reva görülen ücret bu; bir de bu ücretler ödenmiyor, geciktiriliyor. Bunu doğru bulmuyoruz, bunu özellikle ifade ediyorum.

Bir şeyi daha söyleyeyim: Sayın Yusuf Tekin "68 bin öğretmen ihtiyacımız var." dedi, 20 bin öğretmen atandı. Yani zaten öğretmen ihtiyacımız var, var olan öğretmenlerimize de bunun reva görülmesini doğru bulmuyoruz, bunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Başkanım, bu konuyu özellikle dile getirmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - 15'inci maddeyi okutuyorum.

Yürürlük

MADDE 15- (1) Bu Kanun 1/1/2025 tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Madde üzerine ilk söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'e aittir.

Buyurun Sayın Ün. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; keşke bugün Adalet Bakanımız burada olsaydı, KHK'lerden bahsedeceğim.

Evet, KHK'ler, değerli hukukçularımızın tabiriyle bir beyin kanaması olarak toplumun üzerindeki etkilerini hâlâ sürdürüyor. Dile kolay, 15 Temmuzdan sonra 2 milyon 217 bin kişi adli işlemden geçirildi. Tabii, bunların tamamı KHK'lileri ifade etmiyor ama bize bu sistemin nasıl bir olağanüstü hâl rejimi doğurduğunun fotoğrafını çekiyor.

Değerli arkadaşlar, hepiniz çok iyi biliyorsunuz ki bunların içinde sizlerin, bizlerin arkadaşları, komşuları var. Bu süreçlerde sizlerin birçoğunuzun da içinin yandığını biliyorum. Burada sizlerin içinden yakınlarının mağduriyetlerini ispat etmek için çırpınanlar olduğunu da biliyorum ama yüz binlerle ifade edilen sivil ölümleri nasıl bu derece içimize sindirdiğimizi inanın bilmiyorum; neden sesimizin çıkmadığını ve nasıl birlikte olan biteni uzaktan izlediğimizi bilmiyorum. Nice insan hukuksuz süreçlerde can çekişirken, birileri rövanşist biçimde ellerini oluştururken, birileri kendilerine verilen hukuksuz yetkileri pervasızca kullanırken bizler adalete olan inancımızın bu şekilde tarumar edilmesine nasıl göz yumabildik bilmiyorum. Adına "OHAL Komisyonu" denilen ama aslında kamuoyunda "oyalama komisyonu" olarak nam salan bir kurumu, "kurum kanaati" "kurum üst amirlerinin yetkisi" denilen ve aslında karar alıcıları gizleyen kavramları, "iltisak" "irtibat" denilen ve uluslararası ceza, idare hukuklarında asla yeri olmayan gayrihukuki nitelendirmeleri, ekli listede yer alan ve aslında legal olan banka, dershane, sendika üyesi gibi ithamları nasıl kabullenebildik, nasıl içselleştirirebildik? Üstelik bir de ihraç edilenler ihraç sebeplerini yıllarca öğrenememişken. Dahası, OHAL sona erdiği hâlde Anayasa'nın hükmü aleyhine olmak kaydıyla o dönemde alınan kararların hükümleri maalesef geçerli kılındı.

Önümde bir yıl öncesinin fotoğrafını çeken rakamlar var, onları sizlerle paylaşmak istiyorum: Bakın, 6.782 kişi hakkında soruşturma hâlen devam ediyor, 122.632 kişi hakkında mahkûmiyet kararı var, 34.488 kişi takipsizlik almış, 9.719 kişi ise beraat etmiş. Peki, beraat, takipsizlik almış da ne olmuş, görevlerine iade mi edilmişler, haklarına mı erişebilmişler? Elbette hayır. Mesela takipsizlik almış bir avukata "Sen ara bulucu olamazsın." denmiş, özlük hakları iade edilmeyenler olmuş. Beraate, takipsizliğe rağmen insanlar hak mahrumiyeti peşinde koşmaya devam etmişler ve devlete ortalama 4 farklı dava açmak zorunda kalmışlar; tabii ki bunlar, maddi, manevi bu mücadele gücünü kendinde bulunduranlar. Bir de aileleri parçalanmış olanlar, mağdur olan ikinci, üçüncü derecede akrabalar derken bu insanlar pasaport, bankada hesap açamama, noterde işlem yaptıramama, SGK'de konulan tahditler yüzünden iş bulamama derken yüzden fazla hak mahrumiyetinin konusu olmuşlar. İnsanın düşündükçe aslında vicdanı sızlıyor, yüreği parçalanıyor ve biz hâlâ sekiz yılın sonunda bu meselenin içinden nasıl çıkacağımızı, daha doğrusu neden çıkılmak istenmediğini konuşmak zorunda kalıyoruz. Bir sosyal yara, bir beyin kanaması tüm şiddetiyle sekiz yıldır devam ediyor ve hep birlikte işlediğimiz bu ortak kamusal suç, vicdanlara susturucu takmayı da kolaylaştırıyor. Hiçbirimiz kendimizi ne ahlaken ne de fiilen suçlu görmüyoruz. Hâlbuki gözümüzün önünde işlenen hukuksuzluk cürümleri ülkenin enerjisini de toplumun sinerjisini de hatta Kitab-ı Mübin'in tabiriyle ekini ve nesli ifsat ediyor, gücümüzü ve umutlarımızı yok ediyor. Düşünebiliyor musunuz, insanların yegâne tutamak noktası hukuk ama ortada hukuku ara da bulasın. Ne kurumların ne mahkemelerin ne de aklanma süreçlerinin bir hükmü var. Masumiyet karinesi denilen temel ilke yıllardır yerlerde sürükleniyor. Mahkemenin verdiği takipsizlik kararı idare mahkemesinin umurunda değil, AYM'nin aldığı kararları uygulayan yok; kendi devletinin, kendi mahkemelerinin kararını umursamayan bir devletimiz var.

Evet, bir süreç işliyor, sizi rakamlara boğmak istemiyorum ama bu kürsülere çıkıp çocuk haklarından ve bunun için neler yaptıklarından bahsedenlere, bu hukuksuzluk sürecinden en fazla çocukların etkilendiğini, onların psikolojilerinin bozulduğunu, eğitim dönemlerinin tarumar edildiğini, aslında içinde binlerce çocuğun olduğu bir neslin heder edildiğini hatırlatmak istiyorum. Evet, ihtiras sahiplerinin rakip olarak gördükleri, muhalif olarak baktıkları, istihbari bilgilerde "babası" "abisi" diye geçen notlardan, banka, sendika gibi sebeplerden, geçmişte suç olmayan eylemlerle alakalı hukukun geriye doğru işletilmesinden kaynaklı sebeplerle on binlerce çocuk dipsiz kuyulara atıldı, bilinmezlere itildi, gelecekleri çalındı ve en önemlisi bu çocukların ülkeleriyle, memleketleriyle, toplumlarıyla, devletiyle olan aidiyet bağları kurutuldu.

Ne kadar basit söylüyoruz "hukuksuzluk" "vicdansızlık" sözcüklerini ama bir de yaşamak var hem de yıllarca bitimsizce.

Şansına iş bulmuşsan KHK'li olduğun için asgari ücretin de altında üç kuruşa çalıştırmak var. "Ağaç kökü yesinler." deyişlerini suçunu bilmeyen ve suçsuzluğunu ispat imkânı olmayan insanlara bilfiil eziyet kabilinden dayatmak var. Öyle bir nefret halesi saldık ki topluma pandemi gibi, deprem gibi kriz süreçlerinde bile bu eğitimli, kıdemli insanlardan istifade etmeyi aklımızdan geçirmedik. Hemşiresi, doktoru, mühendisi, avukatı, hukukçusu, akademisyeni hiçbirinin gözünün yaşına bakmadık, onca yıl nice maddi külfetlerle yetiştirilen insan unsurunun onurunu da umursamadık. Bu arada meslekleri hızlıca sayarak geçiyorum ama sadece ihraç edilen akademisyen sayısının 15 bin olduğunun altını çizmek isterim, varın gerisini, nitelikli insan unsurumuzun nasıl tırpanlandığını siz hesap edin.

Peki, sorarım size: Kaplumbağa hızıyla sözde hukuk teslimi süreçlerini artık hızlandırma vakti gelmedi mi? Dünya bir üçüncü dünya savaşı emarelerine hazırlık yaparken iç barış sözleri terennüm edilirken bu insanlara da gerekli hakları bahşetme zamanı gelmedi mi?

Değerli milletvekilleri, sizler de çok iyi biliyorsunuz, terör örgütü bu insanların önemli bir kısmının ruh dünyasındaki bazı asil duyguları istismar ederek bir ihanet imparatorluğu inşa etti. Neydi bunlar? Türkiye'nin etki alanını büyütmek, dünyanın dört bir yanına İslam'ı yayıp, Türkiye'yi tanıtıp Türkçeyi yaygınlaştırmak, mazlum kimsesizlere el uzatmak. Günün sonunda bu insanların bu güzel duyguları manipüle edilerek, istismar edilerek bu ihanet şebekesinin bir parçası hâline getirildiler. O hâlde, bu meseleye daha sofistike bakmak zorunda değil miyiz? Bu insanların içlerinden suça bulaşmamış olanlarını tekrar ülkemizin insan kaynağına kazandırmamız gerekmez mi? Suça bulaşmış olanlarının kendilerini gerçek bir vicdani muhasebeye çekmelerini sağlayacak bir zemin oluşturmak gerekmez mi? Bunlar devletin sadece kudret eliyle mi olur zannediyorsunuz? Devletin şefkat elini devreye sokmamız gerekmez mi? Terör örgütü elebaşının öldüğü, örgütün kendi içinde birtakım ayrışma emareleri gösterdiği şu günlerde bu insanlara tutunabilecekleri hayırlı bir dal uzatmak terörle mücadele için elzem değil mi sizce de? Artık yakın tehlike geçtiğine göre yetişmiş insan kapasitesi konusuna daha sakin bir akılla yaklaşmamız gerekmiyor mu? Zulüm cenderesinden çıkmanın, kaybedilen tazmini güç yılların nedametini gerektiği tarzda getirmenin, bunca hukuksuz yıla tahammül eden itikadımızı ve dilimizden bir türlü dökülemeyen isyan cümlelerini sorgulayıp adil şahitler olmanın vakti gelmedi mi? Mademki insanlar bizi bu Meclis çatısı altına gönderdiler, artık bu görevi amasız fakatsız ifa etme zamanıdır. Kaplumbağa hızıyla ivedi olarak bu travmalardan kurtulma, kurtarma zamanıdır. Çok zor değil. Nasıl ki haklarında alınan kararlar bir imzaya baktı, o hâlde, buradan rücu etmenin şekli de ortak akla dayalı, ortak girişimlere bakar. Hatta, evet, yine o bir tek imzaya bakar. AİHM kararları, hakkımızdaki hukuk karneleri gücümüze gidiyorsa, o hâlde, bu meseleyi kimseyi katmadan, öz irademizle ele alalım. Adil yargılama süreçlerini hızlandıralım ki böylelikle gerçek suçlu ile suçsuzlar da ayrışsın. AİHM'nin kapısında adil yargılanma hakları ihlal edilen dosyaların birikmesine yaka silkmektense kendi insanımıza demokratik hukuk devleti olduğumuzu hatırlatalım. "Kanunsuz suç olmaz." ilkesinin ihlaliyle elin Batılısı önünde devletimizi küçük düşüreceğimize kanunsuz suç olmadığını kendi vatandaşımıza kendi yargı sistemimiz eliyle ispat edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Ün.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - AİHM'nin bizi "Bu dosyalarda sistematik sorun var." diye sigaya çekmesinden gururumuz inciniyorsa eğer, onurları ve gururları yeterince kırılmış binlerce insanımızın mağduriyetini giderme adına gerekli önlemleri gelin, biz kendimiz alalım.

Kendi insanımıza, kendimiz için, kendimiz sahip çıkalım diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz'a aittir.

Buyurun Sayın Uz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA RIDVAN UZ (Çanakkale) - "Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi/Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi."

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizi ve yüce Türk Milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, "Faiz sebep, enflasyon sonuç." diyerek milyonlarca vatandaşımıza derin bir sefalet sundunuz. Türk lirası ne yazık ki dünyada en fazla değer kaybeden para birimlerinden biri oldu. Bunu yaparken ekonomik gerçeklerle bağdaşmayan düşük faiz politikalarıyla yandaşlarınızın servetine servet kattınız. Bu adaletsizlik, bu hasta yapı elbette bitecek. Yirmi iki yılda yarattığınız sefalet o kadar derin bir hâl aldı ki artık ülkemizde hiçbir vatandaş mutlu değil çünkü bu bütçe Türkiye'nin gerçekleri değil, halkımızın hiçbir yarasına merhem olmuyor.

Gelin, ben size Türkiye gerçeklerini anlatayım: Türkiye'nin gerçekleri dudak uçuklatan yolsuzluklar. Türkiye'nin gerçekleri açlık sınırında yaşamaya çalışan milyonlar. Türkiye'nin gerçekleri akşam sofrasına yemek koyamayan babalar. Türkiye'nin gerçekleri kahvaltı masasından eksilen tabaklar. Türkiye'nin gerçekleri çocuğunun cebine harçlık koyamayan aileler. Ha, bir de atanamayan öğretmenler var, kapanan fabrikalar, borçları ödenmeyen kredi kartları, yuva kuramayan gençler, ek işe muhtaç olan emekliler var. Bir şeyin sebebi olanlar çözümü asla olamazlar. Türkiye'deki işsizliğin sebebi de sizsiniz. Türkiye'deki enflasyonun da sebebi sizsiniz. Milletin çaresizliğinin de sebebi sizsiniz.

Dün bu kürsüde AK PARTİ'li bir milletvekili "Türk, beklenendir." dedi, üstünüze alınıp dakikalarca alkışladınız. Üzgünüm ama beklenen Türk siz değilsiniz çünkü Türk, Andımız'ı yasaklamaz çünkü Türk, T.C. tabelalarını indirtmez çünkü Türk, Doğu Türkistan'taki zulme sırtını dönmez çünkü Türk, Gazze'de zulüm varken İsrail'le ticaret yapmaz çünkü Türk, millete verdiği sözü tutar; o yüzden beklenen Türk siz değilsiniz, biziz değerli arkadaşlar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Kıymetli milletvekilleri; evet, köprüler yaptınız, Allah razı olsun ama kırk dokuz yıllığına yabancılara vermek nedir? Evet, randevu alınamayan şehir hastaneleri yaptınız ama doktorlara "Giderlerse gitsinler." demek nedir? Evet, havaalanı yaptınız ama uçanı, kaçanı 5'li çeteye teslim etmek de nedir? Evet, her ilde tabeladan ibaret üniversiteler açtınız ama sonucunda binlerce gençten oluşan işsiz ordusu yarattınız. Şimdi, gençler ya torpil aramak zorunda ya da işsizlikle yüzleşmek, ya zincir marketlerde çalışmak zorunda ya da yurt dışı hayalleri kurmak. Gençlere başka kapı bırakmadınız, gençlerimizin dününü, bugününü, hayallerini sattınız.

Kıymetli milletvekilleri, konuşmamın başında Kanuni Sultan Süleyman'ın bir beytiyle başlamıştım. "Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi/Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi." Evet, hastalık hiçbir şeye benzemez, hele ki bu hastalık devleti yönetenlere sirayet ettiyse vay ki vay bu milletin hâline!

Kıymetli arkadaşlar, bakın, biz aynı sokağın çocuklarıyız, aynı tüfeğin tetiği, aynı namlunun ucundaki milletiz ve bu milletin evlatları olarak aynı acının, aynı ekmeğin, aynı kaderin paydaşlarıyız. O yüzden sizleri uyarmak bizim için artık farz olmuştur. Rantın, yolsuzluğun ve adaletsizliğin girdabında bu hastalıkları ülkemize maalesef sirayet ettirdiniz. Sizin izlediğiniz yol hastalığı otopsi masasında çözmekten ibarettir. Şunu anlayın: Biz, size karşı değil; sizin hastalığınıza karşıyız. "Huzur hakkı" adı altında üç beş maaş almak hastalıktır. Lüks araba konvoylarıyla caka satmak hastalıktır. Uyuşturucu kullanımının 13 yaşına kadar düşmesini görememek hastalıktır. Gençlerimizi bahis sitelerine kurban etmek hastalıktır. Bir nesli umutsuz, çaresiz bırakmak hastalıktır. Emekliye, memura, işçiye maaş yerine sadaka vermek hastalıktır. Hiç kimse görmek istemeyen biri kadar kör değildir. O yüzden, milletimiz artık gerçekleri çok iyi görüyor ve inşallah şifanız olacak diyorum.

Kıymetli milletvekilleri, enflasyon iktisadi bir canavardır. Bu canavarı kafesinden bir kez çıkardığınızda tekrar içeri sokmak zordur. Bütün dünya faiz artırırken siz faizleri düşürdünüz, bunu da nassa bağladınız "Nas var ya nas; sana, bana ne oluyor?" dediniz. Bu, cepheye silahsız asker göndermeye benzer. Kaldı ki şimdi de yüzde 50 faize rağmen enflasyon düşmüyor. Bakınız, enflasyon her zaman ve her yerde parasal bir olgudur. Enflasyonu durdurmanın kanıtlanmış en iyi yolu para arzını durdurmaktır. Mesela, para arzını durdurdunuz mu? Mesela, kamu harcamalarını kıstınız mı? Hayır, para arzını durdurmadınız, kamu harcamalarını kısmadınız. Nereden biliyoruz? İşte önümüze getirdiğiniz bütçeden biliyoruz. Geçen yıl 11 trilyon olan bütçe bu yıl 15 trilyona çıktı. Allah aşkına, bu şekilde enflasyon nasıl düşecek, gelin bize bir anlatın? Aylardır "Aylık enflasyon 1,5 bandına düşmeden faiz indirimi olmayacak." diyorsunuz. Aylık enflasyon hâlâ yüzde 2'nin altına bile düşmedi. O zaman bu millet size sorar kardeşim:

“Bu memleketin ekonomisti Recep Tayyip Erdoğan mı, Sayın Mehmet Şimşek mi?” Devleti yönetmek ciddi bir iştir arkadaşlar.

Değerli milletvekilleri, eğer enflasyonla mücadele etmek istiyorsanız bir Arjantin’e bakın. Bildiğiniz gibi Arjantin son yetmiş yılda olağanüstü bir enflasyon yaşadı, defalarca iflas etti ve borçlarını ödeyemez duruma geldi, halk çok ağır bedeller ödedi. Geçtiğimiz yıl yapılan seçimlerde iktidar değişti, darısı inşallah başımıza. Yeni başkan ise vatandaşlarına enflasyonu bitirmeyi vadetti. İlk yıl yüzde 25 seviyesinde olan aylık enflasyon geçtiğimiz kasım ayında yüzde 2’ye düştü.

Peki, Arjantin ne yaptı da enflasyonu düşürmeyi başardı?

1) Kamu harcamalarını ciddi şekilde kıstı.

2) Gereksiz yatırımları durdurdu.

3) Verimsiz kamu harcamalarına adım adım son verdi.

4) Gereksiz vergileri azalttı. Yani sizin gibi “İtibardan tasarruf olmaz.” demedi. Ne yaptı? Ayağını yorganına göre uzattı. Peki “Arjantin bize çok uzak.” diyorsanız bu zamana kadar yaptığımız bütçe konuşmalarında İYİ Partili arkadaşlarımızın yaptığı konuşmalara bir bakın, İYİ Partinin ekonomi politikalarına bir bakın ve lütfen onları uygulayın; hem siz iyileşirsiniz hem milletimiz iyileşir efendim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Kıymetli milletvekilleri, hani doktor hastaya karşı değil hastalığa karşıdır ya; biz de size değil sizin politikalarınıza karşıyız.

Necip Fazıl’ın güzel bir dörtlüğü var:

“Ne hasta bekler sabahı

Ne taze ölüyü mezar

Ne de şeytan bir günahı

Seni beklediğim kadar.”

Biz bu milleti, bu millet de bizi bekliyor diyor ve yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük’e aittir.

Buyurun Sayın Küçük. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 15’inci maddesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin hazırlanmasında ve bugünkü aşamaya gelmesinde verdikleri emekler ve özverili çalışmalarından dolayı emeği geçen herkese şükranlarımı sunuyorum.

2025 yılı merkezî yönetim bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, bu bütçeyi olumlu değerlendiriyor ve destekliyoruz. Bütçemizin “Lider Ülke Türkiye” hedefine ulaşmamızda önemli katkılar sağlamasını umuyorum.

Türk Birliği idealinin ve bu idealden hareketle oluşturulan Türk Devletleri Teşkilatımızın yaptığı çalışmaların başarıyla sonuçlanmasını dileyerek konuşmama başlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; köklü geçmişi Türkistan’dan başlayarak büyük imparatorluklar dönemine ve nihayetinde Türkiye Cumhuriyeti’ne kadar uzanan Türk devlet teşkilatının tarihî geçmişi geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Türk devlet teşkilatının geçmişi, yüzyıllar süren bir tarihsel süreç,

Türk milletinin tarih sahnesine çıktığı ilk dönemde izlenebilecek çeşitli teşkilatlandırmalarla başlar ve günümüze kadar uzanan bir soy ağacı oluşturur.

Türk devletleri; bağımsızlık, varlık ve kimlik arayışı doğrultusunda, tarihte Asya Hun Devleti'yle başlayıp çeşitli dönemlerde farklı yönetim yapılarına sahip olmuşlardır. Tarihte "Türk" adıyla adlandırılan ilk Türk devleti Göktürk Devleti olmuştur. Orta Asya'da kurulan bu devlet, Türk milletinin tarih sahnesinde ilk büyük birliğini sağlayan ve Türk kültürünün temellerini atan önemli bir devlettir. 6'ncı yüzyılda kurulan bu devlet; yalnızca siyasi, askerî bir güç değil aynı zamanda kültürel bir yapı da ortaya koymuştur. Orhun Yazıtları, bu dönemin anlaşılmasında kritik bir rol oynamakta ve bu dönemin devlet teşkilatının belge niteliğini taşımaktadır.

Türk devlet teşkilatının en gelişmiş örneği olarak Osmanlı İmparatorluğu dönemi öne çıkmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu, merkezî otoriteyi güçlü bir şekilde tesis ederek yerel yönetim sistemini geliştirmiştir. Yerel yönetimde farklı etnik ve dinî grupların uyum içinde yaşamasını sağlamaya yönelik millet sistemi bu dönemin önemli özelliklerindendir.

Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde 1923 yılında kurulan Türkiye Cumhuriyeti, Türk devlet teşkilatının modernleşme sürecinin bir dönüm noktası olmuştur. Türkiye modern yönetim sistemini geliştirmiş, yeni yönetim birimleri halkın ihtiyaçlarına yönelik hizmet sunmakta önemli bir rol oynamıştır. Bu bağlamda, Türk devlet teşkilatı, köklü geçmişine dayanarak modernleşmekte ve küresel dinamiklere uyum sağlama çabası içindedir. Milliyetçilik ideolojisi, cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte devletin resmî politikalarından biri hâline gelmiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün "Kendisini Türk hisseden herkes bu vatanın öz evladıdır." sözleri ulusal kimliğin pekişmesine yönelik bir anlayışı yansıtmaktadır. Türk devletinin kurulması, yalnızca bir yönetim şeklinin değişimi değil aynı zamanda Türk milletinin tarihî mirasından güç alarak modernleşme arayışının da bir ifadesidir. Milliyetçilik, Türk milletinin tarihî mirasını koruma ve geliştirme amacı taşırken Türk devlet teşkilatının temellerine dayanan bir yapıyı sürdürmeyi hedeflemiştir. Bu perspektif, Türk devletinin modernleşme sürecinde ihtiyaç duyduğu ideolojik ve tarihsel kökleri sağlamakta önemli bir rol oynamıştır.

Türk milleti, tarih boyunca çeşitli zorluklarla karşılaşmış olsa da birlik ve beraberlik içinde hareket etme yeteneğini hiç kaybetmemiştir. Bilge Kağan'ın "Türk milleti, titre ve kendine dön." sözü, köklü geçmişten gelen bir uyarı ve birlik olma çağrısı olarak değerlendirilmektedir. Gaspıralı İsmail Bey'in "Dilde, fikirde, işte birlik" ifadesi, Türk topluluklarının dil, düşünce ve pratikte bir araya gelme arzusunu temsil ederken Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk milletinin diğer akraba ve soydaşlarıyla olan ilişkilerine verdiği önem, Türk milletinin ortak hedefleri ve dayanışma duygusunu pekiştirmek için önemli bir motivasyon kaynağı olmuştur. Birlikten doğan gücün Türk dünyasının en büyük avantajı olacağına inancımız sonsuzdur. Türk milletinin geçmişten gelen bu güçlü bağlar ve tarihsel mirasla, çağdaş zorluklarla başa çıkmak için birlik içinde hareket etmekte kararlı olduğunu ifade ederken aynı zamanda bu birlikteliğin, yalnızca geçmişe değil geleceğe de ışık tutacağını hissettirmektedir.

Türk milletinin güçlü bir devlet olma yeteneği ve iradesi, tarihsel köklerinden aldığı ilhamla bu dönemi "Türk Asrı" yapma hedefine bağlılıkla devam edecektir. Oğuz Kağan'dan günümüze devam eden bir geleneğin taşıyıcısı olan Türk'ün "devleti ebet müddet" fikrini devam ettirecek olan Türk Devletleri Teşkilatı, tarihî bağları ve kültürel değerleri bir araya getirerek uluslararası ilişkilerde Türk devletleri arasında dayanışmayı artırmayı amaçlayan çok önemli bir oluşum olarak yoluna devam etmektedir. Ortak dil, kültür, gelenekler ve hatta tarih boyunca karşılaşılan zorluklar Türk devletleri arasında dayanışma ve iş birliği duygularını pekiştirmiştir. Türk Devletleri Teşkilatı, Türk devletlerinin istikbalin iradesi olarak

dünya devletleri sahnesinde önemli bir konumda yer alacağına olan inancımız, Türk milletinin geleceği için umut verici bir bakış açısını bizlere sunmaktadır. Bu hedef doğrultusunda sonraki nesillere bütünleşmiş, kalkınmış ve her alanda kardeşlik bağları güçlenmiş bir Türk dünyası bırakmak hayati öneme sahiptir.

Türk Devletleri Teşkilatımızın kuruluşuna şahit olduğumuz bugünlerde, geçmişte Türk birliğinin oluşması için büyük fikir ve siyasi mücadele veren başta Gaspıralı İsmail olmak üzere Ziya Gökalp'ı, Yusuf Akçura'yı, Ahmet Cevad'ı, buradan ismini sayamadığım birçok fikir adamını rahmetle, minnetle anıyorum. Yine, ömrünü Türk milletine ve Türk diline adayan Başbuğ'umuz Alparslan Türkeş Bey'i rahmetle, minnetle anıyorum. Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Bey'e Türk birliğine yaptığı büyük katkılardan dolayı şükranlarımı sunuyorum.

Bu değerli liderlerin Türk milletinin birlik ve beraberliği için gösterdiği çabalar her daim takdirle karşılanacaktır. Türk milletinin geleceğine ışık tutmuş ve millete hizmet etme yolunda önemli adımlar atmışlardır. Onların yaptıkları, Türk milliyetçiliğinin temel taşlarını oluşturmakta olup bizlere de bu mirası yaşatma sorumluluğu yüklemektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Mustafa Kemal Atatürk öncülüğünde Türk milleti Anadolu'da bağımsızlık mücadelesi verirken aynı dönemde Türkistan'ta yaşayan Kazak Türkü Mağcan Cumabay'ın Anadolu'da kurtuluş mücadelesi veren Türk milletinin yaşadıklarını hissederek yazdığı Uzaktaki Kardeşime şiirinden 2 dörtlük okuyarak konuşmama son vermek istiyorum:

"Uzakta ağır azap çeken kardeşim
Solmuş laleler gibi kuruyan kardeşim
Etrafını sarmış düşman ortasında
Göl gibi gözyaşı döken kardeşim
Alaca altın aşık atışmadık mı?
Tepişip bir döşekte yatışmadık mı?
Anamız olan Altay'ın ak sütünden
Beraber emip beraber tadışmadık mı?"

Gazi Meclisimizi ve ekran başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Zülküf Uçar'a aittir.

Buyurun Sayın Uçar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, öncelikle teşekkür ediyorum ve buradan, bizleri izleyen değerli halklarımıza ve zindanlarda esir tutulan bütün yoldaşlarımıza sevgi ve saygıyla başlamak istiyorum.

Tabii, bir selamı da geçtiğimiz hafta gözaltına alınıp üç gün önce tutuklanan, hukuksuzca tutuklanan Van Demokratik Bölgeler Partisi önceki dönem Eş Başkanı Harun Okay ile Van Kent Konseyi Eş Sözcüsü Fikret Doğan şahsında 11 arkadaşımıza göndermek istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) İstanbul merkezli başlayan ve cadı avına dönüşen bir soruşturma kapsamında geçtiğimiz hafta 12 arkadaşımız gözaltına alındı ve vicdanların, aklın sınırlarını zorlayan hukuksuz bir soruşturma sonucunda talimat kararlarla birlikte tutuklandılar. Bu tutuklamanın gerekçesi olarak da 31 Mart öncesinde hakkında tek bir soruşturma dahi olmayan, profesör olan, halkın tamamı tarafından sevilen, bilinen Ahmet Özer'le, Esenyurt Belediye Başkanı Ahmet Özer'le yapılan görüşmeler gösterildi. Açıkça, Ahmet Özer bir suç öznesi olarak gösterilmeye çalışılıyor ve Ahmet Özer üzerinden Ahmet Özer'le yapılan görüşmeler bahane edilerek yeni

bir hukuksuzluk dalgası, yeni bir hukuksuzluğu meşrulaştırma süreci devam ettiriliyor. Bu süreçteki amacı bizler elbette biliyoruz, ulaşılmak istenen amacı elbette biliyoruz ama açıkça söyleyelim -eski bir Baro Başkanı olarak söylüyorum- esaret altında olan bir yargı sistemiyle adalete ve barışa ulaşamazsınız. Adalet sistemi de dâhil olmak üzere bütün kurumlara vermiş olduğunuz tahribattan, bu çürümüşlükten vazgeçin ve arkadaşlarımızı derhâl serbest bırakın.

Ben, bugün, bir selamı da 28 Aralık 2011 gecesi, 19'u çocuk olmak üzere katledilen 34 yurttaşımızın hakikat ve adalet arayan onurlu ailelerine göndermek istiyorum; Roboski ailelerine. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) 28 Aralık 2011 gecesi yani on üç yıl önce, Roboski'de 34 yurttaşımız TSK tarafından atılan bombalarla katledildi. Emir komuta zincirinde bu emri verenlerin, uygulayanların tamamı bilinmesine rağmen tek bir kişi hakkında dahi soruşturma yürütülmedi, herhangi bir yargılama yapılmadı ve herhangi biri hakkında ceza verilmedi.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Hatta plaket verildi, plaket verildi!

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Cezasızlık zırhı resmen Roboski'de uygulandı. Yetmedi, Roboskili aileler, katledilen 34 yurttaşımızın aileleri, buna karşı vermiş oldukları mücadele neticesinde gözaltına alındı, tutuklandı; üzerine, Amed'de yapılan Roboski anıtına düşmanca bir tavırla saldırıldı. On üç yıl önce katledilen, TSK uçaklarıyla atılan bombalar tarafından katledilen 34 yurttaşımızı ben burada bir kez daha sevgi, saygı ve rahmetle anıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Elbette, bugün, yedi gün yedi gece boyunca cenazesi sokak ortasında bekletilen Taybet anayı ve kırk altı yıl önce gerçekleşen Maraş katliamında katledilen yurttaşlarımızı da sevgi ve rahmetle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, Roboski katliamı ve daha önce, az önce söylediğim katliamlar, aslında Kürt halkına yönelik yapılan katliamlardan sadece birkaçıydı. Afrin'de de Roboski yaşandı, Ayn İsa'da da Roboski yaşandı, Serikani'de de Roboski yaşandı; şimdi ise Kobani'den başlayıp Rojava'ya yeni bir katliam planlanıyor. Neden? Kürt halkının statü kazanması sizi neden korkutuyor, neden kâbusunuz hâline geliyor? Kürt özgürce nefes aldığında siz nefessiz mi kalıyorsunuz? Kürt kendini yönettiği zaman siz neden kriz yaşıyorsunuz? Kürt'ün kendi toprağını, ana yurdunu siz hangi gerekçeyle elinden almaya çalışıyorsunuz? Bütün bunların cevabını biz biliyoruz çünkü açık bir Kürt düşmanlığı var. Kürtler, bin yıllardır Rojava'da Kürt diliyle var oldu; "stran"larıyla, halaylarıyla var oldu; Cigerxwin'la, Xelil Xemgin'lerle kendi şiirini, kendi müziğini yarattı; Hoybunla mücadele etti; Amude'de, Kamışlı'da katledildi; yıllarca yok sayıldı ama bütün dünyaya örnek olacak şekilde yeniden kendini var etti. Bu toprakların sahibi kalubeladan beri Kürtlerdir, Tell Halaf döneminden bu yana bu toprakların bütün medeniyetlerini Kürtler işledi. Rojava toprakları; Roma, Bizans, Sasani, Osmanlı ve daha birçok uygarlık gördü ama Kürtler hiçbir zaman kendi topraklarından ayrılmadı, göçe zorlanmadı. Siz yüzyıllar sonra birkaç yılda bütün bu medeniyetlere rahmet okuttunuz; yüz binlerce Kürt'ü önce Afrin'den, sonra Şahba'dan göçe zorladınız. Rojava'ya saldıran güçlerin hepsi şu an DAEŞ üyesi; diktirilen SMO gömleği dahi DAEŞ gömleğini, DAEŞ kimliğini gizleyemiyor. "Mesele Kürt olunca zebani dost olur." anlayışı var.

Bütün Türkiye halkı bilsin, bugün "Rojava, güvenlik endişesi." dedikleri Rojava'da neler oluyor bir bakalım: Rojava'da her bir birey, kendi kaderini etkileyen kararlara komünlerle ve meclislerle katılır. Rojava halkı özgür yurttaştır, kendi iradesi dışında bir karara katlanmak zorunda değildir; özgür ve eşit bir yaşam imkânı vardır. Yerelden bölgesel düzeye kadar toplum kendini ilgilendiren bütün kararlara halk meclisleri kanalıyla katılır, tepeden bir iktidarın suni kararlarına katlanmak zorunda değildir. Sermayenin tekel yapılarına karşı, sömürü düzenine karşı halkın özgür ekonomi yönetimiyle yoksulluk ve tekel alanı ortadan kaldırılır. Komünal ekonomide toplumsal dayanışma en üst seviyede yaşanır. Bütün toplumsal

kesimler, hukuk konseyi, adalet ofisleri, uzlaşma komiteleri ve "..."[3] ' larla adalet sisteminin inşasına ve işleyişine doğrudan dâhil olur. Egemen olanın değil, toplumun adaleti bu şekilde inşa edilir. Köy ve mahallelerden başlayıp bütün yaşam alanlarında halk sürekli politik bir faaliyet içindedir. Bu şekilde, iktidarın baskı ve zulmüne karşı güçlü bir önlem alınmış olur, ahlaki ve politik toplum işleyişi mümkün hâle gelir. Ulus devlet faşizmine karşı "farklılık içinde birlik" ilkesiyle bütün halklar bir yandan kendilerini özgürce yönetir; diğer yandan, güçlü ulusal bir birlik sağlanır. Söyler misiniz, halka düşman olandan başka kim için risk taşır bu söylediklerim? Rojava toplum sözleşmesiyle bölgede yaşayan bütün halklara, din ve mezheplere adil ve eşit bir yaşam sunulur. "Rojava, tehlike." diyorlar; Rojava, risk değil güvencedir; özgür yaşamın, güvenliğin ve barışın en somut örneğidir. Rojava yönetim ve yaşam modeli, Orta Doğu halklarına özgürlüğü vadeden büyük bir fırsattır; buna engel olmayın, özgürlüğün önünde karanlık kuyuya dönüşmeyin. Bugün Rojava'ya saldıran, yarın celladın, Yezid'in, firavunun ve Nemrut'un dostları olarak anılacaktır; bu hataya düşmeyin.

Bakın, Münbiç işgal altında ve Münbiç halkı günlerdir protesto ediyor, SMO'nun Münbiç'ten çıkmasını istiyor. Rojava demokrasisini bir kez yaşayan artık bundan vazgeçemeyeceğini biliyor, görüyor. Ve "güvenlik gerekçesi" diyorlar Rojava için; bu külliyen yalan. Rojava, güvenlik endişesi yaratmıyor. On üç yıllık Suriye savaşında Suriye halkları için en güvenli yer kuzey ve doğu Suriye oldu. Türkiye'ye bir taş bile atılmış değil. Buna rağmen Rojava tehlike ama binlerce insanı katleden DAİŞ artıklarıyla komşu olmak risk değilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Uçar, tamamlayın lütfen.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Açıkça söylüyoruz: Çeteler Rojava'dan elini çekmelidir. Bakın, sadece Rojava kalbimizde demiyoruz, Rojava Kürt halkının kırmızı çizgisidir diyoruz; bu, böyle bilinmelidir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Son sözlerimi de 4 parça kürdistanda bulunan bütün Kürt ulusuna yöneltmek istiyorum. Kürt halkının ulusal birliği, özgürlük ve adalet yoludur; Kürt ulusu bütün güçleriyle hemen şimdi bütün hesapları bir kenara bırakıp kenetlenmek zorundadır çünkü başka yolumuz yok, kaybedecek bir yüzyılımız daha yok. "..."[4]

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'a aittir.

Buyurun Sayın Tahtasız. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; konuşmamın başında Maraş katliamında yitirdiğimiz canları saygı ve rahmetle anıyor, anıları önünde saygıyla eğiliyorum.

Türk ordusunun onurlu subaylarından Ali Tatar'ı da hain FETÖ terör örgütünün kumpasına dayanamadığı için intihar edişinin 15'inci yılında rahmetle, saygıyla anıyorum.

17 Nisan 1978 yılında Malatya'da başlayan katliam Maraş ve Çorum katliamlarıyla devam etmiş, yüzlerce Alevi vatandaşımız öldürülmüş, 12 Eylülün karanlık günlerine giden yolların taşları döşenmiştir. Ergenekon, Balyoz gibi kumpas davalarında aydınlar, gazeteciler, Mustafa Kemal'in askerleri tutuklanmış; kozmik odalarımıza kadar girilmişti. Bugün bu Meclis sıralarında oturan Turhan Çömez gibi vatanseverler haksız, hukuksuz yere sürgün hayatı yaşamıştı. O dönem "Ben bu davanın savcısıyım." diyenler, FETÖ kumpaslarına göz yumanlar ölenlerin ve sürgün edilenlerin vebalini üzerinde taşıyor.

---

[3] Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

[4] Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Bu hafta 17-25 Aralık yolsuzluk ve rüşvetle mücadele haftası. Neden yolsuzluk haftası, o dönemde neler gördük, bir hatırlayalım: Ayakkabı kutularında dolarları gördük, evlatlarına para sayma makinesi hediye edenleri gördük, "Parayı sıfırla." diyenleri ama parayı sıfırlamayı beceremeyince "Ablanı gönderiyorum, bekle." diyenleri gördük, "Bakara-makara" deyip büyükelçi yapılanları gördük, asrın hırsızı Reza Zarrab'a övgü düzenleri; Ergenekon, Balyoz, FETÖ kumpasların savcılarını gördük; kozmik odalara nasıl girildiğini gördük, "Ne yaptıysam Başbakanın talimatıyla yaptım." diyenleri gördük. Tüm bunları bir kez daha hatırlatıyor; bu haftayı yolsuzluk haftası ilan edenlere, saatini 17:25'e ayarlayanlara da selam olsun diyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, şimdi, size hafızalarınızı biraz yoklamanızı sağlayacak bazı sorularım olacak. Konuşmamda dile getirdiğim sorulara samimi ve doğru yanıt veren milletvekillerine meşhur Çorum leblebisi, hatta düğün çorbası, salata, su böreği, et yahni, pilav, keşkek, gül burma baklavadan oluşan Çorum 5'lisini ikram edeceğim; yemekten sonra da Hititlerin başkenti Boğazkale Hattuşa'yı, Alacahöyük ve Ortaköy Şapinuva'yı, İncesu Kanyonu'nu gezdireceğim.

Bakalım, bu sözlerden ne hatırlayacaksınız: "Zengini daha zengin, yoksulu daha yoksul yapan politikalar yerine, ekonomik refahın adil paylaşılmasını sağlayan politikalara özel bir önem ve öncelik verilmesi şarttır." Doğru. "Ülkemiz yüksek enflasyon, büyük bir kamu borç stoku, istikrarsız büyüme, dengesiz gelir dağılımı, yüksek işsizlik gibi ciddi sorunlar içine düşmüştür." Çok haklı. "Giderlerimiz israflarla, har vurup harman savurma politikasıyla o kadar artmış ki topladığımız vergiler ödediğimiz faizlere dahi yetmez olmuştur." Bugünü anlatan bu sözleri hatırladınız mı? AKP sıralarına soruyorum: Hatırladınız mı arkadaşlar, bu sözü kim söylemiş? Bu söz rahmetli Kemal Unakıtan'a aittir, AKP'nin 2003 yılında Meclise sunduğu bütçedeki konuşmasından alıntı yaptık. Yirmi iki yıl önce iktidara geldiğinizde önceki yönetimleri eleştirmiş, çok sayıda vaatte bulunmuştunuz. Peki, bu süreçte ülkemiz ilerlemiş mi yoksa Orta Çağ karanlığına doğru sürüklenmiş mi? Ülkemizin parası pul, halkı mutsuz, umutsuz ve yoksul olmuştur.

Bu soruların cevabını birlikte arayalım: 1923 yılından 2002 yılına kadar olan seksen yıllık süreçte ülkemizin toplam borcu 123 milyar dolar iken yirmi iki yılın sonunda 540 milyar dolar olduysa; cumhuriyetin tüm kazanımları, fabrikaları, tersaneleri, limanları, yer altı, yer üstü madenleri, enerji kuruluşları yok pahasına satılıp elde edilen 70 milyar doları har vurup harman savurduysanız; bugün sattığınız onlarca kamu varlığıyla sağladığınız gelirle ülkeye bir fabrikayı bile yapamıyorsanız, sadece son dokuz yılda faize 138 milyar dolar ödediyseniz bu yağmanın sorumlusu kim? (CHP sıralarından alkışlar) Bu yağmanın sorumlusu sizsiniz, AKP iktidarı! Hiç şüphesiz ki yirmi iki yıldır yönetenler bu halkı yoksulluğa itmiştir.

Değerli milletvekilleri, en düşük emekli maaşı ne kadar? 12.500 TL. 2008 yılında katsayıyı değiştirmeseydiniz bugün en düşük emekli maaşı 30 bin lira olacaktı. Emeklilerimizin çoğu açlık sınırının altında yaşıyorken sarayın günlük harcaması 34 milyon 402 bin lira. Dakikada 2.752 emekli maaşı harcanıyorsa ben bu durumdan utanıyorum; sizler de utanın, sizler de! (CHP sıralarından alkışlar)

40 milyon insanımız kredi kartı borcuyla boğuşuyor, vatandaşların bireysel kredi kartı borçları aralık ayında 3 trilyon 814 milyar lirayla yeni bir rekor kırıyorsa; icra dairelerinde derdest olan dosya sayısı da 22 milyon 789 bine yükselip derdest dosya sayısı geçen yıla göre 1 milyon 147 bin arttıysa arkadaşlar, ülke nüfusumuzun yarısı aç, borç batağında, sıkışmış durumda. Bu kimin suçu? Tabii ki üstlerine alınmıyor ama AKP'nin suçu. (CHP sıralarından alkışlar)

Gençler ekonomik sebepler yüzünden işsiz, evlenemiyor; evli olan geçinemiyor, geçim sıkıntısı yuvaları yıkıyorsa; ülkemiz adalette, eğitimde son sıralardaysa; suç ve uyuşturucu kaçakçılığında ilk sıradaysak, uyuşturucu kullanma yaşı 13'e düştüyse; tarikat yurtlarında, kurslarında çocuklarımıza tecavüz ediliyorsa; Sıla bebekler, Narin'ler vahşice öldürülüyorsa; ana kucağını görmemiş çocuklarımız para için hastanelerde öldürülüyorsa bunun suçlusu kim? Dönemin Sağlık Bakanı yani AKP.

Soma'da, Ermenek'te, Küre'de, Zonguldak'ta, Amasra'da, İliç'te, diğer illerimizde meydana gelen kazalarda 500'den fazla madenci öldüyse, iş cinayetlerinde Avrupa'da 1'inci isek bunun suçlusu kim? AKP iktidarı. (CHP sıralarından alkışlar)

Askerimizin başına çuval geçirildiyse, IŞİD tarafından askerlerimiz yakılarak öldürüldüyse, Süleyman Şah Türbesi ait olduğu topraklarından kaçırıldıysa, 3 milyon euroyu kapmak için ülkemize 7 milyona yakın Suriyeli doldurulduysa bunun suçlusu AKP'dir.

İktidara geldiğinizde 68 bin olan atanmayan öğretmen sayısı bugün 1 milyonu geçtiyse, usta öğreticilerin ve ücretli öğretmenlerin maaşını bile ödeyemeyecek durumdaysak, insanlar bir günle on yıl sonra emekliliğe mahkûm edildiyse; staj ve çıraklık mağdurlarının hakları verilmiyor, emekli olamıyorlarsa; mülakatla gençlerimizin hakları gasbediliyorsa bu kimin suçu?

Köylerde okullar, sağlık ocakları kapatıldıysa; köylerde insan kalmadıysa, çiftçinin ortalama yaşı 58'i bulduysa, kendi kendine yetebilen 7 ülkeden 1'iyken 5 ürün dışında tüm tarım ürünlerini ithal ediyorsak; soğan, patates, karpuz, domates, biber, patlıcan tarlada kaldıysa; 3 milyon hektardan fazla tarım arazisi ekilmiyorsa, 2002'de mazot 1 lira 24 kuruş iken bugün 44 liraya dayandıysa, 2002 yılında tonu 261 lira olan üre gübresi bugün 23 bin lira olduysa, traktörün deposu ÖTV'li mazotla dolarken yatlara ÖTV'siz mazot veriliyorsa, 1 kilo süt 1 litre sudan ucuzsa; damızlık inekler kesime gidiyor, halkın evine et girmiyorsa bunun suçlusu kim? AKP iktidarı. (CHP sıralarından alkışlar)

Yoğun bakımlarda yer olmadığı, ameliyat sırası bulamadığı için insanlar hayatını kaybediyorsa; 3 bin SMA'lı çocuğumuz ölüme terk ediliyorsa, 15 bin doktorumuz ülkeyi terk ettiyse; esnafımız kirasını, BAĞ-KUR'unu ödeyemiyorsa; vermiş olduğunuz 9000 prim gün sayısını 7200 güne düşürmediyseniz, Türkiye'deki bütün öğrencilere bir öğün yemek sözü verip vermediyseniz, yandaş şirketlerin 701 milyar borcunu siliyorsanız, dul ve yetimleri açlığa mahkûm edip "Evine 12 bin lira maaş giriyor." diye engellilerimizin maaşlarını kesiyorsanız; geçiş garantili yollar, köprüler, yolcu garantili hava limanları, hasta garantili hastaneler yaparak çeteleşmiş şirketlerinizi zengin ederken vatandaşın cebinden hortumlayarak fakirleştirdiyseniz bunun suçu AKP Hükûmetidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Tahtasız.

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) - Ey Erdoğan, sen ne yaptın! 200 liralık banknot ilk çıktığında 132 dolar iken şimdi 6 dolar bile yetmiyor. Paradan 6 sıfır attın ama 200 liramızdan enflasyonla 1 sıfır daha sildin, 20 TL'ye düşürdün. Ne diyordun sen? "Ülkenin parası ne kadar itibarlıysa o ülke o kadar itibarlıdır." diyordun ama sen paramızı pul ettin, ülkemizin itibarını yerle bir ettin!

Evet, AKP iktidarı Çorum'a da çok söz verdi. "2024'te yapacağız." dediğiniz hızlı trenin ihalesini dahi yapamadınız; yirmi iki yıl önce temeli atılan, yüzde 22'si tamamlanan Çorum havaalanını yapmadınız; Kırkdilim Tüneli'ni sekiz yıldır açamadınız, tarımsal sulama kanallarını bitiremediniz. Söz verdiğiniz birçok acemi birliğini getiremediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) - Ben şunu söylüyorum: Siz diyorsunuz ya "Belediyeleri silkeleyeceğiz." diye, bu halk sizi 31 Martta silkeledi, inşallah, en yakın seçimde de sizi sandığa gömecek.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'a aittir.

Buyurun Sayın Yıldız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ZEYNEP YILDIZ (Ankara) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, ekranları başından bizleri takip eden necip milletimiz; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 15'inci maddesinde konuşmak üzere AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Söz konusu madde kanun teklifinin "Yürürlük" maddesi, dolayısıyla kapsam itibarıyla bana daha genel bir değerlendirme yapma imkânı veriyor.

Değerli milletvekilleri, bütçe görüşmeleri boyunca kullanılan üslubu gördükçe ümidin dilini yeşertme misyonumuzu ve kendi gerçeğimizi tekrar hatırlamanın her birimiz için temel bir zorunluluk olduğunu tekraren fark ettim. Bu bakımdan, hakkı teslim etmemiz gereken bir noktada olduğumuzu görüyorum ve hakkı teslim etmek adına bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye için kullanılagelen bir kavram vardı, hatırlarsınız "Türkiye, Doğu ve Batı arasında bir köprü." denilirdi. Biz, bugün geldiğimiz noktada "Türkiye ne Doğu ne Batı, hem Doğu hem Batı; Türkiye Türkiye'dir." diyerek, başkalarını refere ederek kendine değer arama hastalığından kurtulan; kendi kıymetini, kendi jeopolitiğini referans kabul ederek belirleyen; öz güvenle kendi önceliklerini ayırt eden bir Türkiye var karşımızda. Yıllarca Türkiye'nin kendi iç meselelerinde yok olmasını, kendi hakikatini unutmasını bekleyenler oldu. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ithal edilmiş ön kabullerden Türkiye'yi sıyırarak köklerimiz üzerinde yükselirken başarabileceğimiz öz güveniyle kendi hakikatimizi fark etmemizi; kendi hakikatimizle, kendimizle barışmamızı sağladı. Bundan yüzyıl önce nasıl istiklal mücadelemiz pek çok milletin bağımsızlık fikrine öncülük ettiyse bugün de Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde tazelediği öz güveniyle Türkiye örneği, "Dünya 5'ten büyüktür." perspektifiyle dünyanın çok kutuplu egemenlerine tek karar vericinin onlar olmadığını hatırlatan ve hissettiren; darbelerle, müdahalelerle kültürel emperyalizmin her çeşidinin boyunduruğu altında öğrenilmiş çaresizlik içerisinde aksini düşünmeye bigâne kalan, bağımsız karar verme yetisini kaybeden milletlere bağımsız düşünmenin mümkün olduğunu tekrar gösterdi.

Bugün geldiğimiz noktada, savunma sanayisini güçlendirerek yüzde 20'lerdeki yerli ve millîlik oranını yüzde 80'lere taşıyarak kahraman Mehmetçiklerimizin sahada gücüne güç katarken vekâletini dışarıdan alan terör örgütleriyle nefesi kesilen değil, sınırları içerisinde ve sınırlarının ötesinde terör örgütlerinin nefesini kesen millî muharip uçağımız KAAN'la -ki bu noktada Kahramankazan'a selam ediyorum, TUSAŞ şehitlerimizi bir kere daha rahmetle anıyorum- ve teknolojik bağımlılıklarımızı ortadan kaldıran muharip insansız uçak sistemi KIZILELMA'yla da dünyanın savaş paradigmasını kökünden değiştirmeyi hedefleyen; dünyayı geriden takip eden değil, dünyanın takip ettiği bir Türkiye var karşımızda.

İki gözümüzün çiçeği Gazze'nin nefes kanallarının Suriye'nin özgürlüğü ve toprak bütünlüğünden geçtiğini bilen, mazlumlara kol kanat germenin faziletiyle bölgesel istikrarın tesisi için proaktif bir diplomasi ağı kurmaktan çekinmeyen bir Türkiye var karşımızda. Zorlu bir coğrafyada varlığını sürdürürken Karadağlı hemşehrilerimizin "Biz sizi tam yüz yıl bekledik." cümlesine nazire edercesine 1914 yılında yıkılan camiyi 2014 yılında tekrar TİKA marifetiyle yapan, Üsküp'te Sultan Murat Camisi'ne sahip çıkan, Višegrad'ta Mimar Sinan'ın Drina Köprüsü'ne sahip çıkan, Türkistan'da Hoca Ahmed Yesevi'nin istirahatgâhını koruyan bir Türkiye var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Belki farkında bile değilsiniz ancak uluslararası öğrenci ağını genişleten, YTB eliyle dünyanın dört bir yanına dağılan kültür elçilerini yetiştirme vizyonunu ortaya koyan ve böylece kendi yumuşak gücünü kendi inşa eden bir Türkiye var.

Jeopolitiğini diplomasiden ibaret görmeyen, milletimizin ekonomik menfaatlerini enerji koridorlarıyla koruyan ve bu stratejik hamlelerle Türkiye'yi dokunulmaz kılan bir vizyon Türkiye'yi yönetiyor.

Doğal gaz ve petrol arzının güvenliği bakımından Türkiye'yi vazgeçilmez bir partner hâline getiren enerji hatlarına ev sahipliği yapan bir Türkiye var. "Kafkasya'da doğal gaz var, Irak'ta petrol var ancak kıtasal hareketler esnasında sizdeki petrol güneyinize akmış." diyenlere inanmamızı bekleyenlere, Karadeniz'de sondaj yapıp "Sizde doğal gaz yok." diyen küresel şirketlerin aymazlığına kanmayıp Türkiye'ye ve potansiyeline inanan, öz güvenle alternatif bir jeopolitik okuma gerçekleştiren bir liderimiz var.

Değerli milletvekilleri, yine bir hakkı teslim etmek adına tekraren hatırlatıyorum: Önce kendi millî sondaj gemilerimizi edindik; ardından, Sakarya Doğal Gaz Havzası'nda kendi doğal gazımıza, Gabar petrol sahasında kendi petrolümüze kavuştuk. Dünyadaki bor rezervlerinin yüzde 75'ine sahip olan ülkemizde bor işleme kapasitemizi 2 katına çıkardık.

Yatırımda öncelikli bölge planlamaları ve üretim odaklı bir ekosistemi hayata geçirme ve büyütme vizyonuyla Türkiye'nin dört bir yanında faaliyete giren 362 organize sanayi bölgesi ve sanayi sitelerinde gerçekleşen üretim sayesinde, Sanayi Üretim Endeksi'nde pandemi öncesi döneme göre Almanya'da yüzde 13, Fransa'da yüzde 3,9 azalma gözlemlenirken Türkiye Üretim Endeksi'ni yüzde 19,5 artırdı.

Türkiye askerî insansız hava aracı üretiminde dünyada 1'inci sıradayken BM'nin ticaret veri tabanına göre beyaz eşya üretiminde 3'üncü sırada, Avrupa'da ise 1'inci sırada.

DENEYAP atölyeleri, gençlik merkezleri, BİLSEM'lerle çok yönlü bir biçimde bir kuşak inşa eden; TEKNOFEST kuşağını vizyonla ve temelli bir öz güvenle yetiştiren bir Türkiye var karşımızda. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Kendi metre altı çözünürlüklü yer gözlem uydusu İMECE'yi yerli imkânlarla geliştiren, kendi haberleşme uydusunu üretebilen, TÜRKSAT 6A'ı üretebilen ve bu sayede dünyada kendi haberleşme uydusunu üretme kabiliyetine sahip 10 ülkeden 1'i hâline gelen, kendi otomobili Togg'unu üreten bir Türkiye var karşımızda. Demir yolu ağını günden güne artıran ve artık yüksek teknolojili ulaşım araçlarını faaliyete alan bir Türkiye var karşımızda.

Maarif davamızın köklerinin nereye dayandığının bilinciyle bütçede en yüksek payı millî eğitime ayıran, katsayı travmasının ardından OSB'lerle eş güdüm içerisinde kurulan mesleki eğitim merkezlerini güçlendiren bir Türkiye var.

Engelli vatandaşlarımızın bulundukları aile için bir rahmet ve bereket vesilesi görülerek yarım milyon engelli vatandaşına evde bakım desteği veren, özel eğitim merkezlerini eğitim sisteminin olmazsa olmaz bir parçası olarak kurgulayan bir Türkiye var.

Bir yandan 11 ilimizi yeniden inşa etmeye çalışırken muhalif kışkırtmalarla kentsel dönüşüm projeleri aleyhine açılan binlerce davaya rağmen kentsel dönüşüm projelerini de Türkiye'nin dört bir yanında sürdüren bir TOKİ var. Biz bugüne kadar pek çok vatandaşımızın uygun şartlarla konut edinmesini sağladık. Depremin yaralarının sarılmasının ardından inşallah, vatandaşlarımızı artan konut fiyatlarına ve artan kiralara karşı koruyacak ve inşallah, vatandaşlarımızın yeni konut edinimine imkân tanıyacak yeni projelerin de hep birlikte takipçisi olacağız.

Topraklarını değerlendiren, ürün desenini iklim krizi çerçevesinde yenileyen, kapalı sulama sistemlerini yaygınlaştıran, kadın ve gençlerin tarım ve hayvancılığa aktif katılımını teşvik eden, yeni destek modellerini öngören, ata tohumlarına sahip çıkan, yerli hayvan ırklarını koruyan, tarımı bir millî güvenlik meselesi telakki eden bir Türkiye var.

Doğru ve etkin güvenlik politikalarıyla vatandaşlarını özgürlüğe kavuşturan bir Türkiye var.

Değerli milletvekilleri, on dakikaya sığdırılamayacak topyekûn bir kalkınma hamlesinden, bütüncül planlamadan, katma değerli üretimi adım adım mümkün kılan bir zihinsel dönüşümden bahsetmeye çalıştım esas itibarıyla.

Bir kere daha ifade etmekte fayda var: Üstat Cemil Meriç'in işaret ettiği gibi vatanlarını yaşanılmaz bulanlar, vatanlarını yaşanılmaz kılanlardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bizler ülkemizi çok sevdik ve çok sevmeye devam edeceğiz. Güzel ülkemizi her gün bir önceki günden daha müreffeh, daha yaşanılabilir kılmak için çok çalıştık ve en iyi bildiğimiz işi yapmaya devam edeceğiz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğanın liderliğinde milletimizin güvenine layık olmak için çalışmayı sürdüreceğiz, milletimize hesap vermeyi sürdüreceğiz. İnşallah, bu yolda hep birlikte çalışmaya devam edeceğiz.

Hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Bütçemizin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz talebi Diyarbakır Milletvekili Suna Kepolu Ataman'a aittir.

Buyurun Sayın Ataman. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SUNA KEPOLU ATAMAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. 2025 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerine şahsım adına söz almış bulunmaktayım.

Medeniyetler beşiği Diyarbakır'ımızın bir evladı olarak bütçeye ilişkin değerlendirmelerimi, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçişin gerçekleştiği tarih itibarıyla sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu değerlendirmelerim sırasında bazı hususları mukayese ederek ele alacağım.

Sağlık Bakanlığına bağlı olarak hastanelerimizde 2018 yılına kadar 4.654 olan hasta yatak sayısı Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminden sonra 5.006'ya yükselmiş olup 2022 yılında ihalesi tamamlanan, yaklaşık 4 milyar liraya mal olacak 1.000 yataklı şehir hastanesiyle birlikte yatak sayısı 6 binin üzerine çıkacaktır. İkinci yapılacak olan şehir hastanesi için yer tespiti çalışmaları devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi döneminde huzur ve kardeşlik ortamının oluşmasıyla 2018 yılına kadar yıllık 276 bin civarında olan turist sayısı bugün itibarıyla 2 milyonu aşmıştır.

Bu iklimin en güzel meyvelerinden biri de gençlik ve spor alanında gözlenmiştir. 2018 yılında Diyarbakır'da 61.076 lisanslı sporcumuz varken 2024 yılında lisanslı sporcu sayısı 103 bine ulaşmıştır. İlimizde mevcut olan öğrenci yurtlarının kapasitesi 2.200 iken dönem itibarıyla 9.012'ye çıkmış olup müracaat eden öğrencilerimizin yurt sorunu kalmamıştır.

"Beşiği sallayan, dünyayı sallar." sloganıyla gücünü ifade ettiğimiz kadınlarımızın her alanda daha aktif olması için çalışmalarımız devam etmektedir. Bu çerçevede, Diyarbakır'daki kadın kooperatif sayısı kısa sürede 2'den 22'ye çıkarılmıştır. Depremden etkilenen iller arasında bulunan Diyarbakır'ımıza yaklaşık 11 milyar lira ödenekle 6.278 deprem konutu yapımına başlanmıştır. Hâlihazırda 5.001 adet anahtar hak sahiplerine teslim edilmiştir.

Yine, hatırlatmak isterim ki 2022 yılında ihalesi yenilenerek yapımına devam edilen Silvan Barajı projesiyle toplam yatırım 74 milyar 668 milyona ulaşmıştır. Silvan Barajı bölgemiz için iş, aş, üretim

projesidir. Bu projeyle bölgede 2 milyon 350 bin dekar arazi sulanacaktır. Projenin bitmesiyle 235 bin kişiye iş imkânı ve yıllık 18 milyar lira ekonomiye katma değer sağlanacaktır. Aynı zamanda Silvan Organize Sanayi Bölgesi için 2.340 dekarlık alanın saha çalışmaları ve ilanları bitirilmiş olup tüzel kişiliğini kazanarak kurulmuştur.

Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle Diyarbakır'ımızda da yapılan hizmetleri arz etmeye çalıştım. Bunlar Hükûmetimizin işleriydi, Allah razı olsun, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde bunları hayata geçirdik.

Bir Diyarbakır Milletvekili olarak ana dilim Kürtçe olmasıyla gurur duyup resmî dilim Türkçe'yi aynı gururla konuşmaya çalışan bir kardeşinizim. Bu nedenle, nasıl konuştuğumdan ziyade ne konuşacağım önemlidir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bence yapılacak bu projelerin, yatırımların ve huzurun devamı hepimiz için çok önemlidir. Bu sebeple Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatıyla müzeye dönüştürülen Diyarbakır Cezaevine doğan güneşin artık hiç batmayacağının görünür olması gerekmektedir. Bu noktada, Cumhur İttifakı ortağımız Sayın Devlet Bahçeli'nin çok kıymetli önerileri doğrultusunda bütün siyasi partileri, kanaat önderlerini ve sivil toplum kuruluşlarını sorumluluk almaya davet ediyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Şahsen, AK PARTİ Milletvekili olarak, Diyarbakır'ın Suna'sı bir anne olarak ben elimi değil gövdemi taşın altına koymaya hazırım. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, tamamlayın lütfen.

SUNA KEPOLU ATAMAN (Devamla) - Yeni anayasaysa anayasa, fedakârlıksa fedekârlık, özveriyse özveri; Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Devlet Bahçeli Cumhur İttifakı olarak hazırlar. Bu tarihî fırsat için parti ayrımı yapmadan ben tüm partileri de sorumluluk almaya davet ediyorum. Kürt'üyle Türk'üyle müşterek vatanımızda hür ve kardeşçe yaşamamızın önündeki varsa engel ve algıları kaldıralım. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Artık görüldü ki ülkemizde terörün bitmesi de yetmiyor, Türklerin ve Kürtlerin menfaatine olan Suriye, Irak ve tüm bölgedeki terör bitmelidir; onu da başaracak olan Türkiye Cumhuriyeti'nin gayretidir, bu Meclisin iradesidir. Yeter ki bir tek çakıl taşını feda etmeyeceğimiz ülkemizde artık hiçbir canımızı da kaybetmeyeceğimiz ortamı oluşturalım. Bu görev, siyasetin ve Meclisin müşterek sorumluluğundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SUNA KEPOLU ATAMAN (Devamla) - Konuşmamı, Diyarbakır'ın şükran duygularını Sayın Cumhurbaşkanımıza arz ederek tamamlamak istiyorum; şükranlarımızın Türkiye Yüzyılı'nda daha çok artacağına emin olun.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci söz talebi İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'a aittir.

Buyurun Sayın Enginyurt. (CHP sıralarından alkışlar)

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 bütçesi Meclisten geçiyor, artık yarın itibarıyla tamamlanacak. Bu süreçte bütçeyi umutla bekleyenler, bütçede kendisine yer var mı diyenler sürekli televizyon ekranlarında TBMM TV'yi izlediler. Ama bu bütçe maalesef yine fakirin bütçesi olmadı, zenginin bütçesi oldu.

Sayın Cumhurbaşkanı "Mülakat kaldırılsın." diye 2023 yılında, seçim öncesi söz vermişti; "Mülakat kalkacak." diye bekleyenler kalkmadığını gördü. Emeklilikte "5000 kısmi emeklilikle emekli olacağım." hayali kurup da dolar borç, altın borç alıp bankadan kredi çekip prim günlerini tamamlayanlar emekli

olamadıklarının üzüntüsünü yaşarken bu bütçede kendileriyle ilgili herhangi bir şey göremediler. Bir günden on yedi yıl kaybeden kademeli; aynı yaşta olmasına rağmen, aynı prim gününü ödemesine rağmen 2041 yılında emekli olmanın acısını yaşarken, üzüntüsünü yaşarken "Bana bir şey gelir mi?" diye bekledi, gelmedi. Staj yapıp prim günü devlet tarafından ödenmiş olmasına rağmen SGK primine sayılmadığı için staj ve çıraklık mağdurları bu bütçede kendileriyle ilgili bir şey bulamadılar.

Sayın Cumhurbaşkanı seçimden önce yine söz verdi "BAĞ-KUR emeklilik prim günü 7200 güne inecek." dedi, beklediler, inmedi.

Taşeronlar kadro bekliyordu bu bütçede, olmadı. İnfaz koruma memurları emniyet hizmet sınıfına dâhil olmak istiyorlardı, olmadı. Yardımcı hizmetler sınıfı -ben eminim ki sizlere de sürekli ulaşıyorlar- 110 bin kişi "Bu kadro kaldırılsın. Biz 2 üniversite bitirdik, hakkımızı alalım." dedi, bu bütçede yine olmadı.

Bugün asgari ücretin 3'üncü toplantısı. Bu 3'üncü günde telaffuz edilen rakamlar hâlâ öylesine komik ki asgari ücretli bu bütçede kendine yer bulamadı. (CHP sıralarından alkışlar) 12.500 lira emekli maaşı alanlar bu bütçede kendine yer bulamadı. Hayaller yıkılıyor, umutlar sönüyor.

Ev kiraları bugünden itibaren artmaya başladı yine. Niye? Zam gelecek bütçede emekliye, asgari ücretliye diye kiralar artıyor. Gıda alabildiğince pahalanmaya devam ediyor ama bu bütçede insanca yaşamak için alım gücünü artıracak herhangi bir çalışma yok ama faiz var, vergi var, ÖTV var, ceza var, haraç var, ne ararsan var ama bu bütçede bir tek fakir yok, bu bütçede bir tek halk yok. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Cumhurbaşkanımız diyor ki: "Suriyelilerin başımız üstünde yeri var." Biz de diyoruz ki: Sayın Cumhurbaşkanım, Suriyelilerin başının üstünde yeri olduğu kadar biraz da emekliye yer ver, asgari ücretliye yer ver, işçiye yer ver, çiftçiye yer ver, gençlere yer ver, öldürülen kadınlara yer ver. (CHP sıralarından alkışlar) Dolayısıyla bu bütçede, maalesef, halk Cumhurbaşkanının başının üzerinde yer bulamıyor. Öyle hayaller anlatılıyor, öyle projeler dile getiriliyor ki bu kadar proje yapılmışsa, bu kadar yatırım yapılmışsa halkın zengin olması lazım.

Ukrayna-Rusya savaşıyor, enflasyon yüzde 10'u geçmiyor ama Türkiye hiçbir savaşa girmedi son dört yıldır, faizler yüzde 60. Bir ülke düşünün ki faizi ile enflasyonu arasındaki rakam bile, inanın dalga geçer gibi, yüzde 60 faiz, yüzde 47 enflasyon. Bu, ekonomi ilmine bile ters. Ekonomist olarak herhâlde Adam Smith, Keynes mezardan kalksa "Bunu nasıl becerdiniz?" diye size sorardı çünkü becerilmesi imkânsız bir şey.

Dolayısıyla, tekrar söylüyorum: Bu bütçede halkın umudu yok, halk yok. Bu bütçe maalesef belediyeleri silkelemek isteyenlerin bütçesidir. Ben de buradan haykırıyorum: Gün gelecek, halk sizi silkeleyecek. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - 15'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Hoş geldiniz. Tuğrul Bey gelmişler, alkışlayalım; ilk defa Meclisimizi teşrif etti, sağ olun.

BAŞKAN - Şimdi, İç Tüzük 60'a göre söz talebinde bulunan milletvekillerimize sırasıyla söz vereceğim.

Sayın Genç...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Tomarza Mustafa Akıncıoğlu Meslek Yüksekokulunda eğitim gören erkek öğrencilerin barınma sorununa ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kayseri'nin Tomarza ilçesinde bulunan Mustafa Akıncıoğlu Meslek Yüksek Okulunda eğitim gören erkek öğrenciler için ilçede bir devlet yurdu bulunmamaktadır. Bu nedenle, öğrenciler her gün Talas ilçesine gidip gelmek zorunda kalmakta ve bu durum hem maddi hem de manevi açıdan öğrencilerimizi zorlamaktadır. Bununla ilgili olarak, Tomarza ilçesinde erkek öğrenci yurdu yapılması için 2025 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi kapsamında planlanmış bir madde var mıdır, eğer planlanmamışsa bu ihtiyaç ne zaman giderilecektir? İki: Öğrencilerin barınma sorununu çözmek için mevcut imkânlar değerlendiriliyor mu? Örneğin, kamu binalarının yurt olarak tahsisi için geçici bir çözüm üzerinde çalışılmakta mıdır? Üç: Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak adına kırsal bölgelerde yükseköğrenim kurumları için barınma imkânlarının geliştirilmesi konusunda özel bir eylem planınız var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

Buyurun.

7.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, mülakata ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İdari yargı hâkim adaylığı yazılı sınavında Türkiye 1'incisi olan Emre Pişiren girdiği mülakatta elendi. Üstelik bu, Pişiren'in ilk rekoru da değil. 2021'de girdiği sınavda Türkiye 8'incisi oldu, elendi; 2022'de girdiği sınavda yine Türkiye 1'incisi oldu, yine elendi; son olarak 2023'te 98,5 puan alarak Türkiye rekoru kırdı, bu başarısına rağmen sonuç değişmedi, yine mülakatta elendi. Pişiren, mülakatta nasıl elendi, hangi soruları yanıtlayamadı? Mülakat heyeti hangi kriterleri esas aldı?

Bir soru daha: Adalet Bakanlığı hâkimlik, savcılık sınavlarında hem de meslek içi yükselme ve ünvan değişikliği sınavlarındaki mülakat uygulamaları nedeniyle kaç davada mahkûm oldu? Aldatma ve kandırma partisi genel başkanı Recep Tayyip Erdoğan 2023 seçimleri öncesinde mülakatların kaldırılacağı sözünü vermişti. Doğuş Can Kavaklı gibi daha kaç gencin intihar etmesi gerekiyor mülakatın kaldırılması için?

BAŞKAN - Sayın Bilici...

Buyurun.

8.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Tarım ve Orman Bakanına sorduğu sorulara ve çağrılarına ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Buradan Tarım Bakanımıza sormak istiyorum ve çağrıda bulunuyorum: Ekili ürünlerin ve meyve ağaçlarının detaylı bir envanteri var mıdır? Yani cins cins, ürün ürün alt kırılımlarıyla bir envanter var mıdır? Bunu sormak istiyorum. Yoksa neden yok? İl ve ilçe tarım müdürlükleri ne yapmaktadır?

Bir de bahçe ve meyve ağaçlarını dikebilmek için yüzde 6 eğim şartı, serbest piyasa ekonomisinin mantalitesine ve temeline aykırı bir durumdur. Bu müdahaleci ve kısıtlayıcı anlayışının, zihniyetinin amacı nedir? Onu sormak istiyorum. Kısıtlamacı olmak yerine yağlı tohumlara yani stratejik ürünler olan arpa, buğday, mısır, soya, çeltiğe neden adamakıllı teşvik verilmiyor diye soruyorum kendilerine.

BAŞKAN - Sayın Konukçu..

9.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, 19 Aralık 2000 tarihinde cezaevlerinde yaşananlara ve Atatürk Havalimanı faillerine ilişkin açıklaması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Yirmi dört yıl önce bugün, 19 Aralık 2020'de cezaevlerinde "hayata dönüş" adı altında katliam yapıldı; devrimciler diri diri yakıldı, failler ve azmettiriciler cezalandırılmadı. Bu katliamda hayatını kaybeden devrimcileri saygıyla anıyorum. Baskıya, şiddete rağmen faşizme karşı adalet, özgürlük ve emek mücadelemiz sürüyor. 19 Aralığı unutmadık, unutturmayacağız.

Bir başka katliamın, Atatürk Havalimanı'nda 45 kişinin hayatını kaybettiği katliamın faili tüm IŞİD'liler dün serbest bırakıldı. Emek, barış ve kadın mücadelesi verenleri uydurma dosyalarla içeride tutanlar, bu katilleri ortalığa salmakta bir sakınca görmüyorlar. Ne diyelim? Sizde adalet yok, akıl yok, vicdan yok; bizde ise öfke var, isyan var.

BAŞKAN - Sayın Ağbaba...

10.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Malatya'da mücbir sebep hâline, 6'ncı bölge teşviklerine ve personel sorununa ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Malatya'da, biliyorsunuz, mücbir sebep hâlinin hâlâ kapsamı belli değil, uzatıldı ama sanırım sektörlerle sınırlı olacak. Bunun üzerine Cazibe Merkezleri Programı kapsamında uygulanan 6'ncı bölge teşvik desteklerinin süresi de 31 Aralık 2024'te sona eriyor. Deprem sonrası yeniden ayağa kalkma mücadelesi veren Malatya'mızın ihracatı, istihdamı adına büyük önem taşıyan 6'ncı bölge desteklerinin süresinin uzatılması Malatya sanayisi açısından da hayatidir. Bu konuya dikkatini çekmek istiyorum.

Ayrıca, personel sorunu içinden çıkılamaz bir hâl almıştır. Barınma sorununun devam ettiği, sosyal hayatın ciddi yara aldığı şehrimizde özellikle genç iş gücünü tutmak mümkün değildir. Deprem illerindeki istihdam sorununun çözümü adına OSB'lerdeki sanayi yatırımları için personel teşviklerinin verilmesini sizden talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Nimet Özdemir...

11.- İstanbul Milletvekili Nimet Özdemir'in, Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği'ne ilişkin açıklaması

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - Hayvanları Koruma Kanunu sahaya uygun değil, vicdana uygun değil, gömemezsiniz bile dedik ve gömülmedi, her şey ortada. Şimdi de bu yasanın yönetmeliği çıkarıldı. Buna göre deniliyor ki: "Belediye meclis üyeleri öldürme kararını alabilir." Hangi belediyenin meclis üyeleri veterinerler ve zoonoz hastalıkları uzmanları tarafından oluşturuluyor? "Muhalefet belediyeleri aldı, sorumluluğu onlara verelim kurtulalım." diye düşünmüş iseniz vicdanlarınızı ne yapacaksınız? Tarım Bakanımız demiştir ki: "Bu, bir katliam yasası değil sahiplendirme yasasıdır." Nasıl bir sahiplendirme yasasıdır? Eğer barınaktan gidip hayvan sahiplenmek istiyorsanız belediyeye, site yönetimine gideceksiniz, izin alacaksınız, prosedürü uygulayıp gelip alacaksınız ama yasaklanmayan merdiven altı satışlarda bu belgelerin hiçbiri yok.

BAŞKAN - Sayın Becan...

12.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, atanamayan inşaat mühendislerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

TAHSİN BECAN (Yalova) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Son yıllarda mezun sayısı artarak çoğalan inşaat mühendisleri özel sektörde iş bulamadığından KPSS sınavlarına yönelmiş, 90 ve üzeri puan almalarına rağmen kamuda yer bulamamışlardır. Oysaki

tüm Türkiye deprem kuşağı üzerinde olması nedeniyle kamuda inşaat mühendislerinin görev alması önem kazanmaktadır. Aksi durumda, özel sektörde hem düşük maaş hem mesai ücreti alamamaları ve iş sıkıntıları nedeniyle inşaat mühendisliği gibi önemli ve değerli bir meslek giderek yok sayılmaktadır. Bu nedenle, bir an önce atanamayan inşaat mühendislerinin sorunlarının çözümünü talep ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Otlu...

13.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Çemberlitaş KYK Kız Öğrenci Yurduna ilişkin açıklaması

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sayın Başkan, İstanbul'da 750 öğrencinin kaldığı Fatih Çemberlitaş Kız Öğrenci Yurdunda 18 Aralık günü 40 öğrenci yedikleri yemekten zehirlendi. Zehirlenen öğrencilerin bir kısmı ambulansla, bir kısmı kendi olanaklarıyla hastaneye ulaştı. Daha önce de bu yurtla ilgili personel eksikliğinden dolayı yemekhanesinin temiz olmadığını, var olan personelin yemek ve gıda güvenliği hakkında bilgilerinin olmadığını, işe alımda bu konunun önemsenmediğini; bulaşıkların temiz, sebzelerin doğru düzgün yıkanmadığını, bayat yemek verildiğini DEM PARTİ olarak çok defa dile getirdik. Çemberlitaş Kız Öğrenci Yurdunda öğrenciler odalarda 6-8 kişi kalıyor, bir katta 100 kişi var; tuvalet, banyo yetersiz; tasarruf adı altında tuvaletlere sıvı sabun konulmuyor. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından öğrencilerden gelen şikâyetlerin incelenmesini, buralarda denetimin artırılmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Kaçmaz Sayyiğit...

14.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyiğit'in, Van Edremit Belediyesinin işlettiği balıkçı barınağına ilişkin açıklaması

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Van Edremit Belediyesinin işlettiği balıkçı barınağına yargı kararı, süreçle ilgili yazışmalar beklenmeden Tarım ve Orman İl Müdürlüğü tarafından el konulmuştur. Sözleşme süresinin bitimine iki yıl varken belediyenin kamu hizmeti ürettiği limanın sorgusuz sualsiz devri bir zorbalıktır çünkü yerel yönetimlerin eldeki imkânlarla halkın üstün yararına uygun hizmetler üretmesine tahammül edilmemiştir. Eğer Edremit Belediyesi kayyum gaspında olsaydı böyle bir karar alınmayacaktı, sırf seçilmiş belediye eş başkanları tarafından yönetildiği için hukuka yine bir dekor muamelesi yapılmıştır. Bu sebeple soruyoruz: Van Valiliği, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı konuyla ilgili yazışmalara neden cevap vermemiştir? Van Tarım ve Orman İl Müdürlüğü neden mahkeme sürecini baypas etmiştir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Sarıgül...

15.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Terzibaba Camisi'ne, Erzincan merkezde yer alan cemevine ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'ya ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Can Erzincan'da örflerimizi, törelerimizi, geleneklerimizi koruyacak, adına uygun olarak bir Terzibaba Cami'miz var. Terzibaba Cami'mizin, inşallah, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yeni baştan Kültür Bakanlığıyla birlikte restore edilerek yapılması son derece değerli ve önemlidir. Aynı zamanda, can Erzincan merkezde bir cemevimiz var, bu cemevimize de aynı şekilde bir ödenek ayrılması ve hem Terzibaba Cami'mizin hem de Merkez Cemevi'mizin yapılması gerekiyor.

Bütün milletvekili arkadaşlarıma hayırlı yıllar diliyorum.

Sayın Başkanım, seveniniz, sevdiğiniz bol olsun, bir yanı Erzincanlı olsun.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

16.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tokat'ın sorunlarına ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Türkiye genelinde 45 ilde 287 lisanssız depo var iken ticaretinin yüzde 80'i tarım ve tarımsal ürünler olan Tokat'ta maalesef lisanslı depo yoktur. Zile Toprak Mahsulleri Ofisinin acilen revize edilerek 2025 yılına yetiştirilip lisanslı depoya dönüştürülmesi doğru olacaktır.

Tokat'taki vakıflara ait iş yerlerine ülkemizde yıllık enflasyon yüzde 47 iken yüzde 300 zam yapılmıştır. Bunun gözden geçirilerek esnafın mağdur edilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Yine, hayvancılık son zamanlarda ilimizde bir kıpırdanışta ancak çiftçi perişan. Veteriner hekim hizmetleri noktasında yeniden destek beklemektedir.

Tokat Havalimanı'ndan İzmir, Antalya ve farklı illere uçak uçması beklenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

17.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Cumhurbaşkanının 2022 yılında şifa olarak tavsiye ettiği tarifin bugünkü maliyetine ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Cumhurbaşkanımız 2022 yılında Medine hurmalı, kestane ballı manda yoğurdu tarifi vermişti. "Her akşam bir kâse manda yoğurduna Medine hurması doğrarım, birkaç kaşık kestane balı, bir de yulaf koyarım; herkese şifa olur, herkese tavsiye ederim." demişti. 2022 yılında Sayın Cumhurbaşkanının şifa olarak tavsiye ettiği bu tarif 405 TL tutuyordu; bugün, 2024 yılı sonunda yüzde 178 oranında zamlanarak aynı tarifi yapabilmek için 1.229 TL ödememiz gerekiyor. Bu şartlarda asgari ücreti 22 bin TL, en düşük memur emeklisi maaşını 17.400 TL, en düşük işçi emekli maaşını 14.643 TL yapmaya kalkıyorsunuz. Medine hurmalı, kestane ballı manda yoğurdu tarifinin 1.229 TL'yi bulduğu bir dönemde ekonomide böyle artış mı olur? Bu tablo karşısında ancak el insaf diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bayraktutan...

18.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'e ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

2023 yılı gayrisafi hasılanın illere göre dağılımına göre en çok fakirleşen il Artvin yani bunu bir utanç tablosu olarak Parlamentoda paylaşmak istiyorum. Artvin'de madenlerden, orman kesimlerinden ve HES'lerden sonra kesilecek bir şey kalmadı, rant alanı da kalmadı; bir kenti hep beraber yok ettik. Baraj kamulaştırmalarından sonra Artvin'de müthiş bir düşüş var, gelir kaybı müthiş, ileri derecede. O nedenle, Türkiye'de 2023 verilerine göre normal gayrisafi millî hasılada 5,3'lük bir artış olmasına rağmen Artvin ekonomik değerler açısından yaklaşık eksi 16 civarında. Bu anlamda, ekonomik değerleri kaybeden bir il. Bu ile ilişkin olarak yapılması gereken önlemler açısından Hükûmet ne yapıyor, buna ilişkin tedbirler alıyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Şahin, buyurun.

19.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, bütçenin son günündeyiz, yarın kapanış olacak ancak şöyle bir şey yaşıyoruz: DEM PARTİ'li milletvekili arkadaşlar ısrarla, sistematik bir şekilde Türk ordusuna karşı ağır ithamlarda bulunuyorlar. Biz de buna istikrarlı bir şekilde cevap veriyoruz çünkü mesele bizim nazarımızda devletimizin itibarıdır. Onun için biz bu istikrarlı cevaplarımıza devam edeceğiz çünkü bunların hepsi tarihe not olarak Meclis

tutanaklarına düşülüyor. Şimdi, Zülküf Bey konuşmasında yine Türk ordusuna ithamlarda bulundu, bir de "Kürt halkının statü kazanması sizi neden rahatsız ediyor?" dedi, kuzey Suriye'yi kastetti sanırım ve sebebini de Kürt düşmanlığı olarak belirtti.

Değerli milletvekilleri, öncelikle bir konuda uzlaşmamız gerekiyor. Geçen gün de ben buradan ifade ettim; siz, biz, hepimiz bu ülkenin asli unsurlarıyız, hepimiz bu devletin sahibiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Şahin.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Dolayısıyla, devletimizin bir güvenlik sorunu, bölgemizin bir istikrar sorunu hepimizin ortak sorunu olmalıdır. Türkiye, Suriye konusunda, bölgenin güvenliği anlamında, sınırlarımızın güvenliği anlamında ve bölgenin istikrarı anlamında şimdi de orada kurulacak bir demokratik yönetimle ilgili önemli tarihî sorumluluklar üstlenmektedir, mesele budur. Bir bölge açısından bakmıyoruz, kuzey Suriye açısından baktığımızda da hiçbir etnik kökene karşı Türkiye'nin bir mücadelesi söz konusu olamaz. Orada bir güvenlik sorunu var ve orada bir terör örgütüne karşı Türkiye bir hassasiyet gösteriyor, bu hassasiyetten dolayı mücadele ediliyor. Arkadaşlar, şunu söylemek istiyorum: Arkadaşlarımız neden bir bölgenin hassasiyetini bu kadar ifade ediyorlar da Suriye'nin tamamının hassasiyetini ifade etmiyorlar? Biz diyoruz ki: Suriye bütün Suriyelilerin olacak şekilde, bütün Suriyelilerin içinde olacağı demokratik bir yönetimin kurulmasına hepimiz katkı sunmalıyız. Bizim için mesele budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Başkanım, son olarak, çok kısa...

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Bir de ısrarla yani bizim bu yapıcı konuşmalarımıza ısrarla şu "Kürt düşmanlığı" ifadesini de -açık söylüyorum- ben çok ağır buluyorum. Bizim düşman olduğumuz bir tek şey vardır; ülkemize, bölgemize tehdit oluşturacak terör örgütleridir. Ben şunu da söyleyeyim: DEM PARTİ de Kürtlerin tek temsilcisi değildir, burada her partinin içerisinde Kürt milletvekillerimiz vardır, bu hassasiyeti de bir kere daha ifade edeyim.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Yüzde kaç oy aldınız acaba Kürt illerinde?

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Ama arkadaşlarımız Kürtlere bir düşman arıyorlarsa Kürtlerin düşmanları PKK terör örgütüdür ve onların uzantılarıdır diyorum.

Teşekkür ediyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

20.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - İki ayrı söz kullanmak istiyorum. 60'a göre başka bir şeyi gündeme getirecektim ama şimdi sataşma olduğu için izin verirseniz sataşmaya cevap vermek istiyorum öncelikle.

Şimdi, Sayın Başkan, öncelikle Sayın İsa Mesih yanlış yerde oturuyor, kendisine bu tarafa geçmesini tavsiye ediyoruz çünkü bizim yaptığımız, bütün arkadaşlarımızın yaptığı konuşmalara sistematik olarak önce kendisi mikrofona basıyor, söz alıyor, cevap veriyor. Pardon, anlamadım da size ne oluyor? Size ne oluyor?

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Bölünmez bütünlüğümüze dokunuyor. Size ne oluyor, sana ne oluyor?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bir dakika, ben sizi dinledim, bir susun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Dinliyoruz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Biz Hükûmetin politikalarını eleştiriyoruz, biz Hükûmetin Suriye politikasını eleştiriyoruz, biz Hükûmetin iş tuttuğu kesimlerin yanlış olduğunu söylüyoruz, biz Hükûmete Kürtlerle barış yapın, Kürtlerin Suriye'de elini tutun, Kürtlere yardımcı olun diyoruz; İsa Mesih Bey'e ne oluyor? Ne oluyor ben anlamadım; bir bu.

İkincisi: Vekilimiz dedi ki "Roboski'yi TSK bombaladı, 19'u çocuk 34 Kürt yurttaşı katledildi." Bu doğru bilgi, değil mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Doğru bilgi, değil mi?

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Öyle bir şey demedi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Aynen öyle dedi.

Onun arkasından da tek bir soruşturma açılmadı. Bakın, Roboski dosyası akamete uğratıldı, tek bir personel, emri veren, bombayı atan, istihbaratı alan tek bir kişi yargılandı mı o dönemde, tek bir kişiye tenzilirütbe yapıldı mı? Hayır, hepsi taltif edildi. Şimdi bunu söylemek nasıl oluyor da TSK'ye hakaret oluyor? Ne diyelim yani? TSK bombaladı da... Yok efendim, onlar bombalamadı, İsrail uçakları mı bombaladı diyelim? Biz mecbur muyuz burada birilerinin istediği eksende siyaset yapmaya, cümle kurmaya. Mecbur değiliz, mahkûm da değiliz. Kendi politik, ideolojik önceliklerimiz, halkımızın öncelikleri üzerinden söz kuruyoruz. Kimse bize rota biçemez ya! Hassasiyetmiş... Ben size söyleyeyim hassasiyetimizi: Biz Suriye'nin birliğinden yanayız, biz Suriye'deki bütün halkların yeni yönetimde yer almasından yanayız. Biz güvenli bir sınır politikasının Kürtlerle barış ve diyalogdan geçtiğini biliyoruz ve bunu söylüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, tamamlayın lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Diğer bir mesele: Burada sabah akşam niye Kürtleri söylemeyelim ya? 12 bin yurttaşını, 12 bin gencini Kobani'de kaybetmiş bir halkın çocuğuyum ben ya! Tabii ki bugün Kobani'ye yönelik riski, tabii ki bugün Haseke'ye yönelik riski söyleyeceğim. Benim orada halkım şu anda katliamla yüz yüze. SMO çeteleri sabah akşam saldırmak için yer arıyorlar. Ne diyeceğim ben? Hama'nın, Humus'un mu hassasiyetini dile getireceğim? Ki orayı da getiriyorum. Benim halkım şu anda katliamla yüz yüze. IŞİD oraya saldırdığında biz sınırdaydık, sınırda, o katliamı gözlerimizle gördük ama birileri IŞİD'in ve onun ideologluğunu yapıyorsa, bugün HTŞ'ye alkış tutuyorsa, IŞİD'e "öfkeli çocuklar" diyorsa onlara söyleyecek cümlem yok, israf olur. Yeter artık ya! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, sataşma olduğu için söz istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Şahin.

21.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Gülüstan Hanım gibi sert bir tonda konuşmayacağım bugün, en azından buna gayret edeceğim çünkü sert tonda konuşunca haklı olduğunuz anlamı çıkmıyor.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Yüzde yüz haklıyız, vallahi; kusura bakma.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Şimdi, "İsa Bey'e ne oluyor? Yanlış yerde oturuyor." dedi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Aynen, göz kırpıyorsunuz, geçseniz iyi olur.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Gülüstan Hanım, ben sizi dinledim.

Ben burada da otursam, orada da otursam her zaman olacağım yer devletimin tarafıdır; benim için mesele budur, mesele budur. (Saadet Partisi, AK PARTİ, MHP, İYİ Parti sıralarından alkışlar)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ya, "Olma." diyen mi var size? "Devletin tarafında olma." diyen mi var?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bir kere de halkın yanında ol, halkın yanında!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Biz meseleye siyasi...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Katliam tehdidi altında olan halkın yanında ol!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Bakın, ben sizi dinledim, ben sizi dinledim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bir kere halkın yanında ol! Devleti kutsayıp halkı görmezden gelemezsiniz!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Bakın, ben sizi dinledim, tane tane de anlattım.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Dinliyorsun ama yeter artık, bir hafta, on gündür yaptığınız yeter ya!

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, lütfen...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Resmen şiddet!

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, lütfen...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Vekilimizin tek bir cümlesi yok askere hakaretle ilgili; çarpıtıp laf alıyorsunuz.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Bitti mi?

Evet, bakın, ben sizi dinledim. Dediğim gibi, bağırıyor olmanız da haklı olduğunuz anlamına gelmez.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Onun kararını siz veremezsiniz, halk veriyor.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Başkanım, çok kısa, bitiriyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Konuşmamın başında şunu ifade ettim: Sistematik bir şekilde Türk ordusuna karşı ve devletimizin itibarına karşı ithamlarda bulunuluyor. Biz de bunlara istikrarlı bir şekilde...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Nerede "sistematik" nerede "sistematik" bir tutanağa bak ya! Git tutanağa bak ya!

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Yıl dönümü olabilir mi peki?

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - ...istikrarlı bir şekilde...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Konuşmaya yer arıyorsun, aç tutanağa bak, ne demiş ya!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - ...istikrarlı bir şekilde cevap veriyoruz dedim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tutanakta ne var!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Durduğumuz yer iktidarın...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tutanakta ne var!

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, lütfen, konuşsun; talebiniz olursa size zaten söz veriyorum, lütfen...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ama yeter Başkan, sataşma yok, bir şey yok; laf alıp söz söylüyor ya! Tutanakta hiçbir şey yok.

Bombalamadı mı Roboski'de TSK askeri?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Kim bombaladı?

BAŞKAN - Sayın Şahin, devam edin lütfen.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Gülüstan Hanım, şunu söyleyeyim: "Demokratız." diyorsunuz, bakın, demokrasiye tahammülünüz yok çünkü demokrasi tahammül rejimidir, dinleme rejimidir. Demokrat değilsiniz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ya, he he!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Demokrat değilsiniz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Gerçekleri çarpıtmama rejimidir aynı zamanda, dezenformasyon yapmama rejimidir, manipülasyon yapmama rejimidir, halkı görme rejimidir!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Barış nidaları atıyorsunuz ama bir kere terör örgütlerini kınayamıyorsunuz. Dolayısıyla, barış nidaları da atmayın.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Senin işin gücün provakatörlük, manipülasyon!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Çok net söylüyoruz: Biz nerede otururwhile oturalım, biz nerede otururwhile oturalım devletimizin tarafındayız; mesele bu. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Manipülasyon yapma! Manipülasyon yapıyorsun, algı oluşturuyorsun! Kime göz kırpıyorsan...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Senin niyetin belli, belli! Yanlış yerdesin, yanlış!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Algı oluşturuyorsun!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Mesele bu.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hiç bir şey yok metninde, aç tutanağa bak! Söz almaya yer arıyorsun!

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Ben Kürt düşmanı değilim ya!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Atıf yaptığın metinde hiç bir şey yok!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Ben Kürt düşmanı değilim!

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, Sayın Yenişehirlioğlu'na söz verdim, mevkidaşınız Grup Başkan Vekili, lütfen...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sen buraya gitmek istiyorsan yolun açık, buraya git! Bak, bedenin burada, senin ruhun orada!

BAŞKAN - Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Bakın, Sayın Başkanım...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Süremi başlatmayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Bir dakika... Sayın Başkanım, biz burada...

BAŞKAN - Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.17

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.35

BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

22.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Değerli Başkanım, siz de çok iyi bilirsiniz, beni tanıyan arkadaşlarım da çok iyi bilirler, ben olabildiğince muhalefetin söz hakkına saygı gösteren birisiyim. Muhalefet düşüncelerini ifade etmek durumundadır ve her söze sözle karşılık vermenin doğru olmadığını düşünüyorum ama bazen şirazenin topuzu kayınca da söz söylememiz zaruri hâle geliyor. O sebeple söz aldım.

Şimdi, tartışmaya mahal vermemek adına, Türkiye'de Türkler ve Kürtler kardeş olarak yaşamaktadır; hepimiz bu bilinçteyiz. Türkiye, Suriye'nin kuzeyinde bulunan Kürtlerle, Türkmenlerle, Araplarla huzur içinde bir yaşam için mücadele veriyor. Türkiye'nin sorunu ve mücadelesi terör örgütleriyle, emperyal güçlerle, başka bir derdi yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Yenişehirlioğlu.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Yani Türkiye'nin problemi DAEŞ'le, PYD'yle, PKK'yla. Hem sınır güvenliğimiz hem de Suriye'deki halkların huzur ve birliktelik içinde yaşaması ve Suriye'nin bütünlüğüyle alakalı. Yoksa, AK PARTİ iktidarını Kürt düşmanı şeklinde lanse etmek, göstermek, barışı zedeleyen bir şey, bu süreci baltalayan bir şey. O yüzden, şu Meclisin çatısının altında sözlerimizi daha dikkatli seçmek ve arkadaşlarımızı itham etmeden konuşuyor olmak, hele hele

millî birlikteliği dile getiren bir arkadaşımızı müstehzi bir şekilde "Senin yerin AK PARTİ sıralarıdır." şeklinde taciz etmek doğru bir davranış değil. O yüzden, tavırlarımıza, sözlerimize daha nezaketli bir üslupla yaklaşmanın ve söz haklarımıza saygı göstermenin önemini tekrar vurguluyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, buyurun.

23.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Maraş katliamına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim.

Gayet nezaketli cevap verdiğimi düşünüyorum. Burada nezaketi aşan, hakaret içeren hiçbir kavram da kullanmadım, sözlerimi de çok özel olarak kullandım, eğer gerçekten dikkatli dinlenseydi söylediğimizin ne olduğu açıklanırdı ama şimdi ben başka bir şeyi konuşmak istiyorum.

Aralık ayı katliamlar ayı. 19 Aralıkta hayata dönüş operasyonu, 19 Aralık Maraş katliamı ve bunun gibi onlarca katliama aslında aralık ayı tanıklık ediyor. Ben, bugün, özellikle 19 Aralık 78'de başlayan ve bir hafta boyunca devam eden Maraş katliamını bir kez daha buradan kınadığımı, lanetlediğimi ifade etmek istiyorum. Bir hafta sürdü bu olaylar, resmî rakamlara göre 111 kişi ama görgü tanıklarına göre çok daha fazla insan bu katliamda yaşamını yitirdi. 559 ev yakıldı, 290 iş yeri tahrip edildi ve bütün bu yargılamalar toplam yirmi üç yıl sürdü. Yargılamalar tam bir eziyete dönüştü mağdurlar açısından ve üstelik mağdurların avukatları da faili meçhul cinayetlere kurban gitti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, tamamlayın lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bugün IŞİD'in yöntemlerinin aslında Maraş katliamında kullanıldığını görüyoruz; hamile kadınların karınları deşildi, tornavidayla insanların gözleri oyuldu ve kazanların içerisinde çocuklar haşlandı; evet, tam bir vahşet yaşandı. O zaman devlet sadece kente giriş çıkışları kapatmakla yetindi, gerçek anlamda tedbir almadı. Özellikle o dönemin faillerinin başında gelen Ökkeş Kenger daha sonra soyadını değiştirdi ve ne yazık ki bir utanç vesikası olarak da Maraş'tan milletvekili seçilip gelip bu sıralarda oturdu. Dönemin Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel "'Bana sağcılar ve milliyetçiler cinayet işliyor.' dedirtemezsiniz." diyerek, aslında katliamı savunmuş oldu. O anlamıyla, bugün adı Maraş, Kahramanmaraş olan kentin Aleviler açısından aslında kan revan Maraş olduğunu ifade etmek istiyorum ve o gün Maraş katliamında yaşamını yitiren herkesi bir kez daha saygıyla, minnetle anıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, son kez açıyorum, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Yeni Maraşların yaşanmaması için ülkenin gerçekten acılarla ve katliamlarla yüzleşmesi gerektiği çağrısını Meclisten bir kez daha yapmak istiyorum. Maraş'ın hesabı sorulmuş olsaydı Çorum olmayacaktı, Çorum'un hesabı sorulmuş olsaydı Sivas olmayacaktı, Sivas'ın hesabı sorulsaydı Gazi katliamı olmayacaktı. Bu anlamıyla, bu katliamlarla yüzleşmeden toplumsal bir barışın inşa edilemeyeceğini herkesin bilmesi gerekiyor ve bu anlamıyla, bu katliam anlayışı ve katliamları aklayan yargı mekanizmasına son vermek gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Özdağ, buyurun.

24.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Türkiye'de 1980 öncesinde Maraş'ta, Sivas'ta, Çorum'da, daha sonra Madımak'ta ve aynı zamanda, Türkiye'nin hemen hemen her yerinde olaylar oldu. Bunlar sağ-sol olayları şeklinde tecelli etti, 5 bin kişi hayatını kaybetti, yüz binlerce insan yargılandı, cezaevlerinde kaldı, 2 milyon kişi sakıncalı ve sabıkalı hâle geldi. Burada bütün olayları kınıyoruz. Bu olayların arkasında hem egemen güçler vardı hem de aynı zamanda, bu egemen güçlerin Türkiye'deki uzantıları vardı. Her olaya çok yönlü bakmak lazım.

Burada Ökkeş Şendiller adı geçti diyerek söz aldım. Ökkeş Şendiller'le beraber siyaset yaptım, Büyük Birlik Partisinin Genel Başkan Yardımcısıydık birlikte; Muhsin Yazıcıoğlu'yla siyaset yaptık. Sayın Ökkeş Şendiller Maraş olaylarından beraat etti efendim; Sayın Ökkeş Şendiller hem sıkıyönetim mahkemesinde beraat etti hem de o zaman, hiç de kendisiyle aynı görüşleri paylaşmadığı bir iktidar döneminde beraat etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özdağ, tamamlayın lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - O nedenle, burada bütün arkadaşlarıma, bütün milletvekillerine tavsiye ediyorum... Darbeleri Araştırma Komisyonunun üyeliğini yaptım, hem Maraş olaylarıyla ilgili hem Sivas olayları hem Çorum olayları hem Amasya olaylarıyla ilgili bütün tutanaklar burada; herkesi dinledik. O zaman, olayların 1 no.lu sanığı olarak yargılanmış ve idam almış, müebbet almış bir şahsı da buraya davet ettik; sol bir örgüttendi, illegal bir örgüttendi. Ama "Ökkeş Şendiller'i de buraya davet edelim." dediğimiz zaman buna gücümüz yetmedi, beraat etmiş olmasına rağmen. O nedenle, Türkiye'de çifte standart doğru değildir efendim. Hepimiz o olayların acılarını yaşamalıyız ve hepimize düşen vazife şudur: Bir daha Türkiye'de Çorum olayları olmasın, bir daha Türkiye'de Madımak olayları olmasın, Maraş olayları olmasın ve Türkiye'de kardeş kardeşle kavga etmesin.

Küçük bir anekdot anlatacağım, Hasan Fehmi Güneş'ten anekdot anlatacağım. İçişleri Bakanıdır Hasan Fehmi Güneş. Cumhuriyet Halk Partisinin Amasya İl Başkanı, Hasan Fehmi Güneş'i arar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Son kez... Eğer izin verirseniz som cümlelerimi tamamlayayım.

BAŞKAN - Son kez mikrofonunuzu açıyorum Sayın Özdağ.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - "Efendim, burada bir Amerikalı var, geziyor Amerikalı Amasya'da ve bu Amerikalı 'Kaç Alevi köyü var, kaç Sünni köyü var?' diye soruyor. 'Kaç sendika Alevi'dir, kaç sendika Sünni'dir?' diye soruyor. 'Hangi dernekler solcudur, hangi dernekler sağcıdır; hangileri Alevi'dir, hangileri Sünni'dir?' diye soruyor." deyince İçişleri Bakanı hemen Sayın Başbakan Ecevit'i arıyor ve "Başbakan 'Takip edin.' dedi." diyor. Amasya'ya gidiyor kendisi, gazeteciler soruyorlar "Evet, takip ediyoruz o Amerikalıyı." deyince Amerikan Büyükelçisi Dışişleri Bakanına geliyor, daha sonra da Ecevit'le görüşmek istiyor. Ecevit o Amerikalıyı istenmeyen adam ilan ederek Türkiye'den gönderiyor. Kimdi biliyor musunuz bu adam? Bu adam Kıbrıs sorumlusuydu CIA'in, aynı zamanda Türkiye sorumlusuydu. O nedenle, bu olayların arkasında hep egemen güçler vardır; egemen güçlere malzeme vermeyecek olan hükûmetler olmalıdır ve siyasetçiler olmalıdır. Bir daha bu olayları yaşamamak için ders alalım derim ve bu tutanakları da herkesin okumasını tavsiye ediyorum. Herkesi de rahmetle anıyorum, solcusunu, sağcısını; Alevi'sini, Sünni'sini; Kürt'ünü, Türkmen'ini; dinlisini, dinsizini rahmetle anıyorum.

Yaşasın Türkiye diyorum, yaşasın kardeşliğimiz diyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

25.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, ücretli öğretmenlere ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, az önce arada bir telefon aldım, telefonun ucundakiler İstanbul Maltepe Şehit Burhan Öner İlkokulu öğretmenleriydi. "Nedir sıkıntı?" dedim. Orada ücretli öğretmen olarak çalışan öğretmenler "Maaşlarımızı alamıyoruz." dediler. "Peki, ne kadar maaş alıyordunuz?" dedim. Aşağı yukarı 15-16 bin lira civarında ve birisinin de banka dekontunu, banka detaylarını gönderdiler; 15 bin lira ve Türkiye'de bu şartlarda çalışan 100 bin ücretli öğretmen var. Bakın, günlerdir bütçeyi konuşuyoruz, Türkiye'nin ne kadar büyük işler yaptığını anlatıyor iktidar temsilcileri, yurt içinde, yurt dışında ne kadar devasa yatırımlar yapıldığından bahsediliyor ve Türkiye'deki 100 bin ücretli öğretmenin maaşını ödeyemiyor ve bunlar İstanbul'dan. İstanbul'un daha birçok ilçesinde şu anda öğretmenler maaşlarını alamamışlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Çömez lütfen.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Aldıkları para asgari ücretin altında, aldıkları para açlık sınırının altında. Öğretmeninize siz bunu reva göreceksiniz, ondan sonra da büyük Türkiye idealinden bahsedeceksiniz, Türkiye Yüzyılı idealinden bahsedeceksiniz. Okulların tuvaletlerine sabun koyamıyorsunuz, köylerdeki öğrencileri köylerden alıp kasabalara taşıyamıyorsunuz, gidip Suriye'ye 825 okul yapıyorsunuz ama öğretmenlerinizin maaşını veremiyorsunuz.

İki gün önce burada Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz vardı. Sordum Sayın Yılmaza, dedim ki: "Sayın Yılmaz, Washington'a 4 milyar liralık yatırım yapmışsınız. Ülkede bu kadar derin bir sefalet varken, açlık ve yoksulluk varken bunu niye yaptınız?" Dedi ki: "İtibardan dolayı yaptık, Türkiye'nin itibarı için." Allah aşkına, 100 bin öğretmenine 15 bin lirayı reva görüp bu parayı dahi ödeyemiyorsanız, bu, itibarsızlık değil midir? Buradan Millî Eğitim Bakanına sesleniyorum, ilgililere sesleniyorum: Verin bu öğretmenlerin maaşlarını. Zaten onlar açlık sınırının altında yaşıyorlar, onlara bu eziyeti reva görmeyin.

BAŞKAN - Sayın Emir, buyurun.

26.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Ali Tatar'ın vefat yıl dönümüne ve Maraş katliamına ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 19 Aralık, Ali Tatar'ın aramızdan ayrılışının yıl dönümü. Kendisi onur, adalet ve vicdan mücadelesi veren şerefli bir Türk subayı iken FETÖ kumpas davalarının mağduru oldu. İkinci defa tutuklanmak istendiğinde de ona atılan suçlar onun vicdanına ağır geldi ve yaşamına son verdi; yaşamına son verirken yazdığı mektupta "Onurumla oynandı, gururum çiğnendi." dedi. Maalesef, o günlerde FETÖ kumpas davalarında cumhuriyetimizin, ordumuzun göz bebeği generallerimize askerlerimize ağır saldırılar yapıldı. Buradan şunun altını çizmek gerekir ki o günlerde bu davaların savcısı olanlar 15 Temmuzda bir darbeye maruz kalınca ancak gerçekleri gördüler ve sonrasında Ali Tatar'ı da anmaya başladılar. Bu açıdan da hem ibret hem de tarihî bir bilgi olarak kayıtlara geçirmek istedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Yine, kırk altı yıl önce bugün Maraş katliamı yaşandı, Maraş katliamı başladı. Maraş katliamında, o yıllarda Alevilere karşı ırkçı ve nefret söylemleriyle başlatılan bu saldırılarda yüzlerce vatandaşımız katledildi, binlerce vatandaşımız yaralandı ve o günlerde, o cezasızlıkla, adaletin

gelmeyişiyle ve o karanlık günlerle 12 Eylüle giden yolun taşları döşendi. Maraş katliamı hepimizin yüreğinde hâlâ kanayan bir yara olarak kalmaya devam ediyor çünkü failler, faillerin arkasındakiler, görevlerini yapmayanlar, failleri azmettirenler, gizli servisler maalesef yargılanmadı, hâlâ karanlıkta kaldı ve bu cezasızlık algısı...

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

...sonrasında Sivas katliamını -çünkü orada da failler, gerçek failler yargılanmadı- sonrasında daha birçok katliamı da beraberinde getirdi. Biliyoruz ki hesaplaşılmayan, yüzleşilmeyen katliamlar bir sonrakini doğuruyorlar. Bu nedenle de en azından bundan sonra her tür katliamın, her tür böylesine ırkçı saldırının üstüne gitmek her birimizin görevi olmalıdır.

Teşekkür ederim.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 16'ncı maddeyi okutuyorum.

Yürütme

MADDE 16- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(2) Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Sayıştay Başkanlığı ile ilgili hükümlerini Sayıştay Başkanı, düzenleyici ve denetleyici kurumlara ilişkin hükümlerini kendi kurulları ve/veya kurum başkanları yürütür.

BAŞKAN - 16'ncı madde üzerine ilk söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Mesut Doğan'a aittir.

Buyurun Sayın Doğan. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

On bir gündür bütçeyi görüşüyoruz, konuşuyoruz; nasip olursa yarın da inşallah tamamlamış olacağız. Bütçe vesilesiyle hem iktidar partisi milletvekilleri hem muhalefet milletvekilleri siyasetin her alanıyla ilgili fikirlerini, düşüncelerini ortaya koyma fırsatı bulmuş oldular. Ben bu konuşmaları dinlerken, işin gerçeği, hepinizin çok yakından bildiği bir fıkra kafamda sürekli canlandı: Adamın biri eşiyle beraber tatile gitmiş. Gittiği mekânda güzel bir kamp kurmuşlar. İlk gün çadır işlevini gerçekleştirdikten sonra beraber yemeklerini yemişler. Tabii ki ilk günün getirmiş olduğu yorgunlukla erken istirahate çekilmişler. Beraber çadırda uyurken uykunun en zirvede olduğu bir an kadın adamı hızlı bir şekilde uyandırmış. Adam tek gözü açık, tek gözü kapalı, ne olduğunu anlamadan "Buyur hanım." demiş, Hanımı demiş ki: "Yukarı bak bakalım, ne görüyorsun?" Adam yine tek gözü açık, tek gözü kapalı yukarı bakmış, demiş ki: "Ne

göreceğim, binlerce yıldız görüyorum." Hanımı tekrar demiş ki: "İyi de bu sana ne ifade ediyor?" Adamın uykusu iyice dağılmış ve demiş ki: "Gördüğüm yıldızlara teolojik olarak baktığımda Allah'ın yüceliğini, felsefi olarak baktığımda kainatın ne kadar büyük olduğunu ama meteorolojik olarak baktığımda bu kadar yıldız olduğuna göre yarın havanın güzel olacağını görüyorum." Uykusu dağıldığından dolayı bu sefer kendisi hanımına dönmüş, demiş ki: "Peki, sen ne görüyorsun?" Affınıza sığınarak söylüyorum, kadın kızgın ve şiddetli bir şekilde demiş ki: "Aptal herif, dikkat et, çadırımız çalındı." Bunu niye söylüyorum? Biz, şimdi, özellikle muhalefet partileri olarak diyoruz ki: "Bu ülkede yaşayan insanlarımızın ekmeğe çalındı." İktidar partisi diyor ki: "Avrupa bizi kıskanıyor." Biz diyoruz ki: "Ülkemizin parası çalındı." Onlar diyorlar ki: "Köprüleri görmüyor musunuz?" Biz diyoruz ki: "Gençlerimizin umudu çalındı." Onlar diyorlar ki: "İyi de onlar da bize kılıç çekti." Veya biz diyoruz ki: "Filistin'in toprakları çalındı." ama iktidar partisi diyor ki: "Görmüyor musunuz, Şam'ı fethettik."

Arkadaşlar, şunu açık ve net söylemek gerekir ki görmek isteseniz de istemeseniz de ülke olarak büyük bir felaketin ortasındayız ve bu felaketin ne kadar büyük olduğunu biz size sürekli ama sürekli hatırlatmak mecburiyetindeyiz. Yaşamış olduğumuz sorunlar öyle bir noktaya geldi ki artık Türkiye Cumhuriyeti devletinin bağışıklık sistemi çöktü; bunu görmezlikten gelemeyiz ki. Bakın, bir insanın sağlıklı ve konforlu bir hayat sürmesi için ihtiyaç duyacağı ilk şey bağışıklık sisteminin güçlü olmasıdır. Eğer bir kişinin bağışıklık sistemi zayıflarsa veya çökerse bırakın vücudun enfeksiyonlarla, mikroplarla, hastalıklarla mücadele etmesini, tam tersi, vücut enfeksiyon etmeye başlar. Devletler de insan gibidir, devletin de bağışıklık sistemi çökerse bırakın sorunlarını çözmeyi, kendi kendine sorun üretmeye başlar ve şu anda maalesef, var olan sistem ciddi manada sorun üretmeye başladı. Peki, neden? Nedeni açık ve net: Yirmi iki yıl boyunca iktidar partisinin uygulamış olduğu siyaset Türkiye Cumhuriyeti devletinin bağışıklık sistemini bozacak 4 tane tehlikeli zemin oluşturdu. Nedir bunlar?

1) Siyasetimizde kutuplaşma zemini oluşturdu.

2) Ekonomimizde çökme zemini oluşturdu.

3) Sosyal hayatta çürüme zemini oluşturdu.

4) Komşularımızla savaşma zemini oluşturdu.

Oluşan bu zeminlerden ciddi manada etkilenen ülkemizin bağışıklık sistemi bozuldu.

Bakın, siyasetimizde kutuplaşma zemini oluştu dedim. Bir ülke için en değerli şey, arkadaşlar, birlik ve beraberliktir. İktidarın da asli vazifesi birlik ve beraberliği güçlendirecek ortak paydaları çoğaltmaktır. Ama maalesef, özellikle son on, on beş yıldır iktidar partisi, bu milletin ittifak ettiği konuları atlayarak hep ihtilaf ettiği konuları konuşturdu. Son on, on beş yıldır iktidar, özellikle, unutmamız gereken her şeyi zorla hatırlattı, hatırlamamız gereken her şeyi zorla unutturdu ve insanlarımızın arasına kocaman kocaman duvarlar örüldü veya çukurlar kazıldı. Aynı iş yerinde çalışan, aynı camide namaz kılan, aynı çeşmeden su içen insanların birbirinden şüphe edeceği ortam ve vaziyet oluşturulmuş oldu. Artık ülkemizde kimsenin birbirini dinlemediği, kimsenin birbirini beğenmediği ve kimsenin birbirine saygı göstermediği bir ortam oluşturuldu ve üzülerek söylüyorum, iktidar ömrünü bir gün daha uzatmak için bundan da beslenme çabası içerisine girdi.

Sonrasında, ekonomimizde çökme zemini oluşturuldu. Düşünün, dünyanın en güzel özelliklerine sahip bir ülkede artık faturaları konuşuyoruz, geçim sıkıntısını konuşuyoruz, emekliyi konuşuyoruz. Neden? Çünkü tercih etmiş olduğumuz sistem bizi ekonomik bir bataklığın içerisine getirdi. AK PARTİ 2002 yılında iktidara geldiğinde Türkiye'nin iç borcu 130 milyar lira iken şimdi maalesef 4,5 trilyona çıktı yani 35 kat arttı; dış borç -TL olarak söylüyorum- 230 milyar lira iken şimdi 19 trilyon 900 milyar liraya

çıktı yani 80 kat arttı. 2002 yılında bu ülkede yaşayan her bireyin, bütün bankalara olan borçlarının toplamı 6,7 milyar lira idi, şu anda 4,5 trilyona çıktı yani 555 kat arttı. İnsanımız, esnafımız, tüccarımız, sanayicimiz nefes alamayacak bir hâle geldi ve bu hâl sosyal hayatta ciddi manada çürüme zemini oluşturdu. İnancımıza göre günah olan, kanunlara göre suç olan, geleneklerimize göre ayıp olan her şey her geçen gün arttı. Bu ülkede yirmi iki yıl içerisinde boşanan aile sayısı -resmî rakamlara göre söylüyorum- 2 milyon 900 bin. Yirmi yıl içerisinde bu ülkede 70 bin insan -yine resmî rakamlara göre söylüyorum- intihara teşebbüs etti. "Dindar nesil yetiştireceğiz." diye yola çıkanlar hastanede yeni doğmuş çocukları para için öldürmeyi göze alabilecek çetelerin, şebekelerin çıktığı bir zemin oluşturdular. Yetmedi, komşularımızla savaşma zemini oluşturdunuz. Hâlbuki, işe başlarken slogan netti, belliydi; neydi? "Komşularla sıfır sorun." Ama geldiğimiz hâl ne? Herkesle kavgamız var ve sınırlarımız tehlike altında tabiri caizse. Bölgemizdeki yaramaz çocukları terbiye edeceğiz diye karşı mahallenin, tabiri caizse, serserilerini getirdiniz bölgemize, şimdi, o serserilerle bu bölgeyi barışın olduğu bir hâle çevirme çabası içerisine giriyorsunuz ki bu, asla ve asla mümkün olmayacak. Biz eğer bu ülkede ve siyasetimizde ciddi manada kutuplaşma zeminini yok etmek istiyorsak iç barışı mutlaka ama mutlaka tesis etmek mecburiyetindeyiz. Eğer ekonomiyi mutlaka ama mutlaka tamir etmek istiyor isek bu ülkede yaşayan herkesin ürettiği kadar tüketme hakkına sahip olduğu, üretme yeterliliği olmayan herkesin tüketme hakkının devlet tarafından teminat altına alındığı bir sistemi kurmak mecburiyetindeyiz. Eğer sosyal hayattaki bu çürümeyi yok etmek istiyor isek "Kendine yapılmasını istemediğin bir şeyi başkasına yapmayacaksın." düsturunu zihinlere, kalplere işlemek mecburiyetindeyiz. Komşularımızla savaşma zeminini ortadan kaldırmak istiyorsak Amerika'nın, İsrail'in, Avrupa'nın şamaroğlanı olmayı bırakıp bu bölgenin lideri olmak mecburiyetindeyiz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Bu nasıl bir söz ya! Kimi böyle itham ediyorsunuz?

MESUT DOĞAN (Devamla) - Ve bu ülkede yaşayan insanların tümünü düşündüğümüz gibi, bu coğrafyada var olan herkesin arasında köprü vazifesi görmek mecburiyetindeyiz.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Nasıl bir tabir bu ya! Haddinizi aşıyorsunuz!

MESUT DOĞAN (Devamla) - Tarih şahit ki bu bölgede sayı bakımından, nüfus bakımından en yoğun nüfusu olan bir, Türkler; iki, Kürtler; üç, Araplar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Bu üç etnik grup arasında ne zaman barış, ne zaman muhabbet varsa coğrafyamızda muhabbet olmuştur ve coğrafyamız dünyaya hükmetmiştir ama ne zaman ki bu 3 etnik grup arasında sıkıntı, sorun, kavga oldu ise coğrafyamız kan gölüne dönmüştür. Tarihin bu öğretmiş olduğu dersi iyi çalışıp iyi okumadığımız takdirde inanın sadece sorunları görmezlikten gelecek ama ülkeyi gelecek nesle çok kötü bir şekilde bırakmak zorunda kalacağız. Bundan dolayı biz dün diyorduk ki: Ülkenin sorunları var. Siz diyordunuz ki: "Sorun yok." Ama şimdi siz diyorsunuz ki: "Evet, sorun var." Şimdi de biz diyoruz ki: Türkiye'nin sorunları yok artık. Ya, ne var? Kontrolden çıkmış sorunları var. Sorunu otursun konuşursun, çalışırsın, halledersin ama sorun kontrolden çıktı ise bu felakete açılan bir kapıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MESUT DOĞAN (Devamla) - Bunu unutmamak gerekir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Kürsü hakkı hakaret etmeyi gerektirmiyor ki. Yani konuşmayı azıcık daha nezaketli yapsak.

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Yasin Öztürk'e aittir.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Dilimizi bir koruyabilsek, temiz bir dil kullanabilsek. Hep diyoruz ya "temiz dil" diye.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Öztürk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubum adına 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada sadece bir bütçeyi değil, milletimizin geleceğini şekillendirecek olan kararları konuşuyoruz ancak ne yazık ki önümüzde duran bu bütçe, umut vadeden bir geleceği değil; tükenmiş bir ekonominin ve kötü yönetimin kara tablosunu gözler önüne sermektedir. 2025 yılı bütçesi, milletimizin alın terinden toplanan kaynakların nasıl heba edildiğinin, ekonomimizin nasıl bir çöküşe sürüklendiğinin en somut kanıtı olarak karşımızda durmaktadır. Yıllardır sürdürülen plansız, öngörüsüz ve keyfî politikalarla ülke ekonomisi darboğaza sürüklenmiş, milletimiz için derinleşen yoksulluğun ve eşitsizliğin pençesine terk edilmiştir. Ülkemizi bugün bu noktaya getiren AK PARTİ'si iktidarının iflas etmiş politikaları ve milletin ihtiyaçlarına ve beklentilerine sırt çevirmiş yönetim anlayışıdır. AK PARTİ'sinin yirmi iki yıllık iktidarı umutla başlayan bir hikâyenin ekonomik ve sosyal bir çöküşe dönüşmesinden ibaret. Bugün karşımızda ne güven veren bir ekonomi ne de adaletin tecelli ettiği bir hukuk sistemi var. Ekonomideki derin kriz milyonları borca mahkûm etmiş, gelir eşitsizliği ve enflasyon milletin cebini boşaltmıştır. Refah vaatleri yerini yoksulluğa, işsizliğe ve artan sosyal huzursuzluğa bırakmıştır. Yirmi iki yılın sonunda Türkiye, yönetilemeyen bir ülkeye dönüşmüştür. Bugün yaşananlar, ekonomik çöküşün, toplumsal kutuplaşmanın ve hukukun yok sayılmasının bedelidir. Millet yoksullaşırken rant düzeni güçlenmiştir. Bir zamanlar hizmet iddiasıyla yola çıkan AK PARTİ'si milleti değil, kendi iktidarını koruma çabasını seçmiştir. Çökmüş bir ekonomi, yozlaşmış bir adalet sistemi ve tükenmiş bir toplum; bu enkazı kaldırmak Türkiye için tarihin en büyük sınavlarından biri olacaktır. Sözün kısası, milletin gözlerinde tek bir umut ışığı bile bırakmadınız.

Değerli milletvekilleri, sizlere bu ekonomik çöküşün hikâyesinden biraz bahsetmek istiyorum: Bu bütçe rakamları tek başına bir sonuçtur. Bu sonuç, yıllardır sürdürülegelen akıl dışı ekonomik politikaların, keyfî kararların ve plansız yönetimin ürünüdür. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçtiğimiz 2018 yılından itibaren ekonomimiz bir çöküş hikâyesine dönüşmüştür. Bu çöküş hikâyelerinin sayfalarına bakacak olursak bugün milletimizin en büyük sorunu işsizlik ve hayat pahalılığıdır. İşsizlik oranı çift hanelerden bir türlü aşağıya inmiyor. Gençlerimiz iş bulamıyor, bulabilenler ise düşük ücretlerle güvencesiz işlerde çalışıyor. Enflasyon ise milletimizin cebini yakıyor. TÜİK'in makyajlı verileri bile enflasyonun yüksekliğini gizleyemezken gerçek enflasyon oranlarının cep yakan, daha da ötesi can yakan sonuçlarını hepimiz pazarda, markette, mutfakta görüyoruz.

AK PARTİ'si iktidarı her fırsatta faiz düşmanı olduğunu söylüyor ancak bugün Türkiye faiz ödemelerinde dünya sıralamalarında en üst sıralarda. 2025'te 823 milyar lira anapara ödemesine karşılık 1 trilyon 563 milyar lira faiz ödemesi yapılacak yani faize ödenecek para anaparanın neredeyse 2 katı. Yani bütçe açığını kapatmak için sürekli borçlanan bir iktidarın faiz ödemelerini de milletin sırtına yüklediği bir ekonomik düzenle karşı karşıyayız. Allah için siz birilerini zengin etmeden yatırım yapamıyor musunuz? AK PARTİ'sinin yatırım dediği şey, milletin cebinden çıkan paranın yandaşlara aktarılmasından ibarettir. Oysa gerçek yatırım milletin refahını artıran, adil, şeffaf ve hesap verebilir şekilde yönetilen projelerdir ancak sizin yatırım anlayışınız milletin kaynaklarını yandaşlarınıza peşkeş çekmekten öteye gitmiyor.

Ekonomik sorunların üzerine bir de kötü göç ve göçmen politikalarınız eklenince milletimizin üzerindeki yük daha da artıyor. Suriye'den Afganistan'a kadar milyonlarca düzensiz göçmen hem sosyal hem de ekonomik dengelerimizi bozmuş durumda. Türkiye'nin kaynakları vatandaşların refahını artırmak yerine kontrolsüz göçmen nüfusunun ihtiyaçları için harcanıyor. Hazır göç ve göçmen sorunlarından bahsetmişken İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya Bakanlığının bütçesi üzerinde yapmış olduğu konuşmada Türkiye'de yasal statüde toplam 2 milyon 938 bin 261 Suriyelinin bulunduğunu, Türkiye'de doğan Suriyeli bebek sayısının ise 87.216 olduğunu söylemişti ancak Bakanın vermiş olduğu rakam ile bir önceki İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun açıkladığı rakam arasında dağlar kadar fark var. Süleyman Soylu, Budapeşte Süreci 6. Bakanlar Konferansı'nda yaptığı açıklamada -dikkatinizi çekerim- Kasım 2018 tarihinde Türkiye'de doğan Suriyeli bebek sayısının 405.521 olduğunu söyledi. Aynı Soylu en son 11 Temmuz 2022'de ise Türkiye'de doğan Suriyeli bebek sayısının 700 bin olduğunu açıkladı, aradaki üç buçuk yıllık farktan bile çıkardığımız yıllık yenidoğan Suriyeli çocuk sayısı yaklaşık 100 bin, Soylu'nun son açıkladığı veri üzerinden bile bu rakam 1 milyona yaklaşmış durumda. Ben size tam veriyi açıklayayım. Benim ulaştığım bu rakama İçişleri Bakanının ulaşması herhâlde çok daha kolaydır. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Göç Sağlığı Dairesi Başkanlığının Eylül 2024 verilerine göre Türkiye'de doğan Suriyeli çocuk sayısı tam 1 milyon 30 bin. O hâlde maksat nedir? Yalanlarla milletimizin toplumsal tepkisinin gün yüzüne çıkmasını önlemeye çalışmaktan başka nasıl açıklanabilir? Bu çelişkiler konunun ciddiyetine yakışmayan bir belirsizlik yaratmıştır. Milletin gözünün içine baka baka yalan söylemek, devletimizin güvenliğini teslim ettiğimiz Bakanlara ve devlet ciddiyetine yakışıyor mu? Şimdi, bu yalan apaçık ortadayken sizin verdiğiniz toplam Suriyeli sayısına inanmamızı nasıl bekliyorsunuz? Yine, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verdiğiniz Suriyeli sayısı da bu açıklamadan sonra şüpheli hâl almıştır. Göç İdaresinin internet sayfalarına baktığımızda bizleri TÜİK'e yönlendiriyor. Her iki kurum da bu verileri saklamak için her türlü taklayı atıyor. Aslında doğru bilgiye ulaşmak çok basit. Hastanede yenidoğan verilerine bakıldığında bu veriyi toplamak çok da zor olmasa gerek. Suriyelilerle ilgili çocuk aşılama sayılarından da bu veriyi yakalamak mümkün. Milletin aklıyla dalga geçmeyin. Gerçek rakamların açıklığa kavuşturulması, kamuoyunun bilgilendirilmesi ve bu tür kritik verilerin daha dikkatli paylaşılmasının son derece elzem olduğunu görüyoruz.

Bir başka önemli mesele de Türkiye'nin uluslararası arenada kaybettiği itibardır. Vizesiz seyahat edebildiğimiz ülkelerin sayısı her geçen gün daha da azalıyor. Ekonomik istikrarsızlık, dış politikadaki tutarsızlıklarla birleşince Türkiye hem masada hem de sahada zayıflıyor.

Değerli milletvekilleri, bu ülkenin kaynakları nereye gidiyor? 2025 yılı bütçesi milletimizin vergilerinden toplanan kaynakların ne kadar düşüncesizce kullanıldığını gözler önüne seriyor. Bu bütçede milletin refahını artıracak yatırımlar yok; eğitimde, sağlıkta, tarımda sürdürülebilir bir kalkınma hedefi yok. Peki, ne var? İsraf var. Cumhurbaşkanlığı saraylarının, lüks araçlarının, koruma ordularının, uçak filolarının masrafları milletimizin sırtına yüklenmeye devam ediyor. Yandaşlara kıyak var. Kamu kaynakları ihale oyunlarıyla belirli bir zümreye aktarılıyor. Şehir hastanelerinden otoyollara kadar her alanda milletin cebinden çıkacak paralar garanti ediliyor. Şeffaflık yok. Hazine ve Maliye Bakanlığının açıkladığı rakamlar ile sahadaki gerçeklik birbirini tutmuyor. Kamu harcamaları denetlenemiyor. Sayıştay raporları görmezden geliniyor.

Açıkça söyleyeyim: 2025 yılı bütçesi bir kriz bütçesidir. Bu krizi aşmanın yolu, acil olarak rasyonel politikalara dönmekten geçiyor. Türkiye'nin üretim gücünü artıracak, işsizliği azaltacak, enflasyonu kontrol altına alacak bir ekonomik modele ihtiyacımız var. Bunun yanında eğitime yatırım

yapmalıyız çünkü gençlerimizi geleceğe hazırlamak için nitelikli bir eğitim sistemine ihtiyacımız var. Tarımı desteklemeliyiz. Çiftçimizi üretimden koparan politikalardan vazgeçip tarımsal üretimi teşvik etmeliyiz. Sanayi ve teknolojide odaklanmalıyız. Türkiye'yi ithalat bağımlılığından kurtaracak bir sanayi politikası izlemeliyiz. Adaleti tesis etmeliyiz çünkü ekonomiye güveni artırmanın yolu hukuk sistemini güçlendirmekten geçiyor.

Değerli milletvekilleri, 2025 yılı bütçesi açıkça bir tercih meselesidir. Ancak bu tercih milletimizin ihtiyaçları ve geleceği yerine AK PARTİ'si iktidarının çıkarları ve israf üzerinde yapılmıştır. Milletin sırtına yüklenen vergiler ile yandaşlara sağlanan imtiyazlar bu bütçenin ana karakteridir fakat unutulmamalıdır ki bu adaletsiz düzen sürdürülebilir değildir. Milletimiz yapılan yanlışların bedelini öderken hesabını da zamanı geldiğinde sormayı çok iyi bilir çünkü millet adalet ister, hak ister, refah ister.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Öztürk, tamamlayın.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Bu talepleri görmezden gelen hiçbir iktidar sonsuza kadar ayakta kalamaz.

Biz İYİ Parti olarak milletimizin hak ettiği refah seviyesine ulaşması için var gücümüzle sonuna kadar mücadele etmeye kararlıyız. Gerçeği ve hakiki olanı dile getiren İYİ Parti çürümüşlüğün, çıkarın ve anlayışsızlığın ittifakına karşı milletinin yanında mücadele veriyor. Hep birlikte adaletin, şeffaflığın ve refahın hâkim olduğu bir Türkiye'yi inşa edeceğimizden kimsenin şüphesi olmasın.

Bu duygu ve kararlılıkla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'e aittir.

Buyurun Sayın Şanlıtürk. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. 16'ncı madde yürürlük maddesidir. Ben buradan konuşmamı Ordu ilimizin ihtiyaçları üzerine yapacağım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve necip Türk milletini saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Ordu ilimiz, Karadeniz Bölgesi'nde mavisiyle yeşiliyle, yaylaları, şelaleleri, menderesleri gibi doğal güzellikleriyle ünlü bir şehrimizdir. Kabadüz Çambaşı Yaylamız yazın şenlikleriyle, doğal güzellikleriyle, kışın Türkiye'de denize en yakın kayak merkezini içinde barındıran güzel bir yaylamızdır. Mesudiye Yeşilce Yaylamız, Gölköy Uluvahta Yaylamız, Ulugöl'ümüz, Aybastı Perşembe Yaylamızdaki doğa harikası menderesler, Kumru'muzun, Korgan'ımızın yaylaları ve Akkuş Kertil Yaylamız dillere destandır. Yine, Çiseli Şelalemiz, Ohtamış Şelalemiz, Çağlayan Şelalemiz ve Çaybaşı ilçemizdeki ve hemen hemen her ilçedeki şelalelerimiz gezilmeye, görülmeye değer yerlerdir.

İlimizde turizmin, ticaretin, sanayinin ve her sahada ekonomik gelişmenin olabilmesi için öncelikle ulaşımın sağlanması gerekmektedir. Ulaşım alanında ilimize Ünye Çevre Yolu, Ordu Çevre Yolu'nun 1'inci etabı, Ordu-Giresun Havalimanı gibi çok değerli hizmetler yapılmıştır; başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. İlimizde devam eden Ordu Çevre Yolu'nun 2'nci etabı, şehir hastanesinin bağlantı yolları, Ordu-Kabadüz-Çambaşı yolu, Ordu-Gölköy yolu, Ünye-Akkuş-Niksar yolu, Ünye-İkizce-Yoğunoluk yolu, Ünye-Çaybaşı-İlküvez yolu, Kumru-Korgan yolu, İslamdağ-Korgan yolu, Korgan-Niksar yolu, Fatsa-Aybastı yolu, Kabataş-Aybastı-Gölköy yolu, Ulubey-Sarpdere

yolu, Kumru-Korgan yolu gibi uzun yıllardır devam eden projelere ödenek ayrılarak bu yolların bir an önce bitirilmesi gerekmektedir. Karayollarımızın Ordu'da devam eden 24 tane projesi bulunmaktadır. 2025 Yılı Yatırım Programı'nda ayrılacak ödeneklerle bu projelerin bitime yakın olanlarının tamamlanacağına inanıyorum. Fatsa Çevre Yolu sadece Ordu'nun sorunu olmaktan çıkmış, bütün bölgenin sorunu hâline gelmiştir, bir an önce projelendirilip hayatiyet kazandırılması gereken bir yolumuzdur.

Ulaştırma Bakanımız Samsun-Sarp Demir Yolu Projesi'nin hazırlanmaya başladığını söyledi. Bu demir yolu yapıldığı takdirde bütün Karadeniz Bölgesi'nin ekonomisi canlanacaktır. Zengezur Koridoru'yla Türkistan'dan gelen otoyol ve demir yolunun Karadeniz'e bağlanması da ayrıca önem arz etmektedir.

Ordu-Giresun Havalimanı'nı yıllık 1 milyonun üzerinde yolcu kullanmaktadır. Antalya, İzmir gibi iç hat seferlerinin, yine Kıbrıs ve gurbetçilerimizin yoğun yaşadığı Almanya, Avusturya gibi dış hatlarda seferler konularak havalimanımızı daha aktif kullanabiliriz. Her şeyi hazır olan yine CIP salonumuzun açılması da bir önemli ihtiyacı giderecektir.

Yine, Ulaştırma Bakanlığımızla ilgili Ünye Gölevi, Fatsa Ilıca Kavşağı, Altınordu Cumhuriyet Mahallesi, Gülyalı Turnasuyu Mahallesi'nde planlanan dalgakıranlar yapılarak denizin karaya zarar vermesinin önüne geçilmelidir.

İlimizde sağlık alanında yaşanan sıkıntılar, Ordu iline bu zamana kadar yapılan en büyük yatırım olan şehir hastanesinin 2025 yılının sonunda açılmasıyla birlikte inşallah giderilecektir. Ben, yine emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilimizde uzun süredir enerji nakil hatları yenilenmediği için sık sık elektrik kesintileri yaşanmaktadır.

19 ilçemizin tamamında, özellikle kırsal mahallelerimizde en ufak bir kar yağışı ya da rüzgârda elektrik kesilmekte, bazen bu kesintiler üç dört günü aşmaktadır. Trafoların yetersizliği nedeniyle voltaj düşüklüğü olmakta, buzdolabı, televizyon gibi elektrikli ev aletleri yanmaktadır. İlimizde elektrik iletim hatlarının yenilenmesini ve 200'e yakın trafo ihtiyacının karşılanmasını talep ediyoruz.

İlimizde doğal gazı olmayan Mesudiye, Kabataş, Çatalpınar ve Çamaş ilçelerimize de doğal gaz planlaması yapılmalıdır. Altınordu, Fatsa, Ünye ilçelerimizin dışında kalan ilçelerimize doğal gaz taşıma yöntemiyle götürülmektedir. Arka ilçelerimizde özellikle kış aylarında ulaşımla ilgili sorunlar yaşanmaktadır. Örnek vermek gerekirse Kumru, Korgan ilçelerimize günlük 6 sefer gaz götürülmektedir. Bu arka ilçelerimize boru hattıyla gaz ulaştırılmasının daha ekonomik olup olmadığı değerlendirilmelidir.

Yaz aylarında belediyelerimiz birçok kırsal mahallemizde asfalt için altyapı hazırlığı yaptı, bitüm alınamadığı için asfalt dökülemediğinden yapılan hazırlıklar da heba oldu. Büyükşehir Belediyemiz başta olmak üzere ilçe belediyelerimizin bitüm ihtiyaçları da karşılanmalıdır.

Ayrıca, bölgemizde oluşan seller nedeniyle belediyelerimizin AFAD üzerinden gönderilen kesinleşmiş ödeneklerinin gönderilmesini de bekliyoruz.

Altınordu 2. Organize, Fatsa ve Ünye Organize Sanayilerimize altyapı ve istimlak için verdikleri desteklerden dolayı Sanayi ve Teknoloji Bakanımıza bir kez daha teşekkür ediyorum.

Daha önce de birkaç kez dile getirdiğimiz gibi, Ordu ilimizin yüz ölçümünün yüzde 74'ünden fazlasına maden ruhsatı verilmiştir. Ünye ve Kabadüz ilçelerimizde şirketlerin yeni müracaatları vardır. Bu maden ruhsatlarının gözden geçirilerek özellikle yayla, mera ve doğal güzelliklerimize zarar verecek yerlerde bu ruhsatların zarar vermesi önlenmelidir. Orman vasfını yitirmiş arazilerin tekrar gözden geçirilerek 2/B'lik alana atılması, 2/B üzerinden de vatandaşa satılması gerekmektedir. İlimizde bu şekilde üzerinde fındık bahçesi olan orman vasfını yitirmiş birçok arazi bulunmaktadır. Vatandaşlarımız bu arazilerden

alan bazlı destek ödemesi alamamaktadır. Tapuları olmadığı için evlerine elektrik bağlanamamaktadır. Karayolları gibi kamulaştırma alanında kaldığı zaman herhangi bir kamulaştırma ücreti alamamaktadır, hatta içlerinde oturdukları evler de yıkımla karşı karşıyadır. Orman Kanunu'muzun ek 16'ncı maddesinde orman alanı içerisinde kalmış evlerin vatandaşa satışının yapılabilmesi için evlerin arasındaki mesafenin 15 metre olması gerekiyor. Bu ek 16'ncı madde İç Anadolu mantığıyla yazıldığı için Karadeniz'e bir faydası olmamıştır. Karadeniz Bölgesi'nde köy yerleşkeleri küme evler şeklinde değildir, zaman zaman evler arasındaki mesafe bir kilometreye kadar çıkmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada örnek vermek gerekirse 1960'lı yıllardan bu zamana Ordu-Sivas kara yolunu kullanan herkes Ulubey Refahiye Mahallemizin içerisinde kalan rakımı 1.200 metrenin üzerinde olan, Dokuzdolambaç mevkisini bilir, hatırlar, muhakkak orada bir anıları olmuştur. Rahmetli Turşucu Asım'ı, Mehmet amcamızı, Hacı Mevlüt'ü, İlyas amcamızı bilirler. Adından da anlaşılacağı üzere, sık, keskin virajlar ve eğimin fazla olduğu bir yerdir. Bu nedenle burada özellikle kış aylarında sık sık araçlar yolda kalır. O bölgedeki turşu ve menemen satarak geçimini sağlayan insanlarımız yolda kalan vatandaşlarımıza evlerini, hanelerini açarlar, yardımcı olurlar. Yaklaşık yüz elli yıldır bu bölgede yaşarlar. Ellerinde "koçan" dediğimiz Osmanlı tapuları mevcuttur. Arazilerinin üzerinde fındık bahçeleri vardır, evleri vardır. Dolayısıyla bu yerler orman vasfını yitirmiştir, tapusu olmadığı için ek 16'ncı madde de uygulanamadığından 15 civarında evimiz yıkımla karşı karşıyadır, Bakanlık yetkililerimizle görüşmelerimiz neticesinde yıkım durdurulmuştur. Karadeniz Bölgesi'nde de bu örnekleri çoğaltmak mümkündür. Ek 16'ncı madde... Bir genelgeyle ve Mecliste yapılacak orman vasfını yitirmiş arazilerle ilgili yeni bir düzenlemeyle ülke genelinde binlerce vatandaşımızı ilgilendiren bu sorunların giderilmesi gerekmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; mülkiyeti hazineye ait, çeşitli bakanlıklara tahsis edilen fakat uzun süredir kullanılmayan atıl durumdaki arazilerin Millî Emlak eliyle geri alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir. İlimizde çok sayıda 2/B'lik alan bulunmaktadır. Bu 2/B'lik alanların bir an önce değerlendirilip kullanıcısına satışının yapılması için Millî Emlak Müdürlüğümüzün personel ihtiyaçları da bir an önce giderilmelidir.

Yapı Kayıt Belgesi iptal olan ve 31 Aralık 2017'den sonra yapılan yapılarla ilgili Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız yeni bir çalışma yapmalıdır. Denize kıyısı olan yerleşim yerlerinde kanalizasyon atıkları "deşarj" ve "ileri deşarj" adı altında denize bırakılmaktadır. Bırakılan bu atıklar denizi öldürmekte, çevreyi ve balık popülasyonunu olumsuz etkilemektedir. Denizden alınan numuneler tehlikenin giderek arttığını göstermektedir, belki bir on yıl sonra Karadeniz'de de müsilaj tehlikesini konuşuyor hâle geleceğiz. Bu manada balıkçılığıyla ünlü Perşembe ilçemize de ileri yani biyolojik arıtma acilen yapılmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; istihdamın kolaylaştırılması ve üretime destek olunması açısından teşvik politikaları gözden geçirilmelidir. Engelli istihdamı zorunluluğu yerinde ve sosyal bakımdan gerekli bir uygulamadır ancak birçok tehlikeli işyerinde, özellikle inşaat sektöründe belli sayının üzerinde engelli istihdamı çeşitli zorlukları da barındırmaktadır. Özel sektörde eski hükümlü istihdamının engelli açığı yerine kabul edilmesi bir başka mağdur kesimin de sosyal anlamda desteklenmesini sağlayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NACİ ŞANLITÜRK (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Milletvekili.

NACİ ŞANLITÜRK (Devamla) - Gelişmişlik endeksi düşük olan 51 ilimize daha önce verilen yaşlılık ve ölüm sigorta primlerinde 6 puanlık indirim sağlayan bölgesel teşvikin tekrar uygulamaya konulması

özel sektör açısından isabetli olacaktır, 5510 sayılı Kanun'la verilen ve tüm bölgeler için geçerli olan 5 puanlık SGK prim indirimi devam ettirilmelidir.

Yine, ilimizin 5 bin kişilik kapalı spor salonu ihtiyacı var, erkek öğrenci yurdu ihtiyacı var; bunlara da 2025 Yatırım Programı'nda yer verilerek bu sorunların da ortadan kalkacağına inanıyorum.

2025 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyorum. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bütçeye destek veriyoruz.

Genel Kurula saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'a aittir.

Buyurun Sayın Olan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Maraş katliamının başladığı, aynı zamanda "hayata dönüş operasyonu" adı altında cezaevlerine yapılan saldırıların yıl dönümü. Bu vesileyle, bu katliamlarda hayatlarını kaybedenleri saygıyla anarken cezaevlerinde direnen siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, itibardan tasarrufun olmadığı ama vicdandan, adaletten, hakkaniyetten ve insanlıktan tasarruf edilen bu bütçenin bugün son günü.

Bu bütçe, depremlerde yaşamını yitiren yüz binlerin, evsiz ve kentsiz kalan milyonların, rant için göz dikilen Munzur'un, Kaz Dağları'nın, hizmetsiz bırakılan Nemrut Kalderası'nın, Van Gölü'nün, ÇED raporlarıyla talan edilen dağların, meraların, ovaların, göllerin, sermayeye peşkeş çekilen yaylaların, ormanların, havanın, suyun ve doğanın, müsilajla can çekişen Marmara Denizi'nin bütçesi değil; bu bütçe, atanmış Çevre Bakanı Murat Kurum'un bütçesidir.

Bu bütçe "adalet" diye haykıran milyonların, hukuksuzluk karşısında hakları yok sayılan yurttaşların, faili meçhullerin hesabını direnerek soran Cumartesi Annelerinin, katili belli, faili gizli olan Hrant Dink'in, Tahir Elçi'nin, Deniz Poyraz'ın, cezaevlerinde kötü muamele ve işkenceye uğrayan hasta tutsakların ve tüm siyasi mahpusların bütçesi değildir; bu bütçe, adaleti Erdoğan'ın sarayında arayan, atanmış Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un bütçesidir.

Bu bütçe, anne sütünü bile içemeden üç kuruş para için katledilen yenidoğan bebeklerin, yoğun bakımlarda yer olmadığı için sedyede saatlerce acılar içinde kıvranıp hayatını kaybedenlerin, doktorsuzluktan tedavi olamayanların, doktor bulduklarında bile meramını bir dakikada anlatmak zorunda kalanların, ana dilinde sağlık hizmetine erişemeyenlerin, şiddete uğrayan sağlık emekçilerinin, ilaca erişemediği için sağlığına kavuşamayan yüz binlerce kişinin bütçesi değil; bu bütçe, tarikatlara, cemaatlere ve çetelere teslim edilmiş, atanmış Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu'nun bütçesidir.

Bu bütçe, bir ekmek çalanın hırsız olarak yargılandığı, ülkeyi soyanların onurlu iş insanları olduğu, barışı, adaleti, demokrasiyi savunanların bölücü sayıldığı, "vatan, millet, Sakarya" diyerek cebini dolduranların vatansever diye itibar gördüğü bu bütçe, atanmış Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in bütçesidir.

Bu bütçe, borç içinde kıvranan esnafın, iş bulamadığı için intihar eden yüzlerce gencin, kölelik koşullarında çalıştırılan asgari ücretlilerin, evinde ısınamayan emeklilerin, madenlerde çalışan emekçinin, grev hakları elinden alınan işçilerin, MESEM uygulamalarıyla işçileştirilerek ölen çocukların bütçesi değildir; bu bütçe, sermayenin emir eri olan atanmış Çalışma Bakanı Vedat Bilgin'in bütçesidir.

Bu bütçe, polis işkencesine maruz kalan yurttaşın, her eylemi ve etkinlikleri kolluk şiddetiyle bastırılmak istenen direnenlerin, açık cezaevine çevrilmiş Türkiye'de hayatta kalmak zorunda kalanların, kayyımla iradesi yok sayılan Kürt halkının bütçesi değildir; bu bütçe, halkın özgür iradesini gasbeden, halkın bütçesini baklavaya, böreğe, altın tespihlere, konforlu makam odalarına harcayan kayyımcı anlayışın savunucusu atanmış İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın bütçesidir.

Bu bütçe, halkların, farklı inançların, emekçinin, emeklinin, işçinin, işsizin, kadının, öğrencinin, gençliğin, haksızlığa uğrayanın, hakkını almak için direnenlerin bütçesi değil; ülkenin sözde Cumhurbaşkanı, özünde AKP Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bütçesidir. AKP'nin derdi bütçeyi yönetmek değil, kendi deyimleriyle bütçeye çökmektir. Kısacası, bu bütçe halkların bütçesi değil savaşın, soygunun, sarayın bütçesidir.

Bakınız, Çiçero iki bin yıl önce ne demiş: "Memleketleri batıran parasızlık değil, ahlaksızlıktır." (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla Kürt'ün varlığına, kimliğine, kültürüne, diline, değerlerine, rengine düşman olan bu bütçeyi yok sayıyoruz, Kürtlerin yaşadığı coğrafyayı yakıp yıkarak talan eden bu savaş bütçesini reddediyoruz. Kürdistan coğrafyasında bir gül açsa bin bomba yağdıran tekçi anlayışın ürünü olan bu bütçeyi kabul etmiyoruz. Rojava'da Kürt halkının üzerine cihadist ve Selefi çeteleri saldırtarak kazanımlarını yok etmeye çalışan, Kürt düşmanı olan bu bütçeyi kabul etmiyoruz.

Değerli Türkiye halkları, bu ülkede halk için bir bütçe yapılacaksa emin olunuz ki en iyisini DEM PARTİ yapar; hemen size bir örnek vereyim: DEM PARTİ Tatvan Belediyesi ve Eş Başkanlarımız Tatvan halkına reva görülen bu iktidarcı anlayışı yıkarak halkın olanı halka vermek adına gece gündüz demeden çalışıyorlar ve bu kısa süre içinde Van Gölü Sahili'den halkla beraber bin tona yakın çöp topladılar, Tatvan Belediyemiz AKP'nin 30 milyona ihale edip yapacağı su bağlantısını 5 milyona yaptı, 15 milyona ihale edip yapacağı su deposunu 3 milyona yaptı, kendi kaynaklarıyla TEDAŞ ve SGK'nin borçlarını ödüyor. Eş Başkanlarımız Tatvan'da talan belediyeciliğini bitirip üretim belediyeciliğini başlattılar. Bugün Tatvan Belediyesi çöp konteynerlerini, minibüs duraklarının imalatını, bilişimde araç ve jeneratör takip sistemini kendi olanaklarıyla yapıyor, eğitime katkı vererek yazılım akademisi ve Kürtçe kurslarıyla gençlerimize umut oluyor, 500 öğrenciyi üniversiteye hazırlıyor.

Tatvan Belediyemiz bütçesini rasyonel bir şekilde kullanırken geçenlerde AKP'nin kayyum vekili bu kürsüde yaptığı konuşmada "2016'da Şırnak'a kayyum olarak atandığımda belediyenin altı silah deposuyla doluydu." dedi ve sayın vekil hızını alamadı, lafı getirip Tatvan Belediyesinin bu dönem 194 parça arsa sattığını söyleyerek belediyeyi yolsuzlukla itham etti; iki kocaman yalan. "Tatvan Belediyemizi" ve "yolsuzluk" kavramını aynı cümlede kimse kullanamaz! DEM PARTİ'nin Tatvan Belediyesi bu dönem sadece 6 adet arsa sattı ki bu da toplamda 3 dönüm bile etmiyor; bunun karşılığında 21 dönüm arsayı kamulaştırarak Tatvan halkının hizmetine sunduk.

Tatvan Belediyesi, AKP döneminde 145 adet gayrimenkul sattı; elde edilen parayla ne hizmet yaptılar ne de herhangi bir borç ödediler, halkın bütün kaynaklarını kendi konforlarına harcadılar. Tatvan sokaklarında her gün ayrı bir mahallede isyan, ayrı bir mahallede kargaşa vardı. AKP döneminde Tatvan Belediyesi kendi elektrik faturasını dahi ödeyemiyordu, Tatvan gibi bir yer susuzluktan âdeta Kerbelâ'ya dönmüştü.

Tatvan Belediyesi Eş Başkanlarımız yönetimi devraldığında Tatvan halkının tüm kaynakları satılmış, gelen bütün paralar keyfekeder harcanmış ve Tatvan halkının sırtına 1,4 milyar TL borç bırakılarak gidilmişti. Bizim öyle Bitlis Belediyesinde olduğu gibi bu halkın dili olan Kürtçe tabelayı indiren, Bitlis halkının malı olan 165 parça gayrimenkulü satan, bu parayla kendisinden önceki kayyımın yaptığı talanı, vurgunu kapatan ve kendisine rant sağlayan bir belediyecilik anlayışımız yoktur.

Sizin Belediye Başkanınız değil miydi daha düne kadar Bitlis merkezde dere üstü ıslah projesinde yıkılacak dükkânların kamulaştırma bedelini kendi nam ve hesabına kripto para olarak yatıran, sonra da zarar edince bu zararı belediyeden karşılamaya çalışırken iş ayyuka çıktığında mahkeme kapılarında son dakikada iktidarın gücüyle tutuklanmaktan kurtulan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

HÜSEYİN OLAN (Devamla) - Tamam Başkanım.

Aynı Belediye Başkanınız küçük bir esnaf iken kısa bir sürede ciddi bir servet sahibi oldu ve 100 bin dolarlık saat taktığı, milyonlarca liralık saat koleksiyonu olduğu bütün Bitlis halkının dilindedir.

Sayın Bedirhanoğlu, öncelikle Şırnak'ın hesabını vermelisin; kayyım olduğun dönemde hakkında ihaleye fesat karıştırma ve yolsuzluk gerekçesiyle 9 ayrı soruşturma açılmak istendi ancak eski İçişleri Bakanı buna izin vermedi.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Süleyman Soylu engelledi.

HÜSEYİN OLAN (Devamla) - Sen de soruşturmalardan kurtulmak için çareyi dokunulmazlık zırhına bürünmekte buldun. Şimdi de Bitlis'te iznin olmadan kamu kurumları ihale bile yapamıyor, ihaleleri kendi iznine bağlamadaki amacın ve çıkarın nedir? Ha, bir de unutmadan şunu ekleyeyim: Konuşmanda Kürt olduğunu söyledin, burada sorun yok ancak unutma ki Harpagos da Binbaşı Kasım Ataç da Alişer'in samimi arkadaşı Zeynel de Kürt'tü.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Berberoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, çok kıymetli vekiller; adına "bütçe görüşmeleri" dediğimiz otuz iki kısım tekmili birden büyük illüzyon toplantısına hoş geldiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

İllüzyon, yabancı kökenli bir kelime biliyorsunuz, Dil Kurumuna göre "göz bağcılık" "sihirbazlık" hatta "büyücülük" diye tabir edenler de var. Niye "illüzyon" diyorum? Ama teorisine yani pratiğe inmeden önce ufak bir örnek verelim. Mesela, bu akşam evinize gittiniz, akşam televizyonunuzu açtınız, bir haber program var ya da bir tartışma programı var. Ekranda konuşan kafaların altında "gazeteci" yazıyor, altında "siyasetçi" yazıyor, altında "siyaset uzmanı", "iletişim uzmanı", "savunma uzmanı" yazıyor. Vileda sopasıyla haritalar üzerinde yerler gösteriliyor, on dakikada bir ülkenin içinden geçiliyor ya da diğer tarafından çıkılıyor falan. İşte, size bir illüzyon. Niye illüzyon? Dinlediklerinizaslında paralı asker, parasını kim verirse onu söylüyor. Sadece onlar mı? Format da zaten illüzyon. Şu kadarcık bir yeri televizyoncular ışıkla, kamera oyunuyla size sarayın çok büyük bir odası gibi de sunabiliyorlar isterlerse.

Peki, biz niye illüzyon içindeyiz? Çünkü parlamenter rejimlerin en büyük namusu bütçesidir. Biz burada yedi senedir bütçe yapıyormuş gibi yapıyoruz. Niye böyle diyorum? Gelin, tersinden bu işin bir sağlamasını yapalım, diyelim ki -olmaz ama- bu Meclis bu bütçeyi beğenmedi, onaylamadı, geri gönderdi; ne olacak? Bakan Bey mi düşecek? Kabine mi çekilecek? Cumhurbaşkanı mı görevden ayrılacak? Hayır. Bu seneki bütçenin üzerine enflasyon kadar fark konulup yola devam edilecek. Demek ki neymiş? Bütçeyi başkası yapıyormuş, başkası harcıyormuş, illüzyonu da bize düşüyormuş. O yüzden illüzyon diyorum, başka bir sebeple değil. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sadece başkalarının illüzyonundan bahsedersek olmaz. Bakın, benim görselim şu anda yakamda; uzaktan, benim gibi gözü bozuk olanlar okuyamayabilir, okumakta zorlanabilir "Ahmet Başkan göreve." yazıyor yani "Ahmet Özer göreve." demek istiyoruz. Peki, burada nasıl bir illüzyonun içindeyiz? Hadi, ben göreve çağırıyorum Ahmet Başkanı, Ahmet Başkan elli bir gündür Silivri'de bir koğuşta tek başına yatıyor, nasıl göreve dönecek? Dönemeyecek. Peki, bu, illüzyon değil mi? İllüzyon ama bu illüzyon diğerinden farklı, karıştırmayın. Çünkü binlerce, on binlerce, milyonlarca CHP üyesi seçmeni için Ahmet Özer hâlâ görevdedir, hâlâ Başkandır, bizim Başkanımızdır, Esenyurt'un Başkanıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir gün sizin adına "hâkim, savcı, adalet" dediğiniz bu illüzyon düzeni bozulduğu zaman, o tekrar göreve dönecektir, sadece zaman meselesidir; göz bağı, illüzyon bir yere kadar.

Bakın, çok açık soruyorum: Kaç gündür, elli bir gündür yazıyorsunuz çiziyorsunuz, iftira atıyorsunuz; iddianame nerede? Ahmet Özer neyle suçlanıyor, bana iki cümlede birisi anlatsın, ne olur ya! Neyle suçlanıyor? Terör örgütü üyeliğiyle. Neye dayanılarak suçlanıyor? On sene önce yaptığı konuşmalara. Daha yeni, 10 kişiyi gözaltına aldılar, bir kısmını da tutukladılar; o da on on beş senedir faaliyet içinde olduğu düşünülen, telefonla konuştuğu gibi çok ağır bir suç işlediği var sayılan kişiler.

Ya, hakikaten, bakın, öyle on sene falan geriye gittiğimizde neyle karşılaşırız biliyor musunuz sizin grupla ilgili? Sarayda, PKK hendek savaşlarına başlamadan üç ay evvel yapılan bir anlaşma var; hatırlayan var mı?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Dolmabahçe.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (Devamla) - İşte, saltanat medyasının mesela, saltanat kayığı Sabah gazetesi ne demiş? "Şimdi Barış Zamanı"

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) - Hiç yakışmıyor bir gazeteye böyle demek.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (Devamla) - "Barış Baharı" "Cumhuriyete Silah Çektiler".

SEDA GÖREN BÖLÜK (İstanbul) - Hiç yakışmıyor!

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (Devamla) - Boş verin, boş verin.

Ben yazmadım bunları, sizin medyanız yazdı! Bu medyanın böyle öve öve göklere çıkardığı anlaşmanın mürekkebi kurumadan Güneydoğu'da binlerce kişi öldü. (CHP sıralarından alkışlar) Eğer bu anlaşmayı imzalayanları değil -ki onlar şu anda aranızda, Silivri'de falan yatmıyor- Ahmet Özer'i terörle suçluyorsanız -yok, kabaca söyleyeceğim çok özür dileyerek Meclisin nezahetine- kimse yemez bunları, bu illüzyonu kimse yutmaz. Açık söyleyeyim: Ahmet Özer'den ne terörist çıkar ne PKK'lı çıkar ne de suçlu çıkar. Bu kadar açık söylüyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Dahası, geçmişte yine terör, terörle iltisak, irtibat arıyorsanız, bu hafta unutmayın, 17-25 haftası, o haftaya kadar, 2013'e kadar ülkeyi beraber yönettiğiniz FETÖ'den daha âlâ terörist mi olacak? O tarihte yine bu Meclis kürsüsünden rahmetli Deniz Baykal, CHP Genel Başkanı olarak "Ergenekon'un avukatıyım." dediğinde sizin Genel Başkanınız "Ergenekon'un savcısıyım." diyordu. Kim terörü savunuyor, kim teröre karşı? Karıştırmayın insanların akıllarını.

Bakın, CHP o tarihte de bugün de doğru yerde duruyor -açık söylüyorum- hak, hukuk, adalet mücadelesi veriyor ve emin olun, yarın öbür gün sizin de adalete ihtiyacınız olursa yine yardımınıza CHP koşacaktır çünkü CHP herkes için vardır. (CHP sıralarından alkışlar) Bunu benim gibi damdan düşenler daha da iyi bilir.

E, yani bakalım, müstehzi gülümsemeler de seziyorum, görüyorum ama şöyle söyleyeyim: Benim geçmiş mesleğim gazetecilik, Hürriyet arşivi orada duruyor, Ergenekon konusunda, tekrar ediyorum,

Ergenekon konusunda haber olarak, yazı olarak taraf olduğum, Ergenekon'u savunduğum, övdüğüm tek bir yazıyı, tek bir satırı, tek bir fotoğrafı çıkarın, bırakın partiden, milletvekilliğinden, insanlıktan istifa ederim. Keşke iktidardaki partinin üyeleri de milat diye 17-25'i kabul etmeyip benim kadar böyle geriye doğru yirmi beş senelik bir FETÖ'yle mücadele tarihi ortaya koyabilseler. (CHP sıralarından alkışlar) Koyamazlar.

Demin cümlem de biraz terbiye dışı olabilir "Size bile yardıma geliriz." dedim. "Bile" lafı fazla kaçtı, farkındayım, geri alıyorum. Ama şu kadarını tekrar etmek zorundayım: AKP olarak kaybetmeyi bilmiyorsunuz. Halbuki demokraside ilk öğrenilmesi gereken kaybetmektir. Kaybettiği zaman insanın mızıkçılık etmemesi, çamurlaşmaması lazım. Misal, belediyeyi kaybettiğiniz zaman o belediyelerin paçasına yapışıp "silkelemek" kelimesini kullanmamak lazım. Neyi silkeliyorsunuz? Bir şey daha söyleyeceğim; ya, sanıyorsunuz ki bu çok orijinal. E, değil kardeşim. Bakın, 1987 seçimi, Erdal İnönü, karşısında rahmetli Turgut Özal var. Erdal İnönü... Tıpkı bugünkü iktidar gibi, o tarihte CHP kurulmadığı için, 12 Eylül idaresi henüz izin vermemiş olduğu için SHP'yle temsil ediliyordu sosyaldemokratlar, Erdal İnönü'nün partisiydi. Bir reklam kampanyası yapıldı, kampanyanın özü ne biliyor musunuz? "Sizi limon gibi sıkıp suyunuzu çıkartan, sizi hizmet vermemekle tehdit eden, şantaj yapan iktidara karşı çıkın." Ne oldu? Yakın tarih, o kadar uzun bir tarihten bahsetmiyorum. Belki benim yaşımdan bakıldığında yakın tarih oluyor ama neyse, 1989 seçimlerinde sildi attı. 89 yerel seçiminde SHP, yurt genelinde ANAP'lı 1 tane bile belediye bırakmadı neredeyse. Sizin sonunuz da bu gidişle öyle olacak korkarım çünkü seçmenle şantaj marifetiyle ilişki kurulmaz; bu kadar basit. Başillüzyonist ne düşünüyor, bilmiyorum. Türkiye'yi yönettiğini düşünüyor olabilir; her türlü iyi şeyin ondan geldiğini, her türlü kötülüğün de CHP zihniyetinden -o da bir Türkçe meselesi, büyük ses uyumu, küçük ses uyumu var, bizim partimizin adı CHP- kaynaklandığına halkı ikna etmeye gayret edebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Berberoğlu.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (Devamla) - Ama bütün illüzyonlar gibi onun da bir süresi var. Kendisine ayrılan sürenin sonuna çok hızla geliyoruz. Önümüzdeki günler, hiç kimse merak etmesin, daha adil, daha müreffeh, daha demokrasiye yakın bir Türkiye'nin yaşanacağı, hep birlikte mutlu oluncak günlerdir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ahmet Mücahit Arınç'a aittir.

Buyurun Sayın Arınç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET MÜCAHİT ARINÇ (Manisa) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 2025 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerine AK PARTİ grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle ekranları başındaki aziz milletimizi ve siz kıymetli milletvekillerimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, öncelikle şunu ifade etmek isterim ki AK PARTİ hükûmetleri olarak bu zamana kadar aralıksız 23 bütçe hazırladık, nicelerini de hazırlayacağımıza dair inancımız tamdır. Türk siyasi tarihinde örneği olmayan bir istikrar tablosu ortaya koyduk. Milletimiz AK PARTİ'ye olan teveccühüyle bu tablonun başmimarıdır. Tercih istikrardan, güvenden ve güçlü bir iradeden yana olmuştur. Bize düşen de her daim bu teveccühe mazhar olmak için daha fazla çalışmaktır. Aziz milletimizin istikrar tercihinin ardında muhakkak bir tarihsel hafıza vardır. AK PARTİ dönemi öncesi iç politikada yaşanan buhranlı süreç bu tarihsel hafızada oldukça büyük yer tutsa da dış politika ve coğrafyamızda yaşanan tüm gelişmelerin

paralelinde bu topraklarda ayakta kalabilmek, hür ve tam bağımsız şekilde var olabilmek ancak ve ancak güçlü bir devlet ve basiretli bir yönetimle mümkündür. Aziz milletimiz ariftir, bunun bilincindedir, bu yüzden de tercihi 3 Kasım 2002'den beri AK PARTİ'dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bütçe müzakerelerinin başladığı ilk günden itibaren ilgili kurumların bütçelerinin görüşmeleri sırasında detaylı izahatlar yapılmış, bütçenin oluşturulması sırasında benimsenen ilkeler ortaya konmuştur. Mali disiplin ve sürdürülebilirlik, kamu harcamalarının etkin bir şekilde yönetilmesi ve kamu maliyesinin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması genel ilkeleri teşkil etmektedir. Bunun yanı sıra istihdamın artırılması, sanayimizin geliştirilmesi ve yerli üretimin teşvik edilmesi, tarım ve hayvancılıkta sürdürülebilir bir üretim modelinin benimsenmesi, eğitim alanında niteliğin yükseltilmesi, sağlık sektöründe erişilebilir ve kaliteli bir hizmetin sunulması, altyapı yatırımlarında halkımızın ihtiyaç ve taleplerinin öncelenmesi merkeze alınmış, hasılı halkımızın refahını artırmak, geçmişte hazırladığımız 22 bütçe gibi bu bütçenin de hazırlanmasında temel dayanağımız olmuştur.

Kıymetli milletvekilleri, tüm bunlarla beraber bir yanımızda Suriye'de yaşanan gelişmeler, bir yanımızda Ukrayna-Rusya çatışması, İsrail-Filistin meselesi, yakın bir geçmişte çözüme kavuşan Dağlık Karabağ sorunu ve yakın coğrafyamızda yaşanan birçok problem hepimizin malumu. Böyle bir tablo ve vaziyet karşısında devlet olarak içeride vatandaşımızın huzur ve refahını sağlamak, dışarıda ise güçlü ve proaktif bir politikayla ülkemizin çıkarlarını savunmak, gözetmek ve kollamak hepimizin en büyük sorumluluğudur.

Unutulmamalıdır ki bu ülke "istiklalitam" parolasıyla kurulmuştur. Bu parola siyasi, mali, ekonomik, adli ve benzeri tüm hususlarda tam bağımsızlık anlamına gelmektedir. Mukim olduğumuz topraklarda bu durumu ilelebet muhafaza edeceğiz. Bunun için gerekli olan, ayakları yere sağlam basan, komşu ve tarihî coğrafyasıyla sıkı bağlarını koruyan, bölünmez bütünlüğüyle güçlü bir millet ve devlettir.

Bu bağlamda, altının önemle çizilmesi gereken birinci konu savunma sanayisi ve bu alanda yapılan atılımlardır. Geçtiğimiz yirmi iki yılda savunma sanayimizin yerlilik oranı yüzde 20'den 80'e yükseltilmiş, yürütülen projelerin hacmi 100 milyar doların üzerinde bir seviyeye erişmiştir. Üzerine basarak söylemek isterim ki bu oranları da yakın bir gelecekte aşacak ve bu alanda dünyanın takdirini kazanmaya devam edeceğiz. Savunma sanayisi atılımlarımız ülkemizin caydırıcı gücünü tahkim etmekle birlikte ciddi bir ihracat kalemi hâline de gelmiştir. 2024 yılının son on bir ayında savunma ve havacılık sektörümüz ihracat geliri olarak 5,76 milyar dolarlık bir seviyeye ulaşmış ve dünya geneli savunma sanayisi ihracat sıralamasında 11'inci sıraya kadar yükselmiştir. Bu alanda yapılan atılımların somut karşılıklarının yakın geçmişte Dağlık Karabağ'da Şuşa'nın işgalden kurtarılmasında, terörle mücadelede ve birçok farklı alanda alındığına da hepimiz şahit olduk. Türkiye bu politikaların sonucu olarak artık bölgemizde oyun kurucudur, tarihe yön verendir.

Savunma sanayisinin ardından bir beka meselesi olarak baktığımız diğer husus ise enerji alanında yürüttüğümüz çalışmalardır. Enerji politikalarımıza yön veren önceliklerimiz bağımsızlık, verimlilik, yerlileştirme ve arz güvenliğidir. Bu öncelikler etrafında şekillenen politikalarımızın sonucu olarak Türkiye'nin uluslararası enerji iş birlikleri ve projeleri de dikkat çekicidir. Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı gibi projeler Türkiye'yi enerji koridoru hâline getirmiştir. Bu projeler sadece ülkemizin değil, aynı zamanda bölgenin enerji güvenliğine de katkı sağlamaktadır. Türkiye stratejik konumu ve bu alanda geliştirdiği politikalarla enerjide merkez ülke olma hedefine emin adımlarla ilerlemektedir. Yıllar içinde yapılan yatırımlar ve stratejik planlamalar sayesinde ülkemiz enerji kaynaklarını daha etkin bir şekilde kullanmaya başlamıştır. Aynı zamanda, geleceğin dünyasının çevreci ve insan dostu enerji kaynakları olan

yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı ve bu anlamda attığımız adımlar da dikkate değerdir. Güneş, rüzgâr, hidroelektrik gibi kaynakların kullanımı hem çevre dostu bir yaklaşımı benimsemekte olduğumuzu hem de enerji arz güvenliğimizi artırmaktadır. Türkiye, özellikle güneş enerjisi potansiyeli bakımından dünyada en üst sıralarda yer almakta, bu alandaki yatırımlarıyla global enerji pazarında önemli bir oyuncu hâline gelmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, yaşadığımız çağ, uluslararası konjonktür ve içinde bulunduğumuz coğrafyada devlet yönetmek demek âdeta bir ateşten gömleği sırtına geçirmeye benziyor. Hâl böyle iken devlete vaziyet edebilmenin gerekleri ise dirayet, cesaret ve deneyimden geçiyor. Böylesine ağır bir sorumluluğun altına milletimizin teveccühüyle yılmadan, yorulmadan giren liderimiz Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı ve minnetlerimi sunuyorum.

Bu topraklarda özgürce yaşayabilmemiz için canlarını feda eden asker, sivil tüm kahramanlarımızı yâd ediyor, görevleri başındaki güvenlik güçlerimizin ayağına taş değmesin diye dua ediyorum. Rabb'im Türk ordusuna yâr olsun; havada, karada, denizde ve her yerde ilelebet payidar etsin.

Üzerinde münazaralarda bulunduğumuz 2025 yılı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum. Sizleri ve ekran başındaki aziz milletimizi tekrardan selamlıyorum.

Sağ olun, var olun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz talebi Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'ya aittir.

Buyurun Sayın Yazmacı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerine şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi sevgiyle ve saygılarımla selamlıyorum.

Medeniyetlere ev sahipliği yapmış, 3 semavi din için de önemli bir geçmişe sahip kadim şehrimiz Şanlıurfa, AK PARTİ iktidarları sayesinde değişim ve gelişim içinde ilerliyor. Son yirmi iki yılda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğindeki AK PARTİ hükûmetlerimizin yatırımlarıyla Türkiye büyüdü, Şanlıurfa'mız büyüdü. AK PARTİ olarak bizim lügatimizde her şey tamam, oldubitti yok. Biz, milletimiz için daha iyisini, daha güzelini, daha fazlasını yapmak için yola çıktık. "Durmak yok, yola devam." diyen bir liderin ışığında şehirlerimiz için daha fazlasını yapmaya çabalıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz yıl sel, deprem gibi asrın felaketlerini yaşadığımız bölgemizde devletimizin eliyle yaralar bir bir sarılıyor. Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızca deprem konutlarının inşası ve teslimleri büyük bir hızla gerçekleşirken Kültür ve Turizm Bakanlığımızca da hasarlı müzelerimiz onarıldı. Bereketli hilalin merkezi konumunda tarımsal üretimin ana geçim kaynaklarının başında gelen şanlı şehrimizde 2002 yılında tarıma 47 milyon 911 bin lira yatırım sağlanırken 2024 yılında bu rakam 14,6 kat artarak 702 milyon 136 bin lira oldu. Ulaştırma alanında 2002'de 4 milyon 400 bin lira olan yatırım 2024'te 2 milyar 751 milyon 947 bin liraya yükseldi. Şanlıurfa'da tarımdan enerjiye, ulaştırmadan sanayiye, eğitimden sağlığa 2002 yılında toplam kamu yatırımları 114 milyon 445 bin lira iken 2024 yılında bu rakam 17 milyar 981 milyon 929 bin liraya ulaştı.

Geçtiğimiz ay Gıda İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'ni hayata geçirdik. Böylece sanayi alanında da gelişim gösteren şehrimizde organize sanayi bölgelerinin sayısı 6'ya yükseldi. 6'ncı yatırım teşvik bölgesinde yer alan Şanlıurfa'mız yatırımcılar için de ideal konumda bulunuyor.

Tarihi, kültürü, medeniyetlere ev sahipliğiyle ön plana çıkan kadim topraklar özellikle bu yıl Kültür ve Turizm Bakanlığımızdan önemli katkılar aldı. Kültür Yolu Festivali kapsamına alınan Şanlıurfa'mızın en önemli değerleri arasında yer alan Göbeklitepe Roma'nın simge yapısı Kolezyum'da bir sergiyle dünyaya

tanıtıldı. Ayrıca şehrimiz dünyanın ilk neolitik kongresine ev sahipliği yapma fırsatı yakaladı. Sıcak hava balonuyla tarihî ve doğal güzelliklerin keşfi Göbeklitepe'de başladı. UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na dâhil edilen Şanlıurfa'mız müzik şehri ünvanını aldı. Gastronomi alanında büyük bir zenginliği barındıran şanlı şehrimizdeki Göbeklitepe'de elde edilen on iki bin yıl öncesine ait buğday tohumları yeniden hayat bularak dünyanın ilk ekmeği bayrak taşıyıcımız Türk Hava Yolları aracılığıyla tüm dünyaya tanıtıldı. Ulaştırma ve Altyapı Bakanımız Sayın Abdulkadir Uraloğlu'nun desteğiyle Türk Hava Yolları'nın yanı sıra Pegasus ve SunExpress'le yaptığımız görüşmeler sonucunda yeni uçuş rotaları eklendi. Bunların yanı sıra hava yolu kargo taşımacılığı hususunda görüşmelerimiz devam etmekte. Destekleri için Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odamız ile Şanlıurfa Ticaret Borsamızın Kıymetli Başkanları ve yönetimlerine de yürekten teşekkür ediyorum.

Son on üç yıldır yanı başımızda istikrarsızlık ve savaş ortamı hâkimdi. Zalim Baas rejiminin baskılarından kaçan yüz binlerce Suriyeli kardeşimize kapılarımızı açıp onlara ensarlık görevimizi yerine getirdik. Suriye'de yeni bir dönemin başlaması Şanlıurfa'mız için de daha umutvar olmamızı sağlıyor. Bölgenin istikrara kavuşması Şanlıurfa'nın birçok alanda daha güçlü adımlar atmasını sağlayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 yılında Cumhurbaşkanımızın liderliğinde kıymetli bakanlarımızın destekleriyle ülkemizin dört bir köşesinde eserlerimizle konuşmaya, hizmetlerimizle gönülleri fethetmeye devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Devamla) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Yazmacı.

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Devamla) - Biz gücümüzü, Sayın Cumhurbaşkanımıza ve Cumhur İttifakı'mızı destekleyen aziz milletimize borçluyuz. Gece gündüz çalışıp milletimize layık olmanın gayretinde olacağız.

Şükürler olsun ki milletimizin teveccühüyle AK PARTİ hükûmetlerimizin 23'üncü, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemimizin 7'nci, Türkiye Yüzyılı'nın da 2'nci bütçesini yapıyoruz.

Bütçenin ülkemize, milletimize hayırlı uğurlu olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci söz talebi İstanbul Milletvekili Burak Akburak'a aittir.

Buyurun Sayın Akburak. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin 16'ncı maddesi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün çocuklarının özel okulda eğitim almasını isteyen ailelere ağır yükler bindiren özel okul ücretlerindeki astronomik artışlardan bahsetmek istiyorum. Hepimiz biliyoruz ki eğitim bir toplumun kalkınmasında en temel dinamiklerden biridir. Anayasa'mızın 42'nci maddesi eğitim hakkını temel bir hak olarak güvence altına almıştır ancak bugün geldiğimiz noktada maalesef bu hak ekonomik imkânlara bağlı hâle gelmiş hatta birçok aile için ulaşılmaz olmuştur. İstanbul'da bir özel okulun bu yıl 550 bin TL olan ücretini 2025-2026 dönemi için 1 milyon 70 bin TL olarak açıkladığını görüyoruz. Bu, yaklaşık yüzde 95'lik bir artış demektir. Başkent Ankara'da bir lisenin yıllık ücretinin 240 bin TL'den 398 bin TL'ye yükselmesi ise yüzde 66'lık bir artış anlamına geliyor. Orta gelir grubuna hitap eden özel okullarda bile ücret artışları yüzde 70'i aşmıştır. Yani sadece orta sınıf aileler değil, varlıklı aileler de bu artışlar karşısında büyük bir yük altına giriyorlar. Bu rakamlar yalnızca istatistiklerden ibaret değildir,

bugün bir özel okulun aylık ücreti asgari ücretin 2-3 katına tekabül ediyor. Bu tablo, yalnızca ekonomik bir sorun değil, aynı zamanda sosyal adalet açısından da kabul edilemez bir eşitsizliğin yansımasıdır.

Bu astronomik artışlara ek olarak, özellikle öğrencilerin bir eğitim kademesinden diğerine geçişlerinde ortaya çıkan belirsiz fiyat politikaları veliler için ayrı bir sorun hâline geldi. Okullar kademe geçişlerinde ücretleri tamamen serbestçe belirleyebilmekte ve bu durum aileler için öngörülemez mali yükler doğurmaktadır. Örneğin, bir özel okulda ilkokuldan ortaokula ya da ortaokuldan liseye geçişte ücretlerin bir önceki dönemin 2, hatta 3 katına çıktığını görüyoruz. Veliler, kademe geçişleri sırasında bu kadar büyük bir artışı öngöremedikleri için çocuklarının eğitimine devam etme kararlarını tekrar gözden geçirmek zorunda kalıyorlar. Bu da ailelerde ciddi bir ekonomik ve mali baskı yaratıyor.

Aileler çocuklarının eğitim masraflarını karşılamak için uzun vadeli borç yükünün altına girmekte, yaşam kaliteleri giderek düşmektedir. Eğitim için borçlanan aileler sağlık, barınma ve gıda gibi hayati harcamalarından kısmak zorunda kalıyor. Bu durum sadece ekonomik istikrarı tehdit etmekle kalmaz, aynı zamanda aile içindeki huzuru ve psikolojik dengeleri de bozar. Çocuklarını özel okullardan almak zorunda kalan veliler ise derin bir manevi yükün altında kalır. Aileler, haklı olarak bu ücretlerin karşılığında çocuklarının daha iyi bir eğitim almasını bekliyorlar ancak bu beklenti çoğu zaman karşılanamıyor.

Eğitim, yalnızca bireysel yatırım değil, toplumun geleceğine yapılan en önemli yatırımdır. Eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak devletin temel görevlerinden biridir. Bu vahim tablo karşısında artık harekete geçmek zorundayız. Çözüm üretmek hepimizin sorumluluğudur. Özel okul ücretlerine denetim ve sınır getirilmelidir. Ücret artışları enflasyon oranıyla sınırlandırılmalı, keyfî zamların önüne geçmek için etkili bir kontrol mekanizması ivedilikle kurulmalıdır. Fahiş fiyat artışı yapan okullara ciddi yaptırımlar uygulanması şarttır. İmkânı olmayan başarılı öğrencilerin ailelerine yönelik devlet destek programları hayata geçirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, özel okul ücretlerindeki astronomik artışlar ve kademe geçişlerindeki belirsizlikler yalnızca bir ekonomik mesele değil, toplumsal adaleti derinden sarsan bir sorun hâline gelmiştir. Eğitim hakkı parayla ölçülemez. Devlet okullarını güçlendirmek kadar özel okullardaki bu kontrolsüz düzeni denetim altına almak da bizim görevimizdir. Sayın Millî Eğitim Bakanına buradan soruyorum: Eğitimin bu kadar büyük bir ticaret ve rant kapısına dönüşmesinde Bakanlık olarak sizin sorumluluğunuz yok mu? Aileler bu kadar zorlanırken özel okulların kontrolsüz fiyat politikalarına karşı neden sessiz kalıyorsunuz, kafalarına göre fiyat belirleme şansları var mı? Eğitim hakkının ticaretin konusu olmaktan çıkarılması sizin sorumluluğunuzda değil mi? Eğitim bir rant kapısı değil, lüks değil, toplumun geleceğini inşa eden temel taş olmalı. Unutmayalım ki çocuklarımız bu ülkenin yarınlarını inşa edecek en büyük zenginliğimizdir. Onların eğitime olan erişimini güvence altına almak bu milletin geleceğini teminat altına almak demektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akburak.

BURAK AKBURAK (Devamla) - Buradan hem özel okul ücret politikalarının sıkı şekilde denetlenmesi hem de devlet okullarının güçlendirilmesi için başta Millî Eğitim Bakanı olmak üzere tüm taraflara çağrıda bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemini başlatacağım.

İlk soru İsmail Çağlar Bayırcı'ya aittir.

Buyurun.

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

12-18 Aralık arası Yerli Malı Haftası'ydı. Eskiden yerli malı deyince gençlerimizin aklına sadece fındık, fıstık, elma, armut, portakal geliyordu; artık gençlerimizin aklına yerli aracımız Togg geliyor, gençlerimizin aklına dünyanın ilk SİHA gemisi TCG ANADOLU geliyor, gençlerimizin aklına yüksek çözünürlükte yer gözlem uydularımız İMECE ve GÖKTÜRK geliyor, millî muharip uçağı KAAN, taarruz helikopteri ATAK geliyor, insansız savaş uçaklarımız ANKA-3 ve KIZILELMA geliyor. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan öncülüğünde her alanda yerli ve millî üretimimizi güçlendirmeye devam edeceğiz inşallah.

Sayın Bakanım, yerli üretimde önümüzdeki yıllarda ülkemizi nasıl bir süreç bekliyor? Yine, buradan gençlerimize bu konuda nasıl bir mesaj vermek istersiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın İsmail Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, AK PARTİ iktidarlarında organize sanayilere büyük önem verilmiş, organize sanayi sayısı 191'den 364'e çıkmıştır. Seçim bölgem olan Uşak ilimizde de Uşak Organize Sanayi 600 hektardan 1.258 hektar alana çıkmış olup 17 bin kişi istihdam edilmektedir. Karma Organize Sanayi Bölgesi'nde 434 hektar alanda 267 üretim tesisi olup 4.500 kişi çalışmaktadır. 2005 yılında kurulan Karahallı Organize Sanayimizin 90 hektar genişleme alanı onaylanmıştır. Banaz Organize Sanayimiz kurulmuştur. Bu çalışmalardan dolayı Sayın Cumhurbaşkanımıza ve Sanayi ve Teknoloji Bakanımıza teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, ülkemizde AK PARTİ iktidarlarında savunma sanayisinde çok önemli gelişmeler yaşanmış, yerlilik ve millîlik oranını yüzde 20'den yüzde 80'e çıkmıştır. Özellikle hava savunmasında geliştirilmekte olan muharip uçağımız KAAN ve diğer...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - ...motorların üretiminde ülkemiz ne durumdadır?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Soru ne soru İsmail Bey?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Motor üretimi...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Soruyu anlayamadık!

BAŞKAN - Sayın Bilal Bilici...

BİLAL BİLİCİ (Adana) - En fazla cari açık verdiğimiz ürün kalemleri petrol ve petrokimya ürünleri. Zamanında temelini rahmetli Özal ve Demirel'in attığı ve enerji üssü ilan edilen Ceyhan bölgesindeki gelişmeleri yakından takip ediyorum ve birkaç ay önce de ziyaret ettim. Petrokimya tesisini de ziyaret ettim ama o bölgeye şu anda daha bir çivi çakılmış değil.

Ben de şunu sormak istiyorum: Sanayide yatırım teşvik önceliği neden Adana'ya verilmiyor? Yan iller Adana'nın patır patır önüne geçti, yine Adana turizm bölgesi de ilan edilmiyor yani Adana üvey evlat olmaya devam ediyor. Bu konuda bize bir tarih verir misiniz Sayın Bakanımız? Çünkü bir iş, bir proje ve yatırım yapılırken muhakkak başlangıç ve bitiş tarihi bilinmelidir diyorum.

BAŞKAN - Sayın Mehmet Emin Ekmen...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Bakan, GAP projesi sulama kanallarıyla ilgili sorunları özel olarak ele almayı düşünüyor musunuz? Neredeyse 50'nci yılına ulaşan GAP projesinde sulama kanallarının bitme oranı yüzde 70 civarında gözüküyor olmasına rağmen tarlaların sulanma oranı gerçekte bunun çok altındadır. Örneğin, 2014 yılında bitirilen Batman Sol Sahil Sulama Projesi'nde su kanallarına su ilk kez 2023 yılı Ağustos ayında verilmiştir ve bu gecikmenin sebebi bilinmemektedir. Sayın Bakan, gıda

enflasyonu altında ezilen halkımızı rahatlatmanın en önemli yolu çiftçiyi desteklemek, tarım maliyetlerini azaltmak ve bu amaçla sulama kanallarını bitirmektir. Sulama kanallarının bitmesi DEDAŞ'la yaşanan sorunların da sona ermesi anlamına gelecektir. Lütfen sulama kanallarının ihtiyacı olan ödenekleri 2025 yılında öncelikli olarak ele alınız. Kanal İstanbul'a değil, sulama kanallarına yoğunlaşınız. GAP sulama kanallarını bitirmek için özel bir program...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Mehmet Demir...

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, cari açığı kapatmak için ülkemizin teknolojik kabiliyetini yükseltmek adına iki program yürütüyorsunuz; Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı. Bu iki program kapsamında yapılan çalışmalar nelerdir? Yatırımcıların programlara ilgisi ne düzeydedir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Reşat Karagöz...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Sanayi ve Teknoloji Bakanı Sayın Mehmet Fatih Kacır'a soruyorum: Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesinin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının bütçesinden daha fazla olması AKP'nin Türk sanayisine ve kalkınmanın anahtarı olan teknoloji üretimine verdiği değeri göstermektedir. Sizin Bakanlığınız döneminde bu Bakanlığın böylesine önemsiz görülmesi sizi rahatsız etmiyor mu? Dijital dönüşüm ve yeşil enerji yatırımları gibi kritik alanlara ayrılan bütçe payları dünyanın gelişmiş ülkelerine kıyasla oldukça az. Bakanlık olarak Türkiye'nin küresel rekabet gücünü artıracak yenilikçi teknolojilere ve sürdürülebilir sanayi projelerine daha fazla kaynak ayırmayı düşünüyor musunuz?

Organize sanayi bölgelerinde üretim yapan firmalarımız istihdam yaratırken yapmış oldukları ihracatla ülkemize döviz girişi sağlamaktadırlar. Ancak firmalarımızın dış pazarlara açılma konusunda Bakanlığın verdiği destekler yetersiz kalmaktadır. Bakanlık ihracatçı firmalarımızın ihracat kapasitesini ve dünya pazar payını artırmaya yönelik ne gibi stratejiler geliştirecek?

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Komisyon...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sayın Başkanım, sorulara Sanayi ve Teknoloji Bakanımız cevap verecektir.

Teşekkürler.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANI MEHMET FATİH KACIR - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayın vekillerimizin sorularına yanıt vermeye çalışacağım.

Uşak'ta 2002 yılı ve öncesinde 2 organize sanayimiz bulunuyorken 2002 yılı sonrası kurulan Karahallı Organize Sanayi Bölgesi ve Banaz OSB'yle birlikte 2024 yılında 4 organize sanayi bölgesinde 660 yatırım yeri üretime geçmiş ve 25 binden fazla kardeşimizin istihdamına olanak tanınmış oldu. İnşallah, tüm yatırım yerlerinde üretime geçilmesiyle birlikte istihdamımız Uşak'taki OSB'lerde 35 bini aşmış olacak. Bu yılın yatırım programında da 5 organize sanayi bölgesi yer almakta. Deri Karma OSB'de atık su geri kazanım projesi, Uşak yine Deri Karma OSB'de güneş enerjisi santrali projesi, Uşak OSB'de güneş enerjisi santrali projesi, 3'üncü ilave alan için 614 hektarlık altyapı projesi ve Banaz OSB için 130 hektarlık altyapı projesi Bakanlığımızın yatırım programında yer almaktadır.

Sayın vekilimizin ifade ettiği gibi, son dönemde gerçekten savunma sanayisi Türkiye'nin kritik teknolojileri kendi imkânlarıyla geliştirmesi ve üretmesi adına tüm sanayi sektörlerimizin öncüsü konumundadır ve artık, savunma sanayisinde sadece ana platformlar değil, bu platformların alt

sistemlerinin kritik bileşenlerini de yerli ve millî olarak geliştirmek konusunda muazzam bir kazanım elde etmiş durumdayız.

Havacılık ve uzay alanında turbojet, turbofan, turboşaft ve ramjet gibi yüksek teknolojiye sahip itki sistemlerinde millî çözümler geliştiriyoruz. SOM, ATMACA, ÇAKIR gibi füze sistemlerinde kullanılan turbojet motorlarını yerli ve millî olarak üretiyoruz. TEI tarafından helikopterlerimiz için geliştirilen TS1400 turboşaft motoru, GÖKBEY helikopterimizde ilk uçuşlarını gerçekleştirdi. İHA'lar için geliştirilen PD170 turbo dizel motoru da 10 bin saatlik test faaliyetleri sonrasında seri üretim aşamasına geldi. 5'inci nesil millî muharip uçağımız KAAN ve insansız savaş uçağımız KIZILELMA gibi platformlarımıza entegre edilebilecek turbo motorumuz TF6000'in prototipini geliştirdik, testlerini sürdürüyoruz. TÜBİTAK SAGE ve ROKETSAN bünyesinde yürütülen süpersonik hızla çalışan ramjet itki sistemleri geliştirme çalışmalarına da devam ediyoruz.

Yine bir diğer sayın vekilimiz yüksek teknoloji yatırımlarını hızlandırmaya dönük programlarda hangi aşamaya geldiğimizi sordular. Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'yla makine, mobilite, üretimde yapısal dönüşüm, sağlık ve kimya ürünleri ve dijital dönüşüm alanlarında çağrılara çıktık. Bu çağrılarımız kapsamında devam eden 170'e yakın projede 98 milyar liralık yatırımı harekete geçirmiş olduk.

Yine, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankamızın 300 milyar lira kaynakla desteklediği ve 284 yüksek teknoloji ürünü -ki bu 284 ürün Türkiye'nin dış ticaret açığının yüzde 85'ini oluşturan ürünlerdir- ve 261 teknoloji başlığına yönelik yatırımlara uzun vadeli, uygun koşullarda finansman imkânları sunduğumuz Yatırım Taahhütlü Avans Kredisi Programı'nı sürdürüyoruz. Bu program kapsamında Bakanlığımızca desteklenmesi uygun görülen 28 projenin önünü açmış olduk. Bu projelerin her biri Türkiye'nin dış ticaret açığını kapatmaya dönük çok önemli kazanımlar sağlayacak ve toplam 240 milyar liralık yatırım bu projelerle harekete geçmiş olacak. Yine bunun yanında Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı'nda yürüttüğümüz çalışmalar tamamlandığında sadece mevcut projelerin tamamlanması dahi yılda 7 milyar doların üzerinde bir cari açık kapatıcı etki oluşturacaktır.

Yine, bir sayın vekilimiz, özellikle Adana bölgesinde kimya sektöründeki yatırımlara ilişkin çalışmalarımızı sordular. Malumunuz, 2 milyar dolara yakın bir polipropilen üretim tesisinin gerçekleşmesi için Adana Ceyhan'da çalışmalar yürütüyoruz. Bu çalışmalar, finansman konusunun çözümlenmesi aşamasını geride bırakmış oldu. Bir endüstri bölgesi kurduk, proje bazlı devlet destekleriyle bu yatırımı harekete geçirdik. Yine, Ceyhan bölgesinde 30 milyon metrekarelik Türkiye'nin en büyük endüstri bölgelerinden birini kuruyoruz. İnşallah, önümüzdeki dönemde Adana kimya alanında kuracağımız kümelenmeyle birlikte Türkiye'nin üretim gücüne güç katmaya devam edecek.

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - On yedi yıl oldu Sayın Bakan, ne zaman bitecek?

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, böylece 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin maddeleri kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylama, yarınki birleşimde son konuşmalardan sonra yapılacaktır.

Şimdi, program uyarınca 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddelerini sırayla görüşüp oylamasını yapacağız.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 1'inci maddesini tekrar okuttuktan sonra oylarınıza sunacağım.

1'inci maddeyi okutuyorum:

2023 YILI MERKEZİ YÖNETİM
KESİN HESAP KANUNU TEKLİFİ

Gider bütçesi

MADDE 1- (1) 16/12/2022 tarihli ve 7427 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 15/07/2023 tarihli ve 7457 sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu İle Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 5.542.856.087.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 410.396.351.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 19.535.347.000 Türk Lirası,

ödenek verilmiştir.

(2) Kanunların verdiği yetkiye dayanarak yıl içerisinde eklenen ve düşülen ödenekler sonrası 2023 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin bütçe giderleri 6.499.510.446.810,52 Türk Lirası, b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe giderleri 622.647.104.018,71 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçe giderleri 24.093.880.211,66 Türk Lirası, olarak gerçekleşmiştir.

(3) 2023 yılı merkezi yönetim net bütçe gideri 6.588.015.612.468,13 Türk Lirasıdır.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, az önce 16’ncı madde görüşmeleri tamamlandıktan sonra sehven 16’ncı maddenin oylama işlemini gerçekleştirmemişiz.

Şimdi, öncelikle 16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16’ncı madde kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi daha evvel kabul edilen cetvelleriyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1’inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi, sisteme giren, İç Tüzük’ün 60’ıncı maddesine göre söz talebi olan milletvekillerimizin taleplerini gerçekleştireceğim.

Sayın Orhan Sümer...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Adana Milletvekili Orhan Sümer’in, Adana’nın huzursuzlukla ve çetelerle anılmasına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

“Adana’da yüzlerce ruhsatsız silah ele geçirildi.” “Adana’da tonlarca uyuşturucu ham maddesi yakalandı.” “Adana’da çetelerin çatışması devam ediyor.” “Adana’da okul önlerinde uyuşturucu, torbacı operasyonları devam ediyor.” “Adana’da Emniyetin kendi silah deposu soyuluyor.” Ne kadar huzur kaçıran başlıklar değil mi? Ne yazık ki bu ve buna benzer haberler neredeyse her gün yerel ve ulusal basının gündeminde yer alıyor maalesef. Ekonomik kriz ve yanlış mülteci politikalarının tetiklemesiyle her geçen gün memleketim Adana’da bu olaylar yaşanıyor. Defalarca dile getirdik, ilgili bakanlıklar, özellikle uyuşturucu, cinayet, çeteleşme konusunda Adana’ya özel ilgi göstermeliler. İktidar kardeşliğe, kültürel mirasa, medeniyetlere ev sahipliği yapan Adana’mızın huzursuzlukla ve çetelerle anılmasının önüne geçmelidir.

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

28.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya sorduğu soruya ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Çorum ilimizde Koçhisar Tarımsal Sulama Kanalı, Obruk Dutludere Tarımsal Sulama Kanalı, Serban ve Harmancık Köyü Göleti ve Tarımsal Sulama Kanalı, Kargı, Tosya, Kızlaryolu Barajı, Süreyyabey Barajı Tarımsal Sulama Kanalı, Osmancık ilçemizin içme suyu ve arıtma tesisi, Boğazkale Emirler Köyü Gölet Projesi, Uğurludağ Başkışla Göleti ve Sulama Projesi, Çorum İskilip Derekargın Göleti Sulama Kanalı, Çorum Tımarlı 2'nci Kısım Kızılırmak Sulama Projesi, Çorum Mecitözü Hıdırlık Göleti Sulama Sistemi, Çorum Oğuzlar Yağmurdere Göleti Sulama Kanalı, Çorum Sungurlu Barajı, Sungurlu Kırankışla, Sungurlu Diği Göleti ve Kaledere Sarıcalar Barajı'nın yapımı Çorumda yıllarca söz verildi ama hâlâ yapılmadı. Sayın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya soruyorum: Bu yatırımlar ne zaman bitecek?

BAŞKAN - Sayın Ergun...

29.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, Bozburun Marina ve Yat Çekek Yeri'ne ilişkin açıklaması

METİN ERGUN (Muğla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Marmaris'te Bozburun Marina ve Yat Çekek Yeri, ihale yapılmaksızın devredilmiş; basında da yer aldı. Bu tasarruf, eski adıyla MUÇEV, yeni adıyla Kıyı Yönetim ve Çevre Koruma Anonim Şirketi tarafından gerçekleştirilmiştir. Üstelik, bu devir işlemi, henüz daha on dört gün önce kurulmuş ve geçmişte hiçbir faaliyeti bulunmayan bir şirkete alelacele yapılmıştır yani sermayesi 1 milyon lira olan bu şirkete milyonlarca dolarlık liman teslim edilmiştir.

Aracılığınızla Sayın Hükûmete sormak istiyorum: Bu devir işleminin ihalesiz yapıldığı doğru mudur? Limanı devralan şirketin hiçbir tecrübesi olmamasına rağmen tercih edilmesinin sebebi nedir? Gerekli rekabet ortamı sağlanmış mıdır?

BAŞKAN - Sayın Yıldırım Kara...

30.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, asgari ücrete ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çalışma hayatının en önemli meselelerinden biri olan asgari ücretin tespit edilme süreci bir kez daha mizansene dönüşmüştür. Ortalama ücret hâline gelen asgari ücret, milyonlarca emekçinin insan onuruna yakışır düzeyde yaşamını idare ettireceği bir tutarda olmalıdır. Oysaki bizdeki asgari ücret, enflasyon nedeniyle 2'nci aydan itibaren eriyen, yönetilemeyen ekonomi yüzünden emekçileri gelir kaybına uğratan bir ücret hâline gelmiştir. Hükûmet her ne kadar "Asgari ücrette stopaj kesintisi yok." dese de fazla mesai veya bordroya ilave edilen her türlü kazanç vergiye tabidir.

Birinci vergi dilimi yüzde 10'a düşürülmelidir; üreten, katma değer yaratan işçilere kölelik ücreti reva görülmeden asgari ücret en az 30 bin TL olmalı, temmuz ayında da yeniden tespit edilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Celal Fırat...

31.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Maraş katliamına ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, yıl 1978, bundan tam kırk altı yıl önce 19-26 Aralık arasında ülkemizin görüp göreceği en büyük vahşetlerden biri yaşandı. Bu katliamda yitirdiğimiz bütün canlarımızı saygı ve hürmetle anıyorum, devirleri daim olsun. Yakın tarihimizin kapkara sayfalarında yer alan barbarlığın adı Maraş Alevi katliamıdır. Öyle bir katliam ki ne unutmak ne kelimelerle anlatmak mümkündür. Eşine "Beni sen öldür, onların eline bırakma." diye yalvaran kadın çığlıklarını nasıl unutacak, nasıl anlatacağız?

Maraş katliamı; sebepleri, sonuçları, failleri bakımından hâlâ tam anlamıyla aydınlatılmamış toplumsal bir yaradır. Başta Aleviler ve tüm demokratik kamuoyu olarak soruyoruz: Maraş katliamının gerçek sorumluları yani katliam emrini verenler ne zaman yargı önüne çıkarılıp hak ettikleri cezalara çarptırılacaktır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Konuralp...

32.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, Maraş katliamına, 19 Aralık 2000'de başlatılan Hayata Dönüş Operasyonlarına ve Yarbay Ali Tatar'a ilişkin açıklaması

OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Maraş katliamı, Alevi yurttaşlarımıza dönük bir insanlık suçudur. Maraş katliamı başta olmak üzere tüm katliamlarla ilgili gerçekler ortaya çıkarılmalı, failler hesap vermeli, cezasızlık sona ermelidir.

Bu duygu ve düşüncelerle, Maraş katliamının 46'ncı yıl dönümünde katliamda hayatını kaybedenleri, 19 Aralık 2000'de başlatılan sözde "hayata dönüş operasyonları"nda hayatını kaybedenleri ve Ergenekon kumpas davalarının mağdurlarından Yarbay Ali Tatar'ı saygıyla anıyorum.

BAŞKAN - Sayın Tuba Köksal...

33.- Kahramanmaraş Milletvekili Tuba Köksal'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Teşekkür ediyorum.

Biraz önce "kahraman" yerine "kahraman değil kan ve revan Maraş" denildi, bunu kınıyorum. Şehrimizin güzel adının kahramanlık ünvanını alması, bu yüce Meclis çatısı altında, Fransız'a ve İngiliz'e sıkılan kurşunla olmuştur; her bir ferdinin düşman işgaline karşı duruşuyla almıştır kahramanlık unvanını.

"Benim katliamım" "senin katliamın" diyenleri kınıyorum. Tarihin en pis ve kesif kokan dönemlerinin bir daha yaşanmaması için, bu yüce Meclis çatısı altında bir daha böyle günlerin olmaması için hep birlikte karşı durmak gerekir ama bir şehri de itham etmemek gerekir hele ki bu şehir 13 bin evladını toprağa vermiş bir deprem şehri ise.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Talat Dinçer...

34.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, sosyal medya platformlarında şans oyunlarıyla ilgili paylaşımlara ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Son yıllarda sosyal medyanın, yaş sınırı olmadan, gençler arasında hızla yayılan şans oyunları ve bahis gibi riskli oyun reklamları çığ gibi artmakta hatta popüler sanatçılar bu konuda öncü olup reklamlar vermektedir. Özellikle sosyal medya platformlarında şans oyunlarının kolayca erişilebilir hâle gelmesi ve bu tür içeriklerin yaygınlaşması gençlerin bu bataklığa sürüklenmesine neden olmaktadır. Gençler, sosyal medya fenomenlerinin veya arkadaş çevrelerinin paylaştığı şans oyunlarıyla ilgili içeriklere ilgi gösteriyor ve bu, onların daha fazla bahis ve kumar oyunlarına başlamasına yol açıyor. Sosyal medya platformlarında şans oyunlarıyla ilgili paylaşımlar genellikle eğlenceli ve cazip bir şekilde sunuluyor. Buralarda büyük bir kazanç elde ettiklerini veya şans oyunlarını kolay bir şekilde kazandıklarını belirten paylaşımlarla gençlerin beyinleri yıkanıp etkilenmeye çalışılıyor. Sonuç olarak, sosyal medya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gülcan Kış...

35.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin'de Toptancı Hal Kompleksindeki iş yerlerine ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Seçim bölgem Mersin'de Büyükşehir Belediyemizin yetkisindeki Toptancı Hal Kompleksinde Hal Kayıt Sistemi'ne kayıtlı 790 iş yerinin 786'sı 2010 yılında satılmış ve sahiplerince işletilmiştir. Bazı işletmeciler meslek bırakma ve sağlık sorunları gibi nedenlerle iş yerlerini kiraya vermek istemektedirler ancak 5797 sayılı Kanun'un 11'inci maddesi kiralama işlemlerine izin vermemektedir. Bu durum, birçok iş yerinin boş kalmasına; yaş sebze ve meyve ticaretinin hal dışında kayıt dışı yapılmasına neden olmaktadır. Bu da hem Belediyemizin hem de ülkemizin ekonomisine gelir kaybı yaratmakta ve kayıt dışı ekonomiye zemin hazırlamaktadır.

Bireysel mağduriyetleri gidermek, kayıtlı bir yapı oluşturmak adına dükkân sahiplerinin iş yerlerini satmadan faaliyetlerini sürdürebilmeleri veya ortaklık yapılarıyla ticaretlerine devam edebilmeleri için ilgili yönetmelik maddelerinde bir düzenleme yapılmasını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Reşat Karagöz...

36.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya esnafının sorunlarına ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Amasya'nın cefakâr esnafı; düşmeyen enflasyon ateşi, artan kiralar, kira seviyesine çıkan faturalar ve baş edilemeyen vergiler nedeniyle kepenk kapatma noktasına geldi. Hiçbir kısıtlama ve düzenleme getirilmeyen zincir marketler, yerel esnafı bitirmek için özel çaba sarf ederken Hükûmet bu marketlere ne ürün kısıtlaması ne de esnafları koruyacak bir düzenleme getirmemekte ısrar ediyor. Amasya'nın esnafı sokaklarında, çarşılarında, dükkânlarında direniyor ama ne yazık ki saraya tamah eden, çarşıdan pazardan, sokaktan kopan AKP, esnafın sorununu görmüyor.

Esnaflarımızı rahatlatmak için derhâl hazine destekli kredilerin üst limitlerini artırın, geri ödeme sürelerini beş yıla çıkarın, faizleri esnafların kredi kullanabileceği seviyelere düşürün ve büyük sermayedarlara verdiğiniz teşvikleri esnafımıza çok görmeyin.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak her gün yeni umutlarla kepenk açan esnafımızın yanında olmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Ömer Fethi Gürer...

37.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, emeklilikte adalete takılanların hak taleplerine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili düzenleme yapılırken kademeli emeklilik eksik kalmıştır. Bu nedenle, bir günle emekliliği on yedi yıl ötelenen ve büyük hak kaybına uğrayanlar vardır. Haksızlığa uğrayanlar için kademeli emeklilik bir an önce düzenlenmelidir. Emeklilikte adalet arayanların öncülüğünde emek ve alın teri sahipleri 22 Aralık Pazar günü İstanbul Bakırköy Meydanı'nda saat 14.00'te bir kez daha haklı mücadelelerini kamuoyuna duyuracaklardır. İnsanca yaşam için emeklilikte adalete takılanların hak taleplerini iktidar duymalı, sorunlarını çözmelidir. Emekli olmak da emekli yaşamak da Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarları zamanında zorlaştırıldı. Hak kayıplarına karşı verilen mücadeleye de seslerini duyurmak için verdikleri mücadeleye de destek sağlanmalıdır.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Cumhur Uzun...

38.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, avukatların CMK ücret tarifesiyle ilgili isteklerine ilişkin açıklaması

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Bütçe görüşmeleri yapmakta olduğumuz bugünlerde, avukatlar, angarya hâline gelmiş durumda bulunan CMK ücret tarifesinin değiştirilmesi için başlattıkları imza kampanyasıyla seslerini duyurmaya çalışıyorlar. 1 ya da 2 öğün yemek parası hâline gelmiş olan ücret karşılığında iki hatta bazen üç yıl süren bir davaya bakmak zorunda kalan avukatlar, Hazineden ödenen CMK ücretlerinin avukatlık asgari ücret tarifesiyle eşitlenerek uygulanmasını, esasen bir kamu hizmeti olan bu hizmetten KDV alınmamasını ve hizmet bedellerinin gecikmeksizin ödenmesini istiyorlar.

Avukatların bu haklı taleplerini destekliyor, halkımıza verilen hizmet kalitesinin artırılması için bu taleplere bütçeden kaynak ayrılmasını meslektaşlarım adına talep ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Bilal Bilici...

39.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Suriye'ye ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Evet, Suriye hususuna dikkatinizi çekmek istiyorum. Suriye, hem komşumuz olması nedeniyle hem de coğrafi ve tarihsel konumuyla önemli bir ülkedir. Suriye'nin yeni bir cehennem çukuru olmaması da önemlidir. Farklı etnik ve dinî grupları içinde barındıran Suriye önemli bir ülke sonuçta. Arap Baharı'yla yanlış, ideolojik ve bir nevi Neoosmanlıcı tutum, ülkemizi komşu ülkelerle ve Körfez Arap ülkeleriyle sıkıntıya sokmuştur. Suriye bizim için bir nevi Pakistan'ın Afganistan'ı, Etiyopya'nın Somali'si olmamalıdır diyorum.

BAŞKAN - Sayın Aylin Yaman...

40.- Ankara Milletvekili Aylin Yaman'ın, sağlık meslek mensupları ile sağlık hizmetlerinde görev alan meslek mensuplarına ilişkin açıklaması

AYLİN YAMAN (Ankara) - Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek'e sormak istiyorum. 40 sağlık meslek mensubu ve sağlık hizmetlerinde görev alan 14 meslek mensubu atanmak için evde bekliyor. Bağlı oldukları Sağlık Bakanlığı ve Aile Bakanlığına sorduğumuzda talep yapıldığı fakat Hazine Bakanlığının talepleri onaylamadığı söyleniyor. Sormak istiyorum: Sağlık çalışanları tasarruf tedbirleri gereği bilinçli olarak mı atanmıyor? Sahadaki sıkıntı görülmüyor mu?

Merkezî Hekim Randevu Sistemi'ndeki tıkanıklıkların, acil servislerdeki ve yoğun bakımlardaki yığılımların, aile sağlığı merkezlerinde yaşanan yoğunlukların bir nedeni de sayıları yetersiz olan, atamaları yapılmayan sağlık çalışanlarıdır. Bu meslek grupları için doğru planlama neden yapılmıyor? İhtiyaç olmasına rağmen istihdamı sağlanmayan bu gençlerimizin ve ailelerinin dayanma gücü artık kalmamıştır.

BAŞKAN - Sayın İsmail Güneş...

41.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 16 Aralıkta Uşak'ta çıkan yangına ve Uşak Belediyesi İtfaiye Müdürüne ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 16 Aralık 2024 tarihinde saat 17.36'da Uşak merkez, Fatih Mahallesi, Kardelen Sokak, Petek 87 Sitesi A Blok'ta binanın çatı katında yangın çıkmış, Uşak Belediyesi itfaiyesine ihbarda bulunulmuş, gelen itfaiye aracının merdivenlerinin açılamaması yüzünden yangına zamanında müdahale edilememiştir. Yangından etkilenen vatandaşlarımıza geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Liyakat ve ehliyeti dilinden düşürmeyen Cumhuriyet Halk Partisi, Uşak'ta belediyeyi kazanınca on yedi yıl tecrübesi olan, yangın konusunda çok sayıda eğitim almış olan başarılı itfaiye müdürünü görevden aldı. Alabilir ama yerine yangını sadece karşıdan görmüş, hiçbir eğitim almamış zabıta memuruna atadı.

Uşaklı hemşehrilerimizin can ve mal güvenliği ehliyetsiz kişilere emanet edilemez diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Zabıtayı devlet atar arkadaş, İçişleri Bakanlığı atar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Almış işte görevden.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Alamaz arkadaş, kanunen alamaz görevden.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Almış, almış.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - O zaman mevzuatı bilmiyor.

BAŞKAN - Sayın Müzeyyen Şevkin...

42.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Karataş ve Yumurtalık ilçelerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

26 bin nüfuslu Adana Karataş ile 19 bin nüfuslu Yumurtalık, bakir deniz sahillerine sahip ancak yirmi iki yıldır AKP tarafından turizm yatırımı hiç yapılmamış ilçelerimizdir.

Yine, spor yatırımları yapılmadığı için ne çocuklarımız orada spor yapabilmektedir ne de yerli ve yabancı sporcular tarafından kamp yeri olarak kullanılacak, hem ülke turizmine hem de Adana turizmine katkı sunacak yatırımlar yapılmaktadır.

Yine, turizm teşvik bölgesi ilan edilip sonra vazgeçilen bu bölgede balıkçılık yoğun olarak yapılmaktadır. Burada mutlaka akaryakıtın, mazotun sübvanse edilmesi gerekmektedir. Bölgede balıkçılık OSB ise bir an önce açılıp burada istihdam olanakları yaratılmalıdır; çok önem taşımaktadır bu.

Karataş-Kıbrıs feribot seferleri projesi, hayata geçmesi hâlinde yine hem ülkemiz hem de Adana ekonomisine büyük katkılar sağlayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

43.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Sayın Başkanım, az önce Uşak Milletvekili Sayın İsmail Güneş'in söylediklerine yanıt vermek isterim.

Bakın, 1989'da Uşak Belediyesini kazanmışız, o günden otuz beş yıl sonra tekrar almışız; halk 31 Martta bir cevap vermiş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Soruya cevap versin Başkanım.

ALİ KARAOBA (Uşak) - Ben İsmail Güneş'e asıl şunu sormak istiyorum: Otuz beş yıldır kendi mantalitesi içerisinde yönetilen Uşak'ta, son on yılını AK PARTİ'nin yönettiği Uşak'ta, yangın söndürme aletlerini yenilememiş, itfaiyeleri yenilememiş bir sistem içerisinde Belediye Başkanını suçlamak ne kadar etiktir?

Biz her yerde söylüyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi belediyeleri sosyal belediyecilik yapacak; Cumhuriyet Halk Partisi bunu da en iyi Uşak Belediyesinde yapacak; halk da bunu en iyi şekilde size gösterecektir Sayın Güneş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İtfaiye müdürüne cevap ver, itfaiye müdürüne!

ALİ KARAOBA (Uşak) - Siz, önce, Uşak için verdiğiniz sözleri yapın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İtfaiye müdürüne cevap ver, itfaiye müdürüne!

ALİ KARAOBA (Uşak) - Tamamlamamış olduğunuz çevre yolunu, uçuşa kapalı olan havalimanını...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bir hafta önce araba getirdiniz, reklam ettiniz; arabanın merdivenleri açılmadı ya, arabanın merdivenleri açılmadı; ona cevap ver!

ALİ KARAOBA (Uşak) - ...tamamlamadığınız yüksek hızlı treni, Uşak Devlet Hastanesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Başkanım, ben de cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Bir hafta önce, araba getiriyorsunuz, itfaiye aracı; merdiven açılmıyor ya, merdiven açılmıyor! İtfaiye müdürünün eğitimini açıklasana, eğitimini! İtfaiye müdürünün eğitimini açıkla sen hadi!

ALİ KARAOBA (Uşak) - Konuşup duruyorsun!

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - İtfaiye müdürünün eğitimini açıkla! Zabıta memurundan itfaiye müdürü mü olur?

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 2’nci maddeyi okutuyorum:

Gelir bütçesi

MADDE 2- (1) 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu İle Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 4.881.954.321.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 37.133.891.000 Türk Lirası öz gelir, 329.737.621.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 366.871.512.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 19.102.343.000 Türk Lirası öz gelir, 433.004.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 19.535.347.000 Türk Lirası,

olarak tahmin edilmiştir.

(2) 2023 yılı merkezi yönetim kesin hesap gelir cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 5.111.008.123.221,61 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 85.134.739.227,08 Türk Lirası öz gelir, 476.183.161.171,85 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 561.317.900.398,93 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 25.173.566.254,03 Türk Lirası öz gelir, 527.595.000 Türk Lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 25.701.161.254,03 Türk Lirası,

olarak gerçekleşmiştir.

(3) 2023 yılı merkezi yönetim net bütçe geliri 5.207.566.065.320,65 Türk Lirasıdır.

BAŞKAN - Madde üzerine ilk söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'ye aittir.

Buyurun Sayın Bilici. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yoksulluk sınırının 70 bin liraya, açlık sınırının 25 bin liraya dayandığı ülkemizde bütçeyi görüşüyoruz. Rakamlar havada uçuşuyor ama maalesef "Milleti daha fazla fakirleştirmeden enflasyonu düşüremeyiz." mantığı devam ediyor. TÜRK-İŞ Başkanı Sayın Atalay ne güzel söyledi değil mi? Hani maaş zamları düşük olursa enflasyon da düşerdi ya, dedi ki: "Bir yıldır asgari ücrete zam gelmiyor ama fiyatlar artmaya devam ediyor." Demek ki neymiş? Bu kemikleşmiş enflasyonun gerçek sebebi millete kan kusturmak değilmiş. Mevcut sistemi devam ettirmenin adını "enflasyonla mücadele" koydular. Bir ara faizi düşürerek enflasyonu düşüreceğini savunanların şimdiki mottosu bu: "Enflasyonu düşürmek için toplumun alım gücünü daha da düşürmeli, milleti daha da fakirleştirmeliyiz." Arkadaşlar, slogan bu. Gıda enflasyonu yüzde 60'larda, devletin değerleme oranı yüzde 44'lerde, vergiler, kira artışları, çarşı pazar yangın yeri ama millete verilecek zamların bu rakamlara ulaşması enflasyonu azdırmak anlamına gelmiyormuş. Pes doğrusu! Mademki koca devlet yönetiminiz altında, o hâlde kamu harcamalarında kılı kırk yarın önce; görün bakın, siz itibardan biraz tasarruf etseniz memleket nasıl kaynağa boğulacak. Karikatür hâline getirdiğiniz tasarruf tedbirlerini doğru planlayın, ciddiyetle uygulayın.

"Dede" namıyla bilinen Uruguay Eski Devlet Başkanı Jose Mujica gibi şahsiyetlerin mütevazı hayatına bakmanın tam zamanı. Kullandığı 1970 model vosvosunu, mütevazı evini, fakirlere açtığı başkanlık sarayını gözlerinizin önüne getirin. Böylelikle 83 yaşındayken bile halkının tekrar seçilmesi için gözyaşı döktüğü bir adamın hayatını örnek alın. Çok mu sosyalist buldunuz? O hâlde, tevazuda ve takvada Aliya İzzetbegoviç'e kulak verin mesela; halkı perişan hâldeyken halkının içinde onlar gibi yaşam sürüp bu dünyadan göçüp giden Aliya'ya.

Şu içler acısı hâlimize bakar mısınız arkadaşlar: Ülkede yoksul çocuk sayısı 10 milyona yaklaşmış, 2 milyon çocuk derin yoksulluk içinde yaşıyor ama biz oluşan bataklığın sebeplerini gerekli ölçüde konuşamıyoruz. Bizler, maalesef mülakatları, KHK'lileri, yenidoğan çetelerini, mafyalaşmayı, kayyumları yaşıyor ama bataklığa tanı ve teşhis koymaya yanaşmıyoruz. Bir yanda tutuklama çeteleri, diğer yanda tahliye çeteleri; bir yanda ihale, diğer yanda işe alım çeteleri; bir tarafta mülakat çetesi, diğer yanda sağlık çetesi; maden çetesi, faiz çetesi, sınav çetesi, çevreyi talan çetesi, rant çetesi; çeteler enflasyonu içinde debeleniyoruz. Ülkenin geldiği hâlin farkında mıyız acaba? Bunca hukuksuzluk varken hangi hesap kitap bu gidişata çare olabilir, sorarım size.

Bir tarafta lüks sofralardan paylaşım yapanlar var; diğer tarafta soğanı, patatesi evine sokmakta güçlük çekenler var. Bir tarafta yemek için Avrupa'ya uçanlar var, diğer tarafta ucuza yeşillik almak için pazarın kapanış saatini bekleyenler var. Bir yanda internette muhalif avı var, diğer yanda belediye başkanlarına kayyum var, öte yanda da seçilmiş siyasetçilere yasak getirme gayreti var. Bir yanda yargıda rüşvet, diğer yanda FETÖ borsası, öte yanda da sürekli derinleşen değiştirilen mahkeme heyetleri. Bir yanda sözde tasarruf tedbirleri, diğer yanda kodamanlara teşvikler, aflar; öte yanda da dünya tarihine geçecek sağlık faciasında hemşire, ambulans şoförü yargılama mizansenleri var. Bir yanda suç sisteminin köleleri yargılanırken diğer yanda patronların, bürokratların, tepedekilerin adının dahi geçmemesi; tam da bu düzenin bir özeti. Bir yanda çevre talanı, ağaç katliamı; diğer yanda "En çevreci biziz." propagandaları; bir yanda doldurulan cezaevleri, diğer yanda boşaltmaya matuf infaz sistemi; bir yanda katlanarak artan et ve süt fiyatları, diğer yanda ithalat lobisi; bir yanda asgari ücrete eşitlenen milyonlar, diğer yanda yandaş

ordusu; bir yanda düşüncesinden dolayı cezaevlerine mahkûm edilenler, diğer yanda elini kolunu sallayarak tahliye olan kara para fenomenleri; bir yanda umutları tükendiği için ülkeyi terk etmeyi düşünen doktorlar ve sağlık çalışanları, diğer yanda doktor, hemşire, hastane sahibi kılığında çete kurup organize işlerle cana mala kıyanlar; bir yanda hakkı yenen, emeğinin karşılığını alamayanlar, sistem bozulduğu için memlekete küsenler, diğer yanda "Madem sistem bozuk, madem sistemde boşluk var, biz neden nemalanmayalım?" diye icraata koyulanlar, giydiği bembeyaz önlüğü kirleten, ettiği yeminleri çiğneyen soysuzlar çetesi; bir yanda "Neden sadece biz yargılanıyoruz; hastane sahipleri, doktorlar nerede?" diye soran hemşireler, diğer yanda olan biteni evinde, rahat koltuğunda ayaklarını uzatarak izleyen hastane sahipleri, bürokratlar...

İşte, bu ahval içinde geçenlerde Sayın Hazine ve Maliye Bakanı yine millete sabır telkin etti. Uygulanan yanlış ekonomi politikalarının bedellerine bakar mısınız, heba edilen yılları ve geleceğin sabır terazisini düşündüğümüzde yaklaşık on yıllık bir kayba bedel. Öğrenci, emekli, ücretli, işçi, çiftçi, dar gelirlinin ve gelecek nesillerin yılları çalındı, emeklileri tarumar edildi, umutları bitirildi; tek duydukları söz "sabır". Servetine servet katanların, faiz baronlarının, gri listelere girmemize vesile çetelerin, ülkenin en üst dilimindeki yüzde 20'lik kesimin muhatap olmadığı sözler 65-70 milyonluk bir nüfusun yüreklerini kanatıyor, ciğerlerini parçalıyor, öfkelerini bileyliyor. Yandaş kontenjanından beslenenlerin göstermek zorunda olmadıkları sabrı, 70 milyon göstermek zorunda kalıyor; o da ucu bucağı görünmeyen belirsiz bir gelecek adına. Matrahsız kodamanlar katlanmak zorunda değil ama milyonlar bu pembe sözlere umut bağlamak mecburiyetinde, öyle mi? Ağaç katliamı yapıp yerine tesis, villa, şu bu dikenler, "Maden arıyoruz, acil kamulaştırma lazım. Her geçen gün bize zarar yazıyor." diye ihtirasla yırtınanlar bu sözlerin muhatabı değil ama o ağaçların, arazilerin gerçek sahipleri, geçimini topraktan, çevreden, doğadan kazanan yüz binler, milyonlar bu sözlere çaresizce bel bağlamak zorunda; tam bir Çin işkencesi.

Bir hayli müjde bahşetti topluma Sayın Hazine ve Maliye Bakanımız; bir tarım ülkesi olarak sebzede, meyvede, çarşı pazarda fiyatları tutturamıyoruz ama meğer Maastricht Kriterlerini tutturacakmışız! Kira, faturalar, yangın yerine dönen mutfak bütçesiyle millet iki yakasını bir araya getiremiyor ama devletimiz cari açıkları kapatıyormuş! Milletin kredi kartı borçları arşıâlâya ulaşmış ama meğer devletimiz borç sorununu hallediyormuş, geriye bir tek hayat pahalılığı sorunu kalıyormuş; devede kulak değil mi!

Yapısal reformdan bahis yok; adrese teslim, hakiki tasarruf tedbiri yok; hukuk reformu yok; adalet, yargı reformu yok; gri liste riskleri sürgit devam ediyor, Yolsuzluk Endeksi alarm veriyor; yoksulluk sınırı 70 bine, açlık sınırı 25 bine dayanmış ama makrostrateji ümitvar yoldaymış lakin geriye bir tek hayat pahalılığı, enflasyon kalıyormuş! Peki, bir buçuk senedir henüz gerçekleştiğine şahit olmadığımız o makro başarılar ortaya konarken boynu ezilip beli bükülenlerin hâli de o maliyet hesapları içinde var mı?

Bir an önce yapılması gerekenleri buradan sıralamak istiyorum: İlki, tüm maaşlarda tartışmasız refah payı artışı yapılmalı; ikincisi, köhnemiş toplu sözleşme kültürü yeniden revize edilmeli ve üçüncüsü, mademki devletin kendi yeniden değerleme oranı yüzde 44, o hâlde maaşların tümü bu orana göre artırılmalı. Maaşların yüzde 10-15 arası konuşulması, memura göz hakkı, emekliye fatura dilimi misali yok, kök maaş; yok, toplu sözleşme dilimi; bu kadim köhne hezeyan dönemi artık son bulmalı arkadaşlar. Mesele garip guraba, engelli, emekli, ücretli olunca ince hesap yapılmamalı diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'a aittir.

Buyurun Sayın Akalın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, partili cumhurbaşkanlığı başkanlık sisteminin belki de ülkemize vermiş olduğu en önemli zararlardan biri olan, şimdi anlayamadığımız ancak yıllara sâri olarak karşımıza çıkacak olan beyin göçüyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Maalesef iktidar sıraları yine bomboş, ben de o sebeple -nasıl olsa sözlerimizi de dinlemiyorsunuz- belki görsel aklınızda kalır diye bir görsel paylaşmak istedim.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Bizi saymıyor musunuz?

MEHMET AKALIN (Devamla) - Teşekkür ederim, sağ olun.

Beyin göçü tanım olarak nitelikli eğitim görmüş, düşünen, üreten iş gücünün, yetiştiği ülkeden değerinin verildiği özellikle gelişmiş ülkelere giderek geri dönmemeleri olarak tarif ediliyor. Bir ülkenin en değerli kaynağı insan sermayesidir. Bizim bu sermayemiz, maalesef, yavaş yavaş elden gidiyor. Dünyadaki tüm gelişmiş ülkeler yetişmiş, eğitimli gençleri ülkelerine çekmek için inanılmaz gayretler sarf ederken, çekici, cazip yöntemler geliştirirken maalesef biz ülke olarak itici yöntemler uyguluyoruz.

Değerli milletvekilleri, 2020 yılı itibarıyla Türkiye'de iş gücünü oluşturan bireyler içerisinde yükseköğrenim mezunlarının oranı yüzde 9,4 iken Türkiye'den yurt dışına göç edenler arasındaki yükseköğrenim mezunlarının oranı yüzde 21,4'e ulaşmıştır yani ülkemizin nitelikli insan sayısı giderek azalmaktadır. "İtici sebepler" dedik; başta üniversitelerimizin niteliklerini düşürerek üniversite hocalarımızı kaybediyoruz; bu, itici bir sebeptir. "Giderlerse gitsinler diyoruz." bu, itici bir sebeptir. Üniversite hocalarımızı ekonomik olarak açlığa mahkûm ediyor, sosyal olarak da boğuyoruz; bu, itici bir sebeptir.

Bakın, bir de yapılan araştırmalara göre Türkiye'den yurt dışına giden akademisyenlerin başarı oranlarında yüzde 27'lere varan başarı artışları gözlemlenmiştir. Üniversite sayılarını gereksiz yere artırarak mezun öğrencilerimiz için arz fazlası oluşturup nitelikli öğrencilerimizi yurt dışında iş aramaya zorluyoruz; bu, itici bir sebeptir. Ülkemizde hukuk, adalet ve liyakat sistemimizin bozulmasıyla birlikte nitelikli insan gücümüzü nefes alamaz hâle getiriyoruz; bu, itici bir sebeptir. Yapay zekâ, bilişim, moleküler biyoloji ve genetik gibi alanlarda pırıl pırıl gençler yetiştiriyoruz, onlara iş imkânı sunamıyoruz ve yurt dışında iş aramalarına sebep oluyoruz; bu, itici bir sebeptir. Bu alanlardaki hocalarımız ve mezunlarımız gelişmiş ülkeler tarafından deyim yerindeyse kapışılıyorlar; bunun sebebi sürdürdüğünüz yanlış politikalardır.

Dünya Bankası küresel ölçekli verilerine göre, yükseköğretim görmüş bireyler için göç oranı ilkokul eğitimi almış bireylerin 7,3 katı, ortaokul eğitimi almış bireylerin ise aşağı yukarı 3,5 katıdır yani ülkeden giden nitelikli insan, beyin gücü yıllara sâri birikmiş sermayenin de ülkeden ayrılmasıdır. Bu hâliyle bakıldığında beyin göçü gelişmiş ülkeler için bir kazanım olurken gelişmemiş ülkeler için ciddi bir kayıptır.

Özellikle iktidar sıralarına ve Bakanlara sesleniyorum: Bu kürsüye çıkıp hamaset yapmak bırakılmalı, gerçekle yüzleşilmeli ve bu kötü tabloyu tersine çevirmek için ortak akıl yürütülmelidir.

Bakın, sadece gençler değil, orta yaş üzeri nitelikli insanlar da yurt dışına göç ediyor, veriler alarm veriyor. Göç edilen ülkeler arasında en çok tercihte başta Amerika Birleşik Devletleri, Almanya ve Birleşik Krallık var. Bu da bizlere Türk insanının refah ve gelişmişlik düzeyine olan ihtiyacının giderek arttığını göstermektedir. 2015 yılından 2023 yılına kadar net göç rakamlarında belirgin bir artış yaşanmış, özellikle yüksek vasıflı iş gücü kaybı hızlanmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2023 yılında yükseköğretim mezunlarının beyin göçü oranı yüzde 2'leri geçmiştir. Bu oran, partili Cumhurbaşkanlığı sisteminden önce 2015'te yüzde 1,5 düzeylerindeydi. Bunun neticesinde, ülkemizin geleceğini tehdit eden bir eğilim ortaya çıkıyor. Bu arada, kadın mezunlarımızın beyin göçü oranı yüzde 1,5 iken erkek mezunlarımızın beyin göçü oranı yüzde 2,5'lara ulaşmıştır. Özellikle bilişim ve iletişim

teknoloji alanlarında eğitim almış insanlarımızın yüzde 6,8 gibi yüksek bir oranının yurt dışına göç ettiğini görmekteyiz; mühendislik, imalat ve inşaat alanlarında bu oran yüzde 4,4; doğa bilimleri, matematik ve istatistik alanlarında ise yüzde 3'lere yaklaşmıştır. Moleküler biyoloji ve genetik gibi stratejik öneme sahip üniversite bölümlerinden beyin göçü oranlarının yüzde 18'lerde olması bu alanda yetişen en değerli insan kaynağımızı kaybettiğimizi göstermektedir.

Şimdi, bakın, bir de sanal beyin göçü var, kısaca ondan da bahsetmek istiyorum. Gençler bugün ülkemizin içinde bulunmuş olduğu durumdan dolayı eğitimlerine başlamadan önce, eğitimleri süresince, Türkiye'den ayrılmadan önce yurt dışında çalışma planları yapıyor; yurt dışını inceliyor, yazışıyor ve mezuniyetten sonra yurt dışında yerini hazırlıyor veya hazırlamaya çalışıyor veyahut da Türkiye'de kalmak suretiyle yurt dışındaki işletmeler için çalışıyor. Bu "gizli beyin göçü" olarak adlandırılıyor. Bu gençler bunu neden yapıyorlar? Çünkü artık Türkiye'de gençler ekonomik olarak da sosyal olarak da nefes alamıyor; hukuk, adalet, liyakat sistemi çökmüş bir ülkeden sanal olarak da ilişkisini kesiyor.

Peki, bu duruma nasıl geldik? Bu duruma ekonomik istikrarsızlıkla geldik, liyakatsizlik ve adaletsizlikle geldik, akademik özgürlüklerin kısıtlanmasıyla geldik, yaşam kalitesinin düşmesiyle geldik, gençlerimize önem vermemekle geldik. Bu sorunlar -üzülerek ifade etmeliyim ki- ülkemizin kendi eliyle geleceğini karartmasına sebep olmaktadır. Eğer, acil ve etkili önlemler almazsak Türkiye'nin uluslararası rekabet gücü daha da zayıflayacak, ekonomik ve teknolojik alanda geri kalabilecektir.

Bakın, şimdi, sizlere kısaca Çin'in gelişmesini, teknolojiyi nasıl yakaladığını ve beyinle, bilimle nasıl geliştiğini birlikte bilimsel çalışmalar yaptığım Çinli bir bilim insanının dilinden anlatmak istiyorum. Bakın 1980'li yıllarda Çin'in gayrisafi yurt içi hasılası 300 milyar dolar civarında, kişi başı geliri de 300 dolar civarı; böyle bir ülke. 1980'lerde bir hamle yapıyor ve on binlerce insanını Amerika ve Avrupa'daki gelişmiş ülkelere lisans ve lisansüstü çalışma yapmak üzere gönderiyor ve bu öğrencilerin yaklaşık yüzde 60 veya 70'inin bilim adamı olarak peyderpey ülkeye geri dönmesini sağlıyor. Nasıl? Bu öğrencilere bilim adamı olarak değer veriyor, ekonomik olarak da değerlerini vererek geri dönmelerini sağlıyor. 90'lı ve 2000'li yıllarda bu bilim adamlarıyla sanayisini entegre ediyor yani gelişmiş ülkelerde olduğu gibi zenginliğe dönüşecek AR-GE çalışmalarını başlatıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Aynı zamanda, kendi üniversitelerindeki bilim adamlarını da geliştirmiş oluyor. Yurt dışında kalan yüzde 30-40'lık bilim adamlarıyla da Çin'deki üniversitelerdeki bilim adamlarını entegre ediyor, dolayısıyla gelişmiş ülkelerdeki güncel teknolojileri de takip etmiş oluyor. Değerli milletvekilleri, işte gerçek büyüme, gerçek gelişme, gerçek lider ülke böyle bilimle oluyor; hamasetle, sözle olmuyor.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bu ülke hepimizin, "geleceğimizin teminatı" dediğimiz gençleri kaybetmeyi göze almamalıyız, gençlerimize değer vermeliyiz; ülke nitelikli insanın emeği ve beyin gücüyle büyür, teknoloji böyle büyür.

Geleceğimizi şansa bırakmamalıyız diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'na ait. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) - Sayın Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerine

değerlendirmelerimi paylaşmak üzere Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi, ekranları başında bizleri seyreden, bizleri takip eden büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Geride bıraktığımız son altı yılda hem ulusal hem bölgesel hem de küresel birçok gelişmeyle karşı karşıya kalınmıştır. Bu süreçte bir yandan küresel, ekonomik çalkantılar, diğer yandan bölgesel, siyasi gelişmelerin oluşturduğu ekonomik türbülanslar tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de etkisini göstermiştir. Ne var ki muhatap kaldığı senaryolar bunlarla da sınırlı kalmamış, Türkiye, ekonomisinin teorik kalıplarına aykırı gelişmelerle de mücadele etmek zorunda kalmıştır. Şükürler olsun ki millî birlik ve beraberlik ruhuyla yeniden ayağa kalkan Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlık karakterini pekiştiren adımlarına sadece biz değil bütün dünya şahitlik etmektedir. Tamamen karanlık bir resim çizenlerin ve karamsarlık ekenlerin desteklediği sert ekonomik kuşatmayı yaran ülkemiz, güven verici hamlelerle umut verici bir kulvara gelmeyi başarmıştır. Realpolitik ile ideal olanın arasındaki farkı göremeyenlerin, Türkiye'nin konumu itibarıyla mücadele ettiği sahaları idrak edemeyenlerin, karşılaştığı badireleri atlatma kabiliyetini takdir etme yürekliliği göstermeyenlerin bu süreci anlaması, yaşayanları kavrayabilmesi elbette beklenmeyecektir.

15 Temmuzda -ihanete rağmen- amaçlarına ulaşamayanların kumpaslarına ve felaket tellallığına rağmen, Türkiye'yi hedef alan siyasi kuşatmalara rağmen karşımızdaki tablo açık ve nettir. Karşımızda sadece 2023 yılı itibarıyla satın alma gücü paritesine göre gayrisafi yurt içi hasıla sıralamasında dünyanın en büyük 11'inci, Avrupa'nın ise en büyük 4'üncü ekonomisine sahip bir Türkiye ekonomisi durmaktadır. Karşımızdaki tabloda, 2024 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 2,1 oranında büyüyen, özellikle son yedi aydır enflasyon oranı hissedilir derecede düşen bir Türkiye ekonomisi durmaktadır. Karşımızdaki tabloda, 2024 yılı Ocak-Ekim döneminde geçen yılın aynı dönemine göre ihracatını yüzde 3,2 oranında artırarak 216 milyar 383 milyon dolara ulaştıran, ithalatını ise yüzde 7,2 oranında azaltarak 282,2 milyar dolara düşüren bir Türkiye durmaktadır.

Elbette bugüne kadar ülke ekonomisine birçok sektörde büyük katkılar sunan seçim bölgem İzmir'in 2025 yılında da tarımdan turizme, sanayiden enerjiye, finanstan lojistiğe Ege Bölgesi'nin merkezi olma kabiliyetini geliştireceğine, artan yatırımlara daha fazla ev sahipliği yapacağına olan inancımı da burada ifade etmek isterim. Çünkü İzmir, hizmet sektöründeki kalitesiyle, sanayi sektöründe meydana getirdiği istihdam alanı ve katma değerle, tarımdaki ve turizmdeki potansiyeliyle Türk ve Türkiye Yüzyılı'nda fırsatların şehridir ve bu konumunu da güçlendirmeye kararlıdır.

Elbette geride bırakılan çalkantılı sürecin getirdiği rahatsız edici etkiler tesirini bir şekilde göstermeye devam etmektedir. Ancak, bu, 2025 yılına dair umutlarımızı kaybetmemize sebep değildir, olmayacaktır. Bir kesimin bahsettiği gibi, tarihin en büyük ekonomik krizin yaşandığı tuzağına ne milletimizin ne de Türkiye'de yatırım yapmak isteyen yatırımcıların düşürülmesine müsaade edilecektir. Türkiye ekonomisi güçlüdür. Huzurlu ve güvenilir bir liman arayanlar için coğrafyamızdaki tek adres Türkiye olmaya devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, devlet, adaletli, merhametli ve doğru olursa milletin de müreffeh, huzurlu ve istikrarlı olacağına da şüphe yoktur. O yüzden, sadece ekonomide değil, diğer alanlarda da zirveyi hedefleyen bir anlayışın ürünü olan Türk ve Türkiye Yüzyılı mefkûremiz millî ve insani hedeflerimizin vücut bulmuş hâlidir. "Türkiye asrı" derken gelir dağılımındaki adaletin kalıcı olarak tesis edildiği ve korunduğu bir Türkiye'den bahsettiğimizi, "Türk Yüzyılı" derken adaleti referans alan bir Türk devleti sisteminin teşekkül ettirilmesinden bahsettiğimizi ve "Türkiye Yüzyılı" derken sadece kendi milletini değil

tüm insanlığı huzura ve istikrara kavuşturacak, insani ve millî hasletlerle yoğrulmuş bir saadet yüzünden bahsettiğimizi bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Bu manada, gelecek yüzyıla dair stratejik fırsatlar doğuran Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi, cumhuriyetin kazanımlarını ve Türk milletinin emanetini koruyacak, yükseltecek bir sistem olmasıyla Türk milletinin en önemli kazanımı olarak da karşımızda durmaktadır. Kaldı ki Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin, bağımsızlığı karakteri hâline getirmiş Türk milletinin yetenekleriyle birleştirilmesinin kısa bir süre içinde sınırları aşan bir umudu da beraberinde getirdiği tartışmaya mahal bırakmayacak kadar açık ve nettir.

Çıbanın başı, huzursuzluğun çıkış noktası, kandan, gözyaşından ve terörden beslenen İsrail'i bu coğrafyada merkeze alarak politika geliştirenlere karşı umudun, huzurun, istiklalin ve gelecek tahayyülünün merkezi olan ve hatta dünyanın jeopolitik merkezi olan bir Türkiye'nin yükselişi tartışma götürmez bir gerçektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Kabul edilmesi gereken bir diğer husus ise Osmanlı hinterlandındaki gelişmelere uzak kalmayı tercih eden anlayış artık geride kalmıştır. Gerçekçi ilkelerle kalıcı bir barışı temin ve tescil edecek olan yegâne iradenin Türkiye'de mahfuz bulunduğu artık inkâr edilemeyecektir. Umudumuz odur ki bu gerçek sadece Türk dünyası tarafından değil İslam dünyası tarafından da idrak edilmelidir. Çünkü bugün gösterilecek en küçük bir zafiyet, gelecek nesiller için telafisi imkânsız zararları da beraberinde getirecektir.

Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin ifade buyurdukları gibi, İslam toplumlarının bir ve beraber olması gereken, tek ses, tek nefes hâlinde bulunması mecburiyet arz eden bugünkü insanlık döneminde halkımıza sahip çıkmazsak, hakkımıza sahip çıkmazsak şerefimizi kaybedeceğimiz herkes tarafından bilinmelidir. Dolayısıyla bu mücadele iktidarıyla, muhalefetiyle sürdürülmesi gereken şerefli ve samimi bir mücadeledir ve inşallah, zaferle sonuçlanacağına inandığımız bu mücadelede vazgeçilmez bir yeminle Türk milletinin hizmetinde olan Milliyetçi Hareket Partisi her zaman devletinin ve milletinin yanında olacaktır.

Saygıdeğer milletvekilleri, bütçenin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, bu duygu ve düşüncelerle 2025 yılı bütçesinin hazırlanmasında emeği geçenlere şükranlarımı sunuyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (Devamla) - ...yüce heyetinizi bir kez daha saygıyla selamlıyor, bütçemizin devletimize ve milletimize hayırlar getirmesini diliyorum.

Teşekkür ederim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'a aittir.

Buyurun Sayın Tanhan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de ekranları başında bizleri izleyen tüm yurttaşlarımıza, cezaevindeki arkadaşlarımıza selamlarımı iletiyorum.

Aslında bugün konuşmamın içeriğinde yoktu ama 19 Aralık olması nedeniyle değinmeden geçemem, en azından vicdanımız buna cevaz vermiyor. 19 Aralık'ta Taybet ana Cizre'de katledildi, biliyorsunuz. Oğlunun bir röportajı vardı, hiç değiştirmeden burada okuyacağım: "Annem ilk vurulduğunda haber verdiler, koştuk. Biz daha varmadan amcam gitmek istemiş, onu da vurmuşlar. Gittiğimde amcamı taşıyorlardı komşularımız. 'Annem?' dedim, 'Sokakta kaldı.' dediler. Ben gitmek istedim, tuttular. Ağladım sabaha kadar. Annem sokağın ortasında kaldı öylece. Önce belli belirsiz kıpırdıyordu, sonra saatler geçtikçe

hareketleri azaldı. Kimi aramadık ki? Vekilleri, kaymakamı, valiyi... Öldü, ölmesine de cenazemizi alalım. Annem ne hissetti acaba? Canı çok yandı, yanmıştır. Biz, sevgi nedir hiç dile getirmezdik ama onun bir sarılması vardı, dünyaya değerdi, binlerce söz gelse anlatılmazdı, o sevgiyi anlatamazdı. Annem tamı tamına yedi gün sokakta kaldı. Hiçbirimiz uyuyamadık köpekler gelir, kuşlar konar diye. O orada yattı, biz 150 metre ilerisinde öldük. Bir insan, insana ne kadar acı çektirebilecekse bize yedi günde bunu yaptılar. İnsan çok iyi olamıyor, insan kalamıyor bazen. Yedi gün, benim annem yedi gün kara kış soğuğunda kaldı, en acısı kaç saat yaralı kaldı bilememek. Keşke diyorum hemen ölmüş olsa." (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İşte, bu ülkede gerçekle yüzleşilmesi gereken konuların başında bu geliyor. Bir annenin oğluna bu cümleleri sarf edebilecek bir acı yaşatmışsak bence hepimizin durup düşünmesi gerekiyor.

Kürt sorununu anlamak ve çözümüne dair fikir yürütmek için yapılması gereken zaruri ve öncelikli işlerden biri dönüp tarihe bakmaktır, az önce ifade ettiğim nokta gibi. Jean Jacques Rousseau, tarihi anlayana kendi gözünün görme derecesine göre yol gösteren bir kılavuz olduğunu işaret eder. Tarih dediğimiz bu kılavuz, bir taraftan geçmişteki ittifakları ve bir arada yaşam kültürünü hatırlatmak ve çözümün anahtarını sunabilmeyi sağlayabilir. Oysa diğer taraftan yine aynı tarih, iktidarların inkâr politikalarının kurumsallaştığı bir mekanizmaya dönüşebilir. Resmî ideoloji oluşturmak için resmî tarih oluşturmak, resmî tarih oluşturmak için de toplumun hafızasını kayba uğratmak, toplumsal birliği yani kolektif hafızayı yok etmek gerekiyor, bozulması ve tahrif edilmesi gerekiyor; bugünün egemenlerinin ihtiyaçlarına uygun bir bellek imal edilmesiyle mümkün olabiliyor. Örneğin, Mecliste "Roboski" dediğimizde, "katliam" dediğimizde yapılan itirazlar bunun en açık ve en yakın örneğidir. Ancak, eğer ortak tarihimize sahip çıkabilirsek -yalancıları, tahrifatçıları- tarih bizi mutlaka özgürleştirecektir. Bakın, 1071 yılında Malazgirt'te Kürtler, sundukları askerî destekle Orta Asya'dan gelen Selçuklulara Anadolu'nun kapılarını aralamışlardır. Dönemin önde gelen tarihçileri 4 bin Alparslan askerinin yanında 10 bin Kürt beyi ve askeri olduğunu söylüyor; bu da her 3 askerden 2'sinin Kürt olduğunu ifade ediyor. Kürtler söz konusu dönemin kilit rolünü bütün yalınlığıyla, açıkça yazmışken, yapmışken modern ulus devletinin inşa sürecinde bu kayıtlar yok sayılmış, Kürt kimliği tarihten silinmek istenmiştir.

Bakın, bu noktada resmî tarihle ilgili Fikret Başkaya Hocamızın, referansla, bir parantezini açmak istiyorum. "Resmî tarih, yalan, tahrifat, yok saymaya, adıyla çağırılmamaya dayanan bir tarih versiyonudur. Resmî tarih dediğimiz olgu, hâkim sınıfların bilinmesini istediği tarihtir." Tarihin, geçmişte yaşamış olan iktidar sahiplerinin ihtiyaçları doğrultusunda kurgulanmış versiyonu olduğunu ifade ediyor. Bu gerekçeyle toplumsal bellek yok edilmek isteniyor, toplum hafızası kayba uğratılmak isteniyor. Kürtlüğü inkâr etmek ve kart kurt masalından medet umanların bilinçli cehaletine diyecek hiçbir şeyimiz yok.

19'uncu yüzyılda Tanzimat Dönemi'ne baktığımızda, Kürtlerin merkezî otorite güçlerine karşı, politikalarına karşı özerklikleri ellerinden alınmıştır. Kürt beylerinin direnişleri "asi" olarak yaftalanmış oysa arşiv belgeleri Kürt beylerinin yalnızca özerkliklerini koruma mücadelesini verdiğini ortaya koyuyor. Tarihe objektif olarak bakıldığında ise Kürtlerin bu toprakların asli unsuru olduğunu açıkça görüyoruz. Kürtler, Selçuklular Anadolu'ya geldiğinde burada binlerce yıldır zaten yaşıyorlardı. Kürtlerin 1071'deki tutumu Kurtuluş Savaşı'nda da devam etti. "Tarihin tekerleği hep ileriye ve iyiye doğru gider." demiş Karl Marx ama bu, Türkiye için geçerli değil.

Bu konulardan biri de elbette bu kadim toprakların asli unsuru olan Kürt meselesidir. İktidara sorsak çağ atladığımızı, artık zamanın eskisi gibi olmadığını, değiştiğini söylerler ama hangi çağı atlasak da değişmeyen tek gerçek Kürtlere yönelik imha ve inkâr politikalarıdır. 1923 yılında cumhuriyetin

kurulmasıyla birlikte 21 Anayasası'nda eşit yurttaşlık anlayışı terk edilmiş, 24 Anayasası'yla Kürtlerin hakları tümüyle inkâr edilmiş, ana dili kamusal alandan silinmiş, Kürtlerin yaşadığı bölgenin adı olan "kürdistan" ismini telaffuz etmek yasaklanmıştır, Kürtlere yönelik inkâr politikaları ise sistematik bir hâl almıştır. 24 Anayasası'yla birlikte vatandaşlık tanımı Türklerden oluşan bir ulus anlayışıyla yapılmış ve Kürtlerin anayasal düzende varlığı yok sayılmış, inkâr edilmiştir. Kürt halkına düşman bu yaklaşım, Kürtleri sadece resmî söylemde olacak şekilde, o da yalnızca zararlı cemiyetler olarak tanımlanmıştır. Ders kitaplarında Kürtlere dair verilen tek başlık Kürt Teali Cemiyeti olmuştur ve bu cemiyet sadece bölücülük ve isyanla ilişkilendirilmiştir. 1925'te Şeyh Sait isyanında Kürt kimliği hedef alınmış, Şark Islahat Planı devreye konulmuştur. Bu plan, yalnızca isyanı bastırmak girişimi değil aynı zamanda, Kürtçe konuşmayı yasaklama, yerleşim yerlerinin adlarının değiştirilmesi ve sürgünü içermiştir.

Yine, 1937-1938 yıllarında Dersim katliamıyla Kürt coğrafyasının insansızlaştırılması ve Kürt kültürünün hafızasının yok edilmesi hedeflenmiştir.

Bakın, bugün Seyit Rıza ve Şeyh Sait'in mezar yerleri açıklanmıyor; yıllardır soruyoruz, neden açıklamıyorsunuz? Hiçbir cevap yok ama biz biliyoruz, cevabını ben vereyim: Çünkü o mezarların bir hafıza mekânına dönüşmesini engellemeye çalışıyorsunuz da ondan; işte bunun için açıklamıyorsunuz.

Yine, "Şeyh Sait" adı ve mücadelesi "dengbej"lerin "klam"larında dilden dile dolaşıyor, bugün her yerde bunu duyabilirsiniz, bir vasiyete dönüşmüş bu. Yine, Seyit Rıza'nın darağacına giderken söylediği sözler en büyük vasiyetimizdir ve her anlamda, her yerde bunu ifade edeceğiz. Yani unutturmak istediğiniz şey kolektif hafıza ama bu, bizim hafızamızı daha diri tutuyor. Yani demek istiyoruz ki hakikat yüzleşmeyi gerektiriyor ve dayatıyor. Buna direnen, savaş politikalarından medet umanlar, barış ve demokrasinin birleştirici gücünden korkanlardır. Onurlu bir barışla aydınlık bir geleceği ve demokratik bir cumhuriyeti inşa etmenin umudunu daha da büyütmenin tam da zamanıdır diyoruz.

Değerli milletvekilleri, Kürtlere karşı yüz yıldır sürdürülen inkâr ve imha politikalarının günümüzde de aynı şekilde devam ettiğini görüyoruz. Rojava'da Kürtlerin öncülüğünde kurulan demokratik sisteme yönelik saldırılar bu tarihî inkârın en açık göstergelerinden biri değil midir? Bugün Kürtlerin farklı inanç ve kimliklerle birlikte inşa etmiş olduğu ortak yaşama saldırı, saldırılara göz yumulması bir çelişki ve vahim bir hatadır.

Bakın, bir örnek vereyim: Ben Nusaybin'de yaşıyorum, Mardin Nusaybin'de. Kurtuluş Savaşı'na katılan amcamızın dedesi dönmemiştir Kurtuluş Savaşı'ndan; onun çocukları geçim derdine girince Suriye yani Kamışlı'ya göç etmişlerdir ve Kamışlı'da yaşıyorlar. Binlerce akrabamız şu anda Kamışlı'da. Bugün sizin tecrit etmek istediklerinizin ya da vahşilere yem etmek istediklerinizin aslında ataları, bu ülkenin kurulmasında kanlarını döktüler, mezar yerleri bile belli değil. İşte, bu anlayışla bakmak lazım, bunu unutmamak gerekir. Orada yaşayanlar, bir zamanlar bu ülkenin vatandaşı ve bu ülkenin kurulması için en büyük mücadeleyi verenlerdir. Bunu bir kez daha hafızaya hatırlatmak gerekiyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Tarih kitaplarından "Kürt" adını çıkararak, Kürtleri yok sayarak, iradesine kayyum atayarak, Kürtlerin dilini ve kültürünü inkâr ederek kendi ellerinizle yarattığınız Kürt sorunu bugün çözülmeyi bekleyen en büyük sorun olarak ortada duruyor. Türklere Anadolu'nun kapılarını açan Kürtler, imparatorluğun kurulmasına vesile olan Kürtler, Kurtuluş Savaşı'nda bu ülkenin bağımsızlığı için savaşan Kürtler ne yazık ki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kürtler de vardı yani...

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Pardon...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Devam edin.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - ...kart kurt oldu, bölücü oldu, asi oldu, Türk oldu ama bir türlü Kürt olamadı, eşit vatandaş hiç olamadı.

Bu duygularla hepinizi selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'e aittir. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Aşkın, silkele, silkele!

CHP GRUBU ADINA AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı konuşmamın başında saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün burada yalnızca 2023 yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'ni görüşmek için toplanmış değiliz, bugün aynı zamanda ülkemizin ekonomik kaynaklarının nasıl yönetildiğini, halkın alın teriyle ödenen vergilerin nereye harcandığını ve kamu maliyesinin hangi politikalarla şekillendirildiğini değerlendirmek durumundayız. Türkiye Büyük Millet Meclisi, halkın bütçe hakkını korumak ve kamu kaynaklarının etkin, adil ve şeffaf bir şekilde kullanıldığını denetlemekle yükümlüdür ancak mevcut iktidar döneminde bunun ciddi biçimde zedelendiğine tanık olmaktayız. Gündemimizdeki Kesin Hesap Kanunu Teklifi yalnızca geçmiş yılın muhasebesi değil, aynı zamanda iktidarın halka ve demokrasiye bakış açısının da bir yansımasıdır. Unutulmasın ki demokrasi aynı zamanda hesap vermeyi de gerektirir. Kamu kaynaklarının kullanımına ilişkin denetim ve hesap verebilirlik mekanizmalarının etkisizleştirilmesi halkın bütçe hakkını daha önce hiç olmadığı kadar tehdit etmektedir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle birlikte bütçe süreçleri demokratik denetimden uzaklaştırılmış, halkın iradesi görmezden gelinmiştir. (CHP sıralarından alkışlar) Anayasa'mızın 161'inci maddesi ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu gibi yasal düzenlemeler bütçe süreçlerinin şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri çerçevesinde yürütülmesini zorunlu kılar ancak Sayıştay raporlarının sansürlenmesi ve kamu harcamalarının denetlenememesi bu ilkelerin açıkça ihlal edildiğini göstermektedir. Mevcut sistem kamu harcamalarının denetimini zorlaştırmakta hatta bazı alanlarda bu denetimi imkânsız hâle getirmektedir. Bugün Meclisin halk adına bütçe üzerinde denetim yapma yetkisi neredeyse tamamen ortadan kaldırılmıştır.

Bugün bütçe sunumlarının bağlı cetveller olmadan Meclise getirilmesi gibi usule aykırı uygulamalarla karşı karşıyayız. 2025 yılı bütçe teklifinde eksik sunumlar yapılmış, ekli cetveller ancak günler sonra milletvekillerine ulaştırılmıştır. Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı arasında görev ve yetki paylaşımındaki karmaşa bütçe sürecini daha da işlevsiz hâle getirmiştir. Bu sorunlar yalnızca mevcut bütçe sürecini değil Türkiye'nin uzun vadeli mali sürdürülebilirliğini de tehdit etmektedir.

Teklifin detaylarına baktığımızda kamu kaynaklarının nasıl israf edildiğini, şeffaflık ilkelerinin nasıl çiğnendiğini ve belirli gruplara rant sağlama anlayışının nasıl sistematik hâle getirildiğini hep birlikte görüyoruz. Hazine garantili projeler, geçiş garantili yollar ve köprüler, kamu-özel iş birliği projeleri halkın sırtına büyük maliyetler yüklemektedir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu projelerin gerçek maliyetleri kamuoyundan gizlenmekte, denetim mekanizmaları devre dışı bırakılmaktadır.

Vergi adaleti açısından da tablo çok karanlıktır. Türkiye'de vergi gelirlerinin büyük bir kısmı dolaylı vergilerden oluşmaktadır. Bu durum dar gelirli vatandaşları ağır bir yük altına sokarken büyük sermaye gruplarına sağlanan vergi muafiyetleri ve teşvikler gelir adaletsizliğini daha da derinleştirmektedir. Asgari

ücretle geçinen bir vatandaş gelirine oranla bir holding patronundan daha fazla vergi ödemektedir. Bu adaletsiz düzen hem toplumsal huzuru tehdit etmekte hem de ekonomik eşitsizliği daha da artırmaktadır. Hükûmetin büyük şirketlere sağladığı vergi muafiyetleri ile halktan topladığı vergiler arasındaki uçurum sosyal devlet anlayışının tamamen terk edildiğini göstermektedir.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin yarattığı kurumsal çöküş yalnızca ekonomik alanla da sınırlı değil. Devletin idari yapısındaki plansız değişiklikler, kamu yönetiminde liyakat ilkesinin tamamen ortadan kaldırılması ve denetim mekanizmalarının işlevsiz hâle getirilmesi, toplumsal huzursuzluğu ve ekonomik krizleri tetiklemektedir.

Sayıştayın denetim yetkisinin sınırlandırılması, düzenleyici ve denetleyici kurumların zayıflatılması kamu kaynaklarının kötüye kullanılmasına olanak tanımaktadır. Örneğin, Türkiye Varlık Fonu gibi yapılar kamu kaynaklarının denetimsiz bir şekilde kullanılmasına ne yazık ki zemin hazırlamaktadır. Bu Fon bir paralel bütçe gibi çalışmakta, halkın mal varlığını iktidarın siyasi ve ekonomik çıkarları doğrultusunda yönlendirmektedir.

Cari açık tahminlerindeki uyumsuzluklar ise ayrı bir konu. Orta vadeli programda cari açığın 2027 yılında 22,6 milyar dolar olacağı söyleniyor ama kalkınma planı 2028 yılında "Bu rakamı 2,8 milyar dolara indireceğiz." diyor. Kıymetli arkadaşlar, nasıl olacak bu iş, elimizde sihirli bir değnek mi var? Ekonomimizin mevcut üretim yapısı ve ihracat performansı göz önüne alındığında bu tahminlerin gerçekle alakası olmadığı çok açık.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz'ın açıkladığı verilere göre 2025 yılı bütçesi 14 trilyon 731 milyar lira gider ve 12 trilyon 800 milyar lira gelir öngörüsüyle hazırlanmıştır yani şimdiden bütçede 2 trilyona yakın açık var. Daha yılın başında böylesine devasa bir bütçe açığıyla karşı karşıya olduğumuzu görmek, iktidarın ekonomi politikalarındaki başarısızlığını ve halkın refahını nasıl hiçe saydığını açıkça bizlere göstermektedir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu tablo, plansız ve popülist ekonomi politikalarının bir sonucudur. Halktan toplanan vergiler ne yazık ki adil bir şekilde toplanmıyor ve israf ediliyor. Kaynaklar, halkın ihtiyaçlarına değil, yandaş şirketlere ve rant projelerine aktarılıyor. Daha yıl başlamadan öngörülen bu açık, Hükûmetin bütçe disiplininden tamamen koptuğunu ve kaynak yönetiminde iflas ettiğini göstermektedir. Bu açık, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda da siyasi bir tercihtir. İktidar, halkın mutfağındaki yangını söndürmek yerine, yandaşlara sağlanan garantili ödemeleri artırarak borç ve faiz batağını derinleştirmektedir.

Bugün, faiz ödemeleri, bütçedeki en büyük kalemlerden birine dönüşmüştür. 2025 yılı bütçesi faize hizmet eden bir bütçedir. Halktan toplanan her bir kuruş vergi sağlığa, eğitime değil borcun faizine aktarılmaktadır. İktidar, bütçe açığını kapatmak için daha fazla borçlanmaya gidecek ve bu borcun faizi, yine, aziz halkımızdan çıkacaktır. 2024'ün Ocak-Kasım döneminde 1 trilyon liradan fazla ÖTV toplanmış ve Aralık ayında da bütçe hedeflerinin çok üzerine çıkacaksınız ama kurumlardan alınan vergi ise 800 milyar lirada kalmış. Bir bütçe düşünün ki özel tüketimden alınan vergi, gelirin aslan payını oluşturuyor. Bu, halkın mutfağındaki yangını büyüten bir düzendir, başka bir şey değildir. Hükûmetin sözde dezenflasyon politikası toplumu daha fazla yoksullaştırmaktan öteye gidememektedir. Bugün uygulanan politikalar halkı değil, yalnızca belirli sermaye gruplarını zenginleştiren bir anlayışın ürünüdür. Yapılan yanlışlıkların bedeli dar gelirli vatandaşlarımıza ödetilmektedir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak sürekli vatandaşlarımızla, emek örgütleriyle ve iş insanlarıyla bir araya geliyoruz. Sürekli halkın içindeyiz; çarşıda, pazarda, mahalledeyiz. Nereye gitsek, kiminle konuşsak sorun aynı: Geçim, geçim, geçim. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Ne diyoruz? Geçim olmazsa erken seçim olur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kamu kaynaklarının etkin ve adil bir şekilde kullanılması yalnızca ekonomik bir gereklilik değil, aynı zamanda da demokratik bir zorunluluktur. Vergi sisteminin halkın lehine yeniden düzenlenmesi, dolaylı vergilerin oranının azaltılması ve temel hizmetlere daha fazla kaynak ayrılması için mücadelemizi sürdüreceğiz. Sayıştayın bağımsız denetim yetkisinin güçlendirilmesi, kamu ihale süreçlerinin şeffaf bir şekilde yürütülmesi ve kamu kaynaklarının hesap verebilir bir anlayışla yönetilmesi temel hedeflerimiz arasında yer almaktadır. Bu Meclisin görevi, halkın alın teriyle oluşturulan bütçenin halkın yararına kullanılmasını sağlamaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Genç, tamamlayın lütfen.

AŞKIN GENÇ (Devamla) - Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizler bu bütçeyi reddediyoruz çünkü bu bütçe halkın bütçesi değildir. Biz halkın refahını önceleyen, eğitime, sağlığa ve sosyal yardımlara öncelik veren bir bütçe için çalışıyoruz ve çalışmaya da devam edeceğiz. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Türkiye borçla değil üretimle, yoksullukla değil refahla büyüyen bir ülke olacak diyorum ve bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Selman Özboyacı'ya aittir.

Buyurun Sayın Özboyacı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SELMAN ÖZBOYACI (Konya) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerine grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Saygıdeğer hazırunu, ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı, kaderimizin ve kederimizin bir olduğu gönül coğrafyalarımızdaki bütün kardeşlerimi en kalbî duygularımla selamlıyorum.

Yoğun bir temponun ardından bir bütçe maratonunun daha sonuna yaklaşıyoruz. AK PARTİ olarak kesintisiz 23'üncü kez yaptığımız bütçeyi inşallah yarın oylayacağız. Bir başka deyişle, siyasi istikrarımızın göstergesi ve milletimizin bize duyduğu güvenin somut bir tezahürü olarak 23'üncü kez yaptığımız bütçeyi yarın kabul edeceğiz. Son dönemecine girdiğimiz bu bütçe görüşmelerinde gönül isterdi ki bu sefer farklı bir tabloyla karşılaşalım ve yapıcı bir muhalefet görelim. Maalesef yine göremedik ve göre göre ne gördük? Komisyon görüşmelerine giderken Bakanımızın önünün kesildiğini gördük, hatta Genel Kurul kürsülerinde ofsaytla ilgili ilginç önerilerde bulunulduğunu gördük ve yetmedi, bir kadın milletvekili ağza alınmayacak ifadelerle bir başka kadın milletvekilimize, Sibel Hanım'a hakaretler etti. Aslında ortaya çıkan bu tablo, milletimizin yirmi üç yıldır kesintisiz olarak neden AK PARTİ'ye bütçe yapma yetkisini verdiğini anlamak için yeterlidir.

Değerli milletvekilleri, biz bu çatı altında sadece 85 milyonun bütçesini konuşmuyoruz; güveni, istikrarı ve dünyanın dört bir yanında kalbi Türkiye'yle atan herkesin geleceğini de aslında burada konuşuyoruz. Türkiye'nin Türkiye'den ibaret olmadığını 7 kıtada bütün devletler, bütün liderler, bütün milletler anladı ama bir tek bizim muhalefetimiz maalesef yeterince idrak edemedi. "Ne işimiz var Suriye'de, Libya'da?" diyen, mavi vatana "masal" Somali'deki varlığımıza "hayal" diyenlere inat zaman hiç olmadığı kadar hızlı akıyor. Akıp giden zaman içerisinde ise bu sözleri dile getirenlerin tüm hezeyanlarına bir bir, tek tek cevap aldığı tarihî bir dönemden geçiyoruz.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; siyaset nasip işi, doğru zamanda doğru tarafta olmak da nasip işi. Tabii ki nasibi oluşturan gayret ve cesarettir. Eğer gayret etmezseniz, cesaret göstermezseniz, doğru bildiğinizin arkasında sabırla sebat etmezseniz nasibin durup dururken sizi bulmasını bekleyemezsiniz.

İşte tam da bu çerçevede bizim gayretimizle, cesaretimizle, sebatımızla neler bize nasip olmuş; bir de muhalefetin payına neler düşmüş, kısaca bir hatırlayalım.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kanunları muhalefet mi yapıyor? 19 Aralık bugün, 19 Aralık.

SELMAN ÖZBOYACI (Devamla) - Sednaya Hapishanesindeki gibi zulüm merkezlerinden kaçan insanları turistik seyahat için ülkelerinden ayrılmış gibi göstermek, onları oy hesaplarının bir malzemesi yapmaya çalışmak muhalefete, tüm dünyaya insanlık dersi verip mazlumlara kol kanat germek, oy hesabı yapmadan onlara sahip çıkmak, belki de milyonlarca insanın hayatını kurtarmak Recep Tayyip Erdoğan'a nasip oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Karabağ'da can kardeşlerimiz öz vatanlarını savunurken Ermenistan ağzıyla "Türkiye cihatçıları savaştırıyor." iftirasına destek vermek muhalefete, otuz yıllık işgali sona erdirip kardeşlerimizin yüzünü güldürmek bizlere nasip oldu. Hamas'a "terör örgütü" deyip İsrail ağzıyla konuşmak muhalefete, soykırım altındaki Filistinlilerin haklı davalarına sahip çıkmak, o mazlumların da duasını almak Recep Tayyip Erdoğan'a nasip oldu. Mavi vatana "masal" ve "macera" demek muhalefete, Doğu Akdeniz'de Türkiye'ye çizilmek istenen sınırları kabul etmeyip egemenliğimizi tahkim altına almak da bizlere nasip oldu. Sabık Genel Başkan ile korumalarının yemek paraları üzerinden parti içi iktidar kavgası yürütmek muhalefete, savaşın eşiğine gelen Somali ve Etiyopya'yı hakça çözümlerle barıştırıp bütün dünyaya "Daha adil bir dünya mümkün." dedirtmek Recep Tayyip Erdoğan'a nasip oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) En büyük hedefi olarak 1 litre rakı fiyatını açıklamak muhalefete, Libya'da meşru hükûmeti destekleyip bir asır önceden izlerimiz bulunan Kuzey Afrika'da yeniden varlık göstermek bizlere nasip oldu. Şam rejiminin son saatlerini yaşadığı, eşinin bile Esed'e ulaşamadığı dakikalarda "Esed'le temas kurulmalı." deme öngörüsüzlüğü muhalefete, on üç yıldır bir milim bile sapmadan hak bildiği doğru yolda sapasağlam durup tarih önünde bir kez daha haklı çıkmak Recep Tayyip Erdoğan'a nasip oldu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyaset nasip işi demiştik, tabii bütçe yapmak da o bütçenin kesin hesabını yapmak da bir başka nasip işi. Bu kürsüden çok sözler söylendi, bu söylenen sözlerin bir kısmı tarihin tozlu sayfalarında kaybolup gitti. Kimin sözlerinin tarihe karıştığını, gayretiyle, cesaretiyle, sebatıyla tarihin kimi haklı çıkardığını bir kez daha hatırlatıp konuşmamı sonlandırmak istiyorum. Cumhuriyet tarihimizin belki de en kritik, en önemli seçimlerinden biri olan 2023 seçimleri öncesinde bu kürsüde -olanlar hatırlarlar- "Bu seçimlerde gidiyorsunuz, iktidar olamayacaksınız. Bu son bütçeniz, veda bütçeniz, bir daha bütçe yapamayacaksınız." demek muhalefete, o 2023 seçimlerini kazanmak da o 2023 bütçesini yapmak da onun kesin hesabını yapmak da bugün yine bizlere nasip oldu; elhamdülillah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kısacası her şeyin bir vakti, herkesin bir nasibi vardır ve tarih, menfaat gütmeden, sabırla doğru bildiğinin arkasında duranları haklı çıkarmakta oldukça mahirdir.

Bu vesileyle Türkiye'ye ve yürüyüşünü Türkiye'nin yürüyüşüyle aynı gören herkese 2025 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

44.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Konya Milletvekili Selman Özboyacı'nın 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 2'nci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Özboyacı usul itibarıyla sakin ama içerik itibarıyla son derece saldırgan bir konuşma yaptı. İçerisinde asla katılmayacağımız birçok konu var ama birkaç konu var ki

mutlaka buradan ifade etmem gerekiyor. Birincisi, bizim partimiz içerisindeki kimi küçük tartışmalar, yandaş medya tarafından büyütülen kimi söz ve tutumlar bu kürsünün konusu olmamalıdır ve bizim partimizde ne Genel Başkanımız Özgür Özel ne 7'nci Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu arasında anlattıkları gibi bir çekişme asla söz konusu olmamıştır. Cumhuriyet Halk Partisi bir ve bütündür, hayal ettikleri noktaya da asla gelmeyecektir. Onların da bu konuya girme hakları ve hadleri yoktur bir defa, bunu söylemek isterim. .

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Diğer nokta, Recep Tayyip Erdoğan'ın Suriye'de on üç yıl sonra haklı çıktığını söyledi. Bu haklı çıkmak değil. Orada, biz, on üç yılda Türkiye olarak bunun bedelini 4,5 milyon sığınmacı olarak, işimize, aşımıza ortak olan sığınmacılar olarak ve ülkemize o sınırlardan geçen teröristlerle, kaybettiklerimizle, Gar katliamı, başka katliamlar olarak -ağır bedeller- ödedik. Türkiye, maalesef, güvenliğini ve iç barışını -ağır yaralı hâlde- böyle bir noktaya getirmek zorunda kaldı. Dolayısıyla, son noktada, bir İsrail-Amerika planı olarak orada Şam yönetiminin düşmüş olması Tayyip Erdoğan'ın on üç yıllık politikasını temize çekmeyeceği gibi; o, on üç yıllık Suriye politikasının maceracı, ideolojik ve Türkiye'yi gerçekten bir bataklığa sürükleyen politika olduğu da apaçık ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, bunun da mutlaka göz ardı edilmemesi gerekir. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Son söz Sayın Başkan.

Kendisi 2023'e gitti, iyi de yaptı. 2023 seçimlerini sahte montaj videolarla, "Kılıçdaroğlu seçilirse Kandil'le anlaşacak." videolarıyla kazandığınızı unutmayın. Siz, o gün, olmayan şeyleri sahte montaj videolarla Türkiye'nin gündemine getirdiniz, bugün geldiğiniz noktaya bakın; bunun hesabını verin önce. (CHP sıralarından alkışlar)

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz, İstanbul Milletvekili Elif Esen'e aittir.

Buyurun Sayın Esen.

ELİF ESEN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri ve ekranları başından bizleri izleyen kıymetli vatandaşlarımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sene 2021, aylardan Aralık, ekonomide nas dönemi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası piyasalara doğrudan ve dolaylı müdahale ediyor. Bir inat uğruna kaç yüz milyar dolarımızı yaktınız, hâlen tam

olarak bilmiyoruz. O dönem piyasaların ateşi bir türlü düşmüyordu. Devrin Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati reel ekonominin aktörlerini toplayıp "Bize güvenin." mesajı veriyordu; piyasaların ateşi düşmüyordu. Sevilay Yılman'la yaptığı röportajda "Faizleri yükseltmeyeceğiz." dedi; piyasaların ateşi daha da yükseldi. "Dış müdahale yok." dedi, "İçeride manipülatif ve spekülatif işlemler var." dedi, sanırım, aslında "Dış güçler yok, iç güçler var." demeye getirdi; piyasaların ateşi yine düşmedi. Bu sefer "Rezervlerimizi corona salgınında kullandık." dediniz; olmadı, şuursuzca harcadığınız rezervlerle ülkemizi uçuruma doğru sürüklediniz.

Sayın Cumhurbaşkanı, Hazine ve Maliye Bakanı, Merkez Bankası Başkanı ve kamu bankaları yöneticilerini topladı. Döviz ha bire yükselmeye devam ediyordu, çözüm için "rekabetçi kur" dediniz, Sayın Cumhurbaşkanı "Rezervler duruyor." dedi; olmadı. "Rezervlerimizi doğal afetlerde kullandık." dediniz. Evet, 2023 ülkemizin asrın doğal afetini yaşadığı bir yıl oldu ama asıl asrın ekonomik felaketi kur korumalı mevduattı yani ülke hazinesini batırma projesi. Bunların hiçbiri ateşi düşürmeye yetmedi; düşmedi, düşmedi, düşmedi.

Elhak faiz, ayetle sabit olarak, kesin ve kati bir şekilde nas olarak haramdır; inancımız tam. Kastınız hakikaten faizsiz ekonomi ise faizlerin sıfır olması da nası sağlamaz, pozitif faiz de negatif faiz de haramdır. Faizsiz bir düzen için tüm piyasaları resetlemeniz gerekir yani sistemi baştan kurmalısınız. Haram ürünleri üretemezsiniz ya da sizin yasal yapmanızla helal olmazlar. Kumarın bir başka adı bahis oynatamazsınız mesela. Yasal hâle getirdiğiniz bahsi ahlaki ve dinen sorunsuz yapamazsınız. Yasal ya da yasa dışı bahis, bir diğer sanal kumar türleriyle ve diğer sanal kumar türleriyle bir tık kadar hayatımızın içinde ve reklamlarıyla da televizyonlarımızın, evlerimizin içinde. Gençlerin umutlarını, hayatları, aileleri bitiren bir toplumsal sorun sanal kumar türleri, yasal bahis ve biliyor musunuz, ülkemizde bu sene ilk defa kumar bağımlılığı uyuşturucu bağımlılığını geçti oransal olarak.

Genel Başkanımız Sayın Babacan tam bir ay önce Sayın Erdoğan'a yönelik "Eğer menfaatiniz yoksa bu gece 00.00'da bu yasa dışı işlerin fişini çekin. Instagram ve Twitter'ın fişini çeken devlet sanal kumarın da fişini çekebilir." dedi. Eğer bunu engelleyen menfaat ilişkileri yoksa gerçekten neden hâlâ bitirmiyorsunuz?

Saygıdeğer AK PARTİ'li milletvekilleri, işte, Keynes ile Friedman arasına sıkıştırdığınız ışıltılı ekonomi yönetiminizin geldiği nokta; toplumun yaşadığı derin yoksulluk ve bundan kurtuluşu kumarda, bahiste arayan gençlerimiz, vatandaşlarımız. Bunun vebalini omuzlarınızda daha fazla taşımayın ve yasal bahsi bir an evvel yasaklayın, sonlandırın.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ'nin büyük kongresi yaklaşıyor, sanırım birkaç ay içinde de gerçekleştireceksiniz. Sayın Erdoğan sık sık "değişim", "yenilenme", "tazelenme", hatta "öze dönüş" tanımlarını kullanarak 2015'teki yüzde 49,5'tan bugün yüzde 30'ları ancak yakalayabilen partiyi diri tutmaya, motive etmeye çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Esen.

ELİF ESEN (Devamla) - Bu anlamda, uzun yıllar yönetici olarak görev aldığım partinizden eski bir arkadaşınız ve dışarıdaki iç sesiniz olarak küçük bir tespit ve önerimi kabul edin lütfen. "Payitaht Abdülhamid" dizisini hepimiz biliriz, izleyenlerimiz de vardır. Dizinin 1'inci sezon, 7'nci bölümünde bir sahne vardı ve ben o sahneyi izlediğimde çok etkilenmiştim doğrusu. Sahne tam da şöyle: Emanuel Karasu Yıldız Sarayı'nda İzzet Paşa'dan el altından bir vesika yani belge alıyor, akabinde bir kese altın uzatıyor Paşa'ya. Paşa önce reddediyor bu hediyeyi ve Karasu o esnada diyor ki: "Paşa, siz devletlisiniz,

birçok garip gurebaya yardım eder, vakıfları kollar, gözetirsiniz; lütfen, bu altınları onlara hayrediniz.”. İzzet Paşa: “Ha, o manada ise pek tabii.” diyor ve keseyi alıp kasaya kilitliyor. Paşa, altın kesesini kasaya kilitlerken Karasu: “Bu dakikadan itibaren artık siz de bambaşka birisiniz Paşa.” diyor. Çok manidar bir sahneydi, ben de çok etkilenmiştim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ELİF ESEN (Devamla) - İşte, sevgili AK PARTİ’li arkadaşlarım, siz de içinizdeki, devlet yönetimi mekanizmalarındaki bambaşka birilerine dönüşmüş olan arkadaşları söküp atarsanız öze dönüşü yakalayabilirsiniz.

Hazıruna saygılarımı sunuyorum.

Teşekkür ederim.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Başkanım, devamını Bahadır Bey tamamlasın bari, çok merak ettik!

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Çok güzel bir diziydi, dört buçuk yıl çalıştım dediğiniz gibi, çok fayda sağladı ama o Paşa ben değilim!

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar’a aittir.

Buyurun Sayın Şenyaşar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün 19 Aralık. 19 Aralık 2000 tarihinde cezaevlerinde katledilenleri anarak konuşmama başlamak istiyorum.

19 Aralık 2000’de, F tipi cezaevinde sürmekte olan ölüm oruçlarını sona erdirmek amacıyla 20 cezaevinde yapılan Hayata Dönüş Operasyonu’nda 30 devrimci tutsak katledildi, yüzlerce tutsak diri diri yakıldı. Katliam sanıklarına karşı açılan davalar zaman aşımı gerekçesiyle kapatıldı; unutmadık, unutturmayacağız.

Bugün 19 Aralık. 19 Aralık 1978 tarihinde, Maraş’ta Alevilere yönelik yedi gün boyunca gerçekleşmiş katliamı bir kez daha buradan lanetliyoruz. Yitirdiğimiz canların devridaim olsun. Alevilerin eşitlik, yurttaşlık mücadelesini selamlıyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün 19 Aralık. 19 Aralık 2015 tarihinde, Taybet ana sokağa çıkma yasağı günlerinde evinin önünde keskin nişancı silahıyla katledildi; cenazesi yedi gün, yedi gece sokakta kaldı. Taybet anayı saygıyla anıyorum, bu katliamın arkasında duran ve bu zihniyeti savunanları da lanetliyorum.

Türkiye hakikatlerle yüzleşmediği sürece gerçek anlamda demokrasi ve hukuk devletinden bahsedemeyiz. Bugün cezaevinde binlerce tutsak hakikatin bedelini ödüyor. Cezaevlerinde rehin tuttuğunuz seçilmiş yerel yöneticilerimiz var, Eş Genel Başkanlarımız var, parti yöneticilerimiz var; gazeteciler, akademisyenler, sanatçılar var; halkların, işçilerin hakkını savunan avukatlar var; insani koşullarda tedavi olmayı bekleyen hasta tutsaklar var. Selam olsun cezaevinde adalet için barış mücadelesi veren yoldaşlarımıza. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Cezaevleri ağzına kadar suçsuz insanlarla dolmuş taşıyor. Suriye’deki Sednaya Hapishanesinden bahsedenler neden Türkiye’deki cezaevlerinin bu durumunu görmezden geliyor? Biz hayatta yitirdiklerimizin ve cezaevinde rehin tuttuğunuz yoldaşlarımızın bıraktığı yerden devam edenleriz. Bizler, 10 Ekimde Ankara Tren Garı’nda tesadüfen kurtulanlarız. Bizler Roboski’de vurulmuş yerde yatan köylüleriz. Bizler “Beraber savunduk, beraber inşa edeceğiz.” diyen Suruç’ta katlettiğiniz 33 düş yolcusundan geriye kalanlarız. “Nefrete inat, yaşasın hayat!” diye haykıranlarız. Gözleri yollarda her gün bekleyen “Oğlumun kemiklerini arıyorum ve son nefesime kadar Galatasaray Meydanı’na geleceğim.” diyen Cumartesi Anneleriyiz. Beyaz tülbentleriyle Kamışlı sınırında “Çocuklarımız ve askerler ölmesin.”

diyen, nöbet tutan barış anneleriyiz. Bizim kaybettiğimiz canlarımızdan tek farkımız henüz yaşıyor olmamız. Vursanız da öldürseniz de tutuklasanız da hakikatleri haykırmaktan asla vazgeçmeyeceğiz. Pir Sultan'ın dediği gibi bir ölür, bin diriliriz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İnsan hakları evrenseldir. Bu perspektifle hareket edildiği zaman temel değerlere erişebiliriz. Suriye'de devam eden bu çatışmalar son bulmalı. Rojava'da halkların demokratik yaşam alanlarını gelin, hep birlikte savunalım, Rojava'da sömürü, işgal, istila olursa elbette kurtuluş kavgası da olacaktır. Aylardır Cumhur İttifakı kardeşlikten, barıştan söz ediyor ama bu kavramların içini dolduracak gerekli tutum ve davranışları görmüyoruz; her alanda haksızlıklar, hukuksuzluklar artarak devam ediyor. Hukuk herkese farklı işlememelidir. Siz ne kadar milletvekiliyseniz, siyaset yapıp söz kurabiliyorsanız Figen Yüksekdağ, Selahattin Demirtaş, Can Atalay da en az sizin kadar siyasetçidir. Bu kişilerin yeri cezaevi değildir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Belediye seçimlerini kaybediyorsunuz, kayyım yoluyla gasbediyorsunuz; basında iktidarınızı eleştiren haberler çıkıyor, gazetecileri tutukluyorsunuz; sesini yükseltenlere karşı kullandığınız hukuk bir gün sizi de yargılayacak. Hiçbir iktidar sonsuz değildir. Tüm kademelerde liyakate göre değil, iktidarınızı sürdürebilmek üzere hareket ediyorsunuz.

Burada görüşülen bütçe, tutumunuzu yansıtan, sermayeyi koruma, faiz ödeme odaklı bir bütçedir. "Bütçede en büyük pay eğitime ayrılmış." diyorsunuz. Asgari ücretin altında, köle koşullarında çalıştırdığınız ücretli öğretmenlerin kasım ayı ücretlerini "Ödenek yok." gerekçesiyle ödemiyorsunuz. Urfa'da 5 bin ücretli öğretmen mağdur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Şenyaşar.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Burada İYİ Parti ve CHP milletvekilleri bu konuyu gündeme getirdi, Cumhurbaşkanı Yardımcısı ses çıkarmadı, Millî Eğitim Bakanı ses çıkarmadı.

Bütçede öğrencilere bir öğün yemek önerimizi reddettiniz. Bine yakın SMA hastası bebek var. Anne-babaların "Çocuğum yaşasın, yardım edin. Valilik izinli hesaba bağışta bulunun." feryatlarını hiç duymuyor musunuz? Sokaklarda SMA'lı çocukların anne-babaları var. "Çocuğum yaşasın, yardım edin, bağışta bulunun." Bu görüntülere vicdanınız elveriyor mu?

Bu bütçede Audi araba isteyen Diyanete para var ama SMA'lı bebeklerin feryadı için, tedavisi için para yok. Atanmış bakanlar bu kürsüde "Emekliyi, asgari ücretliyi ve çalışanı enflasyona ezdirmedik." şeklinde açıklamalar yaparak halkla açık bir şekilde alay ettiler, sizler de bunları alkışladınız.

Teşekkür ederim. (DEM Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemini başlatacağım.

İlk soru Sayın Mehmet Tahtasız...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Diyanet İşleri Başkanlığı taşra teşkilatında her sene yenilenen ve dokuz aylık sürelerle çalıştırılan fahri Kur'an Kursu öğreticilerinin hiçbir hak ve güvencesi bulunmadığı gibi, bir yıldan az çalıştırılmaları nedeniyle İş Kanunu'ndan doğan haklarını da kullanamıyorlar. Fahri Kur'an kursu öğreticilerine görevde olup olmadığına bakılmaksızın SGK prim baz alınarak kadro hakları verilmelidir, sigortaları otuz güne tamamlanarak emeklilik hakkı sağlanmalıdır.

Yine, kadrosuz usta öğreticiler Millî Eğitim Bakanlığı ve Çalışma Bakanlığı tarafından tanınmıyor. İş güvencesi, özlük hakları ve sosyal güvencesi olmayan, düşük ücretle çalışan usta öğreticilerin görev tanımı yapılmalı, özlük hakları verilmeli, bunlar kadro ya da sözleşmeli statüye geçirilmelidir. Ayrıca, AKP iktidarı ücretli öğretmenleri asgari ücretin altında maaşla çalıştırdığı yetmiyormuş gibi, maaşlarını

dahi ödeyemez noktaya geldi. Geçinemiyorlar, SGK primleri yarım ödeniyor, emekli olamıyorlar; ücretli öğretmenlere kadro yolu açılmalı, tüm özlük hakları verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Ekmen...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Bakan, yaklaşık 14 trilyonu bulan bütçede 1 trilyon 850 milyar lira faize ödenirken sadece 11 milyar 71 milyonluk bir bütçeyle Türk gençliğine nasıl hizmet edeceksiniz? Gençleri spora teşvik ederken özellikle sanal bahis ve kumarla mücadele programınız var mıdır? Sanal bahis ve kumarın illegal olanlarının engellenmemesi bir yana, Millî Piyango sitesine girdiğinizde, Şans Ağacı, Derinlere Yolculuk, Servet Adası, Sualtı Hazineleri gibi 50'den fazla yasal kumar ve bahse karşı gençleri nasıl korumayı düşünüyorsunuz? Bu kumar ve bahislerin, özelleştirmeden sonra hiçbir imtiyaz bedeli alınmadan Demirören ailesine tahsisinin rekabete aykırı ve Türk hazinesini zarara uğratıcı bir işlem olduğunu düşünüyor musunuz?

BAŞKAN - Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Niğde ilinde birden çok köyde tapu kadastroyla ilgili sorunlar vardır. Son olarak, Hacıbeyli köyünde de uydudan yapılan değerlendirme sonucu farklı kişilerin üzerine yazılan arsalardan dolayı köy halkında ciddi bir tedirginlik bulunmaktadır. Tapu ve Kadastronun köylerden gelen bu konudaki şikâyetleri yerinde incelemesi gerekir çünkü süresi içinde itiraz edilmediği gerekçesiyle bu tür başvurular reddedilmektedir ancak köylüler çok gergindir. Kişinin evinin ortasından yol geçtiği ya da kişiye ait evin başkasının üzerine yazıldığı gibi şikâyetler almaktayız. Tapu ve Kadastroyla ilgili bu şikâyetlerin -bölgede yerinde tespit edilerek- çözülmemesi hâlinde sorunlar oluşabilecektir. Aileler bu yönde tedirgindir, gergindir. Yetkilileri bu konuda duyarlı olmaya ve gereğini yapmaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Fırat...

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, Suriye'deki son durum Aleviler için endişe verici boyuta ulaşmıştır. Cihatçı grupların Alevilere yönelik baskıcı tutumundan kaygı duyuyoruz. Alevi halkı bölgeden göç etmeye çalışıyor, Akdeniz kıyısındaki Tartus bölgesinde toplanmaya çalışıyor ancak orada da can güvenlikleri yoktur. Alevilerin en büyük endişesi Selefi ve cihatçı grupların katliam yapma girişimleridir. Bölgeden gelen haberler hiç de iç açıcı değildir. Bu yakın tehdide yönelik Türkiye'de yaşayan Aleviler, Alevi kurumları 22 Aralık Pazar günü Hatay Samandağ'da bir basın açıklaması ve yürüyüş yapacağını kamuoyuna duyurmuştu ancak şimdi aldığımız bir habere göre, Samandağ mülki idaresi bu açıklamaya, yürüyüşe izin vermeyecektir. Biz her türlü orada olacağız. Alevilerin Suriye'deki kaygılarına yönelik barışçıl bir basın toplantısı sizi neden rahatsız ediyor?

BAŞKAN - Sayın Fendoğlu...

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sorum Osman Aşkın Bakanımıza: 6 Şubat depremi sonrasında yapılan yeni yerleşim yerlerimiz Gelinciktepe, İkizce ve Çamurlu deprem TOKİ alanlarına spor komplekslerinin yapılmasını talep ediyoruz.

Yine, amatör spor kulüplerinin deprem sonrası ihtiyaçlarını karşılamak için soyunma odası projesi yıllardır hazır olmasına rağmen yapılmadı. İlimizde amatör spor kulüplerimiz için mutlaka bir spor kompleksinin yapılmasına acil ihtiyaç vardır, bu süre içerisinde de amatör spor kulüplerimizin ulaşım, malzeme ve nakdî yardımlara ihtiyacı vardır. Beydağı TOKİ, Çarmuzu, Tecde, Cemal Gürsel, Karakavak, Çöşnük'ün pilot bölge olmasını ve bu bölgelerde spor alanları oluşturulmasını; Yeşiltepe sentetik sahalarının da yetersiz olan ışıklandırılmasının bir an önce yapılmasını hemşehrilerimiz adına Sayın Bakanımızdan talep ederiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Komisyon...

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sayın Başkan, sorulara Gençlik ve Spor Bakanımız cevap verecektir.

Teşekkürler.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle, Malatya'yla ilgili vekilimizin sorularına cevap vereyim. Tabii, bu hafta sonu Malatya'da olacağım, inşallah ziyarette bulunacağız; daha önce Malatya Büyükşehir Belediye Başkanımızla da görüştük, vekillerimizle de görüştük. Malatya'da çeşitli spor tesislerinin yatırımlarıyla ilgili görüşmelerimiz olacak. Malatya'ya yaklaşık 1,5 milyarlık bir yatırımımız olacak spor tesisleri açısından. Sizin de bahsettiğiniz gibi, yeni kurulan, TOKİ tarafından inşa edilen yerlerde de yine Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla görüşerek, oralarda gençlerimiz için spor tesisleri ve halı sahalar yapmayı planlıyoruz; zaten o konularda görüşmelerimiz var.

Yine, Malatya'da Büyükşehir Belediyemizle beraber bir halk kütüphanesi yapılmıştı, onu birlikte açmıştık ama yine belediyenin içerisine öğrencilerimizin faydalanacağı, yirmi dört saat açık olan ve sosyal etkinliklerin olduğu bir kütüphane daha yapacağız.

Yine, ifade ettiğiniz gibi, tabii, depremde büyük hasar gören illerimizden bir tanesi Malatya. Stadyumun onarımını yaptık, yaklaşık 80 milyon liralık bir yatırımla onarımını yaptık. Diğer hasar gören yerlerimizin de onarımlarını gerçekleştiriyoruz. Yine, Beydağı'nda gençlik kampı inşaatı bitmek üzere. Orduzu'nda yaptığımız tesislerin açılışını yaptık. Malatya Büyükşehir Belediyesinin talebi çerçevesinde de Malatya'mızın çeşitli ilçelerine spor tesisleri yapmak için çalışmalarımızı yürütüyoruz. Dediğim gibi, bu hafta sonu, pazar günü orada olacağız, yaklaşık 1,5 milyarın üzerinde bir yatırımı orada paylaşacağız.

Her şey için teşekkür ediyoruz, Malatya üzerine düşeni yapıyor. Yaraları hep birlikte saracağız, güzel tesisleri Malatya'mızın gençlerine, Malatya'mızın insanlarına tekrar kazandırmaya çalışacağız. Merkezde Fırat Gençlik Merkezi vardı, onu yeniden yapıyoruz. Yine, dezavantajlı mahallelerimizde inşaatlarımız var, orada yarım kalan inşaatlarımız var, onları da tamamlıyoruz ve Malatya'mıza gençlerimizin faydalanacağı, amatörlerimizin faydalanacağı tesisler yapıyoruz. Yine, amatör spor kulüplerine de hem maddi hem de malzeme yardımı için Büyükşehir Belediyemizle görüşüp Valilikle beraber o desteğimizi de kendilerine vereceğiz.

Yine, yasa dışı bahisle mücadeleyle ilgili konuyu ifade ettiler. Tabii, özellikle yasa dışı bahisle mücadele bizim en önemli konularımızdan bir tanesi. Daha önce yüce Parlamentonun yaptığı, Meclisimizin yaptığı değişikliklerle beraber, yasa dışı bahse giden büyük miktardaki paranın bir kısmının legal şekilde vergilendirilmesi gerektiğini ifade ettik ama yine yasa dışı bahisle olan alanı yönetmek için de Sayın Cumhurbaşkan Yardımcımızın Başkanlığında, Adalet Bakanımız, İçişleri Bakanımız, Gençlik ve Spor Bakanımız ve Maliye Bakanımızla beraber çok yoğun bir şekilde çalışıyoruz.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Efendim, sorum yasal bahis içindi, yasal bahis!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Siyasiler var Sayın Bakanım, o işlerin içinde siyasiler var!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - MASAK bu noktada ciddi operasyonlar planlıyor ve biliyorsunuz, her hafta operasyon yapılıyor, daha dün gene gözaltılar vardı. Biz yakinen bu yasa dışı bahsi, yasa dışı kumarı teşvik eden herkesi takip edip gerekli cezalandırmayı sağlıyoruz. Bu, tabii, bizim de önemli bir konumuz; sizin de ifade ettiğiniz gibi, milletvekillerimizin de ifade ettiği gibi, bu yasa dışı bahisle, yasa dışı kumarla ciddi şekilde mücadele ediyoruz çünkü burası terör örgütlerinin beslendiği,

geçmişte çok etkin bir şekilde buralardan kaynak aktardıkları bir alan. Biz yaptığımız düzenlemelerle bunların azaltılmasını, kontrolünü sağlıyoruz. MASAK özellikle bu konuda ciddi çalışma yapıyor, banka ödeme sistemleri üzerinde ciddi çalışmalar yapıyor. Biz Spor Toto olarak yasa dışı bahis sitelerini derhâl BTK'ye, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildiriyoruz, onlar siteleri kapatıyor.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Sayın Bakan, süreyle ilgili problem var! "Yasal bahis" diyor!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Onun dışında, biz de yine, bu konuda gerekli öngörüleri gerçekleştiriyoruz. Merak etmeyin, bu alanda üretilen kara paranın kökünü kazımak için, terör örgütlerinin beslendiği bu alanı kazımak için hep birlikte çalışıyoruz.

Bütçemizle ilgili söylenen hususta "11 milyar" dedi, herhâlde gençlikle ilgili kısmını söyledi. Bizim bütçemiz 232 milyar lira; bunun büyük bir kısmını gençlere harcıyoruz, barınma konusunda harcıyoruz, yurtlarımıza harcıyoruz, yurt yapımına harcıyoruz, tesislere harcıyoruz ve gençlerimize bu hizmeti sağlamaya çalışıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Bizde 950 bin gencimiz kalıyor, sabah kahvatısı başta olmak üzere akşam yemeğini ücretsiz olarak yiyebilirler. Kredi ve burslardan 1,5 milyon öğrencimiz faydalanıyor.

BAŞKAN - Şimdi (B) cetveli genel toplamlarını okutup oylarınıza sunacağım.

(B) cetvelini okutuyorum:

(B) CETVELİ (TL)

GELİRLER	BÜTÇE GELİRİ TAHMİNİ	BÜTÇE GELİRİ	BÜTÇE GELİRLERİNDEN RED VE İADELER	NET BÜTÇE GELİRİ
TOPLAM	4.881.954.321.000,00	5.749.148.387.872,24	638.140.264.650,63	5.111.008.123.221,61

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi kabul edilen (B) cetveliyle birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde (B) cetvelliyle birlikte kabul edilmiştir.

Sayın Koçyiğit, bir söz talebiniz var sanırım.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Asgari Ücret Tespit Komisyonuna ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim, Sayın Başkan.

Evet, Asgari Ücret Tespit Komisyonu toplantı üzerine toplantı yapıyor ama sonuçsuz kalan toplantılar silsilesine dönmüş durumda. Bugün milyonlarca insan Asgari Ücret Tespit Komisyonunun yapacağı toplantı sonuçlarını gözlüyor ama hâlihazırda TÜRK-İŞ'in yaptığı açıklamadan da Komisyonun bir teklif önermediği bilgisini aldık. Şimdi, bu ülkede aslında milyonlarca yurttaşın, emekçinin ücretini oluşturuyor asgari ücret. Bir temel ücret genel ücrete dönmüş durumda. O anlamıyla, nüfusun yüzde 2'sinin, 3'ünün ücretini konuşmuyoruz, çalışan nüfusun yüzde 55'inden fazlası asgari ücretle çalışıyor. Bu anlamıyla da mevcut enflasyon karşısında gerçekten insan onuruna yaraşır bir asgari ücretin tespit edilmesi gerekiyor. Yoksulluk ücretinin en az yarısı olmalı, yılda 3 defa güncellenmeli. Bu anlamıyla, AKP'nin yılda bir defa artırma politikasını da kabul etmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Asgari Ücret Tespit Komisyonunun antidemokratik yapısı değişmeli ve oraya özellikle de sendikaların katılımı daha fazla sağlanmalı. Şu anda 15 kişiden oluşuyor; 5 Hükûmetten, 5 de sermaye grubundan olduğunda aslında orada işçinin hiçbir pazarlık gücünün olmadığını görüyoruz. Özellikle de bugün grevlerin yasaklandığı bir ülkede grev hakkını kullanamayan işçi sınıfının Asgari Ücret Tespit Komisyonunda gerçek anlamda bir pazarlık yapmasını ve alın terinin karşılığını almasını beklememiz çok hayalci bir durum olacaktır. O anlamıyla, bu yapı hızla değiştirmeli, milyonlarca emekçi hak ettiğini almalıdır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.06

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.38

BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUİÇMEZ (Trabzon), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

Denge

MADDE 3- (1) 2023 yılı bütçe giderleri ile bütçe gelirleri arasında, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin 1.388.502.323.588,91 Türk Lirası gider fazlası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin 61.329.203.619,78 Türk Lirası gider fazlası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların 1.607.281.042,37 Türk Lirası gelir fazlası,

gerçekleşmiştir.

(2) 2023 yılı merkezi yönetim net bütçe gider fazlası 1.380.449.547.147,48 Türk lirasıdır.

BAŞKAN - Madde üzerinde ilk söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a aittir.

Buyurun Sayın Çalışkan. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; bugün 2025 yılı bütçesini müzakere etmeye devam ediyoruz.

Burada bütçeyle ilgili pek çok rakam söylendi ama ben bir rakamı bir kez daha tekrar etmek istiyorum; bu rakam, az önce oyladığımız 2023 yılı kesin hesabı. 2023 yılı bütçesinin toplam geliri 4 trilyon 660 milyar, şu anda müzakere etmekte olduğumuz 2025 bütçesinin ise sadece faize ödenecek rakamı 1 trilyon 960 milyar. Henüz önümüzdeki yıl için ne toplanacağını, hangi gelirin elde edileceğini bilmiyoruz ama rakam olarak elimizde geçen yılın verisi var. Buna göre, demek oluyor ki 2023 yılındaki

bütün gelirlerimizin toplamının yüzde 42'sini bu sene sadece faize ödeyeceğiz; bu açıdan da nasıl vahim bir tabloyla karşı karşıya olduğumuz ortada.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarlarının önemli sorunlarının başında gelen şudur; her neyi eleştirmişlerse fazlasıyla aynısını tekrar ettiler. 28 Şubat zulmünden bahsettiler, zulümden, haksızlıktan, ihraçlardan, bahsettiler, aynısını fazlasıyla gördük. Hangi hususta şikâyet etmişlerse tam olarak buna dönüştükleri gayet ortada. Bu açıdan da esas burada söylenmesi gereken husus şu: Bu arkadaşlar söylediklerini yapsalar kahraman olurlardı, yaptıklarını söyleseler de halkın içine çıkamazlardı, maalesef büyük bir trajediyle karşı karşıyayız.

Bakın, geçmişte önemli sorunlardan bir tanesi, değişime örnek olsun diye ifade etmek gerekirse; eskiden eğlence yerlerinden çıkan insanlar banka müdürü yapılırdı, şimdi camiden çıkan adamlar banka müdürü yapılıyor oysa bizim problemimiz banka müdürü koltuğunda kimin oturacağı değil faizsiz bir sistem kurmaktı. Dün olan faizci, kapitalist, ezen, sömüren sistem aynen devam ediyor, sadece kılıf değiştirdi. Bugüne kadar okul müdürlerini bir sendikaya mensup kimseler atardı, şimdi daha başka sendikanın referansıyla insanlar okul müdürü oluyor ama sonuç itibarıyla okul müdürü koltuğunda kimin oturacağı mücadelesinde iseniz, evet, size yakın birileri oturmuş olabilir ama eğitim sistemine, müfredata, içeriğe baktığımız zaman, yirmi yıl önceki nesil ile bugünkü nesli mukayese ettiğimizde çok daha geri durumda olduğumuz ortaya çıkar. Biz bugüne kadar müteahhitlerin yolsuzluklarından şikâyet ederdik, kamu ihalelerinden, bugün de aynısını konuşuyoruz ama değişen bir şey var, dün falanca kitlelerin insanları bu ihalelerle anılıyordu, bugün ihale adamlarının tipleri değişti, sadece isim değişikliği ama içerik maalesef değişmedi. Çok trajik bir örnek: 31 Aralık yılbaşı gecelerinde devlet televizyonu TRT ekranlarından Millî Piyango çekilişi yapılırdı ve şimdi AK PARTİ iktidarı döneminde de aynı Millî Piyango çekilişi yapılıyor ama bir farkla: Eskiden bayanlar mini etekli olarak şans topunu elinde tutardı, bunlar her şeyi İslamileştirdikleri için sözüm ona bayanlara tayt giydirdiler ama kumarda bile hilebazlık yapıyorlar, bir tüpçü meselesi ortada! (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Şu anda son üç dört yıldır Millî Piyango biletlerinin satışında düşüş var. Sebep? Sebebi, orada bir hile yapıldığına insanlar inandığı için. Onun için de hep Ömer'den söz ederler, Hazreti Ömer'den; kurban olsunlar... "Ömer... Ömer..." derler ama yaşantıları Turist Ömer; tam olarak Turist Ömer dönemini maalesef yaşıyoruz. Bugün bu arkadaşların piyasaya her çıktıklarında uzay dünyasından bahsettiklerini görüyoruz; gerçekten de ayakları yere basmadığından, halkın gerçeklerinden, ülke gündeminden kopuk oldukları için aralarında tedavül eden birkaç kelimeyle konuşuyorlar oysa gerçeklerin ne kadar vahim olduğu ortada. "Bizi engellediler, bize yaptırmadılar." "Ezanımızı susturamayacaksınız, bayrağımızı indiremeyeceksiniz." cümleleri çok klişe cümlelerdi, bugünlerde Allah'tan sustular. Ya, bu ülkede bu söylediğimiz değerlerle mücadele eden birisi mi var; yoksa siz bunu istismar ederek kötülükleri bununla mı perdeliyorsunuz? Bu soruyu vicdanlarına sormaları gerekir.

HALUK İPEK (Amasya) - Ayasofya...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Siz Ayasofya'yı da açarsınız, İsrail'e mazot yüklü gemiyi de gönderirsiniz; zaten trajedi de burada. Aynı anda bu iki karakteri nasıl bir şahsiyette barındırıyorlar, biz de tam bunu merak ediyoruz.

Bakın, bu ülkede yirmi üç yıldan beri AK PARTİ iktidarda. Şu çok büyük bir vebaldir ki, bir öz eleştiri vesilesidir ki yirmi üç yıldan beri AK PARTİ'ye rağmen bu Meclisten tek bir yasa çıkmış değil, yirmi üç yıldan beri istediğiniz bütün yasaları çıkardınız. Yine, yirmi üç yıldan beri size rağmen tek bir yasa buradan geçmiş değil. Bu, bir gücünüz ama güç olduğu kadar da vebaliniz. "Bize yaptırmıyorlar." diyeceğiniz

hiçbir şey yok. Bazen yasaları getiriyorsunuz, eğer muhalefet "peki" derse bir saatte yasalaşıyor, muhalefet direnirse on beş gün sürüyor ama ona da direnme gücünüz bazen olmadığı için gecikiyor, geri çekmek durumunda kalıyorsunuz. Mesele, güç itibarıyla "Yapacaktık." diyeceğinize "Yaptık." demenizde hiçbir engel yok ve işte, bütün bunların sonucunda, yirmi üç yılın sonunda bir neslin kaybolduğu bir fetret dönemiyle karşı karşıyayız.

Aynı şekilde bugün borsanın, bankaların, iletişim sektörünün, otoyolların, köprülerin, hastanelerin, dev tesislerin, stratejik kurumların hepsinin ama hepsinin elden çıkarıldığı bir dönemdeyiz. Aslında bunları başka birisi yapsa vatana ihanetle suçlanacak icraatlar yapıldı ama bunu yapan siz olduğunuz için bugün herkes yüzünüze gülümsüyor ama bilesiniz ki bunlar asla makul şeyler değildir.

Bakın, burada sayın bakanlar, iktidar yetkilileri zaman zaman bazı rakamlardan söz ediyordu; elhak söyledikleri rakamlarda doğruluklar var, hani derler ya, rakamlar yalan söylemez ama rakamları herkes söyleyebilir. Burada yirmi iki yıl önce öğrenci bursu TL bazında şu kadardı, bugün bu kadar; işinize gelince yirmi üç yıl öncenin Türk lirası değerini bugünle mukayese ediyorsunuz, işinize gelince de açığı da yüzdeye vuruyorsunuz. İşin özü şu: Bazı şeyleri düzeltebilirsiniz; hasta tedavi olmak üzere doktora gidiyor, kolesterolü var, yüksek; doktor da kolesterolü tedavi ediyor, normal seviyelere getiriyor, getiriyor ama eğer o hastanın bunun sonucunda kalbi iflas ederse, kalp hastası olmuşsa, tansiyonu bozulmuşsa bunun bir anlamı olmaz. Sizin burada bazı rakamları düzeltmiş olmanız gayet tabiidir ama bir tarafı düzeltip başka yeri bozmuşsanız yaptığınızın bir anlamı olmaz; bugün de karşı karşıya kaldığımız manzara tam olarak bu.

Tekrar ifade ediyorum ki bu bütçe sadece faizcileri, sadece birkaç müteahhidi sevindiren, onlara umut aşılayan bir bütçe.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Çalışkan.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bunun dışında, ne asgari ücretliler ne emekliler ne memurlar ne ücretli öğretmenler ne KHK'Iiler ne üreticiler ne sanayiciler; bu memleketteki hiç kimse, hiçbir kitle "Buradan iyi bir bütçe çıkıyor, bu bütçe sonucunda memleketimiz iyi bir gün görecek, kalkınacağız." demiyor; bu, gerçekten çok vahim bir durum. İktidardaki arkadaşlar da kendilerini yok hükmünde sandıklarından söylediğimiz her şeyi Sayın Cumhurbaşkanına hitaben söylediğimizi zannediyorlar oysa biz kendilerinin sorumlulukları kadar sorumluluklarının veballerini hatırlatıyoruz. Sizler buraya iş olsun diye değil görev yapmak üzere geldiniz; bu yapılan her şeyden siz sorumlusunuz, siz vebaldesiniz.

Bu yükü hep birlikte çekeceksiniz diyor, 2025 yılının her yönüyle ülkemize, milletimize, İslam âlemine hayırlar getirmesini diliyor, saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Necmettin Bey, D8'de reisi ayakta karşıladılar, ayakta!

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Gaziantep Milletvekili Mehmet Mustafa Gürban'a aittir.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2023 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi hakkında İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunmaktayım.

Gözlerinden ışık saçan, uyuyup uyanarak ekonominin düzeldiğini göstermek isteyen efsane Bakanın ekonomimize bıraktığı eşsiz eseri kur korumalı mevduatla zenginler daha da zengin oldu, ceremesini vatandaşımız çekti. Ekonomiden anlamayan kadrolarla kötü oluşturulmuş bir plan ve milletimizin kobay

olarak kullanıldığı bir deney olarak kur korumanın bütçeye yükü 1 trilyon 58 milyar lirayı aşmıştır. Aynı dönemde merkezî yönetim bütçesinde yer alan tüm yatırım harcamalarının toplamı da 1,2 trilyon liradır. KKM'nin maliyeti ülkemizin iki yıldaki tüm yatırımlarının harcamalarına eş değerdir. Deprem mağduru vatandaşlarımız hâlâ konut sıkıntısı çekiyor, yeterli sayıda konut yapılmadı, esnafın mağduriyetleri giderilmedi ama 1 trilyon 58 milyar TL zenginin cebine değil de deprem bölgesine aktarılsaydı kaç adet konut, kaç adet okul, kaç adet hastane yapılırdı, esnafa can suyu olup ticareti hareketlenirdi!

Sayın milletvekilleri, KKM nedeniyle Merkez Bankasının 2023 yılındaki zararı 800 milyar lira civarındadır. Vergisini düzenli ödeyen vatandaşlarımız bilsin, oluşan zarardan dolayı Merkez Bankası hazineye aktarması gereken milyarlarca lira vergiyi ödememiştir. Çiftçiye 1 lira desteği çok görürken, yandaş şirketlerin milyarlarca liralık vergileri silinirken, ödenmeyen vergiler, yanlış politika sonucu oluşan devasa bütçe açıklarını vatandaşın sırtına vergi yükü olarak bindiriyorsunuz. Vatandaşlarımız bu yüzden kirasını ödeyemiyor, kredi kartı borçları dağ gibi büyüyor, çocuklarımız yetersiz besleniyor, karı-koca faturaları ödenmediği için kavga ediyor, gençlerimiz evlenemiyor, sevdiklerine kavuşamıyor.

Değerli milletvekilleri, bütçede giderek büyüyen kara delik borçlanma ihtiyacını artırmıştır. 2022 yılı Temmuz ayı itibarıyla 3 trilyon 620 milyar lira olan merkezî yönetim borç stoku 2024 yılı Temmuz ayı itibarıyla 8 trilyon 106 milyar liraya çıkmıştır; borç stoku artışı yüzde 128'dir.

Peki, ya faiz harcamaları? 2024 yılı merkezî yönetim bütçesinde faiz harcamalarının hedefi 2019 yılında gerçekleşen faiz ödemesinin 12,5 katına ulaşmıştır. Vatandaşımızın cebinden çıkan her 100 lira verginin 16 lira 93 kuruşu faize gitmektedir. Vatandaşlarımıza buradan sesleniyorum: Ödediğiniz vergiler artık kamusal hizmetlere ve yatırımlara değil, Hükûmetin yaptığı borçların faizine gitmektedir. Memura, işçiye, emekliye zam yok ama faize çuvalla para ödenmektedir. Millete gelince "Bekle." faizciye, rantçıya gelince "Al sana para." Vatandaşın bekleyecek, sabredecek bir günü dahi kalmamıştır.

Sözün özü, kur korumalı mevduat uygulamasının bütçeye yük getirmeyeceği söylenmesine rağmen ülkemize trilyonlarca liraya mal olmuş, borçlanma ve faiz yükünü katlayarak artırmıştır. Bu politika nedeniyle yıllarımız bütçe açıklarını kapatmak ve faiz borçlarını ödemekle geçecektir. Ekonomi ve mali politikalarımızı gözden geçirerek vatandaşın refahını öncelikli tutan, şeffaf ve öngörülebilir bir yapıya geçmemiz şarttır. Büyük israfların bedelini çocuklarımıza ödetmemek için harekete geçmek zorundayız.

Değerli milletvekilleri, kamu yönetiminde israf, toplumun imtiyazlı kesimleri dışında herkesi fakirleştiren bir durumdur. Kaynakların etkin kullanılamaması öncelikli ihtiyaçların ötelendiği ve halkın refahının gerilediği bir yapıya neden olmaktadır.

Sayın milletvekilleri, Milton Friedman'ın harcama maddesi üzerinden de anlaşılacağı gibi, kim kimin parasını kimin için harcarsa harcama kararında fiyat ve kalite unsurları değişiklik gösterir. Kamuda israfın temelinde de bu sorun yatmaktadır. Sorunun temeli, parası harcanan ile fayda sağlayanların farklı kişiler olmasıdır. Kamu yönetiminde şeffaflığın ve hesap vermenin yeniden sağlanması, liyakatin öncelikli hâle getirilmesi, kamu kaynaklarının halkın ihtiyacına göre kullanılması zorunludur. İsrafın önlenmesi yürütmenin yetkilerinin yeniden dengelenmesi, Meclisin gözetim ve denetim faaliyetlerinin yeniden tesis edilmesiyle mümkün olacaktır.

Günlerdir bütçe görüşmeleri yapıyoruz; tartışmalı kadroların "Böyle olacak." diye önümüze koyduğu sayılar, önceden belirlenmiş sözler, söylediğinin farkında olmayan yetkililer... Kimse kimseyi dinlemiyor, dikkate almıyor, sorulan sorulara Bakanlar doğru düzgün cevap veremiyor, zihinlerinde tuttukları hazır cevapları dikte etmeye çalışıyorlar. Gerçekten kendimize soralım: Daha iyi olmak için ne yaptık, neyi düzelttik, ne için böylesi bir emek verdik? Bu bütçe vatandaşı öncelemiyor, bu bütçe ortak aklın bir eseri

değil. "İşçi, çiftçi, esnaf ve memurun durumları nasıl iyi olabilir?" diye bütçede yer var mı, düşünen var mı? Meclis, Bir Demet Tiyatro gibi. Bu durumu görmezden gelemiyoruz, sizlere soruyoruz: Bu bütçe kimin bütçesi? Bu bütçe vatandaş için neyi vadediyor?

Değerli milletvekilleri, son yıllarda tasarruf genelgeleri, Cumhurbaşkanlığı kararları, televizyonlarda devlet yetkililerinin naraları havalarda uçuşuyor. Dillerden "tasarruf" kelimesi, israfın engelleneceği ifadeleri düşmüyor. Bu ezberlenmiş kelimeleri amiyane tabirle artık yemiyoruz. "Tasarruf" deyince, tasarruf; "israfla mücadele" deyince israfla mücadele olmuyor. Bu işler konuşarak, havalı sözler söyleyerek olmuyor. Bakın, milyarlarca lira bütçe ayırdığınız, tasarrufa tepki olarak hizmetlerini yürüten Diyanet İşleri Başkanımız ne diyor: "Kamuda israf: İsrafın en az önemsenen fakat yansımaları itibarıyla en zararlı olanı kamuda yani devlet işlerinde, kaynaklarında ve mallarında yapılandır. Bu israf türü bazen Müslümanların yönetim işlerini emanet olarak omuzlarına alan devlet yetkilileri eliyle bazen de yönetilen bireyler eliyle yapılmaktadır. Öncelikle, kamu görevlerine layık ve ehil olmayanların getirilmesi bu alandaki israfın ilk adımıdır. Ehliyet ve liyakate göre değil de bir tür yakınlık veya çıkar ortaklığına dayalı görevlendirmeler yapılırsa bunun hem hizmet kalitesini azaltmaya hem kamu kaynaklarının verimsiz harcanmasına hem de gerçek hak sahiplerinin hakkının gasbedilmesine sebep olması gibi istenmeyen sonuçları olacaktır. Bu sonuçların her birinin farklı anlamlarda israf olduğu ortadadır. Kamu yatırımlarının planlanması ve harcamalarının yapılmasında gerçek ihtiyaç ölçütünün göz ardı edilip kısa vadeli, subjektif çıkarların ya da siyasi hesapların belirleyici olmasının da israf kapsamına gireceği bir gerçektir." Diyanet İşleri Başkanlığı size bunu söylüyor ama siz de haklısınız, bu söylemleri önce söyleyenin kendisinin uygulaması lazım; imam yaparsa cemaat ne yapar?

Sayın milletvekilleri, "Ya, bu devlette öyle israflar var ki, öylesine masraflar var ki anam anam!" Bu sözleri bir muhalefet milletvekili değil, başkanlık sisteminin mimarı olduğunu iddia eden rahmetli Burhan Kuzu söyledi. "İsrafın önünü alsak vergi almamıza gerek kalmaz. İsraf konusunda karnemiz kırıktır." Bu sözler bir muhalefet milletvekiline değil, senelerce Başbakan Yardımcılığı yapmış Bülent Arınç'a aittir. "Hâlâ obez bir devlet yönetimine sahibiz. Devletin büyük olması, güçlü olması farklıdır; obez olması, hantal olması, verimsiz olması daha farklıdır. Devletimizi obezlikten kurtarmalıyız." Bu sözleri, devletin kötü yönetildiğini, bazı şeylerin değiştirilmesi gerektiğini, ülkede işlerin rayında olmadığını düşünen biri söylemedi; bu sözler sayın Cumhurbaşkanına aittir. Dolayısıyla küçüğünden büyüğüne, eskisinden yenisine hepinizin, hepimizin ortak olduğu bir nokta var; ülkemizde çok ciddi bir israf var.

Asgari ücretliye zam pazarlığı yapıyorsunuz, memura üç kuruş para verirken eliniz titriyor, faiz lobisine gelince düğünlerde dolar atanlar gibi para saçalıyorsunuz. Daha iki sene önce "faiz lobisi" diye sözde düşman olduğunuz kişileri zengin etmek yerine yüzünüzü vatandaşa çevirin. Bu ülkenin gerçek sahiplerine, bu vatanın kalıcı unsurlarına yüz çevirmeyin, yazık etmeyin. "Mültecilere 40 milyar dolar harcadık, bir 40 milyar daha harcarız." demeyin. Akşam yatağa aç giren çocuklar, geçinemediği için dağılan aileler, faturalarını, kirasını ödeyemediği için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Milletvekili.

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Devamla) - ...canına kıyan babalar, evladının beslenme çantasına dolduramayan anneler, torununa oyuncak alamayan emekliler, hepsinin üzerimizde ahı var.

Sözlerime Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün sözleriyle son veriyorum: "Bilirsiniz ki ekonomisi zayıf bir millet fakirlik ve yoksulluktan kurtulamaz, toplumsal ve siyasal felaketlerden yakasını kurtaramaz. Memleketin yönetimindeki başarısı da ekonomisindeki kazançların derecesiyle orantılı olur. Hiçbir uygar

devlet yoktur ki ordu ve donanmasından evvel ekonomisini düşünmüş olmasın. Memleket ve bağımsızlık savunması için varlığı gerekli olan bütün kuvvetler ve araçlar ekonomik yaşamın açılımı ve gelişmesiyle olacaktır."

Yüce Türk milletini ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz talebi Kocaeli Milletvekili Saffet Sancaklı'ya aittir.

Buyurun Sayın Sancaklı. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SAFFET SANCAKLI (Kocaeli) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım ve bizleri televizyonları başında izleyen büyük Türk milleti; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım ve değerli bürokratlar; sizler de hoş geldiniz.

Hazır Spor Bakanımız buradayken -günlerdir burada sabahlıyoruz- biraz spor muhabbeti yapalım, belki biraz değişiklik olur.

Tabii, Türk sporu ciddi noktalara geldi Türkiye'de. Özellikle bu tesisleşme noktasında dünya çapında tesisleşmemiz, iletişimimiz, ulaşımımız, her şeyimiz var ama baktığımız zaman da yeterince başarıyı elde ettik mi? Maalesef etmedik bazı konularda özellikle, bazı branşlarda. Bunların başında da futbol geliyor arkadaşlar. Futbolda son zamanlarda çok ciddi bir kaos var. Her maçtan sonra yöneticilerin, başkanların demeçleri, sosyal medyadaki saçma sapan konuşmalar, suçlamalar öyle bir kaos hâline geldi ki Türk toplumu mutsuz olmaya başladı. Tabii, futbol, insanları hem mutlu edebilir hem de mutsuz edebilir çünkü Türkiye'de çok önemli futbol.

Ben de esprili bir dille yaklaşayım, Türk futbolunun kentsel dönüşüme ihtiyacı var diyorum. Kentsel dönüşüme ihtiyacı var derken ne demek istiyorum? Şimdi, bir şehir düşünün, sağlam binaları var, çürük binaları var, kentsel dönüşüme giriyor, o çürük binaların altyapısı bozuk, onlar yıkılıyor, yerine yenileri yapılıyor, altyapısı yapılıyor, üstü yapılıyor ve herhangi bir afette de hiçbir şey olmuyor. Şimdi, Türk futbolunun kentsel dönüşüme ihtiyacı var derken... Bu kürsüye geldiğimde aşağı yukarı genelde Türk sporuyla ilgili bazı çözüm önerileri söylüyorum Türk toplumu için, Türk gençliği için. Bugün de Sayın Bakanımı da yakalamışken biraz altyapı konusunu gündeme getirmek istiyorum. Bununla ilgili hem ne durumdayız hem de biraz önerilerde bulunalım.

Şimdi, öncelikle altyapı ne demek? Yani özellikle popüler olduğu için futboldan düşünelim, futbolda altyapı ne demek? Takım sporlarında as takıma yeni oyuncular kazandırmak için gidilen yöntemdir. Alt takımlarda oynayan oyuncular potansiyellerine göre kullanılmak üzere as takıma yükselirler. Altyapıdan yükselen sporcu o takımın kültürüyle büyüdüğü için aidiyet duygusu yüksek olur. Altyapı demek, futbolcu fabrikası demektir. Altyapı demek, kendi sporcusunu yetiştirerek dışa bağımlılığı düşürmek demektir. Bu sebeple altyapı bir spor kulübünün en önemli unsurlarından bir tanesidir.

Sportif altyapıdaki başarısızlığın birçok nedeni vardır ama birinin de sabırsızlık olduğunu ifade etmek istiyorum. Sporcu altyapısına yapılan yatırım ancak sabırla başarılabilecek, hemen sonuç vermesi mümkün olmayan uzun vadeli bir süreçtir. Sabırsızlıkla sağlıklı bir altyapının oluşturulması ve işletilmesi mümkün değildir. Çok güzel bir söz vardır bu futbolla ilgili, bu transferlerle ilgili ve altyapıyla ilgili; şöyle söylüyor: "Transfer bugünü, altyapı geleceği kurtarır." Yani transfer bugünü, altyapı ise geleceği kurtarır diyor. Bu, çok güzel bir sözdür arkadaşlar. Artık tüm kulüplerin altyapı sistemlerini daha etkili ve işler hâle getirmesi, bu alanda uzun vadeli planlamalarla gerekli yatırımları yapması, istikrarlı bir tarama ve eğitim sistemi kurması, nitelikli eğitmenler görevlendirmesi, pilot takım uygulaması gibi tutarlı politikalar geliştirmesi, cesur ve kararlı bir şekilde genç sporculara A takım kadrolarında şans vermesi, yönetimin ve taraftarların

onlara güvenmesi, desteklemesi ve sabır göstermesi gerekir. Günümüzde transfer piyasalarında gündeme gelen büyük maliyetler düşünüldüğünde başka da çare yoktur. Bu yapılabildiği takdirde hem kulüplerimiz hem Türk sporu hem futbolu hem de gençlerimiz kazançlı çıkacaktır. Avrupa'daki en büyük bütçelerine sahip ve istediği futbolcuları transfer edebilecek kulüplerin bile altyapıya son derece önem verdikleri, bu konularda önemli yatırımlar yaptıkları, işler sistemler kurdukları ve altyapıdan gelen birçok futbolcuya A takım kadrolarında yer verdiklerini görüyoruz. Fakat ülkemiz sporunda en önemli sorunlardan birinin de bu alanda olduğunu ve sürekli konuşulmasına rağmen istisnalar dışında işler bir yapı yaklaşımının kulüplerimizde bir türlü oluşturulmadığını belirtmek gerekiyor. Altyapıyı böyle özetliyor uzmanlar.

Şimdi, maçlardan sonra seyrediyoruz, hakemlere saldırıyorlar ya, artık kulüpler şey demeye başladı, yöneticiler, başkanlar: "Ya, bu hakemleri değiştirelim, genç hakemler gelsin, hata yapıyorsa o hakemler hata yapsın ve kendilerini yetiştirsinler." Ben de bu yönetici ve kulüp başkanlarına diyorum ki: Genç oyuncularla ilgili, altyapıdan gelen oyuncularla ilgili aynı hassasiyeti neden göstermiyorsunuz? Bunlar gelsin, bunlar yetişsin, bunlar hata yapsın, hata yaparak öğrensin ve bir müddet sonra da A takımda rahat rahat oynasın.

Şimdi, size biraz veri vermek istiyorum, maalesef, moraliniz bozulacak; yabancı transferi. Şu anda Süper Lig'de 19 tane takım var, her kulübün 14 yabancı alma hakkı var. Şu anda şeye baktım; Süper Lig'de 250 yabancı oyuncu var arkadaşlar, 250 yabancı oyuncu. TFF 1. Ligi'nde takımlarda sekizer yabancı olabiliyor; 20 takım var, 160 da yabancı orada; toplam 410 yabancı oyuncu var Türkiye'de; 410. Peki, bunlara nasıl bir para ödeniyor? Biraz baktım, bu TFF Ligi dediğimiz 1. Lig'de 300-400 bin dolardan başlıyor, 1 milyon dolara kadar para ödeniyor oyunculara. Süper Lig'de de 1 milyon dolardan başlayıp 3, 5, 10 hatta 15 milyon dolara kadar alanlar var. Bunların hepsini bir ortalamaya vurursak, birer milyon dolar dersek, hepsini şöyle bir ortalamaya vurursak -ki aşağı yukarı o paraya denk geliyor- toplamda yılda ödediğimiz para 410 milyon dolar. Bir de bunlara yıllık ortalama 100 milyon dolar da bonservis parası ödesek; biz yılda 510 milyon dolar yabancılara para ödüyoruz arkadaşlar.

FEHMİ ALPAY ÖZALAN (İzmir) - Üç yıllık imza atarsa.

SAFFET SANCAKLI (Devamla) - Üç yıllık imza atarsa çarpı 3.

Yani yılda 510 milyon dolar para harcıyoruz. Peki, yazık değil mi bizim 510 milyon dolarımıza?

Tabii, bunu ben konuşurken hemen şu akla geliyor: "Saffet Sancaklı yabancı düşmanı mı?" Hayır arkadaşlar, yabancı düşmanı değilim ben. Ben de top oynadım, kardeşim de burada, beraber yıllarca top oynadık. Çok yabancı oyuncular geldi, iyi oyuncular geldi, iyi hocalar geldi, onlardan çok şey öğrendik ama Türk futbolu şu anda bir futbolcu mezarlığı. Yaşı belli bir yaşa gelmiş ve son dönemlerinde "Son bir vole vurayım." diye gelen insanların ağırlıkta olduğu bir yerdeyiz; bu da bizi üzüyor.

Ben bir iki örnek vereyim. 1994'tü galiba, ben Galatasaray'da oynuyorum, Barcelona'yı yendiğimizde 3 yabancı vardı. İki sene sonra Fenerbahçe'ye transfer oldum, Manchester'ı yendik Manchester'da, kırk bir sene sonra yenildiler orada; 3 yabancı vardı arkadaşlar. Galatasaray UEFA'yı aldığında 3 veya 4 yabancı, Süper Kupa'yı aldığında 3 veya 4 yabancı vardı. Demek ki buradaki problem bizim alttan oyuncu yetiştirmememiz.

Peki, bu kulüplere diyorsun ki: "Ya, kardeşim, siz niye bu kadar yabancı alıyorsunuz?" İki şey söylüyorlar. Bir tanesi şu: "Avrupa kupalarında başarılı olacağız biz, Avrupa'da başarı elde edeceğiz." İkincisi: "Altyapıdan oyuncu yetişmiyor." Ya, Avrupa'da başarılı oluyor muyuz arkadaşlar? Bilmiyorum; en son Galatasaray yirmi dört yirmi beş sene önce UEFA Kupası'nı aldı. Biz bir daha final oynadık mı bir yerde veya herhangi bir kupa aldık mı? Demek ki bu söylediğiniz tezlerin birincisi gitti. İkincisi:

“Türk oyuncu gelmiyor.” Türk oyuncu neden gelmiyor biliyor musunuz? Altyapıyı kurmadığımız için, oradan oyuncu yetişmediği için. Şimdi, örnek biraz belki saçma ama biz domatesi nasıl yiyoruz? Bir tarla buluyoruz, tohum ekiyoruz, gübre koyuyoruz, suluyoruz, filiz oluyor, bakmaya devam ediyoruz, sonra içinden yeşil bir domates çıkıyor, devam ediyoruz sabırla, sonra kırmızı domates oluyor, alıp yiyoruz. Siz tarlayı almamışsınız, bir şey ekmemişsiniz, bir bakım yapmamışsınız, ondan sonra, yerli futbolcu gelmiyormuş. Arkadaşlar, Türk genci dünyada hiçbir ülkeden daha yeteneksiz değil, bilakis daha yetenekli ama biz onlara fırsat vermezsek olmaz bu.

Sayın Bakanım, onun için, yabancı konusu ve bu Türk gençlerinin oynatılmaması noktasında bir tavsiyem var; kapsamlı bir çalıştay yapılmalı. Bu, kısır döngü oldu çünkü yabancı oyuncular geliyor, buradan oyuncu yetişmiyor, gelen kulüp başkanlarından doğal olarak takımların şampiyon olması isteniyor, iyi transfer yapılması isteniyor ama çözümsüzlüğe gidiyoruz. Bununla ilgili bir çalıştay yapalım ama bu çalıştayı sadece kulüplere ve Türkiye Futbol Federasyonuna bırakmayalım, en başta Spor Bakanlığının, ilgili bakanlıkların müdahil olmasını istiyorum ve eğer kanunla ilgili bir şey çıkacaksa da Türkiye Büyük Millet Meclisinin de içinde olmasını istiyorum.

Şimdi, vaktim kısaldı ama Türk futbolunda şu andaki uygulamayı anlatıyorum size: 2. Lig’de 2002 doğumlu ve daha küçük yaşta 2 arkadaşın ilk 11’de oynaması mecburi; çok güzel bir uygulama. 3. Lig’de de aynı, 2002 doğumlu ve daha küçük yaşta 3 oyuncu ilk 11’de oynuyor. Peki, TFF 1. Lig’de ve Süper Lig’de uygulama ne biliyor musunuz arkadaşlar? 21 kişilik maç kadrosunda bu yaş grubunda 2 oyuncu bulunacak ama onları oynatıyor musunuz? Oynatmıyorsunuz, mecburiyet yok çünkü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Sancaklı.

SAFFET SANCAKLI (Devamla) - Bir de bazen 21 kişilik kadroda 2 oyuncuyu yazıyorlar ya yedek kulübesine, bazen onlardan birini yazmıyorlar, başka bir oyuncu koymaları lazım, onun da para cezası var; e, böyle olursa olmaz. Gelin, o zaman bu uygulamayı Süper Lig’de koyalım, 2 tane oyuncu oynasın ilk 11’de, 2 oyuncu da kulübede, etti 4 oyuncu, bunların 4 de yedeği olacak, toplamda 8 oyuncu. Yani 20 takımlı ligde 160 oyuncu yapar, 160 oyuncu da PTT’de; 320 oyuncu yapar. Oynatın bakalım üç dört sene sonra kaç Türk oyuncu çıkıyor, bakalım bu kadar yabancı alıyor musunuz? Onun için, Sayın Bakanım, bu konuda sizden de biraz yardım istiyoruz.

Sayın Başkanım, daha birçok konu var ama vaktim yok, diğer arkadaşların da hakkını yemeyeyim. Yani işin neticesi şu: Eğer altyapıyı doğru kurmazsak, eğer biz bu altyapıya yönelmezsek Türk futbolunu zerre kadar ileri götüremeyiz; bunun çaresi, altyapı, altyapı, altyapı.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim. (MHP, AK PARTİ, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez’e aittir.

Buyurun Sayın İrmez. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, televizyon ekranlarından bizleri izleyen tüm Türkiye halklarını, emekçileri, emeklileri, asgari ücretlileri ve koğuşundan, tekli hücresinden bizleri izleyen tüm tutsakları saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Bugün 19 Aralık 2024, bundan tam dokuz yıl önce Taybet anne Silopi’de kent ablukasında katledildi; cansız bedeni günlerce sokak ortasında kaldı, bu vahşete dayanamayıp naaşını almak isteyenlere de ateş açıldı, Taybet annenin eşi yaralandı ve akrabası olan Yusuf İnan maalesef kan kaybından yaşamını yitirdi.

Yine, 14 Aralıkta başlayıp 2 Mart tarihinde sonlanan ve yetmiş dokuz gün süren sokağa çıkma yasağında vahşet bodrumlarında yüzlerce kişi diri diri yakıldı. O günlerde Cumhurbaşkanı Erdoğan kaymakamlarına şu sözlerle seslendi: "Mevzuat şöyledir böyledir, yeri geldiği zaman koyun mevzuatı bir tarafa, siz zihinsel inkılabınızı devreye sokun." Aynı şekilde 2006'da Amed için de "Kadın da olsa çocuk da olsa güvenlik güçleri gerekeni yapsın." diye ferman buyuruyordu. Taybet ananın şahsında tüm katledilmişlerimizi saygıyla ve minnetle anıyorum. Amacımız yaşananları hatırlatarak kabuk bağlayan yaraları tekrardan kanatmak değil, onurlu bir yüzleşmenin tesis edilmesini talep edip barışa giden yolun taşlarını döşemektir çünkü barış yaşananları halının altına süpürerek sağlanmaz. Kürsüye her çıktığımızda selam yollayacak çok yer, anılacak çok kişi var. Acaba dünyanın kaç parlamentosunda aynı trajik selamlama seremonisi yaşanıyordur, acaba kaç parlamentoda cezaevlerinde rehin tutulan politikacılar anılıyordur sürekli?

Sayın milletvekilleri, bu bütçe yoksulluğun ve adaletsizliğin bütçesidir. Bu bütçede yurttaş yok, emekçiler yok, gençler, kadınlar, çocuklar yok, bu bütçede Şırnak ve Şırnaklılar da yok.

Parlamentoya ilk geldiğimiz günden itibaren tüm arkadaşlarımızla beraber, tıpkı şimdi kimisi tutsak, kimisi sürgün edilmiş tüm arkadaşlarımız gibi Şırnak'ın sorunlarından bahsettik, çözümün yolunu gösterdik ama iktidarın bir kulağından girdi diğer kulağından çıktı, kafasını her zamanki gibi başka tarafa döndü. Şırnak ve ilçelerinde ulaşım sorunları had safhada, sağlık problemleri var, eğitim problemleri var, özel savaş politikaları devrede. Bakınız, Valiliğin sürekli hâle getirdiği girişe yasak bölgelerde ne hayvancılık ne tarım ne de arıcılık yapılabiliyor. Yurttaşlarımız meraları kullanamıyor, ekim biçim gerçekleştiremiyor. Ekonomik olarak kıskaca alınmış köylülere zorla göçün bir başka modeli uygulanıyor. Amaç ve hedef, 90'larda uygulamaya konulan politikaları bugünlere taşımak, köylüleri bezdirip göçertme politikasını hayata geçirmektir.

Yine, aynı şekilde, Şırnak'ta sağlık sistemi çökmüş durumda. Hastalar şifa bulmak için çevre kentlere gitmek zorunda kalıyor. Şırnak'ta yapılmak istenen 500 yataklı bir devlet hastanesi var; inşaatının çoktan bitmesi gerekirken iki ay içinde 2 defa yangın çıktı. Bir önceki bütçe döneminde Sayın Fahrettin Koca'ya durumu ilettik, bu bütçe döneminde Sayın Memişoğlu'na da ilettik. Muhtemelen hastane inşaatı bitmeyecek ve bir sonraki bütçe döneminde artık kim Sağlık Bakanı olur bilmiyoruz, ona da ileteceğiz. Beytüşşebap Devlet Hastanesi okuldan bozma bir yerde hastalara hizmet veriyor; uzman doktor yok, sağlık personeli yok, ekipman yok. Geçtiğimiz günlerde hamile bir kadına zamanında ve etkin müdahale edilmediği için yaşamını maalesef yitirdi.

Devlet istediğinde petrol için delik deşik edilen Cudi'de, Gabar'da 500 kilometrelik yol yapabiliyor ama Şırnak ve ilçeleri arasındaki yollar bir türlü düzeltilmiyor. Kazalara davetiye çıkaran bu yollarda süruş güvenliği söz konusu değil, Şırnak-Van kara yolu bitirilmiş değil, Cizre-Silopi arası yol çalışması bir arpa boyu yol alabilmiş değil.

Eğitim sorunlarına da değinirsek zaten işin içinden çıkamayız. Yıkım kararı verilen onlarca okul var ama yıkım gerçekleşmiyor ve yerine yeni okullar da yapılmıyor. Soruyorum o vakit: Hastane yapılmıyorsa, okul yapılmıyorsa, yol yapılmıyorsa bu bütçe kime ve neye harcanıyor?

Sayın milletvekilleri, bugün Türkiye'de siyasal anlamda AKP-MHP iktidarı hiçbir olumlu gelişme için umut vadetmiyor, Meclis işlevsizleştirilmiştir. Usul gereği izahat veren, sunum yapan bakanlar, saraydaki bürokratların ellerine tutuşturduklarını gelip burada bizlerin, halkların gözünün içine baka baka anlatmaktadır. Halk iradesini yok sayan kayyum politikası, iktidarın siyasal icraatının ve emellerinin temelini oluşturmuştur. Milyonlarca emekçi KHK'yle kamu kurumlarından ihraç edilmiştir. Allah'ın lütfu

sayılan darbe girişimine dört elle sarılmıştır bu iktidar. Polis şiddeti ve işkencesi gündelik yaşamın bir parçası hâline gelmiştir.

Toplumsal çürüme had safhaya ulaşmıştır. Kadınlar her gün sokak ortasında katledilmektedir. Erkek şiddeti iktidarın cezasızlık politikasıyla devasa boyuta ulaşmıştır. Cinsel saldırı failleri her yerde elini kolunu sallayarak gezmektedir. Kültürel, sanatsal üretim baltalanmıştır. Toplumun nefes alabileceği can damarları tıkanmak istenmiştir.

Değerli Genel Kurul, iktidarın iktisadi politikaları "yanlış ekonomi politikaları" olarak adlandırılamaz çünkü yanlıştan öte bilinçli politikalar uygulanmaktadır. Enflasyon, alım gücünün düşmesi, okula aç giden çocuklar, birbirini boğazlama seviyesine gelen ev sahibi-kiracı ilişkisi, çeteleşmiş sermaye düzeni, bu gelişmelerin hepsi birbiriyle bağlantılı ve birbirini besleyen konulardır. Konuşmamın başında da değinmiştim; bu anlattığım elbette ki umudu kırmak değil asla ama eksiğiyle, fazlasıyla bunları yaşıyoruz ve bunu değiştirmek zorundayız.

Değerli Türkiye halkları, konuşmamın ve süremin sonuna yaklaşırken Türkiye'yi de yakından ilgilendirir hâle gelen Orta Doğu'da yaşanan son gelişmelere de kısaca değinmek istiyorum. 2011'de başlayan Suriye iç savaşının üzerinden tam on üç yılı aşkın bir süre geçti. Savaşın seyri zaman zaman değişiklik gösterse de sonuç olarak Beşşar Esed Suriye'yi terk etti, Baas rejimi çöktü. Kazanan, kaybeden dışında odaklanılması gereken nokta, baskı politikasının ve derinleşmiş iç çelişkilerin nasıl da ülkeleri altüst edebileceğidir. Gelelim Kürt halkına, Rojava'ya ve halklarına. Rojavalı Kürtler ve diğer halklar mücadeleden ve topraklarını savunmaktan geri durmadı ve tarihin öznesi olmayı seçti. Kuzey ve doğu Suriye'de diğer halklarla birlikte yeni yaşamın, kolektif üretimin altyapısını hazırladı. Orta Doğu için yeni bir model yaşama geçirildi. Şimdi ise tüm dünyaya 21'inci yüzyılda devrim umudunu hatırlatan Rojava halkları kırımdan geçirilmek isteniyor. Rojava'daki gelişmeler ile Türkiye'deki yaşanabilecek olan barış süreci birbirine göbekten bağlıdır. Cumhuriyet döneminde yapılmış olan ve etkileri bir yüz yıl süren hataların tekrarlanması önümüzdeki bir yüz yılın daha karanlık geçmesine neden olacaktır. Orta Doğu'da halkların bir arada, eşit ve özgür yaşamın ortadan kaldırılmasına dönük politikalardan vazgeçilmelidir, Kürt düşmanı politikalar toprağın altına gömülmelidir. Bu yaşama geçerse şayet umut o zaman belirleyecektir, kavganın sonu gelecektir. Herkesi bu farkındalıkla düşünmeye, konuşmaya ve pratiğe geçmeye davet ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın İrmez, lütfen tamamlayın.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) - Sayın milletvekilleri, dile getirdiğimiz gelişmeler, içinden geçtiğimiz süreç, iktidarın ideolojik ve politik tutumu, yapılan sunumlar bütçenin nasıl harcanacağını, geçmiş tercihlerin tekrar edeceğini gösterse de halkın taleplerini dile getirmekten, savaş ekonomisine "Dur!" demekten vazgeçmeyeceğiz. Yoksulluğun ve adaletsizliğin bütçesine karşı ekmek, adalet ve barış bütçesi istemekten geri durmayacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Artvin Milletvekili Sayın Uğur Bayraktutan'a aittir.

Buyurun Sayın Bayraktutan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz günlerde Karadeniz'de dramatik bir olay meydana geldi. Diyeceksiniz ki bunun bütçeyle ne alakası var? Karadenizli bir Bakanın da burada olması sevindirici bizim açımızdan. Bakın, değerli arkadaşlarım, 4 can Giresun Bulancak'tan sabaha karşı çıkıyorlar, ucuz telefon alabilmek için kalkıyorlar, Batum'a yolculuk yapıyorlar. Kader öyle ki Arhavi'de, Kıyıcık'da tünel çıkışında 100 bin ton toprağın altında kalıyorlar. Değerli arkadaşlarım, böyle bir şey olamaz yani. Bakın, şu heyelanı görüyorsunuz yani devasa bir heyelan. Bu kader mi, cinayet mi? (CHP sıralarından "Cinayet!" sesleri)

Şimdi, bu olayın iki tane boyutu var, bunun iki boyutuna da bakacağız. Bunlardan bir tanesi Karadeniz Sahil Yolu. Karadeniz Sahil Yolu'yla ilişkili olarak o dönemde çevreciler kıyameti koparttılar, dediler ki: "Karadeniz'de yapılmış olan bu yol cinayettir." Buna ilişkin -bakın, aramızda Tahsin Ocaklı var- o tarihteki tutanaklara baktım, yapılan toplantılara baktım. Cihan Eren, Fındıklı'da avukat, hayatıyla o bedeli ödedi değerli arkadaşlarım. Hayatıyla ödedi o bedeli, Kazım Koyuncu bunun adına türküler yaptı. İnsanlarımız o tarihte -Musa Ulutaş, Arhavi'nin eski Belediye Başkanı, nur içinde yatsın- dediler ki: "Karadeniz'in jeolojik yapısıyla oynanmaz, doğayla oynanmaz." Ve biz Karadeniz'i mahvettik, yollarımızı mahvettik. (CHP sıralarından alkışlar) Diyeceksiniz ki bunun bütçeyle ne alakası var? Bakın, bu insanların bütçesi, yaşam hakkı, gelecekleri, umutları, evlenmeleri, hayalleri vardı, hepsi gitti. Bunların bütçe hakları filan kalmadı değerli arkadaşlarım. Böyle bir tablo ile karşı karşıya kaldık. Neden? Neden böyle bir şey? Bu, işin bir başka boyutu, Karadeniz Sahil Yolu boyutu.

Bir de bir başka boyutu var. Değerli arkadaşlarım, iki yıldır dilimde tüy bitti, haykırıyorum resmen, Karadeniz'de, Kemalpaşa'da 20 kilometre telefon kuyruğu var. 20 kilometre telefon kuyruğu olur mu? Gürcistan'ın nüfusu ne kadar biliyor musunuz? 3 milyon 800 bin. İddia ediyorum, Gürcistan'ın nüfusu kadar telefon satıldı Türkiye'ye. (CHP sıralarından alkışlar) Bu vergi kaybı değil mi sayın bakanlar, burada dinliyorsunuz? Kıyameti koparttık, yapın dedik gereğini, hiçbir şey yapılmadı. Bakın, size birkaç tane görsel göstereceğim. Yılbaşı öncesi, arada fiyat farkı geliyor diye Gürcistan sınırında ucuz telefon kuyruğu, binlerce insan. Değerli arkadaşlarım, bakın, şu kuyruklara bakın. Niye? İki şeyden kaynaklanıyor. Bunlardan bir tanesi nedir? Kur farkı. Diğeri de nedir? Ucuz diye telefon. Buna ilişkin bir şey vardı, vergi politikalarındaki yüksek vergiden kaynaklanan şeyler. Bunu neden yaptılar? Bakın, ben size bir pratik örnek... Daha çok Gürcistan'ı anlatıyorum çünkü Türkiye'nin yanında hemen bir tablo var. 15 Aralık 2006'da, Sayın Bakan -o iyi bilir, Sayın Bakan iyi bilir- 100 lira verdiğimiz zaman 140 Gürcistan larisi alıyorduk değerli arkadaşlarım. Hani beğenmiyoruz ya, güçlü Türkiye ya, beğenmediğimiz 3 milyon 800 bin nüfuslu olan ülkeye 100 lira veriyorduk, 140 lari alıyorduk arkadaşlar. Şimdi ne yapıyoruz, biliyor musunuz? Bakın, şuna bakın, şuna: Şimdi 100 lira veriyoruz, 8 lari alıyoruz arkadaşlar.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Vay be!

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Bakın, dolar demiyorum, avro demiyorum, lari diyorum değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Bu para ne olmuştur, buna ne diyorlar, bu paraya? Buna "pul" diyorlar arkadaşlarım, bu para pul olmuştur.

Bakın, önceden Gürcistan yurttaşları -Seyit Torun burada, sevgili Elvan Gezmiş burada- fındık toplamak için oraya çalışmaya gelmiyorlar mıydı sayın milletvekilleri?

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Ben de buradayım.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Rize'ye, sevgili Tahsin Ocaklı, çay toplamaya gelmiyorlar mıydı bu kur değişikliğinden önce, Artvin'e gelmiyorlar mıydı? Daha gelmiyorlar. Sevgili Cemal Enginyurt da oradan söylüyor. Daha gelmiyorlar. Niye? Çünkü paraları değerlendi arkadaşlarım, paralar değerlendi.

Bakın, bugün, Türkiye'nin hiçbir yerinde -AVM diyoruz ya, üç harfliler var ya- üç harflilerden hiçbir tanesi Kemalpaşa'daki gibi iş yapmıyor, kuyruğa giriyorlar. Niye? Ucuz diye. Niye? Paramız pul diye. Nasıl götürüyorlar biliyor musun? Devenin havuduyla götürüyorlar, paletlerle götürüyorlar. Yanlış anlamayın; çalmıyorlar çırpmıyorlar, parasını veriyorlar, paletlerle öbür tarafa taşıyorlar değerli arkadaşlarım. Ne anlatıyoruz biz, hangi bütçeyi anlatıyoruz biz?

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Yazıklar olsun!

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Bu para, pul olmamış mı? Bu paranın durumuyla alakalı bir olay yok mu? (CHP sıralarından alkışlar) Burada vergi borcuyla alakalı şeyler yapmıyor muyuz?

Bakın, ısrarla soruyorum... "Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşıyanlara kaç adet telefon kaydedilmiştir?" diye geçen yıl bakana sordum, tık yok. Kimse bana cevap vermiyor değerli arkadaşlarım, belki CHP grubundan birisi cevap verebilir.

Bu anlamda kötü bir felaketle karşı karşıyayız. Diyeceksiniz ki: "Bunun bütçeyle ne alakası var?" Tam da bütçeyle alakası var. Bu vergi politikalarıyla beraber eğer o telefon... Diyeceksiniz ki: "Vadedir." Saygım sonsuz ama önce tedbir, sonra tevekkül, önce tedbir alacağız. Tedbir almadık, ne yaptık? Ucuz telefonlara ilişkin vergi politikalarımızı yanlış yaptık. Bir gece vakti, çocuklar 5 bin lira, 10 bin lira ucuz telefon alsınlar diye gittik milyonlarca ton toprağın altına o çocuklarımızı verdik. Nur içinde yatsın o çocuklarımız. Karadeniz'in çocuklarına zaten böyle oluyor, kaderdir. Ya gidiyorlar böyle oluyor ya da gidiyorlar -üst geçitlere adları veriliyor- şehit oluyorlar, bizim kaderimiz bu değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, sevgili arkadaşlarım, "Gürcistan" deyince haksızlık etmeyelim, bir şey daha söyleyeyim, sizinle paylaşayım: Biraz önce burada 2 milletvekilimiz vardı, birisi sevgili Alpay, birisi de sevgili Saffet Sancaklı. Saffet'e dedim dışarıda takılacağım diye. Bu arada Gürcistan'ta Cumhurbaşkanı seçildi. Gürcistan Parlamentosunun önünde gösteriler yapılıyor. Niye biliyor musunuz arkadaşlar? Protesto ediyorlar. Niye? Ortaokul mezunuymuş, ondan dolayı kıyamet kopuyor. Yahu, arkadaşlar, gidin söyleyin, gösteri yapmalarına gerek yok, bizim Yüksek Seçim Kurulunu gönderin oraya gereğini yapar arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Neyin ortaokul mezunu ya! Vallahi de billahi de gereğini yapar ya! Vallahi billahi! Bak, hiç kimseye laf atmıyorum, kimseyi incitmiyorum. Bizim Yüksek Seçim Kurulu Başkanı geçen Amerika'ya gönderildi -hâlen etkilenmiş- Amerika altüst olmuş vaziyette. Oraya gönderin, gereğini yapar diyorum.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, burada... Tabii, ben o zaman bakana sormuştum o şeye ilişkin, bakana dedim ki: Bu Karadeniz Sahil Yolu'na ilişkin işlemlerde ne zaman düzeltme yapacaksınız? Bakan, ne yazık ki "Gerekli tedbirler alınmıştır. Herhangi bir şey yoktur. Heyelan olmamaktadır. Toprak kaymasıyla alakalı tedbirler alınmıştır." diye bana cevap verdi, isteyene buradan verebilirim değerli arkadaşlarım.

Bunun dışında başka, birkaç tane daha şey paylaşacağım. O da şu: Değerli arkadaşlarım, TÜİK verilerine göre -benim seçim bölgemle alakalı, biraz önce burada olan Bakana da sordum- 2023 yılında gayrisafi millî hasılanın illere düştüğü oranlar açısından en çok fakirleşen il hangisi? (CHP sıralarından "Artvin" sesleri) Tabii ki Artvin. Sayın Bakan, "Rize" demiyorum, "Artvin" diyorum bakın. En çok fakirleşen il Artvin değerli arkadaşlarım.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Ağrı da.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Bir problem var, normal büyüme yüzde 5,3 -TÜİK'in rakamları, benim rakamlarım değil- Artvin eksi 16. Artvin'le alakalı problem var.

Başka problem yok mu, bütçede bunu da konuşacağım. Bakın, bugün 4 Ticaret Odası Başkanı açıklama yaptılar Artvin'de; Hopa, Borçka, Arhavi ve Artvin Ticaret Odası Başkanları açıklama yaptılar. Değerli Bakanım, geçtiğimiz hafta Artvin'de, Hopa Ticaret Odası Meclis yönetiminde olan bir arkadaşımız, Hopa'daki tır trafiğinin işgalinden dolayı dereden aşağı düştü, öldü. Ya, Hopa'yı düşman işgal edemedi, tırlar işgal ediyor arkadaşlar, olacak bir şey değil! (CHP sıralarından alkışlar) Hopa'yı düşman işgal edemedi ya! Hopalı direnir. Hani derler ya "Zalimin zulmüne direnmek eşkıyalıksa en büyük eşkıya Hopa'dadır." diye, direndiler ama şu tıra karşı direnemiyorlar değerli arkadaşlarım, olacak bir şey değil; bunu da buradan paylaşmak istiyorum.

Ayrıca, bir şey daha var, buradan bir de MİT Başkanına söyleyeceğim bir şey var: MİT Başkanı, Colani'yle beraber, hani araçta yan tarafta "co-pilot"luk yapıyordu ya, ona da buradan selam gönderiyorum. Arada, bir fırsatın olursa yanındaki araç kullanana "2016'da askerlerimizi yakarken hiç vicdanın sızlamadı mı, pişman olmadın mı?" diye sor, arada sor ona. (CHP sıralarından alkışlar) Arada sormak gerekiyor diye düşünüyorum değerli arkadaşlarım.

Bunun haricinde bir şey daha paylaşmak istiyorum. Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakın, kendi hakkını savunamayan adamın hakkını savunamazsınız. Ben yirmi beş yıl avukatlık yaptım, adam önce kendi hakkını savunacak. Burada milletvekili danışmanları var, kıyameti kopartıyorlar, bütün grupları geziyorlar, diyorlar ki: "Bizim kıdem tazminatına ilişkin problemimiz var." Kimse bir şey yapmıyor değerli arkadaşlar. Ya bu kendi danışmanımıza sahip çıkamazsak millete nasıl sahip çıkacağız, nasıl sahip çıkacağız değerli arkadaşlarım? (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Olmaz!

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Türkiye Büyük Millet Meclisinden, bir kere daha, bunun gereğini yapın diyorum.

Bir de kendi işimize bir öz eleştirimi yapacağım. Bunu yapayım mı yapmayayım mı, diyeyim mi demeyeyim mi diye diyordum; bütün Grup Başkan Vekili arkadaşlar beni bağışlasınlar, hiçbirinizi incitme niyetim yok: Bu Meclis milletin Meclisi değil, bu Meclis Grup Başkan Vekillerinin Meclisi! (CHP, AK PARTİ ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar) Bakın, kendi iç dünyanızda beni onaylamanıza falan gerek yok, hepsi benim yakın dostum, bir daha diyorum: Bu Meclis milletin Meclisi falan değil, 6 tane grubun Başkan Vekili kendi arasında konuşuyorlar -bizimki de dâhil- biz arka taraftan seyrediyoruz, arada alkışlıyoruz; geriye bakıyorlar bizi alkışlıyorlar mı filan diye. Böyle bir Meclisi kabul etmiyorum arkadaşlar, böyle bir Meclis olamaz!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ben alkışlıyorum seni!

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Burada mutlaka ve mutlaka bir İç Tüzük değişikliği mi yapacağız, ne yapacağız; sabahtan akşama kadar Grup Başkan Vekillerinin olduğu, konuştuğu bir Meclisi dinlemek zorunda değiliz arkadaşlar. Bakın, açık açık söylüyorum, burada hemfikir olalım!

Başka bir şey daha söyleyeyim: Ben milletvekilliği kadar itibarsız bir şey görmedim arkadaşlar; İdare Amiriyim, ben bu milletvekilliği kadar itibarsız bir şey görmedim arkadaşlar! Herkes, bütün milletvekilleri özel yaşamlarında, iş yaşamlarında harikaydılar filan; geldik, bu toplum bizim maaşlarımızı konuşmaktan aldı. Şunu bütün Türkiye bilsin: Sağlık giderlerini bile bu Meclis ödemiyor arkadaşlar, Allah sizlere hastalık vermesin! Bu Meclis milletvekillerinin sağlık giderlerini bile ödemiyor değerli arkadaşlarım, bunun bilinmesini istiyorum, bunun da şerh düşülmesini istiyorum, böyle bir tabloyla karşı karşıyayız.

Sözün özü şu, bitiriyorken de şunu söyleyeceğim partimle alakalı: Değerli arkadaşlarım, bir parti düşünün, bir parti düşünün değerli arkadaşım, çok uzun yıllardan beri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bayraktutan, tamamlayın lütfen.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - ...yetmiş beş yıldan beri bu parti iktidar değil, çok kısa aralıklar hariç yetmiş beş yıldır iktidarda değiliz. Ama -kimseyi incitmeyeceğim; bir söz vardı, onu katmayacağım kimse incinmesin diye- yetmiş beş yıldır bu partiyi ayakta tutan iki tane ülkü var: Bir tanesi, vatanın bölünmez bütünlüğüne olan ölümsüz aşkımız. (CHP sıralarından alkışlar) İkincisi, Mustafa Kemal Atatürk'e olan yürekten bağlılığımız. (CHP sıralarından alkışlar)

Sözlerimi şöyle bitiriyorum: Bu ülkede Mustafa Kemal ölmez, Atatürk yenilmez; hepimiz Mustafa Kemal'iz, hepimiz Mustafa Kemal'in askerleriyiz! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekilleri, kıssadan hisselerinizi, payınıza düşeni de almış oldunuz böylelikle; ona göre söz talep edersiniz. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Sıradaki söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sakarya Milletvekili Ertuğrul Kocacık'a aittir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve Sakaryalı hemşehrilerimi en kalbî duygularımla selamlıyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, orta vadeli programımız ve On İkinci Kalkınma Planı'mızla birlikte çizdiğimiz hedef ve politikaları gözeterek 2053 ve 2071 vizyonlarımız doğrultusunda hazırladığımız 2025 yılı bütçesi hükûmetlerimizin 23'üncü, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin 7'nci, Türkiye Yüzyılı'nın 2'nci bütçesidir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde AK PARTİ hükûmetleri olarak iktidara geldiğimiz günden bugüne aziz milletimize eser ve hizmet üretmenin gururunu yaşıyoruz. Üretim, istihdam, yatırım ve ihracatı temeline alan büyüme stratejimizle birlikte cari açığı kalıcı olarak düşürecek çalışmaları gerçekleştirerek ithalata bağımlılığı azaltmayı hedefliyoruz. Türkiye ekonomisi son yirmi iki yılda kaydettiği yıllık ortalama yüzde 5,4'lük büyüme performansıyla önemli bir başarıya imza atmıştır. Bu güçlü büyüme sayesinde Türkiye Yüzyılı'nın başlangıcıyla tarihî bir eşik aşılmış ve millî gelirimiz ilk kez 1 trilyon doları geçerek 1 trilyon 130 milyar dolara ulaşmıştır. AK PARTİ olarak yirmi iki yıllık sürece dönüp baktığımızda gurur duyuyoruz. Seçim bölgem olan Sakarya'mıza da güncellenmiş değerle toplam 426 milyar liralık yatırım yaptık ve yatırımlarımız hız kesmeden devam ediyor. Kişi başına düşen millî gelirde de çarpıcı bir artış yaşandı. 2002'de 3.600 dolar olan bu rakam 2023'te yaklaşık 3,7 kat artarak 13.243 dolara yükseldi. Ekonomideki bu olumlu seyrin devam etmesi öngörülmekte olup kişi başına düşen millî gelirin 2024'te 15 bin dolara, 2025'te ise 17 bin doların üzerine çıkması hedeflenmektedir. Bu rakamlar Türkiye'nin daha müreffeh bir geleceğe doğru emin adımlarla ilerlediğinin temel göstergesidir. Yirmi iki yıllık süreçteki her bütçe döneminde daha büyük ve daha güçlü Türkiye hedefiyle hareket ettik. Ulaştırmadan turizme, sağlıktan eğitime, tarımdan sosyal güvenliğe tüm alanlarda reform niteliğinde atılımlar gerçekleştirdik.

Kıymetli milletvekilleri, bugün kendi İHA'sını, SİHA'sını üreten, kendi uçağını, kendi gemisini üreten bir Türkiye var. Yaşadığımız coğrafya üzerinde kurulan tiyatroda bazıları tarafından bize biçilen rolleri asla kabul etmedik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hakkı haykırmayı, mazlumun yanında olmayı, doğruları konuşmayı asla bırakmadık. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda herkesin gözünün içine bakarak "Dünya 5'ten büyüktür." diye haykıran bir liderimiz var çok şükür. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ dönemi öncesinde hayata geçirmek bir yana dursun, hayal dahi edilemeyen icraatların bugün gerçekleştirildiğini konuşuyoruz. Millî muharip uçağımız KAAN testlerini başarılı bir şekilde tamamlıyor. İnsansız savaş uçağımız KIZILELMA göklerde süzülüyor. ALTAY tankımız, TCG ANADOLU'muz ve son dönemde geliştirilen Çelik Kubbe projemizle alçak irtifadan yüksek irtifaya ve kısa menzilden uzun menzile kadar hava sahamızın tamamını kapsayacak bir güvenlik şemsiyesi inşa edilmesini sağlayan füze sistemini konuşuyoruz. Bugün, bölgedeki tüm tehditlere karşı planlanan çok sayıda yeni projeyle hava, kara, deniz, uzay ve siber dünyada tam bağımsız ve güçlü bir savunma sanayisi inşa ederek coğrafyamız üzerindeki şer odaklarına mesaj veriyoruz. Tabiri caizse, dosta güven düşmana korku salıyoruz.

Geçtiğimiz günlerde Amerika Birleşik Devletleri'nin yeni Başkanı Donald Trump'ın açıklamalarını hepimiz gördük. Sayın Trump "Türkiye'nin büyük bir askerî gücü var ve bu gücü savaşlarda yıpranmadı. Sayın Erdoğan çok güçlü ve etkili bir ordu kurdu. Suriye'nin anahtarı Türkiye'nin elinde olacak. Bunu söyleyen kimseyi duymamışsınızdır ama bu böyle." dedi. Bakın arkadaşlar, Sayın Trump'ın bu cümleleri kurmasının sebebi gerçekleri görmesidir. Mesele ülkesinin menfaati olunca kimseyi tanımayan, gözü kara bir lider görmesidir. Savunma sanayisinde üreten ve ihraç eden bir konuma gelen, sahada ve masada güçlü bir Türkiye görmesidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 yılı bütçemizle hedefimiz, enflasyonla mücadeleyi kararlılıkla sürdürmek, büyümeyi ve istihdamı desteklemek, sosyal devlet anlayışını güçlendirmek; kısacası, daha büyük ve daha güçlü Türkiye idealimiz için bir adım daha atmaktır.

Sözlerime son verirken başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan ve Cumhur İttifakı ortağımız Milliyetçi Hareket Partisinin Genel Başkanı bilge lider Sayın Devlet Bahçeli olmak üzere bu bütçenin hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

2025 yılı bütçemizin ülkemize ve aziz milletimize hayırlı olmasını diliyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz talebi, Zonguldak Milletvekili Saffet Bozkurt'a aittir.

Buyurun Sayın Bozkurt. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SAFFET BOZKURT (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizin ihtiyaçlarını karşılama, ekonomik büyümeyi destekleme ve toplumsal refahı artırma hedefleriyle hazırlanmış olan 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi görüşmeleri kapsamında 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım. Heyetinizi, Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimizi, Zonguldaklı hemşehrilerimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ hükûmetlerimizin 23'üncü, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ise 7'nci bütçesiyle, Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın öncülüğünde, cumhuriyetimizin 100'üncü yılında ortaya koyduğumuz bütün hedefleri gerçekleştirerek bugünlere gelmenin haklı mutluluğunu yaşıyoruz. Güçlü bir siyasi iradeyle hem istikrarı korumaya hem de Türkiye'yi dünyanın en güçlü ekonomileri arasına taşımaya kararlıyız.

Değerli milletvekilleri, iktidarlarımız döneminde bütün bütçelerimiz insan odaklı bir yaklaşımla hazırlanmıştır. 2025 yılı bütçesi merkezinde de sağlam şehirler, sağlıklı toplumlar ve güçlü ekonomi modelimiz yer almaktadır. Bu bütçe, tarımdan sanayiye, teknolojiden ekonomiye kadar her alanda güçlü bir devlet olma hedefini destekleyen unsurlar içermektedir; ihyayı ve inşayı esas alan, bu yönleriyle öne çıkan bir bütçe olarak tasarlanmıştır.

Enflasyon seviyelerindeki düşüşün vatandaşlarımızın refahını kalıcı şekilde artırması için tüm çabamızı göstermeye ve gerekli adımları atmaya devam ediyoruz. Bu süreçte, enflasyon oranının hızla düşürülmesi ve istikrarlı bir şekilde düşük seviyelerde tutulması için beklentilerin iyileştirilmesi ve fiyatlama davranışlarının enflasyonu düşürücü yönde şekillenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda, para, maliye ve gelir politikalarını bütüncül bir çerçevede ve etkin bir koordinasyonla, kararlılıkla hayata geçirmeye devam ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sosyal devlet anlayışıyla ülkemizin sahip olduğu refahı toplumun tüm kesimlerine yayma konusunda kararlıyız. Bu bağlamda birkaç örnek vermek istiyorum: Ödeme gücü olmayan vatandaşlarımızın sağlık primi giderlerini karşılamak amacıyla 130 milyar lira; 65 yaş üstü yaşlılarımız, bakıma ihtiyacı olan engelli vatandaşlarımız ve yakınlarına bağlanan aylıklar kapsamında 87 milyar lira; engelli vatandaşlarımızın evde bakımına destek amacıyla 70 milyar lira; engelli vatandaşlarımızın eğitim desteği için 47 milyar lira; sosyal konut finansmanının desteklenmesi amacıyla 23 milyar lira; yoksul ailelere yönelik elektrik tüketim desteği kapsamında 10 milyar lira kaynak aktarılmıştır.

Tüm çocuklarımızın kaliteli eğitime erişimini sağlamak için özellikle dezavantajlı bölgelerdeki okulların fiziki koşullarını iyileştirmeye devam edeceğiz. Yeni derslikler inşa edilmesi, okulların depreme karşı güçlendirilmesi, bilişim altyapılarının geliştirilmesi ve internet erişiminin sağlanması gibi çalışmalar kararlılıkla sürdürülecektir.

Vatandaşlarımızın refahını artırmak amacıyla 2024 yılında mesken abonelerine yönelik elektrik ve doğal gazda yaklaşık yüzde 60 oranında sübvansiyon sağlanmıştır. 2025 yılı bütçesinde de vatandaşlarımızın elektrik ve doğal gazı daha uygun fiyatlarla kullanabilmesi için 472 milyar lira kaynak aktarılmıştır.

Bu bütçe, geleceğimizi şekillendiren önemli bir yapı taşıdır. Karşı karşıya olduğumuz tüm zorluklara rağmen ülkemizi daha güçlü, daha müreffeh bir geleceğe taşıyacak ekonomik ve sosyal politikalarla ilerlemeye devam edeceğiz. Bu yolda birlik ve dayanışma içinde hareket edeceğimizden hiç şüphem yoktur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; günümüzde hızla değişen uluslararası dengeler ve artan bölgesel gerilimler, ülkelerin savunma sanayilerine olan ihtiyaçlarını daha da ön plana çıkarmıştır. Savunma alanında teknolojik bağımsızlık, bir ülkenin ekonomik, siyasi ve askerî anlamda güçlü bir duruş sergileyebilmesi için hayati öneme sahiptir. Türkiye olarak yerli ve millî sanayimizi güçlendirmek, teknolojik bağımsızlığımızı pekiştirmek ve küresel arenada oyun değiştirici bir aktör hâline gelebilmek için kararlı adımlar atmaya devam ediyoruz. Türkiye'nin bu alandaki dönüşümü hem ekonomik hem de teknolojik anlamda güçlü bir bağımsızlık hareketi olarak dikkat çekmektedir. Son yirmi iki yılda Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğiyle savunma sanayimizde âdeta bir devrim gerçekleşmiştir; 2002 yılında yalnızca 62 projeyle başlayan bu yolculuk, bugün 1.132 projeye ulaşmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

SAFFET BOZKURT (Devamla) - Değerli milletvekilleri, 81 ilimiz ve 85 milyonu aşan nüfusumuzun tamamına hizmet edecek şekilde hazırlanan 2025 yılı bütçesi; istikrarlı büyümeyi sürdürmeyi ve eğitimden sağlığa, enerjiden tarıma, ulaştırmadan sanayiye kadar tüm alanlarda kalkınmayı hızlandırmayı amaçlamaktadır.

Sözlerime son verirken 2025 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum. Başta Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı olmak üzere bütçe teklifinin hazırlanmasına katkı sağlayan kamu kurum ve kuruluşlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum.

Durmak yok, yola devam diyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına sıradaki söz talebi Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçe görüşmeleri kayyum tartışmalarıyla başladı ve öylece bitiyor. 31 Mart seçimlerinde AKP, kurulduğundan bu yana ilk kez 2'nci parti oldu; Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel'in liderliğinde partimiz 1'inci parti oldu. (CHP sıralarından alkışlar) Ne olduysa 31 Mart seçimlerinden sonra AKP'nin kimyası bozuldu, fiziği bozuldu, biyolojisi bozuldu; en son, façası da bozulmuş oldu.

Değerli arkadaşlar, önce belediyelere valileri, kaymakamları kayyum olarak atıyorlardı; sonra baktılar ki bu yemiyor, bütün anketlerde belediyeden memnuniyet yüzde 60'lara çıkmış, partimiz hâlâ her şeye rağmen 1'inci parti; yeni bir operasyon şekli buldular; bunu da yaparsa AK PARTİ yapar. Ne yaptılar? Ekonomik kayyum operasyonu yapıldı, 31 Martta çarpıldılar. Şimdi ne diyor? "CHP'li belediyeleri silkeleyin." diyor. Belediyeleri silkeleyerek Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin halka olan hizmetini engellemeye çalışıyorlar. Buradan söyleyelim: Ne yaparsanız yapın, Cumhuriyet Halk Partili belediyeler halkına hizmet etmeye devam edecek. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, para lazım. Para lazım mı? Vallahi lazım. Niye? Çünkü çarçur ettiniz, şatafata ve israfa kullandınız. Bakın, bizim belediyeleri silkeleyeceğinize size daha iyi kaynaklar bulabilirim. Örneğin, yüzsüz Osman'ı silkeleyin; onda para çok, onda para çok. (CHP sıralarından alkışlar) Bulamazsanız başka adresler de bulabilirim.

Değerli arkadaşlar, bu ülkede, geldiğimiz noktada memleketin çivisi çıkmış. Türkiye'deki resmi her zaman bütçedeki rakamlara ya da istatistiklere bakarak anlayamazsınız. Bakın, Türkiye'nin bütçesinin nasıl olduğunu... En çok izlenen gündüz kuşağı programlarına bakın; ahlaksızlık var, dolandırıcılık var, katiller var, hırsız var, çocuk tecavüzü var, aldatma var, ihanet var, fuhuş var, kadına şiddet var, bahisçiler var. Ahlaki çöküntüyü ve yoksulluğu bu programlarda görebilirsiniz.

Değerli arkadaşlarım, bu programlarda sizin Bakanların görevini başkaları almış durumda. Adalet Bakanı kim? Müge Anlı; katilleri buluyor. İçişleri Bakanı kim? Esra Erol; kaybolanları buluyor. Aile Bakanı kim? Didem Arslan; çocuk tacizcilerini buluyor. Yani sizin yapamadığınız görevleri onlar yapıyor.

Değerli arkadaşlar, bu programlar ahlaki çöküntüyü açıkça gözler önüne sererken yoksulluğu da bu programlarda görmeniz mümkün. Bakın, bir örnek vereceğim, kulağımla duydum, inanamadım. Adam diyor ki: "Kaynanama tüp fırlatacaktım, tüp pahalı diye vazgeçtim." (CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından gülüşmeler) Yine, kulaklarımla duydum, ağzım açık kaldı, burası neresi dedim; bir adam çıkmış televizyona, Müge Anlı soruyor, o cevap veriyor -çok özür diliyorum hepinizden- diyor ki: "Benim karım beni satıyor." "Kaça satıyor?" diyor. "Turşuya, salçaya, bibere satıyor." diyor. Bakın, bu ülkenin gelmiş olduğu rezilliği ve ekonomik durumu görün. Bir kadın, kocası yeni elbise almadığı için komşusunun kocasına kaçıyor değerli arkadaşlar; ağlanacak hâlimize gülüyoruz. Toplumsal yozlaşmanın ahlaki boyutlarına bakın değerli arkadaşlar.

Değerli milletvekilleri, bakın, bu memlekette enflasyon düzelir iyi bir ekonomi yönetimi gelirse; işsizlik azalır namuslu insanlar gelirse ama bu memlekette ahlak yok olmuş durumda. En büyük problemimiz, tekrar ahlakı egemen kılmak, tekrar utanma duygusunu, arı, namusu bu memlekete kazandırmak. (CHP sıralarından alkışlar) Çalan çaldığından utanmıyor, yapan yaptığından utanmıyor; maalesef, sokakta gezmeye devam ediyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, bir de ülkemiz dünyada maalesef en alt sıralarda. Avrupa ülkeleri vize vermiyor. Bizden otuz yıl geride olan Polonya bize vize vermiyor; Fransa, Almanya vize randevusu vermiyor. Değerli arkadaşlar, Papua Yeni Gine, Pakistan ve Angola demokrasi liginde bizim önümüzde. Bakın, elinde mızrak, önünde yaprakla gezenler bizim önümüzde değerli arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Tekrar söylüyorum: Elinde mızrak, önünde yaprakla gezenlerin ülkesi bizim ülkemizden daha itibarlı durumda.

Kurumlarımız da çökmüş durumda. Bir Diyanet İşleri Başkanlığı var değerli arkadaşlar, hiçbir zaman siyasetin konusu olmamıştı. Bakın, kimler geldi, kimler geçti -Lütfi Doğanlar, Ali Bardakoğlular- ama bir Başkan geldi ki değerli arkadaşlar, ne diyor? Diyor ki: "Bana bir Auidi'yi çok gördüler." Bakın, burası Ali Baba'nın çiftliği değerli arkadaşlar, burası Ali Babanın çiftliği. Uzun yola Togg'la gitmiyor. Togg'u sordun ya Sayın Güneş, uzun yola onunla gitmiyor. Niye? Daha iyi arabalar var, uzun yola onlarla gidiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Menzili yetmiyordur.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Başkanım, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Bakın, değerli arkadaşlar, öyle hocalar yetiştirmişler ki yahu, fetva vereceksen... Bakın, arkadaşlar, birkaç örnek vereceğim, utanarak söylüyorum: "Cennette 70 bin odalı köşkün olacak, her odada 70 bin çadır, her çadırda bir huri olacak, gücün hiç bitmeyecek. Cennette şarap akan ırmaklar, 150 katlı yat, her katında 150 bin huri sizi karşılayacak."

NAZIM ELMAS (Giresun) - Nerede yazıyor bu?

VELİ AĞBABA (Devamla) - Diyanet diyor ki: "Fiyatları tayin eden, darlık ve bollukları veren Allah'tır; fakirlik, Allah'a yakın olmaktır."

Sayın Yenişehirlioğlu, biraz da Allah'a siz yakın olun; hep fakir fukara yakın olmaz, biraz da siz yakın olun; biraz da AK PARTİ'liler olsun, biraz da Diyanet İşleri Başkanı olsun. Bakın, israfla, şatafatla ilgili fetva vermiyor; Diyanet İşleri Başkanı "Rüşvet haramdır, alan da veren de namussuzdur." demiyor, "Şatafat, israf hem dinimizde hem ahlakımızda haramdır." demiyor, emeksiz zengin olanlarla ilgili maalesef bir şey demiyor. Ne yapıyor? Kendi şatafatına devam ediyor, israf saçmaya devam ediyor. Bu nedenle bütçenize "hayır" diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Değerli Başkanım, sataşma var ama yerimden cevap vereceğim.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Yenişehirlioğlu.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

46.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Şimdi, biz, değerli milletvekilleri olarak hepimiz ortak bir konsensüs sağlamıştık nezih bir dil kullanacağımıza dair çünkü bütün Türkiye burayı izliyor malumunuz ama bazı şeyler vardır ki şüyuu vukuundan beterdir. Sayın hatibin bu şekilde olayları anlatması, kullandığı tabirler ve değerlendirmeler bu nezih Meclis çatısına uygun sözler değil; anlatım

biçimi de değil, teşbih de değil; seviyeyi düzeltmemiz gerekiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şahsileştirmeyecektik konuşmalarımızı, isimler zikretmeyecektik bizatihi ve o nezaketi, nezihliği koruyacaktık. Ben Veli Ağbaba'yı bizatihi severim ama ona tavsiyem, daha kibar bir dil kullanmasıdır çünkü bu çatıya yakışmıyor bu üslup. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HALUK İPEK (Amasya) - Yenişehirlioğlu, sevilecek neyini gördün sen ya?

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

İç tüzük 60'a göre 3 arkadaşımıza söz vereceğim.

İlk söz, Aliye Timisi Ersever... Yok.

Sayın Akdoğan...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Maraş katliamına ilişkin açıklaması

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, bu topraklar çok acı gördü; bu büyük acılardan bir tanesi, en büyüklerinden bir tanesi kırk altı yıl önce Maraş'ta yaşandı. Maraş'ta bu katliam yedi gün sürdü; evler işaretlendi, hamile kadınlar süngülendi, bıçakları komşular birbirlerine karşı bileyledi ve 120 canımızı yitirdik. Failleri bulunsaydı, eğer Maraş katliamı aydınlatılsaydı Çorum olmayacaktı, Sivas olmayacaktı. Burada bu katliamları anarken amacımız hiçbir şekilde yaraları kanatmak değil; aksine, bir daha bu yaralar açılmasın diye konuşuyoruz. Kötücül aklı lanetliyoruz, hayatını kaybedenleri anıyoruz. Bugün hâlâ hayatta olan ve Maraş'ta ruhen, bedenen yaralananlara sağlık diliyoruz ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kamuran Tanhan... Yok.

Sayın Sibel Suiçmez...

48.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Araklı ile Arsin İlçe Stadyumlarına ve Akçaabat Söğütlü Atletizm Stadı'na ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakan, memleketim Trabzon'da on yıldır her seçim döneminde söz verdiğiniz Araklı İlçe Stadyumu'nun yapımına nihayet başlandı ancak bu yıl bitireceğinizi söylemenize rağmen sadece tribün betonu atılmış olup bu yıl da bitirilmeyeceği açıktır. Millî sporcularımızın antrenman yaptığı Akçaabat Söğütlü Atletizm Stadı'nın zemini hatalı yapım nedeniyle çökmüştür. Bu nedenle, stadyumda atletler tarafından antrenman yapılamamaktadır; başka yerlerde antrenman yapmak zorunda kalıp sakatlanıyorlar. Arsin'de yapılmakta olan stadyum ise hâlâ bitirilmemiş olup bu yıl da bitirilemeyecektir.

Trabzon gibi sporun merkezi olan bir yerde tesislerin yapımının siyasete alet edilmesi, seçimlerden sonra ise yatırımların sürüncemede bırakılması kabul edilemez. Projelerin tamamlanmamasının nedeni nedir? Bunlara ayrılan bütçe nerede ve ne şekilde kullanılmaktadır? Araklı, Arsin İlçe Stadyumlarını ne zaman bitireceksiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

49.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, çok Kıymetli Grup Başkan Vekiline ben de katılıyorum; dil önemli, nezaket önemli, toplumu ayrıştırmamak önemli, burada kullanılan dil önemli ama maalesef ki bu bütçe boyunca gördüğüm en önemli sıkıntılardan bir tanesi şu: Muhalefet milletvekilleri geliyor, bu bütçeyi eleştiriyor, 86 milyon adına bütçe hakkını kullanıyor ama buna bir tahammül yok, sürekli laf atılıyor. Tutanaklara baksak, atılan lafların seviyesine baksak eminim, kendilerinin de yüzü kızarır; tahammül önemli.

Veli Bey, Sayın Ağbaba çok güzel örnekler verdi, doğru örnekler verdi. Şimdi, Türkiye'de maalesef ki kurumların itibarı kalmamış. RTÜK Başkanı -bir kez daha söylüyorum- "Hangi diziye, programa ceza versek izleyicisi 4 kat artıyor." diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Sayın Başarır, tamamlayın lütfen.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tarım Bakanı çıkıyor, Köfteci Yusuf'la ilgili "Domuz eti kullanıyor köftelerinde." diyor; adamın cirosu 4 kat artıyor, kapısında kuyruk oluyor. Şimdi, burada kurumların... Yargı için de aynı şeyi söylüyorum, öyle kararlar veriliyor ki, öyle skandal kararlar veriliyor ki insanlar yargıya bile güvenmiyor. Gerçekten Meclisin itibarı bu yüzden -laf atmak, kavga, kürsüye yürüme, kürsüdeki vurma- bambaşka yerde. Bu itibarı korumak anlamında çok doğru bir konuşma, doğru tespitler. Ülkenin yarısından çoğu Müge Anlı'yı dinliyorsa bu bizim geldiğimiz noktayı gösterir, bu bir yozlaşmadır. O yüzden, ben Sayın Ağbaba'yı tebrik ediyorum; çok doğru bir tespit, çok doğru bir konuşma yaptı. Buradan çıkaracaklarımıza hep beraber bakalım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'nın, sabah programlarında kurulan cümlelerin oluşturduğu soruna çözüm üretecek kanun teklifinin 2025 yılında, burada, konuşulmasını umduğuna ilişkin konuşması

BAŞKAN - Evet, Sayın Başarır "Buradan çıkaracaklarımız..." dedi. Sabah programları konusunda birçok yurttaşımızdan şikâyetler geliyor. Burada kurulan cümleleri maalesef on binlerce yurttaşımız sabah programlarında izliyor. O zaman Türkiye Büyük Millet Meclisi böyle bir program kuşağından yurttaşların duyduğu rahatsızlığı çözecek mercidir. Grup Başkan Vekillerinin de bu konuda böyle serzenişleri varsa o zaman görev yine bu yasama organına düşüyor. Umarım, 2025 yılında bu soruna bir çözüm üretecek kanun tekliflerini burada konuşuruz diyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - Şimdi, 4'üncü maddeyi okutuyorum:

Kullanılmayan ödenek

MADDE 4- (1) 2023 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin 111.598.720.049,17 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin 31.682.740.047,10 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların 1.255.158.382,66 Türk Lirası,

ödeneği kullanılmamıştır.

BAŞKAN - Madde üzerinde Saadet Partisi Grubu adına söz talebi İstanbul Milletvekili Doğan Demir'e aittir.

Buyurun Sayın Demir. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA DOĞAN DEMİR (İstanbul) - Sayın Başkan değerli milletvekilleri; 19-26 Aralık 1978 tarihleri arasında Alevilere yönelik gerçekleştirilen ve insanlık tarihinin en kara günlerinin yaşandığı, yüzlerce canın katledildiği, tarihimizde kara bir leke olarak kalmaya devam eden tüm katliamlar gibi aydınlatılmayan Maraş katliamı üzerinden bugün tam kırk altı yıl geçti ve konuşmama başlamadan önce, yaşanan bu katliama biraz değinmek istiyorum.

Maraş katliamında resmî rakamlara göre 120 insanımız öldürüldü, katledildi; 116 kişinin mezar yeri hâlâ belli değil; Alevilere ait 200'ün üzerinde ev yakıldı, 100'e yakın iş yeri tahrip edildi. Katliamda önemli rol oynayan 68 kişiye kırk altı yıldır ulaşılabilmiş değil. Birileri Maraş katliamının fitilini ateşledi. Bu zihniyete lanet olsun! Bir inancı diğer inançtan üstün gören, bir insanı diğerinden üstün kabul eden, etrafına nefretten başka bir şey aşılamayan bu yobaz zihniyete lanet olsun! Bir kadının kocasına "Beni sen öldür, onların eline bırakma." dediği, hamile kadınların diri diri karnındaki bebeklerle birlikte öldürüldüğü katliamdır Maraş katliamı. Maraş katliamında yitirdiğimiz canlarımızı büyük bir üzüntü ve rahmetle anıyorum. Maraş katliamı başta olmak üzere, biz Alevilere ve tüm insanlığa yapılmış bütün katliamlar aydınlatılmalıdır. Hiçbir katliamı unutmadık, unutturmayacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizde ülkemizin en temel planlanma araçlarından biri olan 2025 yılı bütçe görüşmeleri kapsamında, Komisyondan sonra on gündür Genel Kurulda bakanlıklarımızın bütçesi üzerine görüşmeler yapıyoruz. Bütçe, sadece gelir ve gider kalemlerinin bir tablosu değil, aynı zamanda bir ülkenin geleceğini şekillendiren, vatandaşlarımızın refah düzeyini, yaşam kalitesini doğrudan etkileyen bir yol haritasıdır. Bu süreçte bizim en büyük sorumluluğumuz,

milletimizin bize emanet ettiği kaynakları etkin, şeffaf ve adil bir şekilde kullanarak refahı artırmak ve toplumsal sorunlara çözüm üretmektir. Dolayısıyla, 2025 yılı bütçesini değerlendirirken sadece ekonomik verilerden değil, halkımızın gündelik yaşamından, onların ihtiyaçlarından ve beklentilerinden de söz etmeden geçemiyoruz. Doğal olarak eleştirilerimiz de oluyor, çözüm önerilerimiz de oluyor, itirazlarımız da oluyor; tüm bunlar, halkımızın sesi, sözü olmak adınadır. Burada, önce, ülkemizin ekonomik koşullara değineceğim, ardından, bakanlıklarımızın bütçelerini değerlendirip çeşitli alanlardaki çözüm önerilerimizi sizlerle paylaşacağım.

Bugün, Türkiye, ekonomik olarak birçok zorlukla karşı karşıya bulunmaktadır. Son yıllarda yaşanan küresel pandemi, jeopolitik gelişmeler ve iç ekonomik dengesizlikler, ülkemizin ekonomik yapısını oldukça zorlamıştır. 2024 yılında ülkemizin ekonomik olarak büyüme katettiği ifade ediliyor ancak bu büyüme, toplumun çok geniş bir kesimine yansımamış, gelir dağılımındaki eşitsizlikler daha da derinleşmiştir. Enflasyon oranı, 2024 sonunda TÜİK verilerine göre yüzde 47 seviyesine ulaşmıştır ancak bu rakamın böyle olmadığını hepimiz biliyoruz. Bu durum, halkımızın alım gücünü ciddi şekilde etkilemiş ve en temel ihtiyaçların karşılanmasını bile zorlaştırmıştır. İşsizlik oranı yüzde 10,5 seviyesinde seyretmekte, genç işsizlik oranı ise yüzde 20'lere yaklaşmaktadır. Özellikle, gençlerimizin ve kadınlarımızın iş gücüne katılımı, üzerinde daha fazla durulması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yüksek enerji fiyatları ve dış ticaret dengemizdeki sorunlar nedeniyle cari açık artmaya devam etmektedir. Bu tablo halkımızın günlük hayatını daha zor hâle getirmiştir ancak bu zorlukları aşmak için çözümlerimiz var. Bu çözümler doğru planlama ve etkin bütçe yönetimiyle mümkündür.

Bazı bakanlıkları ele alarak genel sorunlardan bahsedip çözüm önerilerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Birinci Bakanlık Millî Eğitim Bakanlığı, benim de en çok eleştirdiğim Bakanlık. Eğitim, bir milletin geleceğini inşa eden en önemli unsurdur. Öğretmen açığı hâlen ciddi bir sorun olmaya devam etmektedir. Okul altyapıları, özellikle kırsal bölgelerde yetersizdir. Protokoller aracılığıyla pedagojik formasyonu olmayan kişiler okullarda eğitim sistemine müdahale etmektedir. Öğrenciler arasında fırsat eşitsizliği ve ideolojik dayatmalar giderek artmaktadır. Bu sorunlar karşısında eğitim bütçesi, gelişmiş ve gelişmekte olan dünya ülkeleri ortalamasına çıkarılmalı; daha fazla kaynak ve okul altyapısının iyileştirilmesine yönlendirilmelidir. Köy okulları yeniden aktif hâle getirilmeli, kırsal bölgelerde eğitimin kalitesi artırılmalıdır. Öğretmenlerin özlük hakları iyileştirilmeli ve mesleki girişimleri için daha fazla yatırım yapılmalıdır. Dijital eğitime geçiş süreci hızlandırılmalı ve tüm öğrencilere ücretsiz internet erişimi sağlanmalıdır. Okullarda eğitimde laiklik ve bilimsellikten vazgeçilmemeli, tarikat ve cemaatler okullara sokulmamalıdır. Özel okullarda asgari ücretin altında ve düşük maaşlara mahkûm edilen öğretmenler ve ücretli öğretmenler için bir an önce Bakanlık kollarını sıvamalıdır. Bu konuda sıkı denetimler yapılarak özelde çalışan öğretmenlerin sorunlarına çözüm bulunmalı, ücretli öğretmenlik yapanların da şartları mutlaka iyileştirilmelidir.

Sağlık Bakanlığı... Sağlık hizmetleri, bir toplumun refah seviyesinin en önemli göstergelerinden biridir ancak sağlık sistemimizde çözüm bekleyen birçok sorun bulunmaktadır. Ülkemizde sağlık çalışanlarının iş yükü ve çalışma koşulları ağırdır, sağlık hizmetlerine erişimde yaşanan sorunlar ve bölgesel eşitsizlikler devam etmektedir. Bu sorunlara çözüm olarak sağlık çalışanlarının özlük hakları iyileştirilmeli, sağlıkta şiddetle mücadele daha etkin bir şekilde sürdürülmelidir. Aile hekimliği sistemi güçlendirilmeli, birinci basamak sağlık hizmetlerine daha fazla kaynak ayrılmalıdır. Kamu-özel ortaklığı modeli yeniden gözden geçirilmeli, sağlık bütçesi daha verimli kullanılmalıdır. Özel hastanelerin denetimleri tarafsız ve sıkı olmalıdır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı... Sosyal güvenlik açıkları ve işsizlik Türkiye'nin en büyük sorunları arasında yer almaktadır. 2025 yılı bütçesi bu sorunların çözümü için yeterli görülmemektedir. Gençler için mesleki eğitim ve istihdam programları artırılmalıdır. Kadınların iş gücüne katılımını artırmak için özel teşvikler sağlanmalıdır. Emeklilik sistemindeki dengesizlikler giderilmeli ve kayıtdışı istihdamla etkin şekilde mücadele edilmelidir. En düşük emekli maaşı asgari ücretin altında olmamalı, asgari ücret de ülkemizdeki ekonomik durum gözetilerek ve alım gücü hesaba katılarak belirlenmelidir çünkü bir asgari ücretli Şubat 2024'te alabildiklerinin yarısını bile şu an, Aralık 2024'te alamıyor, maaşlar eridi.

Tarım ve Orman Bakanlığı... Türkiye tarımsal üretimde kendi kendine yeten bir ülke olmak zorundadır ancak 2025 bütçesi tarımsal desteklemeler açısından maalesef yetersizdir. Çiftçilere verilen destekler artırılmalı ve zamanında ödenmelidir. Çiftçi ve hayvan üreticilerinin girdi maliyetleri çok fazla artmış durumda, buna karşın üreticilerin vergi yükü bir an önce hafifletilmelidir. Çiğ süte zam gelmeden yem firmaları zam yapmaya başladı; asgari ücret açıklanacak, yem firmaları bir zam daha yapacak. Hayvancılık yapan vatandaşlarımız kazandığını yem firmalarına veriyor. Sayın Bakan bu konuda bir an önce harekete geçilmeli, yem firmalarının fahiş fiyatları ve fiyat artışları sıkı bir denetime tabi tutulmalıdır. Yemciler vatandaşı mahvetmiş durumda. Tarımsal üretimde teknoloji kullanımı teşvik edilmelidir. Sulama projeleri hızlandırılmalı ve kuraklıkla mücadele kapsamında daha fazla kaynak ayrılmalıdır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı... Sanayi ve teknoloji, bir ülkede ekonomik büyümenin motorudur. AR-GE yatırımlarının millî gelir içindeki payı mutlaka artırılmalıdır. Yerli ve millî üretimi teşvik eden stratejik projeler desteklenmelidir. Dijital dönüşüm programları hızlandırılmalı ve tüm sektörlere yayılmalıdır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı... İklim değişikliğiyle mücadele ve sürdürülebilir şehirleşme politikaları, depreme dirençli kentler inşa etmek ve mevcut yapıları bir an evvel depreme dirençli hâle getirmek Türkiye'nin en öncelikli gündemi arasında yer almaktadır. Yenilenebilir enerji projelerine daha fazla kaynak aktarılmalıdır. Yeşil ekonomiye geçiş için teşvik mekanizmaları geliştirilmelidir. Kentsel dönüşüm projelerinde sosyal adalet mutlaka gözetilmelidir.

Ticaret Bakanlığı bütçesi ihracatı artırmak ve cari açığı kapatmak için daha etkin kullanılmalıdır. KOBİ'lerin ihracat kapasitesini artırmaya yönelik destekler sağlanmalıdır. Ticaret diplomasisi güçlendirilerek yeni pazarlar keşfedilmelidir. Herkesin rahat bir nefes alabilmesi için bir an evvel yapısal reformlar yapılmalıdır.

Hep birlikte daha güçlü, daha adil, daha yaşanabilir Türkiye için çalışacağımıza olan inancımla 2025 bütçesinin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, saygılar sunuyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına söz talebi Manisa Milletvekili Şenol Sunat'a aittir.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi saygılarımla selamlarım.

Sayın milletvekilleri, bütçe hakkı bir milletin kendi geleceği üzerindeki söz hakkıdır. Bütçe hakkı, halkın iradesinin tecelli ettiği, vergilerle toplanan kaynakların halkın refahına harcanmasını sağlayan en temel demokratik mekanizmadır, bir devletin halkına hesap verme yükümlülüğünü icra ettiği yegâne araçtır. Bu hak, demokratik sistemlerde halkın temsilcileri olan yasama organına aittir ancak 2018'de getirilen bir ucube sistemle yani Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle bu hak milletin elinden alınmış, Parlamentonun etkisi ortadan kaldırılarak tüm yetki tek bir kişinin eline bırakılmıştır. Normal şartlarda,

bütçe, ülkemizin kaynaklarını nasıl kullandığımızı, halkımıza nasıl bir gelecek sunduğumuzu gösteren en önemli belgedir. Ancak özellikle bu Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin hazırladığı bütçenin temelinde ne adaletli bir gelir dağılımı ne de sürdürülebilir kalkınmaya yönelik bir irade görüyoruz. Bütçe rakamlarına baktığımızda, sosyal adaleti göz ardı eden, yoksuldan alıp zengine veren bir anlayışla karşı karşıyayız. Dar gelirli vatandaşlarımız, çiftçilerimiz, emeklilerimiz, öğrencilerimiz için bu bütçede yeterli kaynak ayrılmamıştır. Enflasyon altında ezilen milyonlarca vatandaşımız hayat pahalılığına karşı ayakta kalmaya çalışırken bu bütçe onların sesine kulak tıkamaktadır.

Tarımda, sanayide, eğitimde ve sağlıkta yapısal sorunlar her geçen gün derinleşiyor sayın milletvekilleri. Tarıma ayrılan pay çiftçimizin artan maliyetleri karşısında yetersiz kalırken sanayiye dönük yatırımlar geleceği değil günü kurtarmayı hedefliyor. Eğitim ve sağlık gibi temel hizmetlerde ise maalesef kaynaklar çok kısıtlı sayın milletvekilleri. Bu, ülkemizin yarınını çalmak demektir.

Bu bütçe, vergi yükünü adaletsiz bir şekilde halk kitlelerinin sırtına yüklemekte, gelir eşitsizliğini büyütmektedir. Bütçe açıklarını kapatmak adına yapılan dolaylı vergiler, vatandaşımızın sofrasındaki ekmeği her geçen gün iyice küçültmektedir. Oysa sorumluluk sahibi bir yönetimin, bütçe açığını emekçinin cebinden değil lüks tüketimden veya büyük sermayeden alacağı vergilerle kapatması gerekir. Yani değerli milletvekilleri, bu bütçe zulüm bütçesidir.

Evet, bu bütçede ne yeni istihdam yaratmaya dönük politikalar ne de gençlerimizin geleceğini inşa edecek projelere yeterli kaynak ayrılmıştır. Bilakis, yüksek faiz ödemeleri ve yandaş projeleriyle israf politikalarına devam edilmektedir.

Evet, sayın milletvekilleri, kim güçlüyse hak onunla, zayıfın başında yıkılır koca dünya. Mazlumun sesi bir kuş kanadı; dokunmaz kalplere, ulaşmaz saraya. Ekmek, su, umut paylaşılamaz oldu; kimi tok kimi suya hasret doğdu. Adalet terazisi kırık ve kırık terazide hak tartılmaz oldu. Sayın milletvekilleri, ne diyor Mehmet Emin Yurdakul: "Bırak beni haykırayım, susarsam sen matem et/Unutma ki şairleri haykırmayan bir millet/Sevenleri toprak olmuş öksüz çocuk gibidir." (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Onun için, konuşmamız ve haykırmamız gerekiyor.

TÜRK-İŞ verilerine göre 4 kişilik ailenin açlık sınırı 20.562 lira, yoksulluk sınırı 66.976 lira. Şu anda en düşük emekli maaşı açlık sınırının çok altında kalmıştır. Bir emekli aldığı maaşla temel ihtiyaçlarını karşılayamazken kira, fatura ve ilaç masraflarının altından nasıl kalkabilir? Emekliler âdeta kaderlerine terk edilmiştir sayın milletvekilleri. Bugün emeklilerimiz geçinebilmek için ikinci bir işte çalışmak zorunda kalıyor hastalıkları olmasına rağmen; torunlarına bir harçlık vermeyi geçtik, kendi sağlık masraflarını dahi karşılamakta zorlanıyor emeklilerimiz. Pazara çıktıklarında filesini dolduramayan, faturalarını ödemek için kredi çekmek zorunda kalan milyonlarca emeklimiz var. Hükûmet ise sorunlara karşı ya sessiz ya da çözümden çok uzak. Emeklilerimize layık görülen bu yaşam vicdanlara sığmaz sayın milletvekilleri. Emeklisine hak ettiği refahı sağlamayan devlet, sosyal bir devlet olamaz. Emekli maaşlarının insanca yaşam seviyesine çekilmesi bir lütuf değil, bir haktır. Bütçeden yüksek faiz ödemelerine milyarlar aktarılırken, devasa projeler için kaynak yaratılırken "Kaynak yok." diyerek emeklinin hakkını görmezden gelmek kabul edilemez. Emeklilerimizin insanca yaşaması için en düşük emekli maaşı en az asgari ücret seviyesine çıkarılmalıdır. Sağlık hizmetlerinde katkı payları kaldırılmalı, ilaç ve tedavi masrafları ücretsiz olmalıdır. Emekli bayram ikramiyeleri enflasyon karşısında erimeyecek şekilde güncellenmelidir. Emeklilerimize gerekiyorsa kira desteği ve gıda yardımı gibi sosyal destek programları acilen başlatılmalıdır. Emeklilerimizi geçim sıkıntısıyla baş başa bırakmak sadece ekonomik bir sorun değil, aynı zamanda bir vicdan ve ahlak sorunudur.

Sayın milletvekilleri, diğer bir önemli konu staj ve çıraklık mağdurlarıdır. Stajyer ve çıraklık döneminde gençlerimiz yıllarca çalıştıkları hâlde, bu süreler emeklilik için sigortalı çalışma süresi olarak sayılmıyor. Çok sayıda vekilimiz bu konudan bahsetti ama bir kere daha buradan dile getirmek istiyorum, ben de dile getirdim birkaç kere. Yani bu vatandaşlarımız yıllar sonra emekli olmak istediklerinde bu çalışmaları yok sayılıyor ve emeklilik yaşları öteleniyor. Oysa, genç yaşta çalışarak, üreterek, meslek öğrenerek ekonomiye katkı sağlayan bu kardeşlerimiz bu hakları fazlasıyla hak etmektedir. Bu kişilerin staj ve çıraklık döneminde çalışmaları sadece bir eğitim faaliyeti değil, aynı zamanda iş gücüne katkı sağlama sürecidir. Fabrikalarda, atölyelerde, iş yerlerinde emek veren bu insanların emeğinin karşılığını yok saymak sosyal adaletsizliktir. Staj ve çıraklık döneminde sigorta girişinin bulunması, emeklilikte sigorta başlangıcı olarak mutlaka sayılmalıdır. Bu, haklı bir taleptir.

Öte yandan, iş kazaları konusu stajyerler ve çıraklık için önemli bir sorundur. Sigorta primleri tam yatırılmayan, güvence altında olmayan bu gençlerimiz, iş kazaları geçirdiklerinde büyük mağduriyetler yaşamaktadır. Bu yıl kamuoyuna da yansıyan, 14-17 yaş arası 11 MESEM öğrencisi hayatını kaybetti sayın milletvekilleri. Bu konuda gerekli yasal düzenlemeler acilen yapılmalı ve gençlerimizin hakları güvence altına alınmalıdır. Buradan bir kez daha sesleniyorum: Gelin, staj ve çıraklık mağdurlarının sesine kulak verelim, mesleki ve teknik eğitimin gelişmesi ve önünün açılabilmesi için, aranan ara elemanların yetişmeleri için bu mağduriyetlerin giderilmesi gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Sunat.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, gençlerimizin emeğini ve hakkını teslim edelim, geleceğimiz için, gençlerimiz için adaleti sağlayalım.

Bu bütçeyi genel anlamda onaylamıyoruz, sadece Millî Savunma bütçesini onayladığımızı ifade etmiştik çünkü bu bütçe, milletimizin değil bir avuç ayrıcalıklının çıkarına hizmet eden bir bütçedir. Halkın gerçek sorunlarına çözüm üretmeyen bir anlayışı reddettiğimizi ifade ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Konur Alp Koçak'a aittir.

Buyurun Sayın Koçak. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KONUR ALP KOÇAK (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 4'üncü maddesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, on üç yıl önce ortaya çıkan rejimi devirmeye yönelik muhalif hareket, 27 Kasımda İdlib'den başlattığı operasyonla bu hedefine geç de olsa ulaşmıştır. Böylelikle Suriye'yi enkaza çeviren iç savaş sona ermiş, Esad ülkesinden kaçarak Rusya'ya sığınmak zorunda kalmıştır. Yaklaşık 7 milyon Suriyeliyi ülke içinde yerinden eden ve 6 milyondan fazlasının yurt dışında mülteci konumuna düşmesine sebep olan Esad'ın bizzat kendisi mülteci durumuna düşmüştür. Milyonlarca mültecinin ülkelerine dönüş yolculuğu ise daha ilk günden başlamıştır.

Ana vatanlarına geri dönmeye başlayan Suriyelilerin Türkiye'ye büyük bir minnet besledikleri, ülkemizde misafir ettiğimiz tüm Suriyelilerin Türk devleti ve Türk milletiyle güçlü bir gönül bağı kurmuş oldukları bu süreçte ortaya çıkmıştır.

Bu gelişmelerde kaybeden sadece Esad olmamıştır; Esad'la birlikte hareket edip onun maddi ve manevi destekçisi olan İran ve Rusya'nın Suriye'deki askerî ve siyasi varlığı bitme noktasına gelmiş, Türkiye'nin hâkimiyeti ve etkinliği ise gözle görülür şekilde artmıştır.

Esad'ın devrilmesiyle birlikte rejimin muhalifleri sadece susturmak değil yok etmek amacıyla hareket ettiği gün yüzüne çıkmıştır. Sednaya Hapishanesinden yansıyan kan dondurucu görüntüler buranın aslında bir hapishane değil bir işkencehane olduğunu, Suriye'de rejim karşıtı olmanın en ağır işkencelere maruz kalmak için yeterli görüldüğünü bizlere göstermiştir. Tespit edilen toplu mezarlar, Esad'ın insanlıktan nasibini hiç almamış zalim bir diktatör olduğu gerçeğini şüpheye yer bırakmayacak şekilde ifşa etmiştir. Neden milyonlarca Suriyelinin ülkesini terk etmek zorunda kaldığı, neden Suriyeli göçmenlerin Esad'ın af ilanlarına itibar etmediği ve neden Suriyelilerin ülkelerine dönmekten imtina ettiği böylelikle idrak edilmiş olsa gerektir.

Esad rejiminin yıkılmasıyla birlikte artık Suriye'de yeni bir dönem başlamıştır; Esad'sız ve terörsüz bir Suriye hayalinin gerçekleşmesi, Suriye halkını teşkil eden Araplar, Türkmenler, Kürtler ve diğer etnik ve dinî grupların barış içinde bir arada yaşaması ve bu kadim topraklara huzur ve istikrarın geri gelmesi için önemli bir fırsat penceresi ardına kadar açılmıştır.

Suriye Geçici Hükûmetinin aklıselimle davrandığı, terörün bitmesi ve silahların susması için gayret gösterdiği ve yeni bir anayasayla katılımcı ve çok sesli bir siyasal sistemi inşa etme amacında olduğu görülmektedir. Bundan sonraki sürecin geçmiş dönemden daha iyi olacağına dair beklentiler güçlenmektedir. Bu görünüm ne kadar memnuniyet verici olursa olsun, İsrail'in Golan'daki işgalini genişletme ve bölgedeki illegal yerleşimci sayısını artırma niyetleri, Suriye'de filizlenen barış ve istikrar ortamını tehdit etmektedir. Ancak Esad'a kalmayan Suriye, ne terör örgütlerine ne de İsrail'e kalmayacaktır. Zira Türkiye'nin, bundan sonraki süreçte de Suriye halkının yanında olmaya devam edeceğinden, Suriye'nin hasretle beklediği yaşam şartlarına ulaşması için elinden gelen desteği vereceğinden kuşku duymak için hiçbir sebep yoktur.

Değerli milletvekilleri, Suriye'nin geleceğinin nasıl şekilleneceği, devrilen rejimin hunharca işlediği insanlığa karşı suçların hesabının sorulup sorulamayacağına da bağlıdır. Esad'ın Suriye halkına yaşattığı travmanın, verdiği zararın, çektirdiği acıların hesabı mutlaka sorulmalı, adalet geç de olsa tesis edilmeli, hak yerini bulmalıdır. Bu çerçevede, Beşşar Esad ve diğer üst düzey yetkililerin insanlığa karşı suçlardan sorumlu tutulabilmesi için tüm hukuk yolları denenmelidir. Uluslararası hukukta Esad gibi zalimler için öngörülen cezalar ve işletilebilecek adalet mekanizmaları hâlihazırda mevcuttur. Geçmiş yıllarda eski Yugoslavya ve Ruanda için BM Güvenlik Konseyi kararıyla özel mahkemelerin kurulduğu, yine BM Güvenlik Konseyinin kararlarıyla Libya ve Darfur için Uluslararası Ceza Mahkemesinin yetkilendirildiği malumunuzdur. Devletlerin değil bireylerin yargılanmasında yetkili olan Uluslararası Ceza Mahkemesi, BM kararıyla yetkilendirildiğinde, söz konusu suçların işlendiği ülkenin Roma Statüsü'ne taraf olması da gerekmemektedir. Dolayısıyla Suriye, Roma Statüsü'ne taraf olmadığı hâlde Uluslararası Ceza Mahkemesinin BM tarafından yetkilendirilmesi durumunda, insanlığa karşı suçlara ilişkin iddialara istinaden Esad aleyhine Uluslararası Ceza Mahkemesinde bir davanın açılması mümkündür. Ancak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin, Rusya'nın muhtemel vetosu sebebiyle böyle bir karar almasını beklemek çok da gerçekçi değildir. Esad'ın ve rejim yetkililerinin yargılanabilmesi için bir diğer seçenek de Suriye'deki yeni yönetimin Roma Statüsü'ne taraf olarak veya mahkemenin yargı yetkisini kabul ettiğini ilan ederek konuyu Uluslararası Ceza Mahkemesine bizzat havale etmesidir. Hatırlanacağı üzere bu yol, Filistin Devleti tarafından denenmiştir. Filistin Hükûmeti, Filistin için Roma Statüsü'nün yürürlüğe girdiği Nisan 2015'te Filistin topraklarında işlenen suçların araştırılmasını Uluslararası Ceza Mahkemesinden

talep etmiştir. Bunun üzerine mahkeme, Şubat 2021 tarihinde Doğu Kudüs, Gazze ve Batı Şeria'da işlenen suçları yargılama yetkisine sahip olduğuna dair bir karar almış ve İsrail tarafından Filistin'de işlenen suçların Uluslararası Ceza Mahkemesi tarafından yargılanmasının önü açılmıştır.

Benzer bir durum elbette Suriye için de mümkündür. Suriye'deki yeni yönetim Roma Statüsü'nün yetkisini kabul ederek rejim karşıtı gösterilerin başladığı Mart 2011'den sonra işlenen insanlığa karşı suçların araştırılmasını UCM'den talep edebilecektir. Bu uluslararası yargılama yollarının yanı sıra, Esad'ın ve suç ortaklarının Suriye'de ve hatta başka bir ülkenin ulusal yargı sisteminde yargılanması da mümkündür. Nitekim, Esad rejimi adına işlenen bazı insanlığa karşı suçlarda aktif rol aldığı tespit edilen bir Suriyeli subay, evrensel yargı yetkisi ilkesi uyarınca Alman mahkemelerinde yargılanmış ve ömür boyu hapse mahkûm edilmiştir. Benzer bir durumun Türkiye'de yaşanması da söz konusu olabilecektir. Zira, Türk Ceza Kanunu'nun evrensel yargı yetkisini tanıyan 13'üncü maddesi uyarınca Esad ve üst düzey yetkililerin Suriye'de işlemiş oldukları suçlardan dolayı Türk mahkemeleri önünde yargılanması da teorik olarak mümkündür. Rejim tarafından işlenen bu ağır suçlara iştirak etmiş kişilerin Türk adaletine teslim edilmeleri hâlinde, suçun başka bir ülkede işlenmiş olması veya suçlunun Türk vatandaşı olmaması yargılamanın önünde bir engel teşkil etmeyecektir. Ulusal ve uluslararası seviyedeki bu yargı yetkisinin sadece Esad rejimi yöneticileriyle sınırlı kalmayabileceği de açıktır. Suriye'de sivil halka yönelik insanlığa karşı suçlar ve savaş suçları işlediği Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Af Örgütü gibi kurumlar tarafından tespit ve tescil edilen PKK-PYD iltisaklı SDG militanlarının da aynı akıbetle yüzleşmesinin mukadder olduğunu belirtmeye gerek dahi yoktur.

Bu düşünceler ve Esad'ın insanlığa karşı işlediği suçlardan yargılandığı günü görme temennisiyle sözlerime son veriyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Ali Bozan'a aittir.

Buyurun Sayın Bozan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; herkese iyi akşamlar, merhabalar.

Öncelikle, ağır tecrit koşullarına rağmen tarihî bir direniş sergileyenler şahsında cezaevlerindeki tüm siyasi tutsakları saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bir selam da "..."[5] diyerek toprağı, vatanı, kimliği ve varlığı için Rojava'da direnenlere, mücadele edenlere. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli halkımız, 19 Aralık 2000 tarihinde cezaevlerinde "Hayata Dönüş" adı altında yapılan operasyonda katledilen siyasi tutsakları ve 19 Aralık 1978 tarihinde Maraş'ta başlayan ve bir hafta süren katliamda yaşamını yitiren Alevi canlarımızı saygıyla, sevgiyle, rahmetle anıyorum.

Değerli halkımız, tarih 19 Aralık 2015; Taybet ana Silopi'de sokak ortasında öldürüldü. Cenazesi yedi gün sokak ortasında bekletildi Taybet ananın. Taybet anayı saygıyla, sevgiyle, rahmetle anıyorum. Bakın, Taybet ananın eşi ne diyor: "Bu yaşatılan vahşet unutulmaz, torunumun torunu da bunu unutmayacak. 38 sivili şehrin içinde katlettiler, bu kadar vahşet yaşattılar ama Kürtlerin davası hâlâ devam ediyor. Kürtler mücadelesine kaldığı yerden devam ediyor ve devam edecek, iğneyle kuyu kazar gibi olacak ama olacak. Kürt halkının çocukları kendi iradeleriyle kazanacak, bütün Kürtler birliğini sağladığı zaman kazanmak daha da kolay olacaktır." diyor ve birlik çağrısı yapıyor Kürtlere.

[5] *Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.*

Bir kez daha Taybet anayı rahmetle anarken Gazi Muhammed'in vasiyetinin bir kısmını sizlerle paylaşmak istiyorum: "Kürt halkının düşmanları çoktur, zorba ve acımasızdırlar. Her halkın, ulusun başarısının sembolü birliktir, iş birliği ve dayanışmadır. Birliğini sağlayamayan, ittifakı olmayan her halk, her zaman düşmanın baskısına maruz kalır ve ezilir. Kürtlerin yeryüzünde yaşayan diğer halklardan hiçbir eksiği yoktur hatta siz yiğitliğinizle, fedakârlığınızla baskıdan kurtulan halklardan daha ileridesiniz." diyerek birlik ve beraberlik çağrısı yapıyor Gazi Muhammed vasiyetinde.

Değerli halkımız, yine bir bütçe görüşmelerinin sonuna geldik. Halk ne diyor? Halk ne yiyor ne içiyor; aç mı tok mu, maalesef bu bütçenin dışında kaldı.

Asgari ücret görüşmeleri başladı; toplantılar yapıldı, her toplantı sonrasında deniyor ki: "Rakamlar konuşulmadı." Ya, el insaf! Rakamları konuşmayacaksanız niye toplanıyorsunuz? Milyonlarca asgari ücretlinin gözü kulağı o toplantılarda açıklanacak rakamlarda yani olan biten âdeta bir şaka. Milyonlarca emekli bir yıldır ayda 10 bin liraya, 12.500 liraya mahkûm edildi; günlerdir burada bütçe görüşmeleri yapılıyor ama ne bir iktidar vekilinden ne bir iktidar sözcüsünden emekli maaşlarına dair elle tutulur tek bir sözcük duymadık.

Biz, halkın kira derdini getirdik buraya, onlar "ret" oyu verdiler. Halkın kira derdinin yerine yandaşa rant sağlayacak yeni imar alanları getirdiler. Biz "Halkın ekmeği kalmadı, vergilerini kaldıralım, zengin-fakir arasında vergide adaleti sağlayalım." dedik, onlar adaleti yanlış yorumladılar; yandaşa fayda sağladılar, halkın vergisini artırıp yandaşın vergisini sildirdiler.

Biz "Cezaevleri ülkenin kanayan yarası. Gelin, hep birlikte yeni bir infaz düzenlemesi yapalım." dedik. Onlar yeni yeni, içi boş yargı paketleriyle umut tacirliği yapmaya devam ettiler.

Değerli halkımız, şimdi, size biraz Meclisin işleyişinden ve kanunların nasıl çıkarıldığından bahsetmek istiyorum. Öncelikle, kanun teklifleri sarayda hazırlanıyor, iktidar vekillerine geliyor, iktidar vekilleri imzalıyor, komisyona gönderiliyor; komisyonda çoğunlukla komisyon üyelerinin o yasa teklifini incelemek için en fazla iki günlük süresi var. Bu şekilde, bu yolla muhalefetin etkin bir muhalefet yapmasının önüne geçiliyor. İktidar vekillerinin zaten kanun tekliflerini incelemelerine, araştırmalarına gerek yok çünkü hem komisyonda hem Genel Kurulda yaptıkları tek iş el kaldırıp el indirmek.

Ben, bugüne kadar defalarca "retgiller" dedim ya, öylesine demedim, boşu boşuna demedim, altı dolu bir şekilde ben "retgiller" dedim. Yine, aynı şekilde iktidar grubuna "retgiller" diyorum. Açın, bakın, Meclis görüşmelerine bakın. Muhalefetin bugüne kadar gündeme getirdiği, halkın yararına olan hangi teklife, hangi önergeye "evet" dediniz? Halkın yararına olan hiçbir önerge, hiçbir teklif maalesef burada kabul edilmedi. Gelelim kanun tekliflerinin Genel Kurul kısmına. Her torba kanuna, muhalefetin ve kamuoyunun tepki gösterdiği iki üç tane madde ekliyor iktidar. Daha sonra Genel Kuruldaki görüşmeler esnasında o iki üç maddeyi geri çekiyor ve kısa süre içerisinde diğer kanun maddelerinin tamamını Meclisten geçiriyor; tam bir cingözlük. Bu arada, o kanun teklifiyle getirip tepki toplayan ve geri çektikleri maddeleri iki üç ay sonra başka bir teklif içerisinde tekrar gündeme getiriyorlar. İşte, değerli halkımız, 85 milyon yurttaşın hayatını ilgilendiren kanunlar bu Mecliste bu şekilde çıkarılıyor.

Küçük bir hesaplama yaptım. Bir kanun maddesinin komisyon ve Genel Kurul görüşmeleri hep birlikte ortalama bir saat sürüyor. Yani belki on yıl, yirmi yıl, otuz yıl, elli yıl, yüz yıl yürürlükte kalacak bir kanun maddesi bu Mecliste sadece bir saat görüşülüyor ve kanun hâline geliyor. Şimdi, Mecliste olan biteni anlattım. Kanunu yapanlar bu şekilde yapıyor.

Peki, kanunu uygulayanlar neler yapıyor? Mesele tam bir imam-cemaat meselesi. Neler yapıyorlar? Biliyorsunuz, Ergenekon davalarının yargılamaları AKP iktidarı döneminde yapıldı. İşte dün o dönemin

Adalet Bakanı çıktı, dedi ki: "Ergenekon yargılamaları FETÖ'nün bir kumpasıydı." Tamam. Peki, aynı hâkim, savcılar KCK davalarını açmıştı, onlar kumpas değil mi? Onlara dair kuracağınız tek bir söz yok. Yine, aynı hâkim, savcıların hazırladığı fezlekelerle şu anda sevgili Selahattin Demirtaş, sevgili Figen Yüksekdağ ve arkadaşlarımız Kobani davasında hâlen tutuklu. İktidar grubu içerisinde birçok kişi Kobani kumpas davasının Erdoğan'ın talimatıyla açıldığını biliyor, bir kumpas davası olduğunu biliyor ama kimse çıkıp bunun bir kumpas davası olduğunu söylemeye cesaret edemiyor, bu davayı eleştiremiyor dahi.

AKP yargısı başka neler yapıyor? Yargıtay 3. Ceza Dairesi, şu meşhur Can Atalay'la ilgili Anayasa Mahkemesi kararını uygulamayan Yargıtay 3. Ceza Dairesi bir hafta önce bir karar veriyor; Haziran 2016'da Atatürk Havalimanı'na IŞİD tarafından gerçekleştirilen, 45 yurttaşın yaşamını yitirdiği saldırıyla ilgili tutuklu 6 kişinin tahliyesine karar veriyor. Peki, İletişim Başkanlığı ne diyor bu tahliyelerle ilgili haberlere? Kendi açıklamalarından, olduğu gibi okuyorum: "Tahliye edilen söz konusu 6 sanık sekiz yıldır tutuklu olup saldırının failleri değillerdir. Bu kişiler örgüt üyeliği, örgütün finansı gibi suçlardan yargılanmaktadırlar. 6 sanığa isnat edilen suçlar yönünden tutuklu kaldıkları süreler verilecek cezaları karşılama ihtimali bulunduğundan tahliyelerine karar verilmiştir. Asılsız iddialara itibar etmeyiniz." Ya, asıl asılsız olan da sizsiniz, itibar edilmemesi gereken de sizsiniz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Yani, şimdi, behey İletişim Başkanlığı, sormazlar mı sana "Örgüt üyeliği ve örgütün finansmanı suçundan yargılanan kişilere bugüne kadar ne zaman ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilmiş?" diye. İletişim Başkanlığı ne yapıyor biliyor musunuz? Milletin vergisiyle millete yalan söylüyor, halkın vergisiyle kendisi dezenformasyon yapıyor. Aynı zamanda başka ne yapıyor bu açıklamasıyla? Yargıya talimat veriyor. Yargıtay 3. Ceza Dairesi bu kararı bozdu, gelecek yerel mahkemeye, yerel mahkemeye talimat vermiş, demiş ki: "Bu kişiler saldırının faili değildir." Sen hâkim misin, sen savcı mısın, sen mahkeme misin? İşte, iktidarın Dezenformasyonla Mücadele Merkezinin yaptığı açıklama. Ondan sonra ne deniyor burada? Biz herhangi bir şeyi gündeme getirdiğimizde "Yargı bağımsızmış, mış, mış." Külahıma anlatın siz! Siz de biliyorsunuz ki yargı bağımsız değil.

Şimdi, değerli arkadaşlar, hatırlarsınız bundan tam beş ay önce Mersin'de sahilde 10 Kürt genci Kürtçe şarkılar eşliğinde halay çekmişlerdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bozan, tamamlayın lütfen.

ALİ BOZAN (Devamla) - Önce, ak troller tarafından bu Kürt gençleri hedef gösterildi, daha sonra İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya çıktı hesabından "Gereği Yapıldı-22" diye bir paylaşım yaptı ve gençleri hedef gösterdi. Gözaltına alınan gençler Antep'ten Mersin'e getirilirken araçta kendilerine "Ölürüm Türkiye'm" şarkısı dinletildi. O gençlerin bugün duruşması vardı biliyor musunuz? Bir buçuk saat önce o gençlerin tamamı tahliye edildi. O gün o gençlerle ilgili tutuklama kararı verenler, o gençlerin ilk duruşmada tahliye edileceklerini biliyorlardı ama ne oldu? O tarihte sizin Kürtler üzerinde bir korku iklimi yaratmanız gerekiyordu, Kürt diline saldırmanız gerekiyordu, Kürt halayına saldırmanız gerekiyordu; bunun için o gençleri tutuklattınız ve iktidarın siyasi hesaplarına kurban edildi Kürt gençlerinin beş ayı diyorum ve Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Balıkesir Milletvekili Ensar Aytekin'e aittir.

Buyurun Sayın Aytekin. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ENSAR AYTEKİN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçeler halkın siyasilere verdiği en hassas yetkilemedir. Doğmayan bebeğin, mezara indirilen insanın hakkını, eski deyimle beytülmali konuşuyoruz.

Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildiğinden beri devletin üzerinde bir hayalet dolaşıyor. Ben, daha evvel bu kürsüden yaptığım bir konuşmada iktisattaki görünmez el prensibinin Türkiye siyasetindeki karşılığını anlatmıştım. Türkiye siyasetinde bir görünmez el var, ona "beyefendi" diyorlar; "Beyefendi böyle istiyor, beyefendi şöyle istiyor, beyefendiyi kızdırmayalım." Beyefendi aşağı, beyefendi yukarı. Bakın, arkamızda "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." yazıyor, bu salon Millet Meclisi salonu ve bizler milletin seçtiği temsilcileriz. Lafa gelince "millî irade" diye nara atanlar milletin Meclisine bütçesini sunmaya gelmekten âciz. (CHP sıralarından alkışlar) Cumhurbaşkanı Yardımcısı bir bürokrat. Bürokrat Meclise gelip Cumhurbaşkanlığı bütçesini sunuyor, bütçenin sahibi Meclisten kaçıyor, Yardımcısı da bütçeyi sunarken kalktı "Bütçe açığı vermemizin temel nedeni depremdir." dedi. Arkadaşlar, yirmi iki yıldır bütçe yapıyorsunuz, yirmi iki yıldır açık var.

Değerli milletvekilleri, bütçenin dört temel ilkesi var. Birincisi, tahmin; bütçedeki rakamlar tahminîdir. İkincisi, tahdit; bütçe belirli bir dönem için hazırlanır ve uygulanır. Üçüncüsü, tevzin; bütçenin denkliğini ifade eder ve dördüncüsü, tasdik; bütçe uygulamaya girmeden önce oylanır. Tüm dünyada ekonomi, vergi ve kamu maliyesi çalışanlar, hatta fakültede bu dersleri giriş seviyesinde alanlar bunu bilir. Denk bütçe yaklaşımı klasik bir yaklaşım olarak savunulsa da siz ve dünyada sizin gibi düşünenler açık vererek yani zarar ederek ülkenin büyüyeceğini ifade ederler. Buna literatürde "bütçe açığı kumarı" denir. Peki, bu kumarda masada oturan Mehmet Şimşek'se ne olur? "Mali disiplin" adı altında vatandaşın sırtına biner.

Değerli milletvekilleri, Anayasa'mızın 161'inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre bütçe kanun teklifi mali yıldan en az yetmiş beş gün önce sunulur. 2025 bütçesi de bu sürenin son günü olan 17 Ekimde sunuldu. Bütçe, icmalleriyle, cetvelleriyle bir bütündür. Ancak çok ilginç bir şey oluyor: Bütçenin kendisi sunuluyor fakat teklifin yani kanunun cetvelleri yok. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildiğinden beri Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanıyla güya eş güdümle çalışarak bütçeyi hazırlar. Devletin en önemli 2 kurumunun temel görevi bütçe yapmak ve bütçeye dair harcamaları denetlemek. Bu kurumlar bütçenin cetvellerini Meclise gününde getirmeyi unutuyor. O kadar baştan savma iş yapılıyor ki 2024 bütçe gerekçesi ile 2025 bütçe gerekçesini yan yana koyun, karşılaştırın, okuyun; metin yazmaktaki âcizliği görürsünüz. Sadece rakamlar değişmiş, âdeta bir şablon metin oluşturulmuş, ilgili yıl ile ilgili rakamlar değişip her yıl önümüze pişirilip pişirilip getirilmiş.

Değerli milletvekilleri, bir başka konuya bakalım. Dünya literatüründe "vergi istismarı" kavramı vardır "vergi istismarı". Bizim Mehmet Şimşek ise dünya literatürüne "vergiyle istismar" diye bir kavram kazandırdı. Nedir vergiyle istismar? Hane halkı geliri ülke ortalamasının üzerindeki kitlelerin tüketim malzemelerine ek vergi yükleri getirerek, bunu da dolaylı vergilerle yaparak harcama sorumsuzlarına kaynak yaratmak. Bunu yaparken de ülkenin ortalama değerlerini sömürerek kitleleri bu konuda istismar etmek.

Asgari ücret ortalama ücret olmuş ama bakın, yerli otomobil yaptık. Emekliler açlık sınırında can veriyor ama işte, Suriye'de Esad düştü. Ev kiraları asgari ücreti geçmiş ama uzaya insan gönderdik. 6 yaşında çocuk açlıktan öldü ama beyefendiyi New York'a uçak konvoyuyla gönderdik. (CHP sıralarından alkışlar) Vergici Mehmet vergiyi en alttakilere yüklüyor, keyfini en üsttekilerle sürdürüyor.

Hatırlayın, bir zamanlar "Hedef 2023" hayalleri vardı: İşte, Türkiye olarak 2023'te ilk 10 ekonominin içinde olacaktık, ekonomide 2 trilyon dolarlık millî gelir büyüklüğüne kavuşacaktık, kişi başı millî gelir 25 bin dolar olacaktı, ihracatımız 500 milyar doları bulacaktı, işsizliğimiz yüzde 5'e düşecekti -en güzeli de burası- enflasyon ve faiz kalıcı biçimde düşecek ve tek haneli olacaktı. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, gerçeklere orta vadeli programdan bir bakalım: 2 trilyon dolar olarak öngörülen millî gelir 2023'te 1,130 milyar dolar oldu, standart sapmayı da TÜİK hesaplasın. 25 bin dolar olarak öngörülen kişisel gelir 13.243 dolara çıktı. 500 milyar dolarlık ihracat 256 milyar dolarda kaldı. "Yüzde 5 işsizlik" demişler, "yüzde 9,4" olarak açıkladılar. "Tek haneye indirilecek." dedikleri enflasyon TÜİK'e rağmen yüzde 64 olmuş. Hayaller nerede, gerçekler nerede? (CHP sıralarından alkışlar)

Son olarak, 2025 bütçesinde 1 trilyon 950 milyar faiz ödeyeceğimize yer verilmiş, günlük 5,5 milyar faiz. Anlaşılan o ki 2025'te de faiz lobilerine çalışmaya devam edilecek. Peki, bu parayı nereden bulacaklar? Ulus Meydanı'ndaki emeklinin sırtındaki cekete koyduğu vergiden bulacak, Beyoğlu'nda kahve içen gençten bulacak, Bursa'da Kent Meydanı'ndaki lokantanın vergisinden bulacak, Balıkesir'de tarlasından mahsul almak isteyen çiftçinin gübresine koyduğu vergiden bulacak, Ağrı'daki besicinin yemine koyduğu vergiden alacak. (CHP sıralarından alkışlar) Kısacası, faiz lobileri kazansın diye devleti yöneten AKP; vatandaşın sofrasına, evine, masasına oturacak, vatandaşla birlikte yiyecek, içecek ve hesabı ödemeden kalkacak.

Değerli arkadaşlar, bu düzen bu anlamıyla tam bir harami düzenidir; doğmamış çocuğu borçlandıran, toprağa indirilen ölüye borç çıkartan düzendir. Bu düzen yiyip içip faturayı muhalefete ödetme düzenidir. CHP'li belediyelere borç yüzünden haciz koyuyorlar; parayı kendileri yedi, kasayı kendileri boşalttı, şimdi "Borcu CHP'liler ödesin!" diyorlar. (CHP sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Halk hesabını soracak onlara!

ENSAR AYTEKİN (Devamla) - Hazine Bakanlığı verilerine göre bütçe ocak-kasım döneminde 1 trilyon 276 milyar 935 milyon lira açık verdi. Bunun faturasını kim ödeyecek? İşte, bu bütçeyle dar gelirli vatandaş ödeyecek. Vergi olup yağacaklar, zam olup yağacaklar, zulüm olup yağacaklar; bir avuç insan mutlu olsun diye milyonları yokluğa mahkûm edecekler. Lafa gelince "milletin iradesi" diyecekler. Yıllardır yönettiğiniz belediyelerde harami düzeni kuruldu, yediniz içtiniz seçimden önce sırf muhalefet seçimi alırsa çalışmasın, millete hizmet etmesin diye bir yıllık bütçeyi üç ayda bitirdiniz; borcu siz yaptınız, faturayı bize ödetiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Halk onlara ödetecek, ödetecek!

ENSAR AYTEKİN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, bu bütçeye birazdan el kalkacak, belki bu bütçe buradan çoğunluk oyuyla geçecek ama milyonlarca insanı mağdur edecek. Biz bu suça, bu günaha ortak olmayacağız. O yüzden, bütçenize en güçlü şekilde "hayır" diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) Sizlere de, hiç olmazsa bu sefer, grup kararını değil, küllenen vicdanlarınızı dinleyin diyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aytekin, tamamlayın lütfen.

ENSAR AYTEKİN (Devamla) - Sustuğunuz her haksızlık boynunuzdaki kravat gibi vicdanınıza bir ömür boyu asılı kalacak. Unutmayın ki sadece yaptıklarınızdan değil, sustuklarınızdan da suçlusunuz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'a aittir.

Buyurun Sayın Ercan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA TUĞBA IŞIK ERCAN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Ekranlardan bizi izleyen aziz milletimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın "Dünya 5'ten büyüktür." şiarıyla başlattığı küresel adalet mücadelesi bugün tüm dünyada karşılık bulmakta ve özellikle İsrail'in Gazze'deki mezaliminden sonra önemi daha da anlaşılmaktadır.

Bugün sizlere bizdeki bir kısım muhalefetin anlayamadığı veya anlamak istemediği konularda aslında bizleri sürekli eleştiren Batı medyasında bile takdir edilen haber başlıklarıyla geldim. Bakın, Suriye meselesinde muhalefet "Türkiye'nin Suriye politikası kayıp." derken dünya basını Türkiye'nin bölgedeki kazanımlarını konuşuyor. Şimdi size soruyorum: 4 milyon mazluma kucak açmak, terör koridorunu engellemek, sınır güvenliğimizi sağlamak kayıp mıdır? Biz bu kardeşlerimize ensar olmayı görev bildik, şimdi de onların güvenli ve onurlu bir şekilde evlerine dönmeleri için var gücümüzle çalışıyoruz. Kimi belediyelerse çıkmış "transfer hizmeti" diyerek göçmenleri aşağılayan afişler asıyor. Bu nasıl vicdansızlıktır? Biz bu meseleyi insan onuruna yakışır şekilde çözmek için Suriye'de yeni bir hayat inşa ediyor, güvenli bölgeler oluşturuyoruz. Biz bu konuda hem insani hem stratejik düşünüyoruz. Türkiye, tarihi boyunca mazluma kimlik sormayan, zalime karşı ise sessiz kalmayan bir duruşun temsilcisi olarak engizisyon zulmünden kaçan Musevilerden Nazi vahşetinden kurtulanlara, Körfez Savaşı'nda zulme uğrayan Kürt kardeşlerimizden Suriyeli muhacirlere kadar yurtlarından koparılan milyonlarca insana dinine, diline, ırkına bakmaksızın kucak açmış bir ülkedir. Bu vesileyle, dün idrak ettiğimiz 18 Aralık Uluslararası Göçmenler Günü'nü de kutluyorum. 2011 yılında başlayan ve on üç yıl süren Suriye iç savaşı boyunca Batı'nın sırt çevirerek sınırlarda ölüme terk ettiği Suriyeli göçmenleri bağrına basan bir milletin mensubu olarak dünya tarihine örnek teşkil edecek bir misafirperverlik sergiledik. Bunun sonucu, şimdi Suriye'de çok güzel Türkçe konuşan, yapılan tüm kötülük ve aşağılamalara rağmen Türk insanına teşekkür eden bir Suriye halkı oluşuyor. Lakin birileri çıkıp "Erdoğan'ın dünyadan haberi yok, bu bir planlı kaçıştı." diyor. Bunun karşılığında bizzat Esad ne diyor? "8 Aralık akşamına kadar Şam'daydım, kaçmayı planlamadım." diyor. Yani sizin komplo teorilerinizi bizzat Esad yalanlıyor. Peki, dünya ne diyor? Örneğin Trump "Türkiye büyük güç. Erdoğan çok akıllı ve çetin bir adam. Suriye'de işin arkasındaki güç Türkiye." diyor. Reuters, Türkiye'nin Suriye'deki yeni realiteyi şekillendirdiğini yazıyor. Washington Post "Türkiye kazanan olarak öne çıkıyor." başlığını atıyor ama bizim muhalefetimiz hâlâ komplo teorileri peşinde. Bir yanda tüm Afrika'nın güvenliğini sağlayacak Somali-Etiyopya krizinde ara bulucu olacaksınız, diğer yanda Suriye'de dengeleri, yeni dengeleri şekillendireceksiniz. İşte başarılı diplomasi budur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ifade ettiği gibi, diplomasi akıl, sabır, stratejik feraset ve basiret ister. Ancak maalesef muhalefet bu temel niteliklerden yoksun kaldığı gibi elde ettiğimiz başarıları anlayabilecek ufuktan da yoksunlar.

Ursula Von Der Leyen'in dünkü Ankara ziyaretinde de gördüğümüz gibi Avrupa Birliği artık şunu çok iyi biliyor: Türkiye ve liderimiz Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmadan ne enerji güvenliği sağlanabilir ne göç yönetilebilir ne de bölgesel istikrar korunabilir. Birileri çıkıp "Türkiye yalnızlaştı." diyordu. Hani nerede yalnızlaşma? Bugün tüm dünya Türkiye'nin ara buluculuğuna başvuruyor, bölgesel ve küresel krizlerde Türkiye'nin kapısı çalınıyor. Azerbaycan-Ermenistan gerilimine, Suriye'ye, Libya'ya, Afrika'ya, Karadeniz tahıl koridoruna bakın, her kritik meselede Türkiye masada, hatta sadece masanın paylaşanı değil masanın sahibi konumunda ama birileri "Macera peşinde koşuyorlar." diyor. Sizin "macera" dediğiniz, dünya basınının "diplomasi başarısı" dediği şey. Birileri çıkıp "Devletin itibarını yanlış politikalarla zedeliyorsunuz." diyordu. Peki, şimdi önde gelen dünya basınından, örneğin, ABC News Cumhurbaşkanımızı ara bulucu lider olarak görüyor. Amerikan The Wall Street Journal MİT'in takas operasyonunu "bir başka diplomasi başarısı" diye manşetlerine taşıyor. The Guardian "Ankara istediğini

elde ediyor.” başlığını atarken Euronews ise Avrupalı liderlerin Sayın Erdoğan’la görüşme telaşını “Suriye’ye giden bütün yollar Türkiye’den geçer.” ifadeleriyle duyuruyor. İşte, size “yalnızlaşan Türkiye” diyenlere en güzel cevap. Batı medyası bile artık Türkiye’nin bölgesel güç olmaktan çıkıp küresel bir aktör hâline geldiğini kabul ediyor. Yani biz, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün “Yurtta sulh, cihanda sulh.” ilkesini sadece söylemde değil uygulamada da hayata geçiren bir partiyiz.

Yine, bu anlayışla, Filistin meselesinde savaşın başından beri sergilediğimiz kararlı duruş, kalıcı barış için önce ateşkes, sonra iki devletli çözüm önerisi, yalnızca İslam âleminin değil tüm insanlığın ortak vicdanını harekete geçirmiştir ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda da 153 ülkenin ateşkes istemesine vesile olmuştur. Türkiye olarak, ilk günden itibaren diplomatik kanalları sonuna kadar kullandık. İnsani yardım koridoru açarak 86 bin tonla dünyada en fazla destek sağlayan ülke olduk.

Değerli arkadaşlar, başarılarımız diplomasiyle sınırlı değil tabii ki hemen bir örnek vereyim başarılarımıza: Hani “Gençler artık bu ülkede kalmak istemiyorlar.” diyorsunuz ya, bugün Türkiye öyle bir noktaya geldi ki bir zamanlar beyin göçü verdiğimiz ülkelerden, NASA’dan bile bilim insanlarımız şimdi geri dönüyor. Örneğin, astrofizikçimiz Doktor Umut Yıldız “NASA’dan döndüm çünkü Türkiye’nin gelecek potansiyelini yüksek buluyorum.” diyor. Bu millet, sizin “montaj sanayisi” dediğiniz günleri çok iyi hatırlıyor. O günlerde yüzde 20’lerde olan yerlilik oranımız bugün yüzde 80’leri aşmışken Avrupa Birliğinin 2035 için koyduğu yüzde 60 hedefi bizim için çok geride kalmış durumda.

The Economist dergisi bile “Türkiye savunma sanayisinde yükselen güç.” diye yazıyor. Kimler sayesinde, biliyor musunuz? TUSAŞ’taki hain saldırıda şehit olanların kanı henüz kurumamışken “Hainlere inat daha çok çalışacağız, daha çok üreteceğiz.” diyen aslan yürekli mühendislerimiz, gençlerimiz sayesinde. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu vesileyle TUSAŞ şehitlerimizi de rahmetle anıyorum.

Tüm engelleyenlere, haksız eleştirilere rağmen Türkiye Yüzyılı vizyonumuz doğrultusunda ülkemizi ekonomiden kültüre, TEKNOFEST gençliğinin başarılarından kadınlarımızın iş dünyasındaki artan gücüne kadar her alanda dünyanın ilk 10 ülkesi arasına sokma hedefimize emin adımlarla ilerlememize vesile olacak.

AK PARTİ hükûmetlerimizin 23’üncü, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemimizin 7’nci bütçesi olan 2025 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bütçenin hazırlanmasında emeği geçen başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz’a, tüm bakanlarımıza ve emeği geçen vekillerimize, bürokratlarımıza teşekkür ediyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz talebi Adana Milletvekili Sadullah Kısacık’a aittir.

Buyurun Sayın Kısacık.

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu şahsım ve DEVA Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

9 Aralık tarihinde bütçe görüşmelerine başladık, bugün bütçe görüşmelerinin 11’inci günü. Bugüne kadar 17 bakanlığın bütçesini görüştük, 17 bakan bu kürsüye çıkıp bakanlıklarına dair sunum yaptılar. 17 bakanın konuşma tutanaklarını tek tek okudum, hepsinde ortak olarak şu ifadeler geçiyor: “Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliği” “Sayın Cumhurbaşkanımızın kararı” “Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatı” “Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu hedef” “Sayın Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu irade”.

Buradan ortaya ne çıkıyor? Aslında, bakanlıklarda bakanlık yapan da kararı veren de talimatı veren de hedef belirleyen de Sayın Cumhurbaşkanı. Bence, cumhuriyet tarihinin en rahat bakanlık dönemi bu zaman.

Sayın Bakanların bir şey yapma derdine girmesine gerek yok, zaten her şey Sayın Cumhurbaşkanının talimatıyla yapılıyor. Bakanlık sistemi bitmiş, bakanlık makamı diye bir şey kalmamış, bakanlar önceki dönemin müsteşarı hâline gelmişler, memur olmuşlar. Gerçi o dönemin müsteşarları kadar güçlüler mi, ondan da şüpheliyim.

Bu Meclis on günlük süreçte neler gördü? Bakın, milletvekillerimiz sabah saat on birde gelip sorularını sormak için burada birbirleriyle yarışıp, soru hakkı alıp gece saat birde ancak sorularını sordular ama biz, milletin vekilinin sorusuna cevap vermemek için önceden hazırlanmış metni okuyan bakanlar gördük burada. Milletin vekillerinin gözünün içerisine bakıp sorduğu soruya cevap verecek öz güveni olmadığı için burada soruları geçiştiren bakanları gördük. Burada tek bir soruya cevap vermeden ayrılan bakanları gördük. Yine, bu süreçte gördük ki sayın bakanlar politika üretemedikleri için, anlatacak politikaları olmadığı için bu kürsüden politika anlatmak yerine polemiklere girdiler, polemiklere.

Arkadaşlar, bakan dediğinizin -Türkiye için önemli, kritik görevlerdir bakanlıklar, şanlı şerefli görevlerdir- ideali olur, rüyası olur, hedefi olur; gelir, bu kürsüde, heyecanla neleri iyileştireceğini, neleri dönüştürüleceğini, bakanlık politikalarını anlatırlar, polemiklere girmezler ama sonradan düşündüm, sayın bakanlar da haklılar. Neden? Çünkü politika üretmek onların görevi değil ki. Doğru çünkü Cumhurbaşkanlığı kanunuyla birlikte...

Bakın, bu, Cumhurbaşkanlığı teşkilatı sistemidir, Cumhurbaşkanlığı internet sitesinden alınmıştır. Bakın, Cumhurbaşkanı burada karar vericidir, Cumhurbaşkanı Yardımcıları vardır. Aslında, Cumhurbaşkanlığı sistemi iki ayak üzerine oturur. Birincisi, politika kurulları; ikincisi, bakanlar. Yerel Yönetim, Sosyal Politikalar, Sağlık ve Gıda, Kültür ve Sanat, Hukuk, Güvenlik ve Dış Politikalar, Ekonomi, Eğitim ve Öğretim, Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları olmak üzere 9 tane politika kurulu var.

Arkadaşlar, bu politika kurullarını gören var mı? Cumhurbaşkanlığının internet sitesine girdim, gece saat üçe kadar araştırma yaptım, ne politika kurullarının başkan vekili belli ne politika kurullarının yönetimi belli ne bu politika kurullarının ne yaptığı belli ne bir iletişim adresi belli; hiçbir şey belli değil, hiçbir şey yok ama bakın, Cumhurbaşkanlığı yönetim sisteminin temelini oluşturuyor bu politika kurulları.

Ya, sistem iflas etmiş, sistemin bir ayağı yok, sistemin bir ayağı yok! Girin internet sitesine, bu politika kurullarının yaptığı 1 adet faaliyet göremezsiniz. Oysaki Sayın Cumhurbaşkanımız ne demiş bu sistemle ilgili?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Milletvekili.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - “Uzun ve zorlu mücadeleler neticesinde aziz milletimizin takdiriyle ülkemize kazandırdığımız Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin en yenilikçi unsurlarından biri politika kurullarıdır.” demiş, “Kurulların ihdasıyla birlikte ilk kez yürütme içinde icra ve politika üretme işlevleri birbirinden ayrılmıştır. Yürütmenin politika üretme kapasitesi artırılarak daha aktif ve öncü bir rol oynamasının önü açılmıştır.” demiş. Nerede bu politika kurulları? Yok. Sayın Bakanlar ne yapsın o zaman? Politika üretilemediği için şu anda bakanlıklar ancak talimatlarla yürüyor.

Bakın, arkadaşlar, bunu siyasetin üstünde söylüyorum, samimiyetle söylüyorum, bir yönetim sistem uzmanı olarak söylüyorum, şu anda bu, Türkiye’nin önündeki en büyük sorunlardan bir tanesidir. Sistem tıkanmış, politika kurulları ortada yok, politika üretemiyor. Dolayısıyla, bir an önce bu politika kurullarının aktif hâle gelmesi, işler hâle getirilmesi lazım diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci söz talebi Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk’e aittir.

Buyurun Sayın Öztürk. (MHP sıralarından alkışlar)

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Aziz Türk milletini ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye tarih boyunca medeniyetlerin beşiği olmuş bir coğrafyada yer almakta, Asya ve Avrupa'yı birleştiren stratejik bir köprü işlevi görmektedir. Bu kadim topraklardaki şehirlerimizin tarihî dokularını koruyarak, yeşil alanlarını artırarak ve çevre dostu uygulamalarla geleceğe hazırlamak hepimizin sorumluluğu olmalıdır. Bir yandan bu sorumluluğu taşırken diğer yandan da karşı karşıya olduğumuz en büyük sorunlardan biri olan deprem riski, bizlere afetlere dayanıklı şehirler inşa etmenin ne kadar da önemli olduğunu hatırlatmalıdır. Malumunuz, 6 Şubatta yaşadığımız büyük deprem felaketi ülkemizin pek çok bölgesinde ağır kayıplara sebebiyet vermiş, vatandaşlarımızı kaybetmenin acısını yaşarken binlerce ev ve altyapı tesisinin yıkıldığını da görmüştük. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının öncülüğünde, TOKİ, Emlak Konut ve Yapı İşleri Genel Müdürlüğünün yoğun gayretleriyle deprem bölgelerinde yeni konutların ve köy evlerinin hızla inşa edilmesine ise büyük bir memnuniyetle şahitlik etmekteyiz.

Diğer taraftan, ülkemizin pek çok noktasında uygulanan kentsel dönüşüm projeleri de şehirlerimizin yenilenmesi, güçlendirilmesi ve konfor alanlarının oluşturulması bakımından son derece kıymetlidir. Bununla birlikte, Sıfır Atık Projesi, neredeyse sıfır enerjili bina anlayışı ve yeşil şehir vizyonuyla ortaya konulan millet bahçeleri uygulamaları şehirlerimizin doğa dostu bir yapıya bürünmesi açısından önemli gördüğümüz hususlardır. Bu vesileyle, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat kurum başta olmak üzere, tüm Bakanlık personeline yaptıkları değerli çalışmaları ve katkıları için teşekkür ederim.

Değerli milletvekilleri, şehirlerimizin dayanıklılığını ve konforunu artırırken ulaştırma ve altyapı yatırımlarıyla ülkemizin kalkınmasını desteklemek de elbette ki bir başka misyonumuz olmalıdır. Bugün Türkiye'de kara yollarında seyreden araç sayısı toplam 31 milyona ulaşmış, bu artış yol ağlarının kapasitesinin en etkin şekilde kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Bu kapsamda, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından akıllı ulaşım altyapısının geliştirilmesi için önemli adımlar atılmış, daha güvenli ve ekonomik seyahat olanakları sunulmuştur. Demir ağlarla örülmüş Türkiye Cumhuriyeti'nin günümüzde hızlı ve yüksek hızlı trenlerle daha işlevsel hâle gelmesi ise yine son derece önemlidir. Çağımızın şartlarına uygun demir yolu taşımacılığındaki gelişim, hem ekonomi hem güvenlik hem de konfor açısından ülkemiz adına katma değeri yüksek gelişmelerdir.

Türkiye'de tüneller ve köprüler konusunda da büyük bir atılım yapılmış, tünel sayısı 511'e, toplam tünel uzunluğu ise 789 kilometreye ulaşmıştır. Bu tüneller sayesinde güzergâhlar arası mesafe kısalmış, ulaşımda önemli ivmeler kazanılmıştır.

Yine, bu gelişmelere ek olarak ÖTV'siz yakıt uygulamasıyla deniz taşımacılığının artırılmasına katkı sağlanmış, özellikle Marmara Denizi'nde yeni hatlar kurulmuştur.

İstanbul Havalimanı gibi muazzam yapılarla ve artan hava yolu taşımacılığıyla ulaşım alanında çağ atlanmıştır.

İnternet ağının yaygınlaşması ve 4G hizmetiyle iletişimin hızlanması yine altını çizmemiz gereken önemli gelişmelerdir. 15 Temmuzda hedef alınan TÜRKSAT uydu filosuyla uydu kapsama alanı genişletilmiş, yine bu alanda muhteşem atılımlar yapılmıştır.

Ben, bu anlamda, özverili çalışmaları sebebiyle Ulaştırma ve Altyapı Bakanımız Sayın Abdulkadir Uraloğlu ve Bakanlık yönetimine de sizlerin huzurunda teşekkür etmek istiyorum.

Yine, Sayın Millî Savunma Bakanımız buradayken, Sayın Bakanım, müsaadeniz olursa size birkaç hususu sormak isterim. Öncelikle, savunma sanayisine vermiş olduğunuz büyük katkılar sebebiyle sizleri, şahsınızı ve Bakanlık yönetimini kutluyorum.

Diğer taraftan, Suriye'deki gelişmelerin bugün için Türkiye'yi ne derece etkilediği hususunda, hâlihazırda buradayken Türkiye Büyük Millet Meclisinde bizlere, milletvekillerine bu konuda bir bilgi verirseniz... Orada neler oluyor, neler bitiyor, Türkiye açısından nasıl gelişmeler vardır, nasıl etkileyecek Türkiye'yi; bu konu bizim için son derece önemli, Türk milleti bu konuyu yakından takip ediyor diyorum.

Sözlerime burada son veriyor, 2025 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu tekraren saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemine geçiyoruz.

Sayın Çubuk...

Buyurun.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bugün 19 Aralık. Maraş'ta Alevileri katleden faşistler, F tiplerine direnen devrimcilere saldırıp 30 tutsağı katledenler ve Taybet ananın cenazesini bir hafta yerde bırakan kolluk aynı devlet geleneğinin aparatlarıdır. Bu saldırıların hepsi sömürgeye, işkenceye, asimilasyona karşı mücadele geleneğine karşı yapılmıştır ve hiçbiri de amacına ulaşamamıştır.

Asimilasyonculuğa, faşizme, sömürgeciliğe ve kapitalizme karşı devrim ve sosyalizm mücadelesi bu topraklara kök salmıştır. Katledilen bütün insanları ve özellikle de cenazesi bir hafta yerde bırakılan Taybet anayı ve Taybet ana şahsında da cenazeleri bile ailelerine teslim edilmeyen insanlarımızı saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Bozan....

Buyurun.

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildikten sonra kaç Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılmıştır? Kararnameler çıkarılırken Anayasa'nın 104'üncü maddesi dikkate alınmış mıdır? Kararnamelerin kaçıyla ilgili Anayasa Mahkemesine başvuru yapılmıştır, kaçı Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir? Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına rağmen neden Meclis baypas edilerek kararname çıkarmakta ısrar edilmektedir?

Tasarruf Tedbirleri Genelgesi Cumhurbaşkanlığında uygulanmış mıdır? Genelge kapsamında Cumhurbaşkanlığı saraylarında kaç lira tasarrufta bulunulmuştur? Kamuya örnek olması gereken Cumhurbaşkanı, örnek olması için tasarrufları açıklamayı düşünmekte midir?

Sorularıma cevap verecek misiniz, yoksa "Çalışmadığımız yerden soru sordun." ya da "Cumhurbaşkanlığıyla ilgili konuşma yetkimiz yok." deyip cevapsız mı bırakacaksınız?

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

Buyurun.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakan, Trabzon Arsin ilçemizde düğün salonu ve fen işleri binası yapmak bahanesiyle deniz kontrolsüz ve denetimsiz bir şekilde doldurulmaktadır. Bu dolgu işlemleri zaten halktan koparılan Arsin sahilini âdeta bir çamur deryasına çevirmiştir. Kıyımız ve çevre geri dönülemez şekilde tahrip edilmektedir. Bu plansız ve denetimsiz yapılan dolgu işlemi sadece çevreyi tahrip etmekle kalmıyor, kullanılan dolgu malzemesinin doğaya ve deniz ekosistemine uygun olmaması

nedeniyle bölgedeki balıkçılığı da tehlikeye atıyor. Buradan açıkça sesleniyorum: Yapılan bu plansız dolgu işlemlerini, bu çevre katliamını derhâl durdurun.

Arsin Yatırım Adası'nı ise on beş yıldır seçim yatırımı olarak kullanıyorsunuz, tek bir çivi çakmadınız. Bütçede ne zaman buna pay ayıracaksınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Oduncu Kutevi...

Buyurun.

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Teşekkürler Başkan.

Kayyum atanan belediyelerin 2022, 2023 yılları başta olmak üzere birçok denetim raporunun açıklanmamasının gerekçesi nedir?

Kayyum atanan belediyelerle ilgili, kayyum dönemlerinde görevi kötüye kullanma iddiasıyla kaç soruşturma açılmıştır? Bu soruşturmaların akıbeti nedir?

Batman Belediyesine kayyum atama kararı sonrası protestolara dönük polislerin kötü muamele ve işkence görüntülerine dair ilgili kolluk güçleri hakkında soruşturma açıldığı iddia edildi ancak soruşturmanın akıbeti nedir? Bu suça bulaşan polisler hâlâ görevde midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

Buyurun

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Size bir fotoğraf göstermek istiyorum. Bakın, bu fotoğrafta çok güzel dayanmış döşenmiş şark köşesi göreceksiniz ancak burası bir kafeterya ya da birisinin özel mülkü değil, burası Adana Karşıyaka Orhan Çobanoğlu Kız Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi. Daha önce kız öğrencilerimizin dinlenme odası olan bu yeri okul müdürü sadece kendisine tahsisli şark odası hâline getirdi, istediği zaman sadece kendi misafirlerini ağırlamak için kullanıyor. Öğrencilerimiz CİMER'e şikâyet etmelerine rağmen hiçbir işlem yapılmıyor. İşte, AKP zihniyeti budur. Torpilli okul müdürleri bile kendi makamını, gücünü kullanarak yine sadece kendilerinin faydalanabileceği küçük saraylarını inşa etmeye başladılar. Bu görgüsüzlüğe, lise çağındaki kız çocuklarımızı mağdur eden bu uygulamaya derhâl son verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Gürer...

Buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle çok sayıda çalışan taşeronda bırakıldı. Bu nedenle, taşeron olup da kamuda çalışanların kadro beklentileri var. 2025 yılı bütçesinde de bu konuda bir düzenleme olmayacağı anlaşılıyor. Oysa büyük bir mağduriyet var; 4 Aralık mağdurları var, bunlar bir günle kamuda çalışma hakkının kaybettiler, bunlarla ilgili sorunun çözülmesi gerekiyor. Yine belediyelerde 500 bine yakın şirket işçisi oluşturuldu. Bunlar belediye kadrolarına alınmalı. Devlet Demiryollarında, Karayollarında, hastane bilgi işlemlerde, görüntüleme merkezlerinde, sosyal tesislerde, yemekhanelerde çalışan kamudaki taşeron çalışanların tümüne ayırımsız mutlak surette kadro verilmeli. İnsanca yaşam koşulları oluşturulmalı, eşit işe eşit ücret sağlanmalı ve taşeronların tamamı kadroya alınmalıdır diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Komisyon, buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii ki buradaki milletvekillerimiz pek çok bakanlığımızla ilgili sorular sordu, özellikle de Cumhurbaşkanlığımızın kaç tane kararname çıkardığıyla ilgili, bunlardan kaç tanesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğiyle ilgili. Bunlar tabii ki bir çalışma gerektirmektedir, bunlara yazılı olarak cevap verilecektir.

Ben burada sözü özellikle Millî Savunma Bakanımıza vermek istiyorum, o kendi alanıyla ilgili sorulara cevap verecektir.

Teşekkür ederim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Evet, sayın milletvekilleri, saygıyla selamlıyorum sizleri.

Biraz önce sayın milletvekilimiz özellikle Suriye'deki gelişmelerin Türkiye'ye olan etkileriyle ilgili bir soru sordular. Efendim, Suriye'deki gelişmeleri yakinen takip ediyoruz. Yeni yönetim devamlı olarak açıkladığı olumlu mesajlarla, kendisinin dünyayla ilişki kurması açısından çok önemli adımlar atıyor ve bugün, Avrupa Birliği, İngiltere, Fransa, İtalya, Amerika Birleşik Devletleri dâhil kendileriyle direkt ilişkiler kurmaya başladılar. Bunlar, tabii, yeni yönetim lehine olan gelişmeler. Ayrıca, Suriye içerisinde topluma verdikleri olumlu mesajlarla da halkla beraber çalışmaya başladıklarını ve devam edeceklerini de açıkça ifade ediyorlar. Ancak tabii, Suriye'de şu anda, bildiğiniz gibi, Ayn el Arap bölgesinde YPG-PKK elemanları hâlâ bölgeden çıkmama konusunda direniyorlar. Ayrıca, Haseke bölgesinde bugün birtakım eylemlerde bulundular. Yeni yönetim özellikle Rakka ve Tabka'yı terk etmeleri ve silah bırakmaları konusunda kendilerine telkinlerde bulunuyor. İnşallah, bunların kendi aralarında bu anlaşmaları yapabileceklerini düşünüyoruz ve gerek Ayn el Arap gerek Sırrın'da kendilerinin silah bırakarak, ağır silahları dâhil bırakarak, yönetime teslim ederek buralardan çıkacaklarını ve oradaki vatandaşları rahatsız etmeden, onları daha büyük çatışmalar karşısında zarar görecek duruma düşürmeden buradan ayrılacaklarını düşünüyoruz.

Diğer taraftan, ülkemizde yaşayan Suriyeli vatandaşlar da kendilerine açılan yeni kapılar da dâhil olmak üzere buralardan çıkışla ilgili faaliyetlerini sürdürmeye başlamışlardır. Henüz arzu edilen seviyede olmasa da önümüzde yapılacak düzenlemeler dâhilinde Suriyeli vatandaşlarımızın onurlu ve güvenli bir şekilde kendi topraklarına, evlerine kavuşacaklarını düşünüyoruz.

Şu ana kadar Suriye'yle ilgili söyleyeceklerim bunlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Reşat Karagöz...

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Genç işsizlik oranı tarihin en yüksek seviyelerindeyken Bakanlık olarak gençlerimize istihdam yaratma konusunda hangi çalışmalar yapıyorsunuz? Gençlerin geleceğe dair umutlarını söndürmek dışında bir faaliyetiniz var mı? Bu bütçede gençlerin sorunlarını çözmek için ayrılan somut bir kaynak var mı, yoksa göstermelik rakamlarla mı milleti kandırıyorsunuz? KYK yurtları dolup taşarken binlerce genç açıkta kalıyor, KYK yurtlarında yer bulan gençlerimiz ise çeşitli ihmaller sonucu asansör kazalarında can veriyor. Pırıl pırıl gençlerimizi özellikle tarikat ve cemaat yurtlarına yönlendirmenizin sebebi ne? Geçmişte kol kola olduğunuz FETÖ'nün yurtlarında yetişen canilerin bu ülkeye yaptığı kötülükleri unuttunuz mu? FETÖ yurtlarını kamulaştırdığınız gibi diğer tarikat ve cemaatlerin yurtlarını da kamulaştırmayı düşünüyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bilgi Çayeli'nden, utanç bilgisi söylüyorum size: ÇAYKUR'da işçi olarak çalışan bir baba iki yıl evvel kızına bir engelli raporuyla araç alıyor -iyi dinleyin- iki yıl sonra, 700 bin TL'ye aldığı bu araç için vergi dairesinden "Senin kızın bunu ödemedi, sen ödedin." diyerek babanın 40 bin TL ödenmesi isteniyor. Böyle bir uygulama olabilir mi? Bir babanın kızına engelli arabası almasından dolayı "Kızın onu ödeyemez." diye bu para istenir mi? Ayıptır, günahtır yahu! Öyle, yatları katları alanların peşine düşmüyorsunuz, bir tane engelli aracı alan hasta bir gariban işçinin peşine düşüyorsunuz. AKP milletvekillerinin bu konudan haberi var, lütfen bunun düzeltilmesi için iktidar gereğini yapsın.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.27

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.40

BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA

KÂTİP ÜYELER: Asu Kaya (Osmaniye), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

5'inci maddeyi okutuyorum:

Devlet borçları

MADDE 5- (1) Devlet borçlarına ilişkin cetvellerde gösterildiği üzere, 2023 yılı sonu itibarıyla;

a) 3.211.796.554.690,45 Türk Lirası Devlet iç borcu,

b) 3.489.022.896.061,81 Türk Lirası Devlet dış borcu,

c) 656.435.199.838,26 Türk Lirası Hazine garantili borç,

mevcuttur.

BAŞKAN - Madde görüşmelerine geçmeden önce Sayın Akay'ın bir söz talebi var. İşi acil olduğu için öncelikle ona söz vereceğim, sonra görüşmelere başlayacağım.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, hazineye borcu olan belediyelere ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

SGK prim alacakları için CHP'li 4 belediyenin hesaplarına bloke koyuldu ve bu bloke nedeniyle de belediyelerimiz halkımıza yeterince yeterli hizmet etme konusunda sıkıntılar yaşıyor. Vergide adalette sıkıntılar var, gelir bölüşümünde sıkıntılar var, kanunların eşit bir şekilde uygulanmasında da sıkıntılar var. Oysa, biliyoruz ki prim borcu olan veya hazineye borcu olan AK PARTİ'li belediyeler de var. Bakın, hazineye borcu olan bazı belediyelerden örnek vereceğim: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, 1 milyar 913 milyon; Samsun Büyükşehir Belediyesi, 1 milyar 155 milyon; Samsun Su ve Kanalizasyon İdaresi, 502 milyon; Malatya Su ve Kanalizasyon İdaresi, 301 milyon; Kayseri Belediyesi, 27 milyon; Kayseri Su ve Kanalizasyon İdaresi, 301 milyon. Bunlar da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - 5'inci madde üzerinde, Saadet Partisi Grubu adına söz talebi Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'a aittir.

Buyurun Sayın Kasap. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kızılderili ordusu düşmanının üzerine doğru dörtnala gidiyor, müthiş bir hızla ordunun üzerine doğru giderken yarı yolda reis diyor ki: "Durun!" Soruyorlar etrafındakiler: "Ya, reis, siz dediniz de biz düşmanın üzerine doğru tam gidiyoruz, neden 'Durun!' dediniz?" "O kadar hızlı geldik ki buraya, ruhumuz bizi takip etmedi, geride kaldı. Biraz bekleyelim, ruhumuz belki bize gelir." diyor.

Değerli arkadaşlar, çok hızla geldiniz. İktidara geldiğiniz 2002'de çok büyük bir hızla birtakım mücadeleleri yapacağınızı vadetmiştiniz ama o ruh çok geride kaldı. Siz şu anda o ruhla zerre miktarda alakası olmayan bir oluşum hâline geldiniz. Ne demiştiniz o zaman? "Yolsuzluklarla mücadele edeceğiz." Yolsuzluklar diz boyunu geçti. "Yoksullukla mücadele edeceğiz." demiştiniz. Yoksullukla mücadeleniz, o da fiyasko ve Türkiye'de toplumun yüzde 50'si açlık sınırının altında yaşıyor ve yasaklar da diz boyunu çok çok geçti. Bu bütçede fakirler yoktu değerli arkadaşlar, KYK yurduna yerleşmeye çalışan ama yerleşemeyen, açıkta kalan gençler yoktu, SMA'lı çocuklar yoktu, genel sağlık sigortası primini yatıramayan milyonlar yok, 12.500 TL alan emekliler yok, asgari ücretliler yok, milyonlarca üniversite mezunu işsiz yok, atanamayan öğretmenler, atanamayan üniversite mezunları yok bu bütçede, esnaf yok, çiftçi yok, ev kadını yok, daha doğrusu halk yok bu bütçede. Ama kimler var? Burada işletme sahibi Turizm Bakanımız var, hastane sahibi Bakanlar var, devlete kolonya, antiseptik solüsyon satan Bakanlarınız vardı, aşı satan, vergi vermeyen arkadaşlarınız var, 5'li çete, 500'lü çete, varoğluvar, hepsi var. Sonra, pataşur içerisinde çerkeztavuğu, zencefilli somonlu suşi, ejder tartalet, susamlı levrek simidi, vallahi ben de bilmiyorum ama liçi meyvesi diye bir meyve varmış, o, starex meyvesi ve şu saatlerde büyük ihtimalle bunlardan oluşan "smoothie"sini içmekte olan bir şahıs var. Sarayın bütçesi var burada. Siz biliyor musunuz liçi meyvesi nedir? Ben ömrümde duymadım, halkımız da duymadı. Ejder tartaleti hiç duymadım, starex meyvesini hiç duymadım. O şaşaalı saraylarda bunları yiyenlerin bütçesi var maalesef. Ama halk peyniri, ekmeği, simidi dahi bulamıyor. Önce en hızlı kirlenen renk neydi biliyor musunuz arkadaşlar? Önce beyaz, ak kirlendi -sizin isminiz olan, kısalttığınız isim- adaletin sadece adı var; sizler bölüşmede ve gelir dağılımında adaletsizliği sağladınız, adaleti çiğnediniz, yerle yeksan ettiniz. Hani o Necip Fazıl'ın sık sık kullandığınız cümlesi vardı ya "Bir kişiye tam dokuz, dokuz kişiye bir pul." Siz bir kişiye on pul vermeyi bu sene artık iyice adet hâline getirdiniz bu bütçe sayesinde.

Şu sözler size neyi hatırlatır bilmiyorum: "Benim vatandaşım çöpten rızık topluyorsa, pazarlardan artık topluyorsa, meydanlarda 'Açız! Açız!' diye bağırıyorsa, ev kirasını, elektriği, suyu ödeyemiyorsa, yüzde 50'si yoksulluk sınırının altındaysa ülkeyi bu hâle -sizce kim getirmiştir- mevcut Hükûmet getirmiştir." diyen şahıs deminki "smoothie"leri şu anda içmeye devam ediyor ama halk peynir-ekmeğe talim ediyor ve onu bile alamıyor.

Şimdi, değerli arkadaşlar, dış politikada geldiğimiz yerin, geldiğiniz yerin, Türkiye'yi getirdiğiniz yerin göstergelerini göstermek istiyorum: Bu fotoğraflar çok manidar. Bakın, bu, yıllar önceki bir fotoğraf, İsrail Cumhurbaşkanı o zaman TBMM'de İbranice konuştuğunu söylüyor ve kendisinin çok büyük memnuniyetlerle elini sıkan birileri var, elini sıkan birisi var. (CHP sıralarından alkışlar)

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) - Aynı gün kim vardı?

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Yine, geçen sene bir fotoğraf var; bakın, bu fotoğraftaki şahıslar gülüyorlar, Sayın Cumhurbaşkanı ve İsrail Başbakanı Netanyahu ve gayet güzel... Sonra bir anlaşmayla ilgili metin yayınlanıyor 2023 yılında; liderler ilişkilerin ticari, ekonomik ve enerji alanındaki... Geldiğimiz nokta orasıydı.

Değerli arkadaşlar, o balkon konuşmalarında söylenen cümle şuydu, deniyordu ki: "Bugün Yemen, bugün Kahire, bugün Şam, bugün Bağdat sevinç çığlıkları atıyor." Şu anda, bakın, Suriye, Irak, İran, Mısır, Libya, özellikle Yemen, özellikle Gazze, özellikle Ürdün ve tüm coğrafya -Libya da dâhil olmak üzere- kan gölü hâline geldi sayenizde. Dış politikalarınız tamamen fiyaskoydu ve kan gölü hâline geldi. İlişkilerin en iyi durumda olduğu 2 ülke hangisi, biliyor musunuz? Bu ülkelerin hepsiyle bizim diyaloğumuz sıfıra düştü, Sisi de dâhil olmak üzere, en iyi ilişki kurduğumuz 2 ülke var, kurduğunuz, biri İsrail, biri Amerika Birleşik Devletleri; bunu inkâr edemezsiniz.

Sizin iktidarınızda, değerli arkadaşlar, Gazze'ye sadece gaz verdiniz ama İsrail'e benzini siz verdiniz. İsrail'de, şimdi, Kudüs'te Mescid-i Aksa'yı çeviren dikenli telleri siz ihraç ettiniz, izin verdiniz. Şu andaki o dikenli teller Türkiye'den gitme. Gazze'yi de Yemen'i de Libya'yı da siz sattınız. Siz, iktidar olunca sevindiğini söylediğiniz coğrafya şu anda kan ağlıyor. Demin göstermiş olduğum fotoğraflardan sonuç şu: Bugünkü gelinen noktada Suriye'deki insanlarımız perişan vaziyette, Suriye'deki komşularımız perişan vaziyette ve en daha kötüsüne siz müsebbip oldunuz, o da şu: İsrail Türkiye'ye komşu oldu sayenizde. BOP tıkır tıkır işliyor, değerli arkadaşlar ve eş başkanı da görevini, misyonunu layıkıyla yaptı diyebilir misiniz? Bir rozeti daha hak etti eş başkanınız.

Şimdi, bu bütçeyle ilgili kısmını da şöyle söyleyeyim: "O kimseler ki sözü dikkatle dinlerler ve sonra onun en güzeline tabi olurlar." Bu sözler sizi bağlıyor herhâlde. İstişare kültürü, danışma kültürü ve diğer fikirlere saygı duyma ve onları değerlendirme kültürü maalesef, sizde yok oldu. Ve bu bütçede gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda olsun gerekse tüm aşamalarda ve şimdiye kadar getirilen kanun tekliflerinde, bu bütçenin hangi virgülünü, hangi kelimesini, hangi noktasını değiştirdiniz? İstişare kültürü olması gerekirken siz onlardan çok uzaksınız. "Dersini çalıştım." dediğiniz şeyleri siz biliyorsunuz veya bilmiyorsunuz, bilmiyorum; size ne dikte edilmişse, yukarıdan ne gelmişse, o hani Bakanlarınız var ya ticaretle aktif olarak uğraşan o şahıslar ne gönderdilerse siz o mahiyette şeylere el kaldırdınız.

FATMA AKSAL (Edirne) - Ne alaka!

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Hayır, niye şey yapıyorsunuz ki? Neden?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Çirkin gerçekten.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Hayır, asla çirkin değil.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Üslup gerçekten çirkin.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Neden üslup çirkin olsun ki? Siz istişare kültüründen çok uzaksınız.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sizden umulmayacak kadar çirkin bir üslup.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Eğer çirkinse gelirsiniz, burada anlatırsınız Sayın Grup Başkan Vekili.

BAŞKAN - Sayın Milletvekili, lütfen Genel Kurula hitap edin.

ALİ FAZIL KASAP (Devamla) - Yani "Çirkin geldi." lafı ne kadar abes bir laf ya. Ne demek "çirkin"? Ben, burada bir yerden bir alıntı yapmışım ve bu alıntıya yanlış diyebilir misiniz? Bunlara nasıl "çirkin" diyorsunuz? "O kimseler ki, sözü dikkatle dinlerler, sonra onun en güzeline tabi olurlar." Buna "çirkin" diyorsanız, bu sizin kendi bulunduğunuz konumu çok güzel gösterir.

Sayın milletvekili arkadaşlarım, burada sözlerimi bu bütçeyi en güzel anlatan bir halk şairimizin şiiriyle sonlandırmak istiyorum:

"Yaşanılası dünyanın
Ne tadı ne tuzu kaldı
Ömür denen şu zamanın
Çoğu gitti, azı kaldı

Çalışmadan yiyenlerin
Derimizi giyenlerin
Nice benim diyenlerin
Ne izi ne tozu kaldı

Çürük ökçe yırtık taban
Kurdu, kuşu etnik çoban
Gariban daha da gariban
Ne çulu ne bezi kaldı"

Bu bütçenin nihai olarak en güzel belirleyicisi budur değerli arkadaşlar. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar) Diyor ki... Her şeyin tadını, tuzunu kaçırdınız, en güzel cümlelere "Çirkin." dediniz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'a aittir.

Buyurun Sayın Kocamaz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Teklifin 5'inci maddesinde devletin borçlarına ilişkin cetveller yer almaktadır. Bu cetvele göre 2023 yılı sonu itibarıyla 3 trilyon 211 milyar 796 milyon 554 bin 690 TL devlet iç borcu, 3 trilyon 489 milyar 22 milyon 896 bin TL de devlet dış borcu var, 656 milyar 435 milyon 199 bin 838 TL de hazine garantili borç bulunmakta.

Değerli milletvekilleri, bütçeler milletimiz açısından yeni yatırımlar, yeni istihdam kapılarının açılması anlamına gelir. Hemen her vatandaşımız bütçe sonrası mahallesinde, ilçesinde ve yaşadığı şehirlerde yeni hizmetler, kendi hayatını kolaylaştıracak bir şeyler ister. Bunlar olmadığında da büyük bir hayal kırıklığı yaşar. 2023 ve 2024 yılı bütçesinde de vatandaşlarımız büyük bir hayal kırıklığı yaşamış, 2025 yılı bütçesine umudunu bağlamış ancak buradan da umduğunu bulamamıştır. Bugün gelinen noktada iktidar hem kendisi borçlanmış hem de vatandaşları borçlandırmıştır. Vatandaşın borcu şu anda boyunu aşmıştır. Vatandaşların bankalara olan borcu kasım ayında 3,5 trilyon TL'ye çıkmıştır. Vatandaşın borcunun 1,8 trilyonu tüketici kredilerinden, 1,6 trilyonu aşkın bölümü ise bireysel kredi kartı borçlarından oluşmaktadır. Her yıl zarar eden ve emeğinin karşılığını bu iktidar döneminde bir türlü alamayan çiftçilerimizin borçları da 700 milyar TL'ye ulaşmıştır. 2023 yılında 219 bin adet senet protesto olurken 559.253 adet çek karşılıksız çıkmıştır. Yatırım yapamayan, istihdam sağlayamayan bu iktidar artık başta Cumhurbaşkanlığı olmak üzere tüm bakanlıklar için ayrılmış yıllık bütçeleri "İtibardan tasarruf olmaz." diyerek altı ayın içinde tüketmeye başlamıştır.

Değerli milletvekilleri, iktidar 2023 yılında bütçesini daha yılın ilk yarısında tüketmiş ve Meclise yeni bir bütçe teklifiyle gelmiştir. 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nde 4 trilyon 470 milyon TL gider, buna karşılık 3 trilyon 810 milyar TL gelir, 660 milyar 901 milyon TL de bütçe açığı öngörülmüştür. Bu bütçenin yetersiz olduğunu ve 2023 yılının bu bütçeyle zor geçeceğini belirtmemize rağmen Hükûmet bizleri dinlememiş, tüm itirazlarımıza rağmen bütçeyi onaylatarak Meclisten geçirmiştir. 2023 yılının ilk yedi aylık dönemi işçiye, memura, emekliye ve asgari ücretli kesime "Bütçede para yok, boşuna ağlamayın." diyerek geçmiştir. Nitekim, ayrılan bütçeyle yılı tamamlayamayacağını anlayan

iktidar, 7 Temmuz 2023 tarihinde ek bütçe için Türkiye Büyük Millet Meclisine başvurmuştur. Böylece 1 trilyon 119 milyar 514 milyon ek ödenek talep etmiş, ek bütçeyle birlikte 2023 yılı merkezî yönetim bütçesi neredeyse dörtte 1'i kadar artışla 5 trilyon 589 milyar 664 milyon TL'ye çıkmıştır. 2023 yılı merkezî yönetim bütçesine ilave bütçeyle beraber 5 trilyon 589 milyar 664 milyon gider, 4 trilyon 929 milyar 664 milyon gelir öngörülmüş, buna rağmen yıl sonunda 659 milyar 421 milyon TL bütçe açığı meydana gelmiştir.

İktidarın keyfî ve hesap vermez tutumu, kamu harcamalarında şeffaflığı ve hesap verebilirliği ortadan kaldırmıştır. İktidar, ülke kaynaklarını belli bir kesime aktaran politikalarıyla, yandaşlara uyguladığı muafiyetlerle ve çıkarılan vergi aflarıyla milletimizin parasını har vurup harman savurmuştur. Türkiye ekonomisinde 2018 yılında yaşanan ekonomik kriz, enflasyon ve kötü ekonomi yönetimi, Türkiye'nin ve dar gelirli vatandaşların yakasını bir türlü bırakmamıştır. Türk lirasında ortaya çıkan değer kaybına yüksek kur ve yüksek enflasyon eklenmiş, böylece hayat pahalılığı milletin anasını ağlatmıştır. AKP tarafından 2002 yılında yüzde 29,7 olarak devralınan enflasyon 2023 yılında TÜİK'e göre dahi yüzde 64,8'i görmüştür. Türkiye bu yüksek enflasyon oranıyla Zimbabve, Arjantin, Lübnan, Venezuela ve Sudan gibi ülkelerin seviyesine gerilemiştir. 2023 yılında savaşan iki ülkeden Rusya ve Ukrayna bile bizdeki kadar enflasyon artışı yaşamamış, aynı dönemde enflasyon Rusya'da 7,4, Ukrayna'da 5,1 olarak gerçekleşmiştir. İşçi, memur, emekli ve asgari ücretli kesimin maaşı erimiş, 20.431 TL'lik açlık ve 66.553 TL'lik yoksulluk sınırının çok altında kalmıştır. Asgari ücreti artırmamak ve vatandaşın hakkını vermemek için kırk dereden su getiriyorsunuz, kul hakkına giriyorsunuz. Enflasyonla mücadeleyi âdeta asgari ücreti artırmama mücadelesine dönüştürdünüz fakat 17.002 TL'lik asgari ücret on bir ayda 5.105 TL erimiş ve 11.897 TL'ye düşmüştür. Bu nedenle, asgari ücret en az net 28 bin TL olmalı ve 2025 Temmuzunda yeniden belirlenmelidir. Emeklilerin durumu çok daha vahimdir.

Türkiye'de bunlar yaşanırken Hollanda basınında "Türkiye iflas etti fakat bunun farkına varamayan bir tek Türk halkı." Rus basınında "Türkiye iflası Avrupa'yı vuracak." İsviçre basınında "Türkiye'nin iflası artık kaçınılmaz." şeklinde haberler yayınlanmaya başlamıştır. Bu haberler ülkemiz adına çok çok kötü ve büyük üzüntü verici, prestij kaybına neden olan haberlerdir. Türkiye'yi bu hâle düşürenlerin, ekonomiyi kötü yönetenlerin bu durumdan yüzü kızarmalı, hicap duymalı ve milletimizden özür dilemelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomik alanda ortaya çıkan kötü gidişat her alanda kendisini hissettirmeye devam etmektedir. Merkez Bankasını 2023 yılında 818 milyar 182,9 milyon TL zarar ettiren bu iktidar, bankanın bir köşeye kefen parası olarak ayırmış olduğu ihtiyat akçesini bile harcamıştır. Bu nedenle, iktidarın ortaya koyduğu bu zulüm bütçesiyle yatırım yapabilmesi ve istihdam sağlayabilmesi asla mümkün değildir. Bu iktidarın pazarlık masasına oturduğu asgari ücretli kesime insanca yaşayacakları bir ücret verebilecek imkânı dahi kalmamıştır. Hazine gelirleri dar gelirli, asgari ücretli ve emekli kesimler yerine hazine garantili kamu-özel iş birliği projelerine ve kur korumalı döviz hesaplarına aktarılmıştır.

Değerli milletvekilleri, iktidarın bütün yanlışlarına rağmen bu kadar pişkin davranabilmesi de bize çok enteresan gelmektedir. İnsanın yaptığı bunca yanlıştan sonra birazcık yüzü kızarır. 2024 yılının sonuna geldik, ortada gerçekleştirmeyi bırakın, yaklaşılamayan ve çok çok geride kalan 2023 hedefleri varken, siz daha 2023 için verdiğiniz sözü tutamamışken hâlâ hayal dünyasında yaşıyor ve millete Türkiye Yüzyılı'ndan bahsediyorsunuz. Siz, önce 2011 yılında verdiğiniz ve bugüne kadar söylediğiniz yalanlarla milleti avuttuğunuz 2023 yılı hedeflerini gerçekleştirin. "2023 yılında tek haneye düşecek." dediğiniz enflasyon TÜİK'in şaibeli rakamlarıyla bile 64,8'i görmüştür. "İşsizlik oranı yüzde 5 olacak." diye millete söz vermiştiniz, genç nüfusta işsizlik oranı 16,6'dır. Bu rakamlar da hiç kimsenin itibar etmediği TÜİK rakamlarıdır.

Yine, size göre, 2023 yılında refah artacak, Türkiye şahlanacak, Türkiye'nin ihracatı 500 milyar dolara çıkacaktı; ne yazık ki bu da hayal olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Kocamaz.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Yüksek teknoloji üretemeyen Türkiye'nin 2023 yılı ihracatı 255 milyar 777 milyon dolar, ithalatı 361 milyar 774 milyon dolar olmuştur; yirmi iki yılın sonunda hâlâ ihracatımızın ithalatı karşılayamamaktadır. "Kişi başına gelir 25 bin dolar olacak." dediniz, bu yılın sonunda 13.243 doları zar zor görebildik. Türkiye'yi dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisi arasına sokacağını söylediniz; bu da hayal oldu, siz yine yalancı çıktınız ve siz hâlâ milleti avutmakla meşgulsünüz. İnanın, bu kadar yalanı dünyanın hiçbir ülkesinde bu AKP iktidarı kadar güzel söyleyecek bir başka iktidar yoktur. İsterseniz kendinizi bir de objektif sorularla yapay zekâya sorun ve değerlendirmelerini görün.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BURHANETTİN KOCAMAZ (Devamla) - Umarım, yapay zekâyı dinlediğinizde bilgisayarı yere çarpmazsınız. Aslında bu kadar yalanı bu kadar rahat söyleyebildiğiniz için sizleri tebrik etmek gerekir. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Size tavsiyem: Halkın arasına girin ve vatandaşa yaşattıklarınızdan dolayı birazcık mahcubiyet duyun ve kendinize gelin, bu millete daha fazla zulmetmeyin diyorum.

2025 yılı bütçesinin ülkemize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyor, herkese saygılar sunuyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kocamaz teşekkür ediyoruz.

Sıradaki söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Feti Yıldız'a aittir.

Buyurun Sayın Yıldız. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA FETİ YILDIZ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Bütçe Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, kamu yatırımları için kaynakların yetersiz olduğu durumlarda devletler uygun şartlarda borçlanır ve alınan borç usulüne uygun ve yerinde kullanıldığı zaman gerçekten önemli bir kaynaktır. Bu kaynağa dünyanın tüm ülkeleri, tüm devletleri aşağı yukarı zaman zaman başvurmaktadır ancak bütçe açıkları borçlanma yolundan ziyade tasarruf ve israfın önüne geçmekle kapatılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Genel Kurul görüşmeleri sırasında borç yükü, gelir dağılımı, vergi politikaları birçok milletvekili tarafından ağır şekilde eleştirildi. Her eleştiri kıymetlidir ancak eleştiri ile hakaret bir arada olmaz. Şu hususu rahatlıkla söyleyebiliriz: Ekonomimizin borç yükü bakımından yapısı sağlamdır. Borç stoku millî gelire oranı bakımından değerlendirilirse... Böyle değerlendirmek gerekir, onun dışında yapılan hesaplamalar bizleri doğru sonuçlara götürmez. Devlet borçlarının kamu maliyesi ve genel ekonomi için çok önemli bir sorun hâline gelmeden çözülebilmesi yürütmenin önemli bir başarısıdır.

Sayın milletvekilleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü korumak, Türk milletinin maddi ve manevi gelişmesinin önündeki engelleri kaldırmak, hürriyet, adalet, hakkaniyet, fırsat eşitliğini esas alan toplumsal barışı ve huzuru hâkim kılmak, temel hak ve hürriyetleri, kardeşlik hukukunu, dayanışma kültürünü geliştirmek ve terörü sona erdirmek etrafımızın ateşten çember olduğu bugünlerde öncelikle mavi, gök ve siber vatanımızı, hak ve menfaatlerimizi tüm tehditlere karşı korumak, devletimizi güçlü tutmak her birimizin görevidir.

Değerli milletvekilleri, altmış bir yıl süren Baas rejimi ve elli dört yıl devam eden Esad iktidarı sona erdi. Rejim karşıtı olduğu için cezaevinde tutulan on binlerce kişi serbest bırakıldı. Uzun süredir acı çeken bir ülkenin elli dört yıllık bir aile yönetiminden kurtulması, Baas rejiminin yerle bir olması bölgemiz için önemli sonuçlar doğurmakta ve doğuracaktır. Bu tarihî olay endüstriyel düzeyde uyuşturucu üretimi yapan diktatör Esad'ı destekleyenlerin hanesine de bir yenilgi olarak kaydedilmiştir. Muhalefetin Orta Doğu'daki yeni gerçekliği kavraması ve özellikle İsrail'e bel bağlamaması samimi dileğimizdir.

Sayın milletvekilleri, devletin zamana ve şartlara göre değişen özel bir yapısı ile genel ve değişmeyen bir ruhu vardır. Değişmeyen bu ruh devlet aklıdır. Devlet aklı, her şeyden önce siyasi davranışta yüksek bir rasyonelite, amaca uygunluk arar ve dinamiktir, daima tecrübe aktarır. Bizim çizgimiz, duruşumuz, yolumuz bellidir; Orhun'dan seslenen Bilge Kağan, Söğüt'ten "Bismillah" diyen Ertuğrul Gazi, Bizans'ı deviren Fatih, düşmanı İzmir'de denize döken Mustafa Kemal'dir. (MHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, emperyalizm bugünkü konforunu sömürgelerden yağmaladığı ekonomik değerlere ve alın terine borçludur, yaşadığımız dönemde yeni sömürgeler yaratmak, ülke sınırlarını değiştirmek, haritaları da yeniden çizmek gayretindedir. Bugün ulaştığı konforun devamı için siyasi ve ekonomik alanda insanların görüş, duygu ve davranışlarını etkilemek amacıyla yeni tip casuslar kullanmaktadır. Bu faaliyetlere karşı yasal düzenleme gecikmeden yapılmalıdır.

Sayın milletvekilleri, Dante'nin İlahi Komedya'yı yazdığı yedi yüzyıl önce Hristiyan âlemi bugün olduğu gibi İslam'a hem ideolojik hem de fiilen savaş açmıştı ve Dante de dönemin İslam düşmanı yoğun kültürel ve ideolojik etkisi altındaydı. Bu savaşın temelinde İslam kültürü ve medeniyeti ve adalete duyulan korku vardı Batı'da.

Dante'nin eserini çoğunuz bilirsiniz; İlahi Komedya'da cehennem tarifi vardır ve onun kapısında "Ey buradan içeri girenler, her türlü ümidi geride bırakın." yazılıdır. Batı dünyasında mahpuslar diri diri ateşe atılırken atalarımız Muhakemat Nizamnamesi'yle modern cezaevlerinin temelini altmıştı.

Sayın milletvekilleri, tutuklama, yargılama sürecinin sıhhati ve maddi gerçeğin her türlü şüpheden uzak şekilde ortaya çıkması için sanığın hürriyetinin tedbir olarak kısıtlanmasıdır. Her şeyden önce şunun altını bir hukukçu olarak çizmek zorundayım: Tutuklama geçici bir araçtır ve orantılı olmak zorundadır. Özgürlük ve güvenlik hakkı ve mevzuat temelinde birçok yargı reformu yapıldı, bireysel güvenliğe saygı gösteren bir mevzuat da oluşturuldu ancak yine de uygulamada bazı yanlışlıklar da yapılmıyor değil, bunu da tespit etmek zorundayız.

Sayın milletvekilleri, infazın temel amaçlarından biri de cezaevinde tutulan hükümlülerin bu süreçte ıslah edilmeleri ve topluma kazandırılmalıdır. Aralık ayı itibarıyla 322 bin hükümlü, 56.512 tutuklu olmak üzere toplam 378.657 kişi cezaevinde bulunmaktadır. Hükümlünün insan onuruna uygun şartlarda barındırılması hükümlü için bir hak olduğu kadar devlet için de bir görevdir, yükümlülüktür. Hapis cezasının infazında, mahpusların iyileştirilmesinde emniyet, güvenlik, disiplin elbette önemlidir, hasta tutuklu ve hükümlülerin kaldıkları cezaevlerinin revirleri de hastane şartlarını taşımalıdır ve hasta mahkûmlar mümkünse evlerine yakın yerlerde tutulmalıdır. Bizim inancımıza göre yaratılmışların en şereflisi insandır. Tek başına hayatını idame ettirmekten aciz hâlde bulunan yaşlı ve hasta hükümlülere örgütlerin tertip ve tuzakları da gözden kaçırılmadan Adli Tıp raporları doğrultusunda infaz ertelemesi yapılmalıdır. Türk milliyetçileri için devlet, koruyucu egemenliktir. Dünyanın her yerinde devletin cezalandırma hakkı ile sanığın hakları çatışır. Hukuk devletinde bu çatışmanın sınırları kanunlar, anayasa ve İnsan Hakları Sözleşmesi'yle çizilir. Adaleti sağlamak bir söylem değil, bir eylem meselesidir. 31 Temmuz 2023 Covid yasası diye bilinen yasanın 10'uncu maddesindeki "hükümlü" ibaresi birçok haksızlığa sebep olmaktadır.

Aynı suçtan yargılanan biri cezası kesinleştiği için uygulamadan, çıkarılan yasadan faydalanmış, diğerininki yargı yolunda olduğu için -istinaf ya da Yargıtayda- maalesef faydalanamamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Yıldız.

FETİ YILDIZ (Devamla) - Bu adaletsizlik de kesinlikle ortadan kaldırılmalıdır.

Yine, daha önceki konuşmamda tekerrür hükümleriyle ilgili düzensizliği anlatmıştım, tekrar etmeyeceğim. Her tarafı delik deşik hâle gelmiş İnfaz Yasası da yeni baştan yazılmalıdır.

Ülkemizin öncelikle bir darbe ürünü olan Anayasa'dan kurtulması gerekir. Bize yakışan sivil, katılımcı bir anayasayla demokrasimizin çıtasını daha da yükseltmek zorundayız. Ülkemizin bölgede üstlendiği rol herkes tarafından kabul edilmektedir. Mazlum milletlerin koruyucusu Türkiye'dir.

2025 yılı bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini diler, hepinizi saygıyla selamlarım. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'e aittir.

Buyurun Sayın Eren. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SERHAT EREN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de konuşmama başlamadan önce, 19 Aralık 2015 tarihinde, sokaklara çıkma yasağı döneminde katledilen Taybet anayı, Maraş'ta katledilen canları ve "Hayata Dönüş Operasyonu" adı altında katledilen tutsakları saygıyla, minnetle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, geçen yıl tam da aralık ayında 11 bölüm ve 134 maddeden oluşan bir metin güncellenerek yeniden yayınlandı. Bu metin kuzey ve doğu Suriye toplumsal sözleşmesiydi. Bu sözleşmeyi tek bir cümlede anlatın derseniz, bir hukukçu olarak söylüyorum "Yeryüzündeki en demokratik sözleşmedir." derim. Çünkü bu sözleşme, 3 ile 5 milyon insanın yaşadığı Rojava'da bütün insanların toplumsal, hukuksal ve idari yaşam güvencesidir. Bu sözleşmede her türlü hak, temel hak ve özgürlükler güvence altına alınır, doğal haklar ve diller güvence altına alınır, keyfiyete yer yoktur; birlikte, bir arada yaşam uzun uzadıya anlatılır ve bunlar yazılı hâle getirilerek güvence altına alınır, kadın hakları ve kadın kazanımları en hassas başlıkları arasında yer alır, yüksek perdeden korunur ve geliştirilir.

Bakın, sözleşmenin giriş kısmına ilişkin birkaç şey söyleyelim. "Bizler kuzeydoğu Suriye halkı olarak zulme, zorbalığa, tekfire ve aşırılığa karşı direndik. Her türlü milliyetçiliği, dinciliği, cinsiyetçiliği ve bilimciliği reddederek demokratik ulus ilkelerini esas aldık. Kürtler, Araplar, Süryaniler, Türkmenler, Ermeniler, Çerkezler, Çeçenler, Müslümanlar, Hristiyanlar ve Ezidiler birleşerek ırkçılığa, ayrımcılığa ve dışlanmaya karşı herhangi bir kimliği göz ardı etmeden, geleceğin Suriyesini inşa etmek için kuzey ve doğu Suriye'de demokratik bir sistem oluşturduk." diyorlar. Bu sözleşmeyi hazırlayanlar, bu sözleşmeyi hayata geçirenler aynı zamanda her türlü asimilasyon, her türlü zorluk ve yok olma tehdidi altında kalan kişilerdir.

Değerli milletvekilleri, bakın, Osmanlı'nın son Halep Valisi, aynı zamanda Çankırı Milletvekili, en uzun süre görevde kalan TBMM Başkanı 1925 yılında bir Kürt raporu hazırlıyor ve bu Kürt raporunda ne diyor, onu söyleyeyim. Abdülhalik Renda, raporunda "Kürtler Suriye sınırında olmamalı. Kürtlere yaşam alanı tanımamak gerekir. Elimizden ne geliyorsa uygulamak lazım." diyor. Doksan dokuz yıl önce bunu söylüyor ve doksan dokuz yıl sonra bu zihniyet değişmiş değil, aynı politikalarla Suriye sınırındaki Suriye'de kalan Kürtlere ilişkin bakış açımızda zerreyimiskal bir değişiklik yok. 1925 yılında YPG'nin olmadığını da hatırlatmak isterim. Tabii, sonra ne oldu? Abdülhalik Renda'nın hayalleri 1970 yılında Baas rejimi

tarafından hayata geçirildi. Nasıl geçirildi? 1970 yılında Arap Kemeri, Arap Kuşağı oluşturuldu. O dönem sınır boyunda kalan, yaşayan Kürtlerin tamamı göç ettirildi, oralar boşaltıldı, onların yerine Arap aileler ve Arap aşiretler yerleştirildi, böylece demografik yapı değiştirildi; Kürtçe yasaklandı, çocuklara Arapça dışında isim verilmesi yasaklandı. Yine buraya da dikkat çekmek istiyorum: 1962 yılında yapılan tartışmalı nüfus sayımında 120 bin Kürt yabancı addedilerek, ilan edilerek vatandaşlıktan çıkarıldı. Vatandaşlıktan çıkarılan bu Kürtler, kimlikleri ellerinden alınan bu Kürtler, sağlık, eğitim gibi konulardan, bu haklardan mahrum bırakıldılar. Büyük sefaletler yaşadılar Kürtler, toprakları ellerinden alındı, göç etmek zorunda bırakıldılar. Kürtçe eğitim ve yayın faaliyetleri yasaklandı, kültürel etkinlikleri bastırıldı. Kürt köylerinin isimleri değiştirildi, tarihî izler silinmeye çalışıldı. Tüm bu uygulamaları bir yerden biliyoruz yani tanıdık geliyor. Eminim hepiniz bu uygulamaların bir yerden tanıdık geldiğini tahmin edebilirsiniz. İşte, tarihin bütün bu kötülüklerini yaşayan Kürtler yüz yıl sonra kendi topraklarında, kendi evlerinde kendi dilleriyle var olmak istiyorlar, "Kimliğim budur, beni bu kimlikle tanıyın." diyorlar, başka bir şey demiyorlar. Bunun için de diğer halklarla birlikte kendi sözleşmelerini yaşama geçirmiş durumdalar.

Bakın, geçtiğimiz elli, yetmiş, yüz yıl öncesine bakalım: Kürtler Suriye'de hiç kimseye saldırmadı, hiç kimseye savaş açmadı; aksine, bizatihi birlikte yaşadıkları toplumlarla, halklarla uyumlu bir şekilde yaşamaya çalıştılar. Belki daha da önemlisi, yapay sınırlar oluşturulmak suretiyle akrabalarından yoksun bırakıldılar, ayrı kalmaları sağlandı, koparıldılar. Biz onun için diyoruz ki Nusaybin ile Kamışlı birdir, Kobani ile Suruç birdir. Akrabalar birbirinden ayrılmaya zorlandılar; yapay sınırlarla, aralarından sadece bir demir hattı geçiyor; o nedenle demir hattının üst kısmı ve alt kısmı olarak ifade edilir bütün bunlar.

Kuzeydoğu Suriye'deki milyonlarca insan herkes gibi bir yaşam sürdürmek istiyor. Bunları söylemek zorunda kalmak bile bir utanç ama o utanç bize ait değil. Hâliyle söyleyeceğiz, bugün orada üniversiteleri var, okulları var, sağlık birimleri var, hastaneleri var, kooperatifleri var; dahası on binlerce insan eğitim görüyor; orada tiyatroları var, sinemaları var, her yıl orada festivaller yapılıyor, her yıl orada kitap fuarları düzenleniyor. Mahalle meclisleri farklı inançlardan oluşan, farklı halklardan oluşan kişiler tarafından yönetiliyor. Mahkemeleri var, yasaları var; geçim kaynakları tarım, hayvancılık ve ticarettir ve tüm bunlara buradaki Araplar, Türkmenler, Süryaniler, Çerkezler birlikte karar verdi, böyle olsun istediler yani kısaca "Biz demokratik bir yönetim istiyoruz." dediler. Ama şunu da dediler: "Biz, merkezî hükûmete bağlıyız. Biz, Suriye cumhuriyetine bağlıyız ve Suriye cumhuriyetinin vatandaşlarıyız." Hâl böyleyken, bugün bu insanlara açılan savaşın karşısında olmak bir insanlık onuru, görevidir. Kürtleri dünyanın her yerinden izole ederek Türkleri izale edemezsiniz. Bu formül geçerliliğini yitirmiştir. Kürtleri... "Ankara'da vizyon, Rojava'da illüzyon" siyaseti yürümez; bunu görmek durumundasınız. "Suriye'de şu Kürtler olmalı, şu Kürtler çıkmalı, falan Kürtler şu yere gitmeli." yaklaşımı gayriciddidir. Rojava'ya saldırı sadece Kürtlere değil, Araplara, Türkmenlere, Ermenilere, Çerkezlere saldırıdır. Bu halklar birlikte yaşıyor, birlikte mücadele ediyor.

Özellikle devletin bakanlarına, bürokratlarına Charles Bukowski'nin bir şiirinde sorduğu soruyu sormak istiyorum:

"Hangi çiçek diğerini sarı açtı diye ayıplar?

Hani kuş farklı öttü diye diğerine yasak koyar?"

Hâliyle Kürtleri nesneleştiren, sayıya ve bir yön tayinine indirgeyen "Kürtmatik anlayışı" terk edilmelidir. Bu dönem kapanmıştır.

Değerli arkadaşlar, sözlerimi Tolstoy'un "Deve Dikeni Gülü" hikâyesiyle bitirmek istiyorum. Deve dikeni gülü çok güzel bir güldür; dikenler içindedir ama ortasında mor güzel çiçekler açar. Bir gün adamın

biri atıyla giderken gözü bu güllere takılır, birkaç tane toplamak için atından iner ve gülü koparmaya çalışır. Kökü ve dalları bayağı sert olduğu için kopmaz, kırmaya zorlar, o da olmaz. Dikenlerin batmaması için eline mendili alır, öyle koparmaya çalışır, yine de başaramaz. O güzel çiçekleri almak için deve dikeniyle resmen boğuşmaya çalışır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

SERHAT EREN (Devamla) - Sonra durur, kan içinde kalan ellerine bakar, yerinden kopmamış ama harap olmuş çiçeklere de bakar; artık koparsa bile bir işe yaramayacağını görür, ona sahip olma hırsıyla bir güzelliği mahvettiğini fark eder. Kendi kendine der: "Bu ne müthiş bir direnme. Ne kadar büyük bir yaşama isteği var böyle." İşte, bu hikâye yüz yıldır direnen Suriye Kürtlerinin özetidir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Kendi hırsları için tüm güzellikleri kırmaya, ezmeye çalışanların eline batar ve var olmak için müthiş direnir. Bir halkı kuşatmak isteyenler kırıp dökseler de o köklerin derinde olduklarını bilmelidir. Bu yaşama isteği, bu demokrasi inancı, her türlü toplum dışı kültüre karşı direnme gücünü ve azmini görmelidir. Kim görmediyse büyük yanıldı. Büyük yanılanlar için de geç değildir.

Saygılar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'e aittir.

Buyurun Sayın Meriç. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım; 2023 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin devlet borçlarını gösteren 5'inci maddesi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken önemli ve gurur dolu bir tarihten bahsetmek istiyorum. Önümüzdeki hafta yani 25 Aralıkta Gaziantep'imizin düşman işgalinden kurtuluşunun 100'üncü yıl dönümü; heyecanla ve sevinçle kutlamayı düşünüyoruz. 25 Aralık, Millî Kurtuluş Savaşı'mızın tarihine altın harflerle yazılmış en parlak sayfalarından bir tanesidir. 6.317 şehidimiz, binlerce yaralımız pahasına topraklarımızı düşmana çiğnetmeyen kahraman Anteplilere buradan selam olsun diyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Karayılan'ın, Şahin Bey'in, Şehit Kamil'in torunlarına buradan bin selam olsun diyorum. Bu vesileyle Millî Kurtuluş Savaşı'mızın Başkomutanı Ulu Önder Atatürk ve silah arkadaşlarıyla birlikte tüm şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi saygıyla anıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, 2023 yılı devlet borçlarını gösteren 5'inci maddeye göre devlet iç borcu 3 trilyon 211 milyar 796 milyon lira, devlet dış borcu 3 trilyon 489 milyar 22 milyon lira, hazine garantili borç 656 milyar lira, devlet iç borcu, dış borcu ve hazine garantili borç miktarının toplamı 7 trilyon 357 milyar 254 milyon lira civarındadır. Yani, biz, aslında, var olmayan bir bütçeyi, daha doğrusu bir borç defterini konuşuyoruz. Geçtiğimiz haftalarda yayınlanan Dünya Bankası Uluslararası Borç Raporu'na göre, Türkiye ilk 5'e girdi yani iktidarın yoksulluğa mahkûm ettiği milyonların parası borca, faize ve tefecilere gitti. Hatta Antep diliyle söylemek gerekirse "Antep'in daşı havara, al borcu yaz duvara." (CHP sıralarından alkışlar) Aklımızla dalga geçmeyin, vatandaşımızı kandırmayın. Bu bütçenin halkın talepleriyle, sorunlarıyla, gerçekleriyle uzaktan yakından alakası yoktur.

Sayın AK PARTİ'liler, az önce bir milletvekili arkadaşımız muhalefetin aklının yetmediğini söyledi; evet, gerçekten aklımız yetmiyor. Bakın, size gördüğüm ve sizin de baktığınızda vicdanınızın sızlayacağı bir hikâye anlatmak istiyorum. Gaziantep'te bir mahalleye gittim, esnafı dolaşıyorum, bir bakkala girdim.

Sayın Başkan, gerçekten çirkin olan görüntü bu, sözler değil ama acı. Defterde, bir borç defterinde -bilmiyorum, AK PARTİ'li arkadaşlarım, evinden bakkala gidip bazılarınız yazdırmış olabilir- yazan rakamlar şunlar Sayın Başkan: "8 lira" "8 lira" "8 lira" "8 lira" "10 lira" "10 lira" "10 lira" "10 lira" ve bunun dışında hiçbir rakam yok. 8 lira bundan önce Gaziantep'te bir ekmek parası, 10 lira da fiyatı arttı, ondan sonraki ekmek parası. Bu vatandaşımız sadece ekmek almış ve bunu da bakkala borç yazdırmıştır. (CHP sıralarından alkışlar) İşte, işin yanlışı bu; işte, işin çirkinliği bu. Bunu da yapan, buradaki bütçeyi hazırlayan çok kıymetli Sayın Bakanım da duysun bunları; inşallah onun da vicdanı vardır, sayın milletvekili arkadaşlarımın da vicdanı vardır. Bunu borç yazdıran vicdanımız var, bunu borç yazdıran bir iktidarımız var ama maalesef, bu bütçede o borcu yazdıran vatandaşımız için hiçbir şey yok. Ekonomi o kadar kötü yönetiliyor ki eşitsizlik o kadar derinlere iniyor ki tüm küresel endekslerin başarısız, olumsuz olduğu liste başlarında sayenizde Türkiye var.

Bu bütçede emek yok. TÜİK verilerine göre, geniş tanımlı işsiz sayısı 10,3 milyona dayanmış. Kayıt dışı istihdam oranı inanılmaz boyutlarda, çalışan toplam nüfusun yüzde 27,8'i kayıt dışı. Allah aşkına, değerli arkadaşlar, böyle bir emek sömürüsü, böyle bir çalışma sistemi var mı? Enflasyon, şişirme rakamlara göre, düşürebildiğiniz kadar düşürmenize rağmen bugün yüzde 65. Vatandaşın ekmeğine kan doğranmış; çarşı pazar yanıyor ama siz bütçeden konuşuyorsunuz.

Şimdi, bir de kalkıp asgari ücret pazarlığı yapıyorsunuz. Önce çalışanın hakkını verin, ondan sonra belki pazarlık hakkına sahip olursunuz. Ayıptır, günahtır! Lafa gelince emeğin, emekçinin dostu olan AKP Türkiyesinde ortalama çalışma saatleri Avrupa ülkelerinin kat kat üzerindedir.

Bu bütçede emekli yok. Emekliler bu iktidar tarafından -deyim yerindeyse- sosyal ölüme terk edilmiş durumda. Yıllarca çalışıp didinen büyüklerimiz diğer ülkelerdeki yaşıtları gibi dinlenmek yerine, o yaşta çalışmak, para kazanmak zorunda kalıyor. Yoksulluk sınırı 66 bin lirayken emekliye 12.500 lira veriyorsunuz. "Bu bir insanlık mı?" "Vicdanınız yok mu?" "İnsan onurunuz yok mu?" demek; ben söylemiyorum ama emeklilerimizin hepsi bunu sizlerin yüzüne haykırıyor ama sahaya çıkabilirseniz; pazara, çarşıya, mahallenizde sokağa gidebilirseniz inanın sizin yüzünüze de söyleyecekler artık.

Bu bütçede kadın yok. Dünya Ekonomik Forumu verilerine göre, Türkiye, Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi'nde 146 ülke arasında 129'uncu sırada yani en dibe doğru birkaç adım kaldı. İstihdamda erkeklerin oranı yüzde 67 iken kadınların oranı yüzde 32. Hani kürsülerde bağırıp çağırıyorsunuz ya "Biz kadınlara şu hakkı verdik, bu hakkı verdik." diye; şimdi, size iktidarınız döneminde kadınlara ne olduğunu söyleyeyim: AKP iktidarında Türkiye, kadını hedef alan erkek şiddetinde yüzde 32 olarak Avrupa'nın 1'incisi. Kasım 2024 sonu itibarıyla 376 kadın cinayete kurban gitti, 233 kadının ölümü şüpheli. Kadınlar bu iktidar döneminde ölmeden geçirdikleri her bir gün için şükrediyor. (CHP sıralarından alkışlar) Her gün bir cinayet, şiddet ve vahşet haberi okumaktan vallahi ben bıktım siz bıkmadıysanız. Büyük büyük laflar edeceğinize kadınların can güvenliğini sağlayın.

Bu bütçede çocuk yok çünkü çocuklarımız okula gidip oyun oynayacakları yaşta atölyelerde, fabrikalarda çalışmak zorunda kalıyor. Kız çocuklarının ise yüzde 11,5'u... Birleşmiş Milletler Gıda Programı'nın Dünya Yoksulluk Haritası'na göre Türkiye'de 1 milyona yakın çocuğumuz yetersiz beslenme sorunu yaşamakta. Ekonomik kriz o kadar derin ki yoksulluk o kadar derin ki evlatlarımızı bile besleyemiyorsunuz.

Bu bütçede tarım da yok. Tarım ithalatı 30 milyar doları aştı. Bir zamanlar kendi kendine yeten 7 ülkeden 1'i iken bugün ithale koşuyoruz. 2024 itibarıyla tarım destekleri 91,5 milyar lirada kaldı ama çiftçinin banka borcu 768 milyara ulaştı.

Bu bütçede eğitim yok. Devlet tarafından öğrenci başına yapılan harcamada bütün Avrupa ülkeleri arasında sondan 2'nci sırada. Türkiye'de her 3 öğrenciden 1'i okula gitmeden önce hiç kahvaltı yapmıyor.

Öğrencilerimizin sorunları var da öğretmenlerimizin yok mu? 2002'de 68 bin olan atanamayan öğretmen sayısı bugün sayenizde 1 milyonu aştı. Millî eğitimi tarikatlara, cemaatlere, vakıflara teslim eden iktidar, geleceğimizi yani çocuklarımızı bilimden, teknolojiden uzaklaştırıyor, çağ dışı yapılara teslim ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Meriç.

MELİH MERİÇ (Devamla) - Bu bütçede gençlik de yok. Genç işsizlik oranı yüzde 20'ye yaklaştı, korkunç bir rakam ama duyan var mı? Duyan yok.

Yine, bir başka bağımlılık sanal ve yasa dışı bahis; gençliğimizi zehirliyor. Kumarı teşvik eden birçok on-line uygulama, "web" sitesi, reklam kuruluşu hâlâ devam ediyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamı yine bir Antep sözüyle bitirmek istiyorum. "Arasada dilenir, gala altında sadaka verir." deriz biz Gaziantep'te; iktidarın yaptığı da bu. Her hafta başka bir ülkenin başkentinde para arayıp ülke içerisindekilere sadaka verir gibi bütçe çıkarmak dört dörtlük bir garabettir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kilis Milletvekili Ahmet Salih Dal'a aittir.

Buyurun Sayın Dal. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET SALİH DAL (Kilis) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde grubum adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken on üç yıldır, kendi topraklarından göç etmek zorunda kalmış, kendi nüfusundan çok Suriyeli'ye ev sahipliği yapmış, bu ev sahipliği sırasında kardeşlik hukukundan ve ümmet bilincinden taviz vermemiş hoşgörünün başkenti ana şehir, gazi şehir tüm Kilisli hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımızın önderliğinde yapmış olduğumuz 23'üncü bütçemizle geleceğe umutla bakıyor, yeni hikâyelere adım atıyor, yeni kapılar aralıyor, yeni pencereler açmaya çalışıyoruz. Bu kutlu yolda umutlarımız gerçek, hikâyelerimiz anlamlı, yolumuz, bahtımız açık olacak inşallah. Bu bütçemizle ve önümüzdeki yapacağımız bütçelerle yeni hikâyeler yazmak, millete hizmet kervanında ilk günkü aşkla çalışmak en büyük arzumuzdur. Hazırladığımız bütçelerle istikametimiz istikrar ve güvendir. Bu yolda hedefimiz aydınlık yarınların Türkiyesini, barışı, sevgiyi ve kardeşliği bu topraklarda kalıcı kılmaktır. Kudüs'ü fetheden Salâhaddin'in, İstanbul'u fetheden Fatih'in torunları olarak üstlendiğimiz bu misyonun farkındalığıyla bunu başarmak zorundayız. Aksi hâlde, Afrika'daki mazlumlara, Filistin'deki kahramanlara, on üç yıldır kendi vatan vatanlarından kaçmak zorunda kalan Suriyelilere kim sahip çıkacaktı? Evet, yirmi üç yıldır yaptığımız bu bütçelerle Türkiye sınırları içerisinde 85 milyon insanımızın huzuru ve güvenliği kadar gönül coğrafyamızda yer alan ne kadar mazlum ve mağdur varsa hepsinin güvenini kazanarak, onların da temel insan haklarına dayalı yaşam hakkı başta olmak üzere, sağlık, eğitim ve ihtiyaç duydukları her alanda yanlarında olduk ve olmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2002'ye gelmezden önce, geçmiş iktidarların ülkeyi getirmiş oldukları nokta hiç iç açıcı değildi. Günü kurtaracak hamlelerle ülke yönetilmeye çalışılmış, koalisyon

ortakları tarafından bakanlıklar bölüşülmüş, gelecekle ilgili hiçbir projenin olmadığı, geleceğimiz olan gençlerle ilgili hiçbir çalışmanın olmadığı, hatta böyle bir kaygının da olmadığı, vatandaş ile siyasetçi arasında hiçbir bağın kurulmadığı, umutların tükendiği, hantal, topluma kapalı, hesap vermeyen, insan haklarını gözetmeyen bir yapı mevcuttu maalesef. Bu nedenlerden dolayı da her seçimde farklı siyasi tabloların karşımıza çıktığı dönemleri hepimiz çok iyi biliyoruz. Dışarıda itibar kaybının had safhaya ulaştığı, içinde halkın devletine olan güvenin kalmadığı dönemleri bu millet unutmadı. Burada saymakla bitiremeyeceğimiz birçok olumsuzluğu gören ve yaşayan bu aziz millet "Artık yeter, söz de karar da milletindir." diyen AK PARTİ kadrolarını girdiği ilk seçimde işbaşına getirerek Türkiye'nin kaderini değiştirdi.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Şimdi de "Elim kırılsaydı." diyor!

AHMET SALİH DAL (Devamla) - Halkımızdan aldığımız bu yetkiyle yirmi üç yıldır ülkemizi muasır medeniyetler seviyesine çıkaracak bütçeler hazırlayarak Türkiye'yi bölgesinde ve dünyada küresel bir güç hâline getirmiş olmanın, onurlu bir dik duruşun sevincini ve haklı gururunu halkımıza yaşatmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Halk niye mutlu değil o zaman? Siz mutlusunuz da halk mutlu değil, halk!

AHMET SALİH DAL (Devamla) - Sağlıkta, tarımda, turizmde, ulaşımda, teknolojide, hak arama yollarının çeşitlenmesinde ve aklınıza gelen her alanda devrim gibi yenilikler yaparak insanımızın yaşam kalitesini artıracak adımlar atıldı. İnsanlarımız "Ben de yaparım, ben de başarırım." demeye başladı, ülkeyi yönetenlerin ayrıcalıklı insanlar olmadığını öğrendi. Oysa, vatandaş olmadan ne o kendilerini imtiyazlı gören kişilerin olacağı ne de bir devletin var olacağı öğrenildi. İnsan varsa, millet varsa devlet olur ve devleti oluşturan her bir fert o ülkenin eşit ve eş değer vatandaşı olur. Halkın içinden çıkmış insanların, halktan kopuk yaşayanlara göre daha başarılı oldukları görüldü. "Söz de karar da milletindir." sözü vatandaşla ete kemiğe büründü, vücut buldu. İnsanlarımızın, hangi siyasi düşüncenin içinde olursa olsun tüm etnik ve dinsel kimlikleriyle bu ülkenin birinci sınıf vatandaşları olduklarının farkına varıldı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sağlık alanında, parası olanın muayene edildiği, parası olmayanın sıra beklediği dönemlerden, herkesin eşit bir şekilde sağlık hizmetlerinden faydalandığı sistemi getirerek ayırımcılığa son verdik.

Tarım alanında birçok baraj ve göletlerle çorak olan topraklarımızı suya kavuşturduk.

Sanayi bölgelerimize verilen desteklemelerle yatırımcılarımızın büyümesinin ve daha çok ihracat yapabilmelerinin önünü açtık.

Teknolojik alanda üretimi destekleyerek gençlerimize istihdam olanaklarını çeşitlendirdik.

Savunma sanayisinde yapılan üretim hamleleriyle bu topraklar üzerinde kötü emel besleyenlerin emellerini toprağa gömdük.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; azmimiz, çabamız, gayretimiz ve niyetimiz böyle olunca bu aziz millet yirmi üç yıldır bu cennet vatanın yönetimini size değil bize veriyor. Elbette siyasette farklı düşüncelerin olması demokrasimizin zenginliğidir ama siyaset, sanat, ilim, ekonomi ve kültür gibi hangi alanda ve hangi siyasi düşüncenin içinde bulunursak bulunalım, tüm etnik ve dinsel kimliklerimizle, derdimiz, davamız, temel meselemiz olan kendi büyük ve güçlü medeniyetimizi ihya ve inşa sürecinde gelin beraber olalım, ortak hareket edelim. Böyle bir duruşu 85 milyonumuzun refahı, huzuru ve güvenliğinin yanında tüm dünya mazlumlarının omuzlarımıza yüklemiş oldukları bir sorumluluğun gereği olarak gösterelim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu duygu ve düşüncelerle, 2025 yılı bütçemizin Türkiye'nin şahlanışına, tüm dünya mazlumlarının umudu olmamıza, Filistin halkının yanında dik duruşumuza ve bölgemizde küresel bir güç olmamıza vesile olması duasıyla hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz talebi Mersin Milletvekili Faruk Dinç'e aittir.

Buyurun Sayın Dinç.

FARUK DİNÇ (Mersin) - Bismillahirrahmanirrahim.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri ve aziz halkımız; sizleri en kalbî duygularımla selamlıyorum.

Sözlerime 7 Ekimden bu yana Gazze'de soykırım yapan siyonist terör rejimini lanetleyerek başlamak istiyorum. Torunu Rim için "ruhumun ruhu" diyen dede Halid Nebhan'ı da katleden bu barbar rejim aynı zamanda Suriye'deki işgalleriyle bölgesel tehdide dönüşmektedir. İslam dünyası siyonist işgale karşı güçlü bir birlik kurarak bu vahşeti durdurmak zorundadır; aksi hâlde, bu yangın yalnızca Gazze'yi değil tüm İslam coğrafyasını saracaktır.

Değerli milletvekilleri, 2025 bütçesiyle ilgili söylenecek çok şey var ancak unutulmamalıdır ki ekonomide asıl olan verimlilik, adil paylaşım ve refahın tabana yayılmasıdır.

Değerli arkadaşlar, teknolojinin hızla geliştiği, kültürel şokların yaşandığı bir çağdayız. "Küreselleşme" adı altında nesillerimiz yozlaştırılmaktadır. Bu yozlaşmaya karşı aile kurumunu ve toplumsal değerleri korumak devletin asli görevidir. Televizyonlarda yayınlanan aldatma temalı diziler, gündüz kuşağı programları ve sapkın içerikler toplumun ruhunu kemiren virüsler hâline gelmiştir. Bu programlar boşanmaları artırmakta, aile yapısını çökertmekte ve gençlerimizin zihin dünyasını kirletmektedir. Aileyi yıkan, toplumu çökerten bu ifsat faaliyetleri milletimizin değerlerine açıkça savaş açmaktadır. Bu nedenle, ahlaki çöküşe neden olan bu yayınlar denetlenmeli, gerekirse tamamen yasaklanmalıdır. Batı'nın barbarlığını hanelerimize sokmayalım, ailelerimizi ve neslimizi medeniyet değerlerimize göre yetiştirelim.

Kıymetli milletvekilleri, maddi zorlukların yanı sıra manevi buhranlar gençlerimizi çeşitli illetlerin pençesine sürüklemektedir. Yeşilay Danışmanlık Merkezine yapılan başvuruların dörtte 1'i kumar bağımlılığıyla ilgilidir. Sanal kumar oynayan gençlerin oranı yüzde 80'e ulaşmıştır.

Uyuşturucu kullanım yaşı her geçen gün düşmektedir. Bu sorunlar "Bize ne?" denilerek geçiştirilemez. Gözlerimizin önünde bir nesil yok oluyor. Bugün gündemimizde bütçe olabilir ancak nesli kaybedersek bütçenin de bir anlamı kalmaz. Unutulmamalıdır ki gündemimizdeki asıl kriz ekonomik kriz değil, ahlak krizidir. Bu kriz çözülmeden ne terör biter ne de yoksulluk. Nesli ifsada uğratan gizli eller fark edilmedikçe bu memlekete huzur gelmez.

Gençlerimizin korumanın en etkili yolu eğitimdir. Eğitim sistemimiz toplumun inanç ve değerleriyle uyumlu, mesleki yönlendirmeyi esas alan planlı bir yapıya dönüştürülmelidir. Üniversite mezunu gençlerimiz yıllarca okuduktan sonra işsiz kalmamalıdır. Gençlere umut vadeden bir anlayışla yarınlara yürümek mümkündür.

Maddi imkânsızlıklar nedeniyle evlenemeyen gençlerimiz vardır. Gençlerimizin huzurlu yuva kurmaları için teşvik ve destekler artırılmalıdır. Enflasyon oranı göz önünde bulundurularak verilmesi planlanan 150 bin TL evliliğe destek kredisi revize edilmelidir. Aile ve gençlik toplumumuzun iki temel sacayağıdır. Bu iki sacayağının yıkılması toplumun çökmesi demektir. Bu nedenle, her ikisinin de korunması için azami özen gösterilmeli, sosyal ve ekonomik şartlar iyileştirilmelidir.

Rakamların değeri refahın tabana yayılmasıyla anlam kazanır. Rakamlar, komşusu açken tok yatmayan bir anlayışın hâkim olmasıyla değer kazanır. Bir kez daha ifade ediyorum, nesli kaybedersek

geleceğimizi de kaybederiz. Bugün, kumar, uyuşturucu, alkol ve ahlaki yozlaşmayla mücadele etmezsek yarın ekonomiyi de toplumu da kurtaramayız. Gençlerimize umutsuzluk değil umut vadetmeliyiz, mazeret üreten değil marifet üreten bir nesil yetiştirmeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın.

FARUK DİNÇ (Devamla) - Ahlaklı, erdemli, inançlı ve medeniyet değerlerine bağlı bir gençliğimiz varsa geleceğimiz vardır.

Bu duygu ve düşüncelerle, 2025 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci söz talebi İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'a aittir.

Buyurun Sayın Taşkın.(CHP sıralarından alkışlar)

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hazırladığım konuşmadan küçük bir sapma yapacağım. Demin, AK PARTİ'den bir arkadaş, gelip Batılı basın kuruluşlarının vesaire, bazı kaynakların Erdoğan'ı nasıl övdüğüyle ilgili bize kupürler gösterdi. Bu, çok enteresan bir sevgi-nefret ilişkisini yansıtıyor Batı'yla. Bakın, Gazze'de yaşananlara kör oldukları zaman haklı olarak "oryantalist" dediğiniz insanlar, reisi övdüğü zaman birden bire sizin için makbul oluyor. Bu, aslında çok tanıdık bir anlayıştır ve temelinde öz güvensizlik de barındırır diye düşünüyorum.

Açıkçası, Avrupa siyasetçisi Von der Leyen, gelip burada "Size 1 milyar euro vereceğiz; burayı transit ülkesi yapmayın, duvar ülkesi olarak kalın." dediği zaman bu anlayış benim onuruma dokunuyor. (CHP sıralarından alkışlar) Sizlerin de onuruna dokunması gerektiğini düşünüyorum. Yani daha önce eleştirel olduğunuz kişilere hemen yumuşamanız, bunlar bana çok tutarlı gelmiyor.

Yine, aşırı sağcı ve son derece İslamofobik olan Trump'ın A kadrosuna bakın, bir zamanlar neoconlar neyse şimdi onlar da o; onları bile övmeye başlıyorsunuz, onlardan bile medet umuyorsunuz, lütfen tutarlı olalım. Bunları söyleme ihtiyacı duydum.

Ben aslında bu konuşmamda, 5'inci madde üzerinde aldığım bu konuşmada Cevdet Yılmaz'ın iki gün önce yaptığı konuşmasıyla ilgili bazı değerlendirmeler, eleştiriler yapmak istiyorum elbette saygı sınırları içerisinde. Cumhurbaşkanı dâhil herkes, herkes eleştiriye açık olmalıdır diye düşünüyorum öncelikle.

Şimdi, Cevdet Yılmaz "Ülkemiz demokrasi içinde kalkınıyor." diyor özetle. Arkadaşlar, öyle bir şey yok, bu ülkede ne adalet var ne kalkınma var ne de demokrasi var.(CHP sıralarından alkışlar) Yani ucundan, kıyısından tutarak bunu değiştiremezsiniz. Bakın, Türkiye'de... Cevdet Yılmaz bir de şöyle demişti: "Sistem önemli değil. Çok önemli değil, takılmayın sisteme." Oysa eğer başkanlık sisteminiz varsa demokrasiden uzaklaşma ihtimaliniz son derece yüksektir, hele hele dünyada parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçme lüzumu gören ülkelerin neredeyse tamamında demokratik gerileyiş ve çöküntü yaşanmıştır, yaşanmaktadır. Karşılaştırmalı siyaset diye bir bilim dalı var, bize bu bilim dalı bunu söylüyor.

Şimdi, bakın, demokrasi endekslerinde, sadece bir tanesinde değil, hemen hemen bütün demokrasi endekslerinde ilk 10'a giren ülkelerin hepsinin parlamenter sistemle yönetildiğini görüyoruz.

Yine, refah konusuna bakalım. Ben zenginlik kavramını kullanmıyorum, İnsani Gelişmişlik Endeksi'nde ilk 15 sırada olan ülkelerin arasında başkanlık sistemiyle yönetilen tek bir ülke yoktur, tek bir ülke yoktur. Bu 15 ülkenin neredeyse tamamı demokrasidir, sadece bir tanesi, Singapur "kusurlu demokrasi" olarak tanımlanır.

Şimdi, dolayısıyla, başkanlık sistemiyle demokratik çöküntü, gerileyiş ve fakirleşme arasında bir ilinti vardır çünkü Türkiye gibi bir ülkede "demokrasi" demek "ekmek" demektir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet

sistemiyle Türkiye'de kadim bir meselemize, son derece kadim bir siyasi meselemize en yanlış teşhisin konulduğunu düşünüyorum. Nedir bizlerin kadim meselesi? Şudur: Bizler -bakın, "bizler" diyorum- güç, yetki ve sorumluluğun paylaşıldığı bir siyasi yapı ve kültür oluşturamadık. Başka bir ifadeyle, çoğunlukçu zihniyetten koparak çoğulcu zihniyet ve yapıları bir türlü inşa edemedik; aslında ihtiyacımız buydu, tam tersi istikamette gidildi. Aslında, pek çok ırmak, pek çok mücadele buraya doğru akarken birden bire sizler ultra vesayetçi bir atamalar rejimini Türkiye'ye getirdiniz, ultra vesayetçi bir atamalar rejimi. Bu sistemde Cumhurbaşkanı neredeyse Meclisteki çaycıları dahi atama yetkisine sahip olacak, az kaldı.

Şimdi, bakın, bu sistemde -atamalar rejimi dedik- örneğin, mevcut üniversite rektörleri dışında bütün YÖK üyelerini, YÖK üyelerinin tamamını fiilen Cumhurbaşkanı seçiyor ve Anayasa Mahkemesi bunu iptal etti. Dolayısıyla bu sistemle beraber önce demokratik çöküş, ardından da kaçınılmaz olarak ekonomik çöküş geldi ve bizim partimiz bütün bunların yaşanılacağını tek tek tespit edip ortaya koymuştu ve o yüzden bu sistemik değişime, rejim değişikliğine "hayır" demişti.

Şimdi, başka bir vurgu: Cevdet Yılmaz burada hayli nostaljik kaçan bir demokratikleşme paradigması içerisinden konuşuyordu ve ürkek cümleler kuruyordu bana göre ama partisinden arkadaşlar konuştuklarında veya saraydaki o danışmanlar konuştuğunda güvenlikçi paradigma içerisinden konuşuyorlar. Birileri tekçi bir söylemi vurgularken Cevdet Yılmaz kesret içinde vahdet kavramını kullandı yani çokluk içinde birlik kavramını kullandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Taşkın.

YÜKSEL TAŞKIN (Devamla) - Ben de soruyorum, madem çokluk içinde birliği savunuyor Cevdet Yılmaz ve partiniz: Neden örneğin "Alevilerin cemevleri ibadethanedir, buna karar verecek olan sadece Alevilerdir, bize sadece kamusal hizmeti organize etmek düşer." diyemiyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Bakın, Kültür Bakanlığına bağladığınız o vesayet kurumuyla Alevileri kandıramazsınız. Alevilik bir inançtır, folklorik ve donmuş bir kültür meselesi değildir. Aleviler sizden Audi falan istemiyor, tanınmak istiyor, tanınmak istiyor, tanınmak istiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Ben de Tayyip Erdoğan'ın bir hemşehrisi olarak, kendisi dışındaki insanların mağduriyetlerine de sahip çıkarak asıl demokratik tavrın ne olması gerektiğini de söylüyorum. Siz "Çoğunluğuz ve bizim değerlerimiz asıl olmalıdır." deyip sadece başörtüsü meselesine odaklandığınızda bu insanların meseleleri görmezden geliniyor. Ya hep beraber hepimiz için demokrat olacağız ya da sadece kendimizi yontacağız. Ben bu tavrı kabul etmiyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - 5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

Sayın Arı, söz talebiniz var, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

51.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya Toros Türkmenlerinin Muratpaşa ilçesinde yaşadıkları tahliye sorununa ilişkin açıklaması

CAVİT ARI (Antalya) - Antalya Toros Türkmenlerinin yaklaşık yüz elli yıl önce Toroslardan inerek yerleştikleri Muratpaşa ilçesi Kızılarık, Kızıltoprak, Yeşildere Mahallelerinde yaşanan tahliye sorunu Vakıflar idaresince Ekim 2023 tarihinde yani seçim öncesinde durdurulmuştu ancak seçim geçti, Vakıflar idaresi harekete geçti. 335 haneyi tahliye için harekete geçen Vakıflar idaresi bu sorunu 4607 sayılı Kanun uygulanarak çözmelidir. Vatandaşımızın mağdur edilmesine, taşınmazların ranta açılmasına Kızılarık halkı müsaade etmeyecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

52.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, ehliyet ve öğrenci affına ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, yılbaşına yaklaştığımız bugünlerde kamuoyunda büyük bir af beklentisi vardı. Bu af beklentisi, öncelikle deprem ve pandemi nedeniyle okulla ilişkisi kesilmiş, üst sınıra takılmış 1,5 milyon civarında öğrenci içindir ki bunların içerisine tıp fakültesi 5'inci sınıf öğrencileri de dâhildir. Ayrıca, yaralamaya, kazaya, ölüme neden olmamış, ehliyeti alınmış 1,5 milyon civarında yine ehliyet mağduru insan da söz konusudur. Bunlardan birçoğu da ekmeğini şoförlük yaparak kazanan insanlardır. Bunların da mağduriyetinin giderilmesi açısından acilen hem ehliyet affı hem de öğrenci affı acildir.

Bunun dışında, 3'üncü olarak da 31 Temmuz, Covid'le ilgili, Anayasa'nın eşitlik ilkesine uygun olarak aynı anda aynı hükmü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Dindar...

53.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Çaldıran'da depremden zarar görmüş esnafa ve iş yeri sahiplerine verilmesi gereken tapulara ilişkin açıklaması

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Çaldıran ilçemizde 1976'da yaşanan depremde 3.840 yurttaşımız yaşamını yitirmişti, 10 binden fazla bina hasar görmüştü. Bu vesileyle, yaşamını yitirenlere bir kere daha rahmet diliyoruz ama bu ağır felaketlere rağmen deprem gerçeği için gerekli tedbirlerin alınmadığını da görüyoruz. Maalesef, aradan geçen kırk sekiz yılda bu insanlarımıza gerekli destek ve rehabilitasyon sağlanamamıştır; o günden bugüne, konut ve iş yeri ihtiyacı tam olarak karşılanamamıştır. Depremde zarar görmüş esnaf ve iş yeri sahiplerine verilmesi gereken tapular hâlâ verilmiş değildir. Altı yıl önce 111 esnafa verileceği ifade edilen tapular hâlâ verilmiş değildir. Hak sahiplerinin bir kısmının ömrü yetmemiştir. Şimdi mirasçılar aynı sorunu yaşamaktadır. Çaldıran esnafı ve halkının bu sorunu geciktirilmeden çözülmelidir.

Teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Sarıgül...

54.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Erzincan'ın beklediği yeni hastaneye ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'ya ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Can Erzincan'ın yıllardır beklediği hastane nihayet bitti. Can Erzincanlılar olarak şehir hastanemiz olacak, buraya yeni kadrolar atanacak, tıbbi cihazlar alınacak, benim Can Erzincanlım iş güç sahibi olacak diye sevinirken yeni hastane üniversiteye bağlanmak isteniyor. Bu, kesinlikle doğru değil. Yeni hastanenin yeni kadrolarıyla Erzincan şehir hastanesi olarak hizmet etmesi lazım. Buraya alınacak olan personelin de mutlaka kurayla noter huzurunda belirlenmesi lazım. Can Erzincan'ın huzurunun bozulmaması lazım. Unutmayalım, Erzincanlı her zorluğa dayanır ama haksızlığa asla dayanamaz.

Sayın Başkanım, seveniniz ve sevileniniz bol olsun, bir yanı Erzincanlı olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Tanhan...

55.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yatmakta olan Mustafa Karatepe'ye ilişkin açıklaması

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kırşehir S Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yatmakta olan Mustafa Karatepe ileri evre rektum kanseridir ve hastanın tedavisi için kemoradyoterapi alması gerekmektedir. Radyoterapi süreci altı ila sekiz hafta sürmektedir; hafta içi her gün devam edecek, eş zamanlı kemoterapi alacak. "Kemoterapi ve radyoterapi sürecinde yaşanabilecek komplikasyonlardan dolayı hastanın tek başına kalması uygun değildir." şeklinde Adli Tıp Kurumu rapor vermiş ama ne yazık ki hâlen cezaevinde tutuklu kalmaktadır. ATK zulmüne son verilmesini ve hasta tutsakların bırakılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Ersever...

56.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, 19-26 Aralık 1978 tarihleri arasında Maraş'ta yaşananlara ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, 19-26 Aralık 1978, tarihe kara bir leke olarak geçti. Maraş'ta karanlık güçlerce organize edilen saldırılarda çoğu Alevi olan 120'nin üzerinde yurttaşımız katledildi, binin üzerinde yurttaşımız ise yaralandı; insanlar evlerini barklarını terk etmek zorunda bırakıldı. Bir daha böyle acıların yaşanmamasını diliyor, Maraş'ta yitirdiğimiz canlarımızı saygıyla anıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 5 milletvekili arkadaşımız kaldı; 7'nci maddede, İç Tüzük 60'a göre onların da söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Şahin, buyurun.

57.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, asgari ücrete ve emekli maaşına ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Sarıgül, sayenizde hepimizin bir yanı Erzincanlı oldu; bundan şikâyetçi değiliz. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi asgari ücretle, emekli maaşıyla ilgili kısaca görüşümüzü beyan etmek istiyorum.

Tabii, asgari ücretle ilgili gelişmeleri yakından takip ediyoruz ama konuşulan, ortaya atılan rakamların hiçbiri maalesef tatmin edici değil. Yani burada bu rakamlar belirlenirken hedef enflasyon üzerinde duruluyor ancak şöyle bir gerçeklik var: Geçen yıl belirlenen 17 bin liranın şu anda yaklaşık 7 bin lirasının uçup gittiğini görüyoruz. Kaybolan bu 7 bin liranın üzerine eklenip ondan sonra hedef enflasyonun üzerine eklenmesiyle ortaya bir tablo çıkması en doğru sonuç olacaktır.

Burada, tabii, bir de emeklilerimiz var. Gerçekten emeklimizin durumunu konuşmaya artık utanıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Başkanım, tamamlıyorum.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Emeklimizin maaşı, sofraya koyacağı bir fazla kap yemek demektir; emeklimizin maaşı, torununa alabileceği bir hediye demektir ya da bunu yapamamaktan dolayı yaşayacağı üzüntü demektir. Yani bu, esasında verilecek ekonomik bir karar olmayacak, ahlaki ve vicdani bir sorumluluk olacak. Dolayısıyla, lütfen, bu sorumluluğu hakkaniyetle yerine getirelim diyoruz. Asgari ücretlimize, emeklimize, insan onuruna yakışır bir maaş belirleyelim diyoruz. Bu bir lütuf değil, bu bir insan hakkıdır diye düşünüyoruz.

Sayın Bakanımızdan da yani ilgili Bakanımızdan da bir istirhamımız var: Sadece bir hafta bir asgari ücretlinin, emeklimizin evinde yaşasın. Bu tabloda, bu şartlarda gerçekten ayakta kalabiliyorsa bizim diyecek hiçbir şeyimiz yoktur ama bu tabloda ayakta kalmayı bırakın, nefes almak imkânsızdır. Bu gerçekliğe dikkat çekiyoruz, insan onuruna yakışır bir maaş diyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

58.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Çemberlitaş KYK Kız Öğrenci Yurduna ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, keşke Sayın Bakanın yerine bu akşam Sayın Aşkın Bak olsaydı çünkü konu direkt onunla ilgili.

Bütçe görüşmeleri başladığından beri hep tekrar ettiğimiz şey ya da tekrar ettiğiniz şey: Türkiye Yüzyılı, ne kadar kalkındık, ne kadar ileriye gittik, oraya gittik, buraya gittik... Bakın, az önce, İstanbul Çemberlitaş KYK Kız Öğrenci Yurdundaki öğrencilerden telefon aldım. Belki Sayın Grup Başkan Vekili programın sonuna kadar ilgili Bakanlardan bilgi alır, bizi de bilgilendirir. Dün akşam, 700 öğrencinin kaldığı bu yurtta gıda zehirlenmesi olmuş; akşamdan beri ambulanslar harıl harıl çocukları hastanelere taşıyor. Tam 200 kişi! Allah aşkına, biz hangi devirde yaşıyoruz! Bu ülke, gıda zehirlenmesini, çocukların kaldığı yurtlarda bu kadar tehlikeli işleri hak ediyor mu? Bunların kontrolü bellidir. Ben yurt dışında yaşadım senelerce, hayatımda gıda zehirlenmesi görmedim yurtlarda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - 200 öğrencimiz dün akşamdan beri harıl harıl hastanelere taşınıyor. Olmaz Sayın Başkanım, kabul edilemez. Neden olduğunun üstüne gidilmesi lazım. Bu yurda yemekleri hangi firma veriyor? Hangi denetimi yapmışlar? Bu yemeklerin soğuk zinciri tespit edilmiş mi? Bunların hepsinin tek tek üstüne gidilmesi lazım. Yazık bu çocuklara, sadece onlara da yazık değil; okullarına gidemiyorlar, sağlık problemi yaşıyorlar, aynı zamanda hastanelerde 200 kişinin yatağını işgal ediyorlar. Türkiye böyle bir rezaleti hak etmiyor. Hele hele sizin iddiayla söylediğiniz Türkiye Yüzyılı buysa hakikaten bu iddianızı tekrar gözden geçirin diyorum.

Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 6'ncı maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 6- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 6'ncı madde üzerine ilk söz talebi, Saadet Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Hasan Ekici'ye aittir.

Buyurun Sayın Ekici. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA HASAN EKİCİ (Konya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri ve Sayın Bakanım; Genel Kurulu ve televizyonlarından bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. Bugün görüşmekte olduğumuz 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerine Gelecek-Saadet Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin önemli tarihî ve kültürel şehirlerinden biri olan Konya'mızın altyapı yetersizlikleri başta olmak üzere turizm sektöründe yaşadığı önemli sorunlara değinmek istiyorum.

Konya; birçok tarihî, kültürel ve doğal güzelliklere sahip olmasına rağmen turizm gelirlerinden yeterli payı alamamaktadır. Mevlâna gibi dünyaca bilinen bir değeri olan, UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne girmiş birçok esere sahip olan, Selçuklu Devleti'ne iki yüzyıl başkentlik yapan Konya, âdeta açık hava müzesi görünümündeki kent merkezi başta olmak üzere kültür ve turizm yönünden çok önemli yerlere sahip olmasına rağmen turizmde tam bir cazibe merkezi olamamıştır. Son yıllarda nitelikli turist sayısındaki azalma da endişe vericidir.

Konya'nın turizm sektöründe yaşadığı sorunları çözmek ve turizm potansiyelini daha iyi değerlendirmek için başta Hükûmet olmak üzere ilgili yerel ve ulusal turizm paydaşları tarafından çeşitli adımlar atılması gerekmektedir. Turizmin geliştirilmesi için öncelikle turizm altyapısının iyileştirilmesi gerekiyor. Bu kapsamda, Konya'nın hava yolu, demir yolu ve kara yolu ulaşım altyapısının güçlendirilmesi gerekir. Gerek yerli gerekse de yabancı turistlerin Konya'ya en hızlı ve etkili bir şekilde ulaşması hava yolu ile mümkündür ancak Konya'nın uluslararası standartlara uygun bir sivil havalimanı bile yoktur. Mevcut havalimanı, aslında askerî havalimanı olup yapılan bazı düzenlemelerle sivil havalimanı olarak da kullanılmaktadır. Bu nedenle, mevcut havalimanı birçok açıdan yetersizdir. Uçaklar kışın sisli, karlı ve fırtınalı havalarda havalimanına iniş kalkış yapamamaktadır. Kış aylarında havalimanındaki uçuş iptalleri ve rötarlar ciddi sorunlara yol açmaktadır. Kayseri'den Sivas'a, Van'dan Erzurum'a, Anadolu'da kışın en sert yaşandığı illerde bile uçaklar piste iner ama Konya'da inemez. Bu nedenle, her yıl 7-17 Aralık tarihlerinde düzenlenen Şebiarus törenlerine hava yoluyla gelecek turistler için bir belirsizlik vardır. Üç sene önce, Şebiarus için İran'dan gelecek heyetlerin uçakları olumsuz hava koşulları nedeniyle piste inemediği için Konya programları iptal edildi. O yıl, ortalama 150 uçak seferi iptal edildi. Havalimanlarında düşük görüş şartlarında güvenli iniş kalkış sağlayan LLZ ya da DME cihazları da Konya Havalimanı'nda bir türlü etkin bir şekilde kullanılamıyor. Konya Havalimanı aynı zamanda askerî havalimanı olarak da hizmet verdiği için güvenlik gerekçesiyle bu cihazlar tam kapasiteyle kullanılamıyor. Bu nedenle, Konyalıların sisli ve karlı havalardaki uçuş iptal çilesine bu cihazlar da çare olamıyor. Ayrıca, havalimanındaki pistlerin yetersizliği nedeniyle büyük uçaklar, geniş gövdeli uçaklar da piste inemiyor. İki yıl önce Konya'da düzenlenen Uluslararası İslami Dayanışma Oyunları'na gelen İslam ülkelerinin krallarının ve prenslerinin uçaklarına havalimanında yer olmadığı için uçaklar Malatya'ya gidip geldiler.

Yıllardır Konya'ya uluslararası standartlara uygun, modern bir havalimanı yapılması gerektiği söylenir durur ama bir türlü yapılmaz. 2004 yılında Konya kamuoyunda yerinin dahi tartışıldığı sivil havalimanı yirmi yıldır Konya'ya bir türlü kazandırılamadı ancak son yıllarda gerek yolcu sayısı gerekse sefer sayısının daha az olduğu birçok şehre yeni havalimanları yapıldı; hem de Zafer Havalimanı gibi bazıları kamu-özel iş birliği kapsamında yolcu garantili havalimanı olarak yapıldı.

Buradan iktidara yetkililerine de soruyorum: Turizmin gelişmesi için en önemli altyapılardan biri olan havalimanının yetersiz olduğu Konya'da yerli ve yabancı turist sayısını nasıl artıracağız, turizmi nasıl geliştireceğiz?

Bu nedenlerle, Konya'ya modern ve sivil yeni bir havalimanı yapılmalıdır. Konya, mevcut turizm, sanayi, ticaret ve tarım potansiyeliyle bunu fazlasıyla hak ediyor.

Şayet kısa vadede yeni bir havalimanı yapmak mümkün görünmüyorsa mevcut havalimanının iyileştirilmesi de alternatif olarak değerlendirilmelidir. Bu kapsamda, mevcut havalimanındaki askerî ve sivil pistlerin ayrılarak tam bir sivil havalimanına dönüştürülmesi gerekir. Bu yapılırsa olumsuz hava şartlarında uçakların iniş ve kalkışını kolaylaştıran cihazların daha etkin ve verimli kullanılması sağlanarak yaşanan uçuş iptalleri ve rötarlar azaltılabilir.

Konya'nın gerek turizm gerekse sanayi ve tarım sektörleri başta olmak üzere tüm sektörler için önemli demir yolu altyapı projelerinin de bir an önce tamamlanması gerekir. Bu kapsamda, Akdeniz'deki deniz turizmi ile Konya ve Kapadokya'daki inanç turizmini birleştirecek olan Antalya-Konya-Aksaray-Nevşehir-Kayseri Hızlı Tren Projesi ve yine Konya-Karaman-Mersin Hızlı Tren Projesi de bir an önce tamamlanmalıdır. Bu hızlı tren projeleri sonuçlandığında deniz turizmine gelen turistler Antalya'dan ve Mersin'den Konya'ya, Nevşehir'e, Kayseri'ye ve Karaman'a hızlı trenle günübirlik seyahatler yapabileceklerdir. Konya'nın turizm kara yolu ulaşım altyapısını güçlendirecek olan ancak yıllardır bir türlü bitirilemeyen Konya-Alanya yolu ve Konya-Manavgat arasındaki Alacabel Tüneli de bir an önce tamamlanmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Konya'da turizmin gelişimi açısından çok önemli olan hava yoluyla ulaşımda hâlihazırda önemli sorunlardan biri de yetersiz uçak seferleridir. Ekonomik, sosyal ve kültürel alanda ön plana çıkan Konya'da uçak seferlerinin yetersizliği sorunlara yol açıyor. Konya'ya gelmek isteyen gerek yerli ve yabancı turistler gerekse de iş insanları sefer yetersizliğinden dolayı büyük sorunlar yaşamaktadır. Özellikle Konya'dan İstanbul'a yapılan günlük karşılıklı uçak seferleri çok yetersizdir; mevcut durumda sefer sayısı günlük 4 civarındadır. Başta Türk Hava Yolları olmak üzere hava yolu şirketlerinin mevcut sefer sayılarının en az 2 kat artırılması gerekir. Konya'dan günlük en az 8 civarında uçuşun hayata geçirilmesi gerekiyor. Sefer sayıları, sadece iç hatlarda değil dış hatlarda da yetersizdir. Konya'ya gelmek isteyen yabancı turistler hava yoluyla İstanbul aktarmalı ya da Ankara üzerinden Konya'ya gelmektedirler. Gurbetçilerimizin yoğun olarak yaşadığı ve dış ticaretimizin de geliştiği başta Almanya olmak üzere diğer Avrupa ülkelerine de sefer sayıları artırılmalıdır. Türkiye'nin pek çok şehrinden direkt olarak Almanya'ya uçuş varken Konya'dan Almanya'ya karşılıklı direkt bir uçuş yok. Gerek gurbetçilerimiz gerekse de iş insanlarımız haftada en az 2 ya da 3 kez Konya'dan Almanya'ya karşılıklı direkt uçuşun olmasını bekliyorlar. İstanbul aktarmalı seferlerle zaman ve iş kayıpları yaşanıyor. Özellikle Konya-Köln, Konya-Frankfurt, Konya-Stuttgart gibi şehirlere gidiş dönüş uçak seferlerinin konulması gerekiyor.

Sosyoekonomik olarak Konya'yla benzerlik gösteren Gaziantep, Adana, Kayseri ve Denizli gibi illerin 2024 yılındaki uçak trafiklerini kıyasladığımızda, maalesef Konya'nın uçuş sayısının da oldukça gerilerde olduğu görülmektedir. Konya'nın uçuş sayısı, yaklaşık olarak Gaziantep'in dörtte 1'i, Kayseri'nin üçte 1'i, Adana'nın da altıda 1'i oranında gerçekleşiyor. Diğer yandan, Konya'ya yönelik mevcut uçak seferlerinde doluluk oranları Türkiye ortalamasının üzerindedir; bu nedenle, bilet fiyatları da daha yüksek belirlenmektedir.

Sözlerime son verirken Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Hasan Toktaş'a aittir.

Buyurun Sayın Toktaş. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanı uzunca süredir "İç cepheyi tahkim edelim." diyor. Evet "iç cepheyi tahkim etmek" hepimizin üzerinde ittifak edebileceği önemli sözlerdir lakin bu sözlerin önemi gereğini yapmakla mümkün olur. İç cepheyi tahkim etmeyi bebek katilinin Gazi Meclise gelip konuşmasından umarsanız iç cepheyi tahkim edemezsiniz; Türkiye'yi parti devletine çevirirseniz, binlerce yıllık Türk devlet geleneğini bozarsanız, bu devletin şerefli bürokratlarını partilileşmeye zorlarsanız iç cepheyi tahkim edemezsiniz. Örneğin, Rize Valisinin AK PARTİ İl Başkanının, AK PARTİ Belediye Başkanının ve milletvekillerinin şoförlüğünü yapmasını; Afyon Çay Kaymakamının AK PARTİ'nin sembolü olan ampullü davetiye dağıtmasını vakayıadiyeden sayarsanız iç cepheyi tahkim edemezsiniz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Şimdi, dün, burada, Grup Başkan Vekilimiz Sayın Buğra Kavuncu'nun açıklamasıyla öğrendim; önce, dedim ki ya olmaz böyle bir şey yani bu devletin aklı başında bir kaymakamı böyle bir şey yapmaz; araştırdım, baktım, vallahi yapmış, üzüldüm. Önce, bu sehven mi olmuştur dedim; olabilir, Kaymakam Bey'in bundan haberi olmayabilir. Şu gördüğünüz "Hukuki Farkındalıkları Artırma Projesi" broşürü, davetiyesi; bildiğiniz, ampul... Yani Kaymakamlığı aradan çıkarırsanız dersiniz ki "AK PARTİ Afyon Çay İlçe Başkanlığı bunu yapıyor." Konu üzerine Çaylı olan Afyon Milletvekilimiz, Seçim ve Hukuk İşleri Başkanımız Sayın Hakan Şeref Olgun'a sordum, "Ya, ben de vatandaşlardan haberdar oldum, vatandaşlar beni uyardı. Ben de lisanı münasiple Kaymakam Bey'e bu, vatandaşlarımız tarafından yanlış anlaşılmaktadır dedim. Bu konuda bir düzeltme yapılmasını kendisinden talep ettim." dedi. Konu Valiliğe kadar intikal etti, değişen bir şey oldu mu? Olmadı maalesef. Ya, böyle kaymakamlık olur mu Allah aşkına ya! Nazikçe, kibarca sayın milletvekilimiz devletin kaymakamını uyarıyor, "Ampullü ilana çıkmayın." diyor ama dikkate alınmıyor. Dün burada Grup Başkan Vekilimiz Buğra Kavuncu nöbetçi Bakan Bey'e durumu iletti.

Ben şimdi buradan sormak isterim: Valilik yapmış, kaymakamlık yapmış İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya şu ana kadar bu konuyla ilgili acaba herhangi bir işlem yapmış mıdır ya da yapacak mıdır? Açıkçası beklediğimizi ben buradan ifade etmek istiyorum. Bu şekilde devleti partilileştirirseniz iç cepheyi tahkim edemezsiniz.

Muhterem milletvekilleri, Sosyal Güvenlik Kurumu, Cumhurbaşkanının "Silkeleyin." talimatıyla muhalefet belediyelerine icrai işlem başlattı; önce hesaplarına, sonra gayrimenkullerin tapu kayıtlarına haciz konma şekliyle icrai işlem başlattı. Şimdi, güneş çarığı, çarık ayağı sıkar. Örneğin, Çankaya Belediyesi, bu işlemlerin ardından -ki bunu da özellikle Cumhuriyet Halk Partililere bir uyarı niteliğinde ifade etmek istiyorum- bugüne kadar uygulamadığı bir şekilde 2872 sayılı Yasa'nın 11'inci maddesi ve geçici 1'inci maddesi uyarınca, başta lokantalar olmak üzere binlerce iş yerine çevre temizlik vergisi dışında "evsel atık ücreti" adı altında çok fahiş faturalar göndermektedir. Şu an Çankaya'da örneği pek yoktur, hukukidir lakin şu ana kadar uygulanmamış; dedim ya güneş çarığı, çarık da ayağı sıkıyor ama mağdur olan vatandaştır, mağdur olan Çankaya'daki binlerce lokantacı esnafıdır. Örnek vereyim: Bir arkadaşımızın 250 metrekarelik lokantasına gelen fatura 91.300 TL'dir, çevre temizlik vergisi dışında evsel atık ücreti olarak gelmiştir. Buradan da anlaşılacağı üzere, siz, iktidar belediyelerine SGK alacağından dolayı icra faaliyeti, haciz faaliyeti uygulamayıp bunu muhalefet belediyelerine uygularsanız bu şekilde iç cepheyi tahkim edemezsiniz.

Muhterem milletvekilleri, iktidar partisi 23'üncü bütçesini yapıyor yani çeyrek yüzyıldır ülkeyi yönetiyor. Peki, temel problemlerimiz çözüldü mü? Çözülmedi, aksine büyüdü. Başta iktidar olmak üzere, siyaset kurumu ve siyasetçilerin görevi milletin mutlu edilmesidir, Türk milletinin mutluluğudur. Peki, öyle mi, Türkiye mutlu mu, Türk insanı mutlu mu? Maalesef değil. Mutluluk Endeksi'ne baktığımızda

emin olun son sıralardayız ama siz uluslararası endeksleri çok dikkate almıyorsunuz. Etrafınıza bakın, şu Türkiye Büyük Millet Meclisinde dönün sağınızdaki solunuzdaki arkadaşlarınıza bakın; bırakın sokaktaki insanımızı, bırakın dar ve sabit gelirli insanımızı Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletvekilleri dahi mutlu değil. Peki, neden mutlu değil insanımız? Çünkü ülkemizde hukuk güvenliği yoktur, ülkemizde adalete güven yerlerde sürünmektedir. Adalete güven yoksa bir ülkede siz o ülkede iç cepheyi tahkim edemezsiniz. Ekonomi felç olmuştur, insanımız borç batağındadır. Allah aşkına, icra dairelerindeki dosya sayısının 40 milyona ulaştığını biliyor musunuz? 85 milyon nüfuslu bir ülkede 40 milyon icra dosyası var ise siz o ülkede iç cepheyi tahkim edebilir misiniz? Açlık sınırının 20.500 lira olduğu, yoksulluk sınırının 70 bin liraya dayandığı bir ülkede 17 bin lira asgari ücret verirseniz siz o ülkede iç cepheyi tahkim edebilir misiniz? Bu milleti refaha ulaştırmadan, borç batağından kurtarmadan bunların mümkün olmadığını düşünüyoruz.

Değerli milletvekilleri, gençlerimiz umutsuzdur, bu ülkeye dair hayal kuramaz hâle gelmişlerdir; ikbal ve istikballerini, hayallerini başka topraklarda aramaktadırlar; siz bu ülkede iç cepheyi tahkim edebilir misiniz? Gençlerimizin ümitvar edemezsek; geleceğe dair, bu topraklara dair hayal kurduramazsak siz iç cepheyi tahkim edebilir misiniz? Sınavlarda derece yapan çocuklarımızı mülakatlarda haksız bir şekilde elersek; iktidar mensuplarının yeğenlerini, yandaşlarını bu memlekette iş sahibi yaparsak siz bu ülkede iç cepheyi tahkim edebilir misiniz? Mafyanın, uyuşturucunun, kumarın sokaklarda kol gezdiği, kadınlarının sokaklarında güvende dolaşamadığı bir ülkede iç cepheyi tahkim edebilir misiniz? Hükûmetin programı olan "Türkiye Yüzyılı" nidaları atan generalleri alkışlarsanız, "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." diyen teğmenlere disiplin cezası uygularsanız siz bu ülkede iç cepheyi tahkim edebilir misiniz? (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bakın, buradan açıkça ilan ediyorum: Partileşen devleti şiddetle reddediyoruz. Bütün bunların temel sebebinin de bu ucube tek adamlık sistemi olduğunu düşünüyoruz. Türkiye, behemehâl bu tek adamlıktan kurtulmalıdır; Türkiye, ivedilikle, acilen güçlendirilmiş parlamenter sisteme geçmelidir; bunların ilacı budur. Aksi takdirde, Suriye'de bugün yaşananlardan bir başarı, bir kahramanlık çıkararak iç cepheyi tahkim edeceğinizi düşünüyorsanız yanılıyorsunuz diyor, heyeti saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Balıkesir Milletvekili Ekrem Gökay Yüksel'e aittir.

Buyurun Sayın Yüksel. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA EKREM GÖKAY YÜKSEL (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerinde konuşma yapmak için Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz Kuzey Anadolu, Doğu Anadolu ve Batı Anadolu'daki 3 büyük fay hattıyla çevrili olup topraklarımızın neredeyse yüzde 70'i birinci ve ikinci dereceden deprem kuşağında yer almaktadır. Bu durum, Türkiye'nin deprem riski taşıyan bir ülke olduğu gerçeğini açıkça ortaya koymaktadır. Türkiye'nin bir deprem ülkesi olması ve her an, her yerde hazırlıklı olunması gerçeğiyle birlikte bilim insanları tarafından beklenen Marmara ve İstanbul depremine yönelik olarak kentsel dönüşüm projelerine hız verilmesi gerektiği açıkça ortadadır. Yeterli alternatif yerleşim alanları ile sanayi ve ticari alanların oluşturulması ve toplumsal bilincin diri tutulması için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının önlem alması gerekmektedir. Ayrıca merkezî idarenin belirleyiciliğiyle hareket edilmesiyle kentsel dönüşümün daha hızlı ve etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Kuvayımilliye şehri Balıkesir'imizin özelinde ise durum daha da dikkat çekicidir. Şehrimiz, hem Ege Bölgesi hem de Marmara Bölgesi'nde toprakları bulunan, her iki bölgenin de birinci derecede deprem kuşağında yer alan bir ilimizdir. Bu nedenle şehrimizi ve binalarımızı bir an önce depreme dayanıklı hâle getirmek zorundayız. Merkez Karesi, Altıeylül ilçelerimiz başta olmak üzere 20 ilçemizde eski ve riskli yapıların varlığı çözülmesi gereken en acil konuların başında gelmektedir. Şehrimizde şu ana kadar riskli yapı tespiti için 5 bin bina incelenmiş, bunların yaklaşık yüzde 20'sinin yıkım ve yenileme gerektirdiği tespit edilmiştir. Merkez ve ilçelerimiz dâhil olmak üzere toplamda 1.500 konut ve iş yerinin dönüşüm çalışmaları sürmektedir. Ancak, hâlâ yaklaşık 40 bin kişiyi doğrudan ilgilendiren 10 bin riskli yapının dönüşüm kapsamına alınması gerekmektedir. Özellikle, merkez Karesi ilçemiz Adnan Menderes Mahallesi'nde bulunan otuz yılı aşkın binaların kentsel dönüşüm kapsamında yenilenmesi acil ve önemlidir. Bu dönüşüm sürecinde, mahallemizde özel sektör iş birliğiyle gerçekleştirilen projelerde hemşehrilerimizin hak kaybına uğramamaları en önemli öncelikler arasında yer almalıdır. Eski yapıların arsa payları hesaplanırken hem mevcut yapının hem de yeni projelerin değerleri dikkate alınmalıdır. Bu değerleme süreci bağımsız uzmanlar tarafından tarafsız bir şekilde yapılmalıdır. Mülk sahiplerine yalnızca arsa paylarına dayalı değil, aynı zamanda binadaki konumlarına, dairelerin büyüklüklerine ve diğer taleplerine göre daha adil bir hak dağılımı sağlanmalıdır. Vatandaşlarımızın hak kaybı yaşamaması, mevcut metrekarelerin korunması veya artırılması Adnan Menderes Mahallesi sakinlerimizin en öncelikli talebidir.

Ayvalık ilçemizde hem tarihî dokuyu korumaya odaklı hem de güvenli konutlar oluşturmaya yönelik projeler yürütülmeli, bu değerlerin zarar görmemesi büyük bir hassasiyetle ele alınmalıdır. Dönüşüm projelerinde uzman mimarların, şehir plancılarının ve tarihçilerin görüşlerine başvurulmalı ve her projeye de çevresel etki değerlendirmesi yapılmalıdır.

Bandırma ilçemizin sanayi ve ticaret merkezlerinden biri olması nedeniyle altyapı ve ticari alanlarda dönüşüm çalışmalarına öncelik verilmelidir.

Edremit ilçemizde ise deprem riskinin yüksek olması nedeniyle özellikle konut projelerinde güvenli yapılaşma hedeflenmelidir.

Gönen ve Burhaniye ilçelerimizde de kentsel dönüşüm projeleri başlatılmış olup plansız yapılaşmanın önüne geçilmesi için düzenlemeler yapılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, kentsel dönüşüm sürecinde hemşehrilerimiz bazı sorunlar yaşamaktadır. Bu kapsamda imar mevzuatındaki karmaşıklığın giderilmesi, imar yetkisinin vatandaşlarımızın mağduriyetine sebep olan keyfî uygulamalara ve haksız rant oluşturmasına yol açmaması gerekmektedir. Çeşitli kurumlar tarafından yürütülen plan ve imar yetkisindeki birlik sağlanarak farklı kent dokularının oluşmasının önüne geçilmelidir.

Bir diğer önemli husus ise finansal yetersizliklerdir. Kentsel dönüşüm sürecinde özellikle dar gelirli vatandaşlarımız maliyetler nedeniyle büyük zorluklar yaşamaktadır. Bu durum, sürecin yavaşlamasına hatta bazı yerlerde tamamen durmasına yol açabilmektedir. Bu sorunu çözmek için devletimizin sunduğu kira yardımları ve düşük faizli kredi imkânlarının kapsamı genişletilmelidir. Ayrıca, ekonomik durumu yetersiz olan aileler için daha fazla hibe desteği sağlanmalı ve kamu-özel iş birliği modelleriyle özel sektörün sürece katkısı da artırılmalıdır.

Hukuki ve bürokratik konular da kentsel dönüşümün önündeki önemli hususlardan biridir. Kat mülkiyeti sorunları, hissedarlar arasındaki anlaşmazlıklar ve bürokratik süreçlerin uzunluğu projelerin ilerlemesini zorlaştırmaktadır. Bu süreçleri kolaylaştırmak için yasal düzenlemeler yapılmalı, kat

maliklerinin anlaşmazlıklarını çözmek üzere uzlaşma merkezleri kurulmalı ve yerel yönetimlerin dönüşüm projelerinde daha aktif bir rol alması sağlanmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Balıkesir'imizin hava kalitesi ölçüm sonuçları çevre politikalarımızın etkinliğini ve ilerleyen süreçlerde odaklanmamız gereken öncelikleri açık bir şekilde ortaya koymaktadır. 2023 yılı verilerine göre partikül madde bir önceki yıla oranla yüzde 5 oranında bir azalma gerçekleştirmiştir. Ancak insan sağlığı üzerinde ciddi olumsuz etkileri bulunan daha küçük partiküllerin seviyesinde yüzde 8,2 oranında artış kaydedilmiştir. Bu durum hava kirliliğiyle mücadelede atılan adımları güçlendirmek gerekliliğini bir kez daha gözler önüne sermektedir. Hava kirliliğiyle mücadelede yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılmasının çevre ve enerji sürekliliği açısından kritik olduğunu hepimiz kabul ediyoruz. Ancak bu projelerin çevresel etkilerinin doğru bir şekilde değerlendirilmesi ve hem doğaya hem de vatandaşlarımıza zarar vermeden yürütülmesi önemlidir.

Merkez Halalca Mahallemizdeki biyogaz tesisinden kaynaklanan sorunlar çevresel katliam seviyesinde bir tehdit oluşturmaktadır. Tesisin atık işleme sürecinden yayılan yoğun kokular, Halalca Mahallemiz başta olmak üzere Yakupköy ve Ovaköy Mahallelerimizde de yaşayan vatandaşlarımızın yaşam kalitesini olumsuz etkilemekte ve mahalle yaşamının sürdürülebilirliği zorlaşmaktadır. Bunun yanında tesisin atıklarından kaynaklanan sızıntıların yer altı su kaynakları ve tarımsal alanlar için ciddi bir tehdit oluşturduğu, tarım ve hayvancılık faaliyetlerini tehlikeye soktuğu görülmektedir. Şu anda biyogaz tesisinin çevresel etkilerinin tarafsız uzmanlar tarafından değerlendirilmesi ve gerekirse faaliyetlerinin askıya alınması mahalle sakinlerimizin bir talebidir. Koku, su ve toprak kirliliğini önleyecek ileri teknoloji çevresel tedbirlerin uygulanması acilen yapılmalıdır. Aynı zamanda, mahalle sakinlerimizin karar alma süreçlerine dâhil edilmesi ve taleplerinin dikkate alınması da bu sürecin şeffaf ve duyarlı bir şekilde yürütülmesi için çok önemlidir.

Görüşmekte olduğumuz bütçenin ülkemize, milletimize, devletimize hayırlı sonuçlar getirmesini Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'e aittir.

Buyurun Sayın Düşünmez. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cezaevlerinde halkımızın onurlu mücadelesini büyüten, direnişin en kararlı sembollerinden olan yoldaşlarımıza da buradan selamlarımı, saygılarımı ve dayanışma duygularımı gönderiyorum.

Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Selçuk Mızraklı, Hakkâri Belediyesi Eş Başkanımız Mehmet Sıddık Akış, önceki dönem Belediye Başkanlarımız Bekir Kaya, Cihan Kahraman başta olmak üzere bütün siyasi tutsakların zulme karşı dimdik duruşu, adalet ve özgürlük mücadelesi de bizlere ilham kaynağı olmuştur. Yoldaşlarımızın özgürlüğü, bu ülkenin özgürlüğü ve eşit geleceği için verdiğimiz mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır. Asla yalnız değillerdir; sesleri sesimiz, direnişleri direnişimizdir.

Değerli milletvekilleri, yakın zamanda kaybettiğimiz insan hakları savunucusu, hukukçu, değerli Hüsnü Öndül'ü anmak istiyorum. Hüsnü Öndül yaşamı boyunca adaletin, hukukun ve insan onurunun yanında durdu. Kendisini saygıyla ve minnetle anıyor, ailesine ve tüm mücadele arkadaşlarına başsağlığı diliyorum.

19 Aralık günü olması hasebiyle Maraş katliamında katledilen canları rahmetle anıyor, katliamcıları da lanetle anıyorum.

Yine, “Hayata Dönüş” adı verilen, aslında hayattan kopuş olan, zindan direnişlerini bastırmaya çalışan o operasyonda hayatını kaybeden yoldaşlarımızı rahmetle anıyorum; yine, o katliamı yapanları da lanetliyorum.

Yine, 19 Aralık, ne tesadüf ki bütün katliamların yıl dönümü. Taybet İnan’ı yedi gün sokak ortasında bırakan, Taybet İnan’ı katleden zihniyeti de buradan yine lanetlediğimi ve Taybet anayı da rahmetle andığımı söylemek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün özgür basın emekçilerini selamlayarak basın emekçilerinin sorunlarına dikkat çekmek istiyorum. Kalemini satmayan, boyun eğmeyen, baskıya direnen ve hakikatin peşinde yürüyen gazeteciler, sizler bu ülkenin vicdanısınız. Ne yazık ki bu ülke vicdanını cezaevine atıyor. Türkiye, Dicle Fırat Gazeteciler Derneğinin güncel verilerine göre bugün 40 tutuklu gazeteciyle basın özgürlüğünde derin bir yaraya sahip. Yine Uluslararası Basın Özgürlüğü Endeksi’nde Türkiye 158’inci sırada yer almakta ve bu sıralama sadece bir istatistik olarak karşımızda durmamaktadır. Bu sıralama, susturulmak istenen kalemlerin, kapatılan gazetelerin, gözaltına alınan ve yargılanan gazetecilerin hikâyesidir

Sayın milletvekilleri, gazetecilik suç değildir. Gazetecileri susturmak halkın haber alma hakkını gasbetmektir. Her tutuklu gazeteci, her sansürlü haber bu ülkede demokrasinin zindanlara hapsedildiğinin kanıtıdır. Bizler bu ayıbı taşıyamayız. Kalemleri suç sayanlar hakikati zindana atamazlar. Buradan sesleniyorum: Tutuklu 40 gazeteciyi derhâl serbest bırakın. Onlar suçlu değil, halkın gözü, kulağı, vicdanıdır. Gazetecileri zindanda tutan bu düzen, karanlığın yanında saf tutmaktadır. Özgür basın bu halkın nefesidir, o nefesi boğmaya çalışanlar tarihe kara leke olarak geçecektir. Unutmayın, tutukladığınız sadece gazeteciler değil halkın haber alma hakkıdır. Kalemler düşmeyecek, hakikat susmayacak; adalet yerini bulana dek bu sesi yükseltmeye devam edeceğiz.

Bu uğurda yitirdiğimiz, diri diri yakılan Halil Adanır’ı unutabilir miyiz? Sokak ortasında vurulan Yalçın Yaşa’yı, tehditlere boyun eğmeyen Adil Başkan’ı unutabilir miyiz? Onlar sadece gazete dağıtmıyorlardı, onlar bir halkın sesi soluğu oluyorlardı. Onların kalemleriyle, dilleriyle yok edilmeye çalışılan bir kimlik yeniden nefes alıyordu. Onları rahmetle anıyorum.

Bu halkın gazetecileri baskıya, zorbalığa, yoksulluğa, tutuklamalara rağmen kalemlerini asla bırakmadılar. Nice özgür basın emekçisi bu uğurda can verdi. Onlar hakikati aramanın bedelini hayatlarıyla ödediler ama onların kalemleri yere düşmedi. O kalemler bugün hâlâ halkın vicdanında özgür basının sayfalarında yazmaya devam ediyor.

Değerli milletvekilleri, gazeteciler bugün sadece cezaevleriyle değil, sansürle boğulmaya çalışılıyor. 5651 sayılı Yasa eliyle binlerce haber ve sosyal medya içeriği erişimi engelleniyor. Hükûmet gazetecileri hem hapse atarak hem de onları ekonomik kıskaca alarak susturmaya çalışıyor. Ancak hakikat su gibi yolunu bulur. Ape Musa’nın dediği gibi gazeteciler bu halkın küçük generalleridir, kalemleriyle direnenler karanlığı yırtacaktır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bu uğurda yaşamını yitiren Ape Musa şahsında tüm özgür basın şehitlerini saygı, minnet ve özlemle anıyorum. Onların mirası hepimizin boynunun borcudur. Kalemini satmayan, baskılara boyun eğmeyen tüm gazetecilere selam olsun. Yaşasın özgür basın!

Değerli milletvekilleri, halkın temsilcileri olarak toplandığımız bu çatı altında “temsiliyet” ilkesinin en somut göstergelerinden biri olan bütçe süreci, bu temsil sorumluluğunun en somut testidir. Çünkü bütçe yalnızca bir gelir gider tablosu değil, aynı zamanda bir ülkenin önceliklerinin, değerlerinin ve hedeflerinin aynasıdır. Ancak mevcut bütçe politikaları bu anlayıştan uzaktır. Bütçe, eğitim, sağlık, sosyal

güvenlik ve istihdam gibi halkın temel ihtiyaçlarına değil rant projelerine, büyük sermaye gruplarına ve savaş politikalarına ayrılmaktadır. Savunma harcamalarına ayrılan devasa bütçeler halkın refahını artıracak alanlardan çalınan kaynaklardır. Bu, "sosyal adalet" ilkesine de açık bir şekilde aykırıdır. Savaş politikalarına, büyük sermaye gruplarına ve şeffaf olmayan projelere ayrılan kaynaklar, toplumda daha fazla adaletsizlik ve eşitsizlik yaratmaktadır. Hepimizin bildiği gibi bir toplumun gelişmişlik düzeyi, o toplumun eğitim ve sağlık alanlarına yaptığı yatırımla ölçülür ancak ülkede, özellikle kırsal bölgelerde okulların fiziki altyapısı yetersiz, öğretmen açığı büyüktür. Öğrenciler kaynaklardan yoksun bir şekilde eğitim hayatlarına devam etmeye çalışmaktadır. Partimizin talebi nedir? Nettir: Her çocuğun ücretsiz, nitelikli ve ana dilinde eğitim alma hakkı güvence altına alınmalıdır.

İktidarın eğitim politikaları sonucu önce 2 bin köy okulunun kapatılması ve taşımalı eğitime geçilmesi, bugün de taşımalı eğitimin kısıtlanması özellikle kırsalda yaşayan yoksul ailelerin çocuklarını mağdur etmektedir. İtibardan hiçbir şekilde tasarruf etmeyen iktidarın "tasarruf tedbirleri" adı altında taşımalı eğitimi kaldırması ve çocukları pansiyonlara zorlaması telafisi zor, telafisi güç zararlar doğuracaktır.

Sağlık hizmetlerinde ise yurttaşlarımız yeterli sağlık hizmetine erişimde büyük zorluklarla karşılaşmaktadır. Hastaneler yetersiz, sağlık çalışanlarının yükü ağırdır. Sağlık, temel bir insan hakkıdır ve bu alandaki sorunların giderilmesi bir lütuf değil devletin temel görevidir.

Yine, asgari ücretle yaşamını sürdüren milyonlarca yurttaşımız en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamamaktadır; bu durum sürdürülemez. Halkımızın insanca bir yaşama kavuşmasını talep ediyoruz. Bunun için asgari ücret açlık sınırının üzerinde belirlenmelidir.

Kadınların, gençlerin, engellilerin ve diğer dezavantajlı grupların yaşadığı eşitsizlikler adalet duygusunu zedelemektedir. Kadınların iş gücüne katılımı artırılmalı, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik bütçeler oluşturulmalıdır. Engelli bireylerin erişilebilirlik sorunları giderilmeli, onların yaşam kalitesini artıracak politikalar hayata geçirilmelidir. Gençler, işsizlik ve geleceksizlikle baş başa bırakılmamalıdır. İstihdam, eğitim ve özgür bir yaşamın kapıları tüm gençlere açılmalıdır.

Savaş ve çatışma politikalarına ayrılan devasa bütçeler, toplumsal barışı inşa etmek ve halkın refahını artırmak için kullanılması gerekmektedir. Bu topraklarda yaşayan herkesin barış içinde bir arada yaşayabileceği bir düzeni kurmak hepimizin tarihsel sorumluluğudur. Yıkım için değil inşa için tüm kaynaklar kullanılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bütçe hazırlanırken halkın gerçek ihtiyaçları ve talepleri, hepimizin şahit olduğu gibi, yeterince dikkate alınamamaktadır. Katılımcı bütçe süreçleri oluşturulmadığı için yurttaşlar, yerel meclisler ve sivil toplum örgütleri bütçe üzerinde söz sahibi olamamaktadır. Bu durum "temsiliyet" ilkesinin içinin boşaltılmasına neden olmaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerin yetkileri artırılmalı ve halk meclisleri aracılığıyla herkesin kendi geleceğine dair söz söyleme hakkı güvence altına alınmalıdır ancak bugün, bunun tam tersi bir uygulamayla karşı karşıyayız. Halkın sandıkta ortaya koyduğu iradeyi yok sayarak kayyım atıyorsunuz. Seçimle göreve gelen belediye eş başkanlarının hiçbir hukuki gerekçe olmadan görevden alınarak yerlerine atanmış kişilerin getirilmesi demokrasinin temel ilkelerine aykırıdır. Bu uygulama, yerel yönetimlerin halka hizmet sunma görevini etkisizleştirmiş, halkın yönetime katılma hakkını ortadan kaldırmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın Sayın Düşünmez.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Devamla) - Kayyım atanan belediyeler halkın sorunlarını çözmek yerine, kayyımların merkezî otoriteye yakın çevrelere çıkar sağladığı kurumlara dönüşmüştür. Kayyımla birlikte

halkın diline, kültürüne ve kimliğine yönelik iyileştirici uygulamalara son verilmiştir. Kürtçe tabelalar kaldırılmış, halkın kültürel değerlerini yaşatan faaliyetler engellenmiştir. Bu yalnızca bir idari mesele değil aynı zamanda toplumsal barışa yönelik bir saldırıdır. Kayyım uygulamaları derhâl sona ermeli, halkın seçtiği yöneticiler görevlerine iade edilmelidir.

Değerli milletvekilleri, halkımızın talepleri açıktır; adalet, eşitlik ve barış. Bu talepler herkesin onurlu bir yaşam sürdüreceği bir Türkiye'nin anahtarıdır. Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi olarak bu ilkeleri savunmaya, halkımızın sesini yükseltmeye devam edeceğiz. Türkiye halklarının geleceğini birlikte inşa edebiliriz, yeter ki kaynaklarımızı adil bir şekilde kullanalım, halkın iradesine kulak verelim diyorum.

Saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz talebi Uşak Milletvekili Ali Karaoba'ya aittir.

Buyurun Sayın Karaoba. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ KARAOBA (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi, bizleri ekranları başında izleyen vatandaşlarımızı ve özellikle de Uşaklı hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Plan ve Bütçe Komisyonunda neredeyse bütün bakanları dinledik, burada da sizleri dinliyoruz. Şaşırıyoruz, siz başka, biz başka bir ülkede yaşıyoruz sanki.

Değerli milletvekilleri, bu bütçe ülkemizi dışa bağımlı hâle getirmiş, Türkiye'de üretimi öldürmüştür. Daha dün "Devlet fabrika kurmaz." diyenler bugün Uruguay'dan gelen et kuyruğuna, Avrupa'nın insanına yedirmediği meyve ve sebzeyi akşam pazarından sonra çürümüş şekilde toplamaya vatandaşını mahkûm etmiştir.

Bu bütçe faizcilerin bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar) 2025 yılında faiz giderlerinin 1,9 trilyon olacağını söylüyorsunuz; millî gelire oranla 2012'den bu yana en yüksek faizi olan döneminizi konuşuyoruz. Yirmi iki yılda, ülke "Üretimi öldür ki yandaş yaşasın." noktasına geldi, öyle bir hâl aldı.

Önce Sağlık Bakanlığından bahsedelim. Türkiye'de parasallaştırdığınız sağlık sistemlerinin sorunlarını çözmekten uzak, akla yatmayan bir bütçe daha konuşuyoruz. İstanbul İl Sağlık Müdürü olduğu dönemde yeni doğan çocuklarımızı korumaktan bile âciz kişilerin bakan yapıldığı bir hükûmetin bütçesini konuşuyoruz. Hekim ile hastaları karşı karşıya getirdiniz; vatandaş için değil müteahhit için hastane inşa edenleri seçtiniz. Bilimsellikten uzak yüzlerce sağlık sorunu ortada dururken, hekimler iş bırakırken 2024 Türkiyesinde bize sülük tedavisini konuşturdunuz. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Sağlık kuruluşları arasında memnuniyet oranı en yüksek olmasına rağmen sağlık ocaklarını kapattınız, sevk zincirlerini kaldırdınız. Yabancı öğrenci kontenjanını artırarak TUS'ta 1'inci olan tıp doktorlarımızın istediği bölüme girmesine engel oldunuz, yabancı öğrencileri buraya yerleştirdiniz. Sağlıkta Dönüşüm Projeniz çökmüştür.

Soruyorum size: Bu bütçe kimin? Anlatayım size. Bu bütçe, 12.500 TL'ye mahkûm ettiğiniz emeklilerimizin, tiroit kanseri olup dokuz ay sonraya ancak randevu alan, devlet hastanesi bile olmayan Uşaklı hemşehrilerimizin değil; şehir hastaneleriyle zenginleşen müteahhitlerinizin, aşı zengini olup vergi ödemeyen milletvekillerinizin, 88 kadrolu özel hastane ruhsatını 6 milyon dolara satan sağlık simsarlarınızın bütçesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bu bütçe, mülakatla elenen liyakatli gençlerimiz ve sağlıkçılarımızın değil, 3 tane kontenjanı olan Manisa Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesinin 2 kontenjanına, 600 başvuru olmasına rağmen evli çifti atayan kura sisteminizin, nepotizminizin bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bu bütçe, tedavi ettirmediğiniz SMA'lı hastaların, aylık 500 TL ödediğiniz çölyak hastalarının, özel hastaneye mahkûm ettiğiniz vatandaşlarımızın değil manda yoğurdu, Medine hurması, kestane balı yiyen, 13'ten fazla uçağı, 100'den fazla koruma aracı olan Cumhurbaşkanınızın bütçesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın milletvekilleri, 2025 bütçeniz, günahsızca öldürülen Narinlerin, korumasız çocuklarımızın değil trafikte vatandaşlarımızın ölümüne sebep olan, serbest bırakılan, babası Kızılay Başkanı olanların bütçesidir.

Bu bütçe, geçim sıkıntısı ve ağır mesai şartları altında intihar eden polislerimizin değil kara para akladığı kesinleşen, serbest bıraktığınız Dilan Polatların bütçesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bu bütçe, vahşice katledilen kadınlarımızın değil tarifeli hukuk sisteminde hâkim, savcı satın alanların, İstanbul Sözleşmesi'nden bir gecede çıkanların bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu bütçe, sokak hayvanları için mücadele eden vatandaşlarımızın, hayvanseverlerimizin değil Meclisi sabaha kadar çalıştırıp hayvan katlini çıkaranların bütçesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bu bütçe, Gazze'deki şehitler için sokaklarda yürüyüş yapan, gözaltına alınan 9 gencimizin yalanlarla İsrail'le ticarete devam edenlerin bütçesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bu bütçede doktorlar, hastalar, hemşireler, psikologlar, diş hekimleri, diyetisyenler, taşeron işçileri, sağlık emekçileri yok; infaz koruma memurları, polisimiz, jandarmamız yok; sağlıkta şiddete, hekim göçüne engel olacak irade yok; yenidoğan çetesini ve buna benzer çeteleri yok edecek cesaret yok; deprem bölgesi yok; aile sağlığı merkezleri yok; doğum borçlanması, kademeli emeklilik, çıraklık mağdurları yok; işçimiz, memurumuz, esnafımız, mülakatla elenen gençlerimiz yok; engellilerimiz, çocuklarımız yok; ne acıdır ki halkımız yok. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - 5'li çete var, bir tek 5'li çete var!

ALİ KARAOBA (Devamla) - Bu bütçe, milyar dolarlık banka hesaplarının, torpilli yandaşlarınızın, rantçılarınızın, kırk haramilerinizin ve artık beslemekten bıktığımız 5'li çetelerin bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, diğer bakanlıklara bakalım. Bu bütçe, kreşler açan belediyelerimiz için değil, kırk sekiz saatlik kararnameyle rektör olan, kreşleri kapatmaya çalışan, cemaat ve tarikat dostu olmaktan başka meziyeti olmayan Millî Eğitim Bakanlarınızın bütçesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bu bütçe, üreticimiz kan ağlarken 3,5 dolara getirdiği eti 15 dolara vatandaşına yedirenlerin, bir koltuk için 55 milyon dolar ödeyip şov için uzaya gönderenlerin bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu bütçe, Öğretmenlik Mesleği Kanunu'yla atanamayan öğretmenlerin emeklerini çalanların, sarı sendikalarla hak çiğneyenlerin bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu bütçe, İliç'te, Bartın'da, Soma'da maden kazalarında kaybettiğiniz madencilerin ve yakınlarının bütçesi değil ÇED genişleme raporunda imzası olduğu hâlde tekrar aynı koltuğa oturttuğunuz Murat Kurumların bütçesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bu bütçe, halkın iradesiyle milletvekili seçilmiş Can Atalay'ın, Hatay halkının değil milletvekiline sahip çıkmayan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu bütçe, GSM şirketleriyle dünyanın en pahalı internetiyle vatandaşını soyanların, depremde bile sansür uygulayan Sanayi ve Teknoloji Bakanlarınızın bütçesidir.

Bu bütçe, çocuklarını ısıtamadığı için intihar eden annelerimizin, 2024 Türkiyesinde hâlâ sobayla ısınmak zorunda kalan vatandaşlarımızın değil her seçim öncesi aklımızla dalga geçer gibi doğal gaz yalanını uyduran bakanlarınızın bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu bütçe, eğitim için bile vize alamayan gençlerimizin değil, Türkiye'yi mülteci cennetine çeviren Dışişleri Bakanınızın bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu bütçe, Türkiye için çalışan ama tutuklanan akademisyenlerimizin, KHK'lilerin, sanatçıların, öğrencilerin değil "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." düsturundan vazgeçerek "Yandaşı yaşat ki çeteler yaşasın." noktasına getiren İçişleri Bakanının bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Saymakla bitmiyor değerli arkadaşlar. Bu bütçe, TARSİM eliyle çiftçinin gelirini çalanların, yirmi yılda çiftçiyi 147 kat borçlandıranların, Uşak Şeker Fabrikasında üretimi düşürüp işçiyi yok sayan Tarım Bakanlarınızın bütçesidir.

Bu bütçe, ormanını, doğasını, suyunu savunan, koruyan gerçek vatanseverlerin değil Akdeniz'de otel yapmak için orman yakanların, Uşak'ta altın için Murat Dağı'mıza göz dikenlerin bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu bütçe, bir yıllık masrafı 1 milyon emekli maaşına denk gelen sarayın, günde 21 milyon harcayan Cumhurbaşkanının bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, ne acıdır, bu bütçe, bayramlarda bile ailesini ziyarete gidebilmek için otobüs bileti alamayan vatandaşlarımızın değil vergi borçlarını sildiğiniz, geçiş garantisi, yolcu garantisi, uçuş garantisi verdiğiniz yap-işlet-soy modelinizin mimarı Ulaştırma Bakanınızın bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu bütçe, halkımızın bütçesi değil değerli arkadaşlar; bu bütçe, kara para aklayanların, tek adam rejimini savunanların; kur korumalı sistemle vatandaşını soyanların; ülke pasaportunu kıymetsiz, değersiz hâle getirenlerin; sütü sudan ucuz hâle getirenlerin; sarıklı generallere, insan kaçakçılığı yapan komutanlara göz yumanların; kayyumcuların, pudracı gençleri baş tacı yapanların; kademeli emekliliği, 3600 katsayısını söz verip yapmayanların; TÜV'le vatandaşını soyan, MTV'yle dünya tarihine verginin vergisini alanların; asgari ücretliyi aç bırakıp ölmeye mahkûm edenlerin; 4 milyon emekliyi 12.500 TL'ye mahkûm edenlerin bütçesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayınız.

ALİ KARAOBA (Devamla) - Ama bunların hepsi geçer arkadaşlar da en çok zoruma giden de nedir biliyor musunuz? Bu bütçe "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." diyenlere tahammül etmeyenlerin bütçesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Son dönem moda yaptınız "Belediyelerinizi silkeliyoruz." diye, ben de buradan söylüyorum size: 31 Martta halkımız sizi silkeledi.

Bu bütçe, ilk genel seçimde de sandığa gömeceklerin bütçesidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına söz talebi Kahramanmaraş Milletvekili Ömer Oruç Bilal Debgici'ye aittir.

Buyurun Sayın Debgici. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ÖMER ORUÇ BİLAL DEBGİCİ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu, aziz milletimizi ve kahraman hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum. Bütçemizin milletimize ve ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye bugün hem diplomaside hem de sahada çok aktif bir politika yürütmektedir. Bölgemiz başta olmak üzere, her yerde ve her alanda dünya barışı adına yaptığımız çalışmalar herkesin takdirini kazanmaktadır. Suriye'de on üç yılı aşkın devam eden ve 10 binlerce insanın

hayatını kaybettiği, milyonlarca insanın da mülteci durumuna düştüğü bir iç savaş sona erdi. Türkiye, ensar olma bilinci ve şuuruyla Suriyeli kardeşlerimize sahip çıktı, maddi ve manevi destek verdi, kol kanat gerdi. Kendi insanına zulmeden Baas rejimi çökerken Suriye'de artık yeni bir sayfa açılıyor. Hamdolsun, Türkiye yaptığı çalışmalarla tarihe altın harflerle adını yazdırırken bundan sonraki süreçte de en önemli aktörlerden biri olacaktır. Gelinen bu noktada, toprak bütünlüğünün korunduğu, hiç kimsenin dışlanmadığı, farklı kimliklerin yan yana, sulh içinde yaşadığı yeni bir Suriye olması hepimizin arzusudur.

Bununla birlikte, daha adil bir dünya için "Bu dünya hepimize yeter." şiarıyla, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan öncülüğünde Somali ve Etiyopya arasında yıllardır süren düşmanlığı sona erdirdik, barışı sağladık. Hâlen devam eden ve gönülleri yaralayan Filistin'deki soykırımın da Türkiyemiz'in önderliğinde, Filistin davasına her zaman sahip çıkan Cumhurbaşkanımızın gayretleriyle son bulacağına inanıyor, sözüm ona uygar dünyanın gözü önünde soykırım yapan terör devleti İsrail ve destekçilerini bir kez daha kınıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde deprem bölgesi ve şehrim Kahramanmaraş'la ilgili bazı bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum. Deprem bölgesinin yeniden inşası ve ihyası için çalışmalar olanca hızıyla devam ediyor. Bu bağlamda, Cumhurbaşkanımızın katılımıyla 30 Kasımda seçim bölgem Kahramanmaraş'ta kura çekimi ve anahtar teslimi programını gerçekleştirdik; 27.398'i Kahramanmaraş'ta olmak üzere, 155 bin konutun anahtarlarını hak sahiplerine teslim ettik, yıl sonuna kadar da 200 bini aşkın konutun teslim edilmesi planlanmaktadır. Allah'ın izniyle, depremzede kardeşlerimizin tamamı sıcak yuvalarına kavuşana kadar 1.900 şantiyede 160 bin emekçi kardeşimizle gece gündüz demeden çalışmaya devam edeceğiz.

Bakanlığımız deprem bölgesinin tamamına, şu ana kadar yerinde dönüşüm desteği olarak 15,5 milyar lira destek sağlarken altyapı hizmetleri için de bugüne kadar toplam 65 milyar lira hibe vermiştir.

Kahramanmaraş'ta depremden zarar gören okullarımızın, eğitim tesislerinin, öğretmenevlerimizin ihale süreçleri devam ediyor, bir taraftan da inşaatlar devam ediyor. Şu ana kadar 565 dersliği, 37 okulumuzu da eğitime açarak öğrencilerimizin, öğretmenlerimizin hizmetine sunduk.

"Hastane yok." denilen Nurhak ilçemizde geçtiğimiz haftalarda 50 yataklı devlet hastanemizi açıp hasta kabulüne başladık. Yine, Türkoğlu ilçemizde 120 yataklı hastanemiz Allah'ın izniyle ocak ayı içerisinde hasta kabulüne başlayacak. Daha önceden 250 yataklı acil durum hastanesi olarak planlanmışken şehrimizin ihtiyacına binaen 400 yatak kapasitesine çıkardığımız -yeni adıyla- Kahramanmaraş Devlet Hastanesi ise Cumhurbaşkanımızın verdiği müjdeyle ocak ayında hasta kabulüne başlayacaktır. Kısmi zarar gören Necip Fazıl Hastanemizin yanına yapılan 600 yataklı yeni hastanemiz de Allah'ın izniyle yakın zamanda hizmete girecek.

Bununla birlikte, şehrimizin ihtiyacını karşılayacak yeni deprem konutlarının yükseldiği Önsen bölgesinde Kahramanmaraş'ın yatak kapasitesini ikiye katlayacak olan bin yataklı yeni şehir hastanemizin de ihalesini gerçekleştireceğiz. Gençlik, spor alanında -öğrencilerimizi unutmadık tabii ki- 3 bin kişilik yükseköğrenim öğrenci yurdu inşaatlarımız devam ediyor. İnşallah, yeni eğitim öğretim dönemine hazırlanacak ve yine 2 bin kişilik de yeni yurtların ihalesine çıkıyoruz. Yine, Cumhurbaşkanımızın müjdesini vermiş olduğu, içerisinde 17.500 kişilik şehir stadyumunun da bulunduğu Spor Vadisi Projesi kahraman şehrimize hayırlı olsun. Şehrimiz genelinde merkez ve ilçelerimize tam olimpik ve yarı olimpik yüzme havuzları, spor salonları ve halı sahalar gibi yatırımları kazandırmanın gayreti içerisindeyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kadim şehrim Kahramanmaraş deprem sonrası karşılaştığı büyük zorluklarda dahi başını yere eğmedi, edelerimiz, bacılarımız asrın felaketini yaşamalarına

rağmen asla vazgeçmedi, asla pes etmedi, umutsuzluğa kapılmadı, el ele vererek hayata yeniden sarıldı, kardeşliğin, dayanışmanın en güzel örneklerini sergiledi. Depremzede illerimiz artık afetin değil huzurun, umudun ve güvenin adresi olacak. Kahramanmaraş'ımız, Hatay'ımız, Malatya'mız, Adıyaman'ımız başta olmak üzere depremden etkilenen tüm il ve ilçelerimiz Türkiye Yüzyılı'nın mührünü taşıyacak. Depremde ve sonrasında her daim 85 milyon kardeşimizin desteğini gördük, duasını aldık, sıcaklığını hissettik. Bu vesileyle, bir kez daha aziz milletimize ve gönül coğrafyamızdaki kardeşlerimize şükranlarımı sunuyorum. Toprağa verdiğimiz 53.735 kardeşimizin kalbimizde bıraktığı yaralar belki de hiç iyileşmeyecek, hiç kapanmayacak ama bizler imanımız ve inancımızla memleketimizi yeniden ayağa kaldıracak, tekrar üretmeye, ülkemiz için tüm varlığımızla çalışmaya devam edeceğiz. Deprem bölgesinde elbette her şey tamamlanmış değil, eksikler olabilir, şu anki durumlara göre yeni ihtiyaçlar ve yeni talepler olabilir. Bizler de, bunun üstesinden gelmek için azim, irade ve gayretle çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Şükürler olsun ki her zaman milletiyle hemhâl olan, elini bir an bile üzerimizden çekmeyen, durmadan çalışan, bizi bizden çok düşünen bir liderimiz var. Şükürler olsun ki Türkiye'nin Recep Tayyip Erdoğan'ı var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Depremin ilk anından itibaren her zaman yanımızda olan, kimsesizlerin kimsesi, milletin adamı Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımızı sunuyorum. Onun liderliğinde deprem bölgesinin kalkınması için onlarca kez şehirlerimize gelen, yatırımları bizatihi takip eden bakanlarımıza teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Ya, depremde rezil oldunuz. Depremde müdahale edemediniz. İnsanlar o enkazın altında inim inim inledi sizin yüzünüzden.

ÖMER ORUÇ BİLAL DEBGİCİ (Devamla) - Kahramanmaraş huzurun, kardeşliğin, birliğin, beraberliğin, güvenin, üretimin, bereketin, millîliğin, maneviyatın güzel adamların şehridir.

CAVİT ARI (Antalya) - Koordinasyon kuramadınız, yardım götüremediniz, iş makinesi bulamadınız, insanlar öldü orada. Ne konuşuyorsun!

ÖMER ORUÇ BİLAL DEBGİCİ (Devamla) - Bu kadim şehri temsil vekâleti verilmiş bir milletvekili olarak ve uygun görürlerse diğer milletvekili arkadaşlarım adına da şunu söylemek isterim ki: Kimse ama hiç kimse "Kahramanmaraş" adını başka sıfatlarla, başka kelimelerle bir arada kullanmasın, herkes kendine baksın. Maraş olaylarında olduğu gibi bu coğrafya hep sinsi ellerin planlarıyla karşı karşıya kalmış, acılar çekmiş ve her zaman da bunun üstesinden gelmesini bilmiştir. Bugün de bölgemizde aynı mantıkla, birtakım yerlerden aldıkları talimatlarla kardeşliğimizi bozmaya çalışanlar unutmasınlar ki asla başaramayacaklar. Rabb'im birliğimizi, kardeşliğimizi, beraberliğimizi daim eylesin.

2025 yılı bütçemizin tekrardan aziz milletimize ve devletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz talebi İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Rızvanoğlu. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

EVRİM RIZVANOĞLU (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulumuzu ve tüm Türkiye'yi saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum. Bugün, burada, ülkemizin çevre politikalarındaki yetersizlikleri, bütçe harcamalarındaki yanlışlıkları, bunun çevremize, sağlığımıza, ekonomimize ve çevrenin yatay kestiği tüm alanlara verdiği zararları konuşmak için buradayım.

Değerli milletvekilleri, bir ülkenin çevre bütçesi o ülkenin çevreye verdiği önemin en somut göstergesidir. Avrupa Birliği ülkeleri toplam bütçelerinin ortalama yüzde 5'ini çevreye ayırıyor. Türkiye'de ise bu oran sadece binde 1,3; yüzde değil, binde. Almanya 2025 yılında çevre koruma projelerine yaklaşık 35 milyar euro ayırdı. Türkiye'nin sürdürülebilir çevre bütçesi ise bu rakamın sadece yüzde 1,5'u. Ben

sormak istiyorum: Bu rakamla iklim değişikliğinin hangi etkisini önlemeyi düşünüyorsunuz? Orman yangınlarını mı, seli mi, kuraklığı mı, çölleşmeyi mi? (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin yeni bir kalkınma hikâyesine ihtiyacı var. Yeşil ekonomi artık bir seçenek değil, bir zorunluluktur. Dünya Bankası, yeşil ekonomiye yatırım yapan ülkelerin karbon emisyonlarını yüzde 20 olarak azaltırken aynı zamanda işsizliği de önemli ölçüde düşürdüğünü söylüyor. Örneğin, Çin ne yaptı? 2022 yılında, yenilenebilir enerjiye 546 milyar dolar yatırım yaptı yani Türkiye ekonomisinin yarısı kadar. Sonuç ne oldu? Sadece karbon salımını azaltmakla kalmadılar, 1,5 milyon yeni istihdam da yarattılar. Peki, biz ne yapıyoruz? 2023'te yenilenebilir enerjiden sağladığımız istihdam sadece 118 bin kişi, temiz enerji yatırımları eğer doğru ve düzenli planlanırsa işsizliğin rekor kırdığı ülkemizde istihdama da katkı sunacaktır. Bu nedenle yatırımları planlarken enerji sektörünü dönüştürmemiz emisyonların azaltımı ve ekonomimiz için elzem.

Diğer yandan, yanı başımızda dev bir pazar olan Avrupa Birliği ne yapıyor? 2026 yılında sınırda karbon vergisi başlatıyor. Bu vergiler çelik gibi karbon yoğun ürünleri ihraç eden Türk firmaları için ciddi bir ek maliyet. Türk ihracatçısının rekabetçi olabilmesi için, ürünlerinin karbon yoğunluğunu azaltabilmeleri için gerekli teknik, finansal ve diplomatik desteğin sağlanması şart. Türkiye bu sürecin kaybedeni değil, kazananı olmalı; ödenecek vergilerin ülkemizde kalmasını başarabilmeliyiz. Buradan elde edilecek gelirlerse kırsal bölgelerde enerji verimliliği ve tarım modernizasyonu gibi projeler için harcanmalı. Tabii, tüm bu dönüşümü yaparken kaynaklarımızı da akıllıca kullanmamız gerekiyor. Dünyanın önde gelen merkez bankaları yeşil dönüşüm için aktif bir rol üstleniyor. Örneğin, Avrupa Merkez Bankası yeşil tahvil alımlarıyla 50 milyar euroluk bir finansman sağladı, ayrıca düşük karbonlu projelere de öncelik verdi. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası da benzer bir rol üstlenerek yeşil finansman araçları teşvik edebilir. Bu araçlar özel sektörü çevre dostu projelere yönlendirmek için düşük faizli krediler ve yeşil tahvil ihracı gibi mekanizmaları içerebilir.

Değerli milletvekilleri, dünyada iklim değişikliği finansman mekanizmalarında büyük bir hareketlilik söz konusu, kurallar tekrardan belirleniyor. Birleşmiş Milletler iklim değişikliği konferanslarında finansmana erişim konuları ağırlık kazanıyor ve çok çeşitli fonlar oluşturuluyor. Ülkemizin bu farklı fonlardan yararlanabilmesi için diplomasi yürütme yeteneği olan, iyi müzakere edebilecek uzman bir ekip, şeffaf bir yönetim ve güçlü bir stratejiye ihtiyacı var. Bu finansman merkezi mekanizmasıyla hem bütçemizi destekleyebilir hem de Türkiye'nin iklim değişikliği mücadelesini güçlü bir konuma taşıyabiliriz. Sayın Çevre Bakanı sürekli olarak "İklim diplomasisi yapıyoruz." diyor ama diplomasi öyle sözde değil; liyakat, bilgi ve şeffaflıkla gerçek bir güce dönüşür. Bizim daha iklim diplomasisi kültürünü iyi bilen, uluslararası müzakerelerde aktif rol alabilecek ve Türkiye'yi as oyuncu yapabilecek özel bir iklim elçimiz bile yok.

Değerli milletvekilleri, bütçe eksik ama çok daha eksik olan bir şey var; samimiyet. ÇED kararlarını beklemeden projelere başlamak, yargının "Yapamazsınız." dediği projeleri Bakanlığın eliyle arkadan dolanarak yapmak, ülkeyi Avrupa'nın plastik çöplüğü hâline getirip "Biz plastik kirliliğiyle mücadele ediyoruz." demek, asırlık ağaçları kesip ormanları bir gecede, tek bir kişinin imzasıyla ranta açıp "Fidan dikimi yapıyoruz." demek, "Termik santralleri kontrol ediyoruz." deyip emisyonu yasal sınırın 8 kat fazlası ölçülen ve halkı zehirleyen Afşin-Elbistan Termik Santralini genişletmek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Lütfen tamamlayın Sayın Rızvanoğlu.

EVRİM RIZVANOĞLU (Devamla) - Tamamdır.

İşte, bunlar samimiyetsizliğin tarifidir çünkü samimiyet sözle eylemin bir olduğu yerde başlar.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin yeni bir kalkınma hikâyesi için bir çevre Rönesans'ına ihtiyacı var. Bu ne demek, nedir bu Rönesans? Doğanın akılcı kullanımıyla ekonomiyi büyütmek, enerjiyi yeşile yönlendirmek, halk sağlığını güvenceye almak ve adil bir toplumsal düzen inşa etmektir. Ancak bu şekilde Türkiye çevre ve iklim mücadelesinden başarıyla çıkabilir, çağı yakalayabilir ve sürdürülebilir bir kalkınma sağlayabilir.

Teşekkür ediyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına sıradaki söz talebi İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'a aittir.

Buyurun Sayın Kırkpınar.

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 6'ncı maddesi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Meclisin en temel hak ve görevlerinden biri bütçe yapmaktır. Bütçe millet içindir. Milletin parasının nerelerde ve nasıl kullanılacağını milletin vekilleri karar altına almalıdır fakat tabii ki böyle bir şey mümkün değil, maalesef de olmuyor. Diğer tekliflerde olduğu gibi Meclisin yine bir noter gibi kullanılmak istenildiğine şahit oluyoruz.

Değerli milletvekilleri, iktidar 2023 yılı merkezî yönetim bütçesini yaklaşık 4,5 trilyon olarak öngörmüştü. İYİ Parti olarak bizler o zaman da bütçeye itiraz etmiş, bütçenin gerçekçi olmadığını söylemiştik. Daha 2023 yılının yarısına gelmeden bütçenin dörtte 1'i kadar daha ek bütçe teklifiyle geldiniz ve bu ek bütçe teklifini bir günde kabul ederek Meclisin bütçe hakkını gasbettiniz.

İktidarı eleştirdiğimiz noktalardan bir diğeri de kesin hesap kanunu teklifi ve Sayıştay raporları görüşmelerinden kaçıyor olmasıdır. Mali yönetimin hiç kuşkusuz en önemli aşaması kesin hesap kanun teklifidir. Meclisin denetim ve onama işlevi, kesin hesap görüşmelerinin yapılacağı ayrı bir komisyonda ancak merkezî yönetim bütçe sürecinden bağımsız bir dilimde daha etkin bir şekilde yerine getireceği rasyonel bir taleptir. Aksi takdirde, bütçe kaynaklarının nerelere dağıtıldığının ve hangi alanlarda kullanıldığının hesabını sizlere soramıyoruz. Örnek mi? Deprem nedeniyle ayrılan ek bütçeye dair yapılan harcamaların şeffaflıktan uzak yapıldığını ve kaynakların etkin bir şekilde kullanılmadığını gördük. 2023 yılı ek bütçe teklifinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı için ayrılan 33 milyar liranın 27 milyar lirası Karayolları Genel Müdürlüğüne tahsis edilmiş. Acaba bu kaynağın ne kadarı gerçekten depremle mücadele için, ne kadarı altyapının iyileştirilmesi için kullanıldı, bilmiyoruz. Daha da ilginç olanı, yedek ödenek mekanizması devreye sokuldu, buradan yine Karayollarına başlangıç ödeneğinin tam da 3 katı kadarı yani 75 milyar lira aktarıldı. Bazı arkadaşlarımız da burada değinmişti, Sayıştay artık eski konumuna sahip değil çünkü Sayıştaya ait raporlar yasal olarak sonuç doğuracak belge olma niteliğini kaybetti. Sayıştayın önceki uygulamalarında bir kurumda bir usulsüzlük tespit edildiğinde kurumun yöneticileri soruşturma geçirirdi. Şimdi böyle mi? Bunu İzmir'den bir örnekle açıklayayım: AK PARTİ İzmir Milletvekili -dört dönem- AK PARTİ eski Genel Başkan Yardımcısı ve Dokuz Eylül Üniversitesi eski Rektörü Nükhet Hotar, Rektörlüğü döneminde kendisine bütçe yoluyla verilen kamu parasını nasıl harcadığı hakkında Sayıştaya bilgi vermemiş ve Sayıştayın denetim yapmasını engellemiştir. Üniversite banka hesaplarındaki uyumsuzluk, şube müdürleri ve öğretim üyelerinin usulsüz atamaları, işletme gelirlerinin giderlerini karşılayamaz olması ve kurumun borç batağına sürüklendiği Sayıştay denetçileri tarafından tespit edildi fakat eski Rektör Sayıştayın belge ve bilgi talebine tam 40 kez yanıt vermedi. Hukuk önünde hesap vermesi gerekirken Sayıştay denetiminden kaçan bir rektörün sonrasında büyükelçi olarak atanıp ödüllendirilmesi son derece utanç vericidir.

Bu vahim tablo karşısında, sizler artık Sayıştay başta olmak üzere kamu adına yürütmeyi denetleyen kurumlardan elinizi ayağınızı çekin diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi soru-cevap işlemini gerçekleştireceğiz.

Sayın Mervan Gül...

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanlarımıza çalışmalarından dolayı teşekkür ederim.

Suriye'nin kuzeyindeki güvenli bölgelerde istikrarın sağlanması için Türkiye'nin yeni bir çalışma planı var mıdır? Bu bölgelerde yaşayan sivillerin güvenliği ve insani yardımlara erişimi nasıl sağlanmaktadır? Türkiye'nin desteklediği Suriyeli sığınmacıların güvenli geri dönüşleri konusunda yürütülen çalışmalarda ilerleme sağlanmış mıdır? Türkiye'nin Suriye politikasında bölgedeki Kürt halklarıyla terör örgütlerini ayırmaya yönelik çalışmaları nelerdir? Bu konuda yerel halkla nasıl bir diyalog süreci yürütülmektedir? Türkiye'nin Suriye'de terörden arındırılmış bölgelerde yürüttüğü insani yardım çalışmalarının güncel durumu nedir?

2025 yılı bütçesi ülkemize ve milletimize hayırlı olsun.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - "Taşeron sistemine son vereceğiz." dediniz, 100 bini aşkın KİT çalışanına kadro vermediniz; sözünüzü tutun, kadrolarını derhâl verin. Ulaştırma, sağlık, tarım, enerjide çalışan binlerce taşeronun kadrolarını verin. Sağlık yönetimi bölümü mezunları istihdam bekliyor. Sağlıkta binlerce taşeron vardır; hastane bilgi yönetim sistemi çalışanları kadro talep ediyor, görüntüleme merkezi çalışanları kadro istiyor. Engelli öğretmenler kamuda daha fazla atama bekliyor; engelli kotasını yüzde 6'ya çıkarın. BAĞ-KUR'lular prim eşitsizliğinin kaldırılmasını talep ediyor; söz verdiniz, esnafın 9000 gün primini 7200 güne indirin. Staj ve çıraklık mağdurlarının staj sürelerini sigorta başlangıç tarihi olarak kabul edin. EYT'li unuttuğunuz milyonlar kademeli emeklilik yasasının çıkarılmasını bekliyor; sözünüzü tutun, istihdamda, emeklilikte ve vergide adaleti sağlayın.

BAŞKAN - Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, 1990'lı yıllarda ülke olarak parasını ödeyip Almanya'dan satın aldığımız silahların teröristlere karşı kullanımının engellendiği ve satın alınan silahların mühimmatlarının Almanya tarafından verilmediği günleri yaşadık; buna milletçe çok üzülmüştük. AK PARTİ iktidarlarında Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan bu tehlikeyi görerek savunma sanayisinin millîleştirilmesi ve geliştirilmesi için çok büyük destekler vermiş ve bunun neticesinde İHA'lar, SİHA'lar, millî gemiler, füzeler, zırhlı araçlar ve millî piyade tüfeği gibi pek çok silahımız ülkemiz tarafından üretilmeye başlamıştır. Savunma sanayisindeki bu gelişmeler Türk Silahlı Kuvvetlerimizin operasyonel yeteneğini ve teröristlerle mücadelesini nasıl etkilemiştir? Bu konuda ülkemizin geleceğini nasıl görüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

11'inci Cumhurbaşkanına kadar Cumhurbaşkanına hakaret suçundan hakkında dava açılan yurttaşların sayısı 3 haneleri geçmezken Erdoğan'ın ilk döneminde sayı 6.033 olmuştur, bu sayı 2022 itibarıyla 16.753 olmuştur, sonraki yılların rakamı ortada yok. 11 Cumhurbaşkanı ile Erdoğan arasındaki

bu uçurumun sebebi nedir? Erdoğan'ın avukatlarının lehine vatandaşlar hakkında verilen mahkûmiyet kararları nedeniyle hükmedilen vekâlet ücreti miktarı nedir? Bu vekâlet ücretlerinin ne kadarı vatandaştan tahsil edilmiştir?

İletişim Başkanlığının harcamaları 2023 Mayıs genel seçimlerinde yüzde 100; 2024 Mart yerel seçimlerinde yüzde 300 artmıştır. Milletin vergilerinin AKP'nin seçim propagandası için kullanılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bunu yapmak günah mıdır, değil midir? Bu adaletsizliğin günahı harcamayı yapana mı yazılır, yoksa harcama talimatı verene mi yazılır?

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Halkımıza "Bir yıl sigara içmeyip faize yatırırsanız beş yılda 147 bin lira birikim elde edersiniz." diye öneride bulunan Bakan Mehmet Şimşek'e soruyorum: Sarayın masrafları en azından yarıya indirilirse, sarayın 13 özel uçağından 12'si satılırsa, Cumhurbaşkanının ve bakanların koruma orduları yarıya düşürülürse, makam araçlarını yarıya düşürür ve Mercedes yerine yerli ve millî araçlara binilirse, 2-3 maaş alan kamu yöneticilerinin maaşları teke düşürülürse, yolcu garantili havaalanlarına, geçiş garantili köprülere para ödemekten vazgeçilirse, kamu ihaleleri yandaşlara 3-4 kat fazlasıyla değil ederine verilirse, 5'li çetelerin silinen vergi borçları yeniden tahsil edilirse, özelleştirilen fabrikalar satıldığı fiyattan geri alınır ve işletilirse, en nihayetinde itibardan tasarruf edilirse hazinenin kasasına bir yılda ne kadar para girer; bizler ve kamuoyu bunu merak ediyoruz. Siz vatandaştan değil, kendinizden tasarruf edeceksiniz.

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

23 Şubat 2024'te, vatandaşımız CİMER'den "Menzil tarikatı devlet içerisinde örgütleniyor mu? Cemaatin 'dergâh' adı verdiği yapılar ve yerleşkeler denetleniyor mu?" diye bir soru soruyor. 18 Martta İçişleri Bakanlığı soruyu yanıtsız bırakıp Diyanet İşleri Başkanlığına, 19 Martta Diyanet İşleri Başkanlığı İçişleri Bakanlığına, 20 Martta Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığına, 27 Martta İçişleri Bakanlığına, sonra tekrar Diyanet İşleri Başkanlığına, 27 Martta ise Diyanet İşleri Başkanlığı soruyu 2'nci kez yanıtsız bırakıp İçişleri Bakanlığına gönderiyor. İçişleri Bakanlığı 28 Martta 3'üncü kez yanıtsız bırakıyor. Biz de sorduk, cevap alamadık. Şimdi, buradan soruyoruz: Menzil tarikatı devlet içinde kadrolaşıyor mu? FETÖ'den ders almadınız mı?

BAŞKAN - Sayın Komisyon, buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sayın Başkanım, sorulara Millî Savunma Bakanımız cevap verecektir.

Teşekkür ediyorum.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Sayın milletvekilleri, savunma sanayisi ekosistemimizin dışa bağımlılığını asgari seviyeye indirecek şekilde güçlendirmek gayesiyle hareket ediyoruz. Savunma ve güvenlik birimleri için Savunma Sanayii Destekleme Fonu'na ayrılan kaynak da dâhil edildiğinde, 2025 yılında 1 trilyon 608 milyar lira ödenek öngörülmektedir. Bu alanda güçlü bir siyasi iradeyle âdeta devrim niteliğinde bir dönüşüm yaşanmıştır. 2002 yılında sadece 62 savunma projesi yaklaşık yüzde 80 dışa bağımlılık oranıyla yürütülürken geldiğimiz noktada yüzde 80'e varan yerlilik oranıyla proje sayımız 20 kat artarak 1.132'ye yükselmiştir.

2023 yılı sonu itibarıyla toplam savunma ve havacılık sektör cirosu 15,5 milyar dolara ulaşmıştır. 2002 yılında 248 milyon dolar olan savunma ve havacılık ihracatı 2023 yılında 5,5 milyar dolara yükselmiştir, Türk savunma ve havacılık sektörünün ihracat gelirleri 2024 yılının ilk on bir ayında ise 5,8 milyar dolara ulaşmıştır.

Geçmişte alamadığımız bazı nitelikli ürünleri bugün ihraç eden bir noktadayız. Savunma sanayisi ürünlerimizi ihraç ettiğimiz ülke sayısı 185'e, İHA ve SİHA'lar, kara araçları, deniz platformları başta olmak üzere ihraç edilen ürün çeşidi yaklaşık 230'a çıkmış ve Türk savunma sanayisi ürünleri küresel ligde ön planda yer almaya başlamıştır. 2024 yılında uzay, hava, kara, deniz, elektronik harp ve AR-GE alanlarında birçok önemli projeyi hayata geçirmişiz. 5'inci nesil millî muharip uçağı KAAN ve HÜRJET uçuş testlerine devam edilmiş, GÖKBEY helikopterlerinin ilk teslimatı gerçekleştirilmiştir. KIZILELMA insansız savaş uçağı prototip üretimi ve test uçuşları sürerken Anka-3, Bayraktar TB3, TB2, Akıncı ve AKSUNGUR İHA'larının kabulleri gerçekleştirilmiştir. Bayraktar TB3, TCG ANADOLU gemisinden iniş destek ekipmanları kullanmadan iniş ve kalkış yapmıştır.

Türkiye, desteklediği Suriyeli sığınmacıların güvenli geri dönüşleri konusunda çeşitli çalışmalar sürdürmektedir. Türkiye, Suriyeli sığınmacıların güvenli ve gönüllü geri dönüşlerini sağlamak amacıyla çeşitli çalışmalar yürütmektedir. Son dönemde Suriye'deki siyasi gelişmeler ve Esad rejiminin devrilmesi bu süreci hızlandırmıştır. İçişleri Bakanlığımız 2024 yılında aylık ortalama 11 bin sığınmacının gönüllü olarak Suriye'ye döndüğünü ancak son gelişmelerle birlikte bu sayının 1,5 ila 2 katına çıktığını belirtmiştir.

Ayrıca, Türkiye'den Suriyelilerinin geri dönüşleri için kabaca iki aşamalı bir plan öngörüldüğü söylenebilir. İlk etapta İdlib çevresindeki kamplarda kalan Suriyelilerin dönüşleri organize edilecek, ardından Türkiye'de yaşayan Suriyelilerin dönüşü için çalışmalar yapılacaktır. Bu kapsamda, Türkiye'de yaşayan Suriyeli sığınmacıların güvenli ve gönüllü geri dönüşleri konusunda ilerleme kaydedildiği ve sürdürüldüğü görülmektedir.

Suriye'nin kuzeyindeki güvenli bölgelerde istikrarın sağlanması için alınan tedbirlerle ilgili olarak, Türkiye, coğrafyanın kuzeyindeki güvenli bölgelerde istikrarı sağlamak amacıyla çeşitli askerî ve diplomatik adımlar atmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımızın direktifleri çerçevesinde, vatan topraklarının sınır ötesinden itibaren emniyete alınması prensibi çerçevesinde, uluslararası hukuk ve meşru müdafaa kapsamında operasyon yapmanın Türkiye'nin en doğal hakkı olduğu her platformda dile getirilmiş ve bu kapsamda faaliyetler icra edilmektedir. Bölgede yaşayan sivillerin güvenliği ve insani yardımlara erişimi konusunda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - 6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.31

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.46

BAŞKAN: Başkan Vekili Gülizar BİÇER KARACA

KÂTİP ÜYELER: Asu KAYA (Osmaniye), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

7'nci maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 7- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - 7'nci madde üzerinde ilk konuşmacı, Saadet Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulda on bir gündür kesintisiz devam eden bütçe görüşmelerinin sonuna geliyoruz. Bu süreçte samimiyetle kanaatlerini paylaşan, milletimizin menfaatleri için lehte veya aleyhte görüşlerini paylaşan bütün milletvekili arkadaşlarıma şükranlarımı arz ediyorum.

Ayrıca, bu süreçte gece yarılarına kadar mesai yapan Meclis personelimizin her birine hem şahsım hem de grubumuz adına emeklerinden ötürü teşekkür ediyorum.

Yine, ayrıca, grubumuzda görev yapan bütün arkadaşlarıma da teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Tarafı veya karşıtı olduğumuz meselelerin ne olduğu açık bir şekilde ortadayken dileyen insanlarımız bunları tutanaklardan inceleyebilecektir. Biz temelde devlet yönetiminde yanlış yapıldığını düşündüğümüz hususlara dikkat çekmeye gayret ettik. Ola ki yaptığımız ikazlar en azından bir yanlışın düzeltilmesine vesile olur diye ümit ediyoruz. Yapılan iyi işler de vardır mutlaka, burada bulunan arkadaşlarımızın çoğu zaten bunları tekrar tekrar anlatıyorlar. Bize tanınmış olan kısıtlı zamanı yapılan yanlışların düzeltilmesi adına kullanmanın daha doğru olacağını düşünüyorum. Milletimizin AK PARTİ'ye verdiği yetki ve iktidar gücü cumhuriyet tarihinde başka hiçbir partiye verilmemiş bir güç ve yetkidir. Geldiğimiz noktada yirmi iki yılı aşkın bir süredir iktidar olan bir partinin bugüne kadar milletimize refah getirmiş olması gerekirdi. Bugün yoksulluk varsa, adalet mekanizması bozulmuşsa, millî eğitimin içi boşaltılmışsa, gençlik maddi ve manevi çöküşteyse, bütçe her yıl açık veriyorsa, faiz, kumar ve uyuşturucu her hücreye kadar yayılmışsa -ve daha nicesini sayabilirim- bunca yılın sonunda bahsettiğim bütün bu sonuçları yaşıyorsak, iktidardaki arkadaşların başını iki elinin arasına alıp samimiyetle bu sonuçları ve sebeplerini düşünmesi gerekir. İktidar gücü gelip geçicidir, önemli olan, iktidar sahiplerinin geride hoş bir seda bırakabilmesidir. Bu noktada, bilge lider Aliya İzzetbegoviç'in tavsiyesi kıymetlidir. Bilge lider der ki: "İktidara gelirseniz hâl ve hareketlerinize dikkat edin, kibirli olmayın, kendini beğenmişlik etmeyin. Size ait olmayan şeyleri almayın. Güçsüzlere yardım edin ve ahlak kurallarına uyun. Unutmayın ki sonsuz iktidar yoktur, her iktidar geçicidir ve herkes er veya geç önce milletin ve nihayet Allah'ın önünde hesap verecektir."

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üzülerek ifade etmeliyim ki 2025 yılı bütçesi insanlarımızın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde hazırlanmış değildir. Peki, eksik olan nedir? Hepsini anlatmaya vaktim yetmeyecektir fakat özetlemeye çalışacağım. Her şeyden önce, hazırlanan bu bütçede adil bir paylaşım yok. Gelirleri milletin ödediği vergilerden oluşan bütçenin ana gider kalemini faiz oluşturmaktadır. Bütçe gelirlerinin yüzde 87'si vergilerden oluşmaktadır, bu vergilerin yüzde 64'ü vatandaştan toplanan dolaylı vergilerdir. Dolaylı vergi gelirlerine bağımlı olan bir bütçe toplumu yoksullaştıran bir bütçedir. Vatandaşın sırtındaki vergi yükünü hafifletecek katma değer üreten yatırımlara yönelmemiz gerekirken bütçedeki aslan payı faize harcanıyor.

Diğer bir husus, bütçenin denk bütçe olmamasıdır yani bütçe açığı vardır. İktidarlarınız boyunca hiçbir yılda denk bütçe yapılamamıştır. "Açık veren bütçe" demek yıl içerisinde vergilerin ve borçlanmanın artacağı manasına gelir. Bütçe açığı istikrarı değil belirsizliği ifade eder. Üretim ve yatırımı önceleyen bir yaklaşım ortaya konulması gerekirken tüketim ve rant odaklı bir bütçe hazırlanmıştır. Üreticilerimize yapılan destekler yetersizdir. Yatırım harcamaları ise millî gelirin sadece yüzde 2,5'ini oluşturmaktadır.

Değerli milletvekilleri, şimdi size bir isimden bahsedeceğim, kendisi vefat etti, Allah rahmet eylesin ve taksiratını affetsin, Kemal Derviş; IMF reçetelerini uygulamak üzere Türkiye'ye gelirken âdeta bir kurtarıcı olarak karşılanmıştı. IMF reçetesi olan Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı bankalar ve mali sermaye çevrelerini fazlasıyla mutlu ederken milyonlarca emekçi için daha da büyük bir yoksullaşma, işsizlik ve umutsuzluk anlamına geliyordu. Kemal Derviş bu reçeteyi uygulamanın yanında bir de Bakanı olduğu hükûmeti erken seçime zorlayacak açıklamalar yapıyordu. Kemal Derviş "Belirsizliğin azalması için seçim tarihinin belli olması gerekir." diyordu. Aslında bütün mesele Amerika Birleşik Devletleri'yle dirsek teması içinde yeni bir siyasi senaryonun sahneye konulması için zemin hazırlanmasıydı. Nitekim, 3 Kasım 2002'de yapılan erken seçimde işbaşına gelen iktidar IMF reçetelerini uygulamak noktasında Kemal Derviş'i aratmamıştır. Daha sonra ülkeden ayrılan Kemal Derviş bunun sebebini soran gazeteciye şu cevabı verilecekti: "Benim artık burada kalmama gerek kalmadı, bizim programlarımızı AK PARTİ iktidarı en iyi şekilde zaten uyguluyor." Aslında meselenin özeti de budur. Bütçedeki faiz ve borç yüküne baktığımızda dünden bugüne maalesef bir arpa boyu yol alamadığımızı görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, burada ivedilikle yapılması gerekenlere ilişkin önerilerimizi tekrar paylaşıyorum. Yeni bir vergi reformuna ihtiyaç vardır, daha fazla gecikmeden vergi reformu yapılmalıdır. Dolaylı vergilerin oranı azaltılmalı, gelir oranına göre adil vergilendirme yapılmalıdır. Vergileri tabana yaydığınız kadar tavana yaymak için de çalışmalısınız. Kayıt dışılıkla mücadele konusunda daha kararlı adımlar atılmalıdır.

İsrafa son verilmeli, kamu harcamalarının verimliliği sağlanmalıdır. Oluşturulacak bağımsız denetim mekanizmaları vasıtasıyla israfın önlenmesini ve kamu yatırımlarının etkin ve verimli şekilde yapılmasını temin için çalışılmalıdır.

Kamudaki ihale süreçleri şeffaf olmalıdır. İhaleyi alan da ihaleyi veren de gerektiğinde hesap verebilmelidir. Bu amaç doğrultusunda ihale yöntemleri yeniden düzenlenmelidir.

Eğitim ve sağlık yatırımları artırılmalıdır. Eğitim ve sağlık, toplumun refahıyla doğrudan ilgili bir alandır. Bu alanlara yapılacak yatırım toplumun refah seviyesini yükseltirken aynı zamanda geleceğe de yatırımdır. Bu sebeple eğitim ve sağlığa ayrılan bütçe mutlaka artırılmalıdır.

Borçların kontrolü ve yönetimi temin edilmelidir. Borçlanma politikalarından vazgeçilmeli, yapılma zarureti varsa daha temkinli bir yaklaşım benimsenmelidir.

Kamu harcamaları ve garanti ödemelerin döviz yoluyla yapılmasına son verilmelidir. Yatırım veya ihaleler mutlaka Türk lirası karşılığı olmalıdır.

Yüksek faizli dış borçlanma yerine içeride tasarrufla verimliliğin sağlanması yönünde politikalar geliştirilmelidir. Bütçe açıklarını dış borçlanma, yeni vergi artışları ve zamlarla kapatmak yerine, giderlerin doğru yönetimi ve gelirlerin dengeli dağılımı konusunda çalışılmalıdır. Gelir-gider dengesinin sağlandığı denk bütçe yapılmalıdır.

Tarım ve sanayi destekleri artırılmalıdır. Tarımda ithalata bağımlılık azaltılmalı, üretimi artırmaya yönelik yeni bir tarım ve hayvancılık politikası benimsenmelidir. Çiftçi destekleri artırılmalı ve mutlaka millî gelirin yüzde 1'inden az olmayacak şekilde çiftçilerimize ödenmelidir.

Sanayide ve teknolojide yerli üretimi teşvik edecek politikalar daha fazla destekle birleştirilmeli, böylece hem istihdam artırılmalı hem de cari açığı düşürmeliyiz. Üretim ve istihdam odaklı politikalar geliştirilmelidir.

Yatırım harcamalarının bütçe içerisindeki payı mutlaka artırılmalı, katma değer üreten yatırımlarla üretim ve istihdam odaklı bir yaklaşım sergilenmelidir.

Liyakatli fakat işsiz durumda olan gençlerimizin üretim faaliyetlerine etkin katılımını sağlayacak projeler geliştirilmelidir. İşsizliği azaltacak istihdam olanakları oluşturulmalı, her bölgenin imkân ve ihtiyaçlarına uygun üretim tesisleri kurulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, milletimizin kaderi belirlenirken bu Meclisin bir mutfak olabilmesini arzu ederdik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, tamamlayın lütfen.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Ancak gelinen noktada Meclisimizin yasama gücü zayıflatılmış ve neredeyse sembolik bir konuma getirilmiştir. Ortaya konulan bunca emeğin sonucunda isterdik ki burada alınan kararlar 85 milyon vatandaşımızın faydası gözetilerek alınmış olsaydı. Biz hem inancımızın gereği olarak hem de milletimize karşı sorumluluğumuzun gereği olarak, milletimizin ihtiyaçlarına cevap vermeyen bu bütçeyi kabul etmiyoruz. Bendeniz ve milletvekili arkadaşlarımız peşin hükümlülerle reddetmek yerine, hazırlamış olduğunuz bütçe üzerindeki değerlendirmelerimizi sizlerle ve kamuoyuyla paylaştık, bu süreçte bize düşen neyse burada yapmaya gayret ettik. Unutmayın ki herkes bildiklerinden, duyduklarından, haberdar olduklarından, uyarıldıklarından ve de yaptıklarından mesuldür. Mümkün olsa, ifade ettiğimiz hususlar doğrultusunda 2025 yılı bütçesinin yeniden gözden geçirilmesini arzu ederdim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Teşekkür ederiz, sağ olun.

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'a aittir.

Buyurun Sayın Poyraz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA UĞUR POYRAZ (Antalya) - Ekranlardan bizleri izlemekte olan egemenliğimizin hakiki sahibi yüce Türk milleti, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. 2023 yılı kesin hesap kanunu tasarısının 7'nci maddesi üzerine İYİ Partimiz adına söz almış bulunmaktayım.

"Tasarı" tanımını bilinçli olarak kullandığımı ifade etmeliyim. Burada Gazi Meclisimizde milletvekilleri olarak bizler "kanun teklifi" ve "kanun tasarısı" kavramlarını biliyoruz ancak bizleri seyreden ve tercihleriyle bizleri buraya taşıyan aziz milletimize birer cümleyle teklif ve tasarıyı tanımlamak

isterim. Kanun önerisi milletvekili tarafından verilirse teklif, yürütme organı tarafından verilirse tasarıdır. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle, atanmış bakanların atanmış bürokratlarının hazırladıkları veriler saraydaki atanmış danışmanlar tarafından metin hâline getirilip iktidar partisinin Meclis grubuna havale edilerek Türkiye Büyük Millet Meclisine "teklif" diye sunulmaktadır.

Teoride ve pratikte izah ettiğim üzere, bu, teklif falan değildir. Bunun adı seçilmişliğin istiskalidir, sarayın millî egemenliğin tecelligâhı olan Meclisimize dayatmasıdır, bunun adı "bütçe faşizmi"dir.

Açık söylemek gerekirse, bugün bu kürsüden odalarından Genel Kurula WhatsApp mesajlarıyla koşturulmak zorunda bırakılan iktidar partisi grubunun değerli milletvekillerinin de iç sesi olarak konuşuyorum. Bakanlıkta hazırlanıp ancak saray denetimiyle Meclise gelen bu tasarılarda iktidar partisinin değerli milletvekillerinin dahli olmadığı gibi çoğunun bilgisi de maalesef bulunmamaktadır. Bu uygulamanın seçilmişlerin yetkilerinin gasbı olduğu hepimizce malumdur. Anlayamadığımız husus ise her biriniz illerinizde tanınan, bilinen, alanlarında yetkin, mesleklerinde uzman kişiler olarak buna nasıl tahammül edebiliyorsunuz? Torba yasa garabetinde, kanun değişikliklerinde, tanımadığınız isimlerin seçimlerinde talimatla kalkıp inen birer el olmak dışında niteliklerinizin göz ardı edilmesine, niceliğiniz üzerinden bu sistemin devamına nasıl tahammül ediyorsunuz? Kabul ve riayetinizle olağanlaştırdığınız bu uygulamayla yakanızdaki rozetin itibarı sarayın itibarına kurban ediliyor. Seçilmiş bir milletvekilinin en önemli görev ve yetkisi hatırlatırım ki büyük Türk milletinin haklarını korumak ve kollamaktır.

Dayatılan bütçenin sahibi Cumhurbaşkanı iken kaynağın sahibi ise milletimizdir. Bütçenin bir kanun olmasının sebebi ise milletimiz adına bizlerin parasının nereye, ne kadar, neden harcandığının hesabını sormak görevi ve yetkisidir. Biz bunun vekiliyiz, hatırlatırım ki sizler de bunun vekilisiniz. Bu anlamda, tasarının 7'nci maddesinin -7'nci maddesi yürürlük maddesidir ve bu kanunun Cumhurbaşkanı tarafından yürütüleceğini ifade etmektedir- ibra ettiğiniz bütçenin sorumlusu Sayın Cumhurbaşkanıyken günlerdir Genel Kurulda muhalefet tarafından ülkenin gerçekleri tek tek anlatılıp sizlerin yüreği dağlanırken bütçenin sorumlusu burada değildir, milletin seçtiklerinden üstün tutulan atadıkları buradadır ve bundan aldıkları cüretle milletvekillerine hakarete varan cümleleri rahatlıkla sarf edebilmektedirler. İşte, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin ve yürütmenin tek kişi olduğu bu rejimin milletin seçtiği vekillerine, millî egemenliğin tecelligâhı olan Meclisimize reva gördüğü muamele de tam olarak budur. Bu kürsüden daha önce de pek çok kez dile getirdim, ettiğimiz yemin bellidir, sırtımızı dayadığımız yer, arkamızda duran yazı bellidir; aidiyetimiz devletimize, sorumluluğumuz büyük Türk milletinedir; milletvekilliği bir amaç değildir, sadece araçtır. Ülkülerimiz için, doğrularımız için, devletimiz için, milletimiz için, büyük, güçlü, zengin ve mutlu Türkiye hedefimiz için sadece bir araçtır. Meclis yani millî irade yani cumhuriyet sadece bütçe görüşmelerinde değil, başka yerlerde de yok artık.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin Resmî Gazete'sinde terör örgütü olarak ilan ettiği bir örgütün elebaşısı ile göz bebeğimiz Millî İstihbarat Teşkilatı Başkanlığımızın en tepesindeki yetkili araba gezisi yaparken Meclis yok. "Üçüncü dünya savaşı kapımızda, üçüncü dünya savaşındayız." açıklamaları en üst düzeyde yapılırken millî irade yok. Eli kanlı terör örgütü liderini merkeze alarak yapılan kapalı kapılar ardındaki mesnetsiz politikalarda Türkiye Büyük Millet Meclisi yok. "Sen şunu söyle, sonra ben de bunu söylerim, milletin nabzına bakar, karar veririz." üzerinden geliştirilen ucuz siyaset habis bir ur gibi her yeri kaplarken de Meclis yok. Büyük Orta Doğu Projesi'nin esasını oluşturan dönüşüm ifadesinin bu ülkenin hariciye ve dâhiliyesine yaratacağı riskler ve bunların bertarafı için alınacak tedbirlerde yine Meclis yok.

Ezcümle, egemenlik haklarımızdan parça parça vazgeçilirken bu ülkenin Meclisi yani millî iradesi yani cumhuriyeti yok, yok ve yok. Aidiyeti sadece devletine olan kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerimizin, Türk

polis teşkilatımızın, büyük Türk milleti adına karar veren hâkim ve savcılarımızın, devlet insanı ve aklını temsil eden valilerimizin, kaymakamlarımızın arasına nifak tohumları gibi serpiştirilen, referanslarının kimler olduğu gizli sicillerinde yazılı olan milyoner vali, uyuşturucu baronu savcı, kurye polis ve bunlar gibi nice çürümüşler devletin su başlarına liyakatleriyle değil, siyasi iradeye sadakatleriyle atanırken, henüz iktidarınızla menfaatleri çatışmadığı için isimlendirilmemiş örgütler taşeron olarak devleti sarmışken, yirmi iki yılın sonunda her köşebaşında bir çete peydahlanmışken, ülkenin sınırlarından güle oynaya Paki'si, Afgan'ı geçerken, uyuşturucu ilkokul önlerine kadar inmişken Meclis yine yok. Rusya'nın 1 koyup 13 aldığı Akkuyu'da yok. Santralin verilmesi yetmezmiş gibi 11 kilometrekare toprağımız verildiğinde yok. Üstüne liman verildi, askerî mi ticari mi bileniniz yok. Tüm bunlar olurken Türk milletinin Meclisi yok. İnsanımız yoklukla, yoksullukla, yasaklarla, yolsuzluklarla imtihan ediliyorken, çocuklarımız yeterli gıdaya ulaşamıyorken, kadınlarımız her geçen gün daha fazla şiddete maruz kalıyorken, gençlerimiz elçilik kapılarında vize kuyruklarında beklerken, öğrencilerimiz, polislerimiz, hâkimlerimiz, savcılarımız, mülki idare adaylarımız cemaatlerin ellerine teslim ediliyorken, emekçilerimiz açlık sınırı altındaki asgari ücrete mahkûm edilirken, emeklilerimiz 12 bin liralık adı "aylık" miktarı sadakaya hapsedilmişken, çiftçimiz alın terinin karşılığını alamazken, KOBİ'lerimiz günü kurtarmak için mücadele ederken Meclis, yasama, cumhuriyet yine yok.

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildiği 2018'den beridir her alanda göstergeler hep baş aşağı gidiyor. Artık ne yürütme yürütme ne yasama yasama ne yargı yargı. Öyle bir sistem ki her şey teoride var ama pratikte yok. Gemisini yürüten kaptan devrinde kurulan harami düzenin seçkinleri, bu ülke demokrasinin yurdudur, Orta Doğu ülkesi hâline de gelmeyecektir. Bu toprak, umudun ana vatanıdır, umutsuz kalmayacaktır. Bu devlet, hürriyetin kaynağıdır, milleti bu kaynaktan kana kana içmekten hiçbir güç alıkoyamayacaktır. Bu millet beş bin yıllık tarihinde nice ihanetlere, nice iş bilmezliklere, nice düşmanlıklara rağmen bir kez olsun bağımsızlığından geri kalmamıştır. Siz dâhil hiçbir Allah'ın kuluna da köle olmayacaktır.

Gerçeğimiz ve hedefimiz, güçlü, zengin, mutlu bir Türkiye'dir. İç güvenliğimizi, dış güvenliğimizi, ekonomimizi, sanayimizi, tarımımızı, çocuklarımızı, hayatlarımızı, özgürlüklerimizi, doğrularımızı, hatta yanlışlarımızı bir kişinin, Sayın Cumhurbaşkanının beden ve ruh sağlığına endeksleyen bu sistemin ve bu anlayışın karşısındaki duruşumuz ve mücadelemiz sonuna kadar devam edecektir. Cumhuriyetimizi kaim, devletimizi daim eyleyeceğiz.

Büyük milletimizi ve Sayın Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Yaşar Yıldırım'a aittir.

Buyurun Sayın Yıldırım. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA YAŞAR YILDIRIM (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. 7'nci madde üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunmaktayım.

Sözlerime başlarken öncelikle Karayolları taşeron işçilerinin bir an evvel kadroya geçmesini, bunlarla birlikte vekil imamların, fahri Kur'an kursu öğreticilerinin de bir an evvel kadrolarının verilmesini temenni ediyoruz ve istiyoruz.

Efendim, hangi ülke olursa olsun, hangi yönetim biçimi olursa olsun, hangi devlet olursa olsun 3 tane stratejik ürünü kendi üretmediği müddetçe bağımsızlığından, egemenliğinden ve gücünden söz edilemez. Nedir bu 3 stratejik ürün? Birincisi buğdaydır, ikincisi silahtır, üçüncüsü enerjidir. Buğdayınız yoksa

ekmeğiniz yok demektir. Elmanız, armudunuz olur ama ekmek olmadığı müddetçe bir ülkenin insanının ayakta kalması mümkün değil. Dolayısıyla her hâlükârda buğdayınızı üreteceksiniz, kimseye muhtaç olmayacaksınız. Geçtiğimiz yıllarda, günlerde hep gördük. Buğday nerede? Karadeniz'de. Buğdaya ihtiyacı olanlar nerede? Dışarıda. Putin'in insafına kaldı bütün dünya, Putin isterse verdi buğdayı, isterse vermedi. Paran var mı? Var. Alabildin mi? Alamadın. Avrupalı buğdayı parasıyla alabildi mi? Alamadı. Sayın Cumhurbaşkanımız araya girdi, buğday yolunu açtı. Afrika'da aç olanlar parası olmasa da buğday alamadı. Buğday en önemli stratejik ürün. Hangi iktidar, hangi ülke, hangi devlet olursa olsun buğdayı üretmek mecburiyetindedir.

Şimdi, birçok tartışma oldu bu Kurulda, buradan birçok hatibimiz bizlere seslendi, Türk milletine seslendi; eksik gedik sayıldı, vardır ama en önemli eksik, maalesef, enerjiyle ilgili, silahla ilgili, buğdayla ilgili, kimse bunlarla ilgili bir şey söylemedi. Buğdayda eksiğimiz yok, buğdayda yüzde 102 fazlamız var. Ha, denir ki: "Efendim, buğday ithal ediyorsunuz." Un yapmak ve satmak, makarna yapmak, satmak, ticaret için buğday ithal ediyoruz. Şimdi, bu iktidarın, Cumhur İttifakı'nın iktidarının en büyük başarılarından biri de nedir? Buğdayımızı kendimiz üretiyoruz, kimseye eyvallahımız yok, onun bunun insafına kalmış değiliz. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bununla birlikte, ikinci stratejik ürün silahtır. Şimdi, Selçuklu'nun geçmişine baktığınız zaman en iyi oku üretmiş, en iyi oku da atmış, at sırtında da ok atmayı kendilerine en büyük maharet saymışlar ve yapmışlar. Biz bu an itibarıyla etrafımıza bakalım, burada Ukrayna var, dünyada en müreffeh insanların yaşadığı yer, mavi gözlü, sarı saçlı, yedikleri önünde, yemedikleri arkasında, tatile Antalya'ya geliyor, zenginleri Kanarya Adaları'na gidiyor. Ne oldu? Geldi Putin, toprağa el koydu. Netice? Silah yok, ordu yok. Nereden gelecek silah? Almanya sana füze verecek, Fransa tank verecek, Amerika uçak verecek; başkasının insafına kalmışsınız. Ne oluyor? Oradan gelecek silahla savaşıyorlar. Netice itibarıyla 5 milyona yakın bir mülteci de oluştu. O müreffeh insanlar yurtlarından oldu, onun için silahı da kendiniz üreteceksiniz. Elhamdülillah, bugün geldiğimiz nokta itibarıyla, Cumhur İttifakı'nın ortaya koyduğu politikalarla silahı yüzde 80'in üzerinde üretmeye başladık. Dünyada 11'inci ülkeyiz silah ihraç eden; en güçlü silahları da ürettik, ordumuzun emrine verdik. Bizim de başımıza geldi, şimdi, F-35'i hep beraber gördük, Amerika "Vermiyorum." dedi. Kimse kimseye silah satmaz, kimse kimseye silah vermez, paranız olsa da vermez. Bedava mı istedik? Yok, vermediler. Ne zamana kadar? Sayın Bakanım burada, açıklamalarını biliyoruz. Efendim, biz KAAN'ı yapıp uçurana kadar bize kimse uçak vermedi. Yolcu uçağı isterseniz herkes satar, savaş uçağı isterseniz kimse vermez. Netice itibarıyla bizim KAAN'ımız uçtu, elhamdülillah. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Uçtu ve düşmeden indi. Bugün artık testlere ve seri üretimine geçiyoruz.

Şunu da söylemeden geçemeyeceğim: "Efendim, beyin göçü var, bizim insanımız dışarı gidiyor." Ama o sahneyi hiçbir zaman için unutmayın, KAAN yere indi, binlerce mühendis ağlayarak koşuyordu. Bunlar para için KAAN'ı yapan insanlar değildi; bu ülkenin insanı gitmemiştir, giden gider, ona bir şey diyemeyiz ama bu ülkenin insanı dünyadaki 5'inci nesil savaş uçağını yapmış, düşürmeden indirmiştir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte yapacaksınız, güvenliğinizi alacaksınız; güvenlik olmadan ticaret olmaz, siyaset olmaz, ibadet olmaz, hiçbir şey olmaz. Yanı başımızda Suriye, öbür tarafta Ukrayna, burası Orta Doğu; güçlü olacaksınız, soğan siyaseti yapmayacaksınız, asırlara malik siyaset yapacaksınız; günlük siyaset de yapmayacaksınız, ülkenin geleceğini sağlam zeminlere oturtacaksınız. Elinizin altında silah olacak, herkes sizin gücünüzü bilecek. Gücünüzü bilmedikleri müddetçe, güçsüz görüldüğünüz müddetçe bu topraklar bin yıldır kaç kere işgal edilmiş, kaç kere geri alınmıştır. Onun için, Cumhur İttifakı'nın en büyük başarılarından biri bu ülkeye kazandırdığı savunma sanayisidir, yaptığı silahlardır,

teknolojinin zirvesidir hem de dünyada sayılı hava savunma sistemleri, sayılı İHA'lar, SİHA'lar yapılmıştır. Çok teşekkür ederiz bu hususta emeği geçenlere.

Bununla birlikte, üçüncü stratejik ürünümüz de enerjidir. Şimdi, bu ülke kurulurken sınırlarımız petrollerden uzak olmuştur yani Batum bizim vilayetimizken 30-40 kilometre sınırın dışında kalmış, aynı şekilde "Misakımillî" dediğimiz Kerkük ve Musul da dışında kalmıştır. Ülke kurulurken enerjiyle bizi buluşturmamışlar, yıllardır enerji sorunu yaşıyoruz. Geçen yıl enerjiye verdiğimiz para 69 milyar dolar, altına verdiğimiz para da 30 milyar dolar. İhracatımızın yarısına yakınını altın ve enerjiye veriyoruz; bir de savaş çıktı, enerji fiyatları zıpladı, daha fazla veriyoruz. Onun için, enerjiyi kendimiz halletmemiz gerekir. Hallediyor muyuz? Elhamdülillah, onu da hallediyoruz. Bugüne kadar yapılmamış nükleer enerji santrali yapılıyor mu? Yapılıyor. Dünyanın en önemli filolarından biri Türkiye'de mi? Türkiye'de. Aldık, 4 tane sondaj, 2 tane sismik araştırma. Akdeniz'de Libya'yla Deniz Yetki Anlaşması imzaladık, hidrokarbon yataklarımızı kimseye vermiyoruz. Karadeniz'de 710 milyar metreküpe yakın bir keşif yapıldı ve keşifler devam ediyor. Bir taraftan da yenilenebilir enerjiyle ilgili gerekli yatırımlar yapılıyor. Her geçen gün millî enerjinin, her geçen gün kendi ürettiğimiz enerjinin miktarı yükselmekte; enerji problemini de hallediyoruz. Enerjide de hiç kimseye muhtaç olmayacaksınız.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Bu arada yaylalarda...

YAŞAR YILDIRIM (Devamla) - Buradan konuşun efendim, buradan, buradan, oradan konuşmayın.

Geçtiğimiz yıllarda hep beraber gördük, ne oldu? Almanya'ya vermedi Putin gazı, Fransa'ya vermedi. Almanlar ne yaptı? 18 dereceye ayarladı odalarını. Islak bezle banyo yapmaları ve temizlenmeleri tavsiye ediliyordu. Kilitledi kaldı. Almanya'nın parası yok mu, Fransa'nın parası yok mu? Para, para etmedi, paranın para etmeyeceğini gördük; onun için de enerjimizi kendimiz üretmek mecburiyetindeyiz. Elhamdülillah, geldiğimiz nokta itibarıyla da önümüz açıktır.

Yani bu 3 stratejik ürünü Cumhur İttifakı kendi imkânlarıyla millî bir şekilde üretmiştir, üretmeye devam ediyor. Bu nedir? Bu, bağımsızlığın sembolüdür; bu, gücün sembolüdür. Dünyada hak haklının değildir maalesef, dünyada hak güçlünündür, güçlüyseniz hakkınız var. Şimdi, İsrail'in ne hakkı var? Hiçbir hakkı yok ama Amerika, Avrupa arkasında ve geliyor, zulmediyor, geliyor, katliam yapıyor. Hakkı mı? Değil ama güçlü. Şimdi, Rusya güçlü mü? Güçlü. Ukrayna'da bir hakkı var mı? Yok ama geldi, çöktü, tabiri caizse, toprağını işgal ediyor. Hakkı mı? Değil, gücü var. O zaman güçlü olacaksınız. Türkiye sadece, efendim, Türk milletinin devleti, ülkesi değildir; Türkiye İslam âleminin umududur, Türkiye Ümmetimuhammed'in son sığındığı limandır. Onun için güçlü olmak mecburiyetindeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Doğu Türkistan için ne diyeceksiniz Sayın Vekilim?

YAŞAR YILDIRIM (Devamla) - Efendim, buradan konuşursunuz.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - İnşallah.

YAŞAR YILDIRIM (Devamla) - Güçlü olmak mecburiyetindeyiz. Elmamız, armudumuz olmaz, ufak tefek eksiğimiz olur, bir gün soğan-ekmek yeriz, bir gün et ile ekmek yeriz ama evimiz güvende olmalı, ülkemiz güvende olmalı. Hiç kimse gelip de bizim ülkemizi işgal etmeye yeltenmemeli, buna cesaret edememeli. Bugün Türkiye dünyada gücünü ispatlamıştır. Dünyanın büyüğü de küçüğü de Türkiye'nin gücünü tescil etmekte, bu hususta da açıkça deklare etmektedir. Elhamdülillah, bugüne kadar gelinmiştir.

Bütçemiz hayırlı olsun. Bu bütçe, millî bütçedir; bu bütçe, stratejik ürünleri üreten bir bütçedir. Bu bütçenin yatırımı bu ülkenin ve Türk milletinin, İslam âleminin geleceğindedir. Bütçemiz hayırlı uğurlu olsun. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bütçenin yanındayız. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'ya aittir.

Buyurun Sayın Sarı. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, buradan, sizin yıllardır sata sata bitiremediğiniz devletimizin ve kurumlarının hakkını hukukunu savunan, milletimize hizmet için varlığını ortaya koyan halkımızın hakkını hukukunu savunmak için söz aldım.

Toprağı alın teriyle işleyen, eli nasırlı çiftçime selam olsun buradan. Sabah erken saatlerde kepenk açan, siftah yapmak için mücadele eden küçük esnafıma, milletimize hizmet için ömrünü adayan ama hakkını sizlerden alamayan emeklime, bugün ülkemizin güvenliği, milletimizin huzuru için var gücüyle çalışan polisimize, askerimize selam olsun buradan. (CHP sıralarından alkışlar) Madenlerde, fabrikalarda çalışan, sanayimizin, kalkınmanın belkemiği olan işçimize, çürüttüğünüz sağlık sisteminde vatandaşımızın sağlığı için mücadele eden sağlık emekçilerimize, haklarını gasbettiğiniz emeklilik mücadelesi veren emektar çalışanlarımıza selam olsun. (CHP sıralarından alkışlar) Atanamayan gençlerimize selam olsun. Sizlerden özlük hakkını bekleyen danışmanlarımıza selam olsun. (CHP sıralarından alkışlar) Onların hakkı hukuku için bu kürsüdeyiz. Bu kürsüde de mücadele etmekten, o hakkı sizlerden almak için vereceğimiz mücadeleden de asla geri adım atmayacağız.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - SGK borçlarını ödemeyen belediyelere de selam versene; hele bir onu söyle ya!

SERKAN SARI (Devamla) - Bugün, 2023 yılında yaptığınız hedeflerinize bir bakalım isterseniz, kesin hesap üzerine söz aldık. Var ya sizin o Başbakanınız, Cumhurbaşkanınız, Genel Başkanınız; bundan on yıl önce 2 trilyon dolar hedef koydu. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Dünya selam duruyor, dünya selam duruyor.

SERKAN SARI (Devamla) - Ne oldu 2023'te on yıl önce koyduğunuz hedef? 1 trilyon 300 milyarda. Kişi başına millî gelir ne oldu? 25 bin dolardı, 13 bin dolarda kaldı. İhracat rakamları 500 milyar dolardı, ne oldu? 250 milyar dolarda kaldı.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Onlar bizim rakamımız, sizin değil!

SERKAN SARI (Devamla) - İşsizlik oranında çaktınız, enflasyonda batırdınız. Memleketi getirdiğiniz tablo tam da bu tablodur. Yazıklar olsun size! Yazıklar olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Size yazıklar olsun!

SERKAN SARI (Devamla) - 2023 hedefleriniz battı, 2024 hedefleriniz tutmadı, 2025 hayallerini vatandaşımıza sunuyorsunuz. Size söyleyeyim: 2026'da o koltuklarda yoksunuz, yoksunuz! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) 2023'te dünyanın 10'uncu ekonomisi olacaktınız. Ne oldu? 2023 hedefleriniz 2053'e kaldı, sizin hayallerinize kaldı. Bu zihniyetin hayalleri asla bunu başaramadı. Bunu başaracak kadrolar Cumhuriyet Halk Partisi kadrolarıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Siz belediyelerde para yığmaya devam edin! Paralar nerede? Para kuleleri nerede?

SERKAN SARI (Devamla) - Bir gerçeği sizin yüzünüze vurmak istiyorum: Millet aç, millet aç! Bugün nüfusun yüzde 38'i yoksul, yüzde 60'ı açlık sınırının altında yaşıyor.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Para kuleleri nerede?

SERKAN SARI (Devamla) - TÜİK'e göre enflasyon 47, ENAG'a göre 87 ama siz işçiye, emekçiye ne layık görüyorsunuz? Yüzde 20 ile 25 arasında bir zammı layık görüyorsunuz.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Para kuleleri nerede, para kuleleri?

SERKAN SARI (Devamla) - Utanın, utanın artık bu emekçiden! (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Arabalar nerede?

SERKAN SARI (Devamla) - Sizin Diyanet İşleri Başkanınız bir Audi sevdası tutmuş gidiyor; vay memleketimin hâline! Vay sizlerin düşürdüğü bu hâle!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Arabalar nerede, arabalar? Arabalar nerede?

SERKAN SARI (Devamla) - Yazıktır, günahtır bu millete yaptıklarınız! Ama "Bunu çözeceğim." diye çıkan Cumhurbaşkanınız bir "manifest" açıkladı. Gençler bilir "manifest"i; hayal ettiğini söyleyince, hayal ettiğini tekrar edince o olacakmış gibi düşünürsün. Evrene bir mesaj veriyor Cumhurbaşkanı ama bu mesajı evren bile almıyor; durumumuz ortada. Yazıklar olsun size! Evrene yolladığınız mesajları evren kabul etmiyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Bir Maliye Bakanınız var, on bir ayda 6 trilyon vergi topladı, günde 20 milyar vergi yapıyor. 2025'te günde 40 milyar lira vergi toplama hedefi koydunuz ortaya. Bu da yetmedi, ne dediniz: "Denetim yapacağız, ceza keseceğiz." Evet, denetim yapın; usulsüzlük yapan kim varsa, vergisini ödemeyen kim varsa onun da tahsilatını siz yapın ama siz kime gözünüzü koydunuz? Esnafa, çiftçiye, garibana, vatandaşa gözünüzü koydunuz. Neden diyorum, biliyor musunuz?

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) - Bağırınca haklı mısın yani!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Arabalar nerede, arabalar?

SERKAN SARI (Devamla) - Bugün, bakın, dünyada kamudan en çok ihale alan 5 şirketi söyleyeceğim size ve 8 firma arasından 5 şirket var dünyada kamu ihalesi alan; bilin bakalım, kim bunlar? Limak, Cengiz, Kolin, Kalyon, MNG; sizin 5 tane yandaş şirketiniz ve 2020 verileri bunlar, sonrasını bilmiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar) 35 milyar dolar ile 50 milyar dolar arasında kamudan ihale aldılar. Peki, siz bunlardan vergi aldınız mı? Hayır. 128 kez burada, Resmî Gazete'de yayımladınız, muafiyetten yararlandı bu şirketler. Esnafa geldi mi gırtlağına çökün; vatandaşa geldi mi tepesinde tepinin ama bugün görüyoruz ki yandaşa geldi mi kör, sağır, dilsizsiniz. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Yazıklar olsun kurduğunuz bu düzene!

Bugün, bakıyoruz ki bir de Çalışma Bakanı var "Emekli çalışsın." diyor, "Emekli huzur içinde yaşasın." demiyor; ömrünü bu memlekete adayıp çalışan emeklimizin bugün çalışmasını istiyor sizin Bakanınız.

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) - Bağırınca haklı olmuyorsun!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Yanlış tabloyu aldın, yanlış tabloyu aldın!

SERKAN SARI (Devamla) - Doğru, siz iktidara geldiğinizde emeklilerin yüzde 36'sı çalışıyordu, şimdi yüzde 55'i çalışıyor; utanıyorsun değil mi! Yüzün kızarıyor mu, yüzün kızarıyor mu, onu söyle bana? (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bugün SGK verilerine göre 2 milyon emekli çalışıyor, kayıt dışı çalışanlarla beraber 5 milyon emekli çalışmak zorunda kalıyor. Bir örnek vereceğim size Balıkesir'den: 78 yaşında bir emekli inşaatta çalışırken hayatından oldu, öldü; onun kanı sizin ellerinizde. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bugün, bakın, Avrupa'da emeklinin aldığı rakamlara; Hollanda'da, İtalya'da, Almanya'da, Fransa'da, Yunanistan'da 1.000 euro ile 2.000 euro arasında maaş alıyor. Siz ne veriyorsunuz? 337 euro. Bugün bütçeden ayırdığınız pay yüzde 8, Avrupa'da ayrılan pay yüzde 10 ile 15 arasında. Pay ayırmıyorsunuz, bütçe vermiyorsunuz, emekliyi açlığa mahkûm ediyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bakın, bir gerçekle yüzleşin: 2002'de siz geldiğinizde asgari ücret 184 liraydı, en düşük emekli maaşı 257 liraydı yani asgari ücretin yüzde 40 fazlasıydı. Şimdi ne oldu? Asgari ücretin yüzde 40 altında kaldı. Emeklinin cebindeki üç kuruş paraya göz koydunuz, yazıklar olsun size! (CHP sıralarından alkışlar) Emekliler artık mezarda emekli oluyor. Bugün Avrupa'daki tabloyu hep birlikte gördük.

Peki, asgari ücretlinin durumu nasıl? Siz iktidara geldiğinizde 7 çeyrek altın alan asgari ücretli bugün o politikalarınız yüzünden 3 çeyrek altın alıyor. Asgari ücretlinin de alım gücünü düşürdünüz, emeklinin de. Bitsin bu sizin zulüm düzeniniz, yıkılsın bu düzeniniz artık! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Sizi bir gerçekle daha yüzleştireceğim: Dünya Sefalet Endeksi'nde 157 ülke arasında 10'uncu duruma getirdiniz ülkemizi. Kim var bizden daha kötü durumda? Zimbabve, Venezuela, Suriye, Lübnan, Sudan, Arjantin; buralarda iç savaş var, darbeler var, iflas etmiş ülkeler.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Ziya, Ziya, Ziya(!)

SERKAN SARI (Devamla) - Bunların arasında 10'uncu oldunuz, tebrik ederim sizi! Bir başarınız var, ülkeyi batırdınız.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Ziya, Ziya(!)

SERKAN SARI (Devamla) - Nasıl belirleniyor bu veri? Enflasyon, yolsuzluk, yoksulluk, kara para, israf, liyakatsizlik, kayırma, mafya düzeni, uyuşturucu... Bunların hangisine bulaştınız? Bu verileri hangisiyle bu millete mal ettiniz? Utanın, utanın! (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Ziya, Ziya(!)

SERKAN SARI (Devamla) - Sırf bu değil, kamu-özel iş birliklerinizi de açıklayalım, anlatalım. Yap-işlet-devretle başlayan model... Kamu-özel iş birliği nedir? Kamudaki yatırımları özel sektör yapacak, sıkıştığında siz gidip onlara destek olacaksınız. 2017 yılından bugüne kadar o günkü kurla 187 milyar lira para aktardınız, 2025 yılında 202 milyar lira para aktaracaksınız, önümüzdeki üç yıl 678 milyar lira para aktaracaksınız. Yazıktır, utanın! Niye onu diyorum, biliyor musunuz? Daha iyi anlayın diye açıklayacağım size, şöyle ki: Balıkesir'de bir proje var, Balıkesir Merkez Havaalanı. Bunun talihsizliği nedir, biliyor musunuz? Bunu devlet yaptı, garantiye gerek yok, desteğe gerek yok, yandaş olunca desteğe gerek var. Devlet yapınca bu havaalanına altı yıldır bir uçak inmedi, 1 milyon ulaşım garantisi verildi, 78 kişi çalışıyor, altı yıldır bir uçak inmedi ama şirketler yapınca takdir edin...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Yalan söyleme!

SERKAN SARI (Devamla) - ...devlet yapınca rezil edin, rezil! Rezil bir projedir! Bu havaalanının gördüğü tek uçak bu! (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sarı, tamamlayın lütfen.

SERKAN SARI (Devamla) - Bu havaalanının gördüğü tek uçak bu; Balıkesir uçağı, TK 10 ve onu da ben uçurmayı başarıyorum, bütçem bu kadar; alın, işte, bu havaalanının gördüğü uçak budur, bu sizin yüz karanızdır! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bu havaalanına, devletin yaptığı bu havaalanına bir uçak uçurmayı, bir uçak indirmeyi, bir Balıkesirli hemşehrimi taşımayı beceremediniz, beceremiyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu bütçeye asla onay vermeyeceğiz; halkımızın, gençlerimizin, esnafımızın, işçimizin hakkını hukukunu alana kadar sizlerle mücadele edeceğiz. Halkın iktidarı çok yakın! Cumhuriyet Halk Partisi kadrosu bu iktidarı alacak ve iktidarımızda bütün sorunları çözeceğiz! (CHP sıralarından alkışlar; AK PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler)

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Uçağını aldın mı, uçağını!

MEHMET BAYKAN (Konya) - CHP kâğıttan uçak yapar!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Uçağı size verebilirim, bir tur binebilirsiniz.

BAŞKAN - Sıradaki söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Adem Çalkın'a aittir.

Buyurun Sayın Çalkın.(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM ÇALKIN (Kars) - Evet, Cumhuriyet Halk Partisinin tekerleme hâline gelmiş yalanlarını başka bir versiyonda dinledik, şimdi Türkiye gerçeklerini konuşacağız. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Aziz milletimizi ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Daha dün, İslam ordularının göz bebeğiydik; Hazreti Ömer Şam'ı fethettiğinde biz oradaydık. Biz Kürtler İslam'ın izzet ve şerefini her yerde büyük bir onurla temsil ettik; 639 yılında camiye çevrilen Diyarbakır Ulu Cami dile gelse ve asırlardır kurtuluşa, birliğe, huzura çağrısını bir anlatsa. Yeri geldi Haçlı Seferleri'nde en önde bulunduk, Nûreddin Zengî ile Salâhaddin Eyyubî dost oldular, aynı coğrafyada aynı kaderi paylaştılar, Selçuklu'da, Malazgirt'te Alparslan'ın ordusunda Anadolu'nun kapısını hep birlikte açtılar. Tarihte ne zaman Türkler ve Kürtler bir araya geldiyse o zaman kuruldu cihana nam salan büyük devletler. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Medreselerimizde hakikatin ve ilmin peşinde nice âlim, devlet adamı ve mütefekkir yetiştirdik.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Bütçeye gel, bütçeye! Bütçe ne oldu, bütçe?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Molla Ahmed-i Cezerî, İdris-i Bitlisî, Urfalı Nâbî, Mevlâna Halid-i Bağdâdî, Pir Muhammed Küfrevi, Ahmed-i Hani ve Bediüzzaman Saidi Nursi maneviyata, kardeşliğe ve birliğe çağırdılar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hazreti Adem'e gel Hazreti Adem'e! Havva'ya gel, Havva'ya!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Kürtler, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda aktif rol oynamışlardır, bu kadim toprakların asli ve onurlu halklarıdır. Kürtlerin ülkesi ve ana vatanı Türkiye Cumhuriyeti'dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu yol ve kader birliği bin yıldır devam ediyor. Bu zorlu coğrafyada dostları da düşmanları da hep aynı olmuştur. Bir dönem egemen olan tek tipçi, baskıcı, ötekileştirici yönetim Kürtlerin varlığını amasız fakatsız inkâr etmiştir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hazreti Adem'e gel, Hazreti Adem'e!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Ülkemizde özellikle Müslüman kimliği ve Kürtler büyük zorluklar yaşamıştır, uygulanan politikalar yüzünden zulüm uzun yıllar devam etmiştir.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Bir Kürtçe konuşun bakalım sesinizi kesiyorlar mı?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, 1980 darbesi ve 90'lı yıllarda ülkemizde sergilenen baskıcı yaklaşım maalesef demokratikleşmeyi olumsuz etkilemiştir.

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Bütçeden bahset, bütçeden!

ADEM ÇALKIN (Kars) - Bu yıllarda yaşanan olayların acı hatıraları hâlâ zihinlerdeki yerini korumaktadır.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Bir cümle Kürtçe konuşsun, bir cümle Kürtçe konuşsun!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Yine, bu dönemin beyaz Torosları ve 28 Şubat süreci unutulmayacaktır. Bilinmelidir ki ayrılık tohumlarının ekildiği topraklarda kin ve nefret çıkar. Efendimiz (AS) buyurduğu gibi birlikte rahmet, ayrılıkta azap vardır.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - E, tehdit değil mi bu?

MAHMUT DİNDAR (Van) - Birkaç kelime Kürtçe konuşsana Sayın Kürt Vekilim.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, tüm bunlar yaşanırken 2002 yılından sonra da Türkiye'de hiçbir şey eskisi gibi olmadı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Daha da beter oldu.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Ülkemizin demokratikleşmesi ve normalleşmesi önündeki engeller sistemli bir şekilde kaldırıldı, insanlık onuruna ve haysiyetine sahip çıkıldı. Bunlar Erdoğan reformlarıdır ve büyük bir devrimdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Kendi dilinde bir selam ver, kendi dilinde bir selam ver!

MAHMUT DİNDAR (Van) - Birkaç kelime Kürtçe konuşur musun Sayın Kürt Vekilim?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Kürt meselesi bugün ülkemizde tek parti dönemindeki gibi bir mesele olmaktan çıkmıştır. Yeri gelmişken "Kürt meselesi yoktur." ifadesi kötü niyetli birileri tarafından da çarpıtılmaktadır. Buna bir açıklık getirelim; biz bu meseleye inkârcı bir bakış açısıyla asla bakmadık.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Yarın ofsayta düşersin, yarın ofsayta düşersin!

MAHMUT DİNDAR (Van) - Sayın Kürt Vekilim, birkaç cümle Kürtçe konuşur musun?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Dolayısıyla, bizim açımızdan ülkemizde Kürt meselesi yoktur çünkü bu mesele AK PARTİ döneminde çözüme kavuşturulmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Neden çözüme kavuşturulmuştur? Birincisi bir halkın varlığını inkâr etmiştir, onu yok saymıştır; ikincisi ise bu halkın haklarını teslim ederek sorunlarını tek tek çözmüştür.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Ya, halay çeken insanları tutukladınız siz, halay çekti diye gözaltına aldınız.

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Kürtçe bir selam ver, Kürtçe bir selam ver!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Bir zamanlar Kürtçe ıslık çaldığı için insanların tutuklandığı bir dönemden eğitim, siyasi propaganda, yayıncılık ve sanatın Kürtçe olarak yapıldığı bir döneme, elhamdülillah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Ya, halay çeken insanları tutukladınız siz!

SEMRA DİNÇER (Ankara) - Bütçeye ne zaman geleceksin? Selamlaman bittiyse bütçeye ne zaman geleceksin?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Aziz milletimizi görüşü, inancı ve kökeni üzerinden imtihan etmek büyük bir akıl tutulmasıdır. Ne yazık ki bugün Kürtlerin sözde temsilcileri yıllarca Kürtlerin varlığını inkâr edenlerle omuz omuzadır.

Değerli milletvekilleri, yirmi üç yıldır, Kürtlerin istismar edilmesinin karşısında dimdik durduk. PKK ve onun iş birlikçileri Kürtlerin yakasından ellerini çekmelidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kürtleri bu istismardan kurtarmak siyasetin ve siyasetçilerin görevidir.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Kayyumlar ne olacak, kayyumlar? Kayyum atıyorsun, kayyum! Niye Kürtlerin iradesine saygı göstermiyorsun? İşine gelince Ahmet Türk'e gidiyorsun!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Kanaatimce PKK terör örgütü olmasaydı Kürtlerin kültürel hakları çok daha önce verilirdi.

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Elinizden tutan mı var?

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Ne oldu kayyumlar?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - PKK şiddete başvurarak kültürel haklar ve demokratik reformları baltalamıştır.

Kıymetli milletvekilleri, Sayın Devlet Bahçeli'nin yaptığı çağrı oldukça önemlidir.

MAHMUT DİNDAR (Van) - Sizin gibiler Kürtlerin yakasından düşerse Kürt sorunu çözülür!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Bu çağrıya akademisyenlerin, STK'lerin, aydınlarımızın ve siyasetçilerin duyarsız kalmaması ve gereken desteği vermeleri gerekmektedir.

MAHMUT DİNDAR (Van) - Aynen; çözülür, sizin gibiler Kürtlerin yakasından düşürse Kürt sorunu çözülür bu ülkede.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Artık yeni bir döneme girmiş bulunmaktayız. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ'li siyasetçiler ve destekçileri KCK, PKK ve PYD'nin gölgesini terk etmelidir.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Kayyumlara gel, kayyumlara! O insanların iradesine neden saygın yok, neden saygı göstermiyorsun?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Terörü ve uzantılarını desteklemek siyasetin alanını daraltmaktadır.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Kayyumlar için ne diyorsunuz, kayyumlar? Kayyumlara ne diyorsun, kayyumlara? Kayyumlara ne diyorsun sen?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Bak, şurayı dinle, seni ilgilendiriyor.

Örgüt yurt dışındaki varlığını büyük ölçüde bölge ülkeleri ve büyük güçlerin askerî, ekonomik ve siyasi destekleriyle sürdürmektedir.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Ne diyorsun kayyumlar için? O insanların iradesine neden saygınız yok!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Türkiye tarihtir, Türkiye coğrafyadır, Türkiye bilgeliktir; Türkiye'nin devlet aklını küçümseyenler Suriye'de ağır bir cevap almıştır. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Ne cevap almışlar?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Kürt gençlerine, altını çiziyorum, Kürt gençlerine ABD'nin savaşçısı olmayı layık görenler, Suriye halkından çalınan petrolün bekçiliğini yapma vazifesi biçenler iyi bilsin ki Kürtlerin Suriye'de, Irak'ta ve hiçbir yerde dostu Amerika değildir; dostu da, hamisi de Türkiye Cumhuriyeti'dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Kürtler hami istemiyor. Hami istemiyoruz!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Lideri de "serok"u da Recep Tayyip Erdoğan'dır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İşte, fırsat, gelin, Türkiye'mizi umudun ve adaletin meşalesi olacak bir geleceğe hep birlikte taşıyalım.

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Kürtler hami istemiyor, kendi özgür iradeleriyle yaşamak istiyor.

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bütün cihan duysun ki biz Kürtleri kızıl komünist, militarist ve dinsiz bir zihniyete asla teslim etmeyeceğiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Kürtlerin sana ihtiyacı yok!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Kürtler siyonist bir yapının parçası olamaz, Kürtlerin dini İslam'dır, Kürtlerin ezeli ve ebedî önderi Hazreti Muhammed'dir ve Kürtlerin vatanı Türkiye Cumhuriyeti'dir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

SERHAT EREN (Diyarbakır) - Şeyh Sait'in mezar yerini açıklayın! Açıklayın, elinizden tutan mı var, arşivler elinizde!

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Neden kayyum atıyorsun o zaman?

SERKAN SARI (Balıkesir) - Laf çok, para yok!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Yüzyıl sonra coğrafyayı yeniden formatlayan, 21'inci yüzyılın devrimcisi, dünya lideri Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'la güçlü ve geleceğin Türkiyesi için büyük bir azimle ve kararlılıkla çalışmaya devam. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

2025 merkezi yönetim bütçemizin hayırlı, bereketli olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

Genel Kurulu ve Harakani torunları gazi Kars'ımızı saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT DİNDAR (Van) - İki kelime Kürtçe konuş, iki kelime Kürtçe konuşsana yüreğin varsa! Sizin gibiler Kürtlerin yakasından düşerse Kürt meselesi çözülür, sizin gibiler çözmüyor zaten!

BAŞKAN - Şahısları adına ilk söz talebi Konya Milletvekili Mehmet Baykan'a aittir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Başkan, çok kıymetli Genel Kurul; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin hemen başında bir üzüntümü paylaşmak istiyorum. Bu Genel Kurul çok şey gördü ama bu Genel Kurul kanun üretildiği bir Türkiye'de kâğıttan uçak uçurulduğunu ilk defa gördü, helal olsun size! (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sayenizde!

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Nuri Killigillerin, Nuri Demirağların, Şakir Zümrelerin fabrikalarının nasıl kapatıldığı, uçak yapmanın, silah üretmenin önüne nasıl geçildiğini ben şimdi çok daha iyi anlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sen Balıkesir'e bir uçak indir, ondan sonra konuş! Altı yıldan beri bir uçak indiremediniz. Bu beceriksizliğinizden utanın!

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Ayrıca, bu Genel Kurul bu kürsüden çok konuşma gördü, çok heyecanlı konuşmalar gördü ama Serkan Bey, sizin gibi kürsünün üstüne çıkmaya kalkanı ilk defa gördü! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Balıkesir'e bir uçak indir de ondan sonra konuş! Balıkesir Merkez Havaalanı boş duruyor, çürüyor. Biraz da utanın ya!

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Değerli Genel Kurul, bu Meclisin yaptığı bütçeleri on iki yıl Spor Genel Müdürü olarak uygulamış, uygulama imkânı olmuş, bürokrat olarak görev yapmış birisi olarak iki yıldır bütçenin oluşumunda görev yapıyorum.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Demek ki spor bundan bitmiş Türkiye'de!

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Görev yaptığım süreler içerisinde sizlere söylemek isterim ki bütçe bürokraside bir disiplindir, bütçe kamuda bir disiplindir.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Bakan olamayacaksın!

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Disiplinde bütçeyle birlikte yapılacak harcamaların çizilmiş çerçevesi içerisinde genel müdürlükler, bakanlıklar harcamalarını yapar, hesabını verir, Sayıştay her yıl muntazam denetlemelerini yapar, rahat olun. Bütçe hakkındaki konuşmaları dinlerken sanki buradan bütçe öyle gelip öyle gidiyor "Saldım çayıra, Mevla'm kayıra." anlayışında bir şüphe içerisinde gördüm sizi.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Aynen öyle vallahi, aynen öyle! Aynen öyle bir şey!

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Rahat olun, geride on bir yıl altı ay altı gün şerefli bir görev süresi bırakmış bir genel müdür olarak ifade ediyorum bunu. Evinin bütçesini bile çoğu zaman idare edemeyecek kişiler kalkıp elbette bütçe hakkında sözler söyleyebilir ama diğer taraftan çok değerli kişiler,

çok değerli işin uzmanları da bütçe konusunda farklı görüşler ortaya koyabilirler. Efendim, bakanlarımız, Cumhurbaşkanı Yardımcımız bu kürsüden ifadelerde bulundular. Sizler, diyorsunuz ki: "Faiz giderleri çok." ama Cumhurbaşkanı Yardımcımız "2002 yılında bütçenin yüzde 43,2'si faiz giderlerine giderken artık bu rakam yüzde 13,2." dedi, bunu hiç mi duymadınız? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - MHP dedi onu, MHP!

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Peki, ne zaman biz "Sizin devriiktidarlarınızda bu ülkede ekmek karneyle dağıtıldı." desek, "Savaş yıllarıydı." dersiniz, "Savaş yıllarıydı." dersiniz, "Yokluk vardı." dersiniz. (CHP sıralarından gürültüler)

Peki, el insaf, ülkede faizler 4'e, 5'e düşmüşken, Gezi olayları, 17-25 Aralık kumpası, 15 Temmuz darbe girişimi, darbe girişiminin üstüne pandemi, savaş, deprem; hiç mi insafınız yok?

SERKAN SARI (Balıkesir) - İnsanlar bir gün önceki ekmeği almak için sıraya geçiyor, bayat ekmek almak için sıraya geçiyor.

MEHMET BAYKAN (Devamla) - İkinci Dünya Savaşı'nın yaşandığı şartların çok daha fazlası etrafımızda yaşanırken bu ülke savunma sanayisinde... (CHP sıralarından gürültüler)

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Hatay'a hiç geldiniz mi?

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Hanımefendi, Hatay'da evler yapılıyor, yapılıyor, rahat olun, yapılıyor! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sadece yüzde 20'si yapıldı.

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Hiç mi insafınız yok! Bu ülkenin dört bir tarafı ateş çemberi gibi sarılmışken savunma sanayisinde en iyi noktaya gelindiğini görmekten de mi acizsiniz? Allah aşkına, biraz insaflı olun, biraz anlayışlı olun!

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - S-400'ler ne oldu? S-400'ler ne oldu savunma sanayisinde?

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Bakın, yine başladınız "Gidicisiniz." yine başladınız "Yargılanacaksınız." yine başladınız "Bu son bütçeniz." demeye. Gördük 2023'te...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Daha bir uçağı uçuramıyorsunuz!

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Bakın, size iyi bir haberim var: Daha yeni geldik ya, yirmi iki sene oldu, hiçbir yere gitmiyoruz; çay koy Keçeli, daha yeni başlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu zamana kadar her şey fragmandı, daha çok hizmetlerimiz olacak.

Sizin Recep Tayyip Erdoğan'la tek bir derdiniz var; yıllarca sağcı, mütedeyyin, Müslüman, inançlı, milliyetçi seçmen oyunu farklı partilere verirken Recep Tayyip Erdoğan ne yaptı biliyor musunuz? Bu oyları konsolide etti. Başkanlık sisteminden de bundan rahatsızsınız. (CHP sıralarından gürültüler) Bilge lider MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli başta olmak üzere Cumhur İttifakı bu ülkeye, bu coğrafyaya, bu dünyaya mührünü vurdu, vurmaya Allah'ın izniyle devam edecek. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

Bakın, bakın, siz beğenmeseniz de siz beğenmeseniz de Somali'nin krizini Recep Tayyip Erdoğan çözüyor, Suriye'de söylediklerinin hepsi doğru çıkıyor. Amerika'nın Birleşmiş Milletlerdeki temsilcisi o sarışın hanım geçtiğimiz günlerde ne dedi biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Cinsiyetçi söylem kullanmayın.

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

MEHMET BAYKAN (Devamla) - "Trump'a tek tavsiyem, koltuğa oturmadan Recep Tayyip Erdoğan'la görüş." dedi. (CHP sıralarından gürültüler) Dünyanın mazlumları, dünyanın halkları, başı dara

düşenler artık şu sloganla hareket ediyor: "Başın düşerse dara, Türkiye Cumhuriyeti devletini ara; başın düşerse dara, Recep Tayyip Erdoğan'ı ara." (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Murat Yetkin bir kitap yazdı, tavsiye ederim, hepiniz okuyun. Bir pasajını söyleyeceğim: Sayın Genel Başkanla bir davette karşılaşıyorlar. Genel Başkan sitem ediyor, diyor ki: "Suriye bölümünde biz neden hiç yokuz?" Siteminin cevabını da hemen veriyor: "Çünkü bir şey yapmadık ki olsaydık yazardınız." diyor. Vallahi ben Murat Yetkin'in Meraklısı İçin Orta Doğu Kitabı'nın yalancısıyım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - Somali'de kiralanan topraklar ne oldu?

MEHMET BAYKAN (Devamla) - Değerli dostlar, tabii, bütün bunların bir miktarını Serkan Bey'in heyecanlı konuşmasına kurban verdik diyor, Genel Kurulu gecenin bu saatinde saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; CHP sıralarından gürültüler)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Başkanım, sataşma var. Başkanım, ismim üzerinden polemik yaratıldı, söz istiyorum.

BAŞKAN - Şahısları adına son söz talebi Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'e aittir.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Başkanım, söz istiyorum.

BAŞKAN - Arkadaşlar, sataşmadan dolayı Grup Başkan Vekillerinin değerlendirmeleri bittikten sonra söz vereceğim.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçede herhâlde maddeler üzerinde son konuşmacıyız.

Sümerler'in güzel bir atasözü var: "Gümüşü ve altını olanlar, öküzü, koyunu ve arpası olanların kapısında bekler." diyor. Tarım bu ülkenin en önemli ve herkesin de ciddi olarak üzerine düşünmesi, eğilmesi gerekli bir alan.

Değerli arkadaşlar, şu anda bankalara çiftçilerimizin kredi borcu 784 milyar lira; borcu olmayan çiftçi yok. Peki, 2025 yılı bütçesinde millî gelirin yüzde 1'i olan 615 milyar liranın kanuna göre çiftçiye verilmesi gerekirken ayrılan destek de 135 milyar lira yani siyasi iktidarın tarıma bakışı, çiftçinin içinde bulunduğu, besicinin içinde bulunduğu durumu dikkate almıyor, ithalatçı bir anlayışla ülkenin tarımını yönetiyor.

Bakınız, değerli arkadaşlar, bunlar, Bakanlığın kendi verileri. Buraya gelen arkadaşımız diyor ki: "Türkiye tarımda net ihracatçı." Güzel; narenciye, fındık, kayısı, kuru üzüm, domatesi ihraç ediyoruz ama bakın, neleri ithal ediyoruz? Bunlar Bakanlığın kendi sitesindeki bilgiler. Kırmızı mercimek; üretimimiz 424 bin ton, ithalat 869 bin ton, 496 bin ton da ihraç ediyoruz; kendi kendine yeterlilik yüzde 85. Bunun tohumunu Kanada'ya biz verdik. Şimdi Kanada'dan, Kazakistan'dan, Rusya'dan, Avustralya'dan kırmızı mercimek alıyoruz.

Kuru fasulye... Yani "Kuru fasulye ithal edilir mi?" diye düşünebilirsiniz. Bakanlığın resmî sitesi: Üretim 240 bin ton, ithalat 126 bin ton; kendi kendine yeterlilik yüzde 91,4. İthalat yaptığımız ülkeler Mısır, Arjantin, Kanada, Kırgızistan.

Yine Bakanlığın verisinde çeltik üretimi 900 bin ton, ithalat 772 bin ton; kendi kendine yeterlilik yüzde 74,3. Pirinçte de dışa bağımlıyız, çeltikte de. Bulgaristan'dan, İtalya'dan çeltik; Çin'den, Vietnam'dan, Hindistan'dan da pirinç ithal ediyoruz.

Bir başka ürün ayçiçeği. Ayçiçeğinde üretim 2 milyon 200 bin ton, ithalat 5 milyon 830 bin ton; kendi kendine yeterlilik yüzde 51,3. Dünyada ayçiçeği ithalatında 2'nci sıradayız, bitkisel ham yağında da ürettiğimiz kadar ithal ediyoruz.

Yine buğdayı biraz evvel de konuşulduğu için söyleyelim. Buğday üretimimiz 22 milyon tona çıkmasına rağmen ithalat 12 milyon ton. Bunun bir bölümü DİR kapsamında un ve makarna olarak da ihraç ediliyor ama biz diyoruz ki niye bunu kendi çiftçimiz üretmiyor, niye 3,5 milyon hektar tahıl üretim alanımız ortadan kalktı? (CHP sıralarından alkışlar) Yine, Rusya'dan, Ukrayna'dan, Moldova'dan geliyor; burada kendi kendine yeterlilik yüzde 96. Yani Anadolu coğrafyasında buğdayın yüzde 96'sını üretir hâle gelmişiz, diğeri ithalat. Bunlar Bakanlığın verileri.

İşte, mısırın üretimi 9 milyon tondu, geçen yıl uygulanan politikayla bu yıl o da düştü, ithalat 2 milyon ton; kendi kendine yeterlilik yüzde 85.

Yine Bakanlığın verisi: Soya üretimi 138 bin ton, ithalat 2 milyon 888 bin ton; kendi kendine yeterlilik yüzde 5,2.

Değerli arkadaşlar, pamuk, beyaz altın; Çukurova'da, Ege'de pamuk çok önemli bir değerdi, Adalet ve Kalkınma Partisinin uyguladığı yanlış tarım politikalarıyla şu anda 1 milyon 18 bin ton üretiyoruz, 912 bin ton da ithal ediyoruz Amerika'dan, Brezilya'dan, Yunanistan'dan, Azerbaycan'dan. (CHP sıralarından alkışlar)

Son olarak arpayı örnekleyeyim. Çay ile şeker de var, onları da söyleriz ama süremiz bitmek üzere. Arpa üretimi 8 milyon 500 bin ton, ithalat 2 milyon 264 bin ton; kendi kendine yeterlilik yüzde 90. Şekerde özelleştirmeden önce Türkiye kendi kendine yetiyordu, şeker fabrikaları özelleştirildikten sonra şekerdeki kendi kendine yeterliliğimiz de yüzde 91,1'e düştü ve insan tüketimi için 2 milyon 867 bin ton şekerimiz var şu anda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gürer, tamamlayın lütfen.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Şekerde fazlamız var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Benim değil, sizin Bakanlığın verisi. Bakan Bey'e söyle, bana bir şey söyleme. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Fazlamız var şekerde.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Sayın Vekilim, diyorum ki girin, internetten Tarım Bakanlığının sitesine bakın, Bakan yazmış, ben yazmadım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Adam inanmıyor, zorla mı inandıracaksın ya!

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Saygı duyuyoruz, saygı duyuyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Hani, bu, Ömer Fethi Gürer'in bilgisi değil. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, değerli arkadaşlar, bu ülke çay ülkesi, çayda da yeterliliğimiz Bakanlık sitesinde yüzde 97,9 yazıyor. Hepsine girip bakabilirsiniz. Biz, verileri sizden alıyoruz.

Gübrede 2020 yılında 2.140 lira olan DAP gübrenin şu anda bayi fiyatı 24 bin lira. Üre gübre 2020 yılında 1.860 liraydı, şu an 16.500 lira. "On yılda 10 milyon hayvan ithal ettik, Avrupa'da 1'inciyiz." diyorsunuz, et fiyatından fakir fukara, garip gureba gidip et alamıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Onun için bu verilerin tamamı size ait veriler ve biz diyoruz ki gelin, tarıma sahip çıkalım. Bu ülkede tankın, topun, silahın olabilir, eğer gıdan yoksa o savaşı kazanamazsın. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Var elhamdülillah, var elhamdülillah! Var, var merak etme.

BAŞKAN - Sayın Oluç, söz talebiniz var sanırım.

Buyurun Sayın Oluç.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

59.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Kars Milletvekili Adem Çalkın'ın 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; biraz evvel konuşan AK PARTİ'li hatip partimizin adını da vererek sataşmalarda bulunduğu için birkaç noktada cevap vermek istiyorum. Birincisi şunu çok net olarak hem zihninize hem de elinizdeki kitaplara yazın. O da nedir? Bu ülkede Kürtler kendi mücadeleleriyle haklarını kazandılar, büyük bedeller ödediler ve ödemeye devam ediyorlar. Eğer "Kürt yoktur." "Kürtçe yoktur." sözlerinden, o inkâr döneminden bugün "Kürt vardır, Kürtçe vardır, Kürtlerin hakları vardır ve o hakları kullanma hakları da vardır." noktasına gelindiyse büyük bedeller ödeyerek...

VEHBİ KOÇ (Trabzon) - AK PARTİ'nin sayesinde.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - ...her bir Kürt evinde her bir Kürt anası, babası büyük bedeller ödeyerek bugüne gelinmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Tamamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Oluç, tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Öyle boş lafla, hamasetle değil. Bunu yazın bir kenara, bir.

RADİYE SEZER KATIRCIOĞLU (Kocaeli) - Gerçeklerle konuşun, somut gerçekler var.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - İkincisi: Kürt halkı kendi siyasi iradesine yıllardan beri sahip çıkmıştır ve sahip çıkmaktadır. 1990 yılında Halkın Emek Partisinin kurulmasıyla başlayan, otuz dört yıldır devam eden, bugün DEM PARTİ'yle devam eden bu demokratik siyaset mücadelesine halk sahip çıkmıştır ve sahip çıkmaya devam ediyordur. Bunu da yazın, iki.

Üç: Halk 1979 yılında Edip Solmaz'ı Batman'da Belediye Başkanı seçerek yerel iradesine, yerel yönetimde yerel haklarına ve yerel demokrasiye sahip çıkmaya başlamıştır ve bugün de sahip çıkmaya devam ediyordur; bunu da yazın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum efendim.

BAŞKAN - Sayın Oluç, son kez açıyorum, lütfen tamamlayın.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Tamam, tamamlıyorum.

Bakın, Sayın Vekil, seçim sonuçları ortada, en son 78 belediyeyi kazandığımız yerel seçim sonuçları ortada. En düşüğü yüzde 55'ten başlayan, en yükseği yüzde 85'e kadar çıkan oranlarla biz o belediyeleri kazandık. Siz ne anlatıyorsunuz bize? Evet, Kürt halkının önemli bir kısmının siyasi temsiliyeti DEM PARTİ'dedir, asla tartıştırmayız. Onurumuzla ve mücadelemizle bu temsiliyeti kazandık.

Son olarak şunu söylüyorum: Siz bu kazanılmış 6 tane yerel yönetime yeniden kayyum atayan partiden çıkıp konuşuyorsunuz. 2016'dan beri, sekiz yıldır kayyum atayan partinin bir mensubusunuz, bir gün olsun, o kayyumlara dair bir şey söylediğinizi duymadık ve halkın iradesinin, seçim hukukunun gasbedildiği bir partinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Bitiriyorum efendim, son cümlelerim izin verirseniz.

BAŞKAN - Son cümleniz lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Halkın iradesinin gasbedildiği bir partinin milletvekili olarak konuşuyorsunuz, buna hakkınız yok. Önce kayyumlara karşı çıkacaksınız, halkın iradesinin gasbedilmesine karşı çıkacaksınız "..."[6] "Önce yaya" yazısını bile "Kamusal alana Kürtçeyi çıkarmayacağız." diye sildiren valilerin yaptıklarına karşı çıkacaksınız. Kayyumların Kürtçe kütüphaneleri, Kürtçe kursları kapatmalarına karşı çıkacaksınız. Kürtçe tabelaları sökmelerine karşı çıkacaksınız. Bunları yapmadığınız müddetçe "Kürt sorunu yoktur." diye kırk kere de burada tekrar etseniz Kürt sorunu vardır ve bu Kürt sorununun demokratik, barışçıl çözümünü gerçekleştirmek için biz mücadele ediyoruz ve gelin diyoruz, sizlere el uzatıyoruz, sadece iktidara değil...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - ...herkese el uzatıyoruz bu sorunu birlikte çözelim diye; boş lafla, hamasetle değil. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Oluç, son cümleniz bayağı uzunmuş.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sorun ağır, sorunun kendisi ağır Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

60.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 7'nci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, Sayın Baykan Cumhuriyet Halk Partisinin Suriye'de ne yapmadığını merak ediyormuş, bir kez daha kendisine ifade edelim: Cumhuriyet Halk Partisi Suriye'de, en yakın komşusunda bir yangın varken oraya benzinle gitmedi, orada rejimi değiştirme ve kendi ideolojik görüşüne yakın İhvancı bir rejim kurma hevesine kapılmadı ama AKP iktidarı yaptı. Oradan 4,5 milyonun üzerinde sığınmacı ülkemize geldi; ekmeğimize, işimize ortak oldular, sokaklarımız daha güvensiz oldu ve hâlâ bu acıyı, bu yarayı yaşıyoruz. Bunun da baş sorumlusu AKP'dir. Cumhuriyet Halk Partisi başından beri bu politikanın yanlış ve çıkmaz sokak olduğunu söylemiştir.

Yine, oradan gelen Selefi cihatçılar yani AKP'nin sınırlarımızdan Suriye'de savaşsın diye geçirdiği...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - ...ve lojistiğini sağladığı Selefi cihatçılar geldiler, Ankara Garı'nda, Reyhanlı'da, ülkemizin birçok yerinde ülkemizi kana buladılar; yüzlerce insanımız canını verdi, binlercesi yaralandı. Bunun da sorumlusu AKP'dir. CHP bunu da yapmadı. Aynı şekilde, Silahlı Kuvvetlerimiz orada güvenliği almak için sınır ötesi operasyonlar yapmak zorunda kaldı, yüzlerce şehit verdik.

İşte, on üç yıllık yanlış planlanmış, maceracı, ideolojik saplantılar peşinde koşan, gerçeklerden uzak Suriye politikasının Türkiye'ye maliyeti budur. Eğer bir İsrail-Amerika projesi sonucunda Şam rejimi devrilmişse, burada Tayyip Erdoğan'ın ve AKP'nin Suriye politikasının bunun üzerinden temize çekilmesi imkânsızdır; tam tersine, bu on üç yıllık ödenen bedellerin hepsinin teker teker hesabını vermek zorundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, yine sayın hatip ülkemizdeki bu ağır ekonomik krizi gerekçelendirirken "15 Temmuz" dedi, "17-25" dedi, "Gezi olayları" dedi. Oysa bütün bu olayların da birinci dereceden faili AKP iktidarıdır. 15 Temmuz darbesinin yardım ve yataklık yapanı AKP'dir. (CHP sıralarından alkışlar) Bu devletin yargısını, ordusunu, devletin bütün kurumlarını FETÖ'ye teslim eden,

[6] *Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.*

onunla beraber aynı menzile birlikte yürüyen AKP'dir, dolayısıyla darbeyi hazırlayan sizsiniz; darbenin bedelini bu millet ödemiştir maalesef. (CHP sıralarından alkışlar) 17-25 Aralık yolsuzluk dosyasının birinci dereceden faili AKP'dir, Recep Tayyip Erdoğan'dır, 4 bakanıdır, evinden ayakkabı kutularının içinden döviz çıkanlardır, Reza Sarraf'a ödül verenlerdir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son kez açıyorum Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - ...saat hediye alan bakanlardır ve onun üstünü bu Meclisin bir kararıyla örten zamanın AKP milletvekilleridir. Dolayısıyla Ukrayna'da savaş var, orada bile enflasyon yüzde 7. Bu ülkeyi, bu milleti açlığa, yoksulluğa mahkûm eden sizin yandaşlara aktardığınız talan düzenidir ve asıl hesap vermesi gereken de sizlersiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET BAYKAN (Konya) - Başkanım... Sayın Başkan, ismim ifade edilerek bazı sözler kullanıldı, mikrofondan bir dakika cevap vermek istiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Ya, sataşan sensin, sataşan sensin!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hiç sataşma mataşma yok ya!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Ben bir kitaptan okuduklarımı söyledim. Lütfen efendim, lütfen efendim...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Başkanım, sataşma bana var, ben söz bekliyorum, Mehmet Bey ismimi kaç defa zikretti.

BAŞKAN - Şimdi -Sayın Baykan- dedi ki: "Sayın Baykan bunu söyledi." Bu sataşma mıdır?

SERKAN SARI (Balıkesir) - Başkanım, kürsüden de kaç defa ismim zikredildi.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Öyle söylemedi ama. Ben bir kitaptan okuduklarımı söyledim, kendi fikrimi söylüyormuşum gibi söylediler.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sataşan kendisidir, ben söz talep ediyorum.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Genel Başkanın Murat Yetkin'le karşılaştığında söylediklerini söyledim. "Suriye'de hiçbir şey yapmadık ki." diyor kitapta. Yalan söylüyorsa Murat Yetkin söylüyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Sataşan sen oldun, sen!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Başkanım, sataşan kendisidir, ben söz talep ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 7'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'inci madde kabul edilmiştir.

Sayın Çubuk, söz talebiniz var sanırım.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

61.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, Konca Kuriş'e ilişkin açıklaması

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün, 16 Temmuz 1998'de evinin önünden kaçırılarak 555 gün sonra 23 Ocak 2000'de cenazesi bulunan Konca Kuriş'le ilgili bir video ortaya çıktı. Hizbulkontra tarafından işkence altında alınmış bu videoyla gördük ki bu şeytanlarla mücadelemiz bitmeyecektir; unutmamamız gerekir.

Bu vesileyle şunu söylemek isterim: Konca Kuriş kadınların, feministlerin kalbinde yaşamaya devam edecek. Hizbulkontra gibi katil sürüleri de yanlışlıkla salıverilerek ortadan kaybolmaya devam edemeyecekler. Biz mücadelemizle bunu engelleyeceğiz.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Ekmen...

Buyurun.

62.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, bütçe içindeki faiz tutarına ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

2025 yılı bütçe görüşmelerini tamamlamış bulunuyoruz. "Hafızayıbeşer nisyan ile maluldür." derdi eskiler. Ben de bu teheccüd vaktinde AK PARTİ'li sevgili milletvekillerine Sayın Cumhurbaşkanımızın üzerinde ısrarla durduğu bir hususu hatırlatmak istiyorum: Evet, "Bu can bu tende oldukça -iddiayla söylüyorum- faiz sebeptir, enflasyon neticedir." demişti Sayın Erdoğan. Devamında da Allah'ın emirlerini hatırlatmıştı. Bu bütçeyi hazırlayanlar Sayın Cumhurbaşkanını dinlemeyerek içinde 1 trilyon 850 milyar faiz olan bu bütçeyi Meclise getirmiş olabilirler ama AK PARTİ'li milletvekilleri hem Sayın Cumhurbaşkanını hem de Bakara 279'uncu ayetini hatırlasınlar ve bu bütçeye "hayır" desinler. Bakara Suresi 279'uncu ayet "Eğer faizcilikten vazgeçmezseniz artık Allah ve Resul'üne karşı savaş açtığınızı, onların da size savaş açtığını..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Arı...

Buyurun.

63.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Yeşilöz'de Gazipaşa Yolu üzerinde bulunan bir akaryakıt tesisine ilişkin açıklaması

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Alanya'nın en güzel bölgelerinden olan Yeşilöz'de Gazipaşa yolu üzerinde bulunan Aytemiz Akaryakıt AŞ tesisiyle ilgili sorunlar devam etmektedir. İlk kuruluş aşamasındaki vaatlerin hiçbiri gerçekleşmemiş, bölgeye hiçbir katkısı olmamıştır ancak Alanya'nın geleceğini tehdit etmeye devam etmektedir. İsmi Aytemiz, sahibi Rus şirketi olan tesisin yanaşma dolfeni tesisi kapasite artışı projesi konusunda Çevre Bakanlığını duyarlı olmaya ve Alanya'nın hakkını korumaya davet ediyoruz ve ÇED raporu hakkında ret kararı vermesini Alanya adına talep ediyoruz.

Alanyalı değerlerinin yok edilmesine karşıdır; Alanyalı sonuçta bu projenin, tesisin büyütülmesine karşıdır.

BAŞKAN - Sayın Gezmiş...

Buyurun.

64.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, vitaminlerin ve takviye edici gıdaların eczanelerde satılması gerektiğine ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İnternette ve marketlerde satılan vitamin ve takviye edici gıdalar halk sağlığını ciddi şekilde tehdit etmektedir. Sağlık Bakanlığının vermesi gereken ruhsatı Tarım Bakanlığı veriyor; marketler bu ürünleri bir pazarlama malzemesi olarak kullanıyor, Sağlık Bakanlığı ise susarak sorumluluktan kaçıyor. Halk sağlığını tehdit eden bu uygulama acilen kaldırılmalıdır, vitaminler sadece eczanelerde ve eczacılar denetiminde kullanılmalıdır. Bugün halk sağlığını görmezden gelen bu düzen açıkça sağlığın piyasalaştırılması demektir. Halk sağlığını koruyan yasalar acilen çıkmalı, vitaminler ve takviyeler eczacı denetiminde eczanelerde satılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Ercan...

Buyurun.

65.- İstanbul Milletvekili Tuğba Işık Ercan'ın, İzmir Milletvekili Yücel Taşkın'ın 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin 5'inci maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TUĞBA IŞIK ERCAN (İstanbul) - Öncelikle, kürsüdeki konuşmam üzerine konuşan CHP'li sayın vekilin Sayın Cumhurbaşkanımızı layık olduğu şekilde "reis" olarak ifade etmesini tebrik ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımızın, diplomasi dehasının ve başarılarının şüphesiz hiç kimsenin onay ve övgüsüne ihtiyacı yoktur. Yalnız biraz önce beni iyi dinlemeyen hatip, konuyu saptırarak... Yabancı basından verdiğim örnekleri, fırsat buldukça her zaman Türkiye ve Cumhurbaşkanımızı yeren haberler yazarken artık onlar bile Türkiye'nin ve Sayın Cumhurbaşkanımızın başarısını kabullenişine bir örnek olarak vermiştim. Yoksa, kendilerine bir güzelleme yapmak için olmadığı çok aşikârdır ve konuşmamda belirttiğim üzere, muhalefet, yine bunu da anlamamıştır.

Ayrıca, AB Başkanı Ursula von der Leyen'in Sayın Cumhurbaşkanımızla görüşüp kendileriyle görüşmemesine çok alınan ve sitem eden de yine kendi Genel Başkanları olduğu ve asıl bu durumun kendi onurlarına dokunduğu anlaşılmaktadır.

Teşekkür ederim.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, böylece 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin maddeleri kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylama yarınki birleşimde son konuşmalardan sonra yapılacaktır.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Gülizar Biçer Karaca'nın, bu birleşimin 2024 yılında yönettiği son birleşim olduğuna ve yeni yılın başta milletvekilleri olmak üzere tüm yurttaşlara sağlık, huzur ve barış getirmesini dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, 2024 yılı için son birleşimimi yönettim. 2024 yılını tamamlarken 2025 yılının başta siz sayın milletvekillerimize ve bizleri izleyen tüm yurttaşlarımıza sağlık, huzur, barış getirmesini diliyorum ve yeni yılınızı kutluyorum.

Programa göre bütçenin tümü üzerindeki konuşmaları ve 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin açık oylamalarını yapmak üzere 20 Aralık 2024 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 02.08